

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA SPLITA ZA RAZDOBLJE OD 2020. DO 2023. GODINE

Split, rujan 2025.

Elaborat:

Izvješće o stanju u prostoru Grada Splita za razdoblje od 2020. do 2023. godine

Naručitelj:

Grad Split

Izrađivač:

Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Grada Splita

Ravnatelj: Dragan Žuvela, dipl.ing.arh.

Radni tim:

Dragan Žuvela, dipl.ing.arh.

Gorana Barbarić, mag.ing.arch.

Marijana Krstulović - Relija, dipl.ing.arh.

Danka Grbac Nikolac, dipl.ing.kraj.arh.

Maja Rešić, dipl.oec.

Split, rujan 2025.

SADRŽAJ

I. POLAZIŠTA, CILJEVI IZRADE IZVJEŠĆA I KRATAK „POVIJESNI PREGLED“	1
I.1. Zakonodavno-institucionalni okvir	3
I.2. Osnovna prostorna obilježja jedinice lokalne samouprave	6
I.2.1. Geoprometni položaj	8
I.2.2. Prirodna obilježja	9
Pokrov zemljišta	9
More	11
Klimatske promjene	13
I.2.3. Demografska struktura	21
Prirodno kretanje stanovništva	27
Dobno-spolna struktura stanovništva	28
Migracije stanovništva	30
Socioekonomska struktura stanovništva	32
Stanovi	36
I.3. Jedinica lokalne samouprave u okviru prostornoga uređenja županije	39
II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA	46
II.1. Prostorna struktura korištenja i namjene površina jedinice lokalne samouprave	46
II.2. Sustav naselja	47
II.3. Sustav središnjih funkcija	49
II.3.1. Uprava i pravosuđe	49
Uprava	49
Pravosuđe i pravosudna tijela	50
II.3.2. Odgoj i obrazovanje	51
Dječji vrtići	51
Osnovne škole	55
Srednje škole, stručne škole i gimnazije	58
Druge odgojno-obrazovne ustanove	61
II.3.3. Visoko obrazovanje i znanost	62
II.3.4. Zdravstvena skrb	64
II.3.5. Socijalna skrb	68
II.3.6. Kultura	69
II.3.7. Sport i rekreacija	71
II.3.8. Udruge	74
II.3.9. Vjerske zajednice	75
II.4. Gospodarske djelatnosti	75
II.4.1. Indeks i stupanj razvijenosti	75
II.4.2. Ekonomski razvoj Splitsko-dalmatinske županije	78
II.4.3. Obrtništvo	78
II.4.4. Poduzetništvo	82
Klasifikacija poduzetnika po veličini	83
Nacionalna klasifikacija djelatnosti (NKD 2007.)	86
II.4.5. Ugostiteljstvo i turizam	90
Sezonalnost	94
Struktura smještajnih kapaciteta	95

Analiza ponude smještajnih kapaciteta prema turističkim zonama grada Splita	96
Broj kreveta prema kategorizaciji u smještajnom objektu vrste HOTEL	98
Broj kreveta prema kategorizaciji u objektima koji pružaju usluge u domaćinstvu	99
Profil i obilježja turističke potražnje u Splitu	100
Plaže	100
Nautički turizam	101
Kružna putovanja	102
Turistička potražnja u Splitu	103
II.5. Opremljenost prostora infrastrukturom	105
II.5.1. Prometna infrastruktura	105
Cestovni promet	106
Promet u mirovanju	111
Javni prijevoz	114
Biciklistička infrastruktura	116
Pješačka mreža	118
Željeznički promet	119
Pomorski promet	120
Zračni promet	121
II.5.2. Elektroničke komunikacije i energetska infrastruktura	121
II.5.3. Vodnogospodarski sustav	121
Vodoopskrba	122
Odvodnja otpadnih voda	122
II.5.4. Druga komunalna infrastruktura	123
Gospodarenje otpadom	123
Groblja	124
II.6. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja	125
II.6.1. Zaštita prirode	125
II.6.2. Zaštićena kulturna dobra	127
II.6.3. Zone posebne namjene	129
II.6.4. Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća	129
Potresi	129
Poplave	130
Požari na otvorenom	130
Ekstremne temperature	130
Epidemije i pandemije	131
Tehničko–tehnoške nesreće u pomorskom prometu	131
II.7. Obvezni prostorni pokazatelji	132
III. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA	140
III.1. Izrada prostornih planova	140
III.1.1. Popis svih važećih prostornih planova	140
III.1.2. Prostorni planovi izrađeni u izvještajnom razdoblju	145
III.1.3. Prostorni planovi u postupku izrade u izvještajnom razdoblju	145
III.2. Provedba prostornih planova	146
III.2.1. Urbanistički i/ili arhitektonski natječaji provedeni u izvještajnom razdoblju	146
III.2.2. Akti za provedbu, građenje i uporabu građevina	147
Lokacijske dozvole	150

Građevinske dozvole (akti za građenje građevine)	155
Prijave početka građenja	159
III.2.3. Projekti javne namjene	163
Projekti realizirani u izvještajnom razdoblju	163
Projekti u izgradnji	164
Projekti u fazama ishođenja akata za provedbu	164
III.3. Provedba drugih dokumenata koji utječu na prostor	165
III.3.1. Popis značajnijih dokumenata	165
III.3.2. Dokumenti izrađeni u izvještajnom razdoblju	165
III.3.3. Dokumenti u postupku izrade u vrijeme izrade Izvješća	167
III.4. Provođenje zaključaka, smjernica, prijedloga za unaprjeđenje, preporuka, aktivnosti odnosno mjera iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru.	168
III.4.1. Smjernice za izradu prostornih planova grada Splita – PPUG-a i GUP-a	168
PPUG Splita	168
GUP Splita	171
III.4.2. Ostale smjernice za izradu prostornih planova Grada Splita	178
III.4.3. Preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja - Opće preporuke	181
III.4.4. Preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja - u cilju osiguravanja uvjeta za održivi prostorni razvoj kroz izradu izmjena i dopuna ili izradu novih prostornih planova	186
III.4.5. Institucionalne pretpostavke za izradu i provedbu dokumenata prostornog uređenja ..	190
III.4.6. Zaključak	192
IV. PREPORUKE ZA UNAPRIJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI.....	193
IV.1. Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru jedinice lokalne samouprave obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove	193
IV.1.1. Potrebe održivog prostornog razvoja	193
IV.1.2. Mogućnosti održivog razvoja	194
IV.1.3. Ograničenja održivog razvoja	195
IV.1.4. Sektorska opterećenja	196
IV.1.5. Izazovi	197
IV.2. Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih prostornih planova na razini jedinice lokalne samouprave	204
IV.2.1. Donošenje aktualnih izmjena i dopuna PPUG-a i GUP-a	204
IV.2.2. Izmjene i dopune PPUG-a i GUP-a u svrhu transformacije planova, provedbe gradskih projekata te ažuriranja infrastrukturne mreže	205
IV.2.3. Izrada „novog“ PPUG-a i GUP-a – planova nove generacije	206
IV.2.4. Prostorni planovi užeg područja	211
IV.3. Preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja	217
IV.4. Prijedlog prioriteta aktivnosti	219
V. IZVORI PODATAKA	221
VI. PRILOZI	225
VI.1. Popis slika	225
VI.2. Popis grafikona	228
VI.3. Popis tablica	230

POPIS KORIŠTENIH KRATICA

BDP – bruto domaći proizvod
DPU – detaljni plan uređenja
DV – dječji vrtić
DZS – Državni zavod za statistiku
EU – Europska unija
FINA – Financijska agencija
GD – građevinska dozvola
GIS – geografski informacijski sustav
GK – gradski kotar
GUP – Generalni urbanistički plan Splita
HAKOM – Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti
HOPS – Hrvatski operator prijenosnog sustava
HŽ – Hrvatske željeznice
ID ili liD – izmjene i dopune
LD – lokacijska dozvola
JLS – jedinica lokalne samouprave
JP(R)S – jedinica područne (regionalne) samouprave
MK – Ministarstvo kulture i medija
MO – mjesni odbor
MPUGiDI – Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine
MRRFEU – Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
N.P. – nije primjenjivo
NBS – rješenja utemeljena na prirodi (*Nature-Based Solutions*)
NIPP – nacionalna infrastruktura prostornih podataka
NN – Narodne novine
OŠ – osnovna škola
POP – područja očuvanja značajna za ptice
POVS – područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove
PPSDŽ – Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije
PPUG ili PPUGS – Prostorni plan uređenja Grada Splita
PŠ – park šuma
PUP – provedbeni urbanistički plan
RH – Republika Hrvatska
SC – sportski centar
SDŽ – Splitsko-dalmatinska županija
SG GS – Službeni glasnik Grada Splita
Studija TNK – Studija turističkog nosivog kapaciteta grada Splita
SUMP – plan održive urbane mobilnosti (*Sustainable Urban Mobility Planning*)
ŠC – športski centar
ŠRC – športsko-rekreacijski centar
UAS – Urbana aglomeracije Split
UD – uporabna dozvola
UO – upravni odjel
UPU – urbanistički plan uređenja
USRH – Ustavni sud Republike Hrvatske
ZOP – zaštićeno obalno područje
ZZOiP – Zavod za zaštitu okoliša i prirode

Uvodna napomena: Premda se u ovom izvješću analiza i prikaz podataka odnose na četverogodišnje razdoblje od početka siječnja 2020. do kraja prosinca 2023. godine, važno je naglasiti da je izvješće izrađeno u rujnu 2025. godine. Sukladno tome, u pojedinim dijelovima izvješća uključeni su i komentari, interpretacije te dopunski podaci koji se odnose na razdoblje 2024. i 2025. godine, ukoliko su ti podaci dostupni i pridonose cjelovitijem razumijevanju promatranih pojava, trendova ili konteksta. Uključivanje tih novijih informacija ima za cilj osigurati relevantnost, ažurnost i sveobuhvatnost analize.

I. POLAZIŠTA, CILJEVI IZRADE IZVJEŠĆA I KRATAK „POVIJESNI PREGLED“

U okviru prostorno-planske dokumentacije, Izvješće o stanju u prostoru (u daljnjem tekstu: Izvješće) izrađuje se kao rezultat praćenja procesa koji oblikuju prostor – bilo kroz konkretne promjene, bilo kroz nove pritiske i zahtjeve na korištenje prostora koje je potrebno anticipirati i ugraditi u planerske procese. Sadržaj Izvješća ne ograničava se samo na evidentiranje promjena nastalih provedbom prostornih planova, već obuhvaća i širi kontekst razvojnih trendova koji utječu ili će utjecati na usmjeravanje prostornog razvoja. Izvješće se stoga bavi i demografskim i gospodarskim kretanjima, lokalnim politikama zaštite okoliša, klimatskim promjenama, energetsom učinkovitošću i sl., a temelji se na dvjema razinama: analitičkoj i programskoj.

Analitički ciljevi Izvješća obuhvaćaju procjenu stvarnog stanja u prostoru kroz analizu razvoja, korištenja površina, infrastrukturne opremljenosti, gospodarskih djelatnosti te zaštite prostora od posebnog značaja. U obzir se uzima prethodno Izvješće, a stanje se prikazuje opisno i pomoću pokazatelja propisanih važećim Pravilnikom.

Programski ciljevi temelje se na analizi stanja i usmjereni su na definiranje preporuka i smjernica za poboljšanje prostornog razvoja, uključujući prijedlog prioriternih aktivnosti, potrebu izmjena prostornih planova te drugih zahvata.

Regulirajući područje prostornog planiranja nakon osamostaljenja RH, *Zakon o prostornom uređenju*, donesen 1994. godine, (NN 30/94, 68/98, 35/99 - Uredba o izmjeni Zakona o prostornom uređenju, 61/00, 32/02 i 100/04), propisao je obvezu izrade i donošenja dokumenata za praćenje stanja u prostoru i to izvješća o stanju u prostoru za dvogodišnje razdoblje (primjene Programa mjera) i programa mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru za sljedeće dvogodišnje razdoblje. Prema ovom zakonu su izrađeni i od strane Gradskog vijeća Grada Splita prihvaćeni: *Izvješće o stanju u prostoru za razdoblje 2001. do 2003. i Program mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru za razdoblje 2003. - 2005., (SG GS 12/03).*

Izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju 2004. godine (NN 100/04) obveza izrade i donošenja izvješća o stanju u prostoru propisana je za četverogodišnje razdoblje (umjesto za dvogodišnje), kao i obveza izrade programa mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru, za sljedeće četverogodišnje razdoblje. Prema ovom zakonu izrađeni su i od strane Gradskog vijeća Grada Splita prihvaćeni: *Izvješće o stanju u prostoru Grada Splita 2003. - 2006. i Program mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Grada Splita za razdoblje 2006. - 2010. godine (SG GS 05/06).*

Donošenjem *Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07)*, koji je stupio na snagu 1. listopada 2007. (i kasnije je višestruko mijenjan – NN 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12), zadržana je obveza izrade Izvješća za četverogodišnje razdoblje, ali je ukinuta obveza izrade Programa mjera za sljedeće četverogodišnje razdoblje kao zasebnog akta. (Za istaknuti je da je Programom mjera bio (uz ostalo) utvrđen plan izrade dokumenata prostornog uređenja bez donošenja posebnih odluka o izradi pojedinih dokumenata prostornog uređenja, pa je ukidanjem obveze izrade i donošenja Programa mjera, propisano da izrada prostornih planova započinje na temelju odluke o izradi za pojedini plan, koju donosi predstavničko tijelo JLS.)

Izvješće o stanju u prostoru Grada Splita za razdoblje 2006. – 2010. izrađeno je u svibnju 2010. ali nije službeno objavljeno. U to vrijeme bio je na snazi *Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07 i 38/09)*, koji je predviđao donošenje pravilnika o sadržaju izvješća i prostornim pokazateljima u roku od dvije godine. Budući da pravilnik do tada nije bio donesen, sadržaj *Izvješća* temeljen je na općoj zakonskoj odredbi.

Struktura *Izvješća* i prostorni pokazatelji utvrđeni su donošenjem *Pravilnika o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (NN 114/10 i 141/10)* (u daljnjem tekstu: Pravilnik). Zbog problema u primjeni, Ministarstvo je donijelo novi Pravilnik u studenome 2012. (NN 117/12), no i on se pokazao teško provedivim jer je bio vezan uz nacionalno *Izvješće* za razdoblje 2008. – 2012., koje je Sabor usvojio tek u svibnju 2013.

Važećim Zakonom o prostornom uređenju (NN 153/13), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014. i kasnije je više puta mijenjan (NN 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23), zadržan je prethodni zakonski okvir za izradu *Izvješća* o stanju u prostoru. Prema članku 203., nadležno upravno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je podnijeti *Izvješće* predstavničkom tijelu u roku od četiri godine od stupanja na snagu *Pravilnika o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima*, koji je donesen 2014., a dopunjen 2015. (NN 48/14, 19/15). *Izvješće* se izrađuje na temelju prethodnog izvješća, županijskog prostornog plana te drugih razvojnih i planskih dokumenata relevantnih za održivi prostorni razvoj. Sadržajno uključuje tekstualni dio i tablični prikaz prostornih pokazatelja, a prema potrebi i dodatne grafičke prikaze. U skladu s navedenim zakonodavnim okvirom, Gradsko vijeće Grada Splita prihvatilo je u listopadu 2021. godine *Izvješće o stanju u prostoru Grada Splita za razdoblje 2015. – 2019.* (SG GS 48/21), u nastavku teksta: prethodno *Izvješće*.

Iz svega navedenog evidentan je nedostatak kontinuiteta u izradi i objavljivanju izvješća o stanju u prostoru na području Grada Splita (Tablica 1), koji u najvećoj mjeri proizlazi iz promjena zakona i pravilnika koji definiraju izvješće, te je stoga sadržaj izrađenih izvješća različit. Jedino izvješće koje sadrži usporedive prostorne pokazatelje i relevantan sadržaj za analizu jest prethodno izvješće, koje će se stoga koristiti za usporedbu i utvrđivanje promjena u prostoru i razvojnih pokazatelja.

2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Izvrjeŝće prihvaćeno (SG GS 12/03)		Izvrjeŝće prihvaćeno (SG GS 05/06)		Izvrjeŝće izrađeno, ali nije usvojeno ni objavljeno					/				Izvrjeŝće usvojeno (SG GS 48/21)					predmetno Izvrjeŝće (u izradi)				
Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02, 100/04)						Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13)						Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23)										
/									Pravilnik (NN 114/10, 141/10)		Pravilnik (NN 117/12)		Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvrjeŝća o stanju u prostoru (NN 48/14, 19/15)									

Tablica 1: Prikaz (nedostatka) kontinuiteta izrade izvješća o stanju u prostoru Grada Splita

Izvor: Podatci iz Narodnih novina i Službenog glasnika Grada Splita, obrada autor

I.1. ZAKONODAVNO-INSTITUCIONALNI OKVIR

Izvješće o stanju u prostoru (u daljem tekstu: Izvješće) dio je sustavnog praćenja stanja u prostoru. Definirano je *Zakonom o prostornom uređenju (Narodne novine 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23)* (u daljem tekstu: Zakon), a bliže određeno *Pravilnikom o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (Narodne novine 48/14, 19/15)* (u daljem tekstu: Pravilnik).

Sukladno članku 9. Pravilnika Izvješće velikog grada izrađuje upravno tijelo velikog grada odnosno zavod za prostorno uređenje velikog grada ukoliko je ustrojen. Sukladno članku 28. Zakona djelatnost zavoda za prostorno uređenja velikog grada obuhvaća osobito izradu izvješća o stanju u prostoru. Slijedom navedenoga Zavod za prostorno uređenje Grada Splita je u drugom kvartalu 2025. godine pristupio je izradi Izvješća. Izvješće se izrađuje za period od 4. godine sukladno članku 39. Zakona, i to od 1. siječnja 2020. godine do 31. prosinca 2023. godine.

Izvješće o stanju u prostoru razmatra i prihvaća Gradsko vijeće Grada Splita sukladno članku 39. Zakona.

Sukladno Pravilniku izvješće se na lokalnoj razini izrađuje u odnosu na prethodno izvješće grada, te: županijski prostorni plan, druge strateške, razvojne, planske i programske dokumente i pokazatelje županijske razine koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru grada, i prostorne planove niže razine.

Za izradu Izvješća koriste se podaci iz informacijskog sustava prostornog uređenja (u daljnjem tekstu: ISPU), prostornih planova, službeno objavljeni i dostupni podaci nadležnih tijela i ustanova, te drugih pravnih osoba s javnim ovlastima određenih posebnim propisima, podaci iz usvojenih i objavljenih pojedinih sektorskih strateških, razvojnih, planskih i provedbenih dokumenata i drugi koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru.

Sukladno Pravilniku izvješće sadrži:

1. polazišta,
2. analizu i ocjenu stanja i trendova prostornog razvoja,
3. analizu provedbe prostornih planova i drugih dokumenata koji utječu na prostor te
4. prijedloge za unaprjeđenje prostornog razvoja s osnovnim preporukama mjera za iduće razdoblje.

Polazišta obuhvaćaju pregled ciljeva izrade Izvješća unutar zakonodavnog, institucionalnog i međunarodnog okvira za razdoblje za koje se Izvješće izrađuje, te osnovna prostorna obilježja područja grada.

Analiza i ocjena stanja obuhvaća prikaz ostvarenja ciljeva prostornog uređenja i usmjerenja razvoja u prostoru koji su određeni Zakonom i Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske kroz prostorne planove i druge dokumente koji utječu na prostor, te ukazuje na trendove prostornog razvoja i usklađenost, odnosno nesklad u provedbi.

Analiza provedbe prostornih planova i drugih dokumenata koji utječu na prostor obuhvaća prikaz pokrivenosti područja prostornim planovima, daje podatke o prostornim planovima i drugim strateškim, programskim i razvojnim dokumentima koji utječu na prostor, ukazuje na osnove njihove provedbe, potrebu i učestalost njihove promjene, te daje osvrt na provođenje zaključaka, smjernica, prijedloga za unaprjeđenje, preporuka, aktivnosti odnosno mjera iz prethodnog Izvješća.

Prijedlozi za unaprjeđenje prostornog razvoja s osnovnim preporukama mjera za iduće razdoblje razrađuju se u cilju odlučivanja o daljnjem statusu strateških, programskih i planskih smjernica iz važećih prostornih planova i drugih dokumenata koji utječu na prostor, odnosno o njihovom zadržavanju, ukidanju ili promjeni. Preporuke obuhvaćaju mjere i prioritetne aktivnosti u idućem razdoblju.

S obzirom na to da korištenje prostora obuhvaća širok spektar različitih djelatnosti, korištenje prostora je uređeno i zakonima koji uređuju ostale djelatnosti i tematike zasebno. Stoga, na prostorno planiranje i stanje u prostoru imaju utjecaja i brojni propisi i podzakonski akti koji uređuju različite tematike.

Posebni zakoni od značaja za prostorno uređenje, osim Zakona o prostornom uređenju, su (zakoni doneseni u izvještajnom razdoblju, odnosno brojevi Narodnih novina u kojima su objavljene njihove izmjene i dopune, označeni su podcrtavanjem, dok su zakoni doneseni izvan izvještajnog razdoblja, ali do trenutka izrade ovih izvješća, označeni **zelenom** bojom):

- Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19),
- Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje (NN 78/15, 118/18, 110/19),
- Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju (NN 78/15, 114/18, 110/19),
- Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN 86/12, 143/13, 65/17, 14/19),
- Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (NN 112/18, 39/22, **152/24**),
- Zakon o obavljanju geodetske djelatnosti (NN 25/18),
- Zakon o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka (NN 56/13, 52/18, 50/20),
- Zakon o komunalnom gospodarstvu (NN 68/18, 110/18 – Odluka USRH, 32/20, **145/24**),
- Zakon o grobljima (NN 19/98, 50/12, 89/17 – Odluka USRH),
- Zakon o naseljima (NN 39/22),
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19),
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18),
- Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17, 14/19, 98/19),
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03; 157/03-ispravak, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21, 114/22);
- Zakon o energetske učinkovitosti (NN 127/14, 116/18, 25/20, 32/21 – Odluka USRH, 41/21, **40/25**),
- Zakon o vodama (NN 66/19, 84/21, 47/23),
- Zakon o cestama (NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 04/23 - Odluka USRH),
- Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (NN 83/23),
- Zakon o akvakulturi (NN 130/17, 111/18, 144/20, 30/23, **14/24**),
- Zakon o šumama (NN 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20, 101/23, **36/24**),
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 20/18, 115/18, 98/19, 57/22),
- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20),
- Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13, 110/15).

Podzakonski akti značajni za prostorno uređenje (zakoni doneseni u izvještajnom razdoblju, odnosno brojevi Narodnih novina u kojima su objavljene njihove izmjene i dopune, označeni su podcrtavanjem):

- Uredba o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja (NN 37/14, 154/14, 30/21, 75/22, 61/23),
- Uredba o informacijskom sustavu prostornog uređenja (NN 115/15),
- Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17),
- Uredbu o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17),
- Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN 29/83, 36/85, 42/86),
- Pravilnik o prostornim planovima (NN 152/23),
- Pravilnik o geodetskom projektu (NN 12/14, 56/14),
- Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (NN 48/14, 19/15),
- Pravilnik o obveznom sadržaju idejnog projekta (NN 118/19, 65/20),
- Pravilnik o državnom planu prostornog razvoja (NN 122/15),
- Pravilnik o izdavanju suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja (NN 136/15),
- Pravilnik o zahvatima u prostoru koji se ne smatraju građenjem, a za koje se izdaje lokacijska dozvola (NN 105/17, 108/17),
- Pravilnik o jednostavnim i drugim građevinama i radovima (NN 112/17, 34/18, 36/19, 98/19, 31/20, 74/22, 155/23).

Dodatno, značajan za prostor je i *Zakon o strateškim investicijskim projektima Republike Hrvatske (NN 29/18 i 114/18)*, temeljem kojeg su proglašeni sljedeći **strateški investicijski projekti** koji se svojim dijelovima nalaze na području Grada Splita:

- Novi ulaz u Split: Čvor Vučevica na A1 – tunel Kozjak – čvor na DC8 – Trajektna luka Split (uvršten 12. 12. 2019.),
- Multimodalna platforma splitske aglomeracije – Mravince - Stobreč – Dugi Rat – Omiš (uvršten 12. 12. 2019.),
- Rekonstrukcija i proširenje sjeverne luke na području Vranjičko-solinskog bazena pod upravom Lučke uprave Split (proglašen 26. 8. 2021, NN 94/21).

Za potrebe izrade ovog Izvješća korištena su i sva očitovanja javnopravnih tijela kao i svi javno dostupni podatci javnopravnih tijela i drugih pravnih osoba s javnim ovlastima. Također su uzeti podatci iz važećih prostornih planova kao i podaci iz usvojenih i objavljenih pojedinih sektorskih strateških, razvojnih i provedbenih dokumenata.

I.2. OSNOVNA PROSTORNA OBILJEŽJA JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE

U proteklom četverogodišnjem razdoblju nije bilo izmjena *Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj* (Narodne novine 86/06, 125/06 – ispravak, 16/07 – ispravak, 95/08 – Odluka USRH, 46/10 – ispravak, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13 i 110/15).

Sukladno navedenom Zakonu Grad Split nalazi se u sastavu Splitsko-dalmatinske županije i predstavlja njezin administrativni centar (Slika 1). Najveći je grad u Splitsko-dalmatinskoj županiji i drugi najveći grad u Republici Hrvatskoj sa 160.577 stanovnika prema popisu iz 2021. godine.

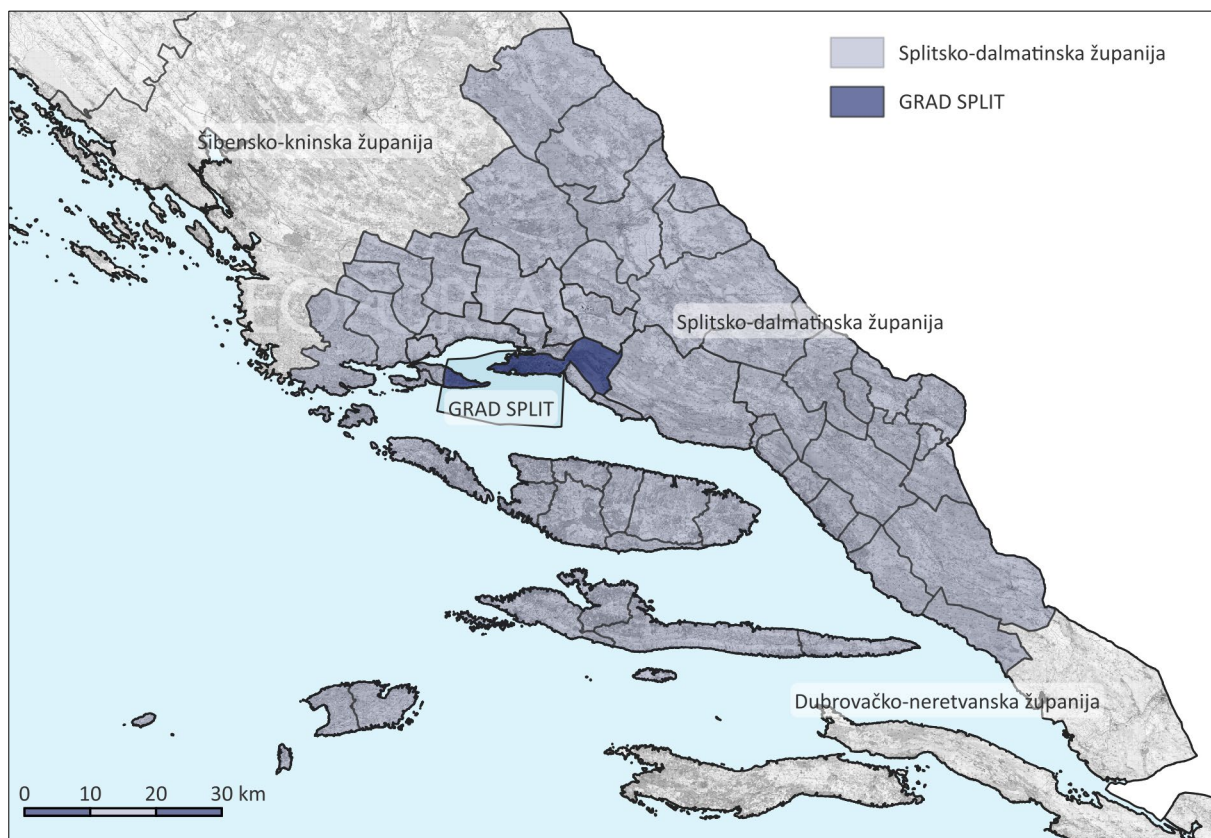
Površina administrativnog područja Grada iznosi ukupno 229,03 km².

Kopneni obuhvat ima površinu od 79,83 km², od čega je na kopnu 69,26 km², a na otoku Čiovu 10,57 km².

Površina morskog obuhvata Grada iznosi 149,20 km².

Sukladno Registru otoka, osim dijela otoka Čiova unutar administrativnog područja Grada nalazi se još i 5 hridi površine oko 1.000 m² i manje:

- hrid u uvali Ježinac (1.008 m²),
- hrid u uvali Stinice (189 m²),
- Šilo u Kaštelanskom zaljevu (150 m²),
- Šilo 2 u Kaštelanskom zaljevu (258 m²) i
- Školjić (978 m²).

Slika 1: Položaj Grada Splita u Splitsko-dalmatinskoj županiji

Izvor: Podatci Državne geodetske uprave (geoportal DGU), grafička obrada autor

Sukladno Zakonu o regionalnom razvoju (NN 147/14, 123/17, 118/18), Grad Split je grad nositelj Urbane aglomeracije Split (UAS).

Urbanu aglomeraciju Split čini 13 jedinica lokalne samouprave: Grad Split, Grad Kaštela, Grad Omiš, Grad Sinj, Grad Solin, Grad Trogir, Općina Dicmo, Općina Dugi Rat, Općina Dugopolje, Općina Klis, Općina Lećevica, Općina Muć i Općina Podstrana (Slika 2).

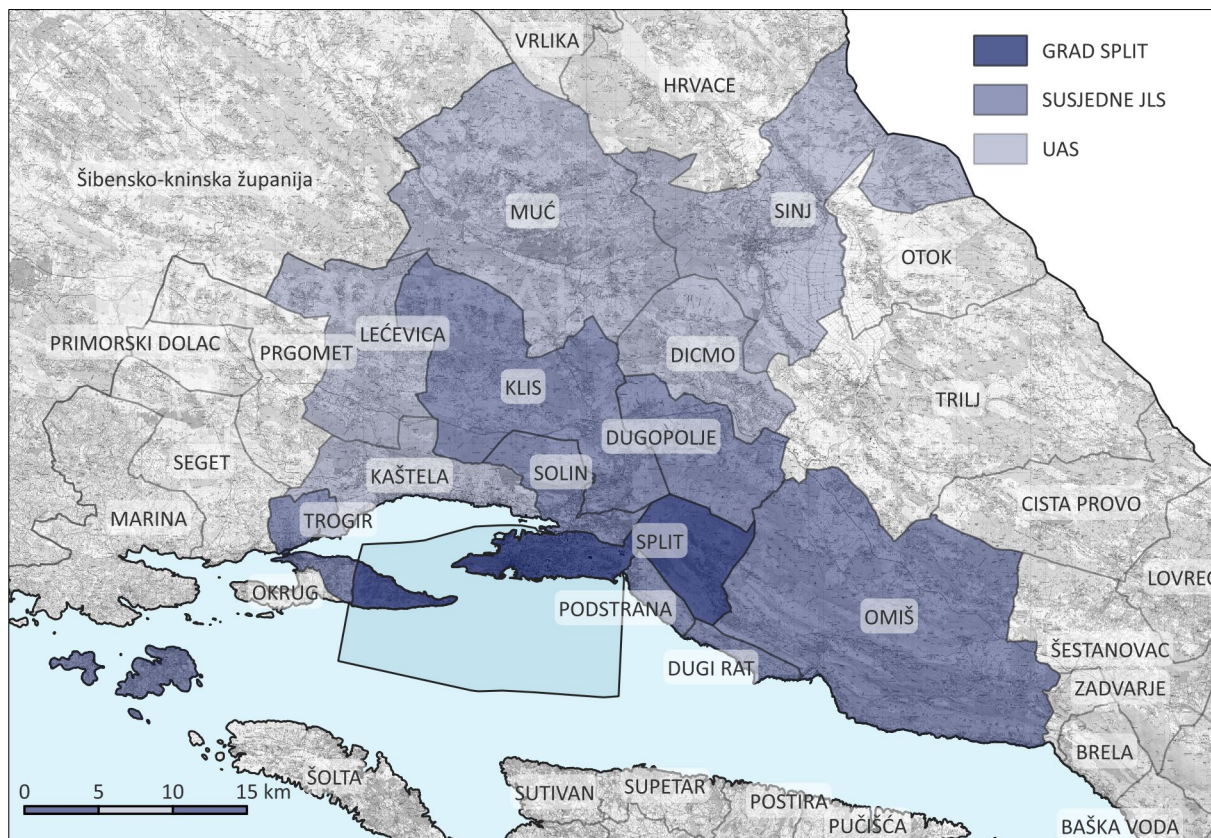
Područja urbanih aglomeracija ustrojena su s namjerom učinkovitijeg planiranja, usklađivanja i provedbe politike regionalnog razvoja.

U obuhvat Urbane aglomeracije Split uključene su jedinice lokalne samouprave kod kojih najmanje 30% zaposlenih dnevnih migranata migriraju u Split. Od navedenih jedinica lokalne samouprave gradova Sinj i Trogir ne zadovoljavaju navedeni kriterij, ali su priključeni kao manja urbana područja čije granice neposredno dodiruju UAS.

Grad Split na kopnu granici (Slika 2):

- na sjeveru s Gradom Solinom, Općinom Klis i Općinom Dugopolje,
- na istoku s Gradom Omišem,
- na jugu s Općinom Podstrana i Općinom Dugi Rat, te
- na zapadu s Gradom Trogir.

Dodatno na moru Grad Split graniči na sjeveru s Gradom Kaštela, a na jugu s Općinom Šolta, Općinom Sutivan i Gradom Supetrom.

Slika 2: Teritorijalni obuhvat Urbane aglomeracije Split s prikazom susjednih jedinica lokalne samouprave

Izvor: Podatci iz Strategije razvoja urbane aglomeracije Split za razdoblje do kraja 2027. godine (2023.), grafička obrada autor

I.2.1. Geoprometni položaj

Glavni prometni pravci koji prolaze kroz Splitsko-dalmatinsku županiju i povezuje je s ostatkom Hrvatske su autocesta A1 i državne ceste DC1 i DC8. Državna cesta DC1 povezuje Split sa Zagrebom preko kontinentalnog dijela Hrvatske. Državna cesta DC8 (Jadranska magistrala) povezuje obalni dio Hrvatske od sjevera do juga, odnosno od Rijeke preko Splita do Dubrovnika i dalje do državnih granica. Državna cesta DC8 prolazi kroz Grad Split (takozvana zaobilaznica), a državna cesta D1 ulazi kratkom dionicom na područje Grada.

Autocesta A1 prolazi sjeverno od Splita, a spoj na autocestu A1 iz Splita ostvaruje se preko državne ceste DC1 i preko čvora u Općini Dugopolje. Udaljena je oko 17 km odnosno oko 20 minuta vožnje.

Zračna luka Split je 2023. godine promijenila naziv u Zračna luka Sveti Jeronim. Nalazi se na području Grada Kaštela i Grada Trogira zapadno od Grada Splita. Udaljena je oko 23 km, odnosno oko 30 minuta vožnje.

Zbog svog položaja u odnosu na otoke Brač i Hvar i zbog svoje veličine i značaja kroz povijest, Split je postao glavno čvorište morskog prometa za otoke južnog Jadrana. Navedeno uključuje čak i otok Lastovo, koji se administrativno nalazi u susjednoj Dubrovačko-neretvanskoj županiji, ali je prometno bolje povezan sa Splitom nego s Dubrovnikom.

Do Splita dolazi priključna željeznička pruga koja povezuje Split sa sjevernom Hrvatskom, prvenstveno Zagrebom.

Slika 3: Položaj Grada Splita u odnosu na mrežu javnih cesta, mrežu plovih putova, mrežu željezničke pruge i položaj zračnih luka
Izvor: Podatci Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije, Hrvatske ceste (geoportal javnih cesta RH), HŽ infrastruktura (WFS servis u sustavu NIPP-a), grafička obrada autor

I.2.2. Prirodna obilježja

Geomorfološka obilježja i reljef prostora značajni su za razumijevanje nekog prostora, no mijenjaju se presporo da bi to bilo od utjecaja za kontinuirano razmatranje u Izvješću o stanju u prostoru. Reljef i geomorfološka obilježja Grada Splita već su detaljno obrađeni u prethodnom Izvješću.

Promjene se ponajprije odnose na pokrov zemljišta, bilo uslijed izgradnje, bilo kao posljedica elementarnih nepogoda poput požara. Pokrov zemljišta utječe na mikroklimu i otpornost prostora na klimatske ekstreme, osobito na toplinske valove i obilne oborine. Klimatske promjene, koje uzrokuju sve češće i intenzivnije takve pojave, globalni su izazov s kojim se suočava i Grad Split.

Promjene prirodnih obilježja se događaju sporo, te ih je bilo neophodno promatrati u duljim vremenskim periodima od samog izvještajnog razdoblja kako bi se moglo jasno govoriti o trendovima.

Pokrov zemljišta

Na razini cijele Europske unije za praćenje stanja pokrova i namjene korištenja zemljišta razvijena je standardizirana CORINE nomenklatura i metodologija, čime je osigurana konzistentnost i homogenost podataka. Standardni pristup izrade CORINE Land Cover baze podataka (u nastavku: CLC) temelji se na vizualnoj interpretaciji satelitskih snimaka prema prihvaćenoj standardnoj CLC metodologiji, dajući vektorske podatke o pokrovu zemljišta u mjerilu 1:100 000, minimalne širine poligona 100 m i minimalnog područja kartiranja 25 ha.

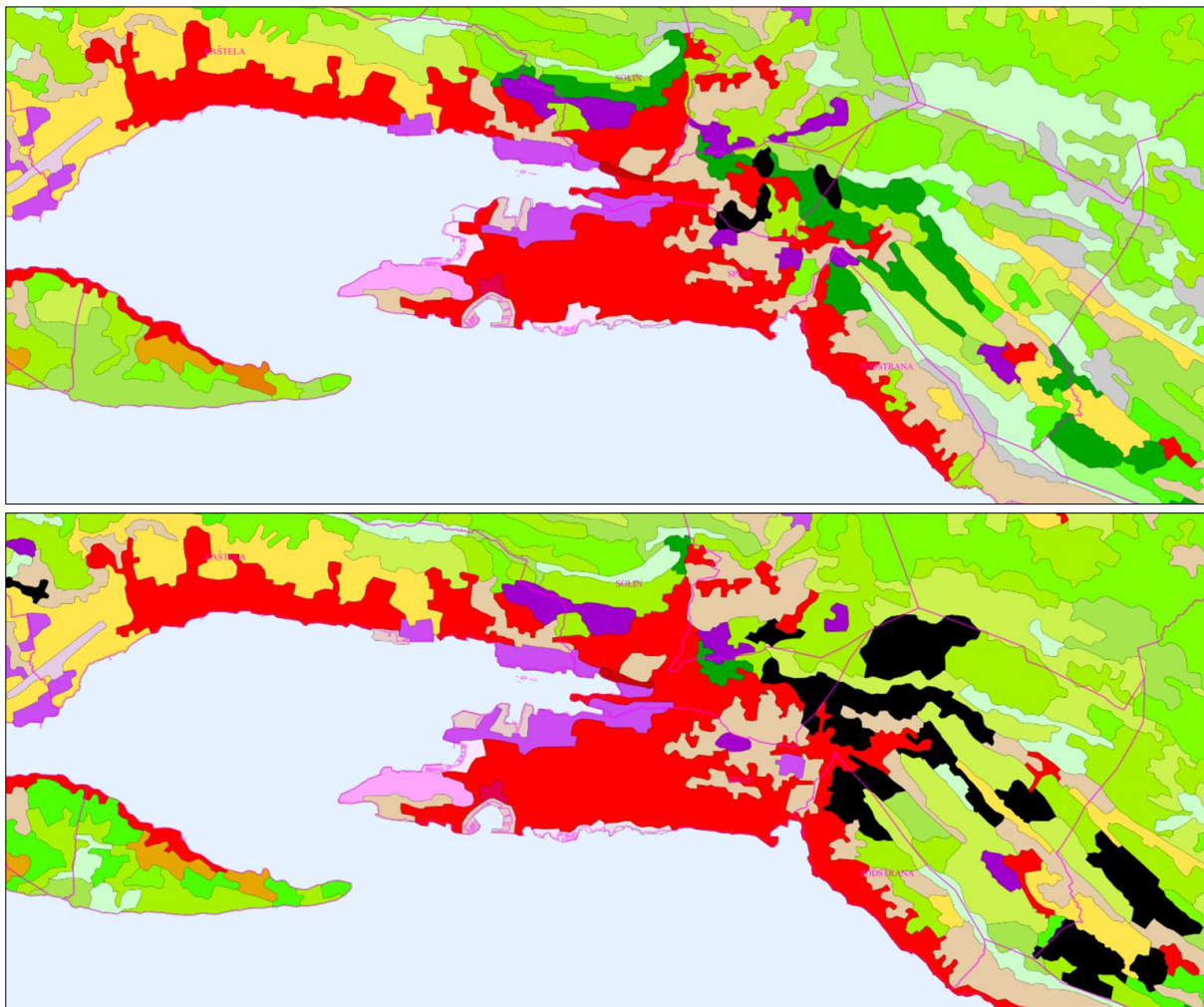
Posljednje CORINE kartiranje u Hrvatskoj provedeno je 2018. godine. Iako ne pripada izvještajnom razdoblju, dostupni podatci su analizirani jer u prethodnom Izvješću nisu bili obrađeni, a pokazuju značajne informacije i trendove.

„Na Hrvatskom portalu CORINE Land Cover (CLCCro portalu) podatci su grafički prikazani na razini detaljnosti treće razine klasifikacije (najdetaljnija razina) (Slika 4), ali su za potrebe ovog Izvješća analizirani na drugoj razini klasifikacije (manje detaljna, općenitija razina), osim za opožarena područja (Tablica 2). Ona su izdvojena zbog svog efekta na druge sastavnice okoliša i otpornost prostora na klimatske ekstreme.

Klasa *1.1. Gradsko područje* bila je 2000. godine očekivano najzastupljenija klasa korištenja zemljišta, a do 2018. godine bilježi tek blag porast (Tablica 2 i Grafikon 1). Klasa *3.2. Grmlje i/ili travnati biljni pokrov* znatno se povećala 2006. godine, no do 2018. je u padu, iako površinom još uvijek nadmašuje gradsko područje. Povećanje ove klase rezultat je smanjenja površina klase *3.1. Šume* (što predstavlja negativnu degradaciju) i *3.3. Područja s neznatnim ili bez biljnog pokrivača* (što se može tumačiti kao pozitivna promjena jer upućuje na širenje biljnog pokrova).

Zbog velikog požara koji je 2017. godine zadesio područje Srinjina, Gornjeg Sitnog, Donjeg Sitnog, Žrnovnice i manja područja pojedinih istočnih splitskih gradskih kotareva (a gorjela su i okolna naselja: Kućine, Mravince, Solin i Strožanac) površina klase *3.3.4. Opožarena područja* je dramatično porasla, što je vidljivo i na samim kartama (Slika 4).

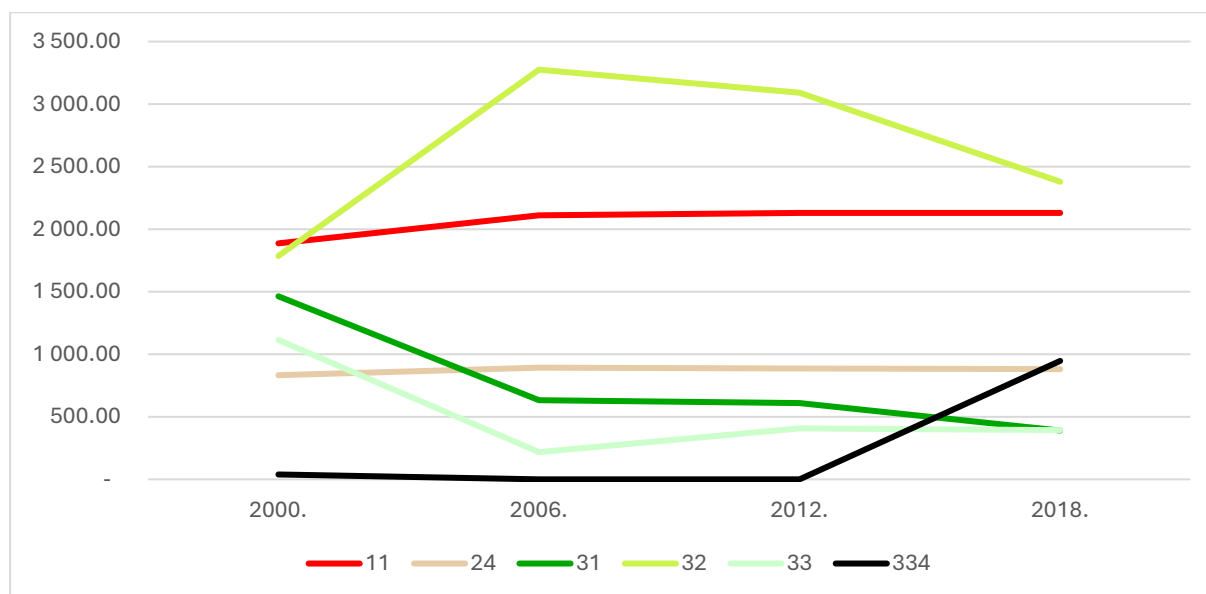
Općeniti trend smanjenja šumskih površina i površina pod pokrovom grmlja ili travnatih zajednica je negativan, ali za grad veličine Splita porast izgrađenih površina gradskog područja nije dramatičan.

Slika 4: CORINE pokrov i namjena korištenja zemljišta 2000. godine (gore) i 2018. godine (dolje)
Izvor: Hrvatski portal CORINE Land Cover (CLCCro portal)

Kod	Naziv klase (CLC2)	2000.	2006.	2012.	2018.
11	Gradsko područje	1.886,76	2.110,86	2.130,00	2.130,00
12	Industrijske, komercijalne i transportne jedinice	264,36	297,74	343,27	343,27
13	Rudokop, odlagalište otpada i gradilište	118,57	79,47	77,16	83,15
14	Umjetni, nepoljodjelski, biljni pokrov	277,55	277,73	240,74	240,74
22	Obradivo zemljište	161,59	161,99	161,28	161,28
24	Raznorodna poljodjelska područja	832,62	892,95	886,50	880,51
31	Šume	1.463,15	632,53	610,28	390,18
32	Grmlje i/ili travnati biljni pokrov	1.785,80	3.275,04	3.091,61	2.379,33
33	Područja s neznatnim ili bez biljnog pokrivača	1.114,47	217,77	407,92	393,39
334	Opožarena područja	38,72	0	0	946,91

Tablica 2: Površina pojedinih klasa 2. razine CORINE klasifikacije na području Grada Splita u hektarima
Izvor: Hrvatski portal CORINE Land Cover (CLCCro portal), grafička obrada autor

Grafikon 1: Promjena površina pojedinih klasa 2. razine CORINE klasifikacije na području Grada Splita po godinama
Izvor: Hrvatski portal CORINE Land Cover (CLCCro portal), grafička obrada autor

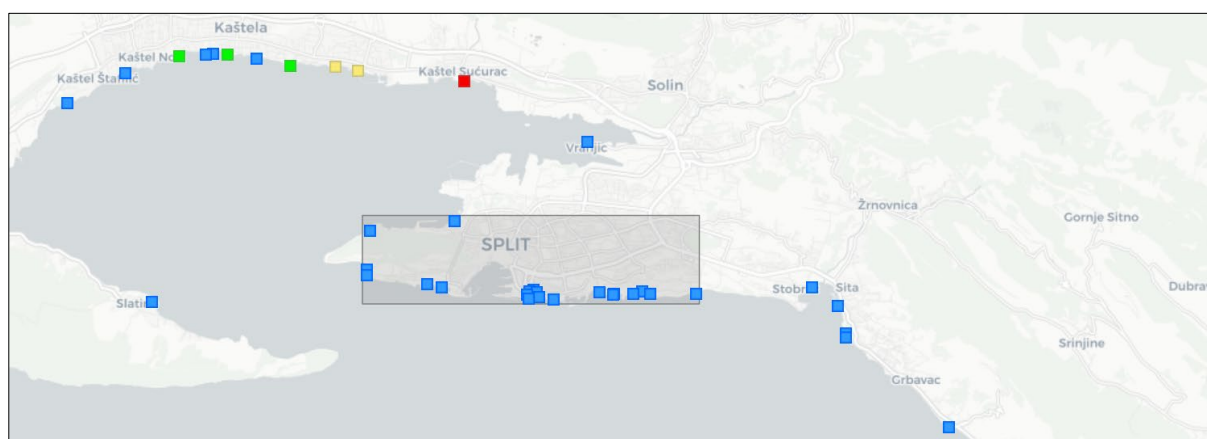
More

More obuhvaća značajnu površinu administrativnog područja Grada i predstavlja važan resurs za turizam, koji je ključna gospodarska grana u cijeloj jadranskoj Hrvatskoj, pa tako i u Splitu.

Ispitivanje kakvoće mora za kupanje na plažama Republike Hrvatske provodi se na temelju kriterija definiranih *Uredbom o kakvoći mora za kupanje (NN 73/08)* i EU direktivom o upravljanju kakvoćom vode za kupanje (br. 2006/7/EC). Ispitivanjima se utvrđuju pokazatelji o prisutnosti mikroorganizama, fekalnog onečišćenja i procjeni rizika onečišćenja mora.

Rezultati ispitivanja kakvoće mora za kupanje na plažama u Grada Splita za promatrani period pokazuju izvrsnu kvalitetu mora (Slika 6 i Slika 7), što je bolji rezultat nego u prethodnom periodu. Naime 2019. godine su bile 2 plaže s ukupnom ocjenom dobre kvalitete zbog utvrđenih kraćih onečišćenja.

Osim prikazane statistike za naselje Split prema dostupnim podacima i naselja Slatine i Stobreč su imale izvrsnu kvalitetu mora u promatranom periodu.

Slika 5: Položaj mjesta uzorkovanja za ispitivanje kakvoće mora;
Izvor: Kakvoća mora za kupanje u Republici Hrvatskoj

Ovo je značajan pozitivan podatak uzevši u obzir kako je do sada, odnosno do provođenja projekta *Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Split-Solin* („Agglomeracija Split-Solin“) pročišćavanje otpadnih voda bilo samo stupnja mehaničkog pročišćavanja, a sada će se podići na drugi stupanj pročišćavanja (biološka obrada).

Slika 6: Rezultati ispitivanja kakvoće mora na splitskim plažama 2020. (lijevo) i 2021. godine (desno)
Izvor: Kakvoća mora za kupanje u Republici Hrvatskoj

Slika 7: Rezultati ispitivanja kakvoće mora na splitskim plažama 2022. (lijevo) i 2023. godine (desno)
Izvor: Kakvoća mora za kupanje u Republici Hrvatskoj

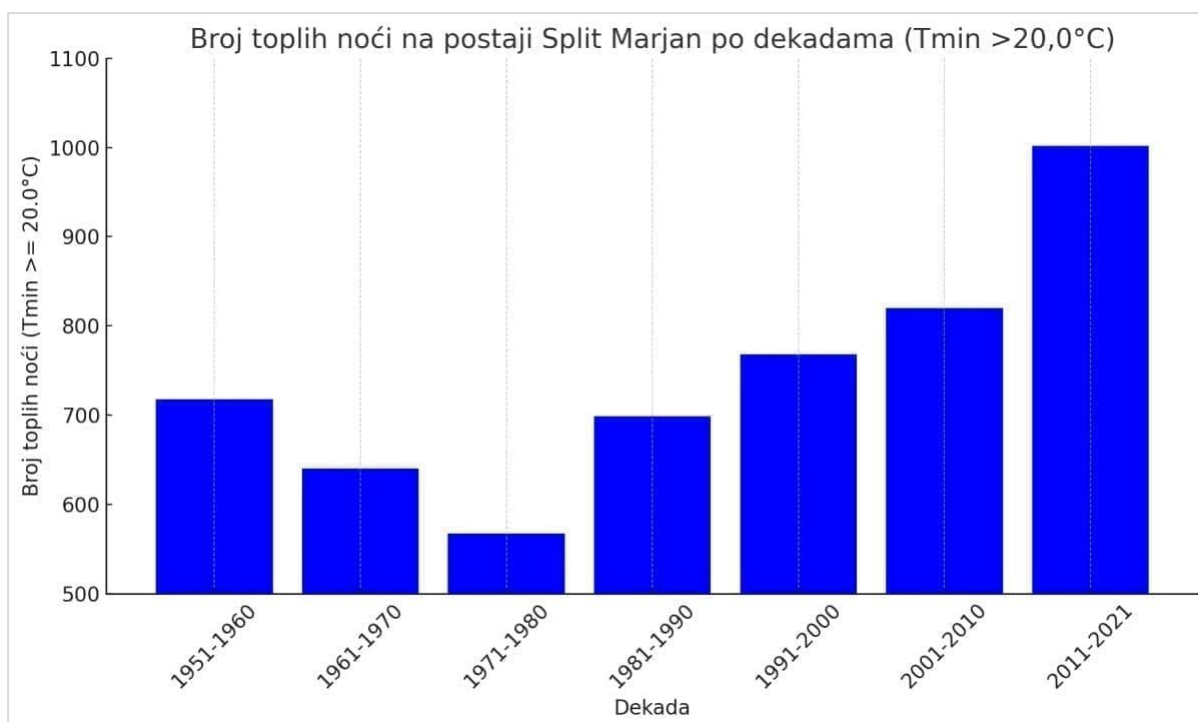
Klimatske promjene

Klimatske promjene se odnose na dugoročne promjene u obrascima temperature, oborina, vjetera i drugih klimatskih faktora na globalnom nivou. Utječu na različite sastavnice klime, a osobito na:

- temperaturu – očituju se u porastu prosječnih temperatura (globalno zatopljenje), uz sve češću pojavu ekstremnih temperatura, kako visokih, tako i niskih,
- razinu nivoa mora – globalno zatopljenje dovodi do zagrijavanja mora i otapanja ledenjaka, što rezultira podizanjem razine mora,
- oborine – očituju se u promjenama u obrascima padalina i većoj učestalosti ekstremnih događaja, bilo kroz iznimno velike količine oborina ili dugotrajne periode suše.

Klimatske promjene predstavljaju jedan od najvećih dugoročnih izazova za splitsko područje.

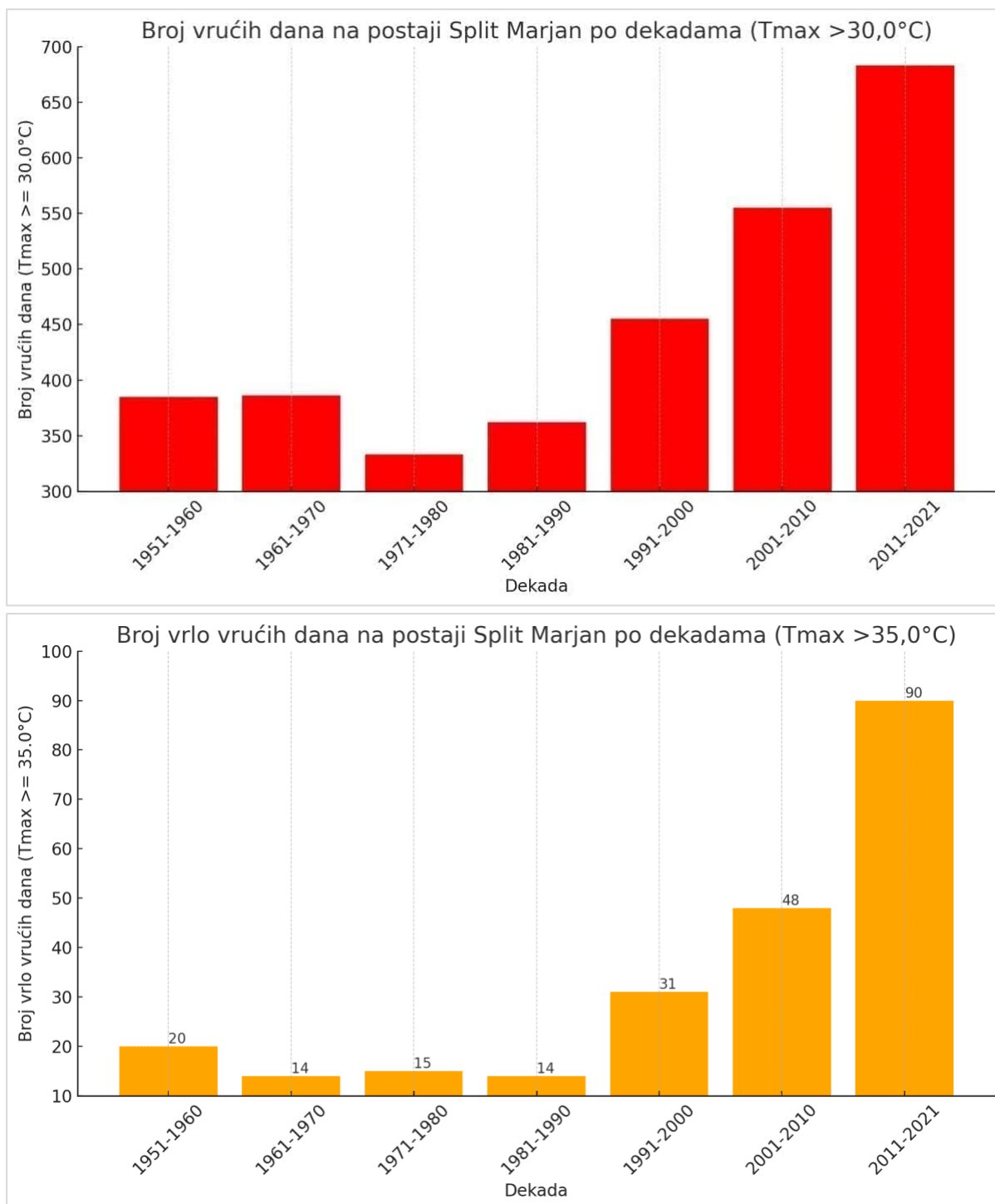
Sve češća pojava toplinskih valova tijekom ljeta, uz ekstremno visoke temperature (Grafikon 2 i Grafikon 3), predstavlja ozbiljan problem u Gradu Splitu. Povećanje temperature zraka reflektira se i na povećanje temperature mora, sa značajnim posljedicama za floru i faunu Jadranskog mora.

Grafikon 2: Broj toplih noći u Gradu Splitu po dekadama

Izvor: Udruga Crometeo prema podacima Državnog hidrometeorološkog zavoda¹

¹ Preuzeto s: <https://slobodnadalmacija.hr/dalmacija/s-mora-i-kraja/solic-teoreticarima-zavjere-ne-ljudi-moj-nikad-nije-bilo-ovako-bilo-je-i-prije-vrucina-ali-pogledajte-ovaj-graf-1404901>

Grafikon 3: Broj vrućih i vrlo vrućih dana u Gradu Splitu po dekadama

Izvor: Udruga Crometeo prema podacima Državnog hidrometeorološkog zavoda²

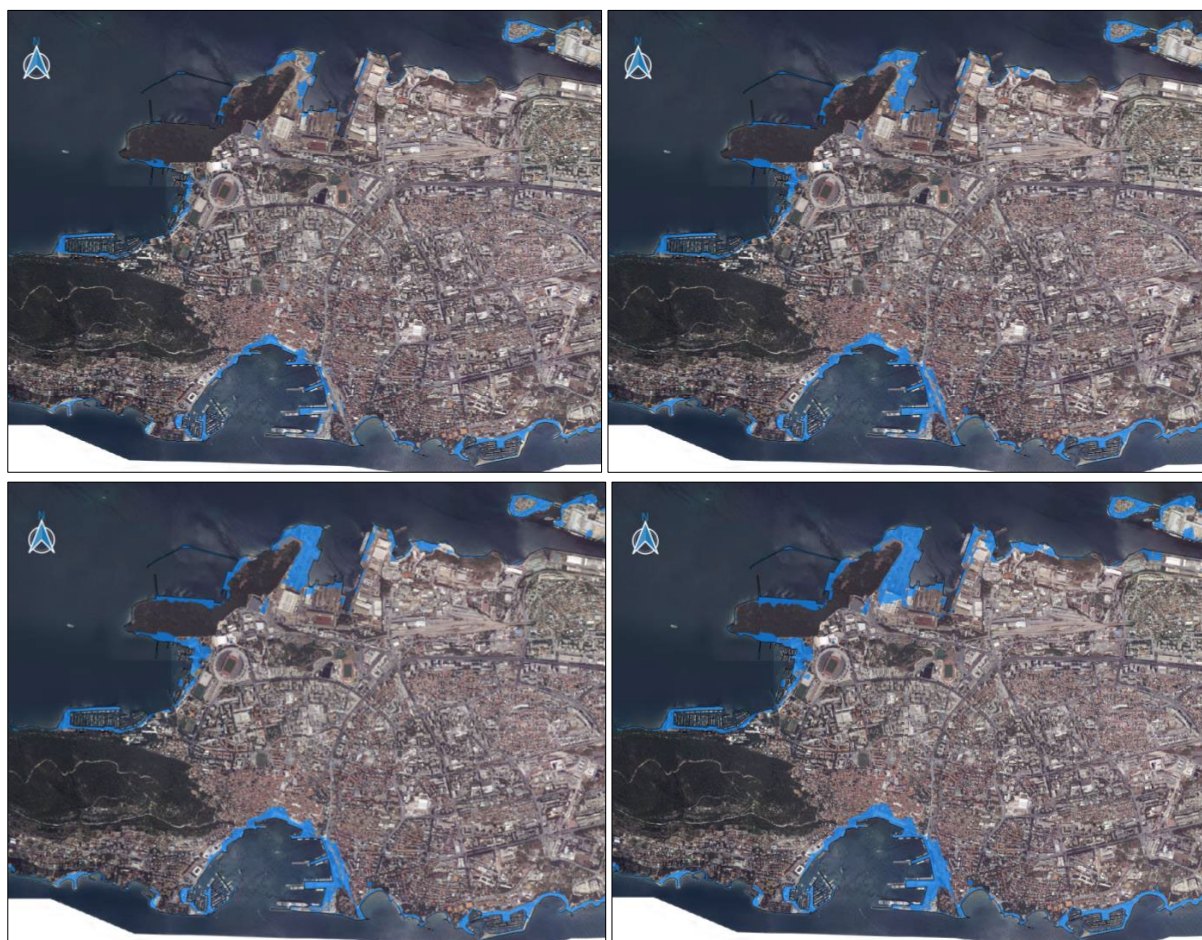
² Preuzeto s: <https://slobodnadalmacija.hr/dalmacija/s-mora-i-kraja/solic-teoreticarima-zavjere-ne-ljudi-moj-nikad-nije-bilo-ovako-bilo-je-i-prije-vrucina-ali-pogledajte-ovaj-graf-1404901>

Očekivani porast razine mora od 60 cm do kraja stoljeća značajno će povećati frekvenciju i intenzitet poplava mora. Ono što su danas stoljetne poplave, do 2100. godine postat će događaji s povratnim periodom od samo nekoliko godina, što zahtijeva temeljnu preispitivanje postojećih pristupa upravljanju obalnim područjima.

Studija upravljanja rizicima od poplava mora (VEPAR), Završno izvješće (Sveučilište u Zagrebu, Građevinski fakultet, Zavod za hidrotehniku, 2022.) je detaljno analizirala ugroženost od poplava mora i zaključila kako je područje Splita umjereno do visoko ugroženo od poplava mora (Slika 8), s jasno izraženom sezonskom varijabilnošću rizika i značajnim povećanjem ugroženosti zbog klimatskih promjena. Potrebna su hitna ulaganja u sustave zaštite i prilagodbe kako bi se umanjili budući rizici za ovaj ekonomski i kulturno značajan dio hrvatske obale.

Studija predlaže, između ostalog, sljedeće mjere za smanjenje rizika od poplava mora:

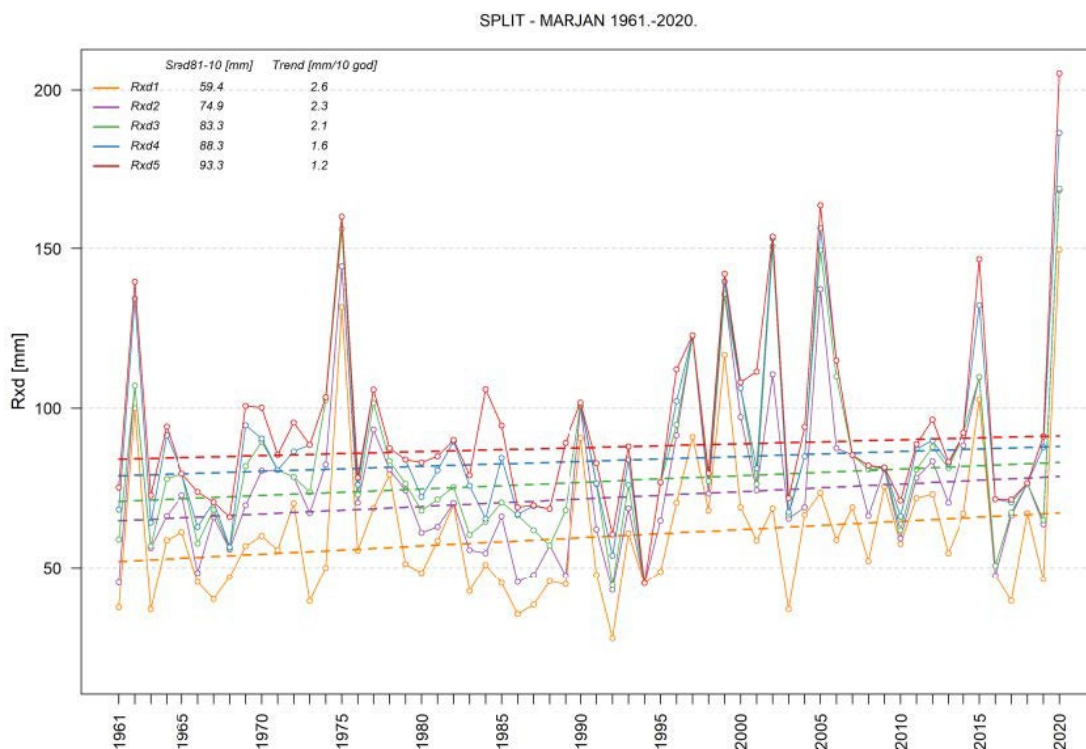
- strukturne mjere poput obalnih zidova i proširenja obale,
- nestrukturne mjere uključujući poboljšanje sustava ranog upozoravanja,
- prostorno planiranje koje uzima u obzir projekcije budućih razina mora (str. 140).
- redovito ažuriranje planova upravljanja rizicima.

Slika 8: Prikaz područja plavljenja na obalnom području RH u GIS sučelju (raster $5\text{ m} \times 5\text{ m}$) pri pojavi ekstremnih razina mora i djelovanju valova, izračunat pomoću računalnih modela SCHISM (razina mora) i SWAN (valovi). Na karti su prikazani rezultati za četiri definirana scenarija budućih uvjeta: 1 (gore lijevo), 3 (gore desno), 4 (dolje lijevo) i 6 (dolje desno), pri valovima iz jugoistočnog (SE) sektora.

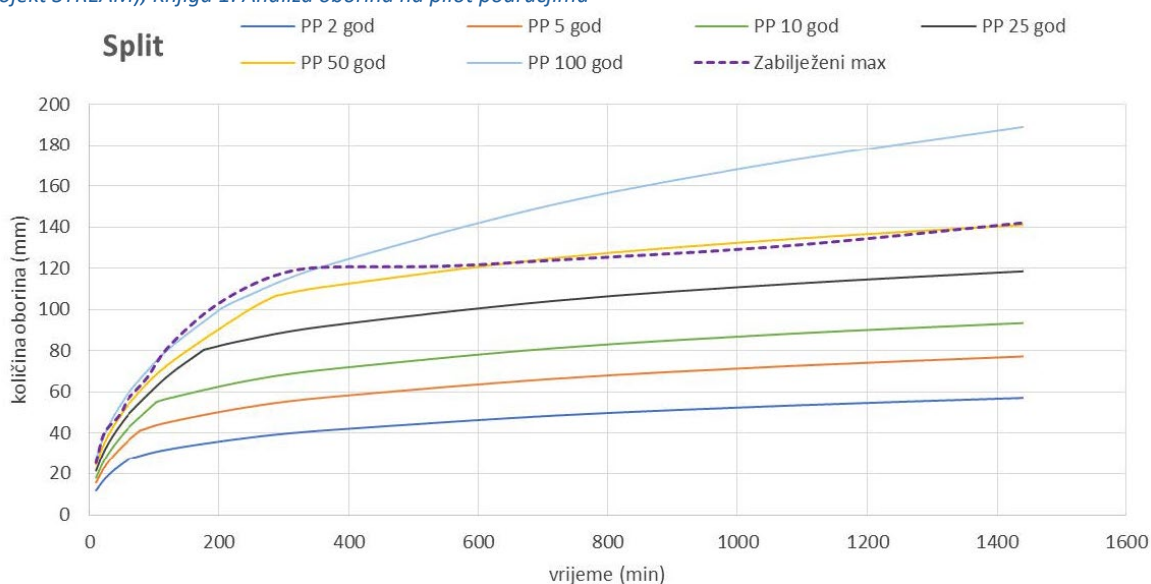
Izvor: Studija upravljanja rizicima od poplava mora (VEPAR)

Promatrajući dulji vremenski period vidljiv je trend povećanja maksimalnih dnevnih i višednevnih količina oborina (Grafikon 4), a registrirani zabilježeni maksimumi odgovaraju krivulji 50-godišnjeg povratnog perioda pri većem trajanju oborina, dok pri kraćem trajanju oborina premašuju i krivulju 100-godišnjeg povratnog perioda (Grafikon 5). (Jednostavno rečeno - kod višednevnih oborina, količina je takva kakva se očekuje tek jednom u 50 godina. No kod kratkih i snažnih pljuskova, količina kiše zna biti tolika da premašuje i ono što bismo očekivali tek jednom u 100 godina – što pokazuje koliko postaju ekstremne.).

Grafikon 4: Vremenski nizovi godišnjih maksimalnih dnevnih (Rx1d) i višednevnih (Rx2d, Rx3d, Rx4d i Rx5d) količina oborine i pripadni pravci trenda za postaju Split-Marjan iz razdoblja 1961. – 2020. Naznačene su vrijednosti trenda (u % / 10 god) i pripadne srednje vrijednosti iz klimatološkog razdoblja 1981. – 2010.

Izvor: Studija procjene opasnosti i rizika od poplava uslijed jakih oborina i djelovanja mora na pilot područjima u Hrvatskoj (projekt STREAM), Knjiga 1: Analiza oborina na pilot područjima

Grafikon 5: Grafički prikaz HTP krivulja trajanja do 24 sata za postaju Split (HTP krivulja pokazuje koliko jaka kiša može pasti u određenom vremenu i koliko se često takva kiša može očekivati)

Izvor: Studija procjene opasnosti i rizika od poplava uslijed jakih oborina i djelovanja mora na pilot područjima u Hrvatskoj (projekt STREAM), Knjiga 1: Analiza oborina na pilot područjima

Studija procjene opasnosti i rizika od poplava uslijed jakih oborina i djelovanja mora na pilot područjima u Hrvatskoj (projekt STREAM) (Sveučilište u Rijeci, Građevinski fakultet, Vodoprivredno-projektni biro i Državni hidrometeorološki zavod, 2022.) je detaljno analizirala opasnost od poplava uslijed jakih oborina.

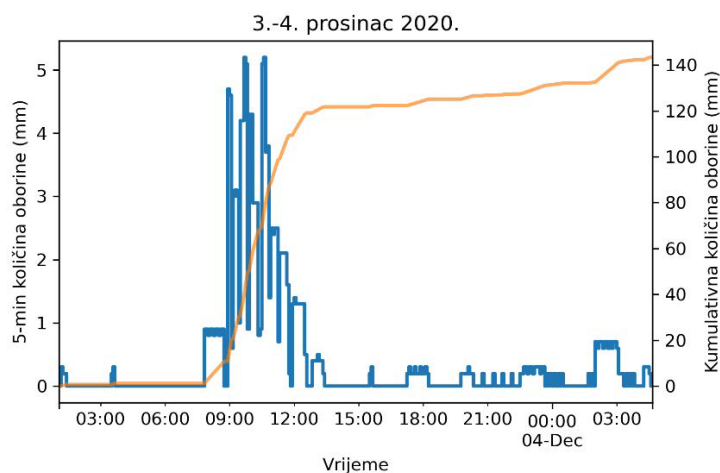
Analiza povijesnih poplava na pilot području Split provedena je na osnovu katastra poplava (zabilježene poplavne površine i lokacije vatrogasnih intervencija) te modelske reanalize odabranog oborinskog događaja (Slika 9). U razdoblju 1961.–2020. na postaji Split–Marjan tri najveća identificirana oborinska događaja su: 24. kolovoza 1975., 21. lipnja 1999. i 3. prosinca 2020.

Kao primjer uzet je poplavni događaj 3. prosinca 2020. (Slika 10 i Slika 11), kada je u razdoblju od 3. do 4. prosinca 2020. godine zabilježeno je 143 mm oborine na ombrografskoj postaji Split-Marjan, dok je u samo jedan sat palo 41 mm oborine, u tri sata 99 mm oborine, a tijekom šest sati 121 mm oborine. **Navedene količine imaju vjerojatnost pojave manju od 2%.** Najveći broj vatrogasnih intervencija zabilježen je u središnjem dijelu grada i na križanjima ulica, posebice ulica Antuna Branka Šimića, Brune Bušića i Poljička. Najveće zabilježene poplavne površine su u dolini rijeke Žrnovnice.

S obzirom na zabilježene poplave i rezultate reanalize događaja iz 2020. godine, mogu se izdvojiti problematični dijelovi. Na istočnom dijelu grada izdvajaju se desna dolina Žrnovnice, područje kod TTTS-a te niži dijelovi terena u Stobreču s relativno velikim poplavnim područjima i dubinama vode. Na sjevernom dijelu Splita izdvajaju se zaobalni dijelovi u brodogradilištu Brodosplit i Sjevernoj luci na području Brodomerkura te željeznički ranžirni kolosijeci na Kopilici. U središnjem dijelu grada izdvajaju se križanje ulice Brune Bušića i Poljičke, garaže u ulici Antuna Branka Šimića, križanje ulice Domovinskog rada i Dubrovačke, Kaštelanska ulica kod Poljuda, garaža Brodarica kod Jokera te Cankareva poljana zajedno s Marmontovom.

Slika 9: Karta zabilježenih poplava – katastar poplava i modelska reanaliza poplave iz prosinca 2020. godine - na pilot području Split
Izvor: Studija procjene opasnosti i rizika od poplava uslijed jakih oborina i djelovanja mora na pilot područjima u Hrvatskoj (projekt STREAM), Knjiga 2: Procjena opasnosti i rizika od poplava uslijed jakih oborina na pilot područjima

Slika 10: Trenutne 5-min i kumulativne količine oborine zabilježene 3.-4. prosinca 2020. godine na ombrografskej postaji Split-Marjan

Izvor: Studija procjene opasnosti i rizika od poplava uslijed jakih oborina i djelovanja mora na pilot područjima u Hrvatskoj (projekt STREAM), Knjiga 2: Procjena opasnosti i rizika od poplava uslijed jakih oborina na pilot područjima

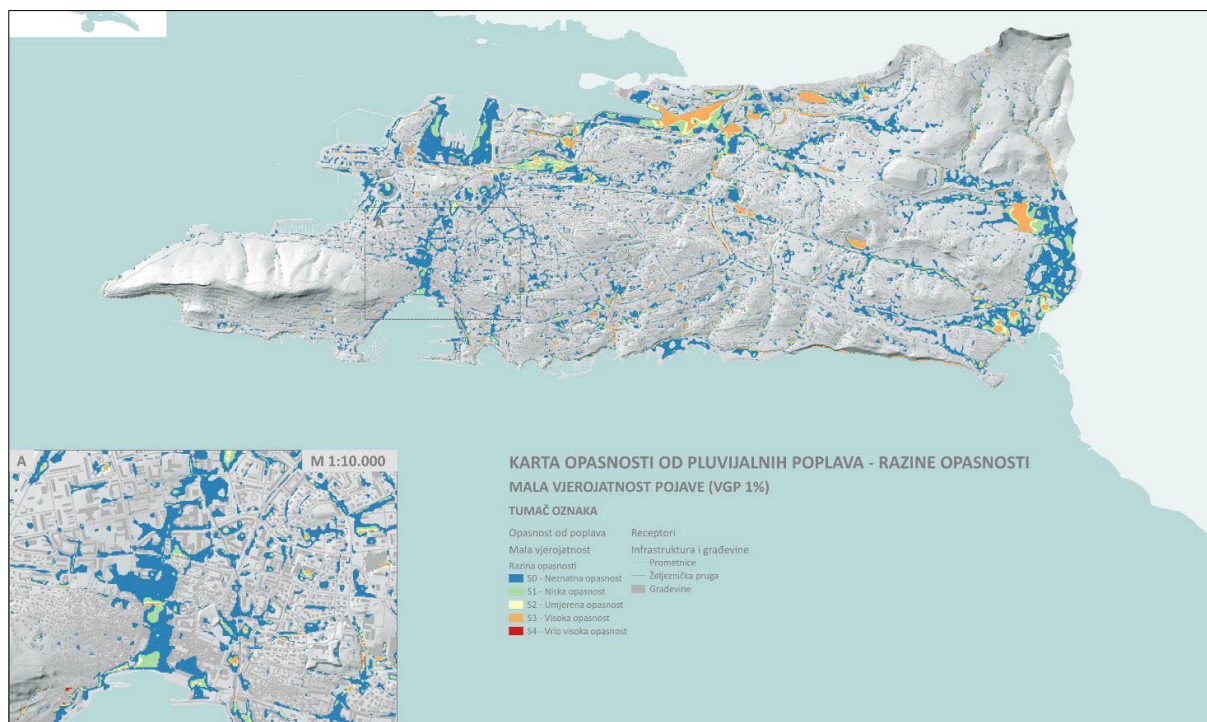
Slika 11: Zabilježena i modelirana poplava u Splitu iz prosinca 2020. godine (fotografije su preuzete iz više različitih Internet izvora) Izvor: Studija procjene opasnosti i rizika od poplava uslijed jakih oborina i djelovanja mora na pilot područjima u Hrvatskoj (projekt STREAM), Knjiga 2: Procjena opasnosti i rizika od poplava uslijed jakih oborina na pilot područjima

U Splitu je malo dijelova koji nemaju problema s plavljenjem i ne zahtijevaju vatrogasne intervencije. Manjim rizicima od poplava izloženi su viši dijelovi splitskog poluotoka, poput naselja Visoka i Brda. S druge strane, veće površine podložne poplavama uključuju:

- na istočnom dijelu: dolinu rijeke Žrnovnice, nizvodne dijelove potoka Kamen kod Šina i Stobreča te niže dijelove terena kod TTTS-a;
- na sjevernom dijelu: zaobalje brodogradilišta Brodosplit, zaobalje kod Sjeverne luke, Bilice te ranžirne željezničke kolosijeke na Kopilici
- na središnjem dijelu: Cankarevu poljanu i Marmontovu ulicu.

Prometnice i pojedinačni objekti koji imaju zabilježenih problema s poplavlivanjem podzemnih prostorija često su izgrađeni na nepovoljnim konfiguracijama terena zbog čega dolazi do zadržavanja površinskih oborinskih voda. Kao značajnije lokacije s gledišta opasnosti od poplava mogu se izdvojiti:

- ulica Brune Bušića (visoki postotak nepropusnih urbaniziranih površina te neadekvatno riješena odvodnja oborinskih voda)
- garaže u ulici Antuna Branka Šimića (učestale poplave povezane su s položajem garaža niže od okolnih cesta te sa slijevanjem oborinskih voda s prometnica)
- raskrižje ulice Domovinskog rada i Dubrovačke (prirodna depresija i neadekvatno riješena odvodnja oborinskih voda)
- Kaštelanska ulica kod Poljuda (prirodna depresija i neadekvatno riješena odvodnja oborinskih voda)
- garaža Brodarica kod Jokera (neadekvatno riješena odvodnja oborinskih voda)
- parking ispred Školske poliklinike na Trgu Hrvatske bratske zajednice (neadekvatno riješena odvodnja oborinskih voda)
- riva u Stobreču, šetnica u lučici Zenta, Obala Hrvatskog narodnog preporoda, ACI marina, lučica Spinut (visoke razine mora otežavaju otjecanje).

Slika 12: Karta opasnosti od poplava – razina opasnosti - za malu vjerojatnost na pilot području Split.

Izvor: Studija procjene opasnosti i rizika od poplava uslijed jakih oborina i djelovanja mora na pilot područjima u Hrvatskoj (projekt STREAM), Knjiga 2: Procjena opasnosti i rizika od poplava uslijed jakih oborina na pilot područjima

Izvan izvještajnog razdoblja, 2025. godine, izrađena je „*Stručna analiza dostupnih podataka mjerenja razine mora i valnih parametara, te izrada procjene vjerojatnosti poplavlivanja splitske obalne linije u trenutnoj i budućoj klimi uz uvažavanje utjecaja valova – u ovisnosti o porastu razine mora*“, (Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Splitu, Odjel za fiziku). U istraživanju su analizirana dugogodišnja mjerenja razine mora na postaji Split–luka (1962.–2021.) te mjerenja valova na plutači u splitskom akvatoriju (2018.–2023.). Cilj je bio utvrditi ekstremne vrijednosti razine mora i visine valova te procijeniti njihov mogući porast u budućnosti pod utjecajem klimatskih promjena. Analize su pokazale da se ekstremno visoke razine mora i najveći valovi javljaju uglavnom tijekom zimskih mjeseci, osobito u studenom, prosincu i siječnju, za vrijeme ciklona nad Jadranom i puhanja jakih južnih vjetrova (juga i lebića). Numerički modeli upućuju na to da razlike u visini mora među pojedinim dijelovima splitskog akvatorija nisu značajne te da je južno priobalje, osobito stara gradska jezgra, najizloženije plavljenju. Rizik od plavljenja značajno će se povećavati do sredine i kraja stoljeća s daljnjim porastom razine mora uslijed klimatskih promjena, dok područje sjeverne luke, iako trenutno sigurno, u budućnosti također može postati ugroženo.

Tijekom posljednjeg desetljeća na području hrvatske obale, osobito na mjernim postajama Karlobag, Split i Dubrovnik, uočene su znatne promjene u intenzitetu i učestalosti jakih vjetrova. Analiza dostupnih podataka pokazuje statistički značajan porast srednjih i ekstremnih vrijednosti brzine vjetra, što može imati izravan utjecaj na sigurnost i ponašanje čeličnih konstrukcija pri stvarnim opterećenjima. Prosječna (osnovna) brzina vjetra na promatranim lokacijama iznosi približno 30 m/s, dok udarna brzina doseže i do 50 m/s. Takvi uvjeti generiraju izražene dinamičke učinke na konstrukcijske elemente, osobito u pogledu titraja, zamora materijala i dugoročne nosivosti.

Očekuje se da će nova istraživanja, koja su u tijeku, donijeti dodatne spoznaje o interakciji vjetra i čeličnih konstrukcija. Takvi rezultati mogli bi potaknuti reviziju postojećih normi, posebice u pogledu proračunskih metoda, sigurnosnih koeficijenata i procjene zamora materijala, čime bi se osigurala viša razina otpornosti građevina na ekstremne meteorološke uvjete.

I.2.3. Demografska struktura

U promatranom periodu ovog Izvješća je proveden Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2021. godine (u nastavku Popis 2021.) koji je bio prvi digitalni popis. Značajan globalni događaj koji je svakako utjecao na rezultate popisa stanovništva 2021. godine je pandemija bolesti COVID-19, koja je dovela do povećanja mortaliteta.

Grad Split prema Popisu 2021. godine ima 160.577 stanovnika, što predstavlja 37,92% stanovnika Splitsko-dalmatinske županije koja ima 423.407 stanovnika.

U Gradu Splitu u odnosu na prethodno popisno razdoblje 2011. došlo je do smanjenja broja stanovnika u šest od osam naselja grada Splita (Tablica 3). Smanjenje broja stanovnika ide i do -16,46% u naselju Slatine, dok povećanje broja stanovnika ide samo do najviše 2,94% u naselju Kamen.

Promatrajući širi vremenski period od 1991. godine do danas (Tablica 3, Grafikon 6 i Grafikon 7) na razini cijelog Grada Splita pad broja stanovnika je kontinuirano veći od -5% odnosno -10.000 stanovnika, a u posljednjem popisnom razdoblju zapravo najveći i iznosi čak -9,84% odnosno 17.525 stanovnika manje u odnosu na prethodno popisno razdoblje. Osim u naselju Split koje bilježi kontinuirani pad broja stanovnika, u drugim naseljima nije moguće utvrditi jasan trend vezan za pojedino naselje (Tablica 3).

Naselje	1991.	Razlika 2001.-1991.	2001.	Razlika 2011.-2001.	2011.	Razlika 2021.-2011.	2021.
Donje Sitno	300	14 4,67%	314	-1 -0,32%	313	-24 -7,67%	289
Gornje Sitno	297	49 16,50%	346	46 13,29%	392	-36 -9,18%	356
Kamen	1.462	722 49,38%	2.184	-415 -19,00%	1.769	52 2,94%	1.821
Slatine	798	197 24,69%	995	111 11,16%	1.106	-182 -16,46%	924
Split	189.388	-14.248 -7,52%	175.140	-8.019 -4,58%	167.121	-17.291 -10,35%	149.830
Srinjine	1.232	122 9,90%	1.354	-153 -11,30%	1.201	-2 -0,17%	1.199
Stobreč	4.708	1.129 23,98%	5.837	-2.859 -48,98%	2.978	-99 -3,32%	2.879
Žrnovnica	2.274	250 10,99%	2.524	698 27,65%	3.222	57 1,77%	3.279
UKUPNO Grad Split	200.459	-11.765 -5,87%	188.694	-10.592 -5,61%	178.102	-17.525 -9,84%	160.577

Tablica 3: Kretanje broja stanovnika u razdoblju od 1991. do 2021. godine

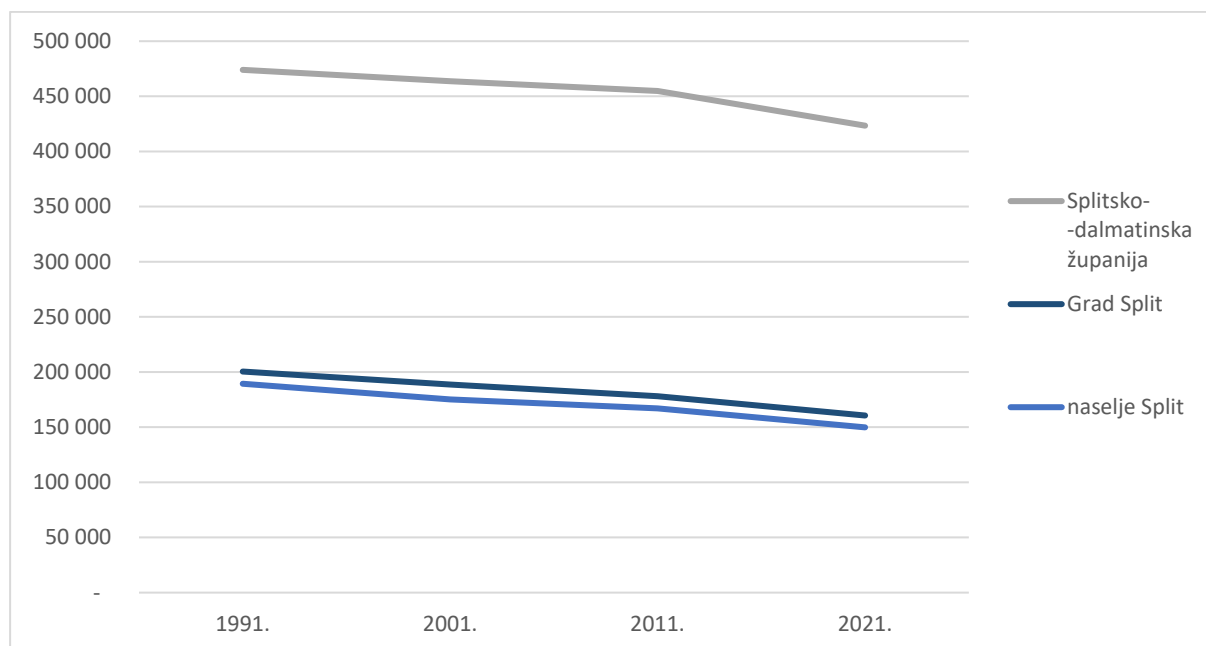
Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

	od 0 do +5%		od 0 do -5%
	od +5% do +10%		od -5% do -10%
	preko +10%		preko -10%

Tablica 3: Tumač

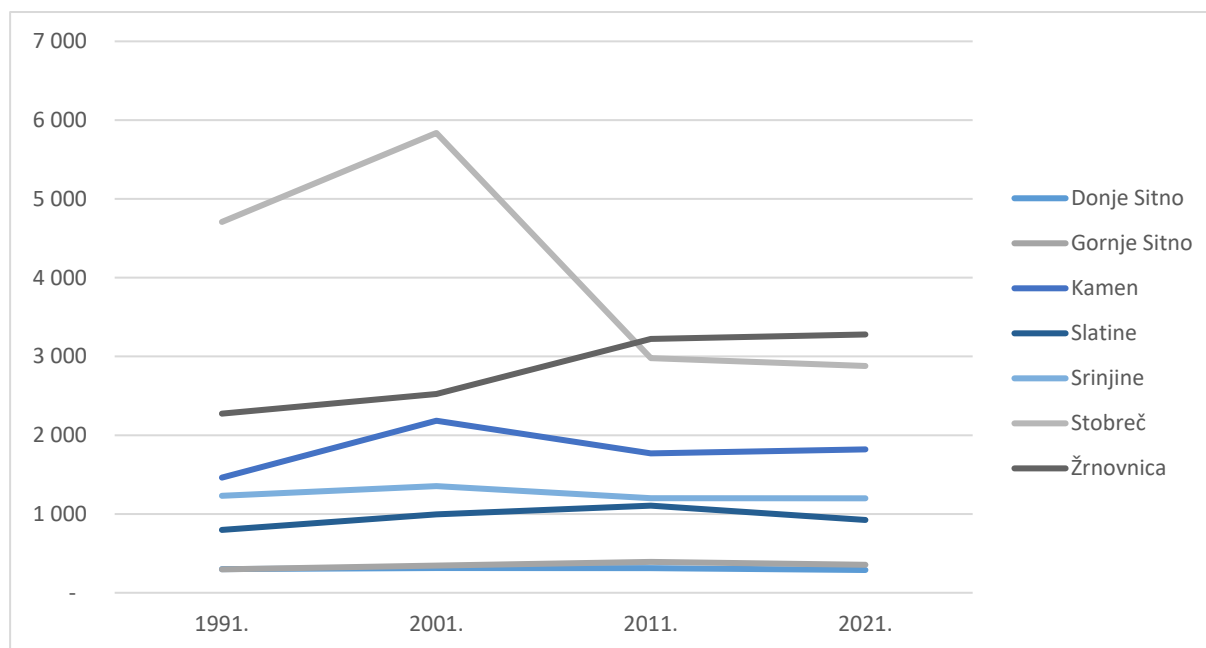
Međutim promatrajući sva naselja primjetno je kako je u međupopisnom razdoblju 1991.-2001. većina naselja bilježila porast broja stanovnika, u međupopisnom razdoblju 2001.-2011. promjene su šarolike, dok u međupopisnom razdoblju 2011.-2021. većina naselja bilježi pad stanovnika (Tablica 3).

U naselju Split živi 149.830 stanovnika odnosno čak 93,31% stanovnika Grada Splita (Grafikon 6). Druga dva naselja s najvećim brojem stanovnika su Žrnovnica i Stobreč sa samo oko 3.000 stanovnika, zatim slijedi Kamen s blizu 2.000 stanovnika, Srinjine i Slatine s oko 1.000 stanovnika, dok Donje Sitno i Gornje sitno imaju manje od 500 stanovnika (Grafikon 7).

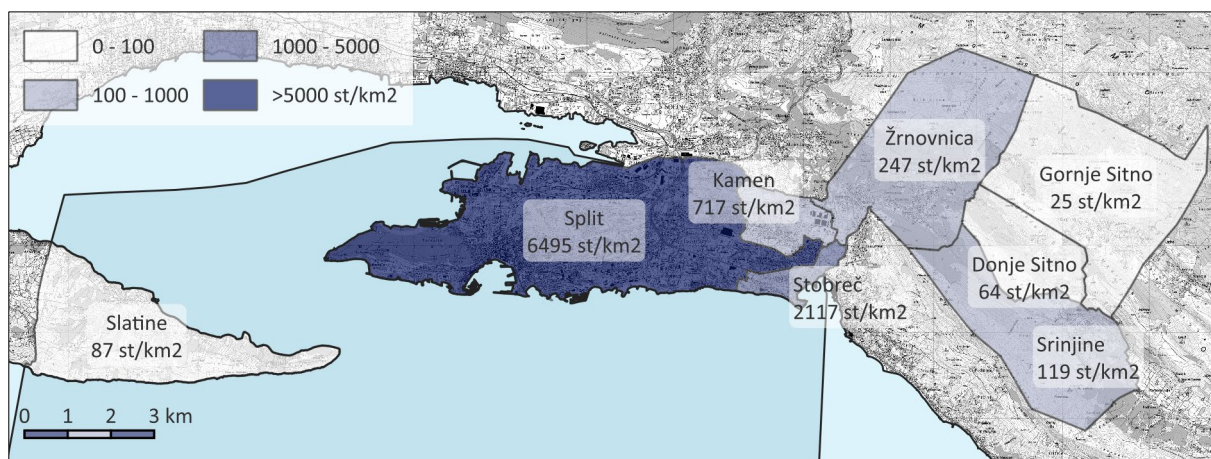
Grafikon 6: Kretanje broja stanovnika u razdoblju od 1991. do 2021. godine za Splitsko-dalmatinsku županiju, Grad Split i naselje Split

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

Grafikon 7: Kretanje broja stanovnika u razdoblju od 1991. do 2021. godine za naselja Grada Splita (bez naselja Split)

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

Slika 13: Prikaz gustoće naseljenosti po naseljima Grada Splita
Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

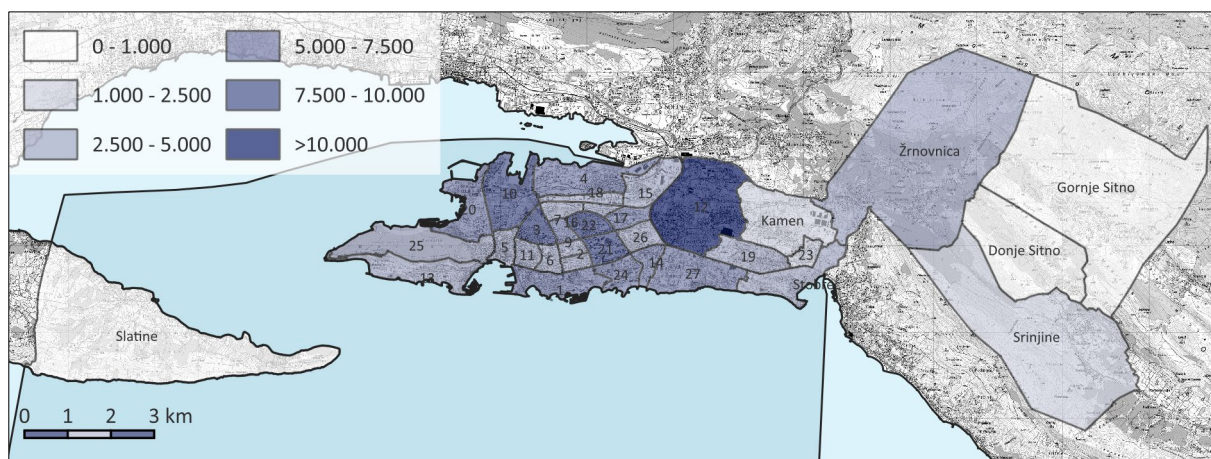
Osim po broju stanovnika naselje Split je centralno naselje Grada Splita i po gustoći naseljenosti, koja iznosi 6.495 stanovnika po km² površine naselja (Slika 13). Slijedi naselje Stobreč s preko 2.000 stanovnika/km², dok sva ostala naselja imaju gustoću manju od 1.000 stanovnika/km², pojedina čak gustoću manju od 100 stanovnika/km² (Gornje Sitno, Donje Sitno i Slatine).

Samo naselje Split sastoji se od 27 gradskih kotareva (Slika 25) i promatrajući detaljnije broj stanovnika i gustoća naseljenosti su vrlo raznoliki između različitih gradskih kotara.

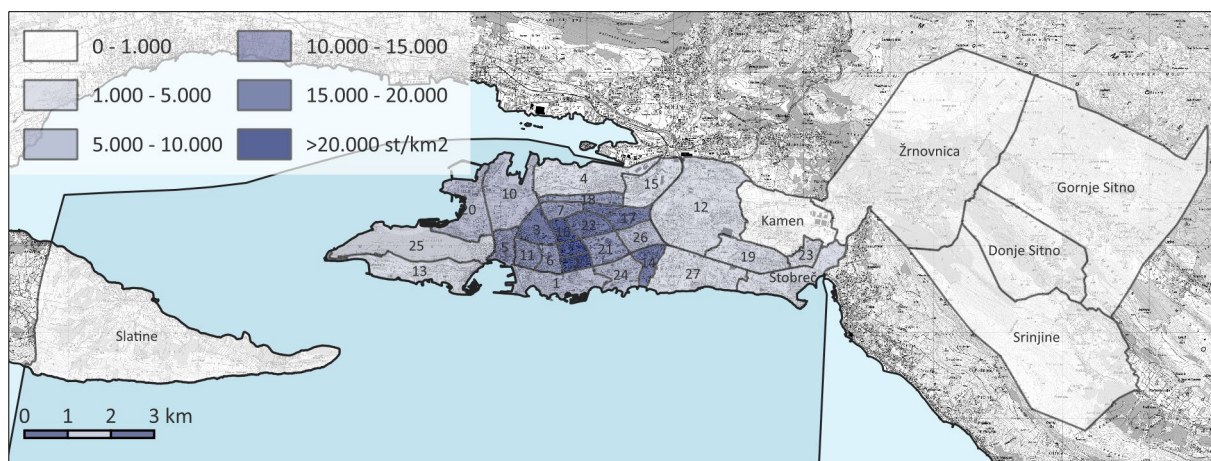
Gradski kotar s najviše stanovnika su Mejaši s čak preko 10.000 stanovnika na popisu iz 2021. godine, iza čega slijede Lovret i Sućidar s oko 9.000 stanovnika, te Bol i Split 3 s oko 8.000 stanovnika (Tablica 4 i Slika 14). Najmanje stanovnika imaju naselja Donje Sitno i Gornje Sitno smanje od 500 stanovnika, te Slatine i Srinjine s oko 1.000 stanovnika. Od gradskih kotara najmanje stanovnika imaju Šine s 1.606 stanovnika, Sirobuja s oko duplo više 3.030 stanovnika, te Neslanovac, Meje i Kocunar s oko 3.400 stanovnika.

Gustoća naseljenosti ne daje u svim gradskim kotarima i naseljima realnu sliku. Na zapadu GK Meje i GK Varoš obuhvaćaju veliko područje park-šume Marjan. Na istoku GK Mejaši obuhvaća velike površine planirane za poslovnu i proizvodnu namjenu, kao i veliku površinu odlagališta otpada Karepovac. Zbog toga, iako ima najveći broj stanovnika, GK Mejaši ima naizgled malu gustoću naseljenosti, koja ne odražava realno stanje gustoće naseljenosti na onom dijelu gradskog kotara koji je namijenjen stambenoj i mješovitoj namjeni.

Najveću gustoću naseljenosti nemaju ni najstariji dijelovi Grada, već planski građeni kvartovi '60.-ih i '70.-ih godina prošlog stoljeća s visokim stambenim zgradama: Plokite, Lokve i Blatine-Škrape, gdje je gustoća naseljenosti preko 20.000 stanovnika/km² (Slika 15). Iz toga slijede gradski kotari Kocunar, Sućidar i Pujanke s između 18.000 i 20.000 stanovnika/km². Najmanju gustoću naseljenosti s obzirom na mali broj stanovnika i veliku površinu očekivano imaju naselja Gornje Sitno, Donje Sitno i Slatine s manje od 100 stanovnika/km², te Srinjine i Žrnovnica s između 100 i 250 stanovnika/km². Od gradskih kotara najmanju gustoću imaju Varoš, Meje, Mejaši, Sirobuja i Brda s između 1.500 i 3.000 stanovnika/km². Pri tome gustoća naseljenosti u gradskim kotarima Varoš, Meje i Mejaši ne odražava stvarno stanje, zbog površine koju ti gradski kotari zauzimaju.

Slika 14: Prikaz broja stanovnika po gradskim kotarima i naseljima Grada Splita
Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

Slika 15: Prikaz gustoće naseljenosti po gradskim kotarima i naseljima Grada Splita
Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

Opći trend smanjenja broja stanovništva na razini Grada (Tablica 3), dobiva i specifičnu prostornu dimenziju kada se analizira na razini gradskih kotareva (Tablica 4).

U međupopisnom razdoblju između 2011. i 2021. godine vidljivo je povećanje broja stanovnika na istočnim dijelovima Grada (Slika 16), i to najviše u gradskom kotaru Mejaši za čak 47,35%, zatim gradskim kotarima Žnjan i Sirobuja između 10-20%, te u naseljima Kamen i Žrnovnica za manje od 5%. Istovremeno, smanjenje broja stanovnika bilo je najveće u gradskim kotarima Grad i Varoš za čak preko 20%, a između 16 i 20% je bilo u gradskim kotarima Lučac-Manuš, Gripe, Bol, Lokve, kao i u naselju Slatine.

Uspoređujući s prethodnim međupopisnim razdobljem od 2001. do 2011. godine, kada je situacija bila raznolikija (Slika 17), uočavaju se pojedini isti trendovi kao danas. Prisutno je smanjenje broja stanovnika u gradskom kotaru Grad za preko 20%, i istovremeno povećanje broja stanovnika u istočnim dijelovima Grada. Najdramatičnija povećanja od čak preko 50% je bilo u gradskim kotarima Žnjan i Šine, te između 20 i 30% u GK Mejaši i naselju Žrnovnica.

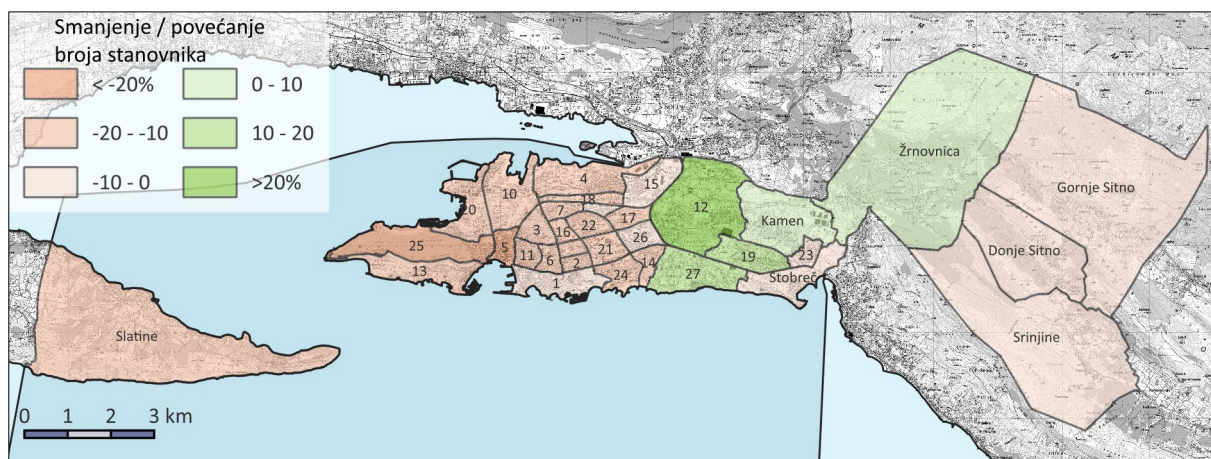
Oznaka	Naziv	Broj stanovnika Popis 2001.	Razlika 2011.-2001.	Broj stanovnika Popis 2011.	Razlika 2021.-2011.	Broj stanovnika Popis 2021.
1	Bačvice	7.728	-9,36%	7.005	-8,58%	6.404
2	Blatine-Škrape	6.756	-16,09%	5.669	-14,89%	4.825
3	Bol	11.619	-13,26%	10.078	-16,95%	8.370
4	Brda	6.280	-5,67%	5.924	-11,21%	5.260
5	Grad	7.623	-22,27%	5.925	-25,33%	4.424
6	Gripe	6.787	-15,49%	5.736	-17,90%	4.709
7	Kman	5.947	-11,11%	5.286	-13,22%	4.587
8	Kocunar	4.456	-11,38%	3.949	-9,98%	3.555
9	Lokve	7.203	-16,77%	5.995	-16,66%	4.996
10	Lovret	9.332	13,23%	10.567	-13,10%	9.183
11	Lučac-Manuš	6.900	-17,29%	5.707	-18,43%	4.655
12	Mejaši	5.355	28,76%	6.895	47,35%	10.160
13	Meje	4.222	-7,13%	3.921	-11,63%	3.465
14	Mertojak	7.793	-9,16%	7.079	-11,67%	6.253
15	Neslanovac	3.712	-1,51%	3.656	-8,18%	3.357
16	Plokite	6.591	-9,44%	5.969	-14,19%	5.122
17	Pujanke	9.527	-9,75%	8.598	-13,46%	7.441
18	Ravne njive	5.776	-12,69%	5.043	-15,70%	4.251
19	Sirobuja	2.313	16,21%	2.688	12,72%	3.030
20	Split 3	10.423	-11,72%	9.201	-15,13%	7.809
21	Sučidar	11.035	-7,34%	10.225	-12,29%	8.968
22	Šine	1.143	55,91%	1.782	-9,88%	1.606
23	Špinut	8.793	-14,45%	7.522	-14,54%	6.428
24	Trstenik	7.047	2,67%	7.235	-15,43%	6.119
25	Varoš	5.766	-13,56%	4.984	-23,01%	3.837
26	Visoka	4.874	4,37%	5.087	-7,02%	4.730
27	Žnjan	3.211	68,02%	5.395	16,52%	6.286

Tablica 4: Kretanje broja stanovnika po gradskim kotarima naselja Split u razdoblju od 2001. do 2021. godine

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

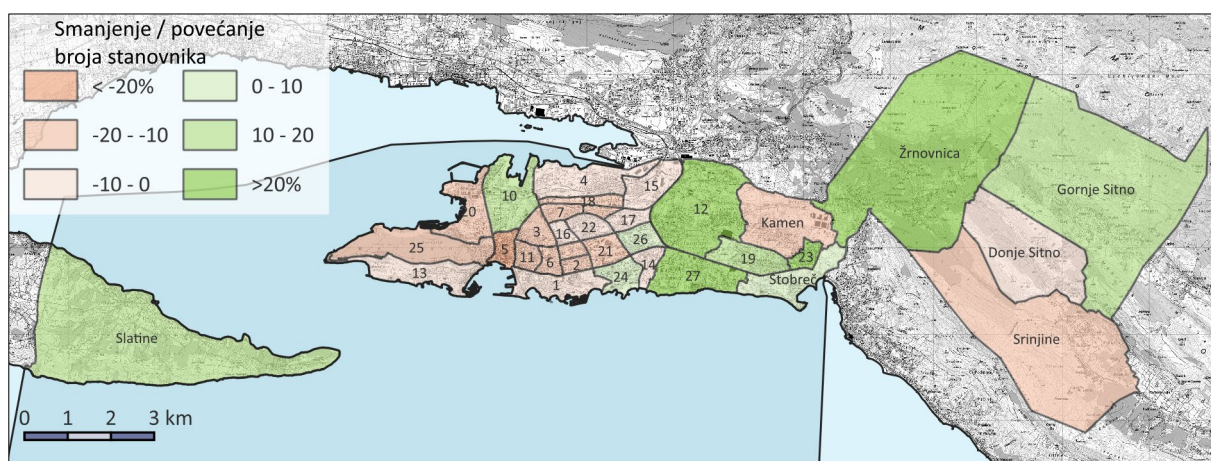
	od 0 do +10%		od 0 do -10%
	od +10% do +20%		od -10% do -20%
	preko +20%		preko -20%

Tablica 4: Tumač

Slika 16: Prikaz razlike broja stanovnika / gustoće naseljenosti između popisa 2011. i 2021. godine, po gradskim kotarima i naseljima Grada Splita

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

Slika 17: Prikaz razlike broja stanovnika / gustoće naseljenosti između popisa 2001. i 2011. godine, po gradskim kotarima i naseljima Grada Splita

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

Gledajući kumulativno razliku broja stanovnika u periodu od 20 godina, od popisa 2001. do popisa 2021. godine (Tablica 4), broj stanovnika u gradskom kotaru Grad se skoro prepolovio! Ovo je svakako posljedica „turistifikacije“ stare gradske jezgre, i alarmantan je trend. **Potrebno je kroz druge sektorske dokumente i politike osmisliti i implementirati mjere za smanjivanje ovog trenda, jer kroz prostorne planove nije moguće utjecati na trend promjene korištenja stambenog prostora iz namjene stalnog stanovanja u kratkotrajni boravak turista.**

Istovremeno, broj stanovnika u gradskim kotarima Žnjan i Mejaši se gotovo udvostručio, a u gradskim kotarima Šine i Sirobuja, te u naselju Žrnovnica povećao između 30 i 40%. **Potrebno je čim prije pristupiti izradi predviđenih urbanističkih planova uređenja na tim područjima najvećeg pritiska na prostor, ili izmjenama i dopunama postojećih, koji su zbog protoka vremena postali zastarjeli, a sve kako bi se osigurala adekvatna infrastruktura (osobito kolna i pješačka), te rezervirali prostori za javne sadržaje.**

Dodatno, potrebno je pojačati prometnu povezanost istočnih dijelova s centrom Grada, jer će se ovakvim trendom preraspodjele stanovništva prometne gužve prema istočnim dijelovima Split (ali i na izlazima iz Splita osobito prema Solinu) samo povećavati.

Prirodno kretanje stanovništva

Pad broja stanovnika posljedica je dugogodišnjeg i kontinuiranog negativnog prirodnog prirasta (Tablica 5). Ovaj trend je uočen i u prethodnom *Izvješću o stanju u prostoru Grada Splita za razdoblje od 2015. – 2019. godine*, a dio je negativnog trenda na razini cijele RH.

Period razmatranja ovog Izvješća obuhvaća period trajanja globalne pandemije odnosno proglašene epidemije bolesti COVID-19, koja je u Hrvatskoj trajala od 11. ožujka 2020. do 12. svibnja 2023. godine. Navedeno je svakako imalo utjecaj na povećanje broja umrlih, koji kulminira 2021. godine, ali se nakon toga smanjuje. Istovremeno se kao posljedica epidemije bolesti COVID-19 uočava i povećanje broja rođenih u 2021. godini, godini dana nakon zatvaranja odnosno takozvanog *lockdown-a*. Navedeno povećanje broja rođenih već od iduće 2022. godine nastavlja negativni trend smanjenja.

Sveukupni rezultat je negativan prirodni prirast koji je značajno veći nego u prethodnom periodu. Vitalni indeks (broj živorođenih na 100 umrlih) je u 2023. godini na području Grada Splita iznosio 62,7 i bio manji nego na području Splitsko-dalmatinske županije (73,3), a jednak onome na razini cijele RH (62,7).

Godina	2020.	2021.	2022.	2023.
Živorodeni	1377	1505	1305	1207
Umrli	2170	2355	2269	1926
Prirodni prirast	-793	-850	-964	-719
Vitalni indeks	63,5	63,9	57,5	62,7

Tablica 5: Prirodno kretanje stanovništva Grada Splita od 2020. do 2023. godine

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

Dobno-spolna struktura stanovništva

Osim ukupnog broja stanovnika i njegovog prirodnog kretanja, sastav stanovništva prema dobi i spolu temeljni je demografski pokazatelj, jer je posljedica djelovanja svih čimbenika i daje jasne pokazatelje buduće promjene strukture i broja stanovnika.

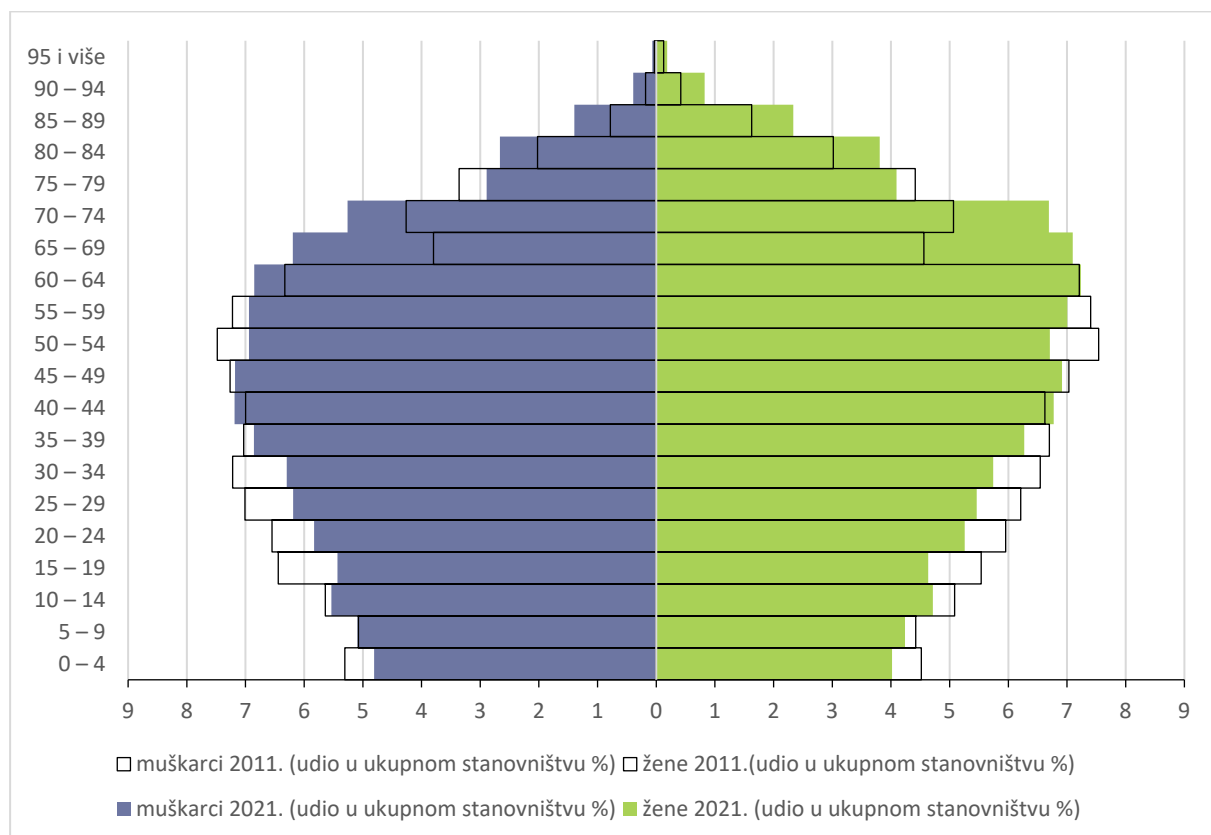
Analiza podataka iz Popisa 2021. godine pokazuje negativne rezultate, a usporedbom s prethodnim popisom 2011. godine potvrđuje negativan trend starenja stanovništva.

		Starost (godine)									
Spol	Ukupno	0 – 4	5 – 9	10 – 14	15 – 19	20 – 24	25 – 29	30 – 34	35 – 39	40 – 44	45 – 49
m	75.583	3.634	3.849	4.184	4.106	4.407	4.677	4.759	5.182	5.432	5.426
ž	84.994	3.415	3.602	4.006	3.940	4.467	4.642	4.879	5.329	5.756	5.878

	Starost (godine)										Prosječna starost
Spol	50 – 54	55 – 59	60 – 64	65 – 69	70 – 74	75 – 79	80 – 84	85 – 89	90 – 94	95 i više	
m	5.246	5.245	5.177	4.681	3.976	2.185	2.014	1.055	296	52	42,2
ž	5.700	5.953	6.150	6.033	5.686	3.479	3.236	1.984	701	158	45,9

Tablica 6: Stanovništvo prema starosti i spolu sukladno Popisu 2021. godine

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

Grafikon 8: Dobno-spolna piramida Grada Splita sukladno Popisu 2021. godine i prethodnom Popisu 2011. godine

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

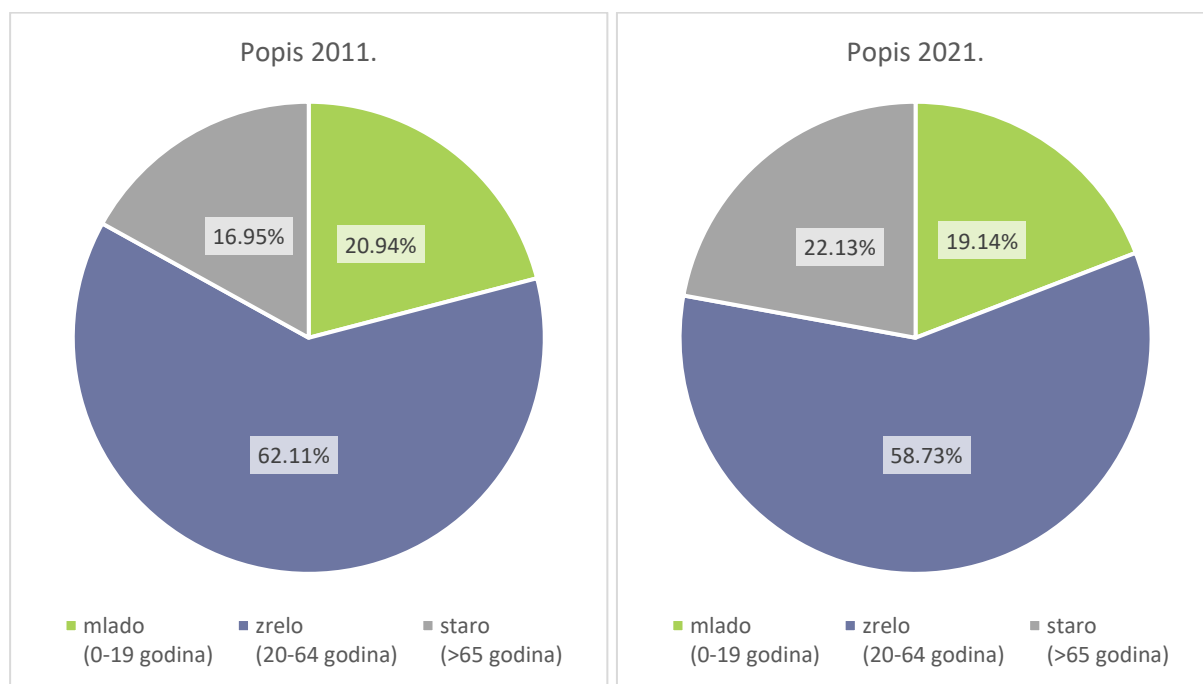
Uvidom u dobno-spolnu piramidu (Grafikon 8) vidljivo je kako ima oblik urne, uži pri dnu, s proširenjem kod zrelog do starog stanovništva, i s ponovnim suženjem na vrhu. Ovaj oblik dobno-spolne piramide je jasan znak i vizualna reprezentacija starenja stanovništva.

Usporedbom s prethodnim popisnim razdobljem (Grafikon 8), vidljivo je kako je i tada oblik bio oblik urne, ali je također vidljivo kako promjene u dobno-spolnoj piramidi koje su se dogodile u prethodnih 10 godina nisu samo rezultat starenja stanovništva. U dobnim skupinama 25-29 i 30-34 vidljivo je smanjenje broja stanovnika koje se ne može pripisati umiranju, već se moraju pretpostaviti drugi faktori, najvjerojatnije odseljavanje. Općenito u odnosu na prethodno popisno razdoblje mlađi kontingent stanovništva (15-34) je nešto manje brojan, dok je starije stanovništvo (60-69 godina) izrazito mnogobrojnije.

Trend starenja stanovništva je još jasnije vidljiv na analizi odnosa udjela mladog, zrelog (radno sposobnog) i starog stanovništva (Grafikon 9). Udio starog stanovništva 22,13% premašio je udio mladog stanovništva 19,14%. Pri tome se u odnosu na prethodni popis broj mladih smanjio samo 1,8% dok se udio starog stanovništva povećao čak 5,18%.

Ukupna starost stanovništva u Gradu Splitu je 44,2 godine što je skoro identično prosjeku na razini RH koji iznosi 44,3 godine.

Odnos ukupnog broja muškaraca i žena je veći u korist žena i to 52,93% stanovništva Grada Splita čine žene, a 47,07% čine muškarci, što je nešto veća razlika nego na razini RH, gdje je omjer 51,83% i 48,17% i nešto veća razlika u odnosu na prethodni popis.

Grafikon 9: Udio stanovnika prema dobnim skupinama sukladno Popisu 2011. godine (lijevo) i prethodnom Popisu 2021. (desno)
Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

Migracije stanovništva

Migracija stanovništva predstavlja mehaničko kretanje stanovništva i uz prirodno kretanje stanovništva predstavlja bitan faktor promjene broja stanovništva i utječe na sva demografska obilježja.

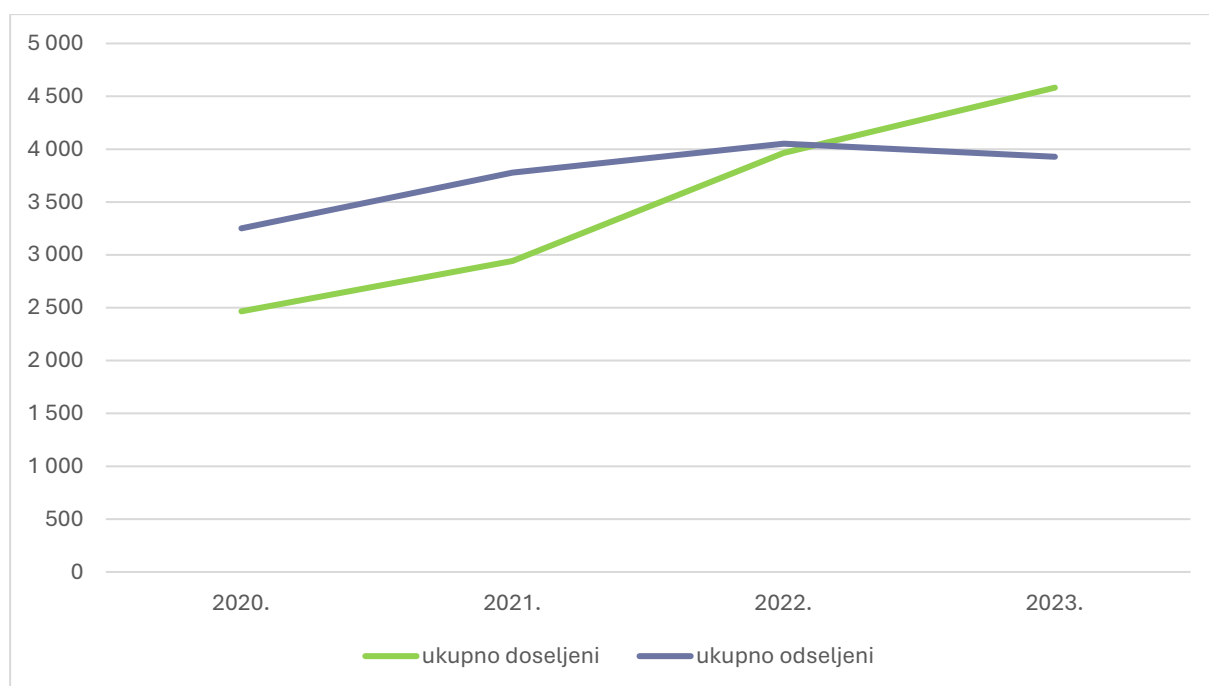
Ukupno gledajući broj odseljenih je rastao od 2020. do 2022. godine, dok u 2023. dolazi do stagnacije. S druge strane broj doseljenih je u kontinuiranom porastu, te je broj doseljenih skoro sustigao broj odseljenih 2022. godine, a 2023. godine ga je pretekao i to je prva godina s pozitivnim saldom migracija na području Grada Splita (Tablica 7 i Grafikon 10).

Analizirajući detaljnije mjesto odakle doseljeno stanovništvo dolazi ili odseljeno odlazi (Tablica 7 i Grafikon 11) vidljivo je kako broj doseljenih iz druge JLS iste županije ili iz druge županije fluktuiraju bez većih odstupanja, dok se broj doseljenih iz inozemstva drastično povećao 2022. godine i nastavio rasti 2023.

Godina	Doseljeni				Odseljeni				Ukupni saldo
	ukupno	iz drugoga grada/općine iste županije	iz druge županije	iz inozemstva	ukupno	u drugi grad/općinu iste županije	u drugu županiju	u inozemstvo	
2020.	2.466	975	459	835	3.251	1.576	667	811	-785
2021.	2.942	1.076	569	1.097	3.778	1.903	768	907	-836
2022.	3.964	996	581	2.193	4.052	1.912	797	1.149	-88
2023.	4.582	1.112	529	2.729	3.928	2.015	718	983	654

Tablica 7: Doseljeno i odseljeno stanovništvo Grada Splita od 2020. do 2023. godine

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

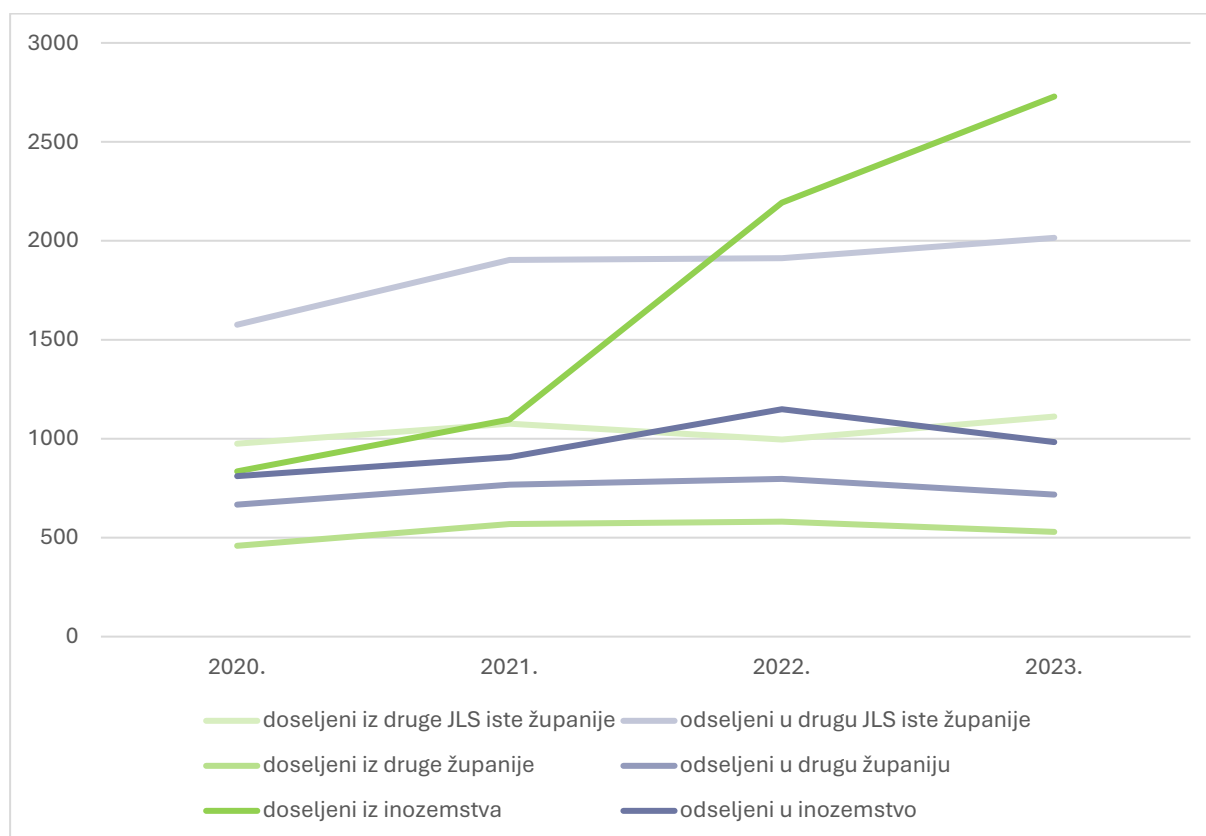
Grafikon 10: Ukupan broj doseljenog i odseljenog stanovništva Grada Splita od 2020. do 2023. godine

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

Broj odseljenih u drugu JLS u istoj županiji je u blagom ali kontinuiranom porastu, što bi moglo biti objašnjeno preseljenjem u okolne JLS zbog jeftinijeg stambenog fonda, ali uz zadržavanje posla u Gradu Splitu dnevnim migracijama. Broj odseljenih u drugu županiju fluktuiraju bez većih odstupanja. Broj odseljenih u inozemstvo je bio u blagom porastu do 2022., a 2023. godine je u blagom padu.

Pozitivan je trend smanjenja broja odseljenih, te ukupan pozitivan saldo. Broj doseljenih iz inozemstva je usko vezan uz tržište rada i s tim u vezi ga treba i analizirati.

Podaci o broju stanovnika ključni su za prostorno planiranje jer omogućuju procjenu opterećenja na infrastrukturu, javne usluge i prostorne resurse. Međutim, pri planiranju infrastrukture i drugih kapaciteta, broj stanovnika treba promatrati zajedno s dnevnim migracijama i brojem turističkih dolazaka i noćenja, kako bi se adekvatno procijenile potrebe grada.

Grafikon 11: Broj doseljenog i odseljenog stanovništva po mjestu dolaska ili odlaska od 2020. do 2023. godine
Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

Socioekonomska struktura stanovništva

Stanovništvo se sukladno metodologiji provođenja popisa analizira sa stanovišta ekonomske aktivnosti. Pri tome se analizira:

- radno sposobno stanovništvo (15 – 64 godine) i
- starije stanovništvo (65 i više godina),

dok se ne analizira stanovništvo mlađe od 14 godina, odnosno djeca.

S obzirom na ukupni pad broja stanovnika, ne iznenađuje i pad broja stanovništva u većini kategorija ekonomske aktivnosti (Tablica 8). Uočava se povećanja apsolutnog broja zaposlenih, što je u direktnoj vezi s padom nezaposlenosti vidljivim u tablici, ali i koji je utvrđen i prilikom izračuna indeksa razvijenosti od strane Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske (Tablica 28).

Osim toga povećao se broj ostalih neaktivnih osoba za čak 50% i broj osoba za koje je ekonomska aktivnost nepoznata, što govori o povećanju broja osoba koje žive od drugih izvora prihoda. Uzevši u obzir druge trendove (na primjer: broj stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost, Tablica 10) može se pretpostaviti kako barem dio "ekonomski neaktivnih" osoba živi od iznajmljivanja stanova. Time svakako nisu "ekonomski neaktivni" već imaju direktan utjecaj na stanje tržišta nekretnina i sudjeluju u pritisku na prostor grada.

Udio ekonomski aktivnog stanovništva prelazi 50% (Grafikon 12). Od ekonomski aktivnog stanovništva čak 93,23% je zaposlenih. Kod ekonomski neaktivnog stanovništva prevladavaju umirovljenici sa 61,30%. Zabrinjava podatak da udio ostalih neaktivnih osoba prelazi broj učenika i studenata (16,32% na prema 15,12%).

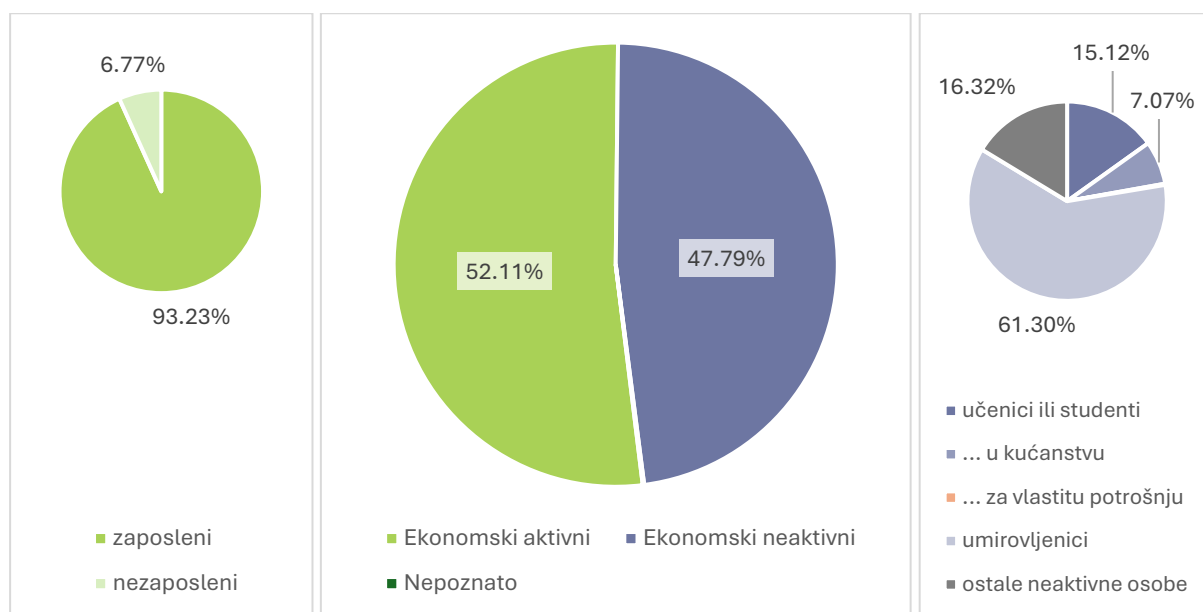
	Popis 2011.		Popis 2021.		Razlika	
Ekonomski aktivni - ukupno	77.223	50,99%	71.854	52,11%	-5.369	-6,95%
- zaposleni	63.561	82,31%	66.988	93,23%	3.427	5,39%
- nezaposleni	13.662	17,69%	4.866	6,77%	-8.796	-64,38%
Ekonomski neaktivni - ukupno	74.180	48,98%	65.891	47,79%	-8.289	-11,17%
- učenici ili studenti	16.536	22,29%	9.961	15,12%	-6.575	-39,76%
- osobe koje se bave obavezama u kućanstvu	5.710	7,70%	4.657	7,07%	-1.053	-18,44%
- osobe koje proizvode dobra za vlastitu potrošnju	nema podatka	nema podatka	127	0,19%	nema podatka	nema podatka
- umirovljenici	44.797	60,39%	40.390	61,30%	-4.407	-9,84%
- ostale neaktivne osobe	7.137	9,62%	10.756	16,32%	3.619	50,71%
Nepoznato	34	0,02%	142	0,10%	108	317,65%
Ukupno	151.437	100,00%	137.887	100,00%	-13.550	-8,95%

Tablica 8: Stanovništvo staro 15 i više godina prema ekonomskoj aktivnosti

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

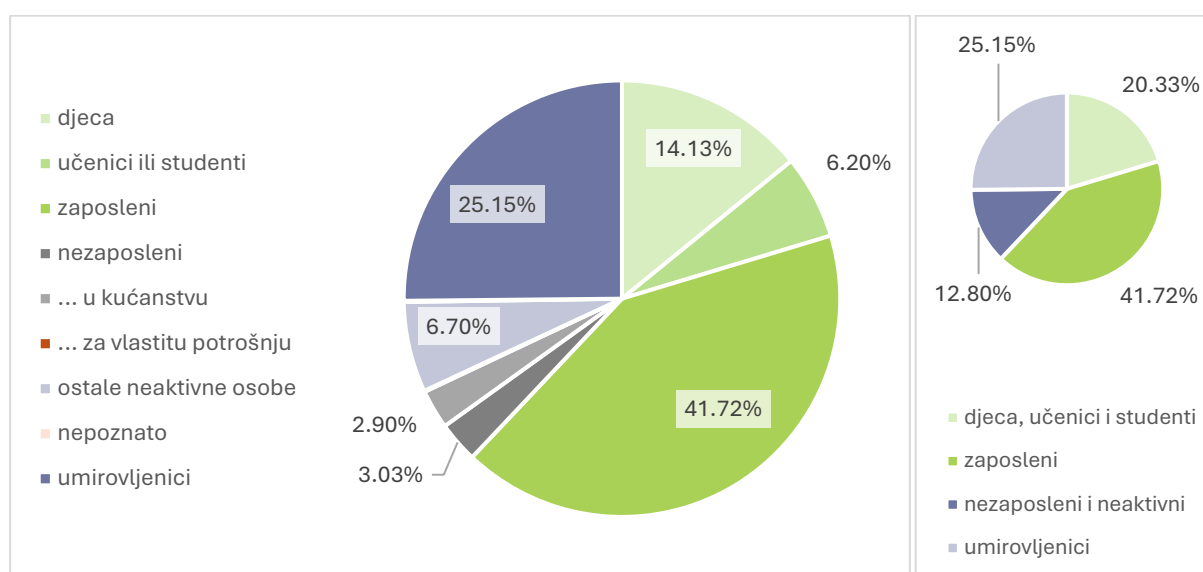
Promatrajući udio pojedinih kategorija u ukupnom broju stanovnika (Grafikon 13), zaposleni čine 41,72%, a umirovljenici 25,15%.

Iako deklarirano nezaposlenih stanovnika ima samo 3,03%, uzevši u obzir i osobe koje se bave obavezama u kućanstvu, osobe koje proizvode dobra za vlastitu potrošnju, ostale neaktivne osobe, kao i osobe za koje status nije poznat, vidljivo je kako je udio osoba koje nisu zaposlene čak 12,8%. To je blizu prosječnoj stopi nezaposlenosti u periodu 2020.-2022. koja iznosi 11,2% (Tablica 28).

Grafikon 12: Udio ekonomski aktivnog i ekonomski neaktivnog stanovništva (u sredini), te udio različitih kategorija ekonomski aktivnog stanovništva u broju ekonomski aktivnih (lijevo) odnosno udio različitih kategorija ekonomski neaktivnog stanovništva u ekonomski neaktivnim (desno)

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

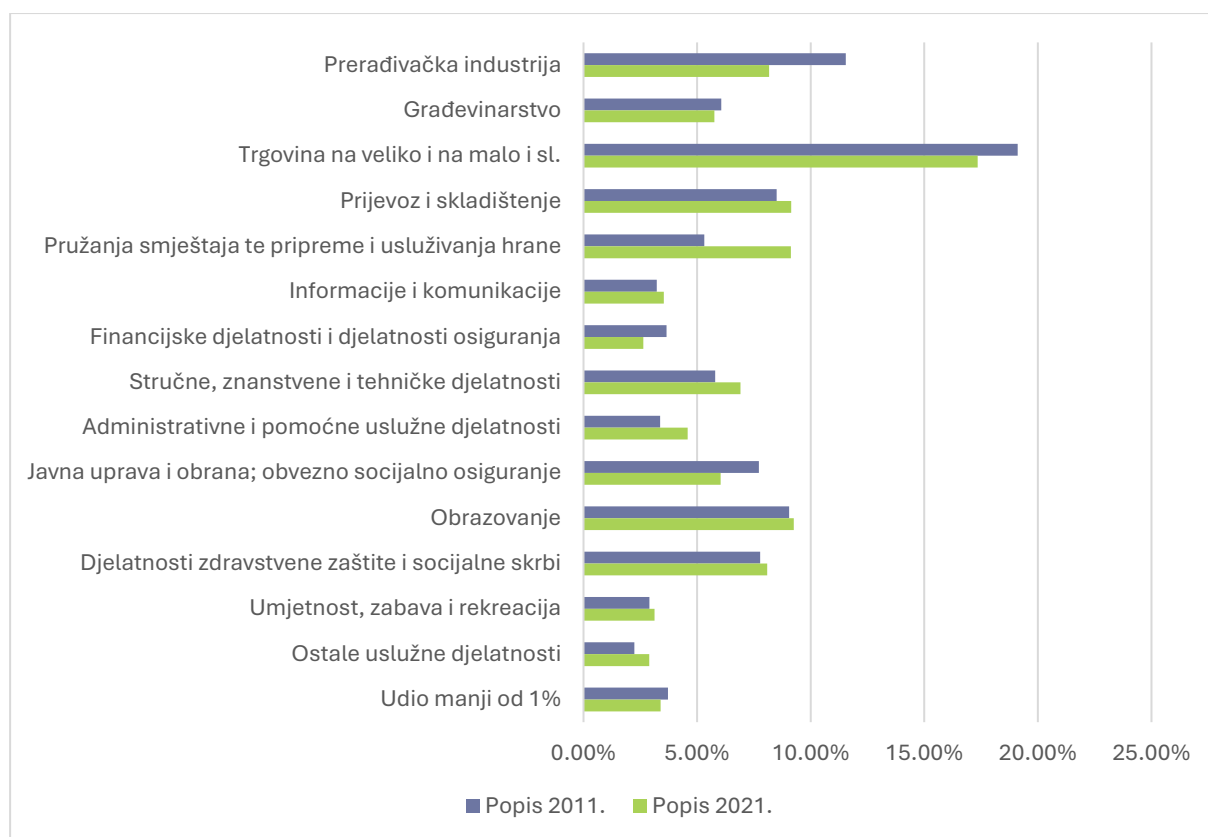

Grafikon 13: Udio različitih kategorija stanovništva prema ekonomskoj aktivnosti ili neaktivnosti (lijevo) odnosno udio grupiranih kategorija (desno)

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

Promatrajući pojedinačne kategorije djelatnosti kod većine je došlo do porasta broja zaposlenih, što je logično zbog ukupnog povećanja broja zaposlenih (Tablica 9). Najveći porast broja zaposlenih je u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, čak 80,97%. Osim toga veće povećanje od preko 25% se vidi i kod djelatnosti poslovanja s nekretninama, administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti, kao i ostalih uslužnih djelatnosti. Najveći pad je u prerađivačkoj industriji i iznosi 25,45%. To je posljedica sve većeg usmjeravanja gospodarstva prema turizmu kao industriji, odnosno pružanju usluga umjesto proizvodnji dobara.

Najveći dio zaposlenih radi u trgovinama na veliko i malo, njih 17,35%, dok iza toga slijede prerađivačka industrija, prijevoz i skladištenje, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane s 8-10% udjela (Grafikon 14). Pozitivno je da i obrazovanje, kao i djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi također imaju 8-10% udjela.

Grafikon 14: Zaposleni prema područjima djelatnosti na Popisu 2011. i Popisu 2021. godine
Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

	od 0 do +25%		od 0 do -25%
	od +25% do +50%		od -25% do -50%
	preko +50%		preko -50%

Tablica 9 (na idućoj stranici): Tumač

Područja djelatnosti NKD-a 2007.	Popis 2011.		Popis 2021.		Razlika	
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	413	0,65%	468	0,70%	55	13,32%
Rudarstvo i vađenje	103	0,16%	84	0,13%	-19	-18,45%
Prerađivačka industrija	7.340	11,55%	5.472	8,17%	-1.868	-25,45%
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	814	1,28%	609	0,91%	-205	-25,18%
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	479	0,75%	508	0,76%	29	6,05%
Građevinarstvo	3.856	6,07%	3.861	5,76%	5	0,13%
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	12.147	19,11%	11.624	17,35%	-523	-4,31%
Prijevoz i skladištenje	5.404	8,50%	6.124	9,14%	720	13,32%
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	3.378	5,31%	6.113	9,13%	2.735	80,97%
Informacije i komunikacije	2.048	3,22%	2.369	3,54%	321	15,67%
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2.325	3,66%	1.764	2,63%	-561	-24,13%
Poslovanje nekretninama	313	0,49%	427	0,64%	114	36,42%
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	3.685	5,80%	4.627	6,91%	942	25,56%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2.142	3,37%	3.070	4,58%	928	43,32%
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	4.908	7,72%	4.043	6,04%	-865	-17,62%
Obrazovanje	5.753	9,05%	6.199	9,25%	446	7,75%
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	4.942	7,78%	5.418	8,09%	476	9,63%
Umjetnost, zabava i rekreacija	1.844	2,90%	2.094	3,13%	250	13,56%
Ostale uslužne djelatnosti	1.424	2,24%	1.938	2,89%	514	36,10%
Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	117	0,18%	71	0,11%	-46	-39,32%
Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	11	0,02%	102	0,15%	91	827,27%
Nepoznato	115	0,18%	3	0,00%	-112	-97,39%
Ukupno	63.561	100,00%	66.988	100,00%	3.427	5,39%

Tablica 9: Zaposleni prema područjima djelatnosti

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

Stanovi

Ukupni stambeni fond Grada Splita povećao se za 9,31% u periodu od 10 godina međupopisnog razdoblja (Tablica 10). Istovremeno, broj stanovnika se smanjio za -9,84% (Tablica 3). Stoga ne čudi podatak kako se broj nastanjenih stanova smanjio za -2,74%.

Međutim, zabrinjava podatak da se broj nenastanjenih (praznih) stanova povećao za 35,43%, a stanova namijenjenih samo obavljanju djelatnosti čak preko 256%. Nenastanjeni stanovi čine čak 20,95% ukupnog stambenog fonda, a stanovi u kojima se samo obavlja djelatnost 5,23% (Grafikon 15).

Nacionalni plan stambene politike Republike Hrvatske do 2030. (Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, 2025.) utvrdio je nedostatak stambenog fonda, osobito priuštivog stambenog fonda na razini cijele RH, ali i negativan trend praznih stanova i stanova namijenjenih obavljanju djelatnosti, prvenstveno turističke djelatnosti iznajmljivanja apartmana. Predmetni dokument navodi: „*Općenito, stambeni fond se koristi na nekoliko načina: za primarno stanovanje, za poslovne aktivnosti i investicijsko ulaganje te kao način štednje.*“ Investicijsko ulaganje i način štednje smatraju se osnovnim razlogom eksplozije broja praznih stanova s obzirom na ekonomski čimbenik inflacije, zbog koje novac gubi na svojoj vrijednosti, dok istovremeno cijene svih roba i usluga, a posljedično i stanova, rastu.

Način korištenja stanova		2011.	2021.	RAZLIKA	
Stanovi za stalno stanovanje	svega	74.608	77.504	2.896	3,88%
	nastanjeni	61.662	59.971	-1.691	-2,74%
	nenastanjeni (prazni)	12.946	17.533	4.587	35,43%
Stanovi koji se koriste povremeno	u vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	15	41	26	173,33%
	za odmor	716	1.769	1.053	147,07%
Stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost		1.229	4.380	3.151	256,39%
Ukupno		76.568	83.694	7.126	9,31%

Tablica 10: Stanovi prema načinu korištenja sukladno Popisu 2021. godine i prethodnom Popisu 2011. godine
Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

	od 0 do +100%		od 0 do -100%
	od +100% do +200%		od -100% do -200%
	preko +200%		preko -200%

Tablica 10: Tumač

God.	Ukupno	1 soba	2 sobe	3 sobe	4 sobe	5 soba	6 soba	7 soba	8 soba	9 i više soba
2011.	61.662	6.226	18.190	25.437	10.335	1.260	181	18	8	7
2021.	59.971	6.012	19.098	22.286	10.775	1.447	224	42	46	41
Razlika	-1.691	-214	908	-3.151	440	187	43	24	38	34

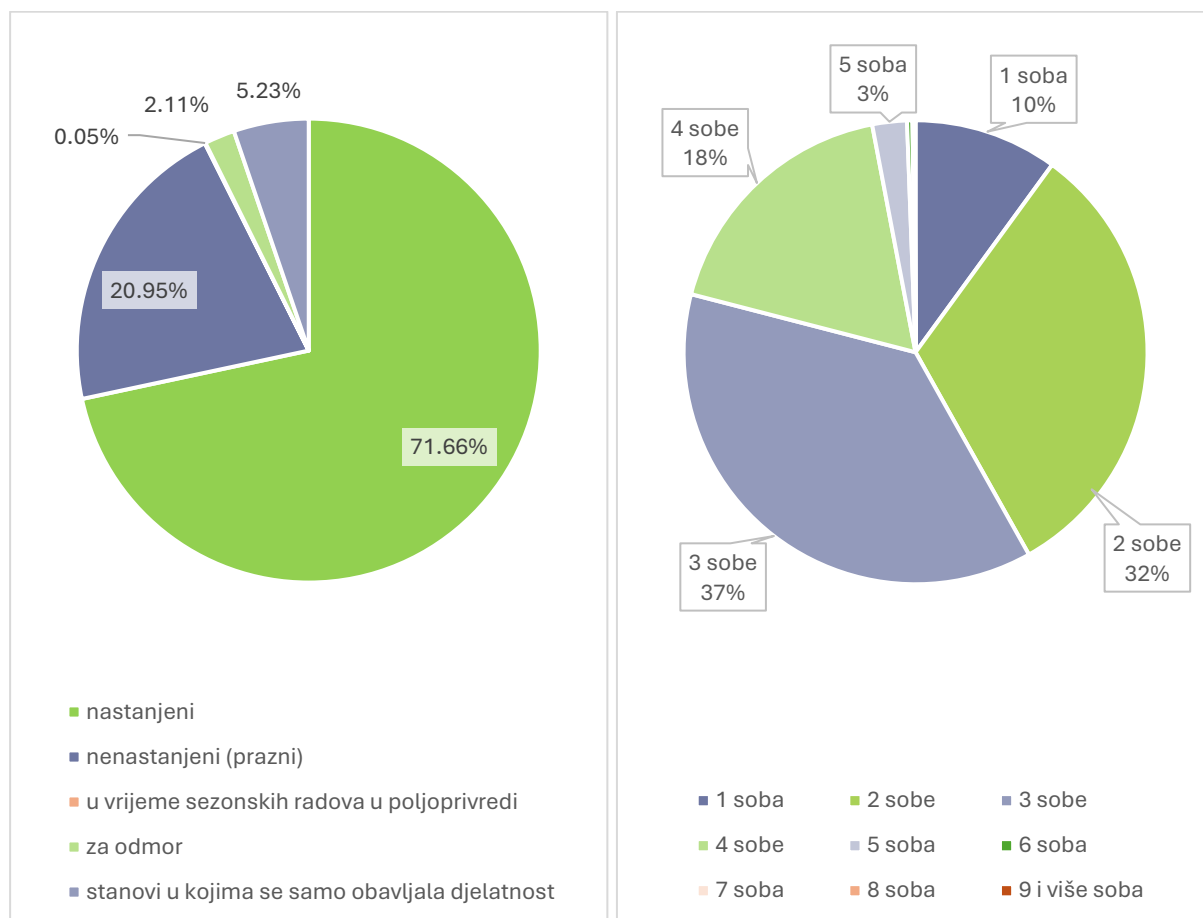
Tablica 11: Nastanjeni stanovi prema broju soba sukladno Popisu 2021. godine i prethodnom Popisu 2011. godine
Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

Nacionalni plan stambene politike RH do 2030. dalje navodi:

„To znaci da se ne može očekivati da se ravnoteža na stambenom tržištu koja bi rezultirala povećanjem priuštivosti stambenih nekretnina i smanjenjem stambenog jaza može ostvariti povećanjem izgradnje novih stambenih jedinica ako prostorne pretpostavke za tu izgradnju postoje. Ključ ovog uravnoteženja je poticanje korištenja što većeg broja stambenih jedinica u stambene svrhe, odnosno demotiviranje držanja stambenih jedinica praznima te demotiviranje korištenja stambenih jedinica u poslovne i turističke svrhe.“

Iako je u javnosti prisutna ideja kako nedostaje površina za izgradnju stambenih zgrada, te kako je potrebna prenamjena površina drugih namjena, iz citiranog teksta Nacionalnog plana stambene politike RH do 2030. jasno je kako situacija kompleksnija i zahtjeva međusektorske politike, koje nisu samo prostorno-planerska razina namjene površina. Dodatno, činjenica je kako je preko 20% građevinskog područja naselja na području Grada Splita neizgrađeno.

Što se tiče strukture nastanjenih stanova najveći udio čine dvosobni i trosobni stanovi, oba oko trećine ukupnog broja (Grafikon 16). Jednosobni stanovi čine samo 10%, četverosobni 18%, dok veći stanovi čine mali ili zanemarivi udio stambenog fonda. U odnosu na prethodni popis, najviše se smanjio broj trosobnih stanova, a iza toga i jednosobnih, dok se broj svih drugih veličina stanova povećao (Tablica 11).

Grafikon 15: Udio stanova prema načinu korištenja (lijevo) sukladno Popisu 2021. godine

Grafikon 16: Udio nastanjenih stanova prema broju soba (desno) sukladno Popisu 2021. godine

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

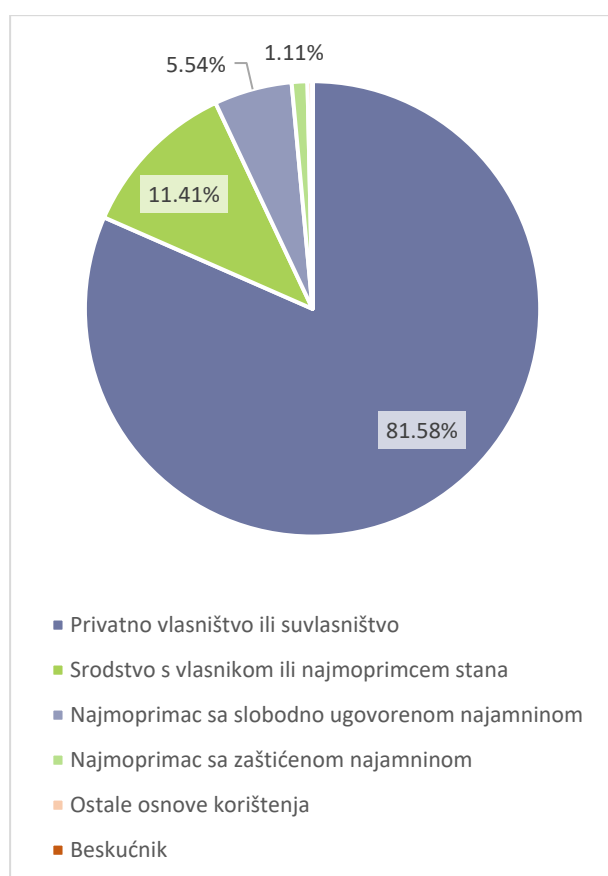
Iako vlasništvo ili suvlasništvo nekretnine i dalje najveća većina osnova korištenja stambene jedinice, preko 80% (Grafikon 17), zabrinjava podatak da se taj broj smanjio za -8,66% (Tablica 12). Ipak, taj podatak nije iznenađujući, uzevši u obzir podatke o povećanju cijena nekretnina.

U skladu sa smanjenjem vlasništva, povećao se broj najmoprimaca sa slobodno ugovorenom najamninom, kao i udio najmoprimaca koji su u srodstvu s vlasnikom. Svi ostale osnove korištenja su se smanjile, a pozitivan podatak je kako se broj beskućnika na području grada Splita drastično smanjio.

Osnova korištenja stambene jedinice	2011.	2021.	razlika	
Privatno vlasništvo ili suvlasništvo	53.584	48.946	-4.638	-8,66%
Srodstvo s vlasnikom ili najmoprimcem stana	4.233	6.848	2.615	61,78%
Najmoprimac sa slobodno ugovorenom najamninom	2.781	3.322	541	19,45%
Najmoprimac sa zaštićenom najamninom	1.080	668	-412	-38,15%
Ostale osnove korištenja	524	213	-311	-59,35%
Beskućnik	14	1	-13	-92,86%
Ukupno	63.007	59.998	-3.009	-4,78%

Tablica 12: Privatna kućanstva prema osnovi korištenja stambene jedinice sukladno Popisu 2021. godine

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

Grafikon 17: Udio privatnih kućanstva prema osnovi korištenja stambene jedinice sukladno Popisu 2021. godine

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

I.3. JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE U OKVIRU PROSTORNOGA UREĐENJA ŽUPANIJE

Prostorni plan županije je temeljni dokument kojim se planira uređenje prostora županije, koji donosi županijska skupština. Sadrži obrazloženje, odredbe za provođenje i kartografske prikaze u mjerilu 1:100.000. *Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije (Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije 1/03, 8/04-stavljanje izvan snage odredbe, 5/05-usklađenje s Uredbom o ZOP-u, 5/06-ispravak usklađenja s Uredbom o ZOP-u, 13/07, 9/13, 147/15-rješenja o ispravicima grešaka i 154/21)* (u daljem tekstu PPSDŽ) je u promatranom razdoblju imao sveobuhvatne izmjene i dopune koje su donesene 2021. godine.

Sukladno članku 72. *Zakona o prostornom uređenju* prostorni plan županije određuje:

- zahvate u prostoru i izdvojena građevinska područja izvan naselja županijskog značaja te površine svih namjena županijskog značaja (šume, poljoprivredno tlo, vode, zaštićena područja prema posebnom propisu kojim se uređuje zaštita prirode) kao i
- površine i zahvate u prostoru županijskog značaja određene *Uredbom o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja i Pravilnikom o prostornim planovima*.

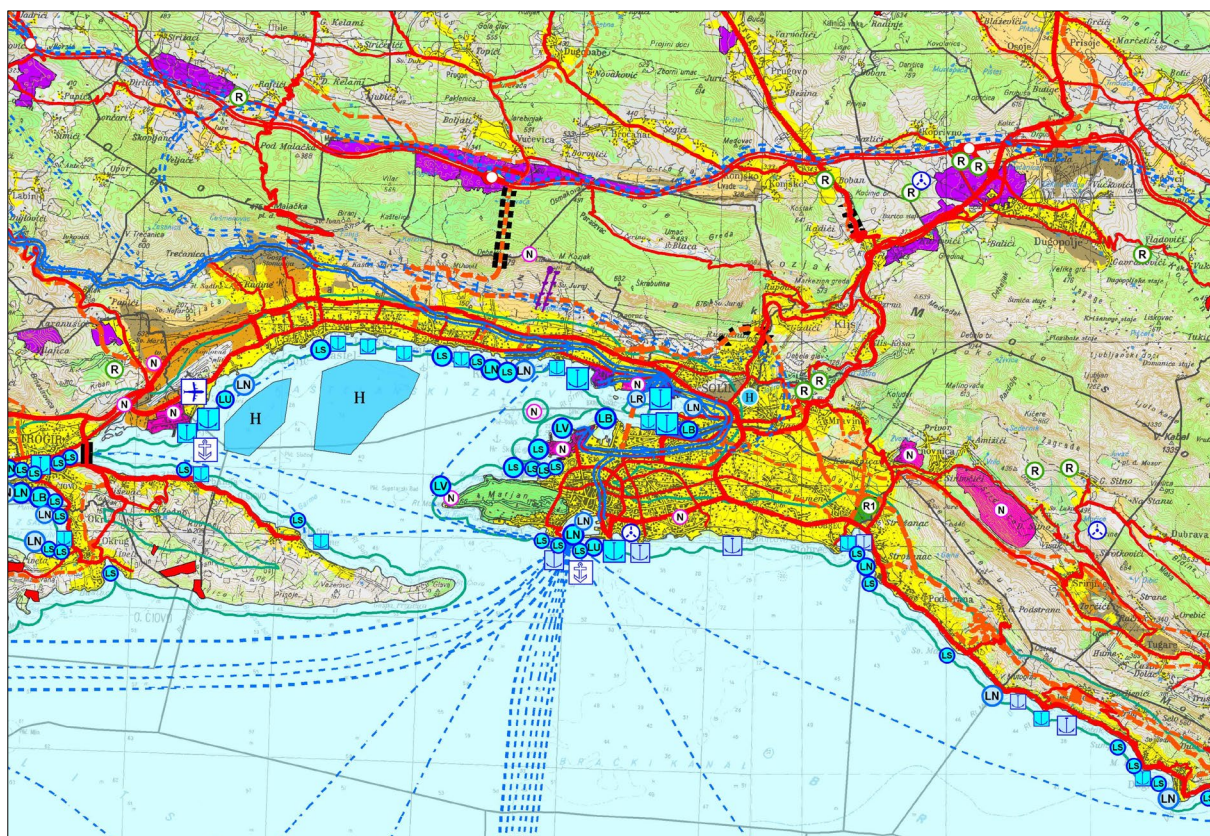
Osim što određuje zahvate od važnosti za županiju, prostorni plan županije prikazuje i građevine od važnosti za državu.

Građevine od važnosti za Državu na području Grada Splita obuhvaćaju:

- cestovne građevine (postojeće i planirane državne ceste),
- željezničke građevine (željezničke pruge i postaje),
- građevine i površine pomorske plovidbe:
 - luka otvorena za javni promet od osobitog (međunarodnog) gospodarskog interesa za RH,
 - luke posebne namjene državnog značaja (morska luka za potrebe državnih tijela, vojne luke, brodogradilišna luka, luka nautičkog turizma preko 200 vezova, sportska luka),
 - međunarodni plovni putevi,
- građevine i površine elektroničkih komunikacija,
- energetske građevine (dalekovodi rasklopna postrojenja snage 220 kV i više),
- vodne građevine:
 - vodoopskrbni sustavi Split-Solin-Kaštela-Trogir i Omiš-Brač-Hvar-Vis-Šolta, Podsustav Srinjine i
 - sustavi za odvodnju otpadnih voda kapaciteta većeg od 100 000 ES,
- proizvodne građevine (brodogradilište Split i brodogradilište specijalnih objekata Split)
- posebne građevine i površine
 - vojne lokacije i građevine,
 - građevine Ministarstva unutarnjih poslova,
 - građevine Državne uprave za zaštitu i spašavanje,
- ostale građevine:
 - glavna meteorološka postaja Split – Marjan i klimatološka postaja Gornje Sitno,
 - zdravstvene građevine (Klinička bolnica Split),
 - sportske građevine – kompleks sportskih objekata (Poljud, Lora, SC Gripe),
- izdvojeno građevinsko područje izvan naselja sportsko-rekreacijske namjene (golf igralište površine veće od 40 ha).

Građevine od važnosti za Županiju na području Grada Splita obuhvaćaju:

- željezničke građevine (željezničke postaje za lokalni promet),
- građevine zračnog prometa (helidrom i aerodrom na vodi),
- građevine pomorske plovidbe:
 - luke otvorene za javni promet županijskog značaja,
 - luke posebne namjene županijskog značaja (luka nautičkog turizma do 200 vezova, sportske luke, servisna baza za opremu i uređenje plovila, iskrcajna mjesta za prihvat ribe),
- građevine elektroničkih komunikacija,
- elektroenergetske građevine (dalekovodi od 35 kV do 110 kV s trafostanicama i rasklopnim postrojenjima),
- plinski distribucijski sustav (visokotlačni plinovod i redukcijska stanica, te srednjetačni plinovod),
- vodne građevine (zahvati voda, vodovod Žrnovnice i Gornjeg Sitnog i sustavi odvodnje u osjetljivom području),
- posebne građevine (građevine za gospodarenje otpadom),
- slobodne carinske zone,
- izdvojena građevinska područja izvan naselja sportsko-rekreacijske namjene (sportsko-rekreacijski centar (R2) Gabrići i Rudine u naselju Gornje Sitno).

Slika 18: Izvod iz kartografskog prikaza 1. Korištenje i namjena prostora
Izvor: Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije

U *Izmjenama i dopunama Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije* iz 2021. godine novi planirani sadržaji od osobitog značaja za prostor su:

- prometni pravac od planiranog čvora južno od tunela Kozjak do čvora D8 (K. Sućurac) i dalje do trajektne luke Split, sukladno varijantnim rješenjima prijelaza preko Kaštelanskog zaljeva (podmorski tunel ili most, prema Prostorno-prometnoj studiji šireg područja Grada Splita, prosinac 2011.) određuje se kao prometni pravac u istraživanju,
- novi glavni željeznički kolodvor Split na lokalitetu Kopilica,
- prigradska željeznička pruga u svrhu povezivanja kolodvora Split sa zračnom lukom Sveti Jeronim,
- orijentacijske lokacije na kojima se mogu graditi sportske luke,
- dio luka nautičkog turizma je prenamijenjen u druge vrste luka (Žnjan u luku otvorenu za javni promet, Poljud i Špinut u sportske luke),
- iskrajna mjesta za prihvat ribe u okviru luka otvorenih za javni promet Split, Slatine i Stobreč,
- vodoopskrbni hidrotehnički tunel Majdan - Ravne Njive,
- područja za istraživanje ugljikovodika na kopnu i moru.

Sukladno podacima nadležnog javnopravnog tijela Hrvatske željeznice, HŽ infrastruktura d.o.o. navedeni planirani zahvati željezničke infrastrukture nisu navedeni kao aktualni u ovom trenutku, te se mogu smatrati srednjoročnim i/ili dugoročnim.

Sve definirane sportske luke su trenutačno postojeće, osim LS Slatine koja je planirana i u važećem *Prostornom planu uređenja Grada Splita (SG GS 31/05, 38/20)* (u daljem tekstu PPUGS), a iskrajna mjesta za prihvat ribe su manji zahvati u okviru postojećih luka. Vodoopskrbni hidrotehnički tunel se nalazi podzemno i ima ulogu povećati kapacitet vodoopskrbnog sustava, ali neće u bitnome promijeniti njegovo funkcioniranje. Istraživanje ugljikovodika na kopnu planirano je samo na rubnom području krajnjeg sjevernog dijela naselja Žrnovnica i Gornje Sitno, izvan naseljenih dijelova, na padinama planine Mosor.

Od navedenih novih planiranih zahvata u prostoru za planiranje prostora Grada Splita najveći utjecaj ima planirani prometni prijelaz preko Kaštelanskog zaljeva, koji je ucrtan je u grafički dio *Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije* (Slika 18) i opisan u Odredbama za provođenje.

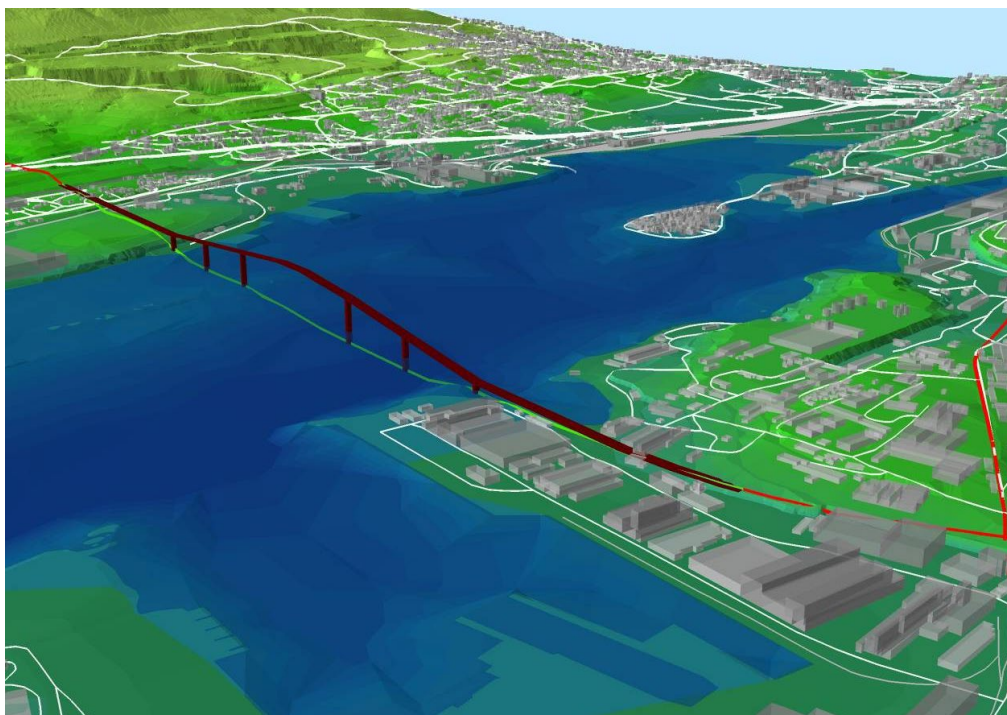
Članak 116. definira kriterije za postizanje optimalne funkcionalnosti cestovne mreže, i njegov stavak (2) glasi:

„(2) U smislu zadovoljavanja tih kriterija određuju se prioriteti izgradnje državnih cesta, realizacijom kojih bi se ti kriteriji ispunili. Za postizanje razvijenosti cestovne mreže prioriteti su izgradnja:“

a podstavak 3. glasi:

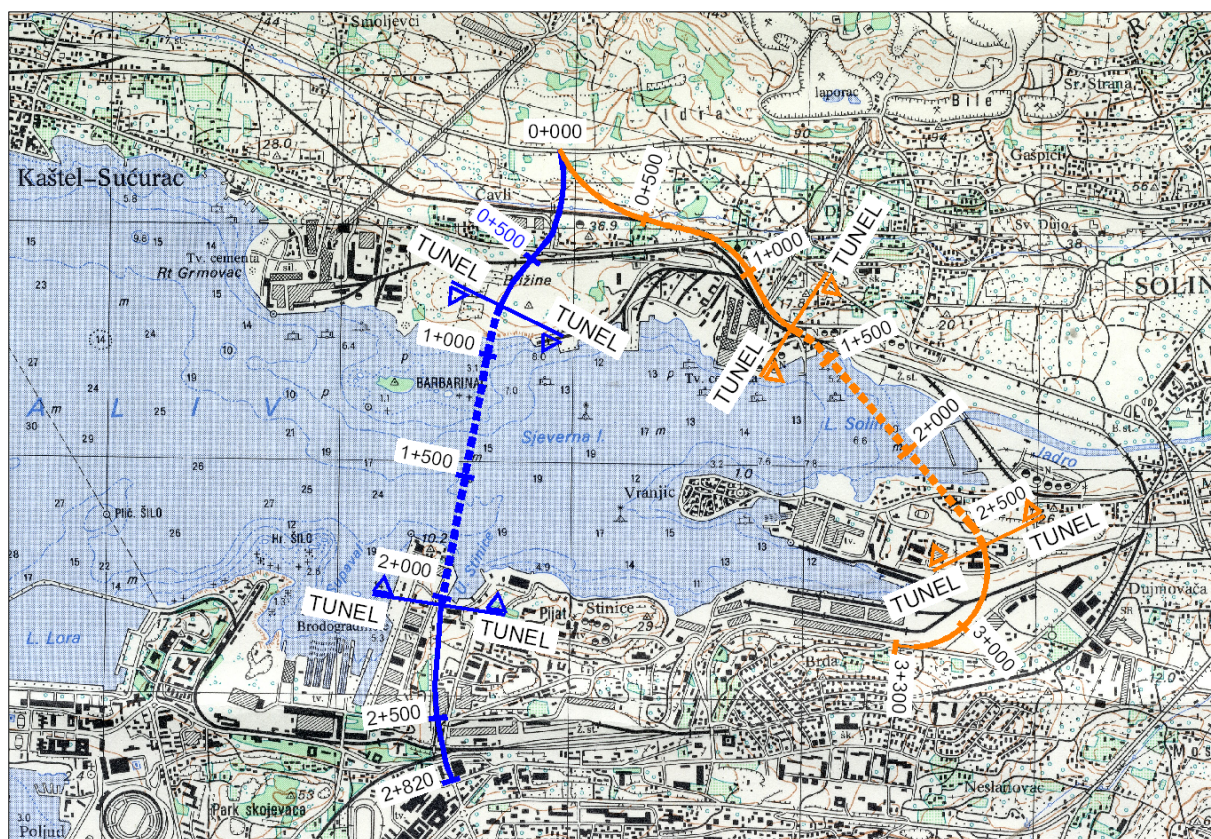
„- Prometni pravac od planiranog čvora južno od tunela Kozjak do čvora K. Sućurac na državnoj cesti s D8 i dalje do trajektne luke Split, sukladno varijantnim rješenjima prijelaza preko Kaštelanskog zaljeva (podmorski tunel ili most, prema Prostorno-prometnoj studiji šireg područja Grada Splita, prosinac 2011.) određuje se kao prometni pravac u istraživanju. Prometni pravac potrebno je odrediti PPUG-ovima Splita, Kaštela i Solina. Donošenjem PPUG-ova predmetni zahvat u prostoru smatra se planiranim zahvatom.“

*Prostorno-prometna studija šireg područja Grada Splita (IGH, 2011.), koju PPSDŽ navodi kao temelj za određivanje prometnog pravca u istraživanju, razmatrala je više varijantnih rješenja pristupa Splitu iz Kaštela, i to 6 varijantnih rješenja koja su vrednovana metodom višekriterijalne analize, temeljem koje su se izdvojila 2 rješenja (Slika 19 i Slika 20). U grafički dio *Izmjena i dopuna Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije* iz 2021. ucrtana je varijanta mosta/tunela preko Kaštelanskog zaljeva (Slika 18), dok je u *Prostorno-prometnoj studiji šireg područja Grada Splita* za modeliranje i simulaciju prometnog opterećenja uzeta varijanta tunela/mosta preko Solinskog bazena (Slika 21).*

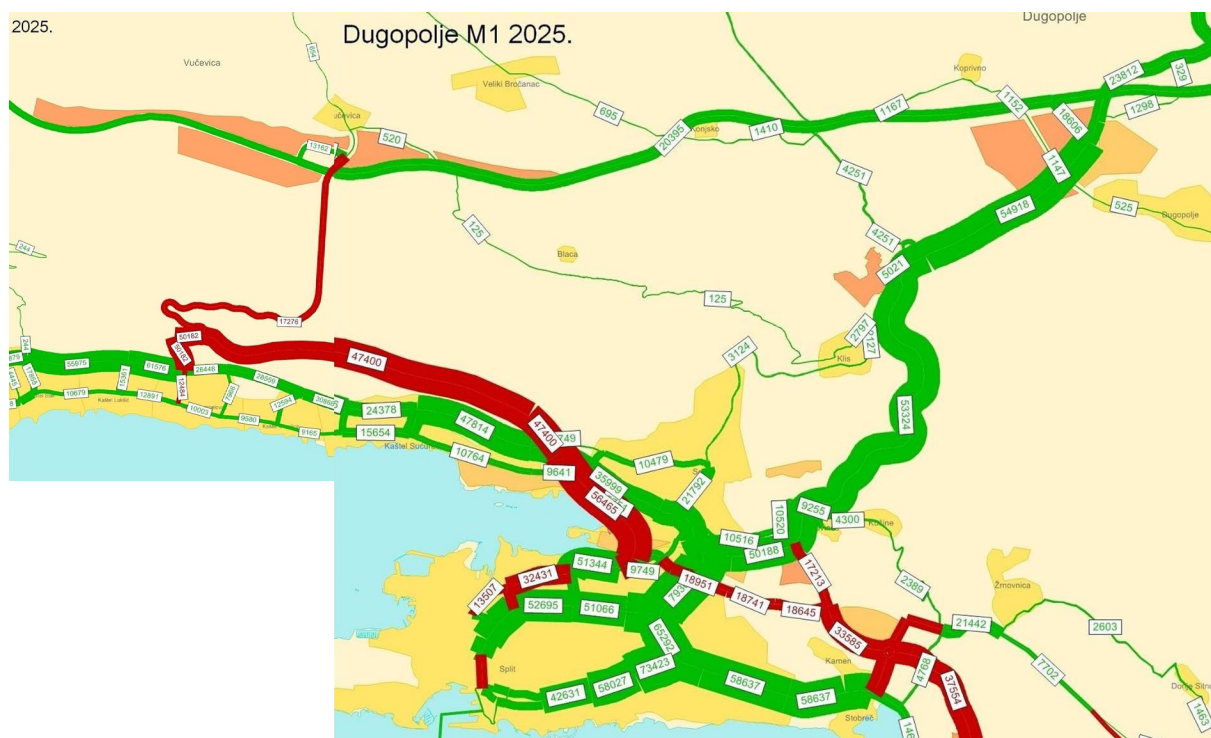

Slika 19: Trodimenzionalni prikaz odabranih varijantnih rješenja: most/tunel preko Kaštelanskog zaljeva (gore) i tunel/most preko Solinskog bazena (dolje)

Izvor: Prostorno-prometna studija šireg područja Grada Splita (IGH, 2011.)

Slika 20: Pregledna situacija odabranih varijantnih rješenja
Izvor: Prostorno-prometna studija šireg područja Grada Splita (IGH, 2011.)

Slika 21: Simulacija prometnog opterećenja modelirane cestovne mreže prikazana prosječnim godišnjim dnevnim prometom (PGDP) - projekcija za 2025. godinu napravljena 2011. godine
Izvor: Prostorno-prometna studija šireg područja Grada Splita (IGH, 2011.)

Rezultati simulacije prometnog opterećenja pokazuju kako prometni pravci planirani *Prostorno-prometnom studijom šireg područja Grada Splita* djelomično rasterećuju postojeću prometnu mrežu na ulazima u grad Split. Međutim problem nastaje unutar grada, na gradskim ulicama. Predmetna studija uopće nije analizirala utjecaj prometnog opterećenja s novog planiranog prijelaza preko Kaštelanskog zaljeva na uličnu mrežu grada Splita, s postojećim prometnim problemima, te nije analizirala potrebne prilagodbe prometne mreže radi dalje disperzije prometa na područje ostatka Grada s mjesta ulaza mosta/tunela u Split. Studija je predložila određena rješenja dogradnje cestovne mreže na postojećim problematičnim točkama, no dio tih rješenja je zastario zbog realizacije drugih zahvata u prostoru koji ih danas onemogućuju.

S obzirom na to da Studija nije detaljno analizirala utjecaj novog mosta/tunela na gradsku mrežu ulica, *Izmjene i dopune Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije iz 2021. su u članku 116. stavku (2) navele: "Prometni pravac potrebno je odrediti PPUG-ovima Splita, Kaštela i Solina. Donošenjem PPUG-ova predmetni zahvat u prostoru smatra se planiranim zahvatom."* Međutim, sukladno *Zakonu o prostornom uređenju*, do donošenja *Državnog plana prostornog razvoja*, zahvati u prostoru državnog značaja određuju se prostornim planovima županija, te je u tom smislu prijelaz preko Kaštelanskog zaljeva već planirani zahvat. To potvrđuje i činjenica kako su u trenutku pisanja ovog Izvješća Hrvatske ceste raspisale *Projektne natječaj za tehničko-oblikovno rješenje mosta preko Kaštelanskog zaljeva na prometnici novi ulaz u Split - čvor Vučevica - Tunel Kozjak - čvor na DC8 - Trajektna luka Split temeljem Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije*, a prije donošenja *Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Splita*. (Hrvatske ceste d.o.o. su se opredijelile za varijantu mosta te su naložile izradu *Maritimne studije izgradnje mosta preko Kaštelanskog zaljeva (Pomorski fakultet Rijeka, prosinac 2023.)*).

Most preko Kaštelanskog zaljeva dio je proglašenog strateškog investicijskog projekta RH *Novi ulaz u Split: Čvor Vučevica na A1 – tunel Kozjak – čvor na DC8 – Trajektna luka Split* (uvršten 12. 12. 2019.), koji ima više faza i čija prva faza obuhvaća cestu od čvora Vučevica na autocesti A1 do čvorišta na D8 u Kaštelima (tunel Kozjak), čija izgradnja je započela 2024. godine (Slika 22). Druga faza je spoj od dionice Prve faze do Kopilice, uključujući most preko Kaštelanskog zaljeva, a treća faza je prolaz kroz Split, od Kopilice do Trajektna luke Split.

Neophodno je čim prije napraviti stručni dokument koji će analizirati različite scenarije ulaska i disperzije prometa s novog mosta preko Kaštelanskog zaljeva i dati rješenje za prilagodbu ulične mreže i raskrižja u gradu.

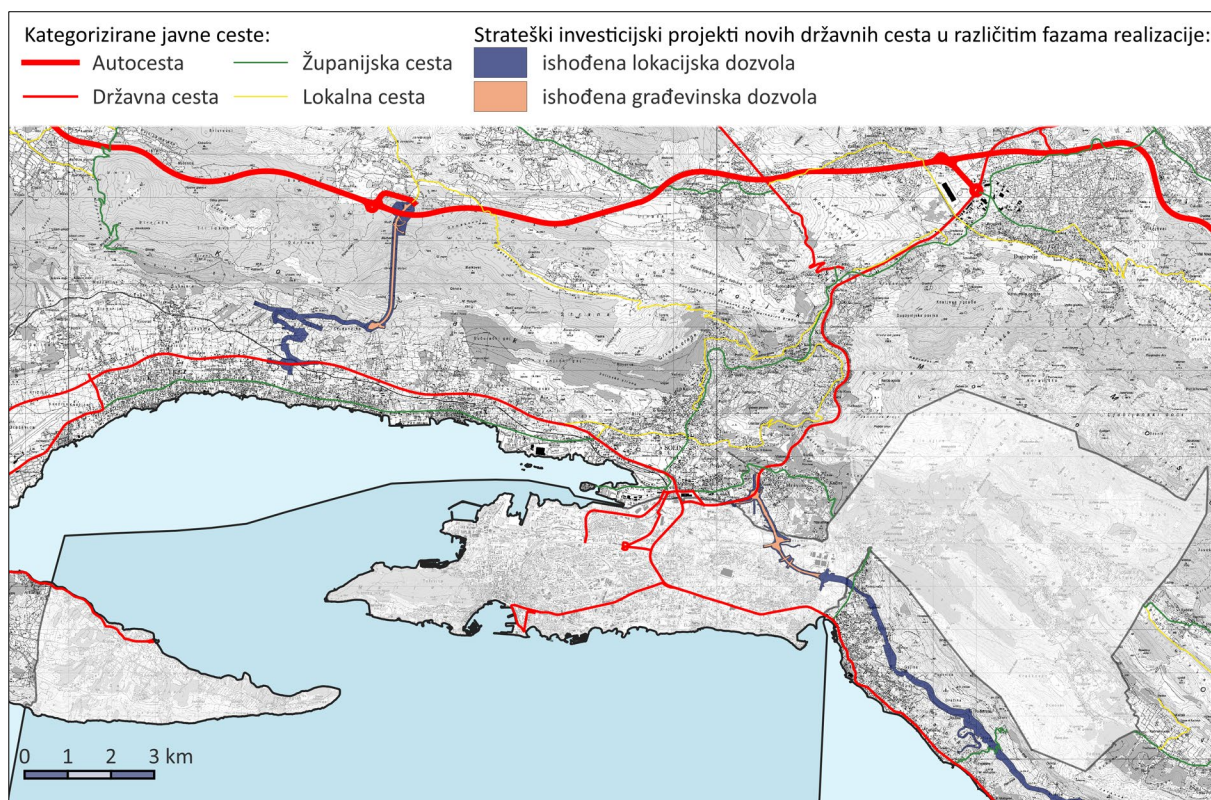
Drugi strateški investicijski projekti RH na području Grada Splita su još i:

- Multimodalna platforma splitske aglomeracije – Mravince - Stobreč – Dugi Rat – Omiš (uvršten 12. 12. 2019.),
- Rekonstrukcija i proširenje sjeverne luke na području Vranjičko-solinskog bazena pod upravom Lučke uprave Split (proglašen 26. 8. 2021., NN 94/21).

Multimodalna platforma splitske aglomeracije – Mravince - Stobreč – Dugi Rat – Omiš predstavlja projekt izgradnje „prave“ obilaznice Splita, te obilaznice Podstrane, Dugog Rata i Omiša. Zahvat je podijeljen na više dionica. Dionica Dugi Rat – Omiš (tunel-most-tunel iznad Omiša) je već izgrađena, dok je za dionicu od čvora Mravince do čvora TTTS, koja je na području Grada Splita, ishođena građevinska dozvola krajem 2024. godine i započeto izvođenje radova (Slika 22).

Rekonstrukcijom i proširenjem sjeverne luke na području Vranjičko-solinskog bazena pod upravom Lučke uprave Split planirano je izmještanje teretnog prometa (ro-ro brodovi i kamioni) iz bazena Gradske luke u središtu Splita u planirani teretni Vranjičko-solinski bazen. Za projekt je krajem 2023. godine ishođena građevinska dozvola, ali nije još prijavljen početak građenja.

Zaključno se napominje kako sukladno članku 61. Zakona prostorni plan niže razine (prostorni plan uređenja grada) mora biti u skladu s prostornim planom više razine (prostornim planom županije), međutim PPUGS do izrade ovog Izvješća nije usklađen s PPSDŽ-om. (Izmjene i dopune PPUGS-a donesene 2020. godine odnose se isključivo na odlagalište otpada Karepovac.) Godine 2021. donesena je *Odluka o izradi Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Splita (SG GS 44/21, 92/23, 11/24)*, te je taj postupak bio u tijeku u vrijeme izrade predmetnog Izvješća.

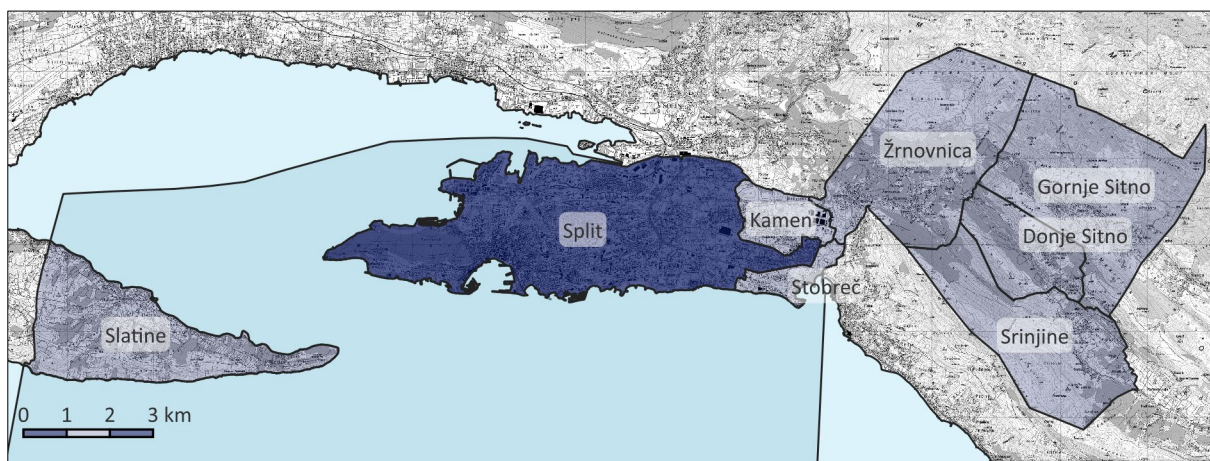
Slika 22: Prikaz ishođenih akata za građevine cestovne prometne infrastrukture na području Grada Splita i okolice (siva boja)
Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja

II.2. SUSTAV NASELJA

Administrativno Grad Split sastoji se od 8 naselja (Slika 24):

- Donje Sitno,
- Gornje Sitno,
- Kamen,
- Slatine,
- Split,
- Srinjine,
- Stobreč i
- Žrnovnica.

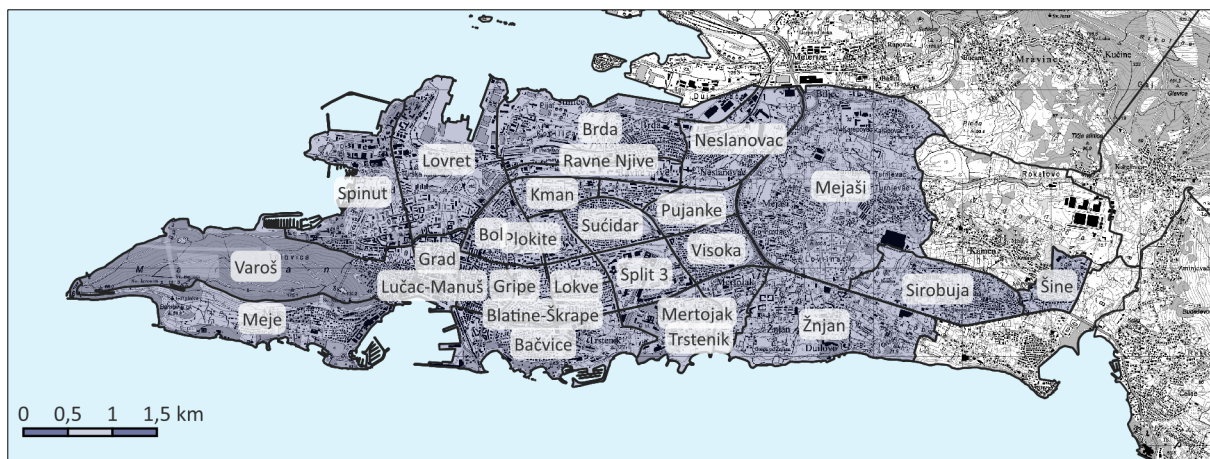
Od toga se 7 naselja nalaze na kopnu, dok se naselje Slatine nalazi na istočnom dijelu otoka Čiova. Sva naselja (osim naselja Split) imaju svoj mjesni odbor.

Slika 24: Naselja unutar administrativnog područja Grada Splita

Izvor: Podatci Državne geodetske uprave (geoportal DGU), grafička obrada autor

Samo naselje Split nalazi se na Splitskom poluotoku i sastoji se od 27 gradskih kotareva: Bačvice, Blatine-Škrabe, Bol, Brda, Grad, Gripe, Kocunar, Kman, Lokve, Lovret, Lučac-Manuš, Mejaši, Meje, Mertojak, Neslanovac, Plokite, Pujanke, Ravne Njive, Sirobuja, Spinut, Split 3, Sućidar, Šine, Trstenik, Varoš, Visoka i Žnjan (Slika 25).

Slika 25: Gradski kotarevi unutar naselja Split

Izvor: Podatci Državne geodetske uprave (geoportal DGU), grafička obrada autor

Prostornim planom uređenja Grada Splita grad je podijeljen na sljedeće prostorno-funkcionalne cjeline (Slika 26):

- obalno područje:
 - urbano područje i
 - otočko područje, te
- zaobalno područje.

Urbano područje nalazi se na Splitskom poluotoku i obuhvaća obuhvat *Generalnog urbanističkog plana Splita*, odnosno naselja Split, Kamen, Stobreč i manji dio naselja Žrnovnica.

Otočko područje nalazi se na dijelu otoka Čiova i obuhvaća naselje Slatine.

Zaobalno područje nalazi se između sjevernih padina Peruna i južnih padina Mosora, obuhvaća veći dio naselja Žrnovnica i naselja Srinjine, Donje Sitno i Gornje Sitno.

Slika 26: Prostorno-funkcionalne cjeline Grada Splita

Izvor: Podatci iz Prostornog plana uređenja Grada Splita, grafička obrada autor

II.3. SUSTAV SREDIŠNJIH FUNKCIJA

Središnje funkcije odnose se na upravne, pravosudne, obrazovne, znanstvene, zdravstvene, kulturne, sportske, socijalne, vjerske i druge slične sadržaje koji govore o stupnju urbaniteta pojedinog područja i imaju izravan utjecaj na kvalitetu individualnog i društvenog života.

Grad Split kao regionalno središte ima više središnjih funkcija, zbog kojih stanovništvo iz drugih gradova i općina gravitira Splitu. Raspored središnjih funkcija nije ravnomjeran u samom Gradu, te stanovništvo perifernih dijelova Splita gravitira njegovim centralnim dijelovima.

II.3.1. Uprava i pravosuđe

Uprava

Grad Split ima ustrojenu gradsku upravu, a u njemu se nalazi i sjedište Splitsko-dalmatinske županije. Temeljem *Zakona o sustavu državne uprave (NN 66/19, 155/23)* pojedini poslovi državne uprave iz nadležnosti ureda državne uprave povjereni su županijama, te je od 1. siječnja 2020. godine Ured državne uprave u Splitsko-dalmatinskoj županiji prestao s radom.

Na području Grada Splita djeluju agencije i druge samostalne pravne osobe s javnim ovlastima, javnopravna tijela ili tijela s prenesenim javnim ovlastima:

- Agencija za obalni linijski pomorski promet,
- Hrvatski hidrografski institut,
- Hrvatski registar brodova – HRB,
- Turistička zajednica Grada Splita,
- Turistička zajednica Splitsko-dalmatinske županije,
- Vatrogasna zajednica Grada Splita,
- Vatrogasna zajednica Splitsko-dalmatinske županije,

kao i ustanove čiji je osnivač RH ili JP(R)S:

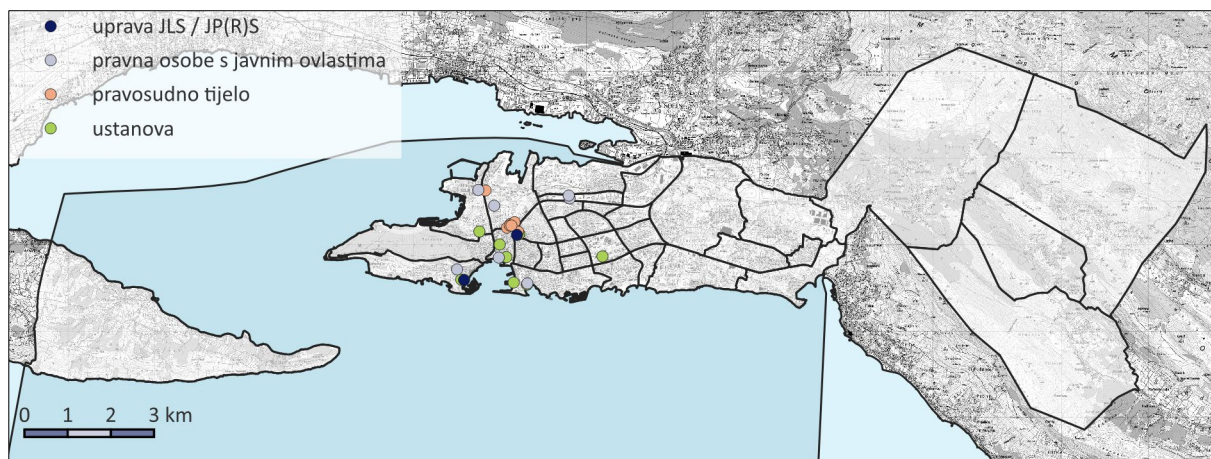
- Javna vatrogasna postrojba Grada Splita,
- Županijska uprava za ceste Split,
- Lučka uprava Split,
- Lučka uprava Splitsko-dalmatinske županije,
- Centar za regionalne aktivnosti Programa prioritetnih akcija,
- Javna ustanova RERA S.D. za koordinaciju i razvoj Splitsko-dalmatinske županije,
- Javna ustanova za upravljanje park-šumom Marjan,
- Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Splitsko-dalmatinske županije More i krš,
- Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Grada Splita,
- Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Splitsko-dalmatinske županije,
- Eko-Kaštelanski zaljev, agencija za realizaciju Integralnog projekta zaštite Kaštelanskog zaljeva (ukinuta 2024. godine izvan perioda razmatranja ovog Izvješća).

Također, djeluju i područni uredi tijela državne uprave poput Policijske uprave, Porezne uprave, Državne geodetske uprave, ispostava različitih ministarstava itd.

Pravosuđe i pravosudna tijela

Prema *Zakonu o sudovima* (NN 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19, 130/20, 21/22, 60/22, 16/23, 155/23, 36/24) u Republici Hrvatskoj sudbenu vlast obavljaju redovni i specijalizirani sudovi te Vrhovni sud Republike Hrvatske. Redovni sudovi su općinski sudovi i županijski sudovi. Specijalizirani sudovi su trgovački, upravni, Visoki trgovački sud RH, Visoki upravni sud RH, Visoki prekršaji sud RH i Visoki kazneni sud RH. Općinski i prekršajni sudovi ustanovljavaju se za područje jednog ili više gradova ili dijela gradskog područja. Županijski, trgovački i upravni sudovi ustanovljavaju se za područje jedne ili više županija ili dijela županije. Vrhovni i svi visoki sudovi ustanovljavaju se za područje RH sa sjedištem u Zagrebu.

Na području Grada Splita nalazi se Županijski sud, Općinski sud, Trgovački sud, Upravni sud i Općinski prekršajni sud. Osim toga nalaze se Županijsko državno odvjetništvo i Općinsko državno odvjetništvo. Prema podacima odgovarajućih komora, na području Grada Splita djeluje 37 odvjetničkih društava i zajedničkih odvjetničkih ureda, 454 odvjetnika, te 18 javnobilježničkih ureda.

Slika 27: Prostorni raspored upravnih i pravosudnih tijela i ustanova na području Grada Splita

Izvor: Otvoreni podaci Povjerenika za informiranje, grafička obrada autor

Slika 28: Prostorni raspored upravnih i pravosudnih tijela i ustanova na (užem) urbanom području Grada Splita

Izvor: Otvoreni podaci Povjerenika za informiranje, grafička obrada autor

II.3.2. Odgoj i obrazovanje

Dječji vrtići

Sukladno *Programu javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju Grada Splita za 2023. godinu (SG GS 79/22)* u pedagoškoj godini 2022./2023. predškolski odgoj na području Grada Splita odvija se u ukupno 26 vrtića. Grad Split je osnivač 4 vrtića u kojima se odgojno obrazovni rad odvija u ukupno 74 područnih objekata. Dječjih vrtića čiji su osnivači fizičke osobe i udruge je ukupno 18, a dječjih vrtića čiji su osnivači vjerske zajednice je ukupno 4.

Broj odgojnih skupina:	2019./2020.	2020./2021.	2021./2022.	2022./2023.	2023./2024.
Osnivač Grad Split	214	214	223	222	218
- Marjan (14 područnih objekata)	40	40	39	40	39
- Grigor Vitez (20 područnih objekata)	46	46	45	45	45
- Cvit Mediterana (20 područnih objekata)	57	57	65	63	61
- Radost (19-20 područnih objekata)	71	71	74	74	73
Osnivač fizičke osobe, udruge i vjerske zajednice	73	77	78	78	78
Svega	287	291	301	300	296

Tablica 13: Broj odgojnih skupina prema osnivaču dječjeg vrtića

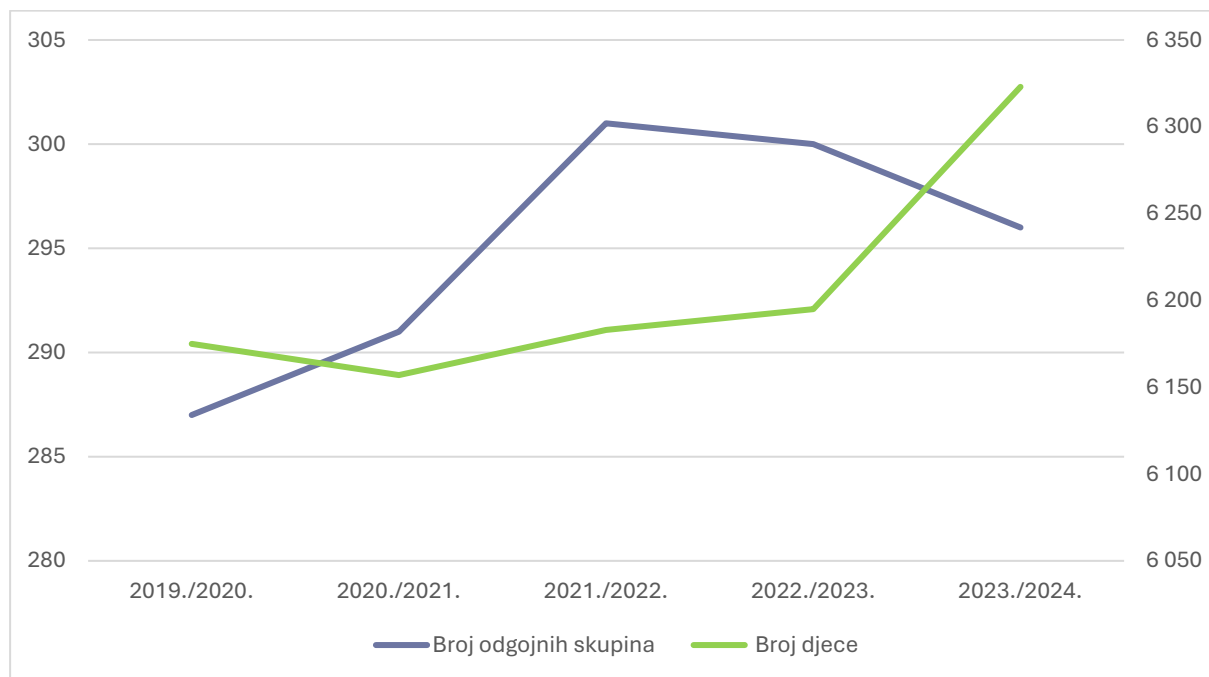
Izvor: Podatci Programa javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju Grada Splita za 2020., 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, grafička obrada autor

Broj djece:	2019./2020.	2020./2021.	2021./2022.	2022./2023.	2023./2024.
Osnivač Grad Split	4.559	4.427	4.288	4.214	4.170
- Marjan (14 područnih objekata)	845	811	793	810	756
- Grigor Vitez (20 područnih objekata)	941	903	870	889	865
- Cvit Mediterana (20 područnih objekata)	1.236	1.197	1.161	1.085	1.159
- Radost (19-20 područnih objekata)	1.537	1.516	1.464	1.430	1.390
Osnivač fizičke osobe, udruge i vjerske zajednice	1.616	1.730	1.895	1.981	2.153
Svega	6.175	6.157	6.183	6.195	6.323

Tablica 14: Broj upisane djece prema osnivaču dječjeg vrtića

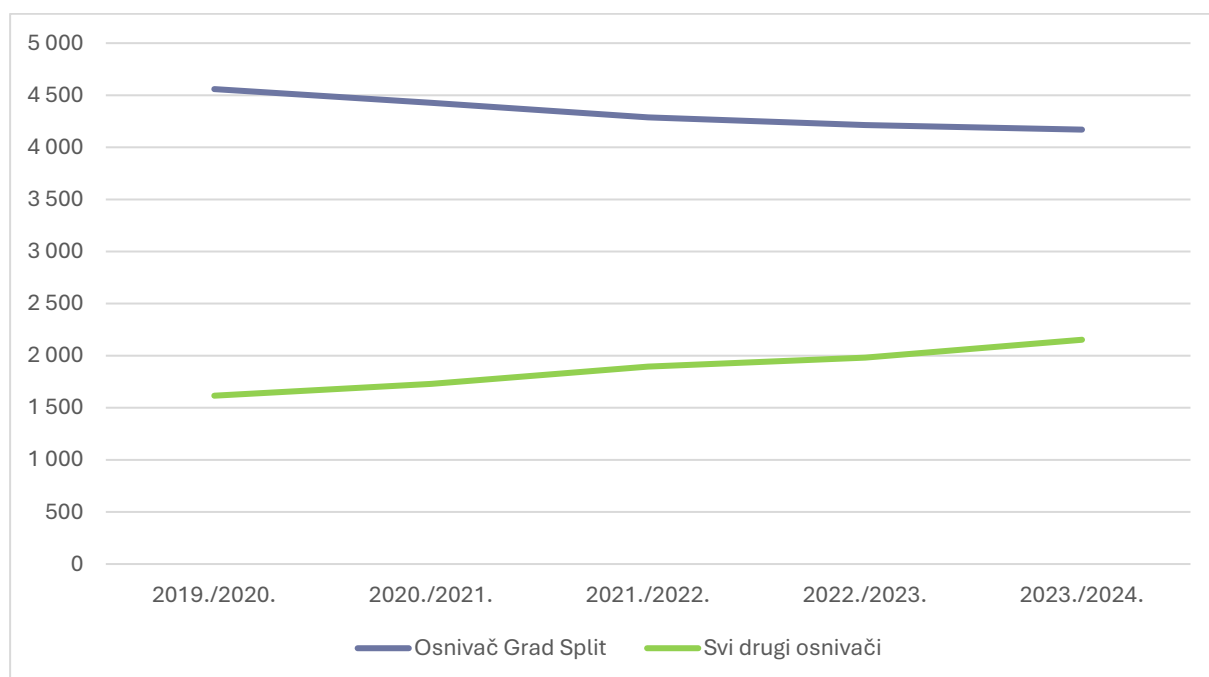
Izvor: Podatci Programa javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju Grada Splita za 2020., 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, grafička obrada autor

Broj odgojnih skupina i broj upisane djece varira tijekom vremena (Tablica 13, Tablica 14, Grafikon 18), ali ipak s općom tendencijom rasta. Usporedbom broja upisane djece u vrtiće čiji je osnivač Grad Split, sa svim vrtićima čiji su osnivači fizičke osobe, udruge i vjerske zajednice vidljiva je tendencija smanjenja broja upisane djece u gradske vrtiće i povećanje broja upisane djece u druge vrtiće (Grafikon 19). Udio djece upisane u gradske vrtiće je 2020. godine iznosio 73,83%, a do 2023. godine smanjio se na 65,95%.

Grafikon 18: Usporedba broja odgojnih skupina i broja djece u razdoblju od 2020. do 2023. godine

Izvor: Podatci Programa javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju Grada Splita za 2020., 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, grafička obrada autor

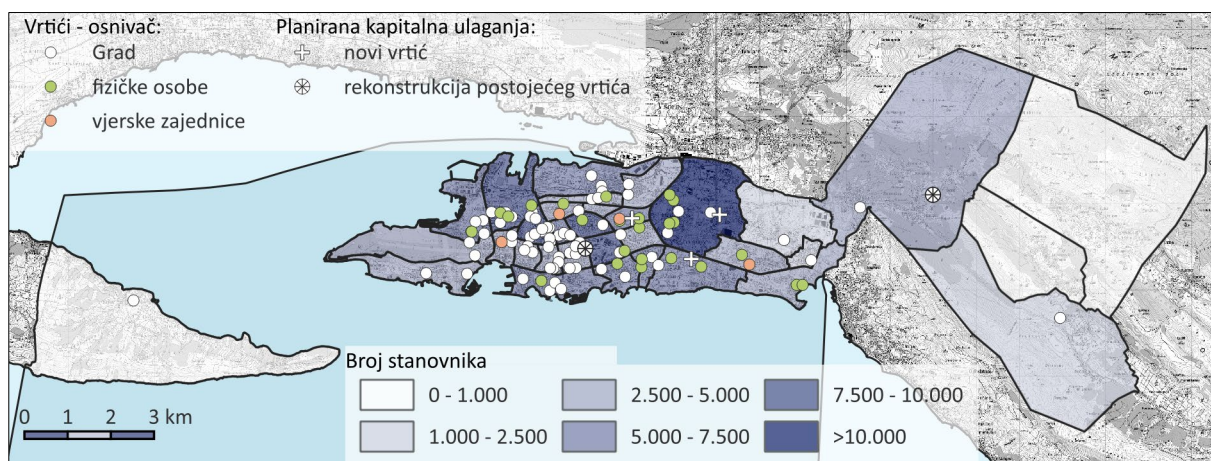
Grafikon 19: Usporedba broja djece upisanih u vrtiće čiji je osnivač Grad Split i vrtiće čiji su osnivači fizičke osobe, udruge ili vjerske zajednice u razdoblju od 2020. do 2023. godine

Izvor: Podatci Programa javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju Grada Splita za 2020., 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, grafička obrada autor

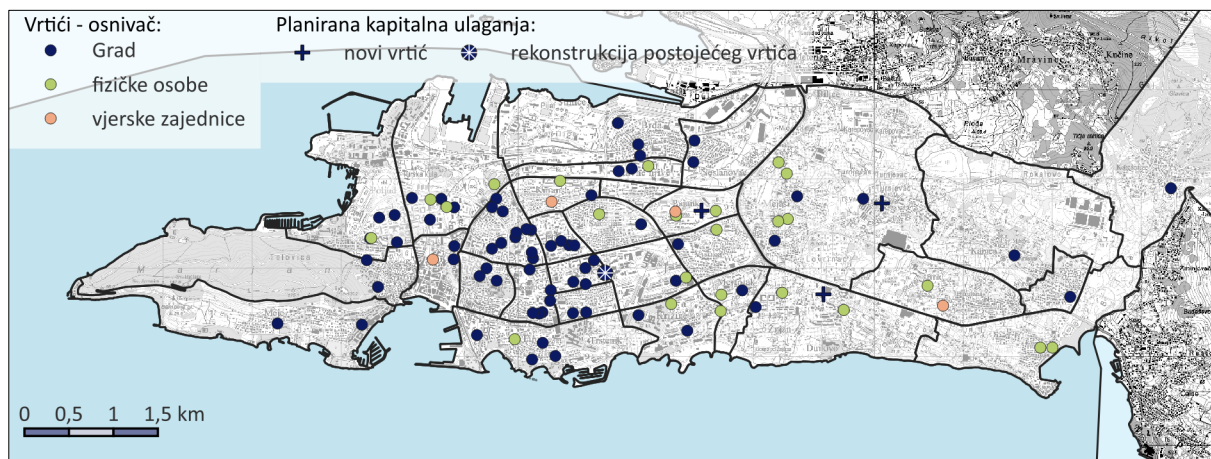
Promatrajući prostorni raspored vrtića on očekivano prati gustoću naseljenosti odnosno broj stanovnika (Slika 29), u smislu usporedbe centralnih urbanih dijelova Grada i naselja s manjim brojem stanovnika poput Gornjeg Sitnog, Donjeg Sitnog i Slatina. Međutim bližim razmatranjem (užeg) urbanog područja (Slika 30) vidljivo je kako istočni dijelovi urbanog područja imaju manji broj vrtića, osobito vrtića čiji je osnivač Grad. Naselje Stobreč i gradski kotari Sirobuja, Pujanke i Kocunar uopće nemaju vrtiće čiji je osnivač Grad, što je nadomješteno vrtićima čiji su osnivač fizičke osobe, udruge i vjerske zajednice. Dodatno, uzevši u obzir kako gradski kotar Mejaši ima najveći broj stanovnika, gustoća vrtića u ovom gradskom kotaru ne prati tu činjenicu.

Jasno je da na istočnom dijelu urbanog područja nedostaje vrtića. Navedeno je prepoznato, te je dovršena ili je planirana izgradnja više vrtića na istoku Grada (na području Kile, Pazdigrada i gradskog kotara Pujanke) (detaljnije u nastavku teksta).

Područni objekti četiri vrtića čiji je osnivač Grad Split raspoređeni su, odnosno podijeljeni su po dijelovima Grada, ali ne striktno po gradskim četvrtima (Slika 31). Međutim, operativno između četiri gradska vrtića nedostaje koordinacija. Upisi se vrše zasebno, zbog čega dolazi do preklapanja upisa, što dodatno otežava situaciju u kojoj u pojedinim dijelovima Grada nedostaje vrtićkih kapaciteta.

Slika 29: Prostorni raspored vrtića na području Grada Splita (s usporedbom s brojem stanovnika gradskog kotara/naselja)
Izvor: Podatci Programa javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju Grada Splita za 2023. godinu, grafička obrada autor

Slika 30: Prostorni raspored vrtića na (užem) urbanom području Grada Splita, prema osnivaču vrtića
Izvor: Podatci Programa javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju Grada Splita za 2023. godinu, grafička obrada autor

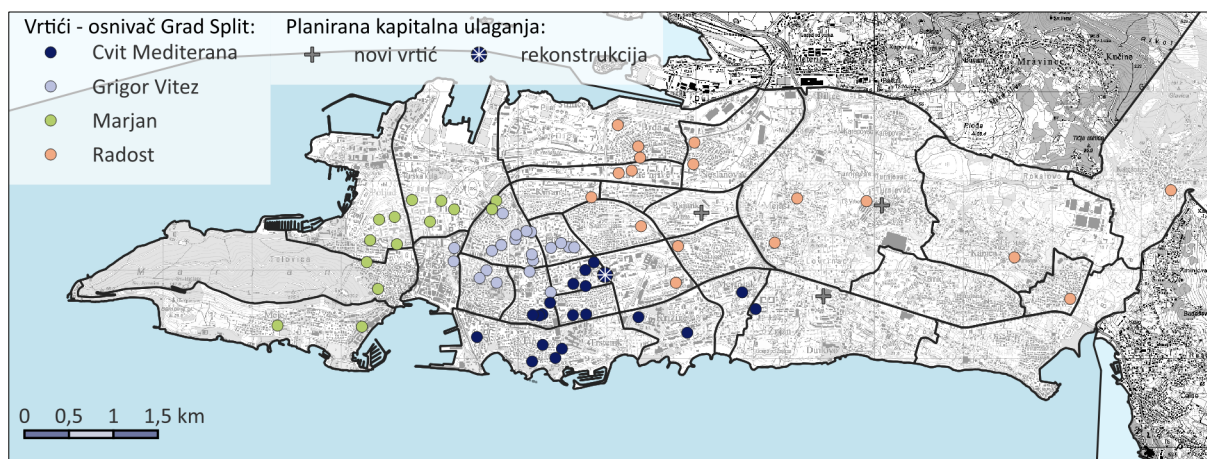
U promatranom razdoblju 2020. godine (a i u usporedbi s prethodnim Izvješćem o stanju u prostoru) uređen je jedan novi područni objekt u okviru vrtića Radost – dječji vrtić Maslina na Kili, u blizini izgrađenih POS-ovih stanova izgrađenih u periodu 2014.-2017. godine.

Osim toga 2021. godine dovršena je dogradnja i nadogradnja dječjeg vrtića Ružmarin (DV Cvit Mediterana) na Trsteniku i energetska obnova dječjeg vrtića Latica (DV Radost) na Sućidru, a 2022. godine energetska obnova i dječjeg vrtića Mandalina (DV Marjan) u Varošu.

Od drugih kapitalnih ulaganja planiran je (Slika 29):

- novi vrtić na području gradskog kotara Pujanke, za koji je početkom 2022. godine proveden arhitektonsko-urbanistički natječaj, a 2023. godine ishođena građevinska dozvola,
- novi vrtić na području Kila, za koji je početkom 2022. godine proveden arhitektonsko-urbanistički natječaj, a krajem 2023. godine ishođena građevinska dozvola,
- novi vrtić na području Pazdigrad, za koji je natječaj proveden 2009. godine, a lokacijska dozvola ishođena krajem 2023. godine,
- rekonstrukcija vrtića Rusulica (DV Cvit Mediterana) na području gradskog kotara Lokve izgradnjom zamjenske građevine, za što je proveden natječaj početkom 2022. godine i planirana je izrada projektne dokumentacije,
- dogradnja i nadogradnja dječjeg vrtića Tratinčica (DV Radost) u Žrnovnici, za što je planirana izrada projektne dokumentacije.

Zaključno, u prostoru je potrebno riješiti nedostatak vrtića, na čemu se vidljivo radi, ali je neophodno riješiti i nedostatak komunikacije i koordinacije između vrtićkih kuća realizacijom centraliziranog sustava upisa.

Slika 31: Prostorni raspored vrtića čiji je osnivač Grad Split na (užem) urbanom području Grada Splita

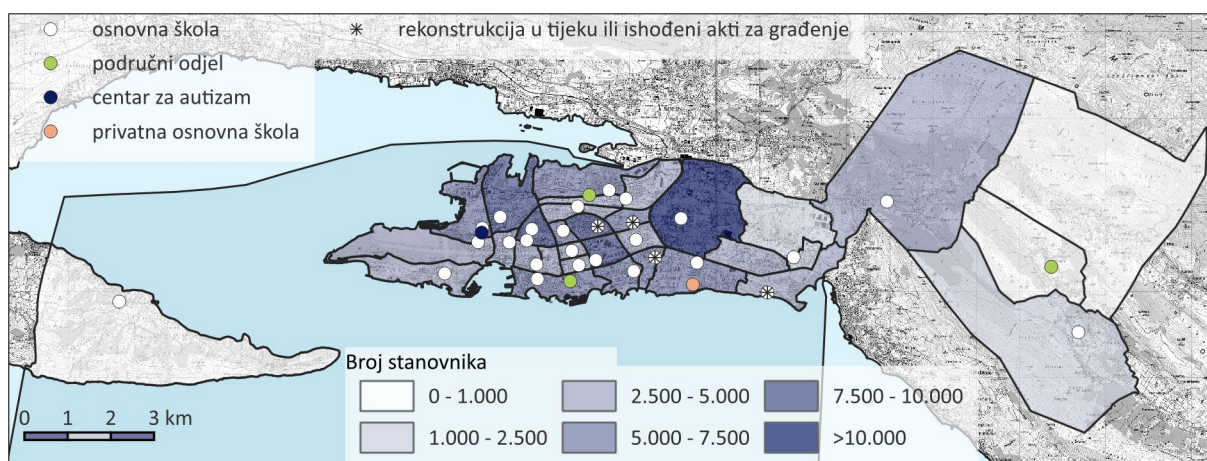
Izvor: Podatci Programa javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju Grada Splita za 2023. godinu, grafička obrada autor

Osnovne škole

Sukladno *Programu javnih potreba u obrazovanju i tehničkoj kulturi Grada Splita za 2023. godinu (SG GS 79/22)* u školskoj godini 2022./2023. Grad Split je imao osnivačka prava nad 29 osnovnih škola. Pri tome je osnovna škola Žrnovnica imala 2 područna objekta u Donjem Sitnom i Gornjem Sitnom do 2022. godine, kada je područna škola u Gornjem Sitnom zatvorena.

Nejasno je pitanje statusa područne škole Sirobuja OŠ Kamen-Šine. Navedena područna škola se ne navodi u Programima javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju Grada Splita za 2020., 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, niti u *Prijedlogu mreže osnovnih škola grada Splita (SG GS 07/11, 22/17)*, iako prema podatcima OŠ Kamen-Šine navedena područna škola radi.

U promatranom periodu 2020. godine na području gradskog kotara Žnjan otvorena je i privatna (međunarodna) osnovna škola Harfa.

Slika 32: Prostorni raspored osnovnih škola na području Grada Splita (s usporedbom s brojem stanovnika gradskog kotara/naselja)

Izvor: Podatci Programa javnih potreba u obrazovanju i tehničkoj kulturi Grada Splita za 2023. godinu, grafička obrada autor

	2019./2020.	2020./2021.	2021./2022.	2022./2023.	2023./2024.
Broj škola	29	29	29	29	29
Broj područnih škola	2	2	2	1	1
Broj razrednih odjela	693	697	701	698	680
Broj djece	13.789	13.562	13.442	13.245	13.001

Tablica 15: Broj škola, područnih škola, razrednih odjela i upisane djece u promatranom razdoblju

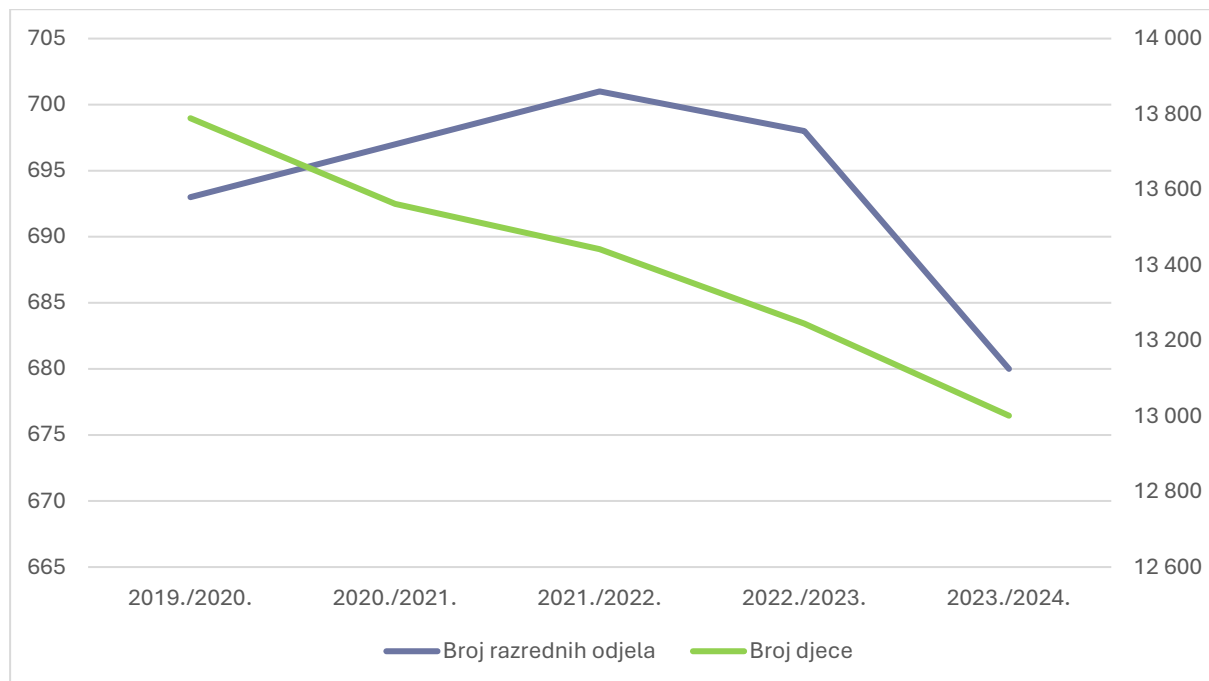
Izvor: Podatci Programa javnih potreba u obrazovanju i tehničkoj kulturi Grada Splita za 2020., 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, grafička obrada autor

Produženi boravak:	2019./2020.	2020./2021.	2021./2022.	2022./2023.	2023./2024.
Broj škola	11	16	17	19	20
Broj razrednih odjela	42	57	63	69	74
Broj djece	896	1.093	1.269	1.420	1.549

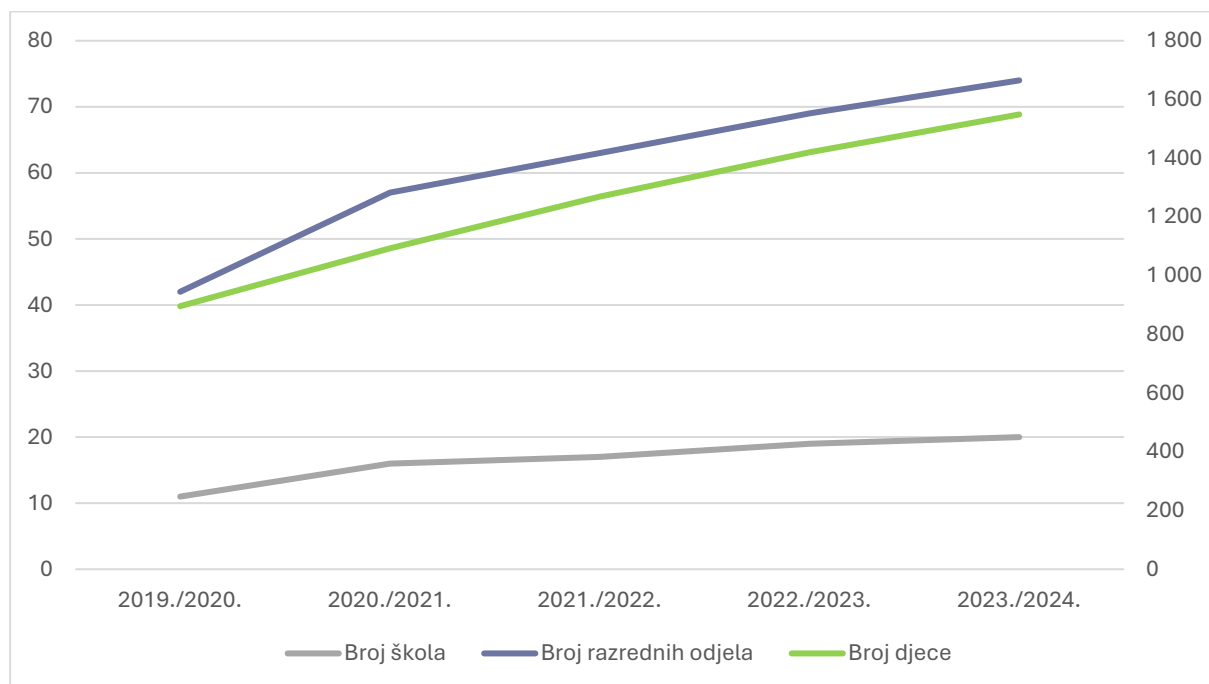
Tablica 16: Podatci o programu produženog boravka: broj škola, razrednih odjela i upisane djece u promatranom razdoblju

Izvor: Podatci Programa javnih potreba u obrazovanju i tehničkoj kulturi Grada Splita za 2020., 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, grafička obrada autor

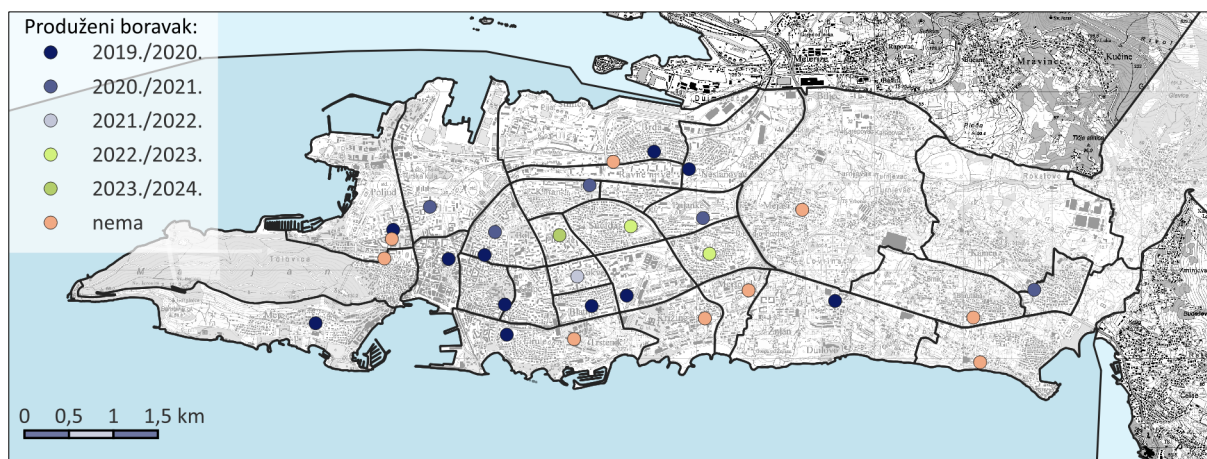
U promatranom periodu broj djece u školama je u kontinuiranom padu, dok broj razrednih odjela fluktuiira (Tablica 15 i Grafikon 20). Paralelno, broj škola, razrednih odjela i broj djece u programu produženog boravka i cjelodnevne nastave je u kontinuiranom porastu, što pokazuje potrebu za ovim vidom programa (Tablica 16, Grafikon 21 i Slika 33).

Grafikon 20: Usporedba broja razrednih odjela i broja djece u razdoblju od školske godine 2019./2020. do 2023./2024.
Izvor: Podatci Programa javnih potreba u obrazovanju i tehničkoj kulturi Grada Splita za 2020., 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, grafička obrada autor

Grafikon 21: Usporedba broja škola, razrednih odjela i broja djece s programom produženog boravka i cjelodnevne nastave u razdoblju od školske godine 2019./2020. do 2023./2024.
Izvor: Podatci Programa javnih potreba u obrazovanju i tehničkoj kulturi Grada Splita za 2020., 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, grafička obrada autor

Slika 33: Prostorni raspored osnovnih škola na (užem) urbanom području Grada Splita prema godini u kojoj postoji program produženog boravka

Izvor: Podatci Programa javnih potreba u obrazovanju i tehničkoj kulturi Grada Splita za 2020., 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, grafička obrada autor

Promatrajući prostorni raspored škola (Slika 32 i Slika 33) vidljivo je kako prema istoku grada njihova gustoća opada. OŠ Mejaši tako radi u tri smjene, zbog čega je, sukladno Programu javnih potreba u obrazovanju i tehničkoj kulturi Grada Splita za 2023. godinu (SG GS 79/22), planiran kapitalni projekt: izgradnja Osnovne škole Kila. Međutim, nužan preduvjet za njegovu realizaciju je donošenje aktualnih izmjena i dopuna ID GUP-a, koje su u postupku izrade u vrijeme izrade predmetnog Izvješća.

U promatranom razdoblju dovršena je dogradnja i nadogradnja dogradnja OŠ Pujanki i OŠ Kamen-Šine 2020. godine. Izvedena je energetska obnova OŠ Skalice 2020. godine, te škola Mertojak i Pojišan 2022. godine. Također, izgrađena je knjižnica i multimedijalni centar uz OŠ Brda 2020. godine.

Od drugih kapitalnih ulaganja planirana je:

- dogradnja OŠ Stobreč i izgradnja prateće školske sportske dvorane, za što je ishoda građevinska dozvola 2023. godine (prijava početka građenja 2024.),
- izgradnja školskih sportskih dvorana za škole Pujanki (prijava početka građenja 2024.), Sućidar (prijava početka građenja 2024. godine) i Mertojak (ishođena lokacijska dozvola 2023. godine), kao i rekonstrukcija (dogradnja/nadogradnja) čitavog niza osnovnih škola (za koje je tek planirana izrada projektne dokumentacije ili je ista u izradi), izgradnja školskih sportskih dvorana za OŠ Manuš, Marjan, Srinjine te adaptacija postojećeg Centra za autizam i izgradnja nove zgrade OŠ Centar za autizam.

Iako je broj upisane djece u osnovnim školama u kontinuiranom padu (Grafikon 20) prisutan je veliki broj projekata dogradnje ili nadogradnje postojećih škola. To je posljedica planiranog uvođenja cjelodnevne nastave, kao drugog dijela kurikularne reforme, koju Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih namjerava provesti do 2027. godine sukladno dokumentu *Strateški okvir za uvođenje cjelodnevne nastave (Radni dokument – V 1.3) (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2020.)*.

Kako bi navedeni plan bilo moguće ostvariti potrebno je osigurati prostorne kapacitete za jednosmjenski rad u svim osnovnim školama, u koju svrhu su osigurana bespovratna sredstva iz EU fondova. Ovo je vrlo ambiciozan plan za Grad Split, s obzirom na to da trenutačno tek trećina osnovnih škola ima organiziran rad u jednoj smjeni, skoro dvije trećine u dvije smjene, a dvije škole imaju rad u čak tri smjene (Tablica 17 i Grafikon 22). Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih je u vrijeme izrade

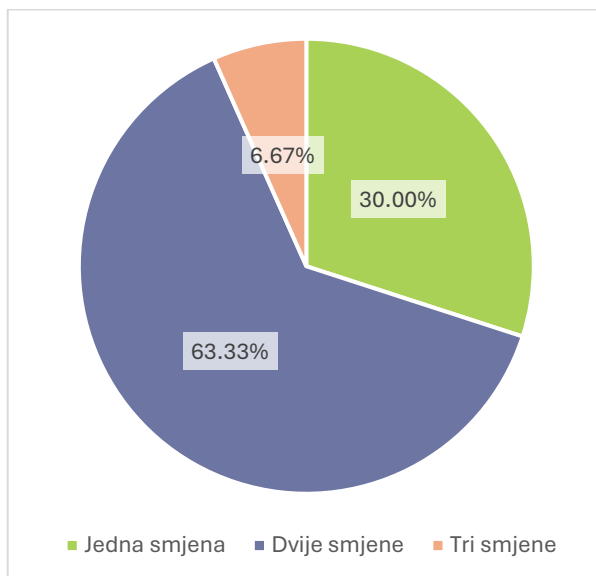
ovog Izvješća izdalo suglasnost za devet projekata - za osnovne škole Bol, Mertojak, Ravne njive-Neslanovac, Split 3, Žrnovnica i Meje (uz već započete za osnovne škole Pujanki, Sućidar i Stobreč).

	2019./2020. – 2021./2022.	2022./2023. – 2023./2024.
Broj škola i područnih škola	31	30
Jedna smjena	10	9
Dvije smjene	19	19
Tri smjene	2	2

Tablica 17:

Usporedba broja odnosno udjela škola s organiziranim radom u jednoj, dvije ili tri smjene

Izvor: Podatci portala Školski e-rudnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, grafička obrada autor

Grafikon 22:

Srednje škole, stručne škole i gimnazije

U školskoj godini 2022./2023., prema podacima s portala Školski e-rudnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, u Splitu je bilo ukupno 25 srednjih škola. Splitsko-dalmatinska županija je osnivač 20 škola, dok su osnivači preostalih 5 privatne i pravne osobe, udruge i vjerske zajednice. U promatranom periodu Privatna jezična gimnazija "Pitagora" prestala je s radom 2021. godine.

Gimnazijski program u školskoj godini 2022./2023. provodio se u 9 srednjih škola (6 javnih i 3 privatne), strukovni program u 17 škola (14 javnih i 3 privatne) i umjetnički (likovni) program u 2 javne škole.

Broj učenika u srednjim školama je u promatranom periodu kontinuiran (Tablica 18 i Grafikon 23), za razliku od pada broja djece u osnovnim školama. Također, vidljivo je kako je i broj učenika upisanih u javne i privatne škole također kontinuiran, te je udio učenika u privatnim školama između 6,5 i 7,0%.

Broj djece upisane u strukovne škole u odnosu na gimnaziju je također ujednačen (Tablica 19 i Grafikon 24), s tek malom promjenom u korist strukovnih škola u školskoj 2020./2021. koja se nakon toga zadržala.

Broj učenika u:	2019./2020.	2020./2021.	2021./2022.	2022./2023.	2023./2024.
- srednjim školama čiji je osnivač SDŽ	10.701	10.601	10.675	10.608	10.721
- privatnim srednjim školama	756	739	754	796	752
Ukupan broj učenika	11.457	11.340	11.429	11.404	11.473

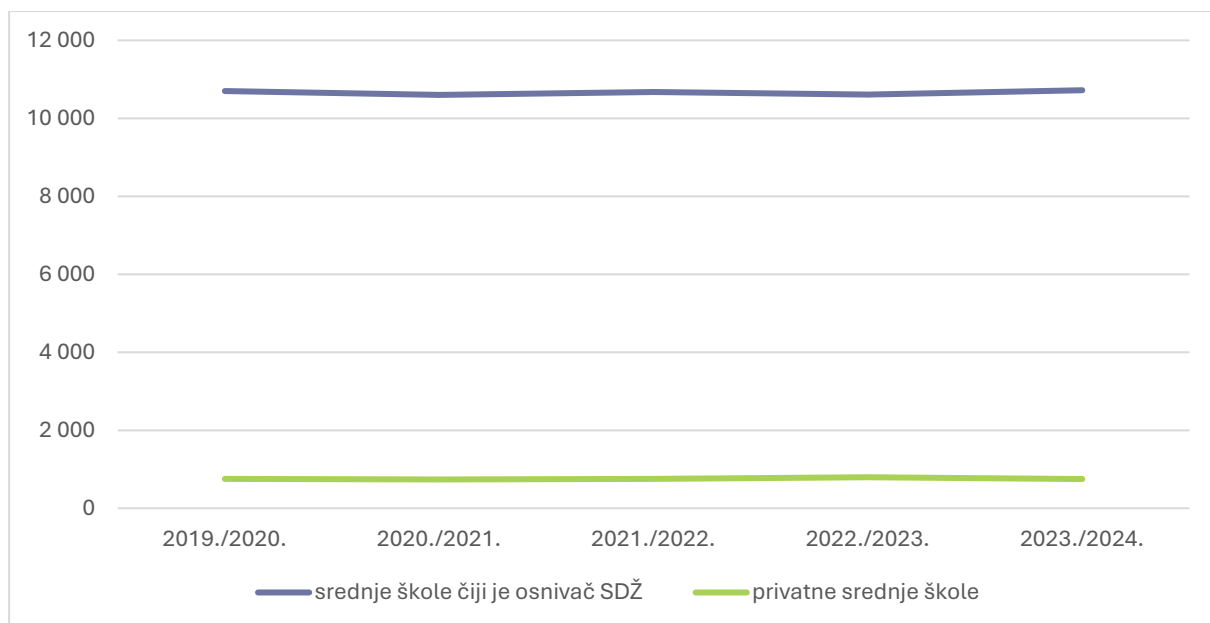
Tablica 18: Podatci o broju učenika u promatranom razdoblju

Izvor: Podatci portala Školski e-rudnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, grafička obrada autor

Broj učenika po programima:	2019./2020.	2020./2021.	2021./2022.	2022./2023.	2023./2024.
gimnazija	3.684	3.478	3.492	3.457	3.447
strukovni ukupno:	7.382	7.475	7.536	7.552	7.638
- strukovni 3-godišnji	1.447	1.471	1.508	1.465	1.539
- strukovni 4-godišnji	5.691	5.762	5.763	5.801	5.786
- strukovni 5-godišnji	244	242	265	286	313
likovni	382	387	401	395	388

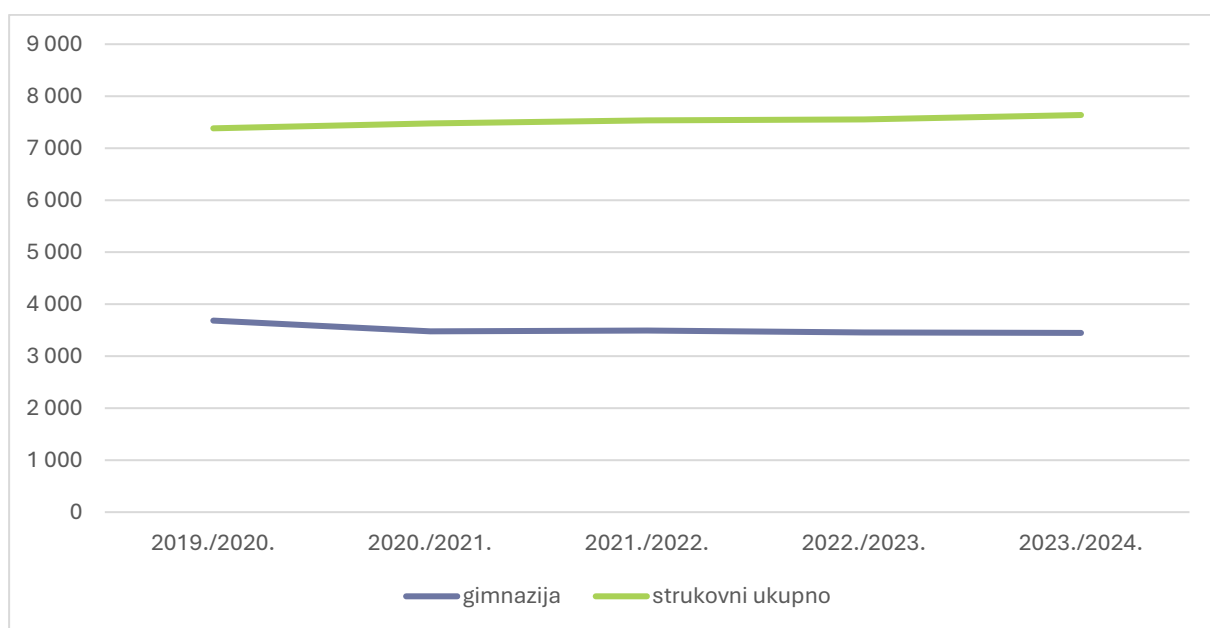
Tablica 19: Podatci o broju učenika po srednjoškolskim programima u promatranom razdoblju

Izvor: Podatci portala Školski e-rudnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, grafička obrada autor

Grafikon 23: Usporedba broja učenika ovisno o osnivaču srednje škole u razdoblju od školske godine 2019./2020. do 2023./2024.

Izvor: Podatci portala Školski e-rudnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, grafička obrada autor

Grafikon 24: Usporedba broja učenika ovisno o programu srednje škole u razdoblju od školske godine 2019./2020. do 2023./2024.

Izvor: Podatci portala Školski e-rudnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, grafička obrada autor

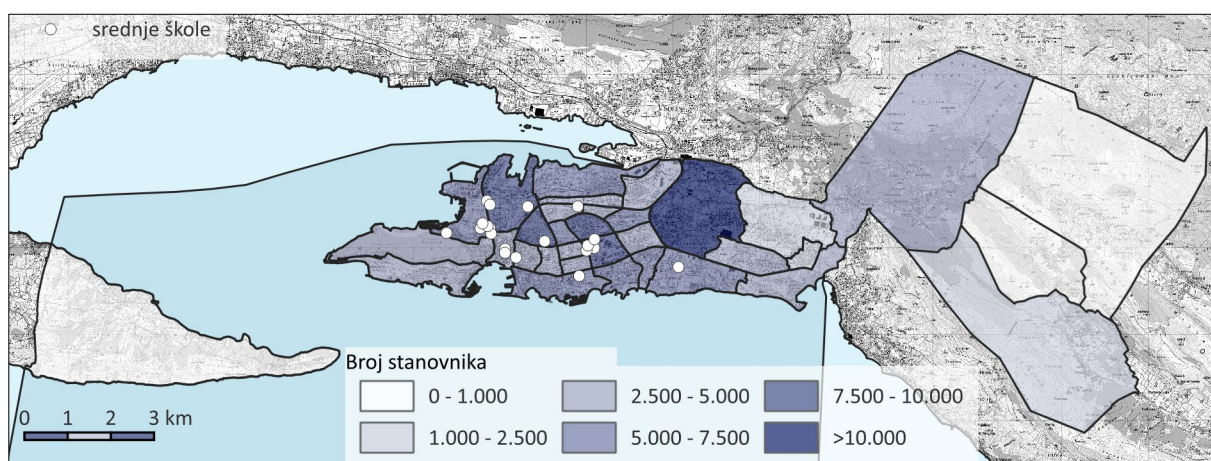
Prostorno srednje škole su raspoređene uglavnom u centralnim dijelovima urbanog područja (Slika 34). Pojedine srednje škole smještene su unutar iste zgrade, što dodatno doprinosi prostornoj koncentraciji tih ustanova.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih je sredinom 2018. godine donijelo *Odluku o imenovanju regionalnih centara kompetentnosti u strukovnom obrazovanju*, a sredinom 2023. godine i *Odluku o ponovnom imenovanju regionalnih centara kompetentnosti u strukovnom obrazovanju*. Navedenim Odlukama je, kao regionalni centar kompetentnosti u strukovnom obrazovanju, imenovana:

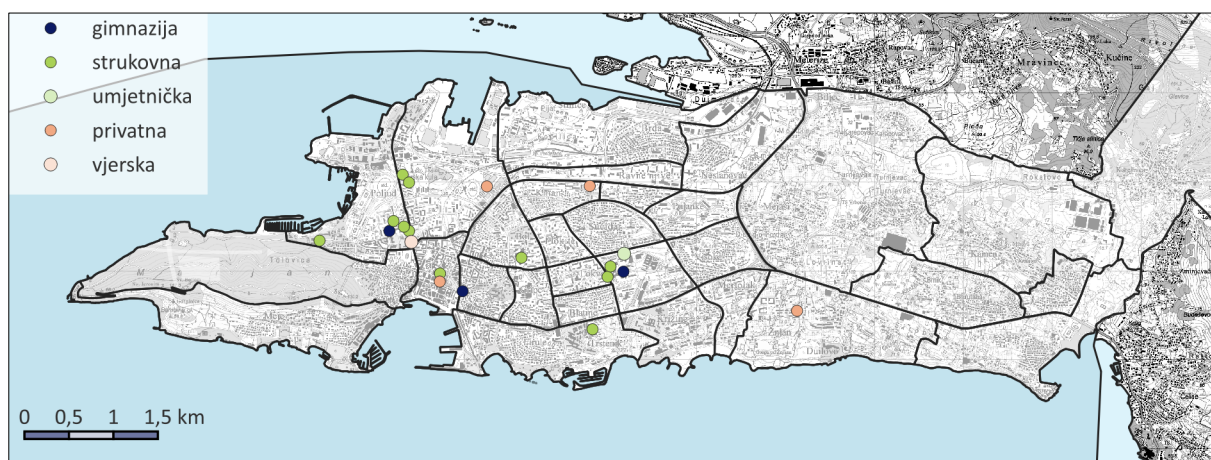
- za sektor turizma i ugostiteljstva SŠ Turističko-ugostiteljska škola, a
- za sektor elektrotehnika i računalstvo SŠ Obrtna tehnička škola.

U sklopu projekta uspostave regionalnog centra kompetentnosti planirana je rekonstrukcija, dogradnja i nadogradnja Turističko-ugostiteljske škole, za što je prijavljen početka radova 2022. godine, kao i gradnja novog objekta Obrtne tehničke škole za što je prijavljen početka radova 2023. godine. Izgradnja oba objekta je dovršena izvan promatranog razdoblja ovog Izvješće, odnosno 2025. godine.

Osim toga, izvedena je energetska obnova Srednje tehničke prometne škole i Učeničkog doma 2020. godine. U promatranom periodu nisu bila planirana druga kapitalna ulaganja.

Slika 34: Prostorni raspored srednjih škola na području Grada Splita (s usporedbom s brojem stanovnika gradskog kotara/naselja)
Izvor: Podatci portala Školski e-rudnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, grafička obrada autor

Slika 35: Prostorni raspored srednjih škola na (užem) urbanom području Grada Splita, prema tipu škole i osnivaču
Izvor: Podatci portala Školski e-rudnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, grafička obrada autor

Druge odgojno-obrazovne ustanove

Na području Grada Splita postoje dvije odgojno-obrazovne ustanove čiji je osnivač Republika Hrvatska:

- Centar za odgoj i obrazovanje Slava Raškaj Split, koji pruža usluge djeci i mladeži, te odraslim osobama sa: oštećenjem sluha, oštećenjem u govoru i glasu i drugim utjecajnim teškoćama u razvoju i
- Centar za odgoj i obrazovanje Juraj Bonači, koji pruža socijalne usluge djeci s teškoćama u razvoju te odraslim osobama s intelektualnim oštećenjima.

Centar za autizam Split je ustanova čiji je osnivač Grad Split i obrađena je zajedno sa svim drugim osnovnim školama u odgovarajućem poglavlju.

Na polju glazbene umjetnosti u Splitu postoje:

- Glazbena škola Josipa Hatzea (osnivač SDŽ) i
- Privatna osnovna glazbena škola Boris Papandopulo.

U Splitu postoje i 2 učenička doma za smještaj učenika koji pohađaju srednju školu izvan mjesta stalnog boravka:

- Ženski đачki dom Split i
- Učenički dom Split.

II.3.3. Visoko obrazovanje i znanost

Sveučilište u Splitu ima 11 fakulteta, 4 sveučilišna odjela i par samostalnih studijskih programa, kao i jednu akademiju. Osim javnog sveučilišta, postoje i dva privatna veleučilišta (prema novom *Zakonu o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti* iz 2022. sve visoke škole su postale veleučilišta).

U promatranom periodu TV-AKADEMIJA - Visoka škola multimedijских i komunikacijskih tehnologija prestala je s radom i ispisana je iz Upisnika visokih učilišta 2021. godine.

Druge znanstvene institucije obuhvaćaju:

- Hrvatski hidrografski institut,
- Institut za oceanografiju i ribarstvo,
- Institut za jadranske kulture i melioraciju krša i
- Mediteranski institut za istraživanje života (privatna institucija).

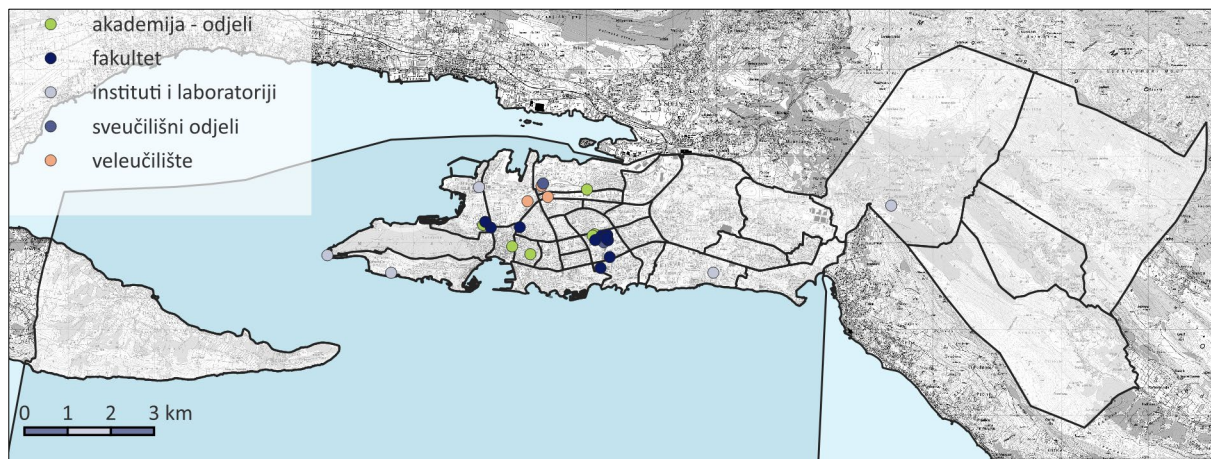
Za smještaj studenata postoje 3 studentska doma, koja ne zadovoljavaju potrebne kapacitete, pa se koriste i kapaciteti Učeničkog doma. Planirana je izgradnja novog studentskog doma.

Ukupno 6 fakulteta se nalazi u okviru kampusa, a 5 na izdvojenim lokacijama. Većina sveučilišnih odjela nalazi se u okviru kampusa. Umjetnička akademija je prostorno razdvojena na čak 5 lokacija (Slika 36).

Od kapitalnih projekata rekonstrukcija i dogradnja studentskog doma Bruno Bušić završena je 2020. godine, a rekonstrukcija i dogradnja Laboratorija za potresna ispitivanja i hidrotehniku na izdvojenoj lokaciji u Žrnovnici 2021. godine.

Rekonstrukcija i dogradnja postojeće građevine tri fakulteta Kemijsko tehnološki, Pomorski i Prirodoslovno matematički fakultet započeta je 2022. godine, a dovršena je izvan promatranog perioda ovog Izvješća sredinom 2024. godine.

Građevinska dozvola za novi studentski dom južno od postojećeg studentskog doma Dr. Franjo Tuđman u okviru kampusa ishođena je 2023. godine. Iste godine ishođena je i građevinska dozvola za zgradu Znanstveno-istraživačkog centra južno od Sveučilišne knjižnice u okviru kampusa.

Slika 36: Prostorni raspored fakulteta, veleučilišta i drugih znanstvenih institucija na području Grada Splita

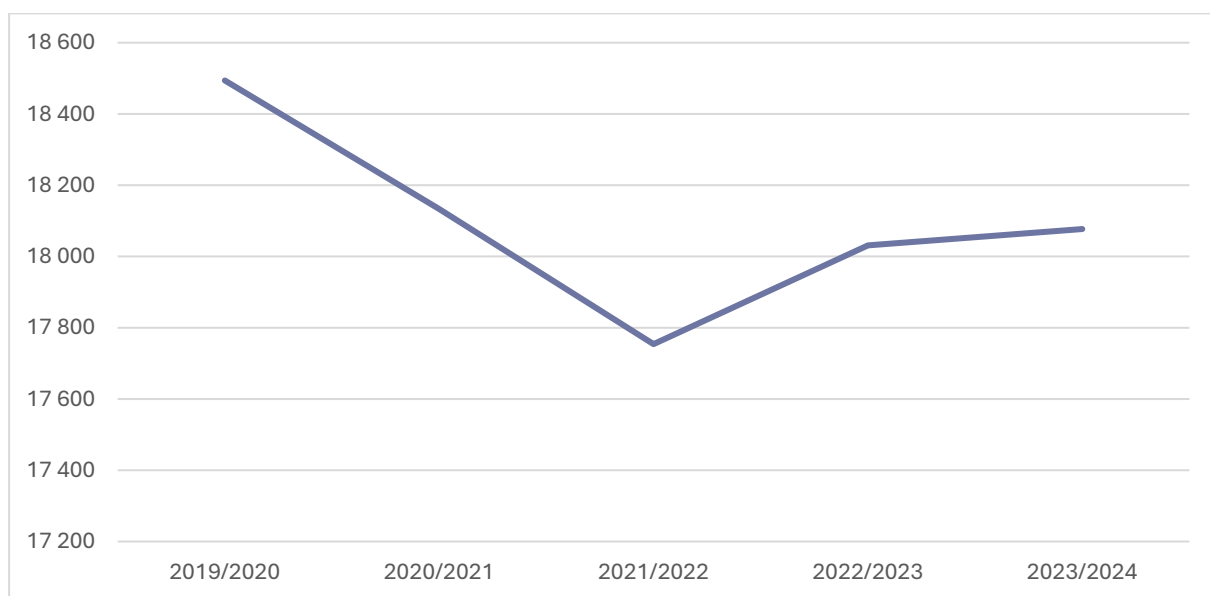
Izvor: Podatci Informacijskog sustava znanosti RH i Informacijskog sustav visokih učilišta Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, grafička obrada autor

Broj upisanih studenata na javnim fakultetima Sveučilišta u Splitu je u promatranom periodu bio promjenjiv s tendencijom blagog pada (Grafikon 25). Istovremeno, broj upisanih studenata na privatna veleučilišta je u blagom porastu (Grafikon 26). Međutim udio studenata na privatnim veleučilištima je iznosio tek između 3,20% i 4,42% od ukupnog broja studenata.

	2019./2020.	2020./2021.	2021./2022.	2022./2023.	2023./2024.
Sveučilište u Splitu (javno)	18.494	18.133	17.754	18.031	18.077
Veleučilišta (privatna)	611	715	668	779	836
Ukupno	19.105	18.848	18.422	18.810	18.913

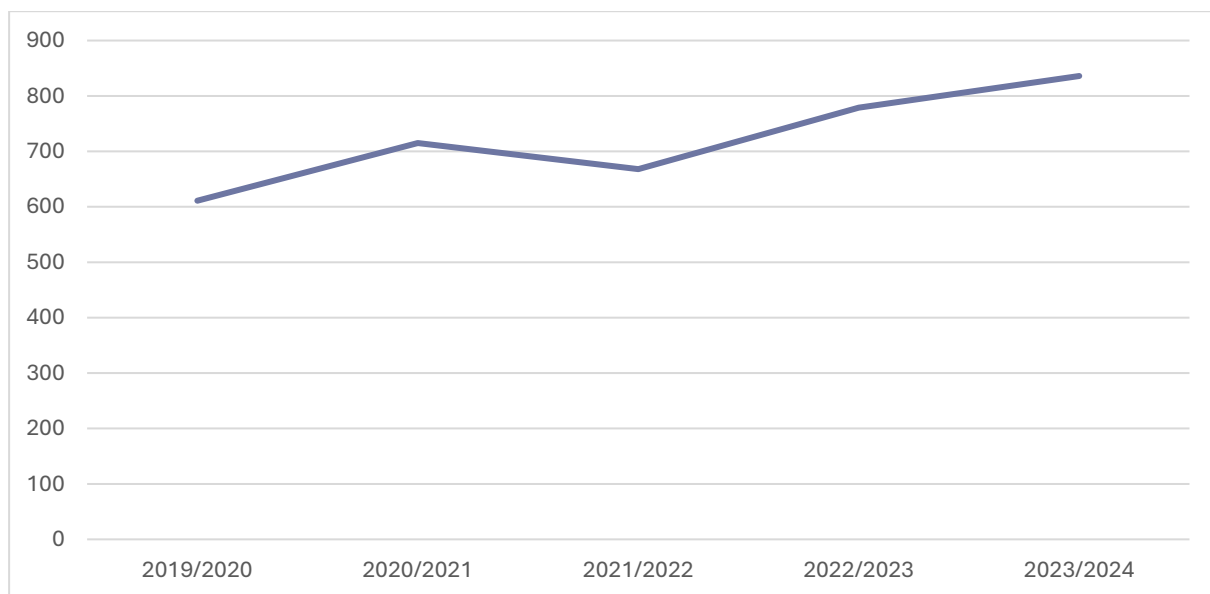
Tablica 20: Podatci o broju studenata u promatranom razdoblju

Izvor: Podatci Agencije za znanost i visoko obrazovanje, grafička obrada autor

Grafikon 25: Broj upisanih studenata na javne fakultete u periodu od 2019./2020. do 2023./2024.

Izvor: Podatci Agencije za znanost i visoko obrazovanje, grafička obrada autor

Grafikon 26: Broj upisanih studenata na privatna veleučilišta u periodu od 2019./2020. do 2023./2024.

Izvor: Podatci Agencije za znanost i visoko obrazovanje, grafička obrada autor

II.3.4. Zdravstvena skrb

Sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22, 33/23, 36/24) zdravstvena djelatnost obavlja se na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini te na razini zdravstvenih zavoda.

Zdravstvena zaštita na primarnoj razini pruža se kroz djelatnosti: obiteljske (opće) medicine, zdravstvene zaštite predškolske djece, kao i školske djece i studenata, javnog zdravstva, zdravstvene zaštite žena, dentalne zdravstvene zaštite itd.

Zdravstvena djelatnost na sekundarnoj razini obuhvaća specijalističko-konzilijarnu i bolničku djelatnost. Zdravstvena djelatnost na tercijarnoj razini obuhvaća djelatnost klinika, kliničkih bolnica i kliničkih bolničkih centara.

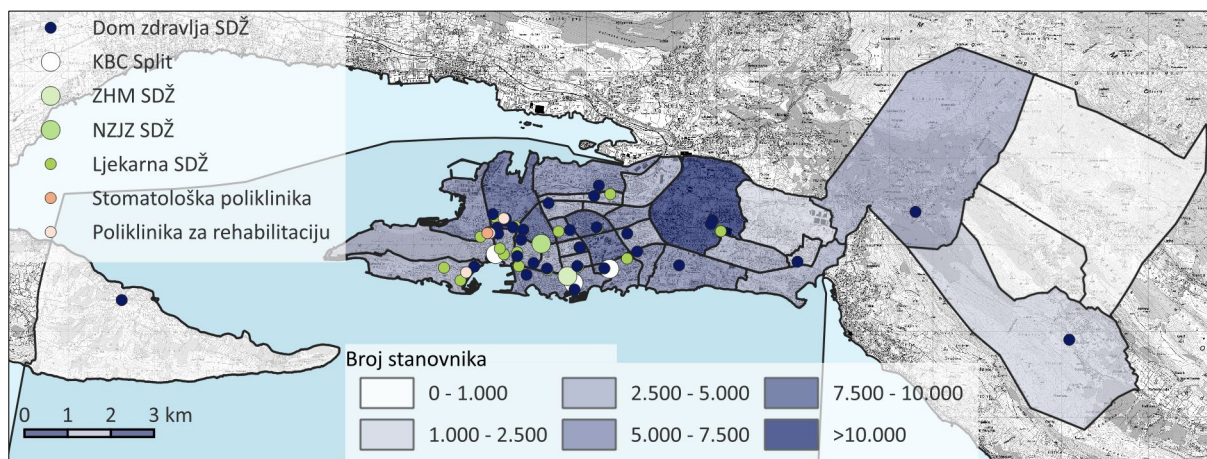
Zdravstvena djelatnost na razini zdravstvenih zavoda jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grada Zagreba obuhvaća javnozdravstvenu djelatnost i djelatnost hitne medicine.

Ljekarnička djelatnost je dio zdravstvene djelatnosti koja se obavlja na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini zdravstvene zaštite, a obuhvaća opskrbu stanovništva lijekovima i medicinskim proizvodima te magistralnim/galenskim pripravcima te ljekarničku skrb u skladu s posebnim zakonom kojim se uređuje ljekarništvo.

Dom zdravlja Splitsko-dalmatinske županije pruža zdravstvene usluge na području čitave županije, i osim primarne zdravstvene zaštite pruža i određene usluge koje spadaju u sekundarnu zdravstvenu zaštitu. Sukladno *Izvešću o radu Doma zdravlja Splitsko-dalmatinske županije za 2023. godinu* na području Grada Splita Dom zdravlja SDŽ djeluje u 34 objekta, 30 na području naselja Split i 4 u naseljima Slatine, Srinjine, Stobreč/Kamen i Žrnovnica (Slika 37).

U promatranom periodu, 2021. godine otvoreni su Dom zdravlja i Ljekarna na području Kila, a 2022. godine i ustanova za palijativnu skrb Hospicij Matošić također na području Kila.

Promatrajući prostorni raspored zdravstvenih ustanova vidljivo je kako prostorni raspored domova zdravlja obuhvaća i zaobalno i otočko područje, dok prostorni raspored ljekarni SDŽ obuhvaća samo urbano područje - na području istoka Grada i u naselju Slatine nema ljekarni SDŽ (Slika 37).

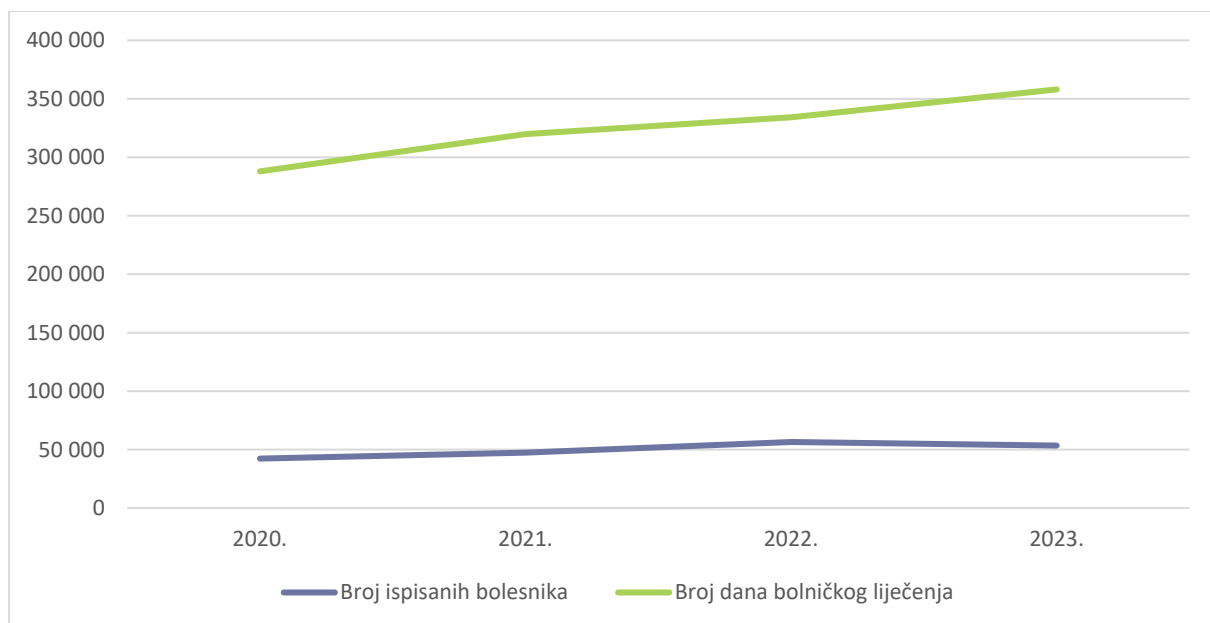

Slika 37: Prostorni raspored zdravstvenih ustanova na području Grada Splita

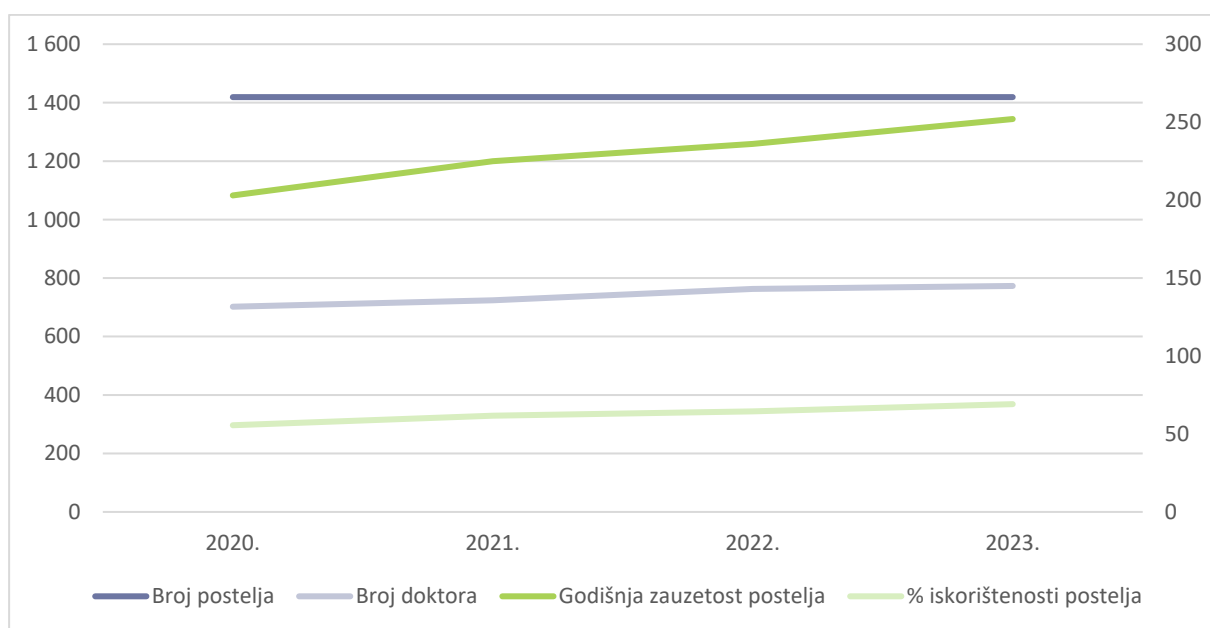
Izvor: Podatci iz godišnjih izvješća Doma zdravlja SDŽ, ljekarne SDŽ i Rada bolnica u RH, grafička obrada autor

KBC Split	2020.	2021.	2022.	2023.
Broj postelja	1.419	1.419	1.419	1.419
Broj doktora	702	724	763	773
Broj otpuštenih bolesnika	42.319	47.435	56.507	53.492
Broj dana bolničkog liječenja	287.973	319.824	334.189	358.047
Godišnja zauzetost postelja	203	225	236	252
% iskorištenosti postelja	55,6	61,75	64,52	69,13

Tablica 21: Podatci o broju postelja, doktora, bolesnika, zauzetosti i iskorištenosti postelja u KBC Split
Izvor: Podatci Izvješća Rad bolnica u Hrvatskoj 2020., 2021., 2022. i 2023. godine, grafička obrada autor

Grafikon 27: Podatci o broju ispisanih bolesnika i broju dana bolničkog liječenja u KBC Split
Izvor: Podatci Izvješća Rad bolnica u Hrvatskoj 2020., 2021., 2022. i 2023. godine, grafička obrada autor

Grafikon 28: Podatci o broju postelja, doktora, zauzetosti i iskorištenosti postelja u KBC Split
Izvor: Podatci Izvješća Rad bolnica u Hrvatskoj 2020., 2021., 2022. i 2023. godine, grafička obrada autor

Klinički bolnički centar Split je javna ustanova koja obavlja bolničku i specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu, znanstveno-istraživačku djelatnost iz područja medicinskih znanosti te organizira i pruža usluge za izvođenje nastave na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu te višim i srednjim školama zdravstvenog usmjerenja. Središnja je zdravstvena ustanova ne samo Splitsko-dalmatinske županije već i cijelog južnog područja RH. U sklopu bolnice djeluje 15 klinika, 4 klinička zavoda, 6 zavoda i 7 odjela i odsjeka i to sve na 3 lokacije u Splitu (Firule, Križine i Toplice), te u podružnici u Zagvozdu. Nakon izvještajnog razdoblja, 1. rujna 2024. Toplice su trajno zatvorene te je novouređeni prostor Zavoda za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju s reumatologijom otvoren na lokaciji Firule.

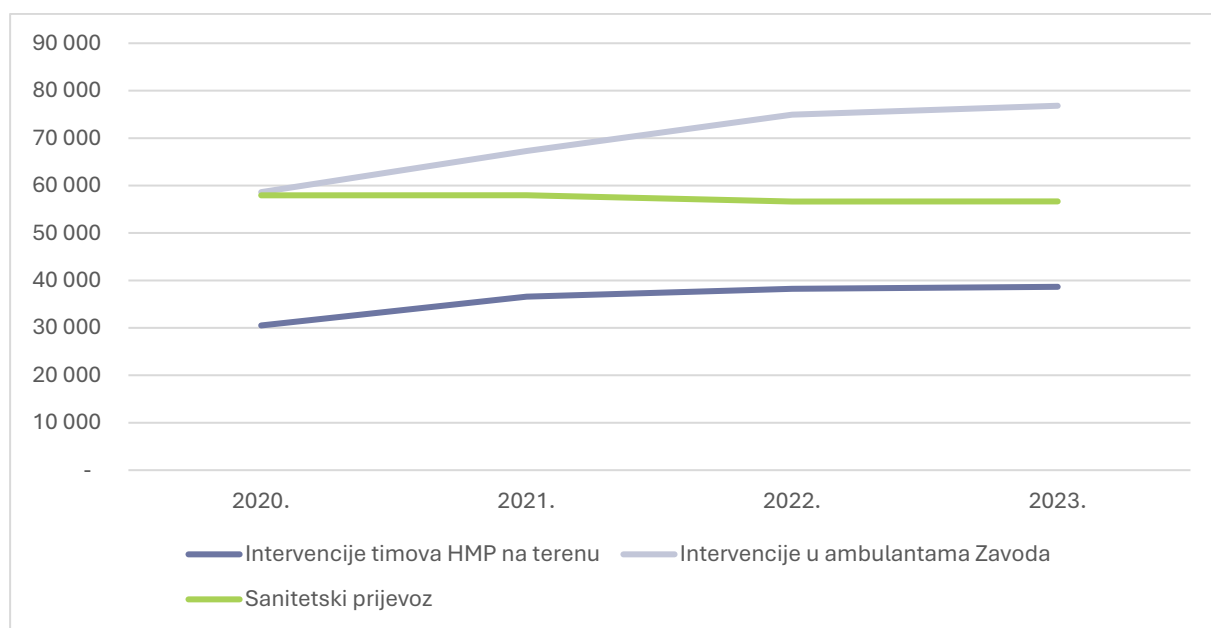
Broj postelja u KBC Split je u promatranom periodu nepromijenjen, ali je broj dana bolničkog liječenja i posljedično godišnja zauzetost postelja u stalnom porastu (Tablica 21 i Grafikon 27). Pozitivno je što broj doktora kontinuirano raste. Iz podataka u promatranom periodu vidljivo je kako broj ispisanih (otpuštenih) bolesnika i broj dana bolničkog liječenja nije na vrhuncu tijekom trajanja pandemije bolesti COVID-19 u periodu 2020. do 2023. Djelomičan razlog leži u tome što su bolnice ograničavale postupke koji nisu bili hitni, kako bi oslobodile kapacitete za liječenje pacijenata zaraženih COVID-om.

Od zdravstvenih zavoda na području grada Splita djeluje Zavod za hitnu medicinu Splitsko-dalmatinske županije (ZHM SDŽ) i Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije (NZJZ SDŽ), a ljekarničku djelatnost obavlja Ljekarna Splitsko-dalmatinske županije.

Zavod za hitnu medicinu Splitsko-dalmatinske županije	2020.	2021.	2022.	2023.
Intervencije timova HMP na terenu	30.507	36.584	38.243	38.654
Intervencije u ambulantama Zavoda	58.613	67.273	74.939	76.827
Sanitetski prijevoz	57.938	57.957	56.633	56.658
Ukupno	147.058	161.814	169.815	172.139

Tablica 22: Podatci o broju intervencija prema lokaciji i broju sanitetskog prijevoza

Izvor: Podatci Izvješća o radu za 2021., 2022. i 2023. godinu Zavoda za hitnu medicinu SDŽ, grafička obrada autor

Grafikon 29: Podatci o broju intervencija prema lokaciji i broju sanitetskog prijevoza

Izvor: Podatci Izvješća o radu Zavoda za hitnu medicinu SDŽ za 2021., 2022. i 2023. godinu, grafička obrada autor

Sukladno Izvješćima o radu Zavoda za hitnu medicinu SDŽ, u promatranom periodu broj timova hitne medicine i sanitetskog prijevoza se na području Grada Splita nije mijenjao (Tablica 22 i Grafikon 29). Istovremeno broj intervencija na terenu, a osobito broj intervencija u ambulantama je u porastu na području cijele županije. Broj sanitetskog prijevoza je kontinuiran.

Ljekarna Splitsko-dalmatinske županije na području Grada Splita ima ljekarne na 15 lokacija, 1 specijaliziranu ljekarnu i 2 laboratorija.

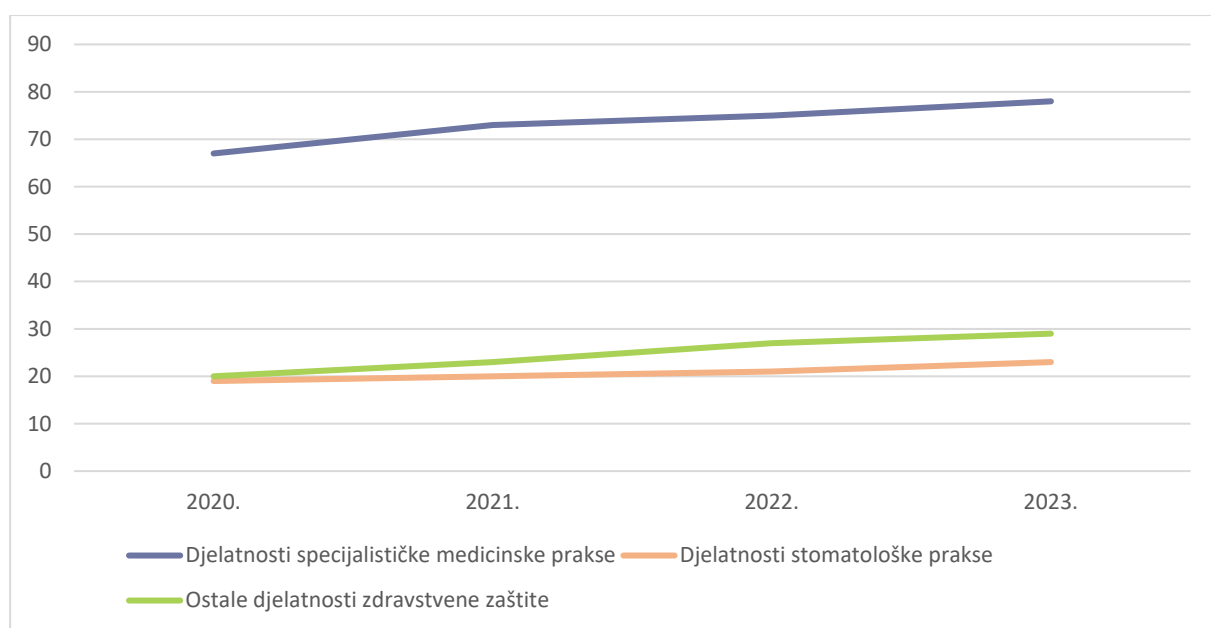
Dodatno, na području Grada Splita djeluju i Stomatološka poliklinika i Poliklinika za rehabilitaciju osoba sa smetnjama u razvoju.

Osim javnih zdravstvenih ustanova sukladno podacima Hrvatske gospodarske komore na području Grada Splita 2023. godine djelovao je čak 131 poslovni subjekt djelatnosti zdravstvene zaštite, a broj poslovnih subjekata je u kontinuiranom porastu u promatranom periodu (Tablica 23 i Grafikon 30).

Privatne ustanove	2020.	2021.	2022.	2023.
Djelatnosti bolnica	0	0	0	0
Djelatnosti opće medicinske prakse	0	1	1	1
Djelatnosti specijalističke medicinske prakse	67	73	75	78
Djelatnosti stomatološke prakse	19	20	21	23
Ostale djelatnosti zdravstvene zaštite	20	23	27	29
Djelatnosti zdravstvene zaštite ukupno	106	117	124	131
Ljekarne	6	6	6	7

Tablica 23: Podatci o broju privatnih poslovnih subjekata koji obavljaju djelatnost zdravstvene zaštite

Izvor: Otvoreni podatci Hrvatske gospodarske komore, grafička obrada autor

Grafikon 30: Podatci o broju privatnih poslovnih subjekata koji obavljaju djelatnost zdravstvene zaštite

Izvor: Otvoreni podatci Hrvatske gospodarske komore, grafička obrada autor

II.3.5. Socijalna skrb

Djelatnost socijalne skrbi je od interesa za RH i kao javnu službu obavljaju je ustanove socijalne skrbi, JLS, udruge, vjerske zajednice i druge pravne i fizičke osobe.

Na području Grada Splita djeluju ustanove socijalne skrbi čiji je osnivač RH:

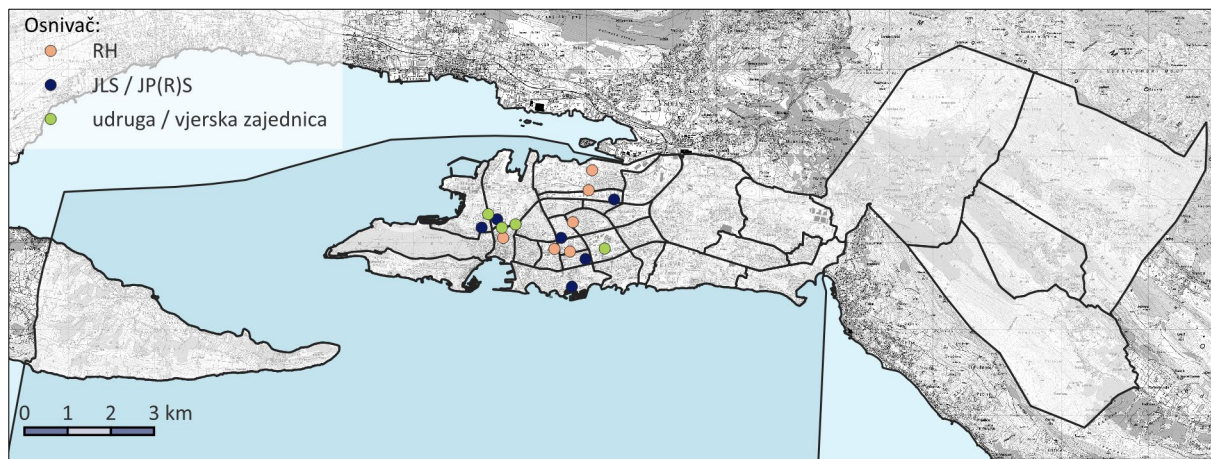
- Centar za pružanje usluga u zajednici Maestral – skrbi o djeci i mladima bez roditelja ili odgovarajuće roditeljske skrbi,
- Centar za pružanje usluga u zajednici Split – skrbi o djeci i mladim s problemima u ponašanju,
- Centar za rehabilitaciju Samaritanac Split – skrbi o nepokretnim osobama s izraženijim stupnjem fizičke i psihičke retardacije,
- Centar za profesionalnu rehabilitaciju Split – organizira i izvodi profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom,
- Centar za odgoj i obrazovanje Slava Raškaj Split – pruža usluge djeci i mladeži, te odraslim osobama sa: oštećenjem sluha, oštećenjem u govoru i glasu i drugim utjecajnim teškoćama u razvoju,
- Centar za odgoj i obrazovanje Juraj Bonači – pruža socijalne usluge djeci s teškoćama u razvoju te odraslim osobama s intelektualnim oštećenjima,

kao i ustanove čiji je osnivač Splitsko-dalmatinska županija ili Grad Split:

- Centar za autizam Split - odgoj, obrazovanje, rehabilitacija i skrb za osobe s poremećajima autističnog spektra,
- Ustanova za zapošljavanje, rad i profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom DES – radna i socijalna integracija osoba s invaliditetom,
- Dom za starije i nemoćne osobe Split,
- Dom za starije i nemoćne osobe Lovret, Split.

Promatrajući prostorni raspored ustanova socijalne skrbi, fokusirane su u centralnim dijelovima urbanog područja Grada Splita (Slika 38).

Tijekom promatranog perioda realiziran je projekt „Četiri palme“ i krajem 2022. otvoren je objekt koji pruža privremeni smještaj mladima starijim od 21 godine koji izlaze iz nekog oblika institucionalne skrbi

Slika 38: Prostorni raspored ustanova socijalne skrbi prema osnivaču na području Grada Splita
Izvor: Otvoreni podaci Povjerenika za informiranje, grafička obrada autor

koja im je dotad pružana, uključujući bivše štitenike Dječjeg doma Maestral Split, kao i roditeljima djece koja se nalaze na liječenju ili rehabilitaciji u KBC Split i koji nemaju uvjete za osiguranje smještaja dok im se djeca nalaze u bolnici („Kuća za roditelje“).

Od udruga i vjerskih zajednica koje pružaju usluge iz područja socijalne skrbi izdvajaju se:

- Gradsko društvo Crvenog križa,
- Caritas Splitsko-makarske nadbiskupije koji ima široko polje djelovanja, a između ostalog organizira Sklonište za žrtve obiteljskog nasilja,
- Udruga MoSt koja ima široko polje djelovanja, a između ostalog 2000. godine je otvorila prvo Prihvatilište za beskućnike u Splitu.

Sukladno Registru udruga RH na području Grada Splita iz sektora socijalna djelatnost djeluje preko 200 udruga.

Osim toga djelatnost socijalne skrbi obavljaju i poslovni subjekti, prvenstveno u vidu domova za starije i nemoćne osobe, čiji je broj u promatranom periodu u porastu (Tablica 24).

Privatne ustanove socijalne skrbi	2020.	2021.	2022.	2023.
Djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem	6	8	8	9
Djelatnosti socijalne skrbi bez smještaja	3	3	3	3

Tablica 24: Podatci o broju privatnih poslovnih subjekata koji obavljaju djelatnost socijalne skrbi
Izvor: Otvoreni podatci Hrvatske gospodarske komore, grafička obrada autor

II.3.6. Kultura

Na području Grada Splita djeluju 4 ustanove kulture nacionalnog značaja kojima je osnivač RH:

- Državni arhiv u Splitu,
- Arheološki muzej u Splitu,
- Muzej hrvatskih arheoloških spomenika,
- Muzeji Ivana Meštrovića,

zatim ustanove kulture kojima je osnivač Grad Split:

- kazališna i glazbeno-scenska djelatnost: Hrvatsko narodno kazalište Split, Gradsko kazalište lutaka Split, Gradsko kazalište mladih, Javna ustanova u kulturi Hrvatski dom Split,
- muzejsko-galerijska i likovna djelatnost: Muzej grada Splita, Etnografski muzej Split, Prirodoslovni muzej i zoološki vrt, Hrvatski pomorski muzej Split, Galerija umjetnina Split, Muzej domovinskog rata u Splitu,
- knjižnična i izdavačka djelatnost: Gradska knjižnica Marka Marulića, Sveučilišna knjižnica u Splitu,
- filmska i multimedijalna djelatnost: Multimedijalni kulturni centar Split, Centar za kulturu i cjeloživotno obrazovanje Zlatna vrata,

kao i druge ustanove kulture od kojih su od interesa za Grad: Glazbena mladež Split, Foto - klub Split, Hrvatska udruga likovnih umjetnika Split te Književni krug i Centar Marulianum.

Promatrajući prostorni raspored većina kulturnih sadržaja koncentrirana je u centralnim dijelovima Splita, osobito u staroj gradskoj jezgri (Slika 39). Dok je to očekivano od muzeja formiranih u kulturno-povijesnim objektima koji se nalaze u staroj gradskoj jezgri, zabrinjava činjenica da se i druge vrste kulturnih ustanova nalaze isključivo u centru Grada. Gradska knjižnica Marka Marulića je jedina

ustanova raspoređena i po drugim dijelovima Splita, ali se primjećuje kako njezini ogranci nedostaju u Slatinama i istočnom dijelu grada, na primjer u Stobreču.

Sukladno Programima javnih potreba u kulturi Grada Splita za razdoblje od 2020. do 2023. godine, aktivnosti Javne ustanove za upravljanje Park-šumom Marjan smatrale su se javnim potrebama u kulturi do 2022. godine, dok od 2023. godine više nisu uključene u taj Program.

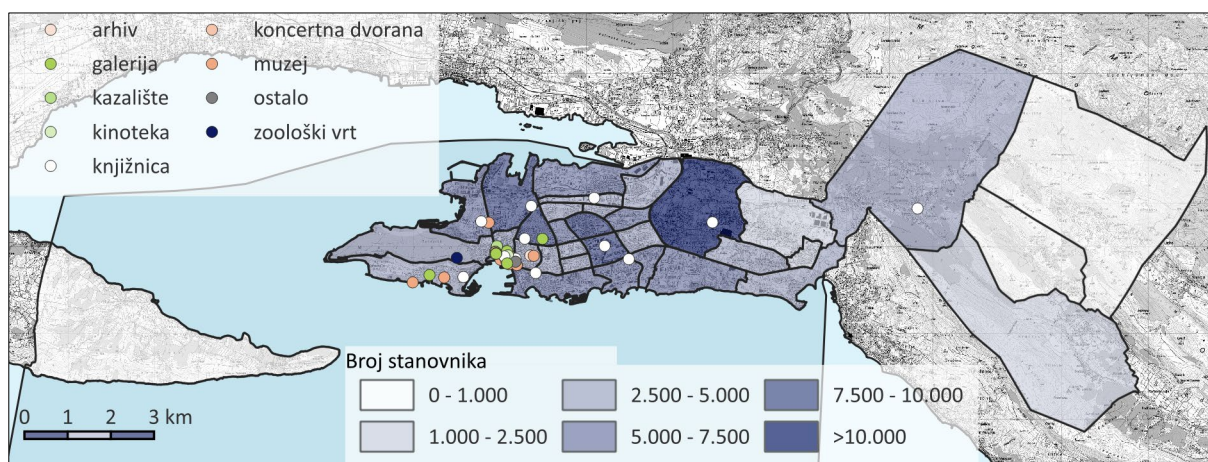
Od svih ustanova kulture izdvaja se problem Prirodoslovnog muzeja koji nema svoje adekvatne prostorije. Za postojeći zoološki vrt planirano je uređenje novog sadržaja „Zoološki vrt – edukacijski centar s tradicijskim i izvornim pasminama domaćih životinja“.

Sukladno *Izvješću o radu Gradske knjižnice Marka Marulića Split* za 2023. te godine otvorena su 2 nova ogranka Gradske knjižnice Marka Marulića: Knjižnica Dalmatina u centralnom dijelu Splita i Knjižnica Mejaši-Kila u istočnom dijelu Splita.

Hrvatski dom Split otvoren je nakon cjelovite obnove 2020. godine.

Godine 2021. opremljena je nova višenamjenska koncertna dvorana na Trgu Hrvatske bratske zajednice, ali u periodu razmatranja ovog Izvješća, kao ni u vrijeme njegove izrade, dvorana još uvijek nije otvorena za javnost. (Zbog buke vanjske jedinice klimatizacije koja onemogućuje dobivanje uporabne dozvole.) Muzej domovinskog rata u Splitu osnovan je 2017. godine, ali galerija muzeja (na adresi u ulici Mike Tripala) nije bila otvorena u promatranom periodu ovog Izvješća, već u svibnju 2024. godine.

Sredinom 2023. godine sklopljen je ugovor za izmjene i dopune projektno-tehničke dokumentacije zgrade Doma mladih u svrhu njezine rekonstrukcije. Dom mladih Split je gradski objekt kojim upravlja Multimedijalni kulturni centar, uz suradnju brojnih korisnika i udruga okupljenih u Platformi Doma mladih (PDM). Prostor se posljednjih tridesetak godina koristi postupno, a od 2010-ih sustavno se razvija kao središte alternativne i urbane kulture. Za ovu monumentalnu brutalističku zgradu iz 1980-ih, koja nikada nije u potpunosti dovršena, građevinska dozvola je izdana izvan promatranog razdoblja ovog Izvješća, u travnju 2025. godine. Projektom, ukupne vrijednosti od približno 25 milijuna eura, planira se uspostava najvećeg kulturnog centra u Hrvatskoj.

Slika 39: Prostorni raspored ustanova kulture prema vrsti ustanove na području Grada Splita

Izvor: Otvoreni podaci Povjerenika za informiranje i Programi javnih potreba u kulturi Grada Splita za razdoblje od 2020. do 2023. godine, grafička obrada autor

II.3.7. Sport i rekreacija

Na području Grada Splita Javna ustanova Športski objekti Split upravlja sljedećim sportskim objektima:

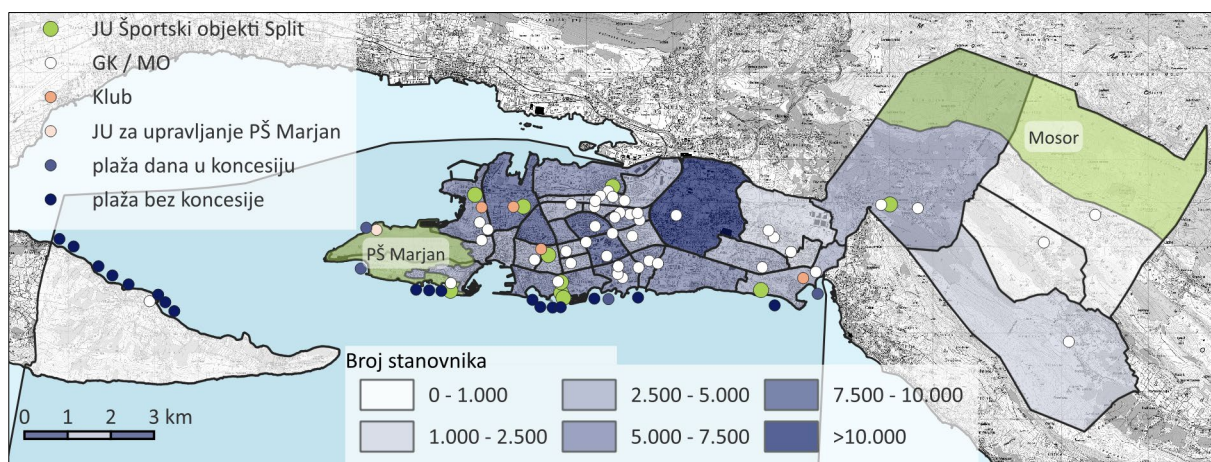
- Športski centar Gripe,
- Športski centar Bazeni Poljud,
- Centar za streljačke sportove Stobreč,
- Teniski centar Firule,
- Športski centar Park mladeži,
- Športski centar Bazen Zenta,
- Športski centar Pricviće Žrnovnica,
- Športski centar Bazeni Zvončac,
- Teniski tereni pri športskom rekreacijskom centru Baterije / Bačvice,
- Sportsko rekreacijski centar Brda,

od čega su ŠC Bazen Zenta i ŠC Bazen Zvončac predani na upravljanje 2021., a SRC Brda 2023. godine.

Drugim većim sportskim objektima u Splitu upravljaju klubovi koji imaju status pravnih osoba: HNK Hajduk Split upravlja stadionom Poljud, Košarkaški klub Split košarkaškom dvoranom, Radnički nogometni klub Split nogometnim terenom i Tenis kamp Stobreč kompleksom teniskih terena.

Osim organiziranih sportskih centara prisutni su javni sportski sadržaji, većinom otvoreni sportski tereni, u većini gradskih kotareva i mjesnih odbora (Tablica 25 i Tablica 26). Većina ima bočalište (23) i malonogometno igralište (21), a u čak 17 su postavljena vježbališta na otvorenom, tzv. „street workout“ poligoni, dok su drugi sportski sadržaji razmjerno manje zastupljeni. Samo GK Brda i MO Slatine imaju na raspolaganju i zatvorene sale.

Pozitivno je što svi mjesni odbori, uključujući i one u zaobalju i na otocima, raspolažu nekim oblikom javnih sportskih terena. Gradski kotarevi bez javne sportske infrastrukture su većinom u centralnom urbanom području Grada: Bol, Grad, Lovret, Plokite, Sućidar (Slika 40). Osim navedenih, jedino je još GK Šine bez vlastitih javnih sportskih sadržaja, no blizina istih u MO Kamen djelomično nadoknađuje taj nedostatak.

Slika 40: Prostorni raspored javnih sportskih objekata prema upravitelju na području Grada Splita

Izvor: Podatci Javne ustanove Športski objekti Split i podatci iz Priloga 1: Cjelovita analiza stanja iz Strategija razvoja grada Splita do 2030. godine, grafička obrada autor

		Bočalište	Malonogometno igralište	Košarkaško igralište	Kombinirano igralište mali nogomet + 2 koša	Teniski teren	Druga igrališta (odbojka, male branke, itd.)	Manja igrališta (basket, teniski zid)	Skate park	Vježbalište na otvorenome / Street workout poligon	Dječje igralište	Zatvorena dvorana
GK	Bačvice		1	1		4		1		1	2	
GK	Blatine-Škrabe	1	1	2			1			1	1	
GK	Bol										5	
GK	Brda ³	3	1	1	1	2	1	2		1	2	2
GK	Grad										2	
GK	Gripe	1									2	
GK	Kman		1					1		1	3	
GK	Kocunar	2					1	1		1	3	
GK	Lokve	2								1	4	
GK	Lovret									1	3	
GK	Lučac-Manuš	2	1	1							1	
GK	Mejaši	3	1					1		1	6	
GK	Meje	4									2	
GK	Mertojak	4	1	1						1	4	
GK	Neslanovac		1	1						1	2	
GK	Plokite										2	
GK	Pujanke	7	1	3	1					1	5	
GK	Ravne njive		1		2						4	
GK	Sirobuja	2			1						2	
GK	Split 3	2	2	2	1		1			1	4	
GK	Sučidar			1						1	3	
GK	Šine										1	
GK	Špinut	4	1				1		1		3	
GK	Trstenik	2	1		2					1	3	
GK	Varoš	2	1	1			1				1	
GK	Visoka	1	2	1						1	2	
GK	Žnjan	1			1						4	

Tablica 25: Javno dostupni sportski sadržaji po gradskim kotarima

Izvor: Podatci iz Priloga 1: Cjelovita analiza stanja iz Strategija razvoja grada Splita do 2030. godine, dopunjeni s podacima iz Katastra zelenila Grada Splita, grafička obrada autor

³ Dio od 2023. godine pod upravljanjem JU Športski objekti Split.

		Boćalište	Malonogometno igralište	Košarkaško igralište	Kombinirano igralište mali nogomet + 2 koša	Teniski teren	Druge igrališta (odbojka, male branke, itd.)	Manja igrališta (basket, teniski zid)	Skate park	Vježbalište na otvorenome / Street workout poligon	Dječje igralište	Zatvorena dvorana
MO	Donje Sitno		1		1						1	
MO	Gornje Sitno	2	1									
MO	Kamen	1	1	1						1	3	
MO	Slatine	1	1							1	1	1
MO	Srinjine	4	1								1	
MO	Stobreč	2			1						1	
MO	Žrnovnica	2	2								2	

Tablica 26: Javno dostupni sportski sadržaji po mjesnim odborima

Izvor: Podatci iz Priloga 1: Cjelovita analiza stanja iz Strategija razvoja grada Splita do 2030. godine, dopunjeni s podacima iz Katastra zelenila Grada Splita, grafička obrada autor

Dječja igrališta, kao bitan aspekt društvene opremljenosti kvartova, su prisutna u svim gradskim kotarima i mjesnim odborima osim u Gornjem Sitnom (Tablica 25 i Tablica 26). U izvještajnom razdoblju je izgrađeno čak 8 novih dječjih igrališta i to na području GK Grad, Kocunar, Neslanovac, Pujanke, Sirobuja, Šine, Trstenik i MO Srinjine.

Sukladno podacima Hrvatske gospodarske komore 2023. godine bile su registrirane 64 pravne osobe za djelatnost Sportske djelatnosti te zabavne i rekreacijske djelatnosti, čiji je broj u blagom porastu u promatranom periodu. S druge strane sukladno Registru udruga za područje djelovanja Sport upisano je 666 udruga, a za područje djelovanja Nomenklatura sportova 464, što zajedno čini više od četvrtine svih upisanih udruga na području Grada (Grafikon 31).

Na području Grada nalazi se zaštićeno područje – Park-šuma Marjan, koju građani i posjetitelji koriste za razne sportsko-rekreacijske aktivnosti poput šetnje, trčanja i vožnje bicikla. Planina Mosor, čiji se dio nalazi unutar administrativnog obuhvata Grada Splita, dostupna je za planinarenje, a duž obale raspoređen je velik broj plaža koje dodatno obogaćuju rekreacijsku ponudu.

Plaže koje su dane u koncesiju su Bene i Kašjuni unutar područja Park šume Marjan, kao i plaže ispred ugostiteljsko-turističkih objekata hotela Radisson blu u Splitu i kampa u Stobreču. Plaže koje nisu dane u koncesiju su pod upravljanjem gradske tvrtke Splitska obala d.o.o. i obuhvaćaju: Kaštelet, Ježinac, Zvončac, Bačvice, Ovčice, Firule, Pošk, Trstenik, Žnjan u Splitu, te plaže u Stobreču, kao i plaže u Slatinama: Liveli, Veliki porat, Mali porat, Garma, Bana Jelačića, Guje, Rovci i Dionice. Na području Splita plaže za pse su Duilovo i Kašjuni (uz naturistički dio).

Lokacijska dozvola za kompleks Žnjanskog platoa, koji obuhvaća i plažu Žnjan, ishoda je 2021. godine, dok je građevinska dozvola izdana krajem 2023. Prijava početka građenja podnesena je neposredno nakon promatranog razdoblja ovog Izvješća, u siječnju 2024., a kompleks je svečano otvoren 21. lipnja 2025. godine.

II.3.8. Udruge

Sukladno Registru udruga RH na području Splita registrirano je 2.038 udruga za različit spektar područja djelovanja, neke i za više srodnih područja djelovanja.

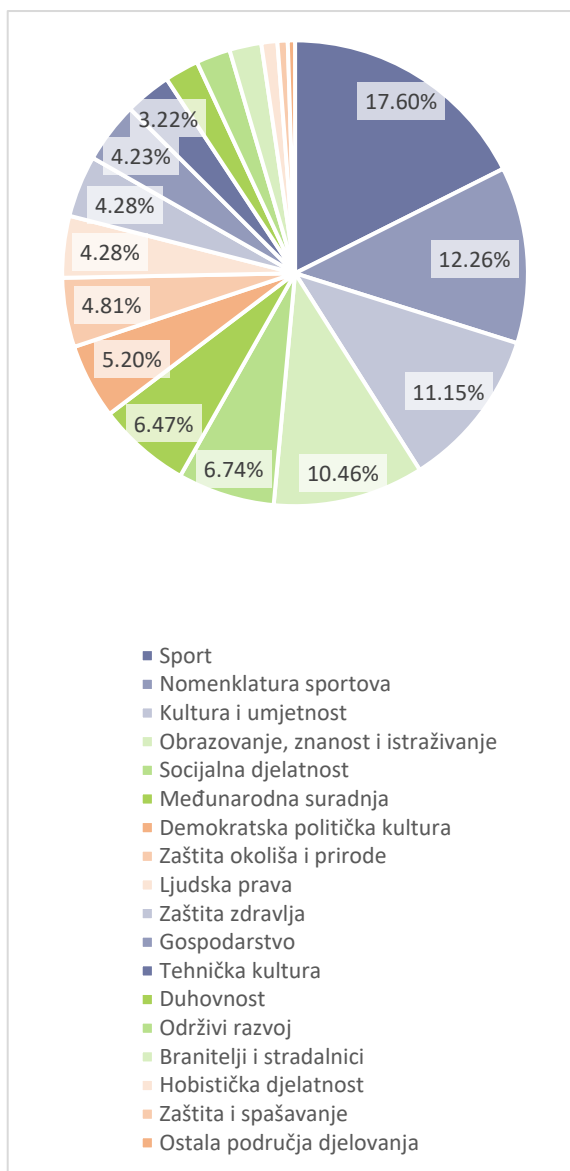
Više od četvrtine djeluje u području sporta, s oko 10% udjela dok su sljedeća najzastupljenija područja kultura i umjetnost te obrazovanje, znanost i istraživanje, svaka s oko 10% udjela. (Tablica 27 i Grafikon 31).

Područje djelovanja:	broj
Sport	666
Nomenklatura sportova	464
Kultura i umjetnost	422
Obrazovanje, znanost i istraživanje	396
Socijalna djelatnost	255
Međunarodna suradnja	245
Demokratska politička kultura	197
Zaštita okoliša i prirode	182
Ljudska prava	162
Zaštita zdravlja	162
Gospodarstvo	160
Tehnička kultura	122
Duhovnost	90
Održivi razvoj	90
Branitelji i stradalnici	84
Hobistička djelatnost	42
Zaštita i spašavanje	27
Ostala područja djelovanja	19

Tablica 27:

Udio područja djelovanja udruga registriranih na području Grada Splita

Izvor: Podatci Registara udruga RH, grafička obrada autor

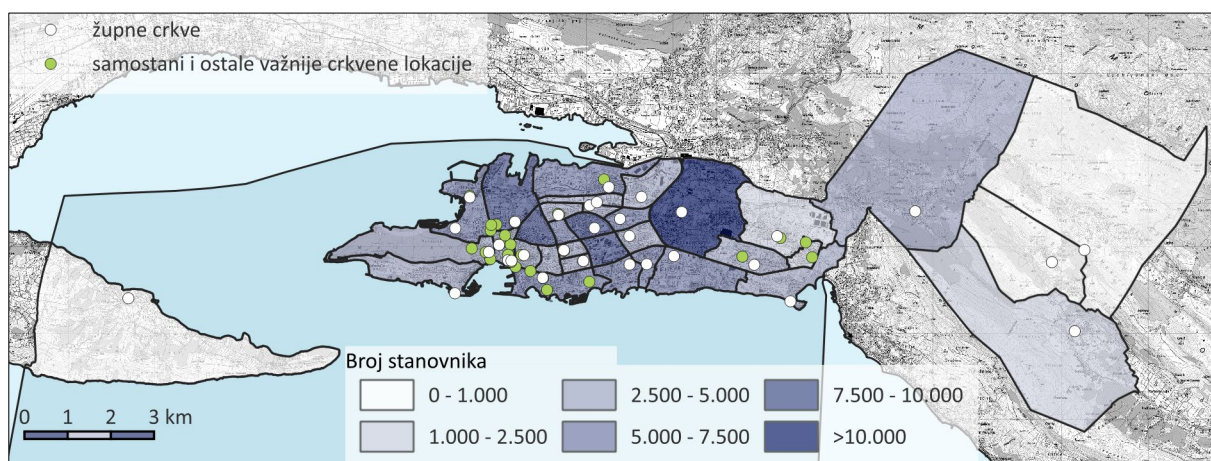

Grafikon 31:

II.3.9. Vjerske zajednice

Sukladno Evidenciji pravnih osoba Katoličke Crkve u RH na području naselja Split registrirano je 70 pravnih osoba: Splitsko-makarska nadbiskupija, 27 župa, 20 samostana i drugo (izdavačke kuće, sjemeništa, provincije, družbe...). U ostalim naseljima evidentirano je još 7 župa i 2 samostana.

Sukladno Evidenciji vjerskih zajednica na području Grada Splita registrirano je 14 vjerskih zajednica odnosno 22 vjerske organizacije.

Slika 41: Prostorni raspored župnih crkvi, samostana i ostalih važnijih crkvenih lokacija na području Grada Splita
Izvor: Splitsko-makarska nadbiskupija, grafička obrada autor

II.4. GOSPODARSKE DJELATNOSTI

Gospodarstvo dijelimo na sljedeće djelatnosti:

- **primarne**: poljoprivreda, stočarstvo, ribarstvo i šumarstvo,
- **sekundarne**: industrija, građevinarstvo, rudarstvo, energetika, brodogradnja i proizvodno obrtništvo,
- **tercijarne**: trgovina, promet, ugostiteljstvo, bankarstvo i turizam,
- **kvartarne**: obrazovanje, znanost, zdravstvo i kultura.

II.4.1. Indeks i stupanj razvijenosti

U skladu sa *Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine 147/14, 123/17 i 118/18)* Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije provodi postupak ocjenjivanja i razvrstavanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj prema indeksu razvijenosti. Novi postupak ocjenjivanja i razvrstavanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj prema indeksu razvijenosti proveden je tijekom 2023. te je donesena nova *Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 03/24)*.

Iako je nova Odluka stupila na snagu izvan perioda promatranja ovog Izvješća, s obzirom na to da su podatci korišteni za izračun indeksa razvijenosti iz perioda od 2020. do 2022. godine, relevantni su za izradu ovog Izvješća. Također, s obzirom na to da nije bilo izmjena i dopuna *Uredbe o indeksu razvijenosti (NN 131/17)* podatke je moguće usporediti s podacima iz prethodnog izračuna indeksa razvijenosti za period od 2014. do 2016. godine, a koji su analizirani prilikom izrade prethodnog Izvješća o stanju u prostoru Grada Splita.

Indeks razvijenost za Splitsko-dalmatinsku županiju iznosi za razdoblje od 2020. – 2022. iznosi 102.102; te je svrstana u razvojnu skupinu županije oznake 3 (7. mjesto od 21 županije, 5. mjesto od 7 županije koje imaju morsku obalu), odnosno u iznadprosječno razvijene jedinice područne (regionalne) samouprave.

Zabrinjava činjenica da je Grad Split pao iz 8. razvojne skupine u 7. razvojnu skupinu (Tablica 28), odnosno iz prve četvrtini iznadprosječno rangiranih JLS u drugu četvrtinu. Iako su neki pokazatelji promatrajući apsolutnu brojku bolji, usporedbom s drugim JLS rangiraju lošije. Na primjer, prosječna stopa nezaposlenosti je značajno manja: 11,2% u odnosu na 19,5%, međutim taj napredak rangira lošije. Veći dohodak i izvorni prihodi u apsolutnoj vrijednosti su rezultat inflacije, a ne razvoja Grada. S druge strane, indeks starenja je značajno lošiji, ali rangira bolje u odnosu na druge JLS.

	2014. – 2016.		2020. – 2022.	
Redni broj	61		73	
Razvojna skupina	8		7	
Indeks razvijenosti ¹	107,784		106,955	
Vrijednosti osnovnih/standardiziranih pokazatelja za JLS	Osnovnih	Standardiziranih	Osnovnih	Standardiziranih
Prosječni dohodak po stanovniku ²	33.308,78	113,96	43.105,29	111,12
Prosječni izvorni prihodi po stanovniku ³	3.402,41	105,21	4.275,82	103,66
Prosječna stopa nezaposlenosti ⁴	0,1948	98,32	0,112	95,79
Opće kretanje stanovništva ⁵ (prethodnih 10 god.)	94,24	100,98	89,92	103,04
Indeks starenja ⁶ (na posljednjem popisu)	113,4	102,85	152,5	104,21
Stupanj obrazovanja (VSS, 20-65) ⁷ (na posljednjem popisu)	0,3539	133,02	0,3922	130,66

Tablica 28: Vrijednost indeksa razvijenosti i vrijednost pokazatelja za njegov izračun

Izvor: Indeks razvijenosti i pokazatelji za izračun indeksa razvijenosti (razdoblje 2020.-2022.) i Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti prema novom modelu izračuna na lokalnoj razini (razdoblje 2014.-2016.), obrada autor

¹Sukladno *Uredbi o indeksu razvijenosti* i dokumentu *Indeks razvijenosti i pokazatelji za izračun indeksa razvijenosti (razdoblje 2020.-2022.)* vrijednost **indeksa razvijenosti** izračunava se kao prilagođeni prosjek standardiziranih vrijednosti pokazatelja u određenom vremenskom razdoblju.

Standardizirane vrijednosti dobivaju se matematičkom formulom, gdje se prvo izračunava prosječna vrijednost svakog pojedinog pokazatelja za svih 556 JLS-ova, što se definira kao prosječna vrijednost 100. Potom se odredi indeksna vrijednost za svaki JLS u odnosu na prosjek 100.

Indeks razvijenosti se tumači tako da jedinice lokalne samouprave koje imaju vrijednost indeksa veću od 100 spadaju u područje iznadprosječne razvijenosti, dok jedinice lokalne samouprave koje imaju vrijednost indeksa manju od 100 spadaju u područje ispodprosječne razvijenosti.

²**Dohodak po stanovniku** izračunava se kao omjer ukupnog iznosa dohotka kojega su tijekom jednoga poreznog razdoblja (kalendarska godina) ostvarili porezni obveznici, fizičke osobe s prebivalištem ili uobičajenim boravištem na području jedinice lokalne samouprave za koju se vrši izračun, i broja stanovnika koji žive na području te jedinice.

Za izračun pokazatelja koriste se podaci Porezne uprave o isplaćenim dohocima i podaci Državnog zavoda za statistiku o broju stanovnika na razini jedinica lokalne samouprave.

³**Proračunski prihodi** jedinica lokalne samouprave po stanovniku izračunavaju se kao omjer ostvarenih prihoda jedinica lokalne samouprave, umanjениh za pojedine prihode definirane Uredbom i broja stanovnika na području jedinice lokalne samouprave.

Za izračun pokazatelja koriste se podaci Ministarstva financija o prihodima proračuna jedinica lokalne samouprave i Državnog zavoda za statistiku o broju stanovnika na razini jedinica lokalne samouprave.

⁴**Stopa nezaposlenosti** izračunava se kao omjer broja nezaposlenih i zbroja svih zaposlenih te nezaposlenih osoba na području pojedine jedinice lokalne samouprave.

Za izračun pokazatelja koriste se podaci Hrvatskog zavoda za zapošljavanje o broju registriranih nezaposlenih osoba, te podaci Porezne uprave o broju zaposlenih osoba na razini jedinica lokalne samouprave tijekom jedne kalendarske godine.

⁵**Opće kretanje stanovništva** izračunava se kao omjer usporedivog broja stanovnika jedinica lokalne samouprave u posljednjem dostupnom desetogodišnjem razdoblju.

Za izračun pokazatelja koriste se podaci Državnog zavoda za statistiku o broju stanovnika jedinica lokalne samouprave.

⁶**Indeks starenja** izračunava se kao postotni udio stanovnika u dobi 60 i više godina u odnosu na broj stanovnika u dobi od 0 do 19 godina.

Za izračun pokazatelja koriste se podaci Državnog zavoda za statistiku o dobnim kontingentima stanovništva na razini jedinica lokalne samouprave.

⁷**Stopa obrazovanosti** izračunava se kao udjel stanovništva sa završenim visokim obrazovanjem u ukupnom stanovništvu, u dobi između 20 i 65 godina, na području jedinice lokalne.

Za izračun pokazatelja koriste se podaci Državnog zavoda za statistiku o obrazovnoj strukturi stanovništva RH i broju stanovnika u dobi između 20 i 65 godina na razini jedinica lokalne samouprave.

II.4.2. Ekonomski razvoj Splitsko-dalmatinske županije

Pandemijska 2020. godina bila je prekretnica za gospodarsku aktivnost jadranskoga juga: BDP Splitsko-dalmatinske županije pao je na 31,3 mlrd kn (4,1 mlrd €), ali se do 2022. oporavio na 5,9 mlrd € i zadržao udio od 8,8% u nacionalnom BDP-u.

Službeni BDP za 2023. na razini županija još nije objavljen (DZS podatke daje s trogodišnjim odmakom).

U Splitsko-dalmatinskoj županiji u 2023. godini, prema broju obrađenih godišnjih financijskih izvještaja FINE, sjedište je imalo 17.200 poduzetnika, kod kojih je bilo 89.109 zaposlenih, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje broja zaposlenih za 6.159 ili 7,4%).

Splitsko-dalmatinska županija je u odnosu na druge županije na drugom mjestu po broju poduzetnika, broju zaposlenih, dobiti razdoblja i neto dobiti te na trećem mjestu prema ukupno ostvarenim prihodima.

U razdoblju od 2020. do 2023. najveći rast prihoda u Splitsko-dalmatinskoj županiji ostvaren je u sektoru smještaja i ugostiteljstva, koji je zabilježio povećanje od gotovo 88%, s 349,8 mil.€ u 2020. na 656,5 mil.€ u 2023., zahvaljujući ekspanziji turizma.

II.4.3. Obrtništvo

U prethodnom izvješću navodi se da je prema podacima iz Obrtnog registra na području Grada registrirano 3.333 aktivnih obrta (podatak za 2019., bez točnog datuma).

Prema donjim podacima vidljiv je značajan rast broja obrta koji se bave pružanjem usluga, dok proizvodno zanatstvo stagnira odnosno u malom je porastu (Tablica 29 i Grafikon 32).

*Obrti u svim navedenim podacima podrazumijevaju aktivne obrte (u radu, privremena obustava, bez početka).

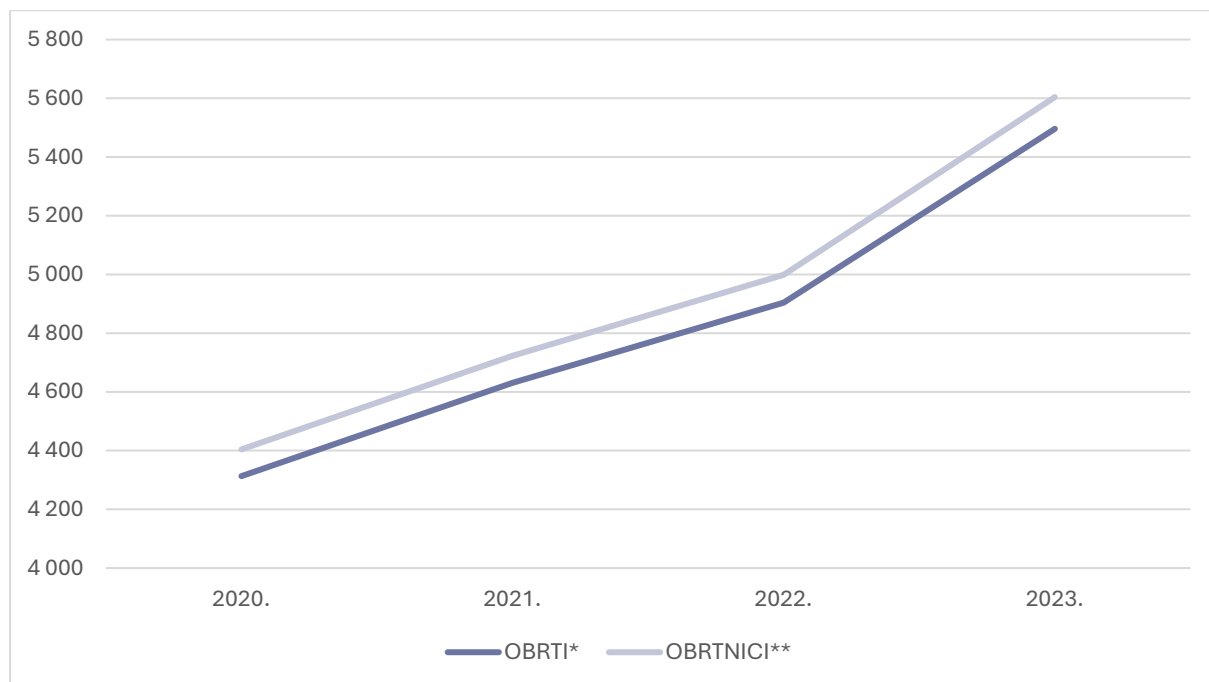
**Obrtnici: vlasnici/ortaci – u navedene podatke uključeni su obrtnici koji ostvaruju dohodak isključivo obavljanjem obrtničke djelatnosti, kao i obrtnici koji imaju otvoren obrt uz radni odnos i po toj su osnovi osigurani (plaćaju obvezne doprinose s osnova obrta prema godišnjoj poreznoj prijavi).

Napomena: Obrtni registar je službeni elektronički i pisani javni popis svih registriranih obrta u Republici Hrvatskoj. U obrtni registar upisuju se svi podaci vezani uz obrt, vlasnika obrta, te vrste djelatnosti koje se obavljaju. Upis u obrtni registar je obavezan, a podaci su javno dostupni putem web aplikacije koju koriste državni, financijski i privatni sektor za provjeru statusa i podataka o obrtima.

	2020.	2021.	2022.	2023.
OBRTI*	4.313	4.631	4.904	5.496
OBRTNICI**	4.404	4.723	4.999	5.604

Tablica 29: Obrti i obrtnici u Udruženju obrtnika Split (stanje na dan 31. 12. pojedine godine)

Izvor: Obrtni registar Ministarstva gospodarstva (OR-MINGO); obrada Hrvatska obrtnička komora (HOK), obrada autor

Grafikon 32: Obrti i obrtnici u Udruženju obrtnika Split

Izvor: Obrtni registar Ministarstva gospodarstva (OR-MINGO); obrada Hrvatska obrtnička komora (HOK), obrada autor

U cehovskom ustroju vidljiv je rast ukupnog broja obrta kroz ove četiri godine, s povećanjem posebno u uslužnom zanatstvu i prijevozu osoba i stvari (Tablica 30 i Grafikon 33). Također su prisutni blagi porasti u proizvodnom zanatstvu, ugostiteljstvu i turizmu te frizerskim i kozmetičkim uslugama.

Obrtnička komora Splitsko-dalmatinske županije kao pravna osoba sudjeluje u promicanju obrta i obrtništva, informiranju javnosti o obrtu i obrtništvu.

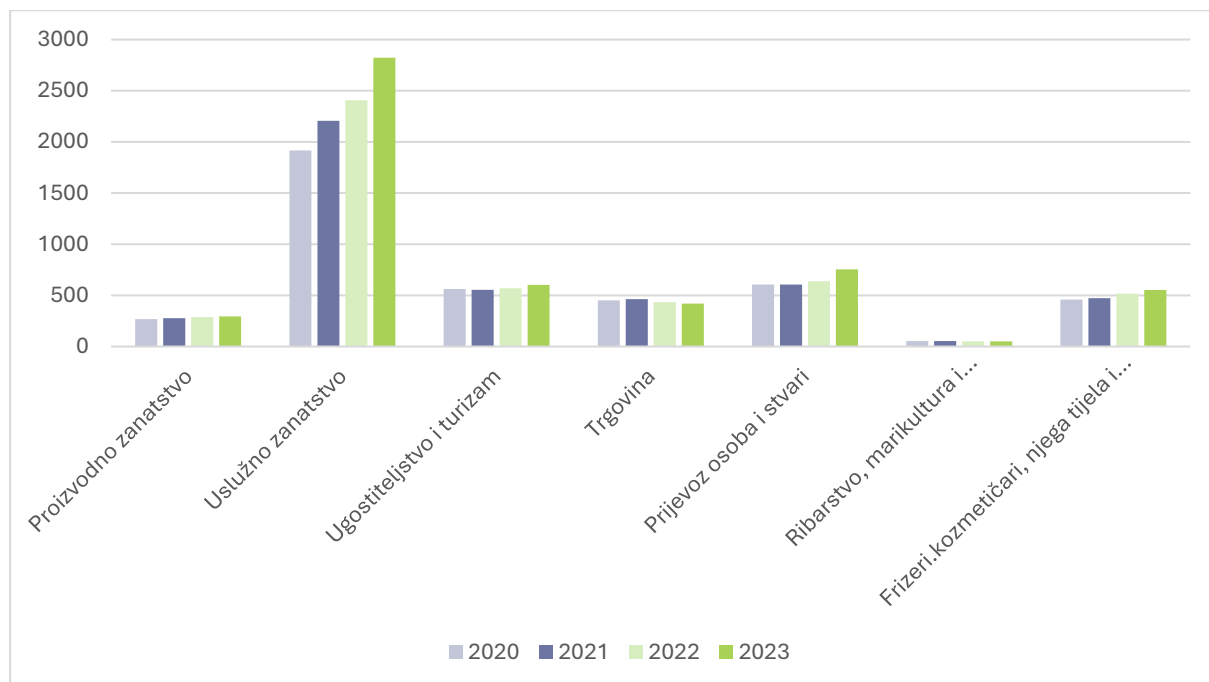
Na razini komore djeluju sljedeći cehovi i sekcije:

- Ceh za proizvodni obrt,
- Ceh za uslužni obrt,
- Ceh za morsko ribarstvo,
- Ceh za ugostiteljstvo i turizam,

	2020.	2021.	2022.	2023.
Proizvodno zanatstvo	267	277	288	294
Uslužno zanatstvo	1.916	2.206	2.406	2.823
Ugostiteljstvo i turizam	562	554	570	603
Trgovina	451	463	434	420
Prijevoz osoba i stvari	606	605	639	754
Ribarstvo, marikultura, poljodjelstvo	53	54	51	50
Frizeri, kozmetičari, njega tijela, fitness	458	472	516	552
UKUPNO	4.313	4.631	4.904	5.496

Tablica 30: Cehovski ustroj obrta u Udruženju obrtnika Split (stanje na dan 31. 12. pojedine godine)

Izvor: Obrtni registar Ministarstva gospodarstva (OR-MINGO); obrada Hrvatska obrtnička komora (HOK), obrada autor

Grafikon 33: Cehovski ustroj obrta u Udruženju obrtnika Split (stanje na dan 31. 12. pojedine godine)

Izvor: Obrtni registar Ministarstva gospodarstva (OR-MINGO); obrada Hrvatska obrtnička komora (HOK), obrada autor

- Ceh frizera, kozmetičara, pedikera i njega tijela,
- Ceh za prijevoz u cestovnom prometu,
- Ceh za trgovinu,
- Ceh za intelektualne usluge gospodarskog karaktera,
- Ceh graditeljstva,
- Sekcija cvjećara,
- Sekcija autostruke.

Udruženje obrtnika Split u promatranom periodu nastavlja rad kao samostalna stručno poslovna organizacija obrtnika i trgovaca pojedinaca u skladu sa *Zakonom o obrtu*.

Na razini Udruženja djeluju sljedeći cehovi:

- Ceh prijevoznika,
- Ceh obrta za intelektualne usluge gospodarskog karaktera,
- Ceh uslužnog obrta,
- Ceh ugostitelja i turističkih djelatnika,
- Ceh frizera, kozmetičara i pedikera,
- Ceh za proizvodni obrt i graditeljstvo,
- Ceh trgovine,
- Ceh za ribarstvo, akvakulturu i poljodjelstvo.

Prema podacima HZMO-a, na dan 31. 12. 2023. u Splitu je bilo ukupno 85 603 zaposlenih (Tablica 31). Ukupan broj obrtnika i radnika kod fizičkih osoba iznosi 6.736 osoba. Radnika kod fizičkih osoba je više žena nego muškaraca, dok je kod strukture vlasnika obrta veći broj muškaraca nego žena. Obrtnici i radnici kod fizičkih osoba (dio njih zaposlen je kod obrtnika) čine oko 7,87% ukupno zaposlenih u Gradu Splitu, što je značajan dio radne snage koja nije zaposlena kod pravnih osoba.

	M	Ž	UKUPNO
Radnici kod pravnih osoba	36.056	39.579	75.635
Obrtnici	1.786	1.266	3.052
Radnici kod fizičkih osoba	1.532	2.152	3.684
Poljoprivrednici	65	43	108
Zaposleni kod međunarodnih organizacija i u inozemstvu	8	2	10
Produženo osiguranje	194	244	438
Samostalne profesionalne djelatnosti	2.250	426	2.676
UKUPNO	41.891	43.712	85.603

Tablica 31: Osiguranici mirovinskog osiguranja prema županijama, općinama i osnovama osiguranja na dan 31. 12. 2023.
Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Područna služba Split, grafička obrada autor

Gradsko vijeće Grada Splita usvajalo je u promatranom periodu Pravilnike o potporama obrtništvu za pojedine godine, te raspisivalo javne natječaje za dodjele potpora:

- Pravilnik o potporama obrtništvu grada Splita u 2021. godini (SG GS 10/21),
- Zaključak o usvajanju i raspisivanju Javnog natječaja za dodjelu potpora obrtništvu grada Splita u 2021. godini (SG GS 11/21),
- Pravilnik o potporama obrtništvu grada Splita u 2022. godini (SG GS 52/22),
- Zaključak o usvajanju teksta i raspisivanju Javnog natječaja za dodjelu potpora obrtništvu grada Splita u 2022. godini (SG GS 54/22).

Potpore su usmjerene jačanju obrtništva stvaranjem povoljnog poduzetničkog okruženja i konkurentnosti lokalnih obrtnika. Naglasak je na usmjerenim investicijama u opremu/znanja za unapređenje poslovanja, uz socijalnu dimenziju prednosti za zapošljavanje ranjivih skupina te tradicijske i umjetničke obrte.

Zanimljivo je istaknuti da potpore prema Pravilniku iz 2022. nisu dostupne djelatnostima iz područja „I“ prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD 2007) (većinom ugostiteljstvo).

II.4.4. Poduzetništvo

Poduzetnici Splita pokazuju kontinuirani rast ukupnih prihoda od 3,21 milijarde eura u 2020. na 4,93 milijarde eura u 2023. godini (+54,0%) (Tablica 32). Prosječne plaće rastu sa 701,57 eura na 921,00 eura (+31,3%), dok se broj zaposlenih povećava s 37.767 na 39.861 (+5,5%).

Napomena: Broj poduzetnika koje prikazuje FINA u svojim službenim izvješćima ne uključuje obrtnike dohodaše. U izvještajima FINA-e pod kategorijom „poduzetnici” obuhvaćeni su isključivo pravni subjekti obveznici poreza na dobit (d.o.o., j.d.o.o., d.d., zadruge itd.), ali ne i obrtnici koji vode poslovne knjige prema sustavu poreza na dohodak (tzv. „obrnici dohodaši”). Obrtnici dohodaši vode jednostavno knjigovodstvo i podnose godišnje izvještaje Poreznoj upravi, ne FINA-i, te se njihovi podaci o prihodima i zaposlenima ne slijevaju u FINA-inu statistiku poduzetnika.

Godišnje broj poduzetnika stabilno raste, a broj zaposlenih pokazuje oporavak i rast nakon 2021. Plaće su u stalnom trendu rasta, osobito od 2022. na dalje, pri čemu je za napomenuti i utjecaj prelaska na Euro od 1. siječnja 2023.

2022. godine poduzetnici bilježe neto gubitak na razini ukupnog gospodarstva, ali 2023. donosi snažan oporavak s najvišom neto dobiti u promatranom razdoblju. Prihodi i rashodi rastu usklađeno, s pozitivnim pomakom u 2023. godini.

Udio poduzetnika sa sjedištem u Splitu u 2023. godini u broju poduzetnika Splitsko-dalmatinske županije bio je 49,8%, u broju zaposlenih 44,7%, u ukupnim prihodima 46,4%, u ukupnim rashodima 46,2%, u dobiti razdoblja 50,9% i u gubitku razdoblja 56,7%.

Među poduzetnicima sa sjedištem u Splitu, prema ukupnim prihodima u 2023. godini prvi je bio veliki poduzetnik TOMMY d.o.o. s 3.274 zaposlenih i ostvarenim prihodima od 611,7 milijuna eura, čija je pretežita djelatnost 47.11 - Trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama pretežno hranom, pićima i duhanskim proizvodima. Društvo je imalo udio od 12,4% u ukupnim prihodima poduzetnika grada. Drugi po visini prihoda (95,5 milijuna eura) bio je veliki poduzetnik BRODOMETALURGIJA d.o.o. s udjelom od 1,9% u ukupnim prihodima poduzetnika Splita. Najveću dobit razdoblja ostvario je TOMMY d.o.o. u iznosu od 23,6 milijuna eura (udio od 5,6% u dobiti razdoblja poduzetnika grada). Udio 10 najvećih poduzetnika u rezultatima poduzetnika u Splitu je 12,1% zaposlenih, 23% ukupnih prihoda i 14,2% dobiti (podatci za 2023 godinu).

	2020.	2021.	2022.	2023.
BROJ PODUZETNIKA	7.855	8.088	8.434	8.563
BROJ ZAPOSLENIH (promjena u odnosu na prethodno razdoblje)	37.767 (-1.4%)	37.662 (+4.1%)	39.183 (+5,7%)	39.861 (+5,2%)
Prosječna mjesečna neto plaća	702	750	803	921
UKUPNI PRIHODI	3.205.313	3.629.702	4.219.882	4.929.411
UKUPNI RASHODI	3.151.277	3.404.215	4.259.356	4.547.592
Neto dobit/neto gubitak	27.072	185.316	-92.647	317.941

(iznosi u tisućama eura, prosječne plaće u eurima)

Tablica 32: Podatci o broju poduzetnika, zaposlenih

Izvor: Financijski izvještaji FINE i portal/baza podataka FINA-e: info.BIZ, grafička obrada autor

TOMMY d.o.o. uvjerljivo je najveći i najstabilniji poduzetnik grada Splita u razdoblju 2020.–2023. godine, kontinuirano ima najveći broj zaposlenika, najviše prihode i najvišu dobit.

Udio TOP10 poduzetnika u ukupnim prihodima varira između 23–27%, dok udjeli u ukupnoj dobiti variraju između 13–23% , što ukazuje na visoku koncentraciju poslovanja u nekoliko velikih subjekata.

Na rang listi gradova i općina Splitsko-dalmatinske županije u 2023. godini, Splita je na prvom mjestu po broju poduzetnika (8.563), broju zaposlenih (39.861), ukupnim prihodima (4,9 milijardi eura), dobiti razdoblja (418,2 milijuna eura) i gubitku razdoblja (100,3 milijuna eura).

Kada promatramo prvih 5 gradova RH prema najvećoj neto dobiti poduzetnika u 2023. godini Grad Split je na drugom mjestu s 318 mil eura, prvi je Zagreb s 4053 mil eura, na trećem mjestu je Zadar s 302 mil eura, zatim slijedi Rijeka s 237, te Osijek sa 185 mil eura.

Prosječna mjesečna neto plaća obračunata zaposlenima kod poduzetnika sa sjedištem u Splitu, u 2023. godini, iznosila je 921 eura i bila je 3,4% veća u odnosu na prosječnu mjesečnu neto plaću obračunatu zaposlenima kod poduzetnika na području Splitsko-dalmatinske županije (890 eura) i 10,4% manja u odnosu na prosjek na razini zaposlenih kod poduzetnika u RH (1.028 eura) (Tablica 33).

Godina	2020.	2021.	2022.	2023.
Split	701 €	750 €	803 €	921 €
Splitsko dalmatinska županija	684 €	728 €	784 €	890 €
Hrvatska	793 €	843 €	925 €	1.028 €

Tablica 33: Usporedba prosječnih mjesečnih neto plaća Split, SDŽ i RH (2020.-2023.)

Izvor: Financijski izvještaji FINE i portal/baza podataka FINA-e: info.BIZ, grafička obrada autor

Klasifikacija poduzetnika po veličini

Klasifikacija poduzetnika na mikro, male, srednje i velike temelji se na tri osnovna kriterija: ukupna aktiva, neto prihod i prosječan broj zaposlenih tijekom poslovne godine. Poduzeće se svrstava u određenu kategoriju ako ne prelazi granične pokazatelje u barem dva od tri navedena uvjeta. Najnoviji *Zakon o računovodstvu* donosi sljedeće pragove, iskazane u eurima:

- Mikro poduzetnici (Ukupna aktiva: do 450,000€, Neto prihod: do 900,000€, Prosječan broj radnika: do 10),
- Mali poduzetnici (Ukupna aktiva: do 5,000,000€, Neto prihod: do 10,000,000€, Prosječan broj radnika: do 50),
- Srednji poduzetnici (Ukupna aktiva: do 25,000,000€, Neto prihod: do 50,000,000€, Prosječan broj radnika: do 250),
- Veliki poduzetnici (Prelaze najmanje dva od tri pokazatelja za srednje poduzetnike: Ukupna aktiva: iznad 25,000,000€, Neto prihod: iznad 50,000,000€, Prosječan broj radnika: iznad 250).

Godina	2020.	2021.	2022.	2023.
Mikro	7.178	7.451	7.726	7.774
Mali	606	571	638	711
Srednji	63	59	63	69
Veliki	8	7	7	9
UKUPNO	7.855	8.088	8.434	8.563

Tablica 34: Broj poduzeća prema veličini poduzetnika na području Grada Splita

Izvor: Financijski izvještaji FINE i portal/baza podataka FINA-e: info.BIZ, grafička obrada autor

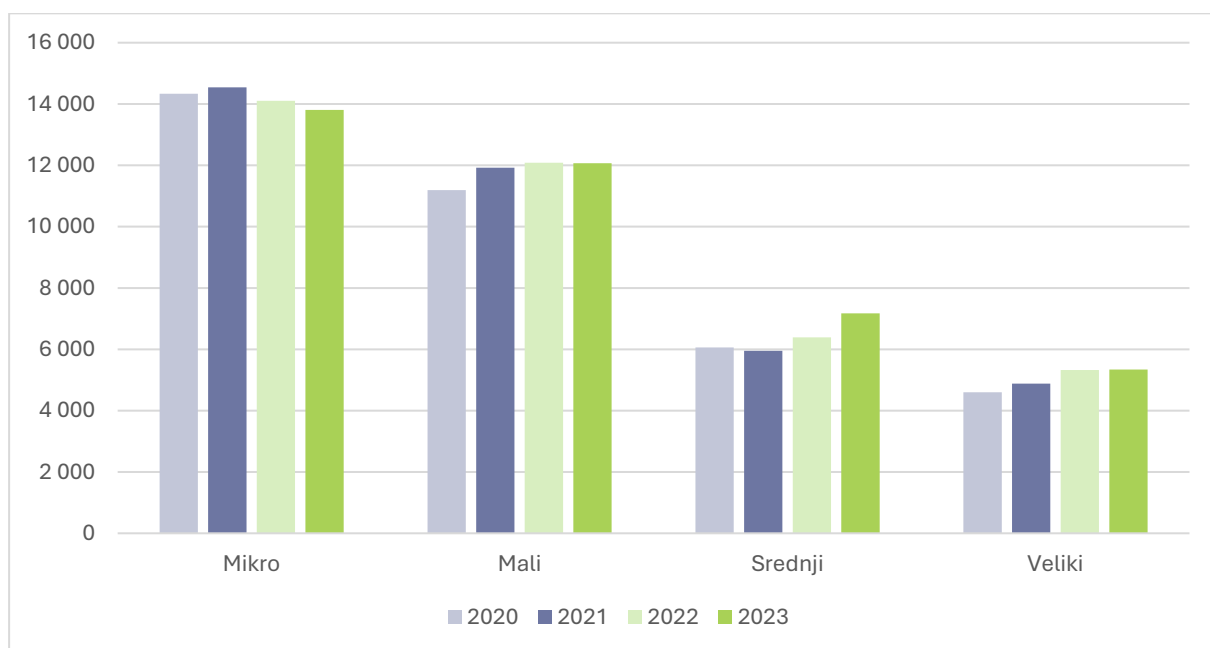
Broj mikro poduzetnika bilježi kontinuiran i stabilan rast, te su daleko najbrojnija skupina. Mali poduzetnici također bilježe rast, dok srednji i veliki ostaju stabilni, uz blagi porast (Tablica 34).

U kategoriji mikropoduzetnika dolazi do blagog pada broja zaposlenih, dok ostale kategorije bilježe rast. Najveće povećanje je evidentno kod srednjih poduzetnika (Tablica 35 i Grafikon 34).

Godina	2020.	2021.	2022.	2023.
Mikro	14.337	14.543	14.106	13.809
Mali	11.190	11.925	12.085	12.071
Srednji	6.062	5.952	6.388	7.175
Veliki	4.599	4.882	5.326	5.341
UKUPNO	36.188	37.302	37.905	38.396

Tablica 35: Broj zaposlenih prema veličini poduzetnika na području Grada Splita

Izvor: Financijski izvještaji FINE i portal/baza podataka FINA-e: info.BIZ, grafička obrada autor

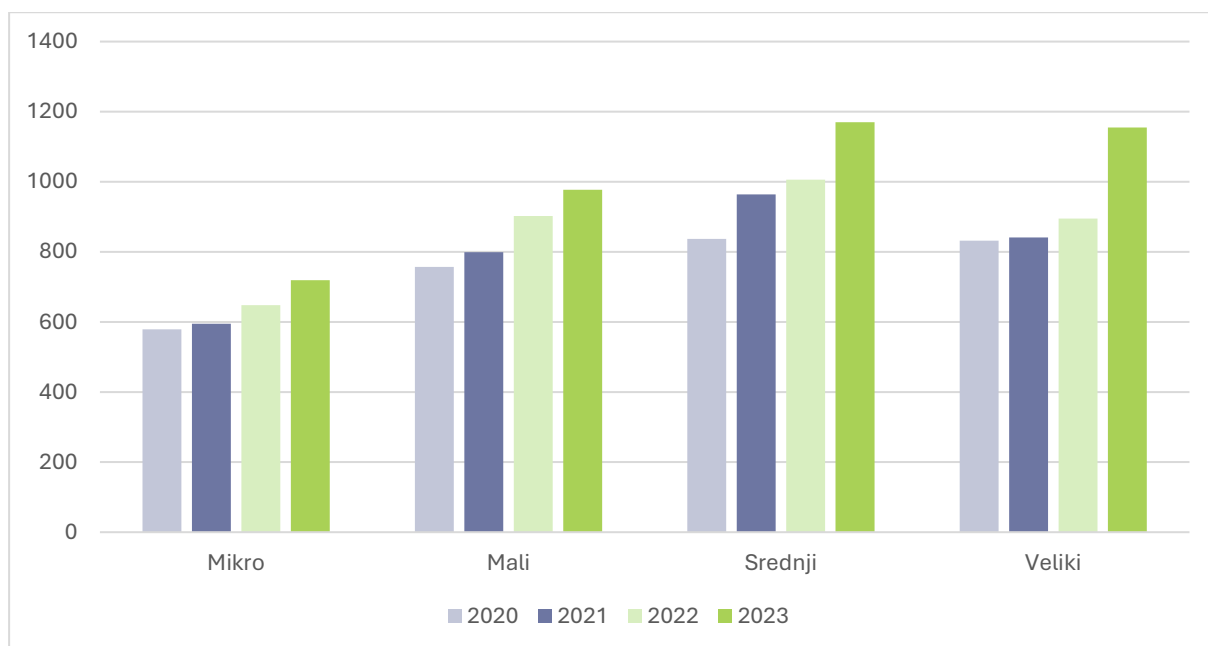
Grafikon 34: Broj zaposlenih prema veličini poduzetnika na području Grada Splita

Izvor: Financijski izvještaji FINE i portal/baza podataka FINA-e: info.BIZ, grafička obrada autor

Godina	2020.	2021.	2022.	2023.
Mikro	579	595	648	719
Mali	757	799	902	977
Srednji	837	964	1.006	1.170
Veliki	832	841	895	1.155
UKUPNO	3.005	3.199	3.451	4.021

Tablica 36: Prosječna mjesečna neto plaća po zaposleniku u eurima

Izvor: Financijski izvještaji FINE i portal/baza podataka FINA-e: info.BIZ, grafička obrada autor

Grafikon 35: Prosječna mjesečna neto plaća po zaposleniku u eurima

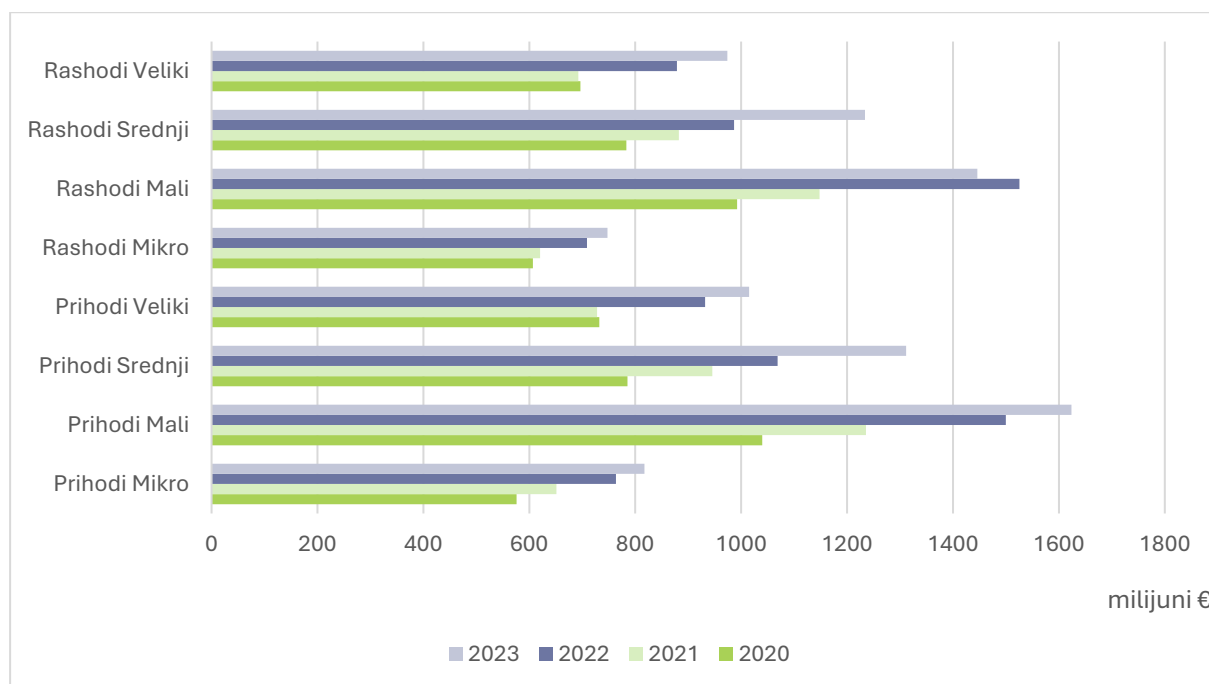
Izvor: Financijski izvještaji FINE i portal/baza podataka FINA-e: info.BIZ, grafička obrada autor

Najveći rast prosječne plaće u promatranom razdoblju imaju srednji i veliki poduzetnici, dok mikro i mali poduzetnici također bilježe rast, ali u manjem iznosu (Tablica 36 i Grafikon 35).

Godina	UKUPNI PRIHODI (milijuni €):				UKUPNI RASHODI (milijuni €):			
Godina	2020.	2021.	2022.	2023.	2020.	2021.	2022.	2023.
Mikro	575,8	651,3	763,6	817,3	606,7	620,4	708,9	747,6
Mali	1040	1236	1499,8	1623,8	992,4	1148,1	1525,6	1446,1
Srednji	785,5	945,4	1068,8	1311,6	783,1	882,5	986,7	1233,9
Veliki	732,1	727,9	931,9	1015	696,5	692,5	878,6	973,8

Tablica 37: Prihodi i rashodi (milijuni €) za sve kategorije poduzetnika 2020.–2023.

Izvor: Financijski izvještaji FINE i portal/baza podataka FINA-e: info.BIZ, grafička obrada autor

Grafikon 36: Prihodi i rashodi (milijuni €) za sve kategorije poduzetnika 2020.–2023.

Izvor: Financijski izvještaji FINE i portal/baza podataka FINA-e: info.BIZ, grafička obrada autor

Promatrajući strukturu i odnos prihoda i rashoda u predmetnom periodu, vidljiva je tendencija generalnog rasta po svim kategorijama, s tim da su mikro i mali poduzetnici najosjetljivija kategorija, dok veliki i srednji poduzetnici pokazuju ujednačeniji i stabilniji odnos prihoda i rashoda tijekom cijelog vremenskog perioda za koji se izrađuje ovo izvješće.

Nacionalna klasifikacija djelatnosti (NKD 2007.)

U donjoj tablici izraženi su parametri za 2020. i 2023. godinu prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD 2007.):

Djelatnost NKD 2007.	Godina	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih	Ukupni prihodi (mil €)	Ukupni rashodi (mil €)	Prosječna neto plaća (€)
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2020.	77	87	7,63	8,84	630
	2023.	79	114	7,89	8,31	634
Rudarstvo i vađenje	2020.	14	94	8,9	8,55	890
	2023.	15	68	12,79	12,18	1.430
Prerađivačka industrija	2020.	666	4.686	389,03	364,02	671
	2023.	657	3.726	310,93	287,94	849
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	2020.	29	36	8,27	6,22	660
	2023.	42	27	12,69	8,77	980

Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	2020.	23	1.024	72,53	68,25	1.160
	2023.	20	968	79,65	80,1	1.327
Građevinarstvo	2020.	966	4.603	572,36	561,35	700
	2023.	1.018	5.072	731,53	678,56	922
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	2020.	1.462	9.201	1.240,97	1.202,33	691
	2023.	1.376	9.241	1.964,64	1.851,16	874
Prijevoz i skladištenje	2020.	447	2.298	156,6	143,07	767
	2023.	498	2.504	242,76	230,74	956
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	2020.	959	3.534	105,26	128,95	576
	2023.	1.009	4.887	344,07	297,32	829
Informacije i komunikacije	2020.	400	1.445	76,94	64,71	994
	2023.	514	2.177	159,53	131,07	1.390
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2020.	29	73	3,18	2,17	549
	2023.	25	65	4,62	2,77	870
Poslovanje nekretninama	2020.	462	456	48,4	93,28	732
	2023.	526	490	119,67	107,79	889
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	2020.	1.394	3.620	174,77	149,94	739
	2023.	1.528	4.247	307,08	252,5	948
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2020.	671	2.148	166,2	176,78	636
	2023.	725	2.553	404,46	389,55	861
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	2020.	5	22	0,58	0,47	731
	2023.	5	16	0,63	0,49	914
Obrazovanje	2020.	129	755	20,27	17,52	603
	2023.	124	744	34,77	29,21	777
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	2020.	149	777	27,41	24,44	697
	2023.	166	1.017	49	41,58	861
Umjetnost, zabava i rekreacija	2020.	117	749	49,06	53,66	745
	2023.	119	862	99,18	100,56	1.006
Ostale uslužne djelatnosti	2020.	282	945	23,57	24,54	623
	2023.	293	1.003	40,16	36,09	742

Napomena: iskazano samo za pravne subjekte obveznici poreza na dobit (poduzetnici po klasifikaciji FINE)

Tablica 38: Podatci o poduzetnicima u izvještajnom razdoblju prema NKD 2007. klasifikaciji djelatnosti na području Grada Splita

Izvor: Financijski izvještaji FINE i portal/baza podataka FINA-e: info.BIZ, grafička obrada autor

Najveći broj poduzetnika u 2023. godini je u sljedećih 5 skupina djelatnosti:

- Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti,
- Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala,
- Građevinarstvo,
- Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, te
- Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti.

Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala prednjači i po broju zaposlenih i prihodima.

Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala, Građevinarstvo, Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i Prerađivačka industrija su ostvarile najveće prihode u 2023. godini.

Pet djelatnosti koje imaju najveći relativni porast u prihodima u promatranom razdoblju su: Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane - rast prihoda 226,88%, Poslovanje nekretninama - rast prihoda 147,25%, Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti - rast prihoda 143,36%, Informacije i komunikacije - rast prihoda 107,34% te Umjetnost, zabava i rekreacija - rast prihoda 102,16%.

Ako promatramo razliku prihoda i rashoda u 2023. godini poredak je sljedeći: Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala, Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, Građevinarstvo, Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i Informacije i komunikacije.

Udio djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u ukupnom prihodu na području grada Splita po djelatnostima u 2023. godini iznosi približno 6,98% . Iako djelatnosti pružanja smještaja i pripreme hrane imaju relativno mali udio u ukupnim poslovnim prihodima Grada, stvarni značaj turizma za gospodarstvo grada je znatno veći. Turizam snažno potiče gospodarsku aktivnost u sektorima kao što su trgovina, građevinarstvo, prijevoz, poslovanje nekretninama, sport i zabava, a utječe i na druge djelatnosti poput prerađivačke industrije i informacijskih usluga. Osim toga, ova analiza ne obuhvaća ni nekomercijalne oblike smještaja poput iznajmljivanja u domaćinstvima, koji također značajno doprinose ukupnoj turističkoj aktivnosti u gradu.

Vidljiva je gospodarska orijentiranost na tercijarne usluge, što je dominantan trend i na razini Županije. Poduzetnici u tercijarnim djelatnostima čine oko 79,05% svih poduzetnika prema podacima iz 2023. godine.

U Splitu djeluje Razvojna agencija Split – RaST d.o.o., koja je lokalna razvojna agencija i poduzetničko potporna institucija.

Najvažnije djelatnosti RaST-a obuhvaćaju pružanje podrške razvoju lokalnog poduzetništva i poticanju inovacija kroz upravljanje Tehnološkim parkom Split i Poduzetničkim centrom RaST+, pružanje savjetodavne i tehničke pomoći Gradu Splitu u pripremi strateških projekata i projekata (su)financiranih sredstvima EU, kao i gradskim institucijama i tvrtkama u pripremi i provedbi projekata, te koordinaciju izrade i izvještavanja o provedbi strateških i razvojnih dokumenata Grada Splita.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije objavilo je 2023. rezultate administrativne provjere zahtjeva pristiglih na „*Javni poziv za sufinanciranje provedbe EU projekata na lokalnoj i regionalnoj razini u 2023. godini*“ sukladno kojem je Gradu Splitu odobreno svih 6 projekata prijavljenih za sufinanciranje vlastitog učešća u provedbi projekata iz Fonda za sufinanciranje. Navedenih šest prijava u ožujku ove godine za Grad Split pripremila je i podnijela Razvojna agencija Split – RaST, čime se osiguralo smanjenje ukupnog vlastitog učešća sufinanciranja projekata iz gradskog proračuna.

Za poduzetništvo područja Grada Splita važna su oba projekta kojima se rekonstruira i oprema centralna zgrada Tehnološkog parka Split („Razvoj zone Dračevac – Tehnološki park Split – Dračevac“ i „Izgradnja i opremanje centralnog objekta Tehnološkog parka Split“) za koje je osigurano ukupno sufinanciranje u maksimalnom mogućem iznosu od 2,6 milijuna eura.

II.4.5. Ugostiteljstvo i turizam

U promatranom četverogodišnjem razdoblju nije izrađena Strategija razvoja turizma, niti je njezina izrada započela do izrade ovog Izvješća (rujan 2025.). Međutim, izrađen je drugi vrlo važni dokument u predmetnom sektoru, a to je *Studija turističkog nosivog kapaciteta grada Splita (Institut za turizam, 2022.)*, u nastavku: Studija TNK. S obzirom na njezinu sveobuhvatnost i aktualnost, ona je poslužila kao temeljni izvor podataka i zaključaka za izradu ovog poglavlja.

Prostornim planom uređenja grada Splita planiran je maksimalni smještajni kapacitet od 9700 kreveta u zonama ugostiteljsko-turističke namjene u naselju. (Izdvojene zone izvan naselja nisu planirane). Analiza pokazuje da je u tim zonama realizirano tek oko 25 % planiranog smještajnog kapaciteta (Tablica 39).

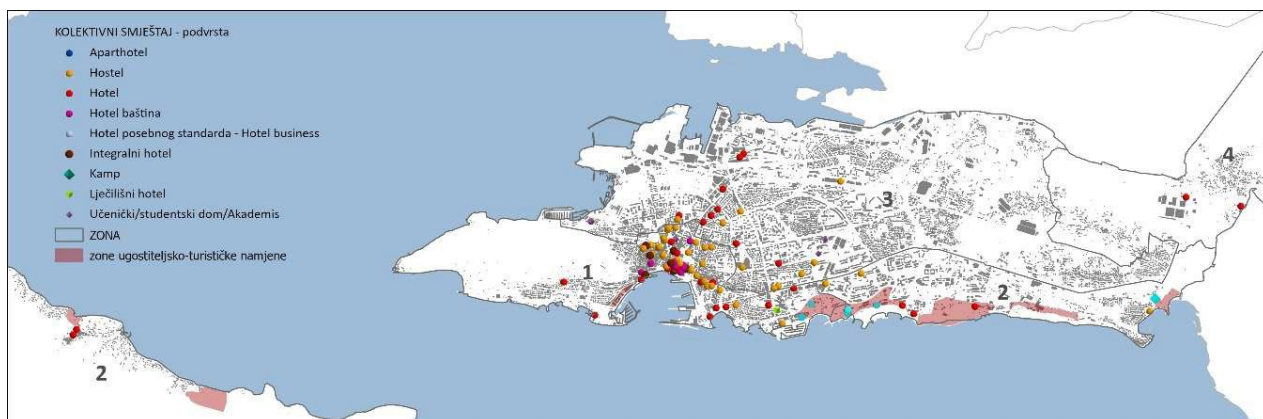
Međutim, ovaj podatak nije od presudnog značaja za donošenje zaključaka, budući da izgradnja turističkih kapaciteta nije dozvoljena isključivo u T-zonama, već i u područjima mješovite, poslovne te u dijelu proizvodne namjene. Osim toga, u skladu s aktualnim zakonodavstvom, turističko-smještajni kapaciteti mogu se razvijati i u objektima stambene namjene (kao pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu). Studija TNK pokazuje da je zapravo većina postojećih hotela i sličnih objekata realizirana izvan planiranih zona ugostiteljsko-turističke namjene (Slika 42).

Prema dostupnim podacima, u izvještajnom razdoblju Split je dobio 579 novih smještajnih jedinica u hotelima, dok su izdani akti za građenje/u fazi izgradnje je još 825. (Izgrađeni/rekonstruirani hoteli: Hotel Amphora, Hotel Villa Harmony, AC Hotel by Marriott, Cora Hotel, Art Hotel - annex, Hotel Ambassador. U izgradnji: Hotel Marjan, Mövenpick, Hotel Ružmarin, Vila Rosina, Hotel Bačvice, Small Mall, hotel u blizini trgovačkog centra Mall of Split (investitor MEJAŠI ČETVRTI d.o.o.) (Slika 43).

Naselje	Lokalitet	Površina (ha)	Neizgrađeno	Kapacitet prema PPUG-u	Postojeći kreveti
Slatine	Turistička zona unutar naselja Slatine	14,5	100%	1200	-
	Uvala Duboka Garma	3,1	100%	300	-
Split	Zapadna obala	2,8	izgrađeno	1200	285 (u rekonstrukciji)
	Uvala Trstenik	15,8	7,4 ha – 47%	2000	126
	Trstenik Radoševac	15,5	3,9 ha – 25%	1500 (novih postelja)	557
	Duilovo	29,7	19,6 ha – 66%	2000 (novih postelja)	387
	Orišac	9,0	8,1 ha – 91%	1000	-
	Stobreč (auto kamp)	5,4	izgrađeno	500	1128
UKUPNO		95,8	56,6 ha – 59%	9700	2483

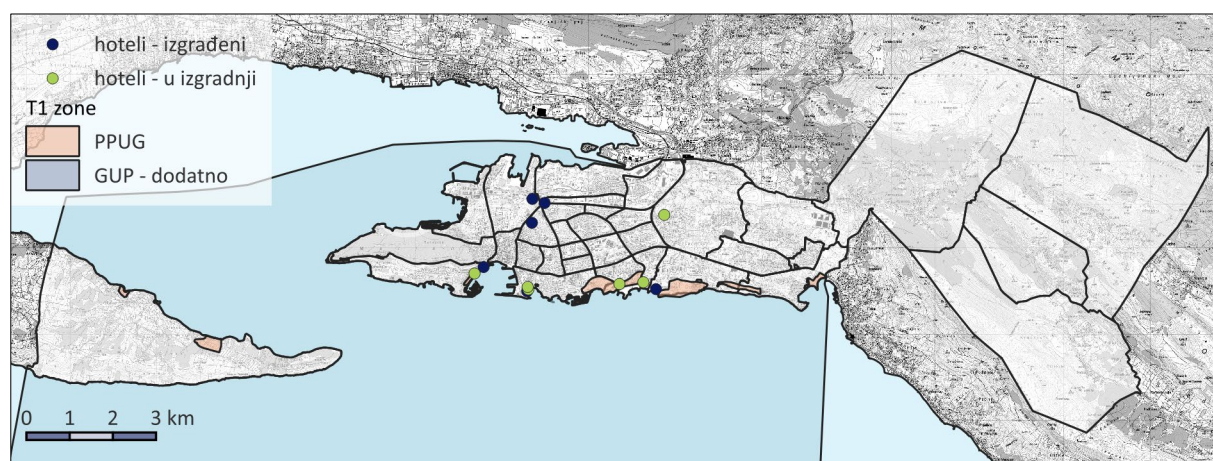
Tablica 39: Smještajni kapaciteti planirani PPUG-om i postotak izgrađenosti

Izvor: PPUGS, Studija turističkog nosivog kapaciteta grada Splita (Institut za turizam, 2022.), obrada autor

Slika 42: Položaj objekata kolektivnog smještaja prema podvrsti i zonama ugostiteljsko-turističke namjene iz PPUG-a
Izvor: Studija turističkog nosivog kapaciteta grada Splita (Institut za turizam, 2022.)

Hoteli Villa Harmony i Ambassador izgrađeni su unutar T1 zona predviđenih Generalnim urbanističkim planom. Od hotela koji su trenutačno u izgradnji, u zonama ugostiteljsko-turističke namjene prema PPUG-u grade se hoteli Marjan, Ružmarin i Mövenpick, dok se hoteli Vila Rosina i Bačvice nalaze u zoni označenoj kao T1 namjena prema GUP-u (Slika 44).

Slika 43: Izgrađeni hoteli i hoteli u izgradnji u izvještajnom razdoblju na području Grada Splita s preklapom sa zonama ugostiteljsko-turističke namjene (T1-hotel i T3-kamp) u važećoj prostorno-planskoj dokumentaciji
Izvor: Podatci iz Informacijskog sustava prostornog uređenja, PPUG-a i GUP-a, grafička obrada autor

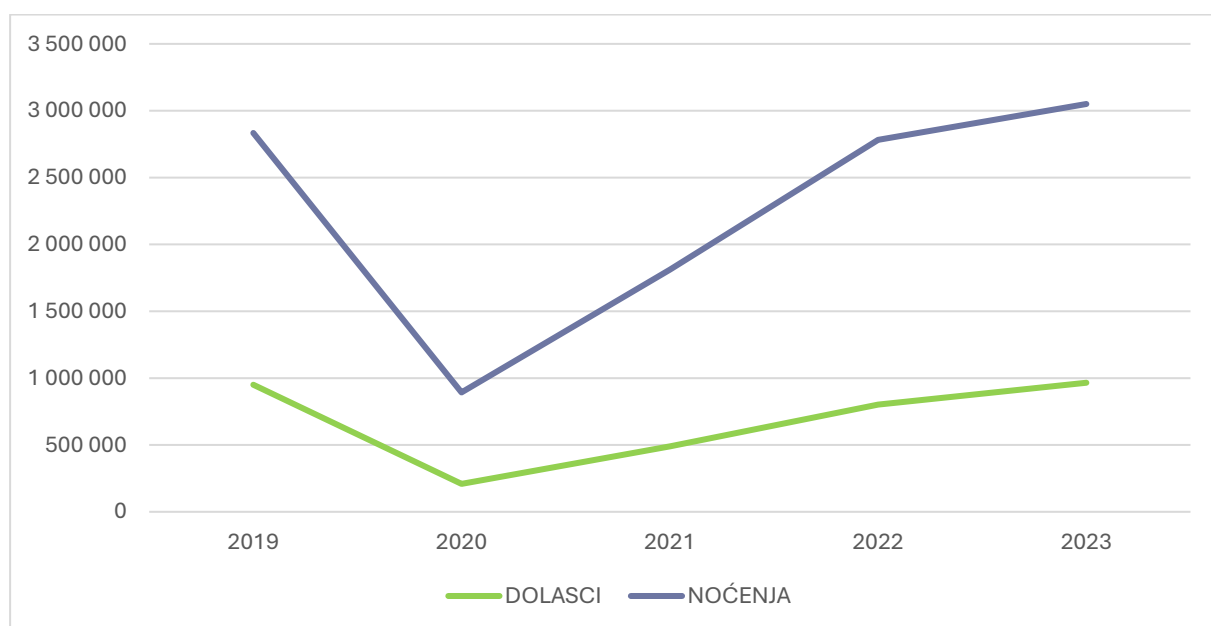
Slika 44: Izgrađeni hoteli i hoteli u izgradnji u izvještajnom razdoblju na (užem) urbanom području Grada Splita s preklapom sa zonama ugostiteljsko-turističke namjene (T1-hotel i T3-kamp) u važećoj prostorno-planskoj dokumentaciji
Izvor: Podatci iz Informacijskog sustava prostornog uređenja, PPUG-a i GUP-a, grafička obrada autor

Izveštajni period obuhvaća godine 2020. i 2021. (označene crveno), tijekom kojih je, zbog pandemije COVID-19, došlo do prekida pozitivnog trenda. Međutim, vidljiv je i brz oporavak tržišta, pa je tako u 2023. godini broj noćenja i dolazaka premašio razine iz 2019., koja je bila rekordna godina za Hrvatsku i Split (Tablica 40 i Grafikon 37).

Prema podacima iz tablice 41, u gradu Splitu i pripadajućim naseljima uočava se sličan uzorak rasta broja dolazaka i noćenja turista. Oko 85-90% dolazaka i noćenja ostvaruje se u Splitu (Grafikon 38). Na Stobreč otpada 6 % dolazaka i 8 % noćenja, dok na Slatine otpada 2 % dolazaka i 5 % noćenja. Prema tim podacima, Stobreč je, zbog prometne pristupačnosti i blizine gradu, destinacija u kojoj turisti borave kraće, dok turisti u Slatinama češće ostaju duže, što upućuje na prisutnost stalnih gostiju. Ostala naselja doprinose s manje od 1% ukupnih noćenja, što je u skladu s njihovom ograničenom smještajnom i infrastrukturnom ponudom.

Godina	Domaći turisti		Strani turisti		Ukupno	
	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja
2019.	79.082	197.519	871.478	2.636.197	950.560	2.833.716
2020.	47.365	153.729	161.586	739.323	208.951	893.052
2021.	72.745	205.909	416.91	1.605.167	489.655	1.811.076
2022.	87.416	217.961	714.027	2.564.440	801.443	2.782.401
2023.	96.826	229.072	868.579	2.821.317	965.405	3.050.389

Tablica 40: Broj dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista na području Grada Splita od 2019. do 2023. godine
Izvor: Statistički podaci o ostvarenom turističkom prometu na području Grada Splita od 2013. do 2023. (Turistička zajednica Grada Splita), grafička obrada autor

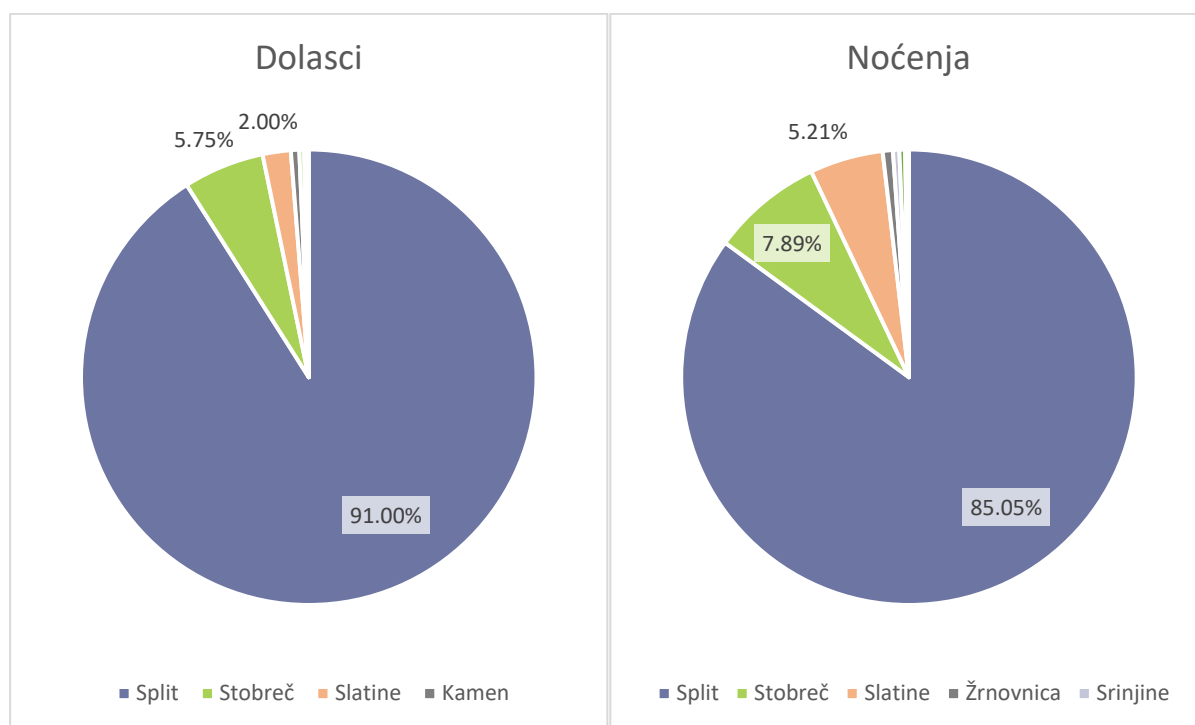

Grafikon 37: Broj dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista na području Grada Splita od 2019. do 2023. godine
Izvor: Statistički podaci o ostvarenom turističkom prometu na području Grada Splita od 2013. do 2023. (Turistička zajednica Grada Splita), grafička obrada autor

	Godina	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Split	Dolasci	870.761	181.971	434.047	720.080	878.506
	Noćenja	2.393.005	684.693	1.465.527	2.322.607	2.594.483
Stobreč	Dolasci	49.733	12.407	34.567	50.837	55.471
	Noćenja	218.593	75.958	163.765	236.611	240.781
Slatine	Dolasci	21.337	12.199	16.320	19.596	19.282
	Noćenja	176.499	111.483	142.993	166.350	158.809
Žrnovnica	Dolasci	2.646	987	2.475	3.278	3.380
	Noćenja	18.999	8.641	18.996	25.125	22.047
Kamen	Dolasci	3.949	249	427	5.202	5.763
	Noćenja	9.243	2.155	4.690	11.522	12.461
Srinjine	Dolasci	1.439	807	1.219	1.713	1.896
	Noćenja	11.876	7.311	10.334	14.417	13.763
Gornje Sitno	Dolasci	480	216	425	436	653
	Noćenja	3.610	1.918	3.423	3.407	5.249
Donje Sitno	Dolasci	215	115	175	301	454
	Noćenja	1.891	893	1.348	2.362	2.796

Tablica 41: Podaci o broju dolazaka i noćenja turista u naseljima od 2019. do 2023. godine

Izvor: Statistički podaci o ostvarenom turističkom prometu na području Grada Splita od 2013. do 2023. (Turistička zajednica Grada Splita), grafička obrada autor

Grafikon 38: Udio dolazaka (lijevo) i noćenja (desno) po naseljima Grada Splita 2023. godine

Izvor: Statistički podaci o ostvarenom turističkom prometu na području Grada Splita od 2013. do 2023. (Turistička zajednica Grada Splita), grafička obrada autor

Sezonalnost

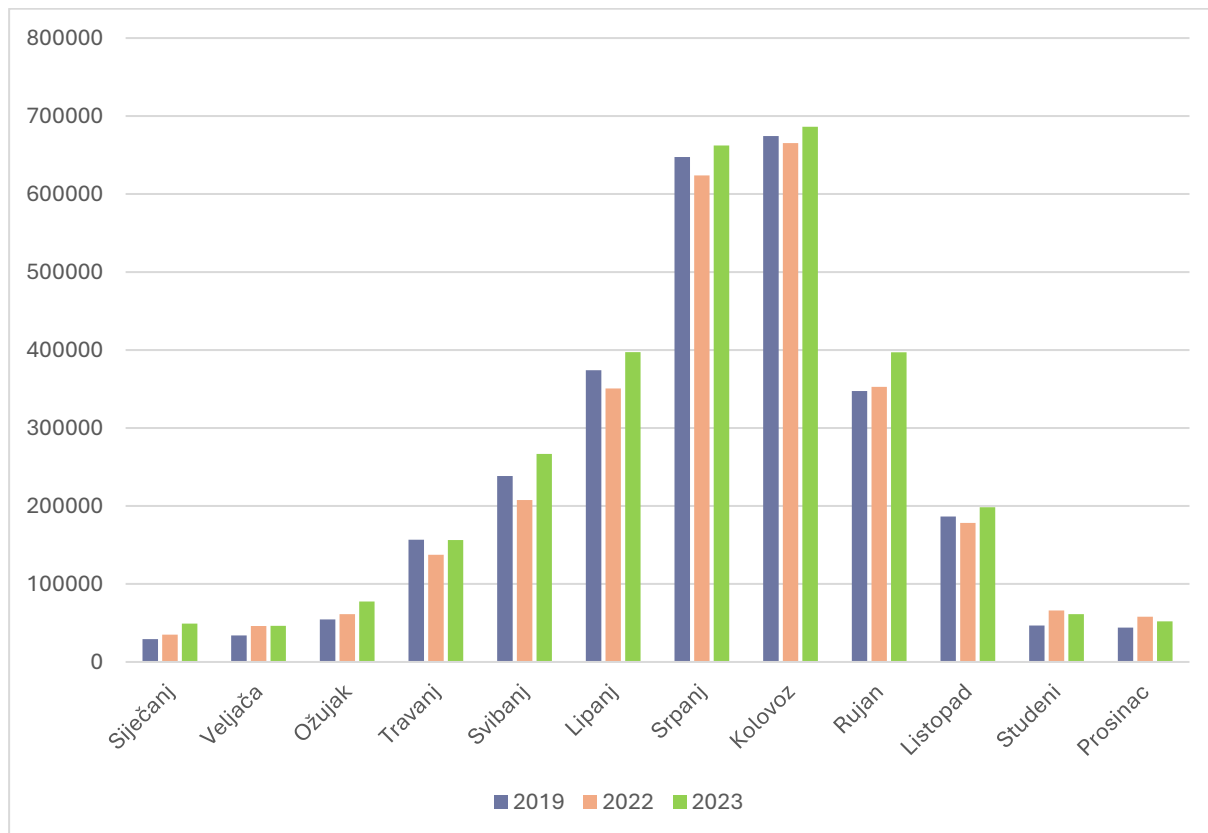
Sezonalnost je ključna odrednica turizma u Splitu (Tablica 42 i Grafikon 39). U 2020. i 2021. najveći broj noćenja bilježi se u srpnju i kolovozu, s vrhuncem u kolovozu. U 2022. i 2023. bilježi se raniji početak sezone, već od lipnja, uz zadržavanje kolovoškog vrhunca.

	Siječanj	Veljača	Ožujak	Travanj	Svibanj	Lipanj	Srpanj	Kolovoz	Rujan	Listopad	Studeni	Prosinac
2019.	29,357	33,944	54,609	156,657	238,409	374,005	647,514	674,44	347,327	186,558	46,788	44,108
2020.	28,007	31,456	21,756	8,19	8,806	42,314	236,568	325,248	66,523	31,463	23,126	19,055
2021.	15,134	19,196	22,01	28,714	49,432	118,99	426,212	580,697	272,614	118,738	42,747	35,507
2022.	34,988	46,044	61,312	137,411	207,609	350,792	623,772	665,345	352,72	178,296	66,079	58,023
2023.	49,181	46,239	77,536	156,26	266,673	397,187	662,301	686,271	396,993	198,376	61,261	52,108

(zeleno su označena 3 mjeseca s najvećim brojem ostvarenih noćenja po godini, a crveno podaci za godine 2020. i 2021. zbog iznimnog utjecaja pandemije bolesti COVID-19)

Tablica 42: Ostvarena noćenja na području Grada Splita po mjesecima

Izvor: Institut za turizam, grafička obrada autor

(podaci za 2020. i 2021. nisu prikazani jer zbog iznimnog utjecaja pandemije bolesti COVID-19 ne reflektiraju stvarne trendove)

Grafikon 39: Prikaz ostvarenih noćenja na području Grada Splita po mjesecima

Izvor: Institut za turizam, grafička obrada autor

Struktura smještajnih kapaciteta

Prema *Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti*, ugostiteljski objekti se klasificiraju u različite skupine, prema vrsti pruženih usluga. Objekti koji nude uslugu smještaja razvrstavaju se u kategorije hotel, kamp, te drugi ugostiteljski objekti namijenjeni smještaju, uključujući objekte u domaćinstvima i seoskim domaćinstvima (OPG). Hoteli i drugi objekti za smještaj mogu dodatno biti podijeljeni u različite potkategorije, kao što su hosteli, apartmani, sobe, studio apartmani i kuće za odmor.

Grad Split je u 2023. godini raspolagao ukupnim komercijalnim smještajnim kapacitetom od 38.018 kreveta, od čega je 66,7 % u domaćinstvima, 13,8 % u hotelima, 3 % u kampovima i 16,6 % u ostalim objektima (Tablica 43 i Tablica 44). Hotelski smještaj bilježi kontinuiran rast - s 3.845 kreveta u 2019. na 5.241 u 2023., što upućuje na povećanu potražnju za ovom vrstom smještaja. Objekti kategorije „Hotel“ bilježe prosječni relativni rast od 10 %, što sugerira da ulaganja u hotelsku infrastrukturu nisu prekinuta ni tijekom pandemije COVID-19.

Smještaj u domaćinstvima također bilježi porast, koji u izvještajnom razdoblju nije toliko izražen, ali u usporedbi s 2013. godinom, kada je u gradu bilo 10.473 kreveta, u odnosu na 25.347 kreveta u 2023. godini, pokazuje impresivan rast od 140% u deset godina. To odražava rast popularnosti i korištenja ove vrste smještaja, koji je često dostupniji i ekonomski povoljniji od hotelskog, a tijekom godina konkurira hotelskoj ponudi i po kvaliteti.

Kapaciteti kampova ostaju nepromijenjeni jer se odnose na jedini kamp u naselju Stobreč, bez naznaka proširenja.

Godina	Hoteli	Kampovi	Objekti na OPG-u	Objekti u domaćinstvu	Ostali objekti za smještaj (turistički apartmani i slično)	Nekomercijalni smještaj	UKUPNO
2019.	3,845	1,128	0	24,369	4,959	3,500	37.801
2020.	4,356	1,128	0	22,264	4,934	4,043	36.725
2021.	4,495	1,128	0	20,907	5,835	4,655	37.020
2022.	4,757	1,128	0	22,691	5,991	5,113	39.680
2023.	5,241	1,128	2	25,347	6,300	5,450	43.468

Tablica 43: Broj kreveta prema vrsti objekta od 2019. do 2023. godine

Izvor: Statistički podaci o ostvarenom turističkom prometu na području Grada Splita od 2013. do 2023. (Turistička zajednica Grada Splita), grafička obrada autor

Godina	Hoteli	Kampovi	Domaćinstvo	Ostali objekti za smještaj
2019.	11%	3%	71%	14%
2020.	13%	3%	68%	15%
2021.	14%	3%	65%	18%
2022.	14%	3%	66%	17%
2023.	14%	3%	67%	17%

Tablica 44: Udio smještajnog kapaciteta prema broju kreveta i vrsti smještajnih objekata od 2019. do 2023.

Izvor: Statistički podaci o ostvarenom turističkom prometu na području Grada Splita od 2013. do 2023. (Turistička zajednica Grada Splita), grafička obrada autor

Broj kreveta u nekomercijalnom smještaju bilježi rast, s 3.500 u 2019. na 5.450 u 2023. godini. Važno je istaknuti da statistički podaci za ovu vrstu smještaja mogu biti nepouzdana, budući da ne postoji nadzor Državnog inspektorata nad nekomercijalnim objektima niti obveza plaćanja paušalnog doprinosa.

Analiza ponude smještajnih kapaciteta prema turističkim zonama grada Splita

Prema Studiji TNK, uzimajući u obzir administrativni ustroj Grada, prostorne tipologije, razinu turističke aktivnosti te raznolikost turističkih iskustava, Grad Split je podijeljen na četiri turističke zone (Slika 45):

- ZONA 1: Središnji Split - obuhvaća gradske kotare Grad, Bačvice, Lučac-Manuš, Varoš i Meje.
- ZONA 2: Kupališni Split - obuhvaća mjesne odbore Slatine i Stobreč te gradske kotare Trstenik, Mertojak i Žnjan.
- ZONA 3: Šire gradsko područje: obuhvaća ostale gradske kotare naselja Split.
- ZONA 4: Zeleno zaleđe: Zona obuhvaća mjesne odbore Kamen, Žrnovnica, Sitno Gornje, Sitno Donje i Srinjine.

Prema ovoj prostornoj strukturi u Studiji TNK je, zaključno s podacima za 2022. godinu, analiziran broj kreveta u ukupnim **komercijalnim smještajnim kapacitetima** te objektima u domaćinstvu u 2019., 2021., i 2022. prikazan je u tablici 45.

Slika 45: Turističko zoniranje grada Splita

Izvor: Studija turističkog nosivog kapaciteta grada Splita (Institut za turizam, 2022.)

Tablica 5.2. Broj kreveta u ukupnim komercijalnim smještajnim kapacitetima te objektima u domaćinstvu u 2019., 2021., i 2022. godini, prema turističkim zonama grada Splita

	2019.	2021.	2022.	2022./2019.	2022./2021.
Komercijalni kapaciteti - ukupno					
Z1: Središnji Split	14.990	14.565	15.191	1,3%	4,3%
Z2: Kupališni Split	8.202	8.217	8.573	4,5%	4,3%
Z3: Šire gradsko područje	8.979	8.323	9.013	0,4%	8,3%
Z4: Zeleno zaleđe	777	793	882	13,5%	11,2%
Objekti u domaćinstvu					
Z1: Središnji Split	10.650	9.919	10.622	-0,3%	7,1%
Z2: Kupališni Split	5.617	5.135	5.510	-1,9%	7,3%
Z3: Šire gradsko područje	6.076	4.649	5.331	-12,3%	14,7%
Z4: Zeleno zaleđe	713	735	824	15,6%	12,1%

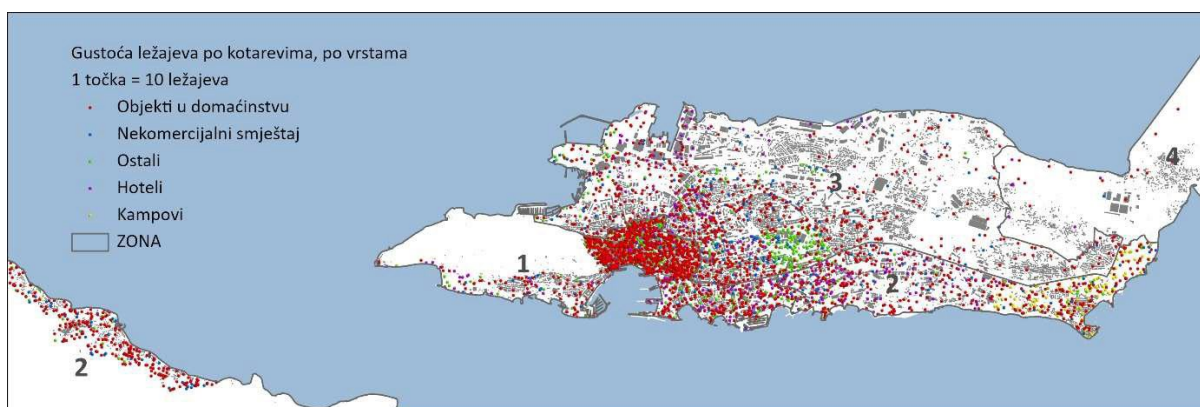
Izvor: eVisitor

Tablica 45: Broj kreveta u ukupnim komercijalnim smještajnim kapacitetima te objektima u domaćinstvu u 2019., 2021., i 2022. godini, prema turističkim zonama grada Splita

Izvor: Studija turističkog nosivog kapaciteta grada Splita (Institut za turizam, 2022.)

Iz tablice je vidljivo da se u zoni 'Središnji Split' u 2022. godini nalazi 45,1% ukupnog smještajnog kapaciteta Grada od čega je 70% u objektima u kućanstvu, a na području zone 'Kupališni Split' 25,5% od čega 64,3% u objektima u kućanstvu. Drugim riječima, u ove dvije zone nalazi se 70,6% ukupnog smještajnog kapaciteta Grada dok 'Šire gradsko područje' raspolaže s dodatnih 26,8% komercijalnih kapaciteta, a u zoni 'Zeleno zaleđe' tek je 2,6% ukupnih kapaciteta. U razdoblju od 2019. do 2022. godine najveći apsolutni rast broja kreveta zabilježen je na području 'Kupališnog Splita' u kojem je na tržište stavljen 371 novi krevet, a potom u zoni 'Središnji Split' s 201 novim krevetom.

Na području zone Središnji Split, gradski kotari Grad, Bačvice, Varoš i Lučac-Manuš imaju najveći smještajni kapacitet (Slika 46). U 2022. godini broj kreveta u GK Grad povećan je za 5,9% u odnosu na 2019., dok je u objektima u domaćinstvu zabilježen rast od 3,2%. Iznadprosječan porast kapaciteta ostvarili su kotari Trstenik (20%) i Žnjan (7%), dok je kotar Spinut zabilježio izuzetnih 63% rasta broja kreveta u istom razdoblju.

Slika 46: Prostorni raspored smještajnih kapaciteta na području grada Splita

Izvor: Studija turističkog nosivog kapaciteta grada Splita (Institut za turizam, 2022.)

Grafikon 40: Broj kreveta u ukupnim komercijalnim smještajnim kapacitetima na sto stanovnika u 2022. godini, u deset kotara i naselja grada Splita s najvećom izgrađenosti kapaciteta po stanovniku

Izvor: Studija turističkog nosivog kapaciteta grada Splita (Institut za turizam, 2022.)

U Studiji TNK je prikazan broj kreveta u komercijalnom smještaju na sto stanovnika u 2022. godini, i to za deset kotara i naselja Splita s najvećim brojem kapaciteta po stanovniku – tzv. intenzitet izgrađenosti kapaciteta (Grafikon 40). (Budući da u vrijeme izrade Studije nisu bili dostupni podaci o broju stanovnika po kotarevima iz Popisa 2021., korišteni su podaci iz Popisa 2011. Kako sada raspolažemo novijim podacima, u ovom izvješću izračun je ažuriran na grafikonu 40). **Potvrđeno je očekivanje autora Studije da na području kotara Grad na jednog stanovnika dolazi jedan, pa čak i nešto više od jednog kreveta u komercijalnom smještaju, dok se u Slatinama približava broji od tri kreveta po stanovniku.**

Nekomercijalni smještaj su stanovi i kuće koje se povremeno daju turistima, ali nisu službeno registrirani ili primarno namijenjeni turistima, što čini statističke podatke o njima nepouzdanim i znatno podcijenjenim. Službeni podaci pokazuju da je broj kreveta u nekomercijalnom smještaju rastao s 3.500 u 2019. na 5.450 u 2023. godini, no stvarni broj, prema procjenama temeljenima na popisima stanovništva iz 2011. i 2021. (podaci o broju nenastanjenih stanova, stanova za povremenu upotrebu ili isključivo za obavljanje djelatnosti), vjerojatno višestruko premašuje registrirane kapacitete. (Studija TNK daje procjenu od cca 5000 dodatnih nekomercijalnih kreveta u 2023.).

Broj kreveta prema kategorizaciji u smještajnom objektu vrste HOTEL

Struktura hotelskog smještaja Splita u razdoblju 2019.-2023. jasno pokazuje premještanje težišta prema hotelima viših kategorija (4* i 5*) uz istovremeni nagli rast nekategoriziranih kapaciteta (+80% kapaciteta u 5 godina). Najznačajniji kapacitet su 4* hoteli – koncentriraju najveći broj kreveta i kontinuirano rastu. Niže kategorije (2* i 3*) stagniraju, što ukazuje na dugoročan trend prelaska prema kvalitetnijoj i luksuznijoj ponudi.

Prema podacima Ministarstva turizma i sporta na dan 1. 12. 2023. godine, odnosno na kraju promatranog razdoblja kategoriziran je broj objekata prikazan u tablici 46.

Vrsta objekta	Kategorija	Broj objekata	Broj kreveta
Hotel	2*	1	387
	3*	8	339
	4*	21	1968
	5*	4	900
	Ukupno:	34	3594
Hotel baština (heritage)	4*	3	136
	bez kategorizacije	10	285
	Ukupno:	13	421
Integralni hotel	bez kategorizacije	8	238
Lječilišne vrste	4*	2	248
Hoteli posebnog standarda	5*	1	512

Tablica 46: Broj kategoriziranih objekata iz skupine hoteli

Izvor: Podatci Ministarstva turizma i sporta

Poseban kritički osvrt daje se na kategoriju „**lječilišna vrsta hotela**“. Naime, prema podacima Ministarstva turizma i sporta, na dan 24. srpnja 2025. u Hrvatskoj su kategorizirana ukupno četiri objekta ove vrste:

- Hotel Termal koji posluje u sklopu pravnog subjekta Daruvarske toplice,
- Hotel Biokovka koji posluje u sklopu pravnog subjekta Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju "Biokovka", te
- **dva** splitska hotela - HOTEL Dioklecijan hotel & Residence i MARVIE HOTEL.

Za građevinu današnjeg Hotela Dioklecijan hotel & Residence uporabna dozvola je izdana 2013. za umirovljenički dom s poliklinikom i 3 poslovna prostora (poslovnica banke, trgovina, caffe bar), u GUP-om određenoj namjeni „D2“ – javna i društvena, socijalna.

Za građevinu Hotela Marvie uporabna dozvola je ishođena 2017. godine, za građevinu javne i društvene namjene, zdravstvena ustanova poliklinika i lječilište s pratećim sadržajima - CENTAR ZDRAVOG ŽIVLJENJA, unutar GUP-om određene namjene „D“ - javna i društvena.

Prema *Zakonu o prostornom uređenju* i *Zakonu o gradnji*, građevina se može koristiti isključivo u skladu s izdanom uporabnom dozvolom i planom, što upućuje na pravnu disonancu: objekt ima jedan identitet u urbanističkom planiranju, a drugi u sustavu turističke kategorizacije. **Ako se hoteli-lječilišta opravdavaju konceptom zdravstvenog turizma, time se otvara ozbiljan pravni i planski problem – praktički svaki dom za starije ili poliklinika može kroz sustav kategorizacije postati hotel sa „zdravstvenim predznakom“, pri čemu se planska namjena objekta briše odlukama sektorskih ministarstava. Tako ono što je trebalo biti umirovljenički dom postaje rezidencijalni hotel s bazenom, a prateći sadržaji „Centra zdravog življenja“ postaju hotel s četiri zvjezdice.**

Broj kreveta prema kategorizaciji u objektima koji pružaju usluge u domaćinstvu

Kategorija		2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
1 zvjezdica	Broj objekata	63	54	53	48	43
	Broj kreveta	380	332	324	287	246
2 zvjezdica	Broj objekata	490	429	419	449	498
	Broj kreveta	1,669	1,469	1,446	1,567	1,696
3 sunca (za OPG)	Broj objekata	0	0	1	1	1
	Broj kreveta	0	0	2	2	2
3 zvjezdica	Broj objekata	4,679	4,08	3,899	4,317	5,058
	Broj kreveta	16,652	14,717	14,178	15,43	17,671
4 zvjezdica	Broj objekata	1,135	1,097	1,139	1,243	1,384
	Broj kreveta	4,203	4,086	4,275	4,604	5000
5 zvjezdica	Broj objekata	25	28	29	27	32
	Broj kreveta	125	136	142	135	155

Tablica 47: Broj objekata i kreveta prema kategorizaciji u objektima koji pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu
Izvor: Statistički podaci o ostvarenom turističkom prometu na području Grada Splita od 2013. do 2023. (Turistička zajednica Grada Splita), grafička obrada autor

Tablica 47 pokazuje da u domaćinstvima koja pružaju ugostiteljske usluge prevladava kategorija s tri zvjezdice, koja stabilno čini oko 70% svih kreveta, dok objekti s četiri zvjezdice zauzimaju oko 20%. Kategorije s jednom i dvije zvjezdice bilježe pad, dok objekti s četiri i pet zvjezdica kontinuirano rastu, što upućuje na jačanje luksuznog smještaja. Objekti s 3 zvjezdice pokazuju fluktuacije, ali ukupan broj kreveta u toj kategoriji raste tijekom razdoblja.

Profil i obilježja turističke potražnje u Splitu

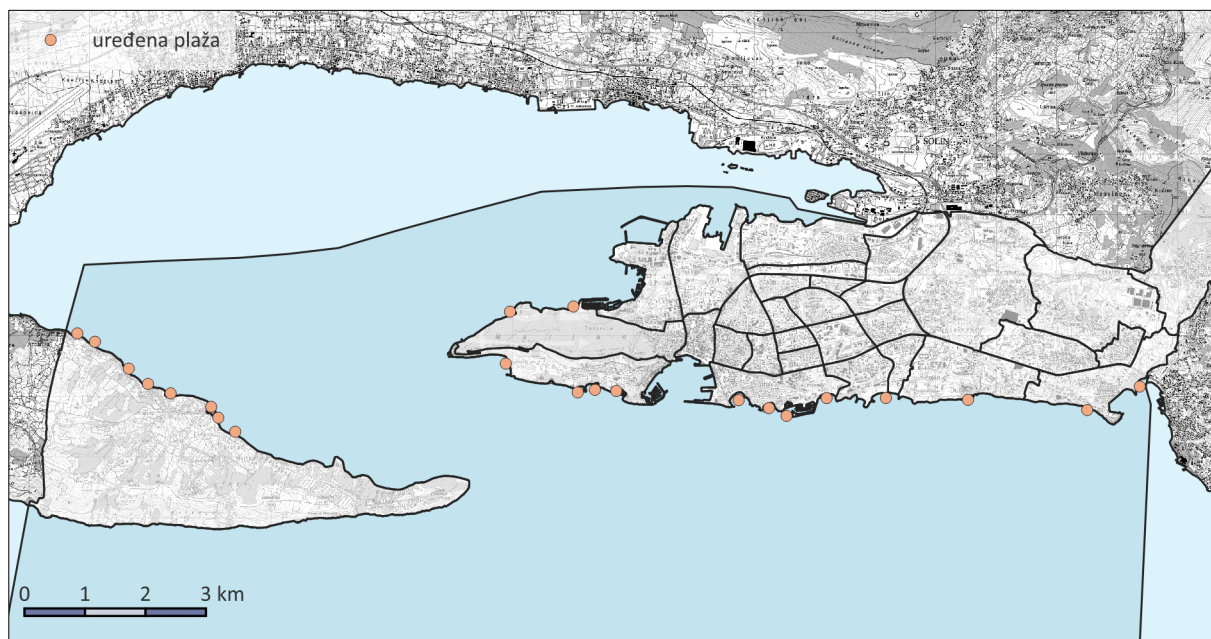
Institut za turizam je u sklopu istraživanja Tomas Hrvatska 2022. proveo analizu turističke potražnje u Splitu, usmjerenu na goste koji borave u komercijalnom smještaju. Rezultati pokazuju rast udjela mlađih turista, posebno onih između 18 i 35 godina koji čine gotovo polovicu svih posjetitelja, dok je udio obitelji s djecom i starijih stabilan, ali manji. Turisti u Splitu često su visoko obrazovani – gotovo 60 % ima fakultetsko ili više obrazovanje – te iznadprosječnih primanja, pri čemu više od trećine zarađuje 5.000 eura ili više. Prosječna duljina boravka je kratka, oko tri noći.

Plaže

Grad Split raspolaže izuzetno velikom površinom (oko 95.000m²) uređenih i lako dostupnih plaža. Glavne uređene plaže navedene su u tablici 48 i prikazani na slici 47.

U promatranom razdoblju većinu plaža održavala je gradska tvrtka Splitska obala d.o.o., koja je 2024. pripojena trgovačkom društvu Žnjan d.o.o. također u vlasništvu Grada Splita.

Tematizacija plaža prema *Regionalnom programu uređenja i upravljanja morskim plažama na području SDŽ* se ne provodi. Nedostatak parkiranja predstavlja izraženi problem, posebice za plaže uz Marjan.

Slika 47: Glavne uređene plaže na području Grada Splita

Izvor: Studija turističkog nosivog kapaciteta grada Splita (Institut za turizam, 2022.)

Red. br.	Naziv plaže	Vrsta	Tip	Površina (m ²)	Koncesija
1	Prva voda	uređena plaža	šljunčana	3800	ne
2	Bene	uređena plaža	dijelom pješčana	13000	da
3	Kašjuni	uređena plaža	šljunčana	7000	da*
4	Kaštelet	uređena plaža	šljunčana	6500	ne
5	Ježinac	uređena plaža	šljunčana	1200	ne
6	Zvončac	uređena plaža	šljunčana/stjenovita	800	ne
7	Bačvice i Ovčice	uređena plaža	pješčana/šljunčana	14600	ne
8	Firule	uređena plaža	pješčana	900	ne
9	POŠK	uređena plaža	stjenovita	1450	ne
10	Trstenik	uređena plaža	šljunčana	6400	da
11	Žnjan	uređena plaža	šljunčana/stjenovita	15000	ne
12	Duilo	uređena plaža/plaža za pse	šljunčana/stjenovita	1000	ne
13	Stobreč – Kaval	uređena plaža	šljunčana	2800	ne
14	Stobreč – Camping	uređena plaža	šljunčana	4000	ne
15	Plaže u Slatinama	uređena plaža	šljunčana/stjenovita	16000	ne

*koncesija pred istekom u vrijeme izrade ovog Izvješća

Tablica 48: Glavne uređene plaže na području Grada Splita

Izvor: Studija turističkog nosivog kapaciteta grada Splita (Institut za turizam, 2022.)

Broj kupaca na plažama se ne prati. Prema *Regionalnom programu uređenja i upravljanja morskim plažama na području SDŽ* iz 2015. godine, a u koji nije uključena plaža Žnjan, raspoloživi prostor po kupcu u vrijeme vršnog opterećenja procijenjen je na 1,3 m². Primjenjujući istu metodologiju⁴, uz uključivanje plaže Žnjan, raspoloživi prostor po kupcu u vrijeme vršnog opterećenja danas se procjenjuje na 1,2 m².

Nautički turizam

Sustav eCrew je poseban modul unutar sustava eVisitor, razvijen za prijavu i odjavu gostiju u nautičkom turizmu. Obuhvaća čarterska plovila, brodove za višednevna kružna putovanja te vlasnike i korisnike plovila (nautičare) koji turističku pristojbu plaćaju po noćenju prije isplovljavanja. Podaci o nautičkom turizmu prikupljeni putem eCrewa postoje, no specifični podaci o broju dolazaka i noćenja u nautičkom charteru na području Grada Splita nisu posebno dostupni u statističkim izvještajima.

Na županijskom nivou u 2023. godini najviše plovila u tranzitu za koja je korišten vez u moru bilo je u Splitsko-dalmatinskoj županiji, i to njih 58 562 ili 26,8% od ukupnog broja takvih plovila. Slijedi Šibensko-kninska županija s 49 516 plovila (22,7%).

⁴ Izračun plažnog prostora po kupcu: Broj stanovnika x faktor istodobnosti (0,3) + broj turista x faktor istodobnosti (0,7) / ukupna površina plaža: 161.312 x 0,3 + 42.564 x 0,7 / 94.586 = 1,2

Na području grada Splita postoji jedna luka nautičkog turizma – ACI MARINA SPLIT, razvrstana prema *Pravilniku o kategorizaciji luke nautičkog turizma i razvrstavanju drugih objekata za pružanje usluga veza i smještaja plovnih objekata (NN 120/19)* u kategoriju „4 sidra“. Ukupan broj smještajnih jedinica je 385, od toga 355 vezova u moru, te 30 suhih vezova.

Sukladno *Studiji turističkog nosivog kapaciteta grada Split* Lučka uprava Splitsko-dalmatinske županije je 2022. godine upravljala i sportskim lučicama Spinut⁵ i Zenta⁶. Lučica Spinut je imala kapacitet 850 vezova u moru te 300 brodova na suhom vezu, a lučica Zenta 720 vezova u moru. Sukladno objavljenim cjenicima, u lučici Spinut bio je moguć dnevni vez, a u lučici Zenta nekomunalni mjesečni vez.

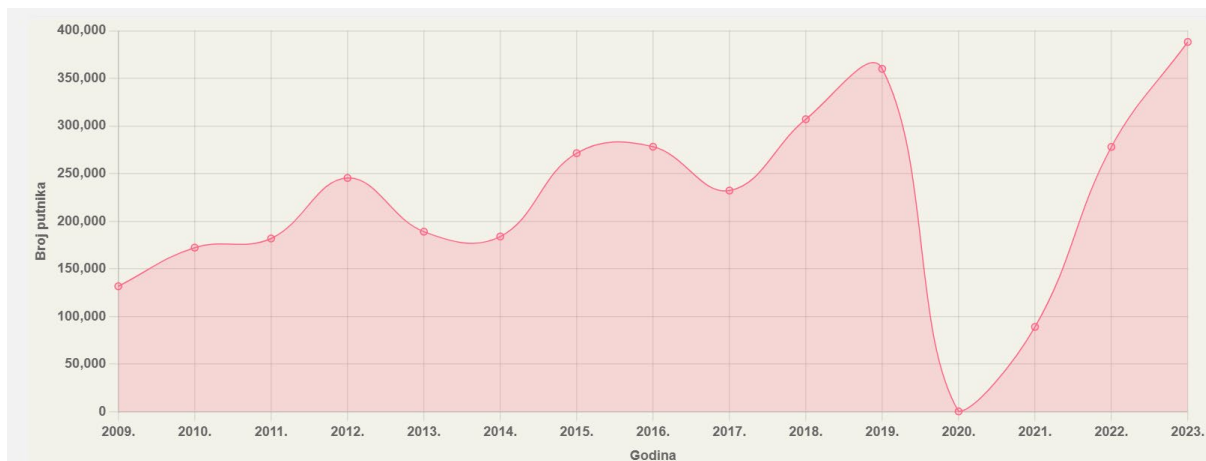
Određen broj nautičkih vezova postoji i u lukama otvorenim za javni promet pod upravom Lučke uprave Splitsko-dalmatinske županije:

- SLATINE luka otvorena za javni promet lokalnog značaja II kategorije,
- STOBREČ luka otvorena za javni promet lokalnog značaja III kategorije,
- ZENTA luka otvorena za javni promet lokalnog značaja,
- ZAPADNA OBALA luka otvorena za javni promet lokalnog značaja – ima dnevni vez.

Kružna putovanja

Luka Split je od svih luka u županiji najvažnija destinacija za brodove na kružnim putovanjima, dok je na državnom nivou po broju uplovljavanja na drugom mjestu, nakon Dubrovnika. 2023. godine tako je najviše posjeta stranih brodova za kružna putovanja imala luka Dubrovnik (475 posjeta), slijede luke Split (300 posjeta), Zadar (160 posjeta), Hvar (110 posjeta), Korčula (101 posjet) te Šibenik (89 posjeta).

Prema statističkim podacima Lučke uprave Split broj putnika na brodovima za kružna putovanja u 2023. godini je 388.204 (Grafikon 41).

Grafikon 41: Broj putnika na brodovima za kružna putovanja 2023. godine u Gradu Splitu

Izvor: Lučka uprava Split

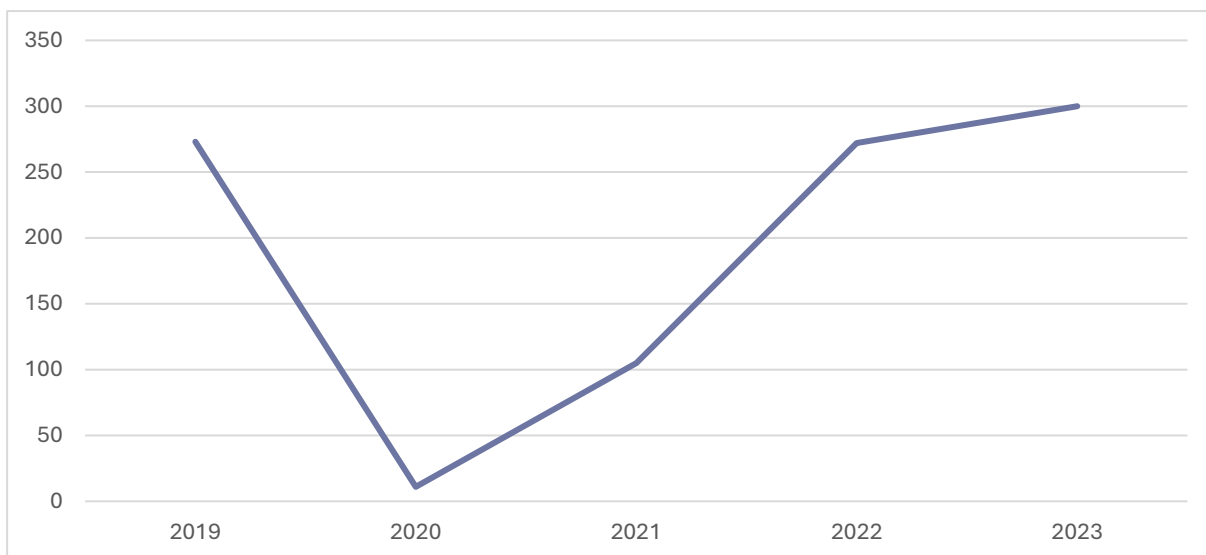
⁵ Za sportsku luku Špinut je u međuvremenu donesena *Odluka o koncesiji na pomorskom dobru u svrhu rekonstrukcije i korištenja luke posebne namjene – sportske luke Špinut (NN 46/24.)*.

⁶ Luka Zenta je u međuvremenu proglašena lukom otvorenom za javni promet 2022. godine *Odlukom o dopuni Odluke o osnivanju Lučke uprave Splitsko-dalmatinska županije (Službeni glasnik SDŽ 105/22)*.

	2019	2020	2021	2022	2023
Broj brodova za kružna putovanja	273	11	105	272	300

Tablica 49: Broj posjeta stranih brodova za kružna putovanja u Gradu Splitu

Izvor: Priopćenje DZS o statističkom istraživanju praćenje ulazaka stranih brodova za kružna putovanja u teritorijalno more Republike Hrvatske, broja putnika na brodu te dana boravka broda u teritorijalnome moru RH, grafička obrada autor

Grafikon 42: Broj posjeta stranih brodova za kružna putovanja u Gradu Splitu

Izvor: Priopćenje DZS o statističkom istraživanju praćenje ulazaka stranih brodova za kružna putovanja u teritorijalno more Republike Hrvatske, broja putnika na brodu te dana boravka broda u teritorijalnome moru RH, grafička obrada autor

Turistička potražnja u Splitu

Studija Turističkog nosivog kapaciteta grada Splita analizira ukupnu turističku potražnju u Splitu tijekom 2021. godine, koja ulazi u promatrano razdoblje ovog Izvješća, pa se u nastavku daje sažetak njezinih ključnih zaključaka, relevantnih za procjenu turističkog opterećenja i nosivog kapaciteta grada.

Uočeni izazovi i karakteristike turističkog prometa:

- Prostorna koncentracija noćenja najizraženija je u Središnjem Splitu (51%), Kupališnom Splitu (25%) i širem području (23%), dok je zaleđe gotovo neiskorišteno. Ključni kotari Grad, Bačvice, Varoš i Lučac–Manuš zajedno generiraju gotovo polovicu ukupnih noćenja. Sezonalnost je izrazita, a u srpnju i kolovozu, posebno tijekom festivala ULTRA Europe, dolazi do visokog turističkog intenziteta.
- Neformalni smještaj (kuće i stanovi za odmor, boravak kod prijatelja i rodbine) znatno povećava opterećenje prostora. U 2021. evidentirano je 24,5 tisuća noćenja, dok realna procjena pokazuje mogućih 6.900 dodatnih noćenja dnevno. Stvarni broj noćenja mogao je dosegnuti preko 5 milijuna, što ukazuje na snažnu prisutnost „sivog“ turizma.
- Split je jedno od glavnih kruzing odredišta na Jadranu. Domaći kruzing i nautički turisti dodatno opterećuju gradsku infrastrukturu, a prema nekim procjenama, u vršnim danima broj gostiju može doseći i do oko 7.000, iako precizni podaci za te dane nisu potpuno dostupni.

- Split privlači znatan broj jednodnevnih posjetitelja iz okolnih destinacija (Seget, Okrug, Podstrana, Trogir). Dodatni pritisak stvaraju organizirani izleti, prolazni cestovni i lučki promet, pri čemu Luka Split može doseći do 75 tisuća putnika i 10 tisuća vozila dnevno tijekom kolovoških vikenda.
- U vršnim danima u gradu boravi oko 42,6 tisuća turista u svim oblicima smještaja, od čega se oko 19 tisuća koncentrira u Središnjem Splitu, a 12,5 tisuća su jednodnevni posjetitelji. Turistički intenzitet u nekim zonama (Slatine, Stobreč) doseže i do tri turista po stanovniku. U najopterećenijim kotarima (Grad, Varoš, Bačvice, Lučac–Manuš) turisti fizički dominiraju prostorom, što utječe na svakodnevni život lokalnog stanovništva.

Analiza potvrđuje da Split u vršnim sezonama funkcionira na samoj granici ili iznad granice svog održivog turističkog kapaciteta. Najveći izazovi proizlaze iz:

- visokog intenziteta prostorne koncentracije u povijesnoj jezgri i obalnim zonama,
- sive zone smještaja i neregistriranih noćenja, koja realno premašuju službene statistike i narušavaju kontrolu nad turističkim tokovima,
- sezonalnosti, koja stvara ekstremne, ali kratkotrajne udarce na infrastrukturu i javni prostor,
- kružnog i tranzitnog prometa, koji multiplicira dnevne volumene posjetitelja.

Za daljnje upravljanje i planiranje turizma u Splitu ključno je uvesti diferencirane modele regulacije, uključujući:

- preciznije mjerenje i kontrolu neregistriranog smještaja,
- reguliranje dnevnih posjeta iz kruzera i satelitskih turističkih destinacija,
- prostorno preusmjeravanje turističkog prometa izvan jezgre,
- korištenje adaptivnih modela praćenja intenziteta posjeta u realnom vremenu radi upravljanja nosivim kapacitetom.

Zaključno, Split se u vršnim danima sezone suočava s ukupno oko 55 tisuća posjetitelja (turista + jednodnevnih), od čega polovica gravitira povijesnoj jezgri. Takvi volumeni jasno sugeriraju da je pritisak na kulturnu baštinu, infrastrukturu i životni standard stanovnika dosegao razine koje zahtijevaju sustavno upravljanje i strateško ograničavanje rasta turizma u korist očuvanja održivosti prostora.

II.5. OPREMLJENOST PROSTORA INFRASTRUKTUROM

Osnovnom infrastrukturom u gradu se može smatrati prometnica, gradska ulica. Osim toga neophodnu infrastrukturu čine: ostali vidovi prometa, elektroničke komunikacije, energetska infrastruktura, opskrba vodom i odvodnja otpadnih voda i druga komunalna infrastruktura. Opremljenost infrastrukturom je osnovni pokazatelj razvijenosti nekog područja, i preduvjet za njegov dalji razvoj.

II.5.1. Prometna infrastruktura

Šira prometna slika Grada i njegova povezanost s okolnim glavnim prometnim pravcima obrađena je u poglavlju I.2.1. Geoprometni položaj, a u nastavku je analizirano samo područje Grada.

U izvještajnom razdoblju od sektorskih dokumenata na području Grada Splita izrađeni su:

- *Plan održive urbane mobilnosti Grada Splita do 2030. godine (SUMP) (Sveučilište u Zagrebu: Fakultet prometnih znanosti i Zavod za prometno planiranje, 2020.) i*
- *Masterplan prometnog razvoja funkcionalne regije Srednja Dalmacija (Trames, 2023.).*

Plan održive urbane mobilnosti (SUMP) razmatra cjelokupni sustav prometa, ali s fokusom na održive forme prometa (javni prijevoz, biciklistički i pješački promet). U segmentu cestovnog prometa, nije razmatran efekt novog mosta preko Kaštelanskog zaljeva i disperzija prometa s njega po ulasku u Split. Masterplan je rađen za područje Splitsko-dalmatinske i Šibensko-kninske županije, odnosno pokriva široko područje i ne fokusira se na interne probleme Grada Splita.

Posljednja studija koja se sveobuhvatno bavila prometom primarno na području Grada Splita izrađena je 2011. godine: *Prostorno-prometna studija šireg područja Grada Splita (IGH, 2011.)*. Zbog protoka vremena, društvenih i gospodarskih promjena, kao i gradnje realizirane u međuvremenu, navedena studija je zastarjela i potrebno o je izraditi **novu Prometnu studiju (s obradom pješačkog i biciklističkog prometa kao integriranih dijelova ukupne prometne mreže)**, koja bi dala konkretna i provediva rješenja postojećih prometnih problema kako cestovnog, tako i svih drugih vrsta prometa, te bi dala i prijedlog disperzije prometa s novog mosta preko Kaštelanskog zaljeva. Predloženi sadržaj navedene studije je detaljnije opisan u poglavlju IV.2.3. Izrada „novog“ PPUG-a i GUP-a – planova nove generacije.

Cestovni promet

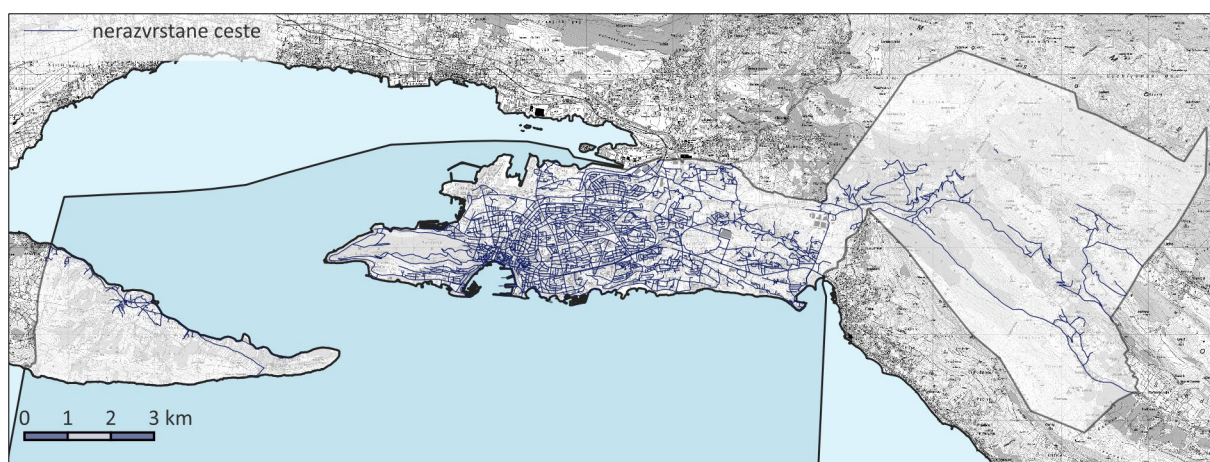
Sukladno *Odluci o nerazvrstanim cestama na području grada Splita (SG GS 07/20, 15/22)* i njezinom pratećem *Popisu nerazvrstanih cesta* iz 2022. godine na području Grada utvrđeno je ukupno 297 km nerazvrstanih cesta. Sukladno grafičkim podatcima u sloju „Nerazvrstane ceste“ na GIS Portalu Grada Splita u trenutku pisanja ovog Izvješća duljina nerazvrstanih cesta iznosi 391 km (Slika 48).

Promatrajući duljinu i prostorni raspored nerazvrstanih cesta, Grad Split naizgled ima razgranatu mrežu ulica. Međutim nerazvrstane ceste su sukladno Zakonu o cestama: *"ceste koje se koriste za promet vozilima i koje svatko može slobodno koristiti (...), a koje nisu razvrstane kao javne ceste u smislu ovog Zakona"*, iz čega proizlazi kako nerazvrstane ceste ne moraju udovoljavati ni uvjetima prostorno-planske dokumentacije niti prometne struke glede:

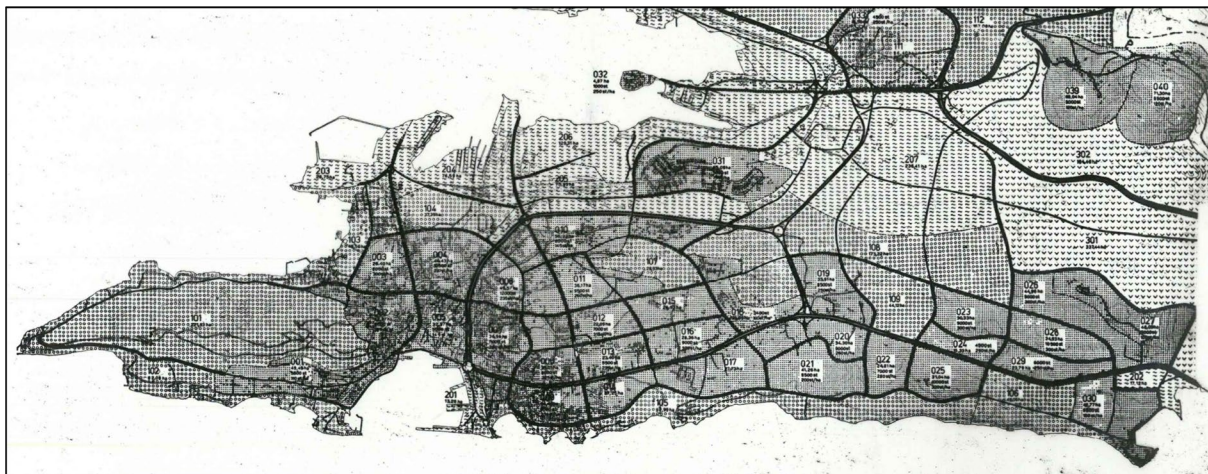
- širine kolničke trake,
- elemenata profila ulice (broj kolničkih traka, nogostupi, drvored i drugo),
- elemenata horizontalne geometrije (radijusi krivina i skretanja, projektirane brzine kretanja i protočnosti i drugo),
- elemenata visinske geometrije i maksimalnog uzdužnog nagiba (mogućnost pristupa protupožarnim vozilima) itd.

Zbog toga je većina nerazvrstanih cesta, osobito u neplanski građenim dijelovima Grada, substandardna i ne zadovoljava potrebe svih sudionika u prometu, osobito pješaka, kao ni potrebe protočnosti automobila za grad veličine Splita.

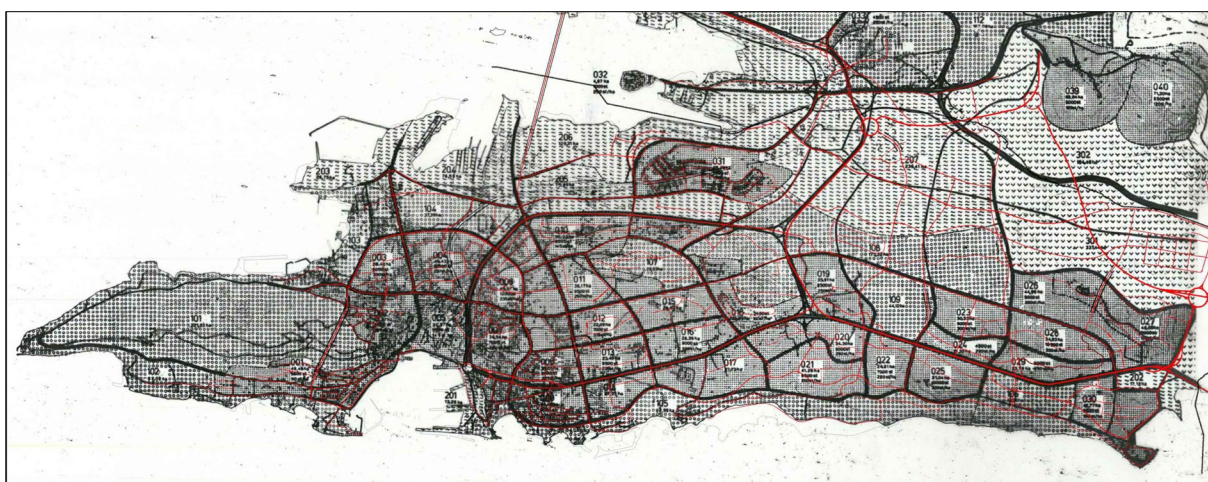
Glavni prometni pravci definirani kao okosnice organizacije prometa u Gradu Splitu u važećoj prostorno-planskoj dokumentaciji (PPUG-u i GUP-u) zapravo su definirani još 1968. godine prostorno-planskim dokumentom *Odluka koja zamjenjuje urbanistički plan Splita i obalnog područja (Službeni glasnik Općine Split 13/68)* (Slika 49) i do danas su zadržani u svom osnovnom obliku (Slika 50 i Slika 51).

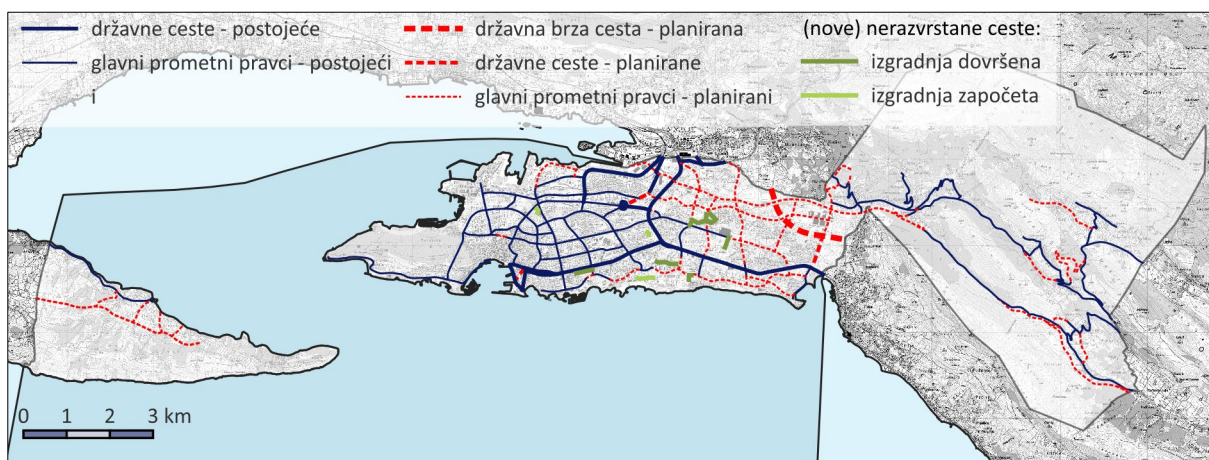
Slika 48: Nerazvrstane ceste na području Grada Splita u trenutku pisanja Izvješća
Izvor: GIS Portal Grada Splita, grafička obrada autor

Slika 49: Grafički prikaz iz Odluke koja zamjenjuje urbanistički plan Splita i obalnog područja (Službeni glasnik Općine Split 13/68)
Izvor: Odluka koja zamjenjuje urbanistički plan Splita i obalnog područja (Službeni glasnik Općine Split 13/68)

Slika 50: Grafički prikaz iz Odluke koja zamjenjuje urbanistički plan Splita i obalnog područja (Službeni glasnik Općine Split 13/68) s preklapom koridora (crvena boja) iz važećeg GUP-a na isti
Izvor: Odluka koja zamjenjuje urbanistički plan Splita i obalnog područja (Službeni glasnik Općine Split 13/68), grafička obrada autor

Slika 51: Izgrađenost glavnih prometnih pravaca planiranih prostorno-planskom dokumentacijom, te realizirana gradnja nerazvrstanih cesta u izvještajnom razdoblju
Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Splita i njegove aktualne Izmjene i dopune, Analiza prometne mreže na području obuhvata GUP-a Splita, te Programi građenja komunalne infrastrukture za razdoblje od 2019. do 2024. godine, grafička obrada autor

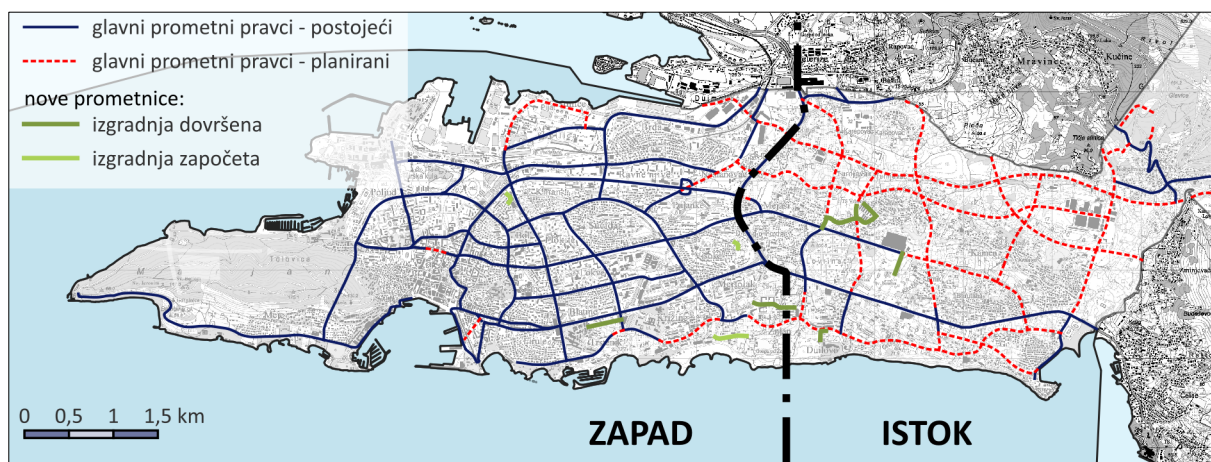
Objektivno se može utvrditi da je prometna infrastruktura Grada Splita u izrazito lošem stanju. S aspekta izgrađenosti i tehničkog standarda cestovne mreže, područje grada moguće je promatrati u dva dijela: zapadno i istočno od ulice Zbora narodne garde – D8 (u južnom dijelu produžetak osi sjever–jug prema obalnoj liniji, od križanja ZNG-a i Poljičke ceste, sukladno priloženoj slici 52).

U zapadnom dijelu grada stupanj izgrađenosti prometnih koridora prividno djeluje zadovoljavajuće, no i dalje zahtijeva niz ozbiljnih intervencija. Ključni prioriteti odnose se na dovršetak značajnih prometnih pravaca (Mandžerova ulica, prometni sklop u zoni GP Istočna obala – prilaz trajektnoj luci, dio Bračke ulica, Zajčeva ulica), denivelaciju glavnih gradskih raskrižja, sagledavanje trase druge cijevi tunela ispod Marjana te na izgradnju sabirnih i pristupnih prometnica unutar postojećih stambenih područja (Vrh Sućidra, Visoka, Kocunar, Neslanovac, Brda, Ravne njive, Meje i dr.). Uz to, nužno je kontinuirano unaprjeđivati tehničke standarde postojećih prometnica, pješačkih i biciklističkih koridora, pješačkih zona, prometa u mirovanju i javnog prijevoza, uključujući sustave oborinske odvodnje.

U istočnom dijelu grada stanje prometne mreže izrazito je nezadovoljavajuće, ispod minimalnih potreba građana – kako stanovnika i zaposlenih na tom području, tako i ostalih korisnika koji svakodnevno prometuju ovim dijelom Splita. Detaljnijom analizom moguće je izdvojiti nekoliko ključnih problema:

- Neizgrađenost ili nedovršenost glavnih prometnih pravaca, i uzdužnih i poprečnih.
- Neizgrađenost sekundarne mreže (sabirne i pristupne ceste predviđene GUP-om ili prostornim planovima užih područja), koja se najčešće realizira ad hoc – na inicijativu pojedinih investitora ili kotarskih vijećnika, umjesto kroz sustavno planiranje.
- Nedostatna usklađenost dinamike realizacije s prometnicama državnog i regionalnog značaja, koja se odvija stihijski i bez koordinacije državnih i gradskih tijela.
- Nedovoljna pokrivenost prostornim planovima užeg područja.
- Neusklađenost djelovanja gradskih službi međusobno, kao i u odnosu na ostale ključne dionike (Hrvatske ceste, HEP – HOPS i ODS „Elektrodalmacija“, Hrvatske vode, Vodovod i kanalizacija, sustav oborinske odvodnje i dr.).

Sljedeći grafički prikaz pokazuje da prometna mreža na istoku, a djelomično i na jugu urbanog područja Grada, u velikoj mjeri još nije realizirana (Slika 52):

Slika 52: Izgrađenost glavnih prometnih pravaca planiranih prostorno-planskom dokumentacijom, te realizirana gradnja nerazvrstanih cesta u izvještajnom razdoblju

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Splita i njegove aktualne Izmjene i dopune, „Aksijski plan razvoja prometne mreže Grada Splita“ koji su izradile stručne službe Grada Splita na čelu s Teom Vojkovićem te Programi građenja komunalne infrastrukture za razdoblje od 2019. do 2024. godine, grafička obrada autor

Glavni prometni pravci na istoku grada, koji su još uvijek većinom neizgrađeni, su:

- uzdužni pravci:
 - Put Mostina od Solinske do TTTS-a (i dalje do spoja na županijsku cestu),
 - nastavak Vukovarske ulica do Stobreča (od Lovrinačke ulice do nadvožnjaka preko D8),
 - Bračka ulica (od Žnjanske do nadvožnjaka preko D8),
 - kao i dodatno u manjoj mjeri Put Žnjana, te
- poprečni pravci:
 - Lovrinačka ulica,
 - Put Kamena,
 - Put Kile (od Puta Duilova do Puta Mostina).

Uzroci ovakvog stanja mogu se podijeliti na unutarnje (gradske) i vanjske.

Na gradskoj razini problemi proizlaze iz nedostatnih organizacijskih i kadrovskih kapaciteta, te nedjelovanja ili pogrešnog djelovanja nadležnih gradskih tijela.

Vanjski uzroci povezani su s djelovanjem državnih, županijskih i drugih javnopravnih tijela, uključujući:

- složenost zakonom propisanih postupaka u području izgradnje prometne infrastrukture (imovinsko-pravni odnosi, katastarsko-zemljišnoknjižni postupci, procesne radnje različitih institucija),
- neprimjerenu razinu nadležnosti državnih i županijskih tijela u pripremi, organizaciji i provedbi infrastrukturnih projekata na području velikih gradova, što značajno usporava realizaciju.

Evidentna je i nedovršenost Zagorskog puta, koji je početkom 2020. godine *Odlukom o razvrstavanju javnih cesta (NN 17/20)* u jednom dijelu kategoriziran kao državna cesta, s ciljem olakšanja postupka izvlaštenja. Iako je postupak izvlaštenja jednostavniji za državne ceste, (jer se građenje javnih cesta provodi u interesu RH primjenom *Zakona o izvlaštenju i određivanju naknade (NN 74/14, 69/17, 98/19)*), nažalost ni to nije dovelo do ubrzanja, jer u vrijeme izrade ovog Izvješća još nije ishođen akt za građenje.

U vrijeme izrade ovog Izvješća, za pristup Trajektnoj luci Split u tijeku je izrada *Prometne analize varijantnih rješenja anketnog natječaja za izradu idejnog urbanističkog rješenja Gradskog projekta Istočna obala*, za potrebe izrade *Urbanističkog plana uređenja gradske luke „Istočna obala“ u Splitu* (Odluka o izradi objavljena u Službenom glasniku Grada Splita 20/25).

Sukladno Programu građenja komunalne infrastrukture za godine od 2019. do 2024. u promatranom periodu od 2020. do 2023. godine realizirana je gradnja sljedećih prometnica (Slika 51):

- Primoštenska ulica, dionica 17 duljine cca 450 m, izgrađena tijekom 2020. godine,
- priključak na Put Žnjana, potez duljine cca 160 m, izgrađen u periodu 2020. i 2021. godine,
- „pristupne ceste za POS“, potez duljine cca 540 m, izgradnja dovršena tijekom 2021. godine,
- „priključak istočno od Kile“, potez duljine cca 100 m, uporabna dozvola ishođena sredinom 2021. godine,
- kružno raskrižje kod škole Pazdigrad s os 13 izgrađeno tijekom 2021. godine,
- Šoltanska ulica, potez duljine cca 450 m, dovršena tijekom 2022. godine,
- ulica Hrvatske neovisnosti, potez duljine 530 m, puštena u promet 2022. godine,

a započeta je na terenu:

- Smiljanićeva ulica, početak radova prijavljen krajem 2023. godine,
- ulica Put Žnjana, dionica 1, početak radova prijavljen krajem 2023. godine,
- ulica Mira Barešića, početak radova prijavljen 2023. godine.

Sukladno navedenom ukupna duljina izgrađenih nerazvrstanih cesta u četverogodišnjem razdoblju iznosi cca 2,25 km, odnosno cca 558 m/godišnje.

Osim navedenih prometnica, koje su izvedene ili čija je izgradnja započeta, sukladno *Programu građenja komunalne infrastrukture u 2023. godinu s projekcijama za 2024. i 2025. godinu* u različitoj fazi postupka ishođenja dozvola ili izvlaštenja su još ukupno 52 nerazvrstane ceste. Kao najveće prepreke u realizaciji izdvajaju se **dugotrajni postupak ishođenja lokacijske dozvole te složeno rješavanje imovinsko-pravnih odnosa**, što je detaljnije objašnjeno u poglavlju IV.1.5.

Planirani novi most preko Kaštelanskog zaljeva će imati veliki utjecaj na cjelokupni sustav cestovnog prometa urbanog dijela područja Grada, koji nije još uvijek sustavno analiziran niti je ponuđeno rješenje disperzije prometa nakon ulaska u Split na području Kopilice.

S druge strane, projekt izgradnje „prave“ obilaznice Grada Splita, odnosno strateški investicijski projekti RH „Multimodalna platforma splitske aglomeracije – Mravince - Stobreč – Dugi Rat – Omiš“ ima cilj izmjestiti položaj državne ceste DC8 na istočni dio urbanog područja grada (Slika 51), čime se očekuje određeno rasterećenje na križanjima DC8 s ulicama Domovinskog rata i Poljička cesta. Za dionicu od čvora Mravince do čvora TTTS, koja je na području Grada Splita, ishođena je građevinska dozvola krajem 2024. godine i započeto je izvođenje radova.

Izvan izvještajnog razdoblja, a u vrijeme izrade ovog Izvješća *Odlukom o razvrstavanju javnih cesta (NN 109/25, 118/25)* na području Grada Splita proglašene su dodatne državne ceste:

- DC436 – koja obuhvaća novi planirani most preko Kaštelanskog zaljeva (izvan granica Grada Splita) i Dubrovačku ulicu koja se nalazi u njegovom produžetku, te
- DC556 – koja je definirana kao spoj DC433 i DC8, i prolazi ulicama planiranim GUP-om i to Put Mostina-Karepovac-Put Kamena-Vukovarska ulica.

Planirani pravac Put Mostina-Karepovac-Put Kamena-Vukovarska ulica predstavlja značajan planirani prometni pravac u Splitu, čijom realizacijom bi se stvorila okosnica daljeg rješavanja prometa istočnog dijela grada.

Promet u mirovanju

U Gradu Splitu kronično nedostaje parkirališnih mjesta:

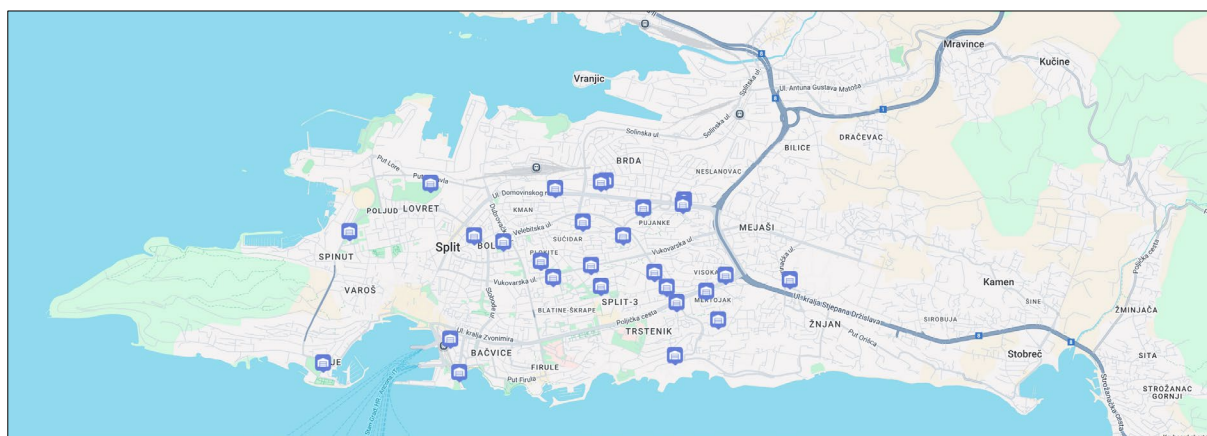
- kako u starim dijelovima grada, koji su građeni prije izuma i razvoja automobila,
- i u dijelovima grada planski građeni '60-ih i '70-ih godina prošlog stoljeća, jer je tadašnji normativ potrebnih parkirališnih mjesta iz današnje perspektive bio iznimno mali,
- tako i u dijelovima grada koji se danas grade, jer se prostorno-planska dokumentacija dugo nije mijenjala (PPUG izrađen 2005., a GUP 2006. s posljednjim izmjenama i dopunama 2014.) i nije ispratila povećanje standarda broja automobila po kućanstvu (Tablica 50 i Grafikon 43).

Zbog toga je u izvještajnom razdoblju od strane gradske vlasti najavljen vrlo ambiciozan plan gradnje ili rekonstrukcije s nadogradnjom čak 30 garaža na urbanom području Grada Splita, koji imaju za cilj riješiti ovaj gorući problem Grada. Dvije lokacije se odnose na takozvane „*park&ride*“ garaže, koje spajaju garažu s terminalom javnog gradskog prijevoza: Lovrinac na obodnom dijelu Grada te Turska kula izvan šireg centra, s ciljem poticanja turista da svoje automobile ostave izvan centra i koriste javni prijevoz ili pješake.

Više projekata javnih garaža je u različitim fazama realizacije. U izvještajnom razdoblju izgrađena je 1 nova garaža i završena je nadogradnja 1 postojeće garaže, a do trenutka pisanja izvješća dovršena je izgradnja još 2 nove garaže, a za 3 nove je prijavljen početak radova:

- nadogradnja garaže na Mertojaku u Ostravskoj ulici dovršena je 2021.,
- nova garaža na Lokvama otvorena je 2023.,
- nova garaža Split 3 – Dobrilina ulica otvorena je 2024.,
- nova garaža na Trsteniku u Papandopulovoj ulici – početak građenja je prijavljen 2023.,
- nova garaža Ravne Njive – početak građenja je prijavljen 2024.,
- nova garaža Sućidar - Perivoj Ane Roje – početak građenja je prijavljen 2025.,
- nova garaža Meje – Sustipan – izmjena i dopuna lokacijske dozvole je ishoda 2021.

Odnos broja nastanjenih stanova ili kućanstava i broja automobila nije statistika koja se vodi na državnoj razini. Stoga su analizirani dostupni podatci o broju nastanjenih stanova i broju osobnih automobila na području Grada Splita, koji ne pokrivaju u potpunosti izvještajno razdoblje. Kako bi se omogućila analiza, korišten je širi vremenski period, a nedostajući podatci su aproksimirani pretpostavkom kontinuirane godišnje promjene (Tablica 50 i Grafikon 43).

Slika 53: Prikaz planiranih javnih garaža
Izvor: Grad Split – Gradimo garaže

Vidljivo je kako je broj nastanjenih stanova u blagom padu, a broj osobnih automobila u većem porastu (Grafikon 43). Omjer broja automobila po proju nastanjenih stanova se u desetogodišnjem međupopisnom razdoblju povećao s cca 0,83 na 1,05, što je povećanje od 25%, i nastavlja rasti (Tablica 50). 2020. godine je taj omjer iznosio čak 1,20 i iako je 2021. godine zabilježen veći pad (najvjerojatnije zbog ekonomskih posljedica pandemije bolesti COVID-19) za očekivati je da će se kroz par godina vratiti na vrijednost prije pandemije.

U podacima je jasno i vidljiv kumulativni efekt državnih poticaja za kupnju automobila i liberalizacije autotaksi prijevoza koji su se dogodili 2018. godine.

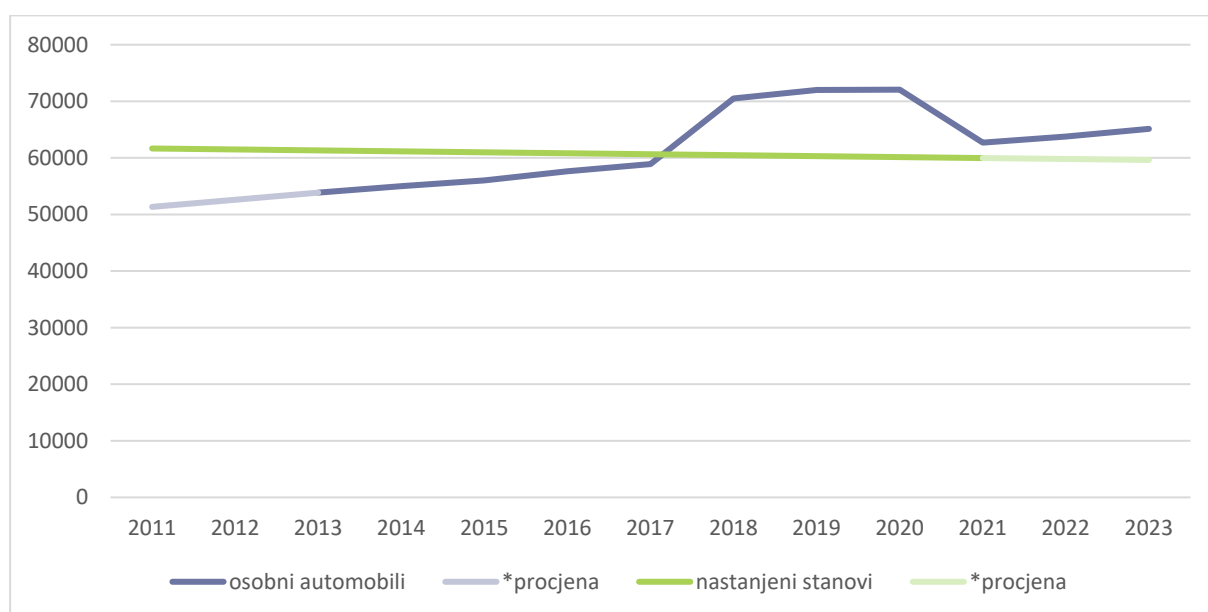
Prema evidencijama PU splitsko-dalmatinske ove uprave, na području Grada Splita u 2025. godini registrirano je ukupno čak 82.000 automobila, što bi značilo da aproksimirani omjer automobili/nastanjeni stanovi u vrijeme izrade ovog Izvješća iznosi 1,38!

U PPUG-u i GUP-u Grada Splita za stambene građevine je propisan obavezan broj parkirališnih mjesta: „2 PM/100 m², a ne manje od broja stambenih jedinica“, odnosno minimalno 1 parkirališno mjesto po stanu. **Iz statističkih podataka je jasno kako je navedeni standard broja automobila po stambenoj jedinici već od 2018. godine u potpunosti nedostatan.**

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
automobili			53.861	54.994	56.034	57.645	58.900	70.516	72.018	72.057	62.692	63.758	65.144
*procjena	51.342	52.601											
stanovi	61.662										59.971		
*procjena		61.493	61.324	61.155	60.986	60.817	60.647	60.478	60.309	60.140		59.802	59.633
omjer	0,83	0,86	0,88	0,90	0,92	0,95	0,97	1,17	1,19	1,20	1,05	1,07	1,09

Tablica 50: Broj osobnih automobila, broj nastanjenih stanova i njihov omjer na području Grada Splita

Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

Grafikon 43: Broj osobnih automobila i broj nastanjenih stanova na području Grada Splita

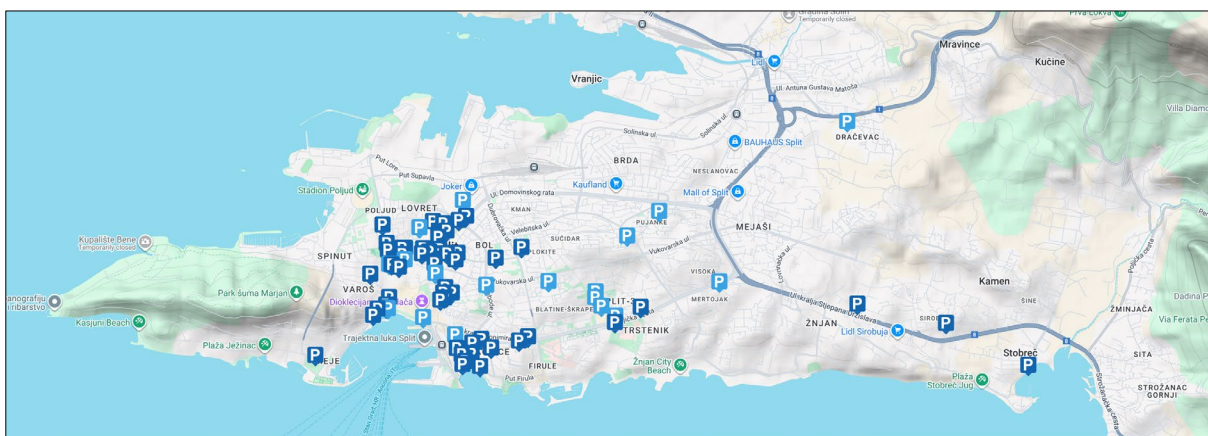
Izvor: Podatci Državnog zavoda za statistiku, grafička obrada autor

Izgradnja javnih garaža predstavlja mjeru „gašenja požara“ – rješavanje posljedica problema, ali ne i uzroka problema, pa je za očekivati kako će nedostatak parkirališnih mjesta nastaviti biti problem i u budućnosti. Mjera izgradnje javnih garaža opterećuje gradski proračun, i nije dugoročno održivo rješenje. Opravdano je rješenje u već izgrađenim dijelovima Grada gdje je potrebna sanacija. Ali ovom problemu se mora pristupiti strateški i s dugoročnim predviđanjem.

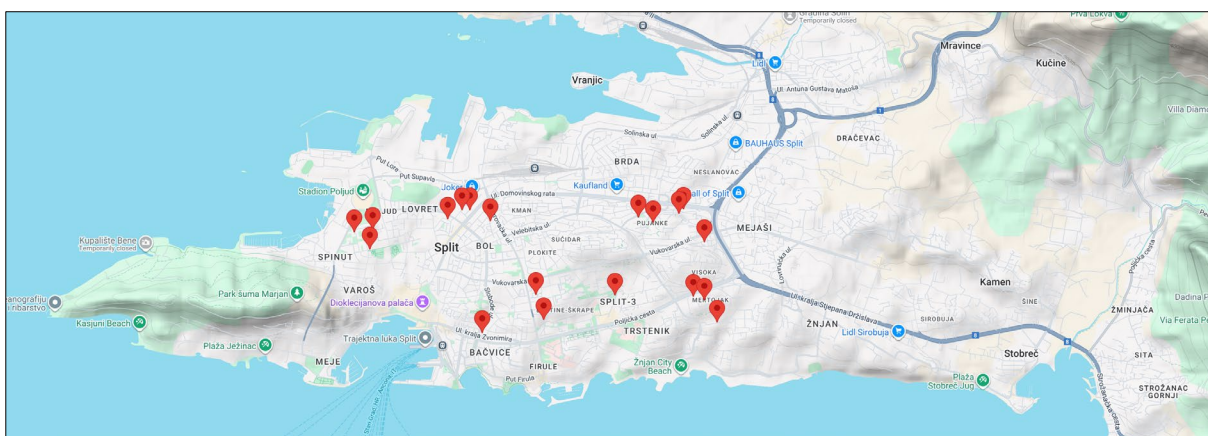
S jedne strane, potrebno je izmijeniti prostorno-plansku dokumentaciju i povećati obvezni broj parkirališnih mjesta po stambenoj jedinici, pri čemu bi se standard trebao uskladiti barem s trenutačnim, a poželjno i s očekivanim brojem automobila po kućanstvu u budućnosti.

S druge strane, jednako je važno stvoriti uvjete za zaustavljanje trenda rasta broja automobila u gradu. Time se neće smanjiti samo pritisak na parkirališne površine, nego i opterećenje samih prometnica. Ključno je da Grad ponudi i osigura kvalitetne alternative ovisnosti stanovnika o osobnom vozilu – prvenstveno kroz unaprjeđenje javnog gradskog prijevoza te poticanjem održivih oblika urbane mobilnosti.

Trenutačno postoji razvijena mreža javnih parkirališta i javnih garaža na području Grada Splita kojima upravlja gradska tvrtka Split Parking d.o.o. (Slika 54 i Slika 55). Dio javnih garaža rezerviran je samo za mjesečnu pretplatu stanovnika i nije moguće kratkotrajno parkiranje vozila.

Slika 54: Lokacije javnih parkirališta na području Grada Splita
Izvor: Split parking

Slika 55: Lokacije javnih garaža na području Grada Splita
Izvor: Split parking

		2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
parkirališta	broj parkirališta- ulična i izvanulična	64	68	70	72	74
	broj parkirališnih mjesta	3.564	4.221	4.608	4.898	5.291
garaže	broj garaža	20	20	20	21	20
	broj parkirališnih mjesta u garažama	3.738	3.736	3.711	3.836	3.851
Ukupan broj parkirališnih mjesta		7.302	7.957	8.319	8.734	9.142

Tablica 51: Pregled kapaciteta parkirališta i garaža kojima upravlja SPLIT PARKING d.o.o.

Izvor: Godišnja izvješća poslovanja tvrtke SPLIT PARKING za 2020., 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu, grafička obrada autor

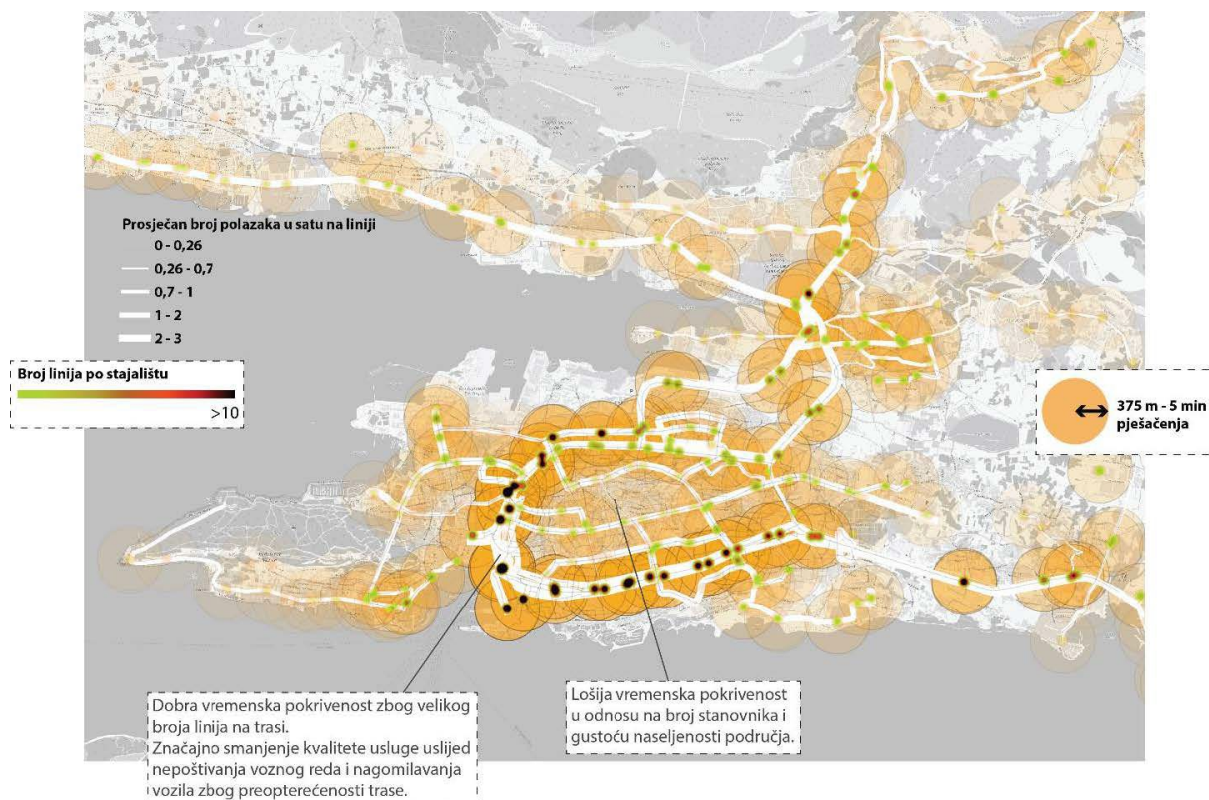
Iako je vidljiv porast broja parkirališnih mjesta (Tablica 51), rast broja registriranih motornih vozila značajno nadmašuje povećanje kapaciteta parkiranja.

Javni prijevoz

Javni gradski i prigradski autobusni prijevoz obavlja gradska tvrtka Promet Split d.o.o.

Sustav javnog prijevoza detaljno je analiziran u *Planu održive urbane mobilnosti Grada Splita do 2030. godine (SUMP)*, koji je 2020. godine utvrdio nekoliko ključnih problema (Slika 56):

- broj vozila potrebnih za održavanje voznog reda na gradskim linijama je nedostatan,

Slika 56: Analiza javnog prijevoza: vremenska pokrivenost ovisno o intervalima na liniji i broju linija po stajalištu (dnevni prosjek)

Izvor: Plan održive urbane mobilnosti Grada Splita do 2030. godine (SUMP)

- pojedina gradska područja nemaju odgovarajuće intervale između polazaka u odnosu na broj stanovnika i gustoću naseljenosti,
- u mreži linija uočen je nedostatak kvalitetnog povezivanja sjevernog i južnog dijela grada; s planiranim razvojem područja Kopilice i južne gradske obale nužno je unaprijediti povezanost tih zona javnim prijevozom.

Od izrade SUMP-a do sastavljanja ovog Izvješća ostvaren je napredak u nekoliko područja. Proces modernizacije javnog prijevoza, započet 2019. godine, obuhvatio je:

- obnovu voznog parka (nabavljeno je gotovo stotinu novih autobusa, financiranih pretežito sredstvima Europske unije, čime je prosječna starost vozila smanjena s 14 na manje od 4,5 godine),
- uvođenje digitalnih rješenja (praćenje vozila u stvarnom vremenu putem mrežnih stranica i mobilne aplikacije, kupnja karata online, implementacija e-ticketing sustava, videonadzora i informacijskih panela na stajalištima),
- započetu tranziciju prema održivoj mobilnosti (najavljeno uvođenje električnih autobusa do kraja 2026. godine, uz pripadajuću infrastrukturu za punjenje i održavanje, u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, u skladu s europskim ciljevima smanjenja emisija i povećanja energetske učinkovitosti).

Navedene aktivnosti ukazuju na jasan kontinuitet razvoja sustava javnog autobusnog prijevoza: od tehničko-tehnološke obnove i digitalizacije usluga, preko strateškog planiranja urbane mobilnosti, do postupnog prelaska na vozila s nultom emisijom.

Iako je povezanost s otočkim područjem Grada moguć cestovnim putem preko dva mosta u Trogiru, postoji i direktna brodska linija Trogir-Slatine-Split. U trenutku pisanja Izvješća navedena brodska linija je sezonalnog karaktera i plovi od početka svibnja do pred kraj listopada. *Odlukom o uspostavljanju državnih linija (NN 150/23, 108/24, 124/24)* predmetna brodska linija je 2023. godine izgubila status javne državne linije, a time i obvezu pružanja cjelogodišnje usluge, koju je imala po prethodnoj Odluci (*Odluka o određivanju državnih linija u javnom prijevozu u linijskom obalnom pomorskom prometu*⁷).

⁷ Klasa: 022-03/16-04/363, urbroj: 50301-25/14-16-2, od 22. prosinca 2016., klasa: 022-03/20-04/215, urbroj: 50301-27/25-20-2, od 21. svibnja 2020. i klasa: 022-03/21-04/11, urbroj: 50301-05/14-21-2, od 28. siječnja 2021.

Biciklistička infrastruktura

Na području Grada Splita postoji jedna biciklistička staza na potezu Brda-Domovinskog rata-Hrvatske mornarice-Sedam kaštela-Okolje Marjana-Meštrovićevo šetalište-Obala kneza Branimira ukupne duljine oko 11,5 km (Slika 57). Planiran je njezin nastavak preko rive do Žnjana u duljini od oko 5 km. Dio u okviru kompleksa Žnjan izgrađen je i otvoren za javnost 2025. godine. U ostalim dijelovima Grada ne postoji adekvatna biciklistička infrastruktura.

Za razliku od gradova u sjeveroistočnim (ravničarskim) dijelovima Hrvatske, Split se nije razvijao s idejom bicikla kao prikladnog oblika prijevoza, ponajprije zbog izraženog reljefa Splitskog poluotoka. Razvojem modernih bicikala s većim brojem brzina te bicikala na električni pogon, stvoreni su preduvjeti da i u Splitu bicikl postane funkcionalno prijevozno sredstvo. Ipak, za takav bi iskorak bilo potrebno naknadno pronaći prostor u već izgrađenim dijelovima grada kako bi se integrirale biciklističke staze, a da se pritom ne ugroze ostali oblici prometa. Problem dodatno otežava činjenica da nogostupi u najvećem dijelu grada nemaju dostatnu širinu ni za postojeći intenzitet pješačkog prometa (uz to što se često koriste i za parkiranje vozila), dok kolnici uglavnom nisu dovoljno široki za izdvajanje biciklističkih traka. Riječ je ili o prometnicama opterećenim čestim gužvama, gdje se traži dodatna traka za automobile, ili pak o uskim blokovskim ulicama predviđenim za jedno vozilo, a koje se ipak koriste za dvosmjerni promet.

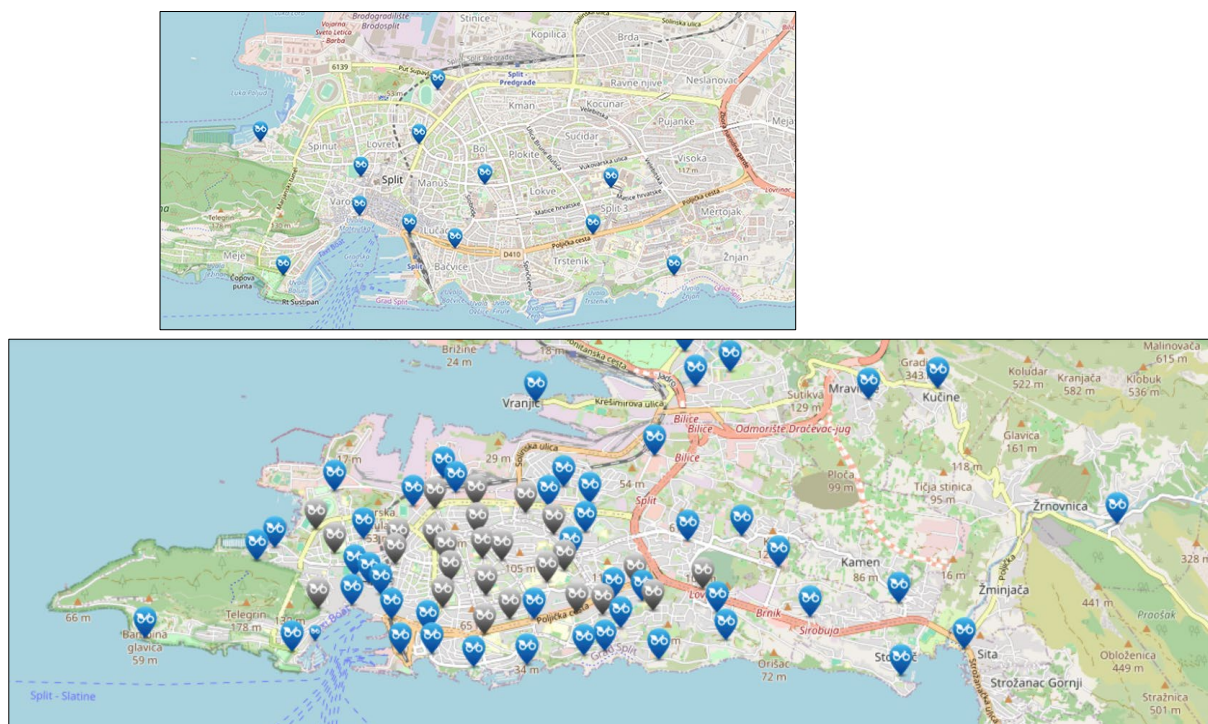
Zbog toga bi za integraciju biciklističkog prometa u Splitu bilo potrebno sustavno promijeniti cjelokupni prometni pristup, uz jasno definiran dugoročni cilj. Sustavnom rekonstrukcijom prometne mreže, kojom bi se smanjila površina namijenjena automobilima, a povećala ona za bicikle, dugoročno bi se potaknulo povećanje broja biciklista i smanjenje broja automobila. Posljedično, smanjeni kolnici bili bi dostatni za manji broj vozila, a potreba za parkirališnim mjestima i garažama bila bi znatno manja. Financijska sredstva koja se trenutačno izdvajaju za izgradnju garaža u ovom bi scenariju trebalo preusmjeriti u rekonstrukciju prometne mreže. Takvi su modeli već uspješno provedeni u nizu europskih gradova.

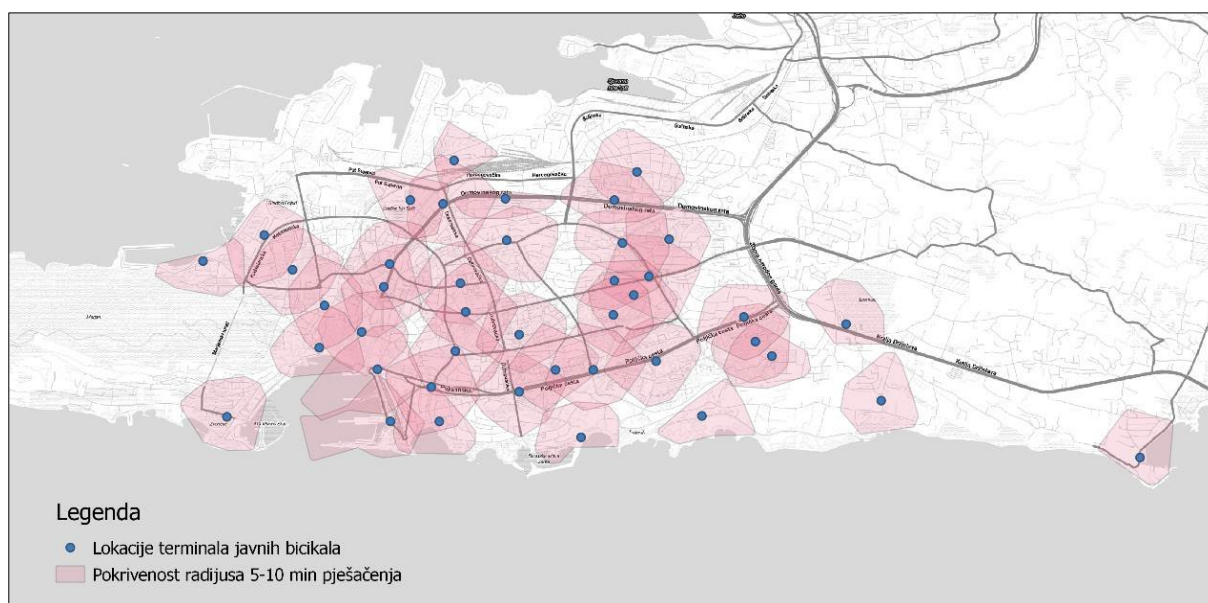
Slika 57: Postojeća i planirana biciklistička mreža u užem centralnom dijelu urbanog područja Grada Splita
Izvor: Plan održive urbane mobilnosti Grada Splita do 2030. godine (SUMP)

Međutim, takav pristup je izrazito dugoročan i zahtjeva kontinuitet u provedbi projekata, što je u Splitu otežano jer se vlast mijenja svake četiri godine. Osim velikih infrastrukturnih ulaganja, potrebno je i promijeniti navike stanovnika – zadatak koji je često još veći izazov od samih građevinskih zahvata.

Unatoč nedostatku biciklističkih staza, 2019. godine u Splitu je pokrenut sustav javnih bicikala. U početku je obuhvaćao 8 lokacija s 50 bicikala, dok je danas proširen na 67 lokacija s ukupno 735 bicikala (Slika 58 i Slika 59), što jasno pokazuje da je sustav zaživio i da je nužno ozbiljno pristupiti razvoju biciklističke infrastrukture u gradu.

Slika 58: Lokacije sustava javnih bicikli na području Grada Splita na kraju 2019. godine (gore) i u trenutku pisanja Izvješća 2025. godine (dolje) Izvor: Split parking

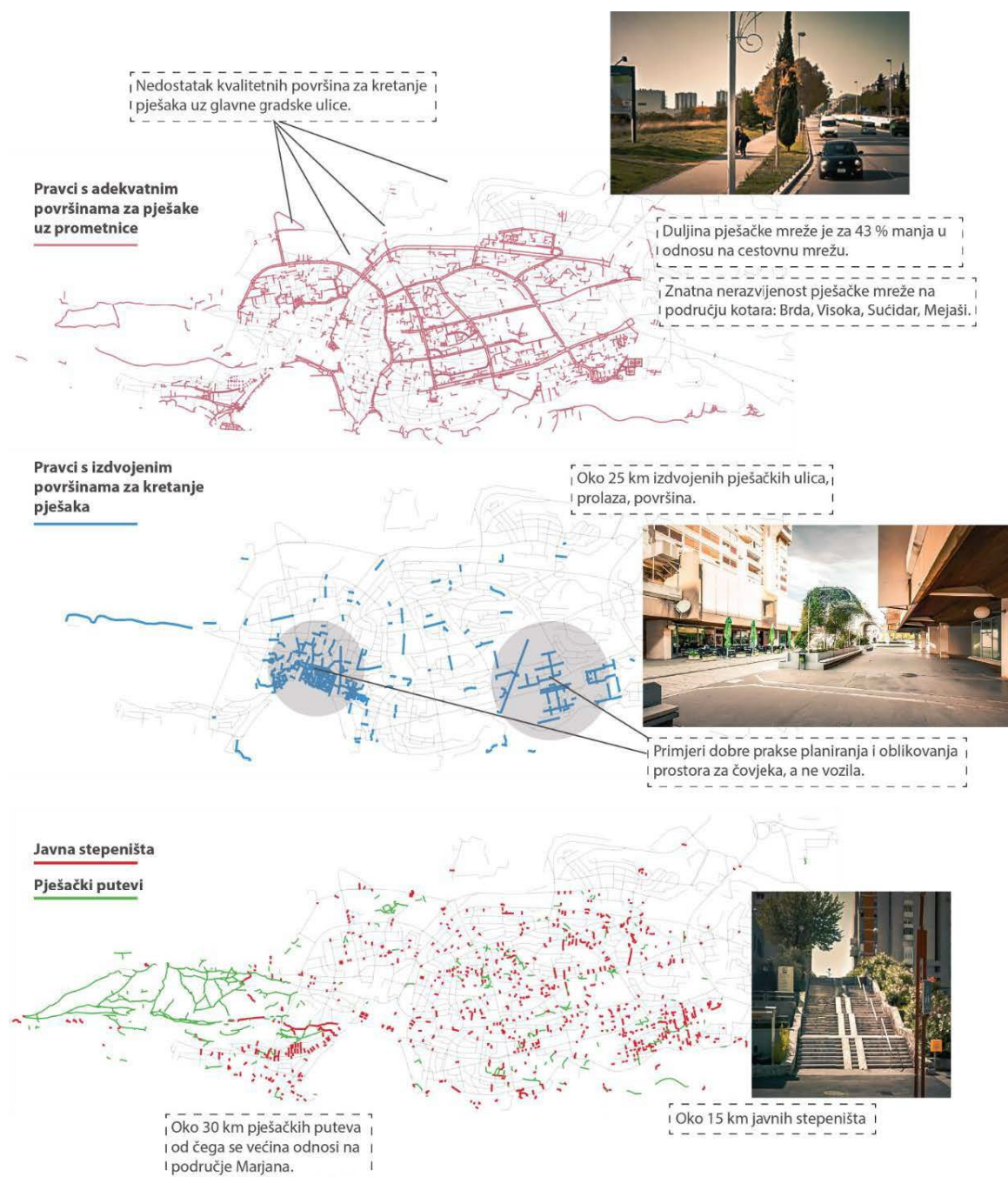
Slika 59: Analiza pješачke dostupnosti lokacija sustava javnih bicikli na području Grada Splita 2020. godine Izvor: Plan održive urbane mobilnosti Grada Splita do 2030. godine (SUMP)

Pješačka mreža

Plan održive urbane mobilnosti Grada Splita do 2030. godine (SUMP) je detaljno analizirao pješački promet i došao je između ostaloga do sljedećih zaključaka (Slika 60):

- udio pješačkog prometa u ukupnom prometu iznosi 24%, što je razmjerno puno za grad veličine Splita,
- duljina pješačke mreže iznosi približno 160 km, što je samo 57% ukupne duljine cestovne mreže,
- duljina isključivih pješačkih zona iznosi približno 25 km odnosno 15% pješačke mreže,
- duljina javnih stepeništa je oko 15 km, što govori o reljefu Splitskog poluotoka.

Pješačka mreža u istočnim dijelovima grada, kao i u zaobalnom i otočnom području, značajno je slabije razvijena u usporedbi s užim centralnim dijelom urbanog područja.

Slika 60: Analiza pješačke mreže u užem centralnom dijelu urbanog područja Grada Splita
Izvor: Plan održive urbane mobilnosti Grada Splita do 2030. godine (SUMP)

Željeznički promet

Duljina željezničke pruge na području grada iznosi 5,5 km i djelomično je ukopana, a grad trenutno ima dva kolodvora – Split (na Istočnoj obali) i Split Predgrađe (na lokalitetu Kopilica). Planirana je modernizacija željezničkog čvora, proširenje same mreže te uređenje postojećih kolodvora, dok su u planu i dva nova kolodvora, na lokalitetima Dujmovača i Trg Hrvatske bratske zajednice.

Također, postoji plan o povezivanju zračne luke s trajektnom lukom u Splitu putem gradske/prigradske željeznice. U travnju 2018. godine potpisan je *Sporazum o dugogodišnjem partnerstvu u razvoju željezničkog prometa i unaprjeđenju integriranog prijevoza putnika na području Grada Splita i Splitsko-dalmatinske županije*, a na sjednici Vlade održanoj u Splitu u svibnju 2018. godine usvojen je *Zaključak o poduzimanju svih radnji potrebnih za uvrštenje Projekt povezivanja brzom prigradskom željeznicom kolodvora Split, u trajektnoj luci Split (Istočna obala), sa Zračnom lukom Split te izgradnja intermodalnog čvora novog glavnog kolodvora Split (Kopilica) na listu strateških investicijskih projekata RH*.

Početak 2022. godine, u sklopu priprema za izradu natječajnog programa anketnog urbanističkog natječaja za Gradski projekt Istočna obala, HŽ Infrastruktura d.o.o. u dopisu Gradu Splitu navodi: „(...) podupirući realizaciju Projekta povezivanja brzom prigradskom željeznicom kolodvora Split u trajektnoj luci (Istočna obala), sa Zračnom lukom Split te izgradnju intermodalnog čvora novog glavnog kolodvora Split (Kopilica), započela aktivnosti na provođenju istog na način da je izradila radnu verziju Projektnog zadatka za izradu projektne dokumentacije. Za izradu konačne verzije Projektnog zadatka čekaju se rezultati Studije izvodljivosti čija je izrada u nadležnosti Ministarstva mora, prometa i infrastrukture - Uprava za strateško planiranje i EU fondove. Izrađena Studija izvodljivosti dat će potrebne podatke za dimenzioniranje kolodvora Split Predgrađe (Kopilica), tehničko rješenje kolodvora Split (Istočna obala) te odabranu trasu nove pruge, a kada nam Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture dostavi izrađenu Studiju izvodljivosti, HŽ Infrastruktura d.o.o. nastaviti će s daljnjim aktivnostima potrebnim za realizaciju ovog projekta, odnosno dopuniti će Projektni zadatak te bi se započelo s aktivnostima za izradu projektne dokumentacije i ishođenje dozvola, a nakon toga i izvođenjem radova.“

U trenutku pisanja ovog Izvješća nisu dostupni podatci o razvoju ovog projekta, osim činjenice kako trenutno nije uvršten na listu strateških investicijskih projekata RH.

Budući da se kolodvor Split nalazi unutar obuhvata Gradskog projekta Istočna obala, a kolodvor Split-Predgrađe unutar Gradskog projekta Kopilica, za adekvatno prostorno planiranje grada, kao i za razvoj i preobrazbu ovih područja, ključno je imati poznate i detaljno razrađene planove HŽ Infrastrukture na području Grada Splita. Nažalost, čak sedam godina nakon potpisivanja *Sporazuma o dugogodišnjem partnerstvu u razvoju željezničkog prometa i unapređenju integriranog prijevoza putnika na području Splita i Splitsko-dalmatinske županije*, takvi planovi još uvijek nisu dostupni, što u značajnoj mjeri usporava daljnje razvojne planove Grada.

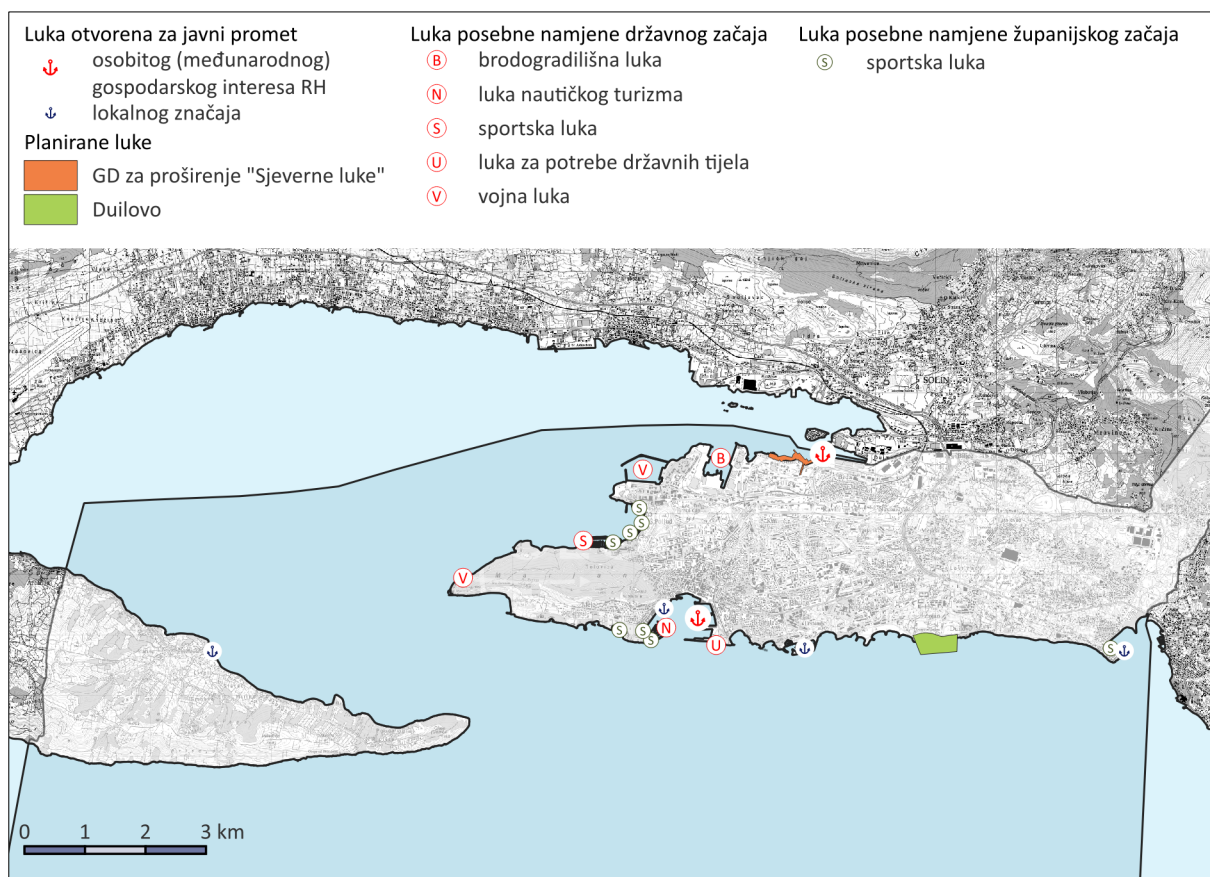
Pomorski promet

Zbog svog položaja u odnosu na otoke Brač i Hvar i zbog svoje veličine i značaja kroz povijest, Split je glavno čvorište morskog prometa za otoke južnog Jadrana (Slika 3).

Luka od osobitog (međunarodnog) gospodarskog interesa za RH – Luka Split ima 2 bazena: Gradska luka i Vranjičko-solinski bazen („Sjeverna luka“). Bazen Gradska luka prvenstveno je putnička luka, dok Vranjičko-solinski bazen ima dominantno teretni promet.

Projekt *Rekonstrukcija i proširenje sjeverne luke na području Vranjičko-solinskog bazena pod upravom Lučke uprave Split* proglašen je strateškim investicijskim projektom RH 2021. godine (NN 94/21), a 2023. godine ishodištena je građevinska dozvola. Ovim projektom planirano je izmještanje teretnog prometa (ro-ro brodovi i kamioni) iz bazena Gradske luke u središtu Splita u planirani teretni Vranjičko-solinski bazen.

Od luka posebne namjene, 6 ih je državnog značaja: luka za državna tijela, 2 vojne luke, brodogradilište, luka nautičkog turizma ACI te sportska luka Špinut. Ukupno je 8 luka posebne namjene županijskog značaja, a sve su sportske luke.

Slika 61: Postojeće morske luke u Gradu Splitu i aktualni projekt nove planirane luke na području Duilova

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Splita i njegove aktualne izmjene i dopune, Generalni urbanistički plan Splita i njegove aktualne izmjene i dopune, grafička obrada autor

Na području Grada Splita se nalaze i 4 luke otvorene za javni promet lokalnog značaja: Split – Zapadna obala, Zenta, Slatine i Stobreč, pri čemu su Split – Zapadna obala i Zenta proglašene lukama otvorenim za javni promet 2022. godine *Odlukama o dopuni Odluke o osnivanju Lučke uprave Splitsko-dalmatinska županije (Službeni glasnik SDŽ 82/22 i 105/22)*.

Zračni promet

Na području Grada Splita nalazi se 1 helidrom Split-Firule, u blizini lokaliteta Firule Kliničko bolničkog centra Split.

Najbliža zračna luka nalazi se na području Grada Kaštela i Grada Trogira, na udaljenosti od oko 23 km od centra Splita. Povezanost sa zračnom lukom se trenutačno ostvaruje samo cestovnim prometom, najvećim dijelom državnom cestom DC8. Postoji plan o povezivanju zračne luke s trajektnom lukom u Splitu putem gradske/prigradske željeznice, što je detaljnije komentirano u podnaslovu Željeznički promet.

II.5.2. Elektroničke komunikacije i energetska infrastruktura

Temeljem zaprimljenih podataka od nadležnih javnopravnih tijela nisu uočeni problemi u funkcioniranju odnosnih sustava niti novi veliki planirani zahvati. Postojeća mreža elektroničkih komunikacija i energetske infrastrukture je razvijena i njezino proširenje se provodi prateći razvoj grada.

II.5.3. Vodnogospodarski sustav

Vodnogospodarski sustav sastoji se od vodoopskrbe pitkom vodom, odvodnje otpadnih voda i odvodnje oborinskih voda. Vodoopskrba i odvodnja otpadnih voda u nadležnosti su gradske tvrtke Vodovod i kanalizacija Split, dok je odvodnja oborinskih voda sukladno *Zakonu o komunalnom gospodarstvu (NN 68/18, 110/18 – Odluka USRH, 32/20, 145/24)* u nadležnosti JLS.

U tijeku je provođenje EU projekta *Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Split-Solin* („Aglomeracija Split-Solin“). Projekt obuhvaća i vodoopskrbu i odvodnju otpadnih voda te se sastoji od više podprojekata u različitim fazama realizacije:

- Spoj sustava odvodnje južnog sliva na CUPOV⁸ Stupe i dogradnja podmorskog ispusta Stobreč – prijava početka građenja krajem 2023.,
- Izgradnja sustava odvodnje i vodoopskrbe naselja Žrnovnica i Korešnica – radovi započeli sredinom 2024.,
- Optimalizacija spoja sustava odvodnje sjevernog sliva s rekonstrukcijom i dogradnjom sustava vodoopskrbe i odvodnje Grada Splita – radovi započeli u prvoj polovici 2024.,
- SDNU⁹ i regulacija dovoda vode izvoriste Jadro-CS¹⁰ Ravne Njive – potpisan ugovor s izvođačem radova početkom 2024.

⁸ CUPOV – centralni uređaj za pročišćavanje otpadnih voda

⁹ SDNU – sustav daljinskog nadzora i upravljanja

¹⁰ CS – crpna stanica

U sklopu projekta značajni su i različiti pojedinačni zahvati:

- Nova VS pred postojeće VS Visoka visoka – prijava početka građenja početkom 2024.,
- Izgradnja sustava odvodnje naselja Srinjine – izgradnja započela početkom 2021.

Vodoopskrba

Grad Split se pitkom vodom uglavnom opskrbljuje s izvora rijeke Jadro, s kojeg se opskrbljuju gradovi i općine u njegovu okruženju, odnosno ukupno još 3 grada i 8 općina. Naselja Srinjine, Gornje Sitno i Donje Sitno kondicioniranu vodu dobivaju iz smjera Omiša. Naselje Žrnovnica se trenutno vodom opskrbljuju iz rijeke Žrnovnice što će se napustiti izgradnjom projekta „Aglomeracija Split-Solin“.

Dio projekta „Aglomeracija Split-Solin“ je i smanjenje gubitaka vode na dovodu s izvora rijeke Jadro, za što je prioritet smanjenje količine prelijevanja na lokaciji CS Ravne Njive. To će se ostvariti izgradnjom SDNU i regulacijom dovoda vode izvorište Jadro – CS Ravne.

Značajan je i jedan projekt izvan projekta „Aglomeracija Split-Solin“, a to je projekt Izgradnje pročištača – uređaja za kondicioniranje vode za ljudsku potrošnju na izvorištu rijeke Jadro, čime će se smanjiti broj zamućenja pitke vode nakon velikih oborina. Za projekt je ishođena lokacijska dozvola 2021. i izmjena i dopuna LD 2023. godine. Iako se projekt realizira na administrativnom području Grada Solina, od značaja je za Grad Split.

Odvodnja otpadnih voda

U postojećem stanju sustav odvodnje otpadnih voda je većinom mješovitog i djelomično razdjelnog tipa odvodnje. Uočeni problem, a osobito u svjetlu sve češćih ekstremnih oborina, je nedostatak potpunog razdjelnog sustava odvodnje, koji bi u potpunosti odvojio odvodnju otpadnih od odvodnje oborinskih voda. Razvoj sustava bazira se upravo na izgradnji razdjelnog sustava odvodnje, a mješoviti sustav se planira zadržati samo tamo gdje je to tehnički i ekonomski opravdano.

Sustav je podijeljen na 3 slivna područja:

- sustav odvodnje otpadnih voda Stupe, koji obuhvaća sjeverni i istočni dio Grada,
- sustav odvodnje otpadnih i oborinskih voda Katalinića Brig, koji obuhvaća jugozapadni dio Grada,
- sustav odvodnje otpadnih voda Duilovo, koji obuhvaća jugoistočni dio Grada.

Na dvije lokacije (Stupe i Katalinića Brig) nalaze se uređaji za pročišćavanje otpadnih voda, koji imaju samo stupanj mehaničkog pročišćavanja otpadnih voda.

Koncepcija projekta „Aglomeracija Split-Solin“ zasniva se na dovođenju svih otpadnih voda na jedan (centralni) uređaj za pročišćavanje (CUPOV Stupe) i podizanju stupnja pročišćavanja otpadnih voda na drugi stupanj pročišćavanja (biološka obrada), čime će se smanjiti onečišćenje mora.

II.5.4. Druga komunalna infrastruktura

Gospodarenje otpadom

Javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada (MKO) i biorazgradivog komunalnog otpada (BKO) obavlja komunalna tvrtka Čistoća d.o.o. Split, i to ne samo za Grad Split nego i za nekoliko drugih gradova i općina u Splitsko-dalmatinskoj županiji (Podstrana, Solin, Klis, Dugopolje).

Otpad se odlaže na odlagalište Karepovac, osnovano 1964. godine na predjelu Glednice u Mravinačkom polju. Lokacija je tada bila izvan urbaniziranog područja, za koju se smatralo da neće utjecati na urbanistički razvoj. No, uslijed intenzivne, većinom neplanske i nelegalne stambene izgradnje, grad se postupno širio prema odlagalištu, koje se danas nalazi gotovo u njegovu geometrijskom središtu. Rad odlagališta planiran je do početka rada Centra za gospodarenje otpadom (CGO) Splitsko-dalmatinske županije u Lećevici, čija gradnja u vrijeme izrade ovog Izvješća kasni već 14 godina. U izvještajnom razdoblju nastavile su se različite faze projekta sanacije Karepovca, započetog 2017. godine, a radovi su (u rujnu 2025.) i dalje u tijeku. Rok provedbe projekta sanacije produžen je do 31. prosinca 2026. zbog potrebe izmjene tehnologije pročišćavanja procjednih voda i prilagodbe projektne dokumentacije. Konceptija sanacije obuhvaća uređenje postojećeg dijela odlagališta, osiguranje kapaciteta za kontrolirano odlaganje u budućnosti te konačnu sanaciju nakon zatvaranja.

Odlagalište otpada Karepovac predstavlja jedan od glavnih problema Grada Splita. Prema geodetskim izmjerama od 24. travnja 2025. godine (Geodetski snimak sanitarne plohe s obračunom preostalog raspoloživog kapaciteta deponije, GAUSS d.o.o.), na Karepovcu je ostalo još približno 80.000 m³ raspoloživog kapaciteta za odlaganje otpada. Grad Split je u prethodnim godinama uložio znatna sredstva u nabavu strojeva za obradu otpada (usitnjivač, roto sito, biostabilizator) čime je godišnja količina odloženog otpada smanjena na ispod 100.000 m³. Uz dodatnu liniju za obradu otpada, u 2025. godini količina bi se mogla svesti i na ispod 80.000 m³. Time bi se, u najboljem slučaju, osiguralo odlaganje na Karepovcu tijekom 2026. godine, uz mogućnost produljenja za nekoliko mjeseci, no uz velike napore. Bitan podatak je da je Grad Split u 2024. smanjio količinu odloženog komunalnog otpada za oko 15 %, dok su ostale općine i gradovi koji koriste Karepovac povećali količine.

Prema Planu gospodarenja otpadom Grada Splita za razdoblje 2017. - 2022., Grad je imao obvezu dopuniti sustav prikupljanja „od vrata do vrata“, izgraditi i opremiti reciklažna dvorišta (uključujući mobilna), kompletirati „zelene otoke“ te izgraditi sortirnicu i kompostanu. U izvještajnom razdoblju, odnosno do izrade Izvješća, napravljeno je sljedeće:

Reciklažna dvorišta (RD, MRD, RDGO)

Do kraja 2022. opremljene su 272 lokacije „zelenih otoka“ s pripadajućim spremnicima, a tijekom 2023. otvorena su i dva nova reciklažna dvorišta – Pujanke i Kopilica (uz postojeća Karepovac i Orišac). Čistoća d.o.o. raspolaže s deset mobilnih reciklažnih dvorišta (MRD) koja se izmjenično postavljaju na oko petnaest lokacija u gradu, uz redovite obavijesti građanima. Građevinski otpad se i dalje odlaže u reciklažno dvorište u Kaštelima (bivši rudnik tvornice Sv. Kajo). Aktualnim izmjenama i dopunama PPUG-a, a sukladno PPSDŽ-u, za zbrinjavanje i uporabu građevnog otpada te viška iskopa određena je lokacija bivšeg kamenoloma Perun.

Sortirnica i pogon za baliranje

Izrađeno je idejno rješenje za poluautomatsku sortirnicu sjeverno od Karepovca. Međutim, budući da je postupak vezan uz građevinsku dozvolu za cestu Put Kamena, odlučeno je izgraditi manju sortirnicu i pogon za baliranje u krugu pogona Čistoće. Za istu je izrađen glavni projekt, no u vrijeme izrade ovog Izvješća dozvola još nije ishoda. Tijekom 2023. godine nabavljeni su strojevi za baliranje i uređaj za usitnjavanje otpada (shredder), čime se smanjuje volumen otpada koji se odlaže na Karepovac.

Kompostana i biostabilizator

Grad je pokrenuo otkup dijela zemljišta potrebnog za izgradnju pogona, ali situacija s projektom i izdavanjem dozvola slična je onoj kod sortirnice, budući da se planirana lokacija kompostane nalazi u neposrednoj blizini sortirnice, sjeverno od Karepovca. U 2023. godini nabavljen je biostabilizator kao prijelazno rješenje, ali isti se, prema dostupnim informacijama, često kvari, zahtijeva neprekidan rad i održavanje temperature za ispravnu obradu, što mu smanjuje učinkovitost.

Bioplinsko postrojenje

Tijekom 2023. i početkom 2024. završena je faza sanacije Karepovca, u sklopu koje je izvedeno otplinjavanje i postavljena plinska baklja, puštena u rad u veljači 2024. Također je izrađen Elaborat bioplinskog potencijala, a nakon što se utvrde stvarne količine plina, planira se izrada projektne dokumentacije za bioplinsko postrojenje za proizvodnju električne energije.

Pretovarna stanica Split

Pretovarna stanica, kao ključna infrastruktura u sustavu gospodarenja otpadom Splitsko-dalmatinske županije, u njezinoj je nadležnosti. Za pretovarnu stanicu Split planiranu zapadno od Karepovca izdana je lokacijska dozvola, a izdavanje građevinske dozvole uvjetovano je prethodnom dozvolom za cestu Put Kamena (kao za sortirnicu i kompostanu).

Groblja

Postojeća površina gradskog groblja Lovrinac iznosi približno 24 ha. Sukladno Generalnom urbanističkom planu Grada Splita, predviđeno je proširenje groblja za dodatnih 24 ha, čime bi se dugoročno osigurali prostorni kapaciteti za ukop stanovništva.

Najveći izazov u provedbi ovog plana odnosi se na imovinsko-pravne odnose, odnosno otkup zemljišta potrebnog za realizaciju proširenja. Zbog složenih i dugotrajnih postupaka, Grad Split pristupa problemu parcijalno, rješavajući parcelu po parcelu i paralelno izводеći pojedinačna grobna polja. Takav pristup omogućuje postupno povećanje kapaciteta, no istovremeno rezultira fragmentiranom i privremenom prostornom organizacijom.

Sustavan način rješavanja podrazumijevao bi izradu Urbanističkog plana uređenja (UPU) za proširenje groblja. Na temelju tog plana bilo bi moguće izraditi cjelovit, dugoročno održiv projekt, koji bi u prostorno-arhitektonskom, komunalnom i infrastrukturnom smislu osigurao kvalitetan razvoj groblja. Međutim, s obzirom na hitnu potrebu osiguravanja novih ukopnih mjesta, praksa pokazuje da se Grad snalazi u okvirima realnih mogućnosti, provodeći parcijalna rješenja koja, iako nedostatna u planerskom smislu, omogućuju neophodno funkcioniranje groblja.

Sukladno stupanju na snagu novog *Zakona o grobljima* potrebno provesti javno savjetovanje i donijeti novu Odluku o grobljima.

II.6. ZAŠTITA I KORIŠTENJE DIJELOVA PROSTORA OD POSEBNOG ZNAČAJA

II.6.1. Zaštita prirode

Na administrativnom području Grada Splita nalaze se zaštićena područja te područja ekološke mreže RH (EU ekološke mreže NATURA 2000) (Slika 62) navedena u tablicama u nastavku (Tablica 52 i Tablica 53).

Ekološka mreža regulirana je *Zakonom o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19 i 155/23). Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19, 119/23 i 87/25)* određuje: referentni popis vrsta i stanišnih tipova čije je očuvanje temelj za uspostavu ekološke mreže, uključujući prioritetne divlje vrste i prirodne stanišne tipove, stručne kriterije na temelju kojih se određuju područja od važnosti za očuvanje vrsta (POVS) i područja očuvanja ptica (POP), kriterije prema kojima Europska komisija ocjenjuje vPOVS¹¹ u smislu njihove važnosti za Europsku uniju, način identifikacije i popis vPOVS-a, POVS-a, PPOVS¹²-a i POP-a s pripadajućim ciljnim vrstama i stanišnim tipovima, te način prikaza granica, kartografski prikaz svih područja ekološke mreže te način prikaza zonacija svih tih područja u odnosu na rasprostranjenost ciljnih vrsta i stanišnih tipova.

Za područje ekološke mreže i zaštićena područja prirode na području Grada Splita nadležna je Javna ustanova za upravljanje Park-šumom Marjan i ostalim zaštićenim prirodnim vrijednostima, osnovana 18. veljače 2005. godine. U vrijeme izrade ovog Izvješća Plan upravljanja park-šumom Marjan 2024.-2033. je u postupku donošenja (postupak započet 2021. godine).

U promatranom periodu na području Park-šume Marjan započet je Projekt „Marjan – Brdo prošlosti, Oaza budućnosti“ u sklopu kojeg je realizirana rekonstrukcija botaničkog vrta i izgradnja nove promatračnice. Izgradnja oba objekta dovršena je izvan izvještajnog razdoblja, tijekom 2024. godine.

Oznaka	Vrsta	Naziv područja	Ukupna površina (ha) / Površina na području Grada Splita (ha)
HR2001352	POVS	Mosor	17.008,59 / 3.381,59
HR3000466	POVS	Čiovo od uvale Orlice do rta Čiova	222,42 / 222,42
HR2001376	POVS	Područje oko Stražnice	537,43 / 307,45
HR1000027	POP	Mosor, Kozjak i Trogirska zagora	46.005,34 / 3.381,59

Tablica 52: Područja ekološke mreže Natura 2000

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (Bioportal), grafička obrada autor

Broj registra	Vrsta	Naziv područja	Ukupna površina (ha) / Površina na području Grada Splita (ha)
132	Park šuma	Marjan (Poluotok Marjan sa Sustjepanom u Splitu)	297,11 / 297,11

Tablica 53: Zaštićena područja – nacionalne kategorije

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (Bioportal), grafička obrada autor

¹¹ vPOVS – vjerojatna područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove

¹² PPOVS – posebna područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove

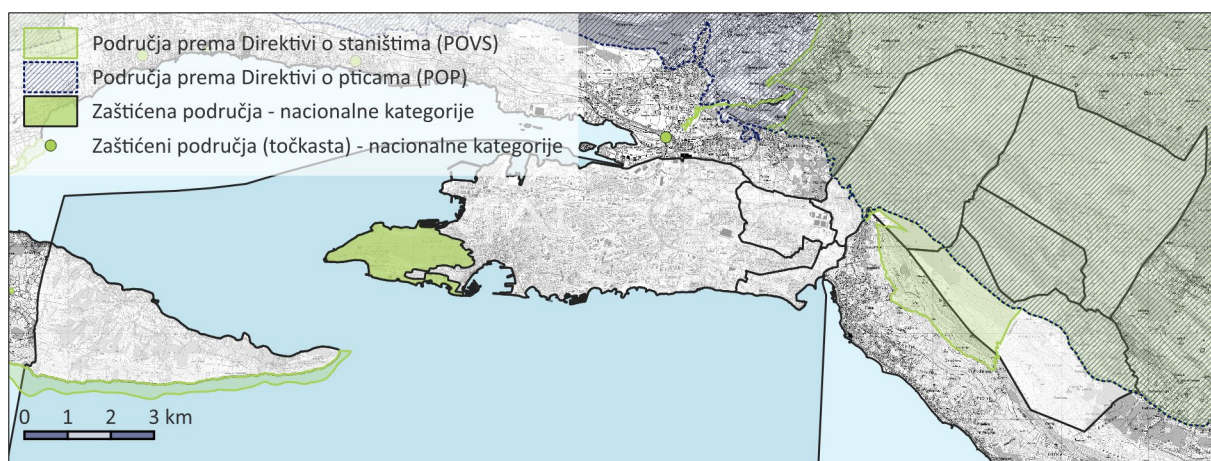
Smjernice za provođenje mjera zaštite unutar ekološke mreže trebaju se dosljedno primjenjivati u skladu s Uredbom o ekološkoj mreži. Svi zahvati koji bi mogli znatno utjecati na područja ekološke mreže moraju prethodno biti podvrgnuti ocjeni njihove prihvatljivosti, sukladno relevantnim propisima.

Nužno je provesti detaljnu inventarizaciju vrsta i staništa te kontinuirano pratiti (monitoring) stanje ciljanih vrsta i stanišnih tipova u svim područjima ekološke mreže.

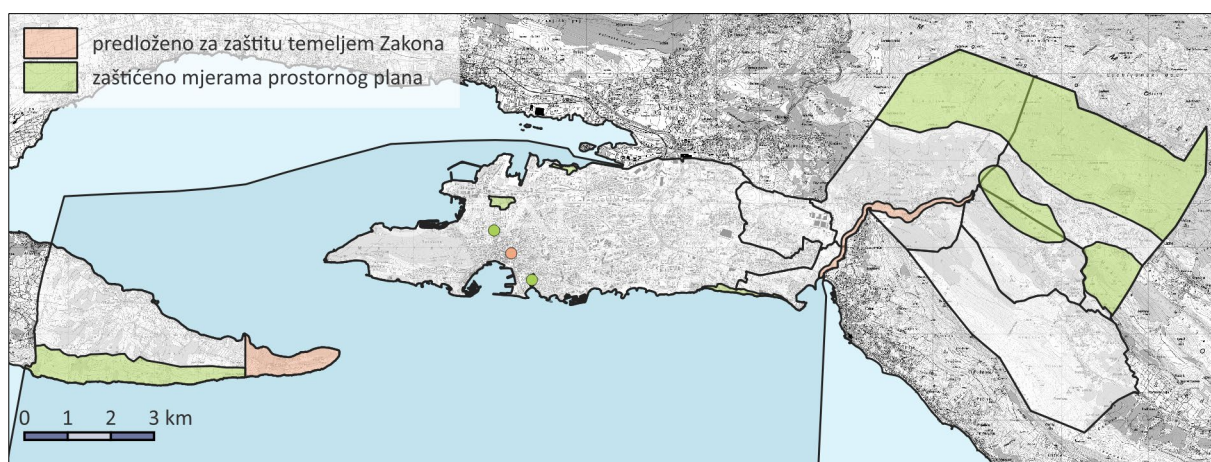
PPSDŽ osim gore navedenih područja definira i dijelove prirode koji se predlažu za zaštitu temeljem važećeg *Zakona o zaštiti prirode*:

- u kategoriji Značajan krajobraz: područje Gospe od Prizidnice,
- u kategoriji Značajni krajobraz i Posebni rezervat (ihtiološki): Rječica Žrnovnica.

Aktualne izmjene PPUG-a prijedlogu za zakonsku zaštitu pridodaju i Strossmayerov park, u kategoriji Spomenik parkovne arhitekture, te propisuju planske mjere zaštite na područjima prikazanim na Slici 63.

Slika 62: Područja ekološke mreže Natura 2000 i zaštićena područja na području Grada Splita
Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (Bioportal), grafička obrada autor

Slika 63: Područja predložena za zaštitu temeljem Zakona o zaštiti prirode i područja zaštićena mjerama prostornog plana na području Grada Splita
Izvor: Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Splita, grafička obrada autor

II.6.2. Zaštićena kulturna dobra

Kulturna baština obuhvaća skupinu dobara naslijeđenih iz prošlosti, koje zajednica prepoznaje – bez obzira na vlasništvo – kao odraz i izraz svojih vrijednosti, vjerovanja, znanja i tradicija, pri čemu su te značajke u stalnom procesu razvoja i prilagodbe. Kulturna baština uključuje sve segmente okoliša koji nastaju kroz dugotrajnu međusobnu interakciju ljudi i prostora.

S obzirom na zaštitu, kulturna baština dijeli se na:

- kulturna dobra zaštićena rješenjem nadležnog tijela i upisana u Registar kulturnih dobara RH (što uključuje popis trajno i preventivno zaštićenih dobara), te
- kulturna dobra evidentirana i zaštićena odredbama prostorno-planske dokumentacije.

Na registrirana kulturna dobra primjenjuju se sve odredbe relevantnih posebnih propisa. Rješenjem o zaštiti utvrđuju se opseg i granice zaštite, kao i eventualni posebni uvjeti koji se odnose na zaštitu tog dobra. Isti uvjeti i režimi zaštite koji vrijede za registrirana kulturna dobra primjenjuju se i na preventivno zaštićena kulturna dobra.

Prema podacima iz Registra kulturnih dobara RH na dan 24. 7. 2025. na području Grada Splita nalazi se ukupno 155 zaštićenih kulturnih dobara, koja su s obzirom na vrstu zaštite razvrstana na: nepokretna pojedinačna, kulturno-povijesne cjeline, kulturni krajolik, arheologiju, pokretne zbirke i nematerijalna (Tablica 54 i Slika 64). Od toga je samo jedno preventivno zaštićeno kulturno dobro, i jedno na Listi svjetske baštine (UNESCO).

U 2023. godini izrađen je i usvojen Plan upravljanja svjetskim dobrom UNESCO-a „Povijesni kompleks Splita s Dioklecijanovom palačom“ za područje koje obuhvaća kulturno dobro upisano na UNESCO-ovu Listu svjetske baštine.

Tijekom izvještajnog perioda provedeni su radovi obnove na 18 kulturnih dobara na području Grada Splita, a ukupno ih je obnovljeno 130. U ugrožena kulturna dobra Područni konzervatorski odjel u Splitu ubraja oko 150 objekata.

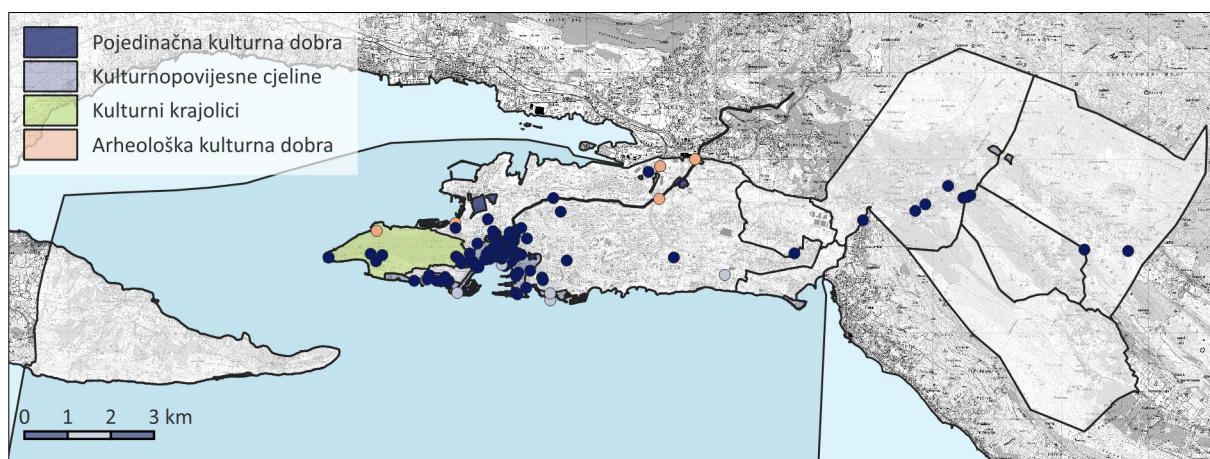
Kategorija	Vrsta kulturnog dobra	Broj	Udio (%)
Zaštićeno kulturno dobro	Nepokretna pojedinačna	132	85,16
	Kulturno-povijesna cjelina	7	4,51
	Kulturni krajolik	1	0,64
	Arheologija	8	5,16
	Pokretne zbirke	2	1,29
	Nematerijalna	5	3,22
UKUPNO:		155	100

Tablica 54: Broj i udio zaštićenih kulturnih dobara na području Grada Splita

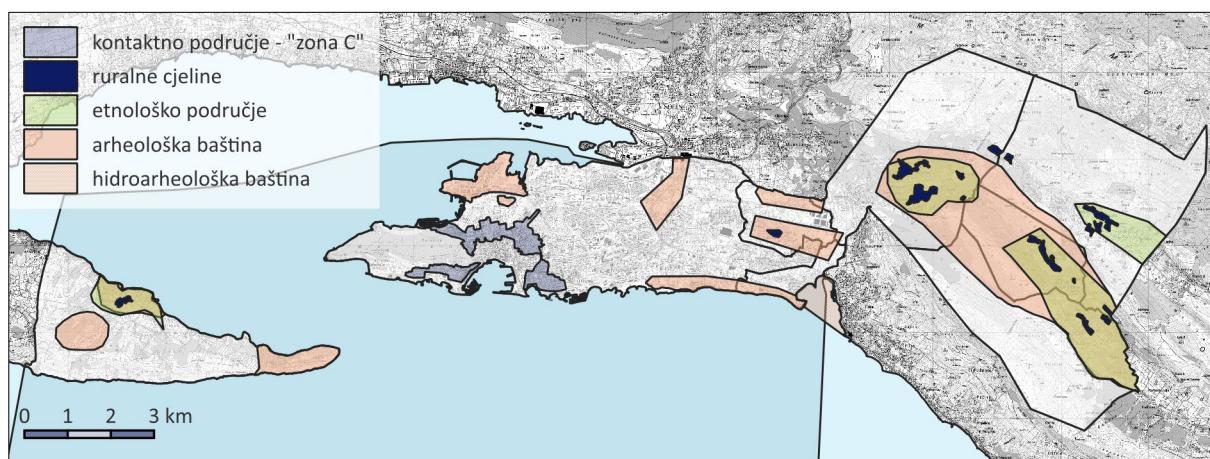
Izvor: Registar kulturnih dobara RH, grafička obrada autor

U analizi korištenja turističke atrakcijske osnove, Studija turističkog nosivog kapaciteta Grada Splita ističe da se broj posjetitelja Kulturno-povijesne cjeline grada Splita ne prati sustavno, premda postoje indikacije o njezinoj posjećenosti. Primjerice, Dioklecijanovi podrumi 2019. godine zabilježili su 318.223 posjetitelja godišnje. Procjenjuje se da oko 90% turista na vođenim turama u Splitu posjeti Dioklecijanovu palaču, dok otprilike polovica njih obilazi i druge dijelove povijesne jezgre kao što su Pjaca, Voćni trg, Marmontova i Prokurative. U povijesnoj jezgri nalazi se velik broj ugostiteljskih sadržaja orijentiranih prvenstveno prema turistima, s oko 70 restorana, konoba i pizzerija, što je otprilike polovica svih restorana u Splitu. Također postoji oko 10 noćnih klubova i pub-crawl ponuda. U tzv. kontaktnoj zoni oko jezgre nalazi se dodatnih približno 30 ugostiteljskih objekata s ponudom hrane, što čini oko 20% ukupne gastronomije u gradu.

Ministarstvo kulture i medija je u promatranom razdoblju, a u sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (potkomponenta C2.2. R3 Uspostava digitalne infrastrukture i usluga javne uprave izradom sustava konzervatorskih podloga) pokrenulo izradu konzervatorskih podloga „nove“ generacije, prema metodologiji razrađenoj u dokumentu *Standardi i kriteriji za izradu konzervatorskih podloga*. U vrijeme izrade ovog Izvješća Konzervatorska podloga za područje Grada Splita je u izradi.

Slika 64: Zaštićena kulturna dobra na području Grada Splita
Izvor: Registar kulturnih dobara RH, grafička obrada autor

Slika 65: Kulturna baština zaštićena planskim mjerama na području Grada Splita
Izvor: Aktualne Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Splita, grafička obrada autor

II.6.3. Zone posebne namjene

U odnosu na prethodno Izvješće nije došlo do promjena koje bi se odnosile na zone posebne namjene – područja vojnih objekata i lokacija. Vojne lokacije i građevine na području Grada Splita su:

- Vojarna „Admiral flote Sveto Letica-Barba“ Split,
- vojno-skladišni kompleks „Sveti Juraj“, Žrnovnica,
- „Zavod za pomorsku medicinu“ - u sklopu KBC Split,
- Lokacija uređenja prostora „Korešnica“,
- vojna lokacija „Hrid Galija“,
- Vojna lokacija „Rt Marjan“.

II.6.4. Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća

U izvještajnom razdoblju, 2022. godine, izrađena je *Procjena rizika od velikih nesreća za područje Grada Splita*, dok je do izrade ovog Izvješća (2025.) izrađena i nova, ažurirana procjena. U nastavku su sažeti najvažniji zaključci i ključni dijelovi aktualne procjene:

Procjena rizika za Grad Split obuhvaća prirodne i tehničko-tehnološke nesreće, uključujući: potrese, požare na otvorenom prostoru, poplave, epidemije i pandemije, ekstremne temperature te nesreće u prometu. Analiza se temelji na scenarijima koji opisuju najvjerojatnije i najteže moguće događaje, a procjena se redovito ažurira ili nadopunjuje u slučaju značajnih promjena i pojave novih prijetnji.

Potresi

Potres se prepoznaje kao najveća prijetnja za područje Splita jer predstavlja rizik s najvećim razornim učinkom - ugrožava stanovništvo, infrastrukturu, gospodarstvo i kulturnu baštinu. Za grad su definirana dva seizmička scenarija: slabiji potres s povratnim razdobljem od 95 godina te razorni potres s povratnim razdobljem od 475 godina. Posljedice razornog potresa uključivale bi teška oštećenja građevina, kritične infrastrukture i objekata javne namjene.

Najugroženiji sustavi uključuju prometnu infrastrukturu (ceste, tuneli, željeznica, luka), komunalne usluge (elektroenergija, voda, telekomunikacije), zdravstvene ustanove, javne službe te kulturnu baštinu, posebno Dioklecijanovu palaču. Posebno su rizična područja stare gradske jezgre i okolni kotari, s obzirom na velik broj objekata izgrađenih prije uvođenja seizmičkih propisa.

Procjene pokazuju da bi potres intenziteta VIII° MSK mogao prouzročiti približno 179 smrtnih slučajeva, oko 1.600 ozlijeđenih te tisuće neuporabljivih stanova. Rušenje objekata generiralo bi velike količine građevinskog otpada, što zahtijeva hitno organiziranje privremenih odlagališta i mobilizaciju mehanizacije. (Najveći broj života spašava se u prva 48 sati, što ističe važnost brze i koordinirane intervencije službi.)

Nužno je kontinuirano pratiti prijetnje, jačati otpornost ključnih sustava i redovito ažurirati procjenu rizika.

Poplave

Poplave spadaju među značajne prirodne nepogode zbog mogućnosti uzrokovanja ljudskih žrtava, materijalne štete, devastacije kulturnih dobara i ekoloških posljedica.

Na području Splita poplave se najčešće javljaju na rijeci Žrnovnici, (koju karakterizira nagla promjena protoka te nakupljanje pijeska i vegetacije koje smanjuje protočnost), te u suhim koritima koja se nakon obilnih oborina pretvaraju u bujice. Glavni uzroci poplava uključuju obilne kiše, klizišta, potrese, rušenje brana ili ratna razaranja, no u Splitu su najčešće bujične poplave nakon intenzivnih kratkotrajnih kiša.

Poplave mogu ugroziti elektroenergetsku mrežu, prometnice i opskrbu pitkom vodom, dok poljoprivredne površine trpe smanjenje prinosa.

Iako se ne mogu u potpunosti spriječiti, rizik od poplava se može značajno smanjiti preventivnim mjerama, koje uključuju: očuvanje prirodnog toka rijeka, zaštitu poplavnih područja, izbjegavanje gradnje u ugroženim zonama, održavanje nasipa i odvodnih kanala te povećanje zelenih površina.

Požari na otvorenom

Požari na otvorenom predstavljaju čestu i značajnu prijetnju za Split i okolna područja. Ugrožavaju ljudske živote, imovinu, poljoprivredu, šumske ekosustave i kulturna dobra, a posredno utječu na gospodarstvo i kvalitetu života.

Mediterranska klima, s dugim suhim ljetima i čestim vjetrovima (bura, jugo), pogoduje brzom širenju požara. Dodatni čimbenici uključuju zapuštene poljoprivredne površine, gusto raslinje i borove šume u blizini naselja. Najugroženija područja obuhvaćaju rubove grada, obronke Mosora i Kozjaka te priobalna naselja.

Najveće prijetnje nastaju u uvjetima jakog vjetrova i visokih temperatura, kada požari dosegnu rubove naselja. Posljedice uključuju uništenje objekata, prometne blokade, prekinu opskrbu i evakuacije. Dugoročno, požari smanjuju bioraznolikost i povećavaju rizik od erozije i poplava.

Prevenција se temelji na održavanju zelenih površina, protupožarnim prosjecima, zabrani paljenja vatre ljeti te stalnoj spremnosti vatrogasnih i civilnih službi. Edukacija građana ključna je zbog uloge ljudskog faktora u nastanku i širenju požara.

Ekstremne temperature

Ekstremne temperature, visoke i niske, predstavljaju ozbiljan rizik za Split. Ljetni toplinski valovi uzrokuju toplinske udare, dehidraciju i povećanu smrtnost, osobito među starijima, djecom i kroničnim bolesnicima. Niske temperature, iako rjeđe, mogu uzrokovati pothlađivanja, ozeblina i pogoršanje zdravstvenog stanja ranjivih skupina.

Visoke temperature povećavaju potrošnju energije i vode, ugrožavaju poljoprivredu i turizam. Niske temperature uzrokuju oštećenja instalacija i prometne poteškoće. Najteži scenarij uključuje višednevni toplinski val ($>35^{\circ}\text{C}$) ili naglo zahlađenje uz jaku buru.

Prevenција se temelji na meteorološkim upozorenjima, planiranju opskrbe energijom i vodom, prilagodbi zdravstvenog sustava te edukaciji građana. Klimatske promjene povećavaju učestalost i intenzitet ekstremnih temperatura.

Epidemije i pandemije

Epidemije označavaju nagli porast slučajeva zaraznih bolesti na određenom području, dok pandemije uključuju širenje na više država ili kontinenata. Primjer su sezonske epidemije gripe, koje mutacijom virusa mogu prerasti u pandemiju.

Najugroženiji su stariji, kronični bolesnici i dojenčad. Epidemije prvenstveno opterećuju zdravstveni sustav Splita kroz povećan broj hospitalizacija, testiranja i cijepljenja. Javne službe, posebno hitna pomoć, bilježe povećane intervencije, dok ostali sustavi trpe posredno zbog manjka radne snage.

Preventivne mjere uključuju higijenske navike, izolaciju oboljelih, cijepljenje i brzu reakciju zdravstvenih službi. Najgori scenarij uključuje pojavu više žarišta, širenje bolesti među ranjivom populacijom i naglo opterećenje bolničkog sustava.

Tehničko–tehnoške nesreće u pomorskom prometu

Luka Split je najprometnija putnička luka u Hrvatskoj i na Jadranu. S rastom prometa raste i rizik od nesreća, najčešće uzrokovanih ljudskom pogreškom u kombinaciji s nepovoljnim vremenskim uvjetima (bura, jugo, nevere).

Posljedice nesreća kreću se od ljudskih žrtava i materijalne štete do onečišćenja mora izlivanjem opasnih tvari. Najteži scenarij uključuje sudar putničkih brodova s velikim brojem putnika, požar, eksploziju i masovne žrtve uz istodobno onečišćenje mora i obale.

Preventivne mjere uključuju strogu provedbu sigurnosnih propisa, redovite tehničke preglede brodova, edukaciju posada te jačanje kapaciteta Lučke kapetanije i hitnih službi. Unatoč visokoj razini sigurnosnih standarda, sezonska opterećenja i nepovoljni vremenski uvjeti čine pomorski promet prioritarnim rizikom civilne zaštite.

II.7. OBVEZNI PROSTORNI POKAZATELJI

	Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja	Pokazatelj	Način prikaza		Izvor podataka	
				broj	mj. jed.		
1.	OPĆI POKAZATELJI RAZVOJNIH KRETANJA						
1.1.	DEMOGRAFSKA STRUKTURA	A. Razmještaj i struktura stanovništva	1.	Broj stanovnika	160.577	DZS (popis 2021., popis 2021./popis 2011. i prosjek 2020.-2024.)	
			2.	Indeks kretanja broja stanovnika	90,16		
			3.	Prirodni prirast stanovništva	-831,5		
		B. Razmještaj i struktura kućanstava	1.	Broj kućanstava	59.998		
			2.	Indeks rasta broja kućanstava	95,22		
			3.	Prosječna veličina kućanstva	2,65		
1.2.	SOCIJALNO-GOSPODARSKA STRUKTURA	Ekonomski razvoj	1.	Indeks razvijenosti	106,96	MRRFEU (podaci 2022.)	
			2.	Stupanj razvijenosti	7		
2.	STRUKTURA NASELJA I PODRUČJA ZA RAZVOJ IZVAN NASELJA						
2.1.	OBILJEŽJA SUSTAVA NASELJA	Razmještaj, gustoća naselja i naseljenosti	1.	Broj naselja	8	DZS (popis 2021.)	
			2.	Gustoća naselja	100,21		br. naselja/1.000km²
			3.	Gustoća naseljenosti	2.011,45		br.st./km²
2.2.	KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA U NASELJIMA	A. Površina naselja	1.	Površina naselja (JLS)	7.983,15	ha	PPUG
		B. Građevinska područja (GP)	1.	Površina GP naselja – ukupno planirana	2.806,30	ha	PPUG
			2.	Udio GP u odnosu na ukupnu površinu JLS	35,15	%	
			3.	Udio izgrađenog GP u odnosu na ukupnu površinu JLS	26,56	%	
			4.	Udio neizgrađenog GP u odnosu na ukupno GP	24,43	%	
			5.	Udio neuređenog GP u odnosu na ukupno GP	N.P.	%	
			6.	Broj stanovnika/ ukupna površina GP	57,22	st./ha	
			7.	Broj stanovnika/ izgrađena površina GP	75,72	st./ha	
			8.	Broj stanovnika/ uređena površina GP	N.P.	st./ha	

2.3.	IZDVOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA (IZVAN NASELJA)	Izdvojena građevinska područja (IGP)	1.	Površina izdvojenog građevinskog područja izvan naselja – ukupno planirana	410,6 0,003	ha ha/st.	PPSDŽ, PPUG	
			2.	Površina i udio površine IGP pojedine namjene u odnosu na ukupnu površinu IGP:				
			2.a.	Ugostiteljsko-turistička namjena	0	ha		
					0	%		
					0	ha/st.		
			2.b.	Gospodarska namjena – ukupna (proizvodna, poslovna, infrastru- kturna, OIE i dr.)	26,5	ha		
					6,45	%		
					< 0,001	ha/st.		
			2.c.	Sport i rekreacija	1,2	ha		
					0,29	%		
					< 0,001	ha/st.		
			2.d.	Područja posebne namjene	326,8	ha		
					79,59	%		
			2.e.	Površina groblja	56,1	ha		
13,66	%							
3.	Ukupni planirani smje- štajni kapacitet u TRP	0	postelja					
4.	Broj turističkih postelja po km’ obalne crte	0	postelja /km'					

3.	POSTOJEĆA INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST						
3.1.	PROMETNA INFRASTRUKTURA	A. Cestovni promet	1.	Duljina cesta po vrstama			PPUG, GIS Portal Grada Splita
			1.a	Državne ceste	20,81	km	
			1.b	Županijske ceste	N.P.	km	
			1.c	Lokalne ceste	N.P.	km	
			1.d	Nerazvrstane ceste	391	km	
			2.	Udio pojedinih vrsta cesta			
			2.a	Državne ceste	5,05	%	
			2.b	Županijske ceste	N.P.	%	
			2.c	Lokalne ceste	N.P.	%	
			2.d	Nerazvrstane ceste	94,95	%	
			3.	Cestovna gustoća (dužina cesta / površina područja)	5,16	km/km2	

		B. Željeznički promet	1.	Duljina pruge prema vrsti			HŽ infrastruktura
			1.a	Pruge za međunarodni promet	5,5	km	
			2.	Udio pojedinih vrsta željezničkih pruga			
			2.a	Pruge za međunarodni promet	100	%	
			3.	Gustoća željezničkih pruga (dužina / površina područja)	0,07	km/km2	
		C. Zračni promet	1.	Broj zračnih luka prema vrstama			Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo
			1.a	Helidrom	1		
			2.	Površina zračnih luka			
			2.a.	Helidrom	0,40	ha	
		D. Pomorski promet	1.	Broj luka prema vrsti			Lučka uprava Split, Lučka uprava SDŽ, SDŽ PPUG
			1.a	Luke od osobitog (međunarodnog) gospodarskog interesa za RH	1 luka (2 bazena)		
			1.b	Luke otvorena za javni promet županijskog značaja	0		
			1.c	Luke otvorena za javni promet lokalnog značaja	4		
			1.d	Luke posebne namjene državnog značaja	6		
			1.e	Luke posebne namjene županijskog značaja	8		
			2.	Površina kopnenog dijela luke			
			2.a	Luke od osobitog (međunarodnog) gospodarskog interesa za RH	64,21*	ha	
			2.b	Luke otvorena za javni promet županijskog značaja	0	ha	
			2.c	Luke otvorena za javni promet lokalnog značaja	4,80	ha	
			2.d	Luke posebne namjene državnog značaja	nema podataka	ha	
			2.e.	Luke posebne namjene županijskog značaja	4,09	ha	
			3.	Luke nautičkog turizma prema broju vezova			
			3.a	ACI marina Split	355		

		E. Riječni promet	1.	Broj riječnih luka prema veličini i rijeci	N.P.		—	
			2.	Klasa i duljina plovnih putova	N.P.	km		
		F. Elektroničke komunikacije	1.	Broj postojećih baznih stanica na 100 stanovnika	0,10	br./100 st.	HAKOM	
3.2.	ENERGETSKA INFRASTRUKTURA	A. Opskrba električnom energijom	1.	Duljina elektroopskrbnih vodova	1.078,19	km	HOPS, PPUG, GIS Portal Grada Splita	
			2.	Udio i duljina elektroopskrbnih vodova prema vrsti				
			2.a	2x220 kV nadzemni	1,40	km		
					0,13	%		
			2.b	220 kV nadzemni	15,65	km		
					1,45	%		
			2.c	2x110 kV nadzemni	11,60	km		
					1,08	%		
			2.d	110 kV nadzemni	8,00	km		
					0,74	%		
			2.e	2x110 kV podzemni	5,54	km		
					0,51	%		
			2.f	110 kV podzemni	4,90	km		
					0,45	%		
			2.g	35 kV podzemni	18,10	km		
					1,68	%		
			2.h	10(20) kV nadzemni	14,47	km		
					1,34	%		
			2.i	10(20) kV podzemni	373,23	km		
					34,62	%		
			2.j	0.4 kV nadzemni	27,62	km		
					2,56	%		
			2.k	0.4 kV podzemni	597,68	km		
					55,43	%		

		B. Opskrba plinom	1.	Duljina plinovoda	18,8	km	EVN Croatia Plin	
			2.	Udio prema vrsti plinovoda				
			2.a	Visokotlačni	2,85	km		
					15,16	%		
			2.b	Srednjetlačni	15,95	km		
					84,84	%		
C. Opskrba naftom	1.	Duljina naftovoda	N.P.	km	JANAF, INA			
3.3.	OPSKRBA VODOM I ODVODNJA OTPADNIH VODA	A. Opskrba pitkom i tehnološkom vodom	1.	Duljina javne vodoopskrbne mreže	376	km	Vodovod i kanaliza- cija d.o.o. Split	
			2.	Potrošnja pitke vode	186	l/st./ danu		
		B. Pročišćavanje otpadnih voda	1.	Duljina kanalizacijske mreže	499	km		
			2.	Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda – broj i kapacitet	2			
			2.a	Katalinića brig	122.000	ES		
			2.b	Stupe	138.000	ES		
3.4.	GOSPODARENJE OTPADOM	Odlagališta otpada	1.	Broj i površina odlagališta prema vrsti			Čistoća d.o.o. Split	
			1.a	Odlagalište komunalnog otpada (Karepovac)	1			
					nema podataka	ha		
			1.b	Reciklažno dvorište	4			
					nema podataka	ha		
			2.	Sanacija neuređenih odlagališta (broj, površina)	nema podataka	ha		
4. KORIŠTENJE I ZAŠTITA ZNAČAJNIH PROSTORA								
4.1.	KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA	A. Poljoprivreda	1.	Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta	870,70	ha	PPUG	
			2.	Udio poljoprivrednog zemljišta	10,91	%		
			3.	Površina poljoprivrednog zemljišta po stanovniku	0,005	ha/st.		
		B. Šumarstvo	1.	Ukupna površina šumskog zemljišta	1.472,70	ha		
			2.	Udio šumskog zemljišta	18,45	%		
			3.	Površina šumskog zemljišta po stanovniku	0,009	ha/st.		

		C. Vode	1.	Površine površinskih voda prema vrsti (jezero, ribnjak, umjetni bazeni, more...)			HR vode
			1.a	More	14.920	ha	
			2.	Udio površina površinskih voda u odnosu na površinu JLS	1,87	%	
			3.	Dužina vodotoka	38,17	km	
		D. Morska obala	1.	Morska obala – dužina obalne crte	66,67	km	PPUG
		E. Mineralne sirovine	1.	Broj i površina eksploatacijskih polja po vrstama mineralnih sirovina	0		
					0	ha	
		F. Ostalo	1.	Ukupna površina ostalog poljoprivrednog i šumskog zemljišta	2.351,80	ha	
			2.	Udio	29,46	%	
			3.	Površina po stanovniku	0,015	ha/st.	
4.2.	ZAŠTIĆENE PRIRODNE VRIJEDNOSTI	Zaštićena područja prirode	1.	Broj i površina zaštićenih područja	1	broj	ZZOiP, PPUG
					295,6	ha	
			2.	Područja ekološke mreže, prema vrsti			
			2.a	Područja prema direktivi o staništima	3		
					3.904,75	ha	
			2.b	Područja prema direktivi o pticama	1		
					3.386,10	ha	
4.3.	KULTURNA DOBARA	Struktura registriranih kulturnih dobara	1.	Broj zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara	140		MK, PPSDŽ
			1.a	Broj pojedinačnih nepokretnih kulturnih dobara	132		
			1.b	Broj kulturno povijesnih cjelina	7		
			1.c	Broj kulturnih krajolika	1		
			2.	Broj ili udio obnovljenih kulturnih dobara	18		
					12,86	%	
			3.	Broj ili udio ugroženih kulturnih dobara	140		
					100	%	
4.4.	PODRUČJA POSEBNIH KARAKTERISTIKA	Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća		opisati u tekstualnom dijelu Izvješća			

5. DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA						
5.1.	POKRIVENOST PROSTORNIM PLANOVIMA	Pokrivenost PP prema razini planova i izvješća	1.	Broj donesenih PP		UO za urbanizam
			1.c	UPU	1	
			2.	Broj donesenih izmjena i dopuna PP		
			2.a.	PPUG	1	
			2.c	UPU	1	
			2.d.	DPU	3	
			3.	Broj PP u izradi		
			3.a	ID PPUG	1	
			3.b	ID GUP	1	
			3.c	UPU (novi)	1	
			3.d	ID DPU	2	
			4.	Broj PP u postupku stavljanja izvan snage		
			4.a	DPU	1	
			5.2.	PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA		
1.1.	Lokacijska informacija	2.818				
1.2.	Obavijest o posebnim uvjetima	0				
1.3.	Obavijest o uvjetima za izradu glavnog projekta	1				
1.4.	Utvrđivanje posebnih uvjeta i uvjeta priključenja	1.667				
1.5.	Lokacijska dozvola (LD)	150				
1.6.	Izmjena i dopuna LD	28				
1.7.	Produženje važenja LD	24				
1.8.	Potvrda glavnog projekta	373				
1.9.	Građevinska dozvola (GD)	768				
1.10.	Izmjena i dopuna GD	183				
1.11.	Produženje važenja GD	54				
1.12.	Promjena investitora GD	82				
1.13.	Poništenje / ukidanje GD	3				
1.14.	Prijava početka građenja bez GD	396				

			1.15.	Prijava početka građenja po GD	787		
			1.16.	Prijava pokusnog rada	8		
			1.17.	Prijava početka uklanjanja	28		
			1.18.	Potvrda parcelacijskog elaborata	513		
			1.19.	Rješenje o utvrđivanju građevne čestice	550		
			1.20.	Uporabna dozvola (UD)	342		
			1.21.	Privremena UD	5		
			1.22.	UD za dio građevine	34		
			1.23.	UD za građevine čiji je akt za građenje uništen	2		
			1.24.	UD za građevine izgrađene do 15. veljače 1968.	920		
			1.25.	UD za građevine izgrađene na temelju akta izdanog do 1. listopada 2007.	213		
			1.26.	UD sukladno propisima o obnovi	0		
			1.27.	Potvrda o samostalnim uporabnim cjelinama	148		
			1.28.	Dozvola za promjenu namjene i uporabu građevine	106		
			1.29.	Akti i mišljenja iz područja gradnje	82		
			1.30.	Akti i mišljenja iz područja prostornog uređenja	331		
			1.31.	Odbacivanje neupravnog postupka	216		
5.3.	URBANA PREOBRAZBA		1.	Broj PP ili pojedinačnih zahvata	0		UO za urbanizam
			2.	Površina	0	ha	
5.4.	URBANA SANACIJA		1.	Broj izdanih rješenja o ozakonjenju	139		UO za urbanizam
			2.	Planovi sanacije, izmjene i dopune PP	0		

III. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

III.1. IZRADA PROSTORNIH PLANOVA

III.1.1. Popis svih važećih prostornih planova

U vrijeme izrade predmetnog Izvješća na području Grada Splita na snazi su ukupno 54 prostorna plana lokalne razine: PPUG, GUP i 52 prostorna plana užeg područja (1 PUP, 35 DPU-a i 10 UPU-a u obuhvatu GUP-a, te 1 DPU i 10 UPU-a izvan obuhvata GUP-a, u obuhvatu PPUG-a) (Tablica 55 i Tablica 56).

U promatranom/izvještajnom razdoblju 2020.-2023. na snazi je bio još jedan DPU (DPU kompleksa S4/1 stambenog naselja Mertojak, SG GS 10/01 i 8/06), koji je stavljen izvan snage u 2024. godini (SG GS 44/24).

Svi su važeći prostorni planovi lokalne razine prikazani u sljedećoj tablici, poredani kronološki prema godini donošenja osnovnog plana, pri čemu je naznačen zakon na temelju kojeg je donesen pojedini prostorni plan, odnosno njegove posljednje izmjene i dopune.

zakon na snazi	Naziv prostornog plana (<i>broj Službenog glasnika Grada Splita</i>)	donesen osnovni	posljednje liD
Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02, 100/04)	PUP područja Pazdigrad u Splitu (<i>3/85, 9/85, 37/87, 6-II/90, 7/96</i>)	1985.	1996.
	DPU sjeverozapadnog dijela Kocunara (uz Ulicu domovinskog rata) (<i>10/95</i>)	1995.	
	DPU jugoistočnog dijela područja Visoke u Splitu (<i>3/96, 2/98, 16/08, 36/12</i>)	1996.	2012.
	DPU stambenog naselja Križine-Trstenik (<i>2/97, 7/00, 28/02</i>)	1997.	2002.
	DPU športskog centra Žrnovnica (<i>8/97</i>)	1997.	
	DPU istočnog dijela područja Duilovo u Splitu (<i>5/98, 22/00, 52/13</i>)	1998.	2013.
	DPU područja Zenta u Splitu (<i>2/98, 1/07</i>)	1998.	2007.
	UPU područja Bilice II Mostine (<i>12/98</i>)	1998.	
	DPU Veletržnice u poslovno-trgovačkoj zoni TTTS (<i>11/00</i>)	2000.	
	DPU priobalnog područja Trstenik-Radoševac (<i>12/00, 8/07, 12/10, 41/14, 48/14-pročišćeni tekst, 54/16, 69/16-pročišćeni tekst, 61/18, 2/19-pročišćeni tekst</i>)	2000.	2019.
	DPU dijela Lovreta između Lovretske ulice, Trga hrvatske bratske zajednice i Gundulićeve ulice (<i>3/01</i>)	2001.	
	DPU prostora Žnjana u Splitu (prostor sjeverno od Bračke ulice) (<i>12/01, 33/03, 23/07-isp., 7/09</i>)	2001.	2009.
	DPU dijela sjeverozapadnog područja Pazdigrad (<i>14/01</i>)	2001.	
	DPU lokacija vodosprema u području Park-šume Marjan (<i>19/02</i>)	2002.	
	DPU dijela područja Brnika (sadržaji tvrtke Jadro) (<i>19/02</i>)	2002.	
	DPU Obrtne tehničke škole i športskih sadržaja u Špinutu (<i>24/02, 41/22, 61/22-pročišćeni tekst</i>)	2002.	2022.

Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13)	DPU dijela područja Trstenik (28/02, 23/07)	2002.	2007.
	DPU područja jugoistočno od raskrižja Bračke i Velebitske ulice (32/02, 32/06)	2002.	2006.
	DPU prostora na sjevernom dijelu Kmana (32/02)	2002.	
	DPU dijela područja Gripe (4/03, 8/03)	2003.	2003.
	UPU stambenog naselja Vrh Sućidra (10/03)	2003.	
	UPU Kampusa Sveučilišta u Splitu (14/03, 36/08, 53/20, 68/20-pročišćeni tekst)	2003.	2020.
	DPU dijela područja Dračevac (23/04)	2004.	
	DPU za sadržaje Zdravstvene škole na području Firula (7/05, 30/08, 38/18, 42/18-pročišćeni tekst)	2005.	2018.
	DPU južnog dijela Dragovoda (18/05)	2005.	
	DPU za zonu javnih sadržaja sjeverno od Poljičke ulice (18/05)	2005.	
	PPUG Splita (31/05, 38/20 i 46/20 - pročišćeni tekst)	2005.	2020.
	DPU Trga Hrvatske bratske zajednice u Splitu (18/06, 15/07, 70/22, 7/23-pročišćeni tekst)	2006.	2023.
	GUP Splita (1/06, 15/07, 3/08, 3/12, 32/13, 52/13, 41/14, 55/14-pročišćeni tekst)	2006.	2014.
	UPU zone poslovnih sadržaja južno od Solinske ceste na području Brda (21/06)	2006.	
	UPU područja dijela Mejaša i Dragovoda (21/06)	2006.	
	DPU Svačićeve ulice u Splitu (15/07)	2007.	
	UPU područja Sirobuja (17/07)	2007.	
	UPU Dujmovača - Smokovik zapad (27/07)	2007.	
	DPU područja oko crkvice Gospe od Žnjana (1/08, 32/11, 54/16, 69/16-pročišćeni tekst)	2008.	2016.
	DPU područja istočno od potoka Radoševac (7/08)	2008.	
	DPU poteza uz Poljičku cestu sjeverno od kompleksa bolnice Firule - pojedinačni zahvat P21 (30/08, 14/12, 32/13, 4/14-pročišćeni tekst, 13/15, 33/15-pročišćeni tekst)	2008.	2015.
	DPU poteza sjeveroistočno od raskrižja ulica Brune Bušića i Poljičke ceste (1/09, 28/18, 42/18-pročišćeni tekst)	2009.	2018.
	DPU radne zone Dračevac (12/09, 61/18, 1/19-ispravak, 2/19-pročišćeni tekst, 87/24, 10/25-pročišćeni tekst, 12-25 - ispravak greške)	2009.	2025.
	UPU Bilice sjever (7/09)	2009.	
	UPU Korešnica 3 (12/09)	2009.	
	DPU tenis centra i javnih sadržaja u Stobreču (5/11)	2011.	
	UPU stambenog naselja Stobreč (5/11)	2011.	
	UPU područja Šine - Vidovac (23/11)	2011.	
	UPU uvale Duboka Garma (Slatine 2) (1/11)	2011.	

	DPU za dio obuhvata pojedinačnog zahvata P26 - južno od križanja ulica Domovinskog rata i Zbora narodne garde (36/12)	2012.	
	DPU dijela područja Kila sjeveroistočno od TS Vrboran (Pojedinačni zahvat P23a) (18/13)	2013.	
	DPU zone poslovne namjene i stanovanja (K5) sjeverno od Vukovarske ulice (32/13, 79/23, 92/23-pročišćeni tekst)	2013.	2023.
	DPU za istočni dio obuhvata Pojedinačnog zahvata P26 (istočno od Ulice Zbora narodne garde) (51/13)	2013.	
	UPU središnjeg dijela naselja - Slatine 3 (18/13)	2013.	
	UPU Slatine 1 (32/13)	2013.	
	DPU za dio obuhvata Pojedinačnog zahvata P26 - sjeverno od križanja ulica Domovinskog rata i Zbora narodne garde (40/14)	2014.	
	DPU područja između Tolstojeve ulice i usjeka pruge (46/16)	2016.	
Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23)			
	UPU Korešnica 2 u Splitu (51/23)	2023.	

Tablica 55: Popis svih važećih prostornih planova lokalne razine na području Grada Splita

Izvor: Podatci Upravnog odjela za urbanizam Grada Splita i JU Zavoda za prostorno uređenje Grada Splita, grafička obrada autor

Prostorno-planski dokument je izrađen sukladno:

	Zakonu o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02, 100/04)
	Zakonu o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13)
	Zakonu o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23)
	Zakonu o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23) a nakon perioda razmatranja ovog Izvješća

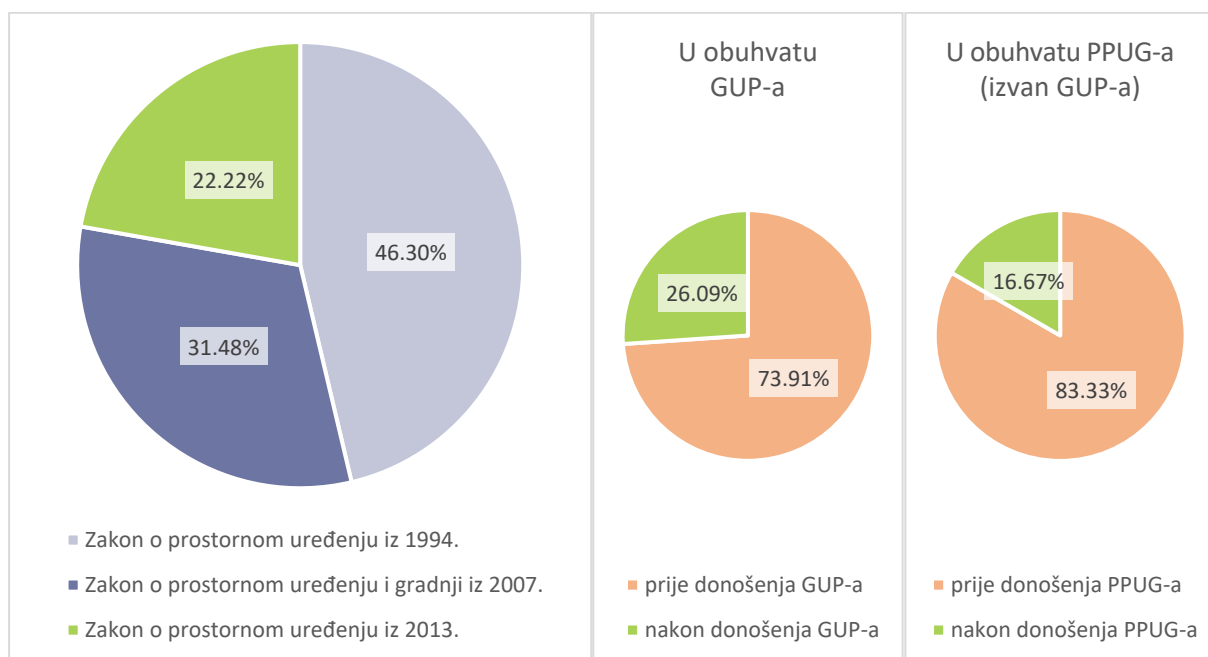
Tablica 55: Tumač

Zapanjujući su sljedeći podaci (Tablica 56 i Grafikon 44):

- većina prostornih planova lokalne razine (njih 25, odnosno 46%) donesena je na temelju Zakona o prostornom uređenju iz 1994. godine,
- na temelju aktualnog Zakona o prostornom uređenju iz 2013. godine (koji je na kraju svog životnog vijeka, u vrijeme izrade predmetnog izvješća se iščekuje javno savjetovanje za novi zakon) donesen je jedan jedini plan, i to je ujedno jedini osnovni plan donesen od 2016. godine!!
- 18 planova užeg područja u obuhvatu GUP-a je doneseno prije samog GUP-a i nikad nije s istim usklađeno.

Vrsta plana užeg područja	ZoPU 1994. ¹³	ZoPUIG 2007. ¹⁴	ZoPU 2013. ¹⁵	Ukupno	U obuhvatu GUP-a prije donošenja GUP-a	U obuhvatu GUP-a nakon donošenja GUP-a	U obuhvatu PPUG-a izvan GUP-a prije donošenja PPUG-a	U obuhvatu PPUG-a izvan GUP-a nakon donošenja PPUG-a
DPU	18	9	9	36	24	11	1	0
UPU	6	7	2	15	9	1	4	1
PUP	1	0	0	1	1	0	0	0
Ukupno	25	16	11	52	34	12	5	1

Tablica 56: Broj planova užeg područja na području Grada Splita po vrstama, usklađenosti s pojedinim zakonima i položaju
Izvor: Ažurirani podatci iz Godišnjeg programa rada za 2024. godinu JU Zavod za prostorno uređenje Grada Splita, grafička
obrada autor

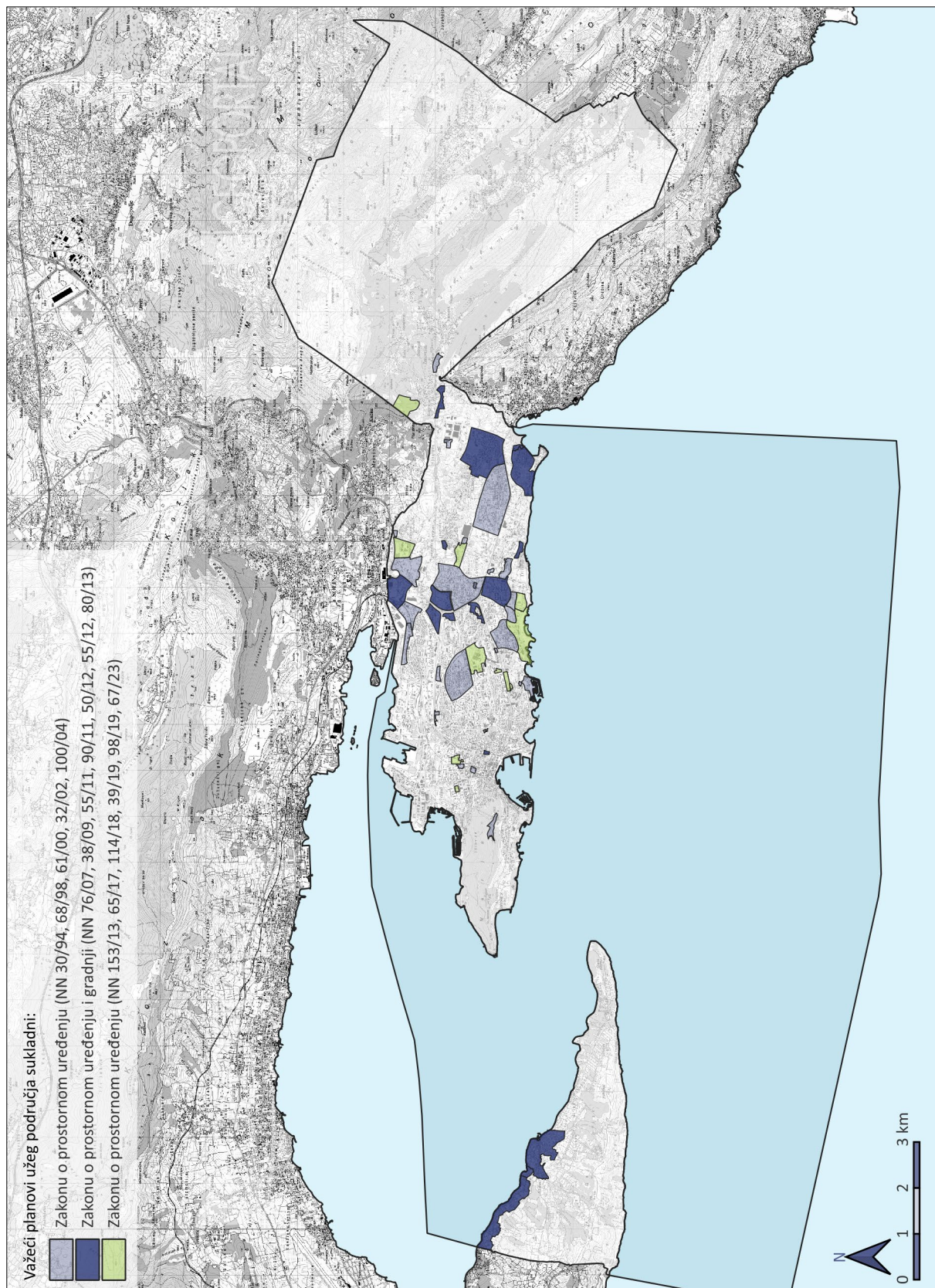
Grafikon 44: Udio svih prostornih planova na području Grada Splita po usklađenosti s aktualnim ili prethodnim Zakonima, udio planova užeg područja donesenih unutar obuhvata GUP-a prije donošenja GUP-s, odnosno unutar PPUG-a (izvan obuhvata GUP-a) prije donošenja PPUG-a

Izvor: Ažurirani podatci iz Godišnjeg programa rada za 2024. godinu JU Zavod za prostorno uređenje Grada Splita, grafička
obrada autor

¹³ Zakon o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02, 100/04)

¹⁴ Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13)

¹⁵ Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23)

Slika 66: Važeći planovi užeg područja

Izvor: Aktualne izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Splita i Generalnog urbanističkog plana Splita, grafička obrada autor

III.1.2. Prostorni planovi izrađeni u izvještajnom razdoblju

U izvještajnom razdoblju izrađen je jedan novi UPU, provedena jedna („ciljana“) ID PPUG-a te četiri izmjene i dopune (3 DPU-a i 1 UPU) (Tablica 57). Neposredno nakon izvještajnog razdoblja (2024.) provedena je još jedna izmjena i dopuna DPU-a te jedno stavljanje DPU-a izvan snage.

Postupak / Naziv prostornog plana	Postupak započet	Postupak dovršen	Postupak trajao
Izmjene i dopune PPUG Splita za odlagalište otpada Karepovac	2019.	2020.	1
Izmjene i dopune UPU kampusa Sveučilišta u Splitu	2017.	2020.	3
Izmjene i dopune DPU Obrtno tehničke škole i sportskih sadržaja u Špinutu	2020.	2022.	2
Izmjene i dopune DPU Trga Hrvatske bratske zajednice u Splitu	2019.	2022.	3
UPU Korešnica 2	2020.	2023.	3
Izmjene i dopune DPU zone poslovne namjene i stanovanja (K5) sjeverno od Vukovarske ulice	2021.	2023.	2
Stavljanja izvan snage DPU kompleksa S4/1 stambenog naselja Mertojak	2023.	2024.	1
Izmjene i dopune DPU radne zone Dračevac	2022.	2024.	2

Tablica 57: Prostorni planovi izrađeni u izvještajnom razdoblju (odnosno do izrade Izvješća – obilježeno crveno)

Izvor: Podatci Upravnog odjela za urbanizam Grada Splita i JU Zavoda za prostorno uređenje Grada Splita, grafička obrada autor

III.1.3. Prostorni planovi u postupku izrade u izvještajnom razdoblju

U izvještajnom razdoblju započeta je izrada izmjena i dopuna PPUG-a, GUP-a i jednog DPU-a, te izrada 1 novog UPU-a (Tablica 58). Nakon izvještajnog razdoblja donesene su odluke o izradi za još 3 UPU-a. U vrijeme izrade predmetnog Izvješća ID PPUG-a, GUP-a su u fazi izrade nacрта konačnog prijedloga, *UPU područja sjeverozapadno od križanja ulica Put Stinica i Put Supavla* je u fazi izrade izvješća o provedenoj javnoj raspravi, izrada ID DPU-a jugoistočnog dijela područja Visoke u Splitu je obustavljena, a ostala tri UPU-a su u početnim fazama izrade.

Postupak / Naziv prostornog plana	Postupak započet
Izmjene i dopune DPU jugoistočnog dijela područja Visoke u Splitu* <i>*postupak obustavljen; Odluka o izradi Izmjena i dopuna nije stavljena izvan snage</i>	2020.
Izmjene i dopune PPUG Splita	2021.
Izmjene i dopune GUP Splita	2021.
UPU područja sjeverozapadno od križanja ulica Put Stinica i Put Supavla	2023.
UPU „Turska kula s kontaktnim područjem“	2025.
UPU gradske luke „Istočna obala“ u Splitu	2025.
UPU dijela naselja na zapadu Supetarske uvale – „Slatine 4“	2025.

Tablica 58: Prostorni planovi u postupku izrade u izvještajnom razdoblju (odnosno do izrade Izvješća – obilježeno crveno)

Izvor: Podatci Upravnog odjela za urbanizam Grada Splita i JU Zavoda za prostorno uređenje Grada Splita, grafička obrada autor

III.2. PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA

III.2.1. Urbanistički i/ili arhitektonski natječaji provedeni u izvještajnom razdoblju

U izvještajnom razdoblju je provedeno 8 arhitektonskih i 2 urbanistička natječaja (od kojih jedan anketni) (Tablica 59). Tri godine nakon provedbe *Natječaja za izradu idejnog urbanističkog rješenja zone „Korešnica“*, na temelju prvonagrađenog idejnog rješenja, izrađen je UPU Korešnica 2.

Na temelju prvonagrađenih natječajnih rješenja izrađeni su glavni projekti a potom (2023. godine) ishođene građevinske dozvole za dječji vrtić Pujanke, dječji vrtić Kila i Znanstveno-inovacijski centar Sveučilišta u Splitu, te 2024. godine za Istraživački medicinski centar Split (IMCS). U vrijeme izrade predmetnog Izvješća dva vrtića su u poodmaklim fazama izgradnje.

U sljedećoj su tablici navedena i dva natječaja provedena izvan izvještajnog razdoblja, do izrade predmetnog Izvješća (od kojih je jedan poništen).

Naziv natječaja	Natječaj proveden	UPU	Projekt
Natječaj za izradu idejnog urbanističkog rješenja zone „Korešnica“	2020.	OI ¹⁶ 2020. OD ¹⁷ 2023.	
Natječaj za izradu idejnog arhitektonsko-urbanističkog rješenja dječjeg vrtića Pujanke u Splitu	2021./22.	/	GD ¹⁸ 2023. PG ¹⁹ 2024.
Natječaj za izradu idejnog arhitektonsko-urbanističkog rješenja dječjeg vrtića Rusulica u Splitu	2022.	/	
Natječaj za izradu idejnog arhitektonsko-urbanističkog rješenja dječjeg vrtića Kila u Splitu	2022.	/	GD 2023. PG 2024.
Natječaj za izradu idejnog arhitektonsko-urbanističkog rješenja Istraživačkog medicinskog centra Split (IMCS)	2022.	/	GD 2024.
Natječaj za izradu idejnog urbanističko-arhitektonskog rješenja Znanstveno-inovacijskog centra Sveučilišta u Splitu	2022.	/	GD 2023.
Anketni urbanistički natječaj za Gradski projekt Istočna obala u Splitu	2022.	OI 2025.	
Natječaj za izradu idejnog arhitektonsko-urbanističkog rješenja Centra za specijalističko-konzilijarnu zaštitu na lokaciji KBC Split – Firule	2022./23.	/	
Natječaj za izradu idejnog arhitektonsko-urbanističkog rješenja Centra akutne medicine s objedinjenim hitnim bolničkim prijemom na lokaciji KBC Split - Firule	2022./23.	/	
Projektan natječaj za izradu idejnog uređenja Hrvojeve ulice i dijela Ulice kralja Tomislava	2023./24.	/	

¹⁶ OI – Odluka o izradi UPU-a

¹⁷ OD – Odluka o donošenju UPU-a

¹⁸ GD – građevinska dozvola

¹⁹ PG – prijava početka građenja (po GD)

Natječaj za izradu idejnog urbanističko-arhitektonskog rješenja zatvorenog bazena i dvorane s vanjskim igralištima u sklopu sportsko rekreacijskog centra Brda u Splitu	2024.	natječaj poništen 2024.	
Natječaj za izradu idejnog arhitektonsko - urbanističkog rješenja Pojedinačnog zahvata P13 - Križanje Ulice Moliških Hrvata i Puta Trstenika u Splitu	2025. u tijeku		

Tablica 59: Urbanistički i/ili arhitektonski natječaji provedeni u izvještajnom razdoblju (odnosno do izrade Izvješća – obilježeno crveno)
Izvor: Podatci iz službenog glasnika Grada Splita, grafička obrada autor

III.2.2. Akti za provedbu, građenje i uporabu građevina

Sve funkcije vezane uz izdavanje provedbenih akata kojima se odobrava gradnja i uporaba građevina te zahvati u prostoru obavljaju se u *Odsjeku za izdavanje akata prostornog uređenja i gradnje* – ustrojstvenoj jedinici *Upravnog odjela za urbanizam Grada Splita*. U ovom Odsjeku osjeća se nedostatak potrebnog broja službenika, što se kontinuirano nastoji riješiti putem provedbe natječaja za novo zapošljavanje, no interes kandidata je relativno nizak. Posljedice ovog stanja vidljive su u dužim rokovima izdavanja dozvola – prema dostupnim podacima u sustavu eDozvola²⁰ u izvještajnom razdoblju ukupan prosječan period čekanja od primitka zahtjeva do njegovog rješavanja iznosio je 366 dana (medijan 272 dana). Pri tome je prosječan period rješavanja predmeta od datuma primitka *urednog* zahtjeva iznosio 97 dana (medijan 55 dana), ali je vrijeme čekanja od primitka zahtjeva do primitka urednog zahtjeva dugo i iznosi prosječno 256 dana (medijan 162 dana).

Dinamiku izdavanja akata za građenje zasigurno je dodatno poremetila i akcija USKOK-a iz srpnja 2021., kada je uhićeno nekoliko zaposlenika gradske uprave, uključujući i ovlaštenog pročelnika, zbog sumnje na nezakonitosti pri izdavanju građevinskih dozvola. Ove nepravilnosti velikim su dijelom bile posljedica nedorečenosti i dvojbenih odredbi važećih prostornih planova, ponajprije GUP-a, a njihov se utjecaj nastoji ublažiti aktualnim izmjenama i dopunama pokrenutima odlukom o izradi iz rujna 2021. godine.

Nakon navedenog događaja, proces izdavanja akata prostornog uređenja bio je obilježen intenzivnim nadzorom i pojačanim oprezom u postupanju, što je dodatno usporilo rješavanje predmeta. Međutim, od lipnja 2022. bilježi se postupan oporavak – broj riješenih predmeta na mjesečnoj razini uglavnom premašuje broj zaprimljenih, što ukazuje na pozitivan pomak u dinamici rada Odsjeka. Ipak, zbog prethodnih poremećaja i nedostatka kadrova, zaostatak u rješavanju tekućih predmeta još uvijek nije u potpunosti nadoknađen.

U izvještajnom razdoblju izdano je ukupno 150 lokacijskih, 768 građevinskih i 342 uporabne dozvole, pri čemu su podaci po godinama prikazani u sljedećoj tablici, a kretanje broja izdanih akata linijskim grafikonom (Tablica 60 i Grafikon 45). Činjenica da je u promatranom razdoblju izdano više nego trostruko „posebnih“ uporabnih dozvola u odnosu na „regularne“ (1.135 naspram 342) upućuje na to da se naslijeđeni problemi nesređene imovinsko-pravne i građevinske dokumentacije tek sada razrješavaju, vjerojatno potaknuti tržišnim i gospodarskim razlozima poput prodaje, turističkog iznajmljivanja i poslovnog korištenja.

²⁰ Izvor: Generirani integralni izvještaj grupe postupka Dozvole za građenje zaprimljenih u periodu od 1.1.2020. do 31.12.2023.

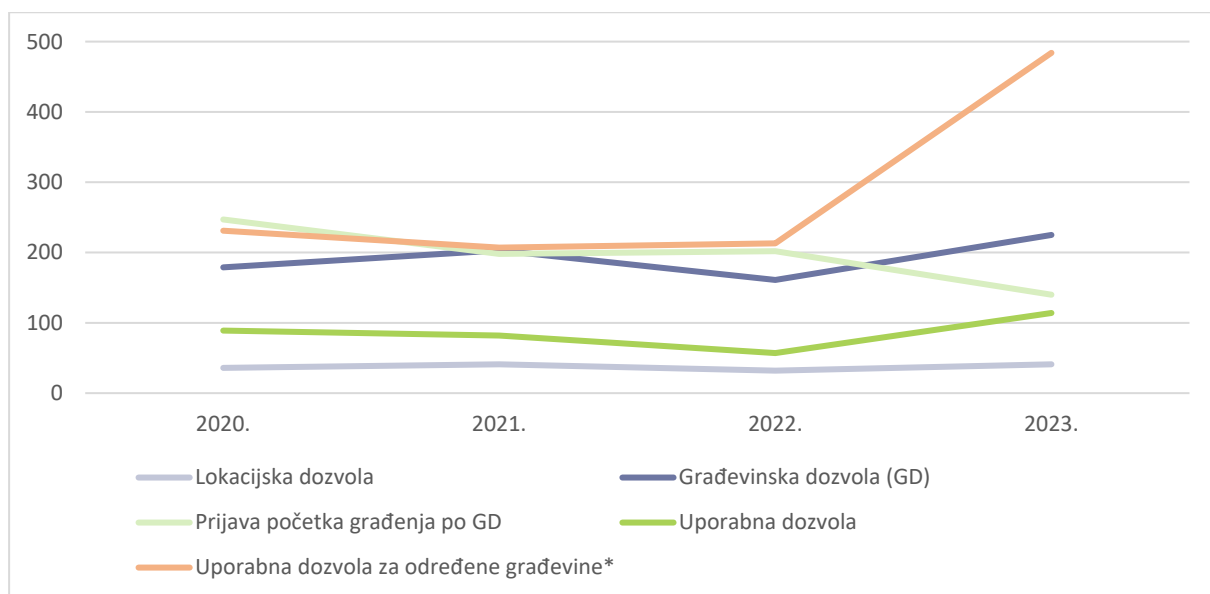
U izvještaju je ukupno riješeno 880 predmeta od čega 558 predmeta ima podatak o datumu zaprimanja urednog zahtjeva. Stoga je podatak o prosječnom ukupnom čekanju na rješavanje predmeta baziran na 880 predmeta, dok je podatak o prosječnom čekanju do, odnosno od urednog zahtjeva baziran na 558 predmeta.

Akt	2020.	2021.	2022.	2023.	Ukupno
Lokacijska dozvola	36	41	32	41	150
Građevinska dozvola (GD)	179	203	161	225	768
Prijava početka građenja po GD	247	198	202	140	787
Uporabna dozvola	89	82	57	114	342
Uporabna dozvola za određene građevine*	231	207	213	484	1.135

Tablica 60: Broj izdanih akata za provedbu, građenje i uporabu građevina u izvještajnom razdoblju

Izvor: Podatci Upravnog odjela za urbanizam Grada Splita, grafička obrada autor

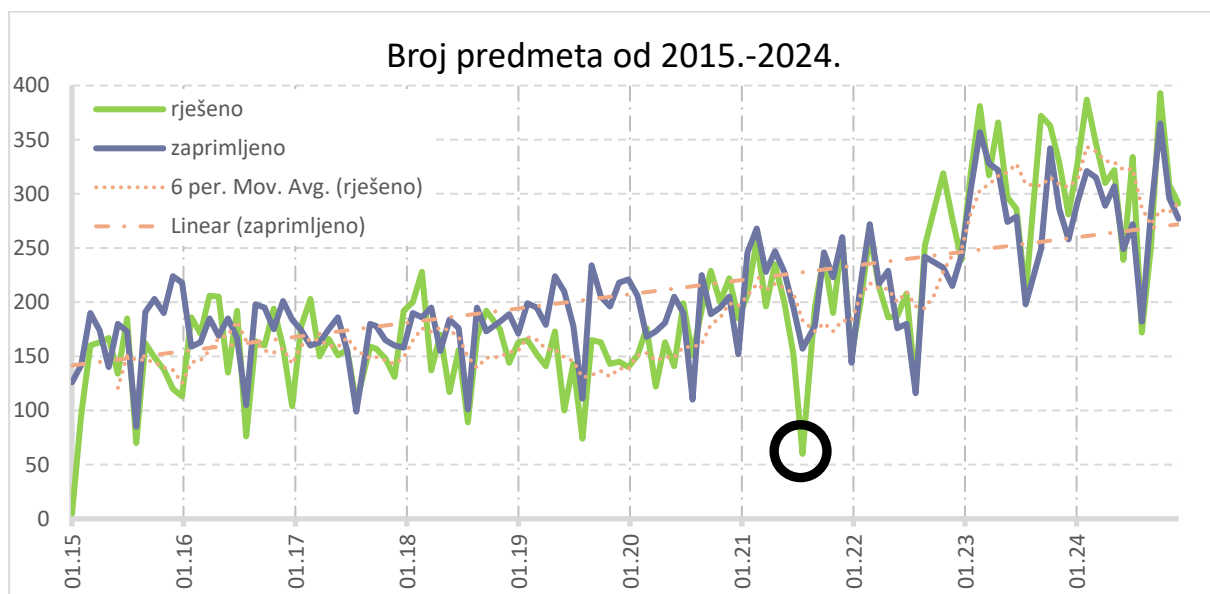
*za građevine čiji je akt za građenje uništen, građevine izgrađene do 15. 2. 1968. i građevine izgrađene na temelju akta za građenje izdanog do 1. 10. 2007.

Grafikon 45: Broj izdanih akata za provedbu, građenje i uporabu građevina

Izvor: Podatci Upravnog odjela za urbanizam Grada Splita, grafička obrada autor

*za građevine čiji je akt za građenje uništen, građevine izgrađene do 15. 2. 1968. i građevine izgrađene na temelju akta za građenje izdanog do 1. 10. 2007.

Grafikon 46: Usporedni prikaz zaprimljenih i riješenih predmeta u razdoblju 2015.-2024.

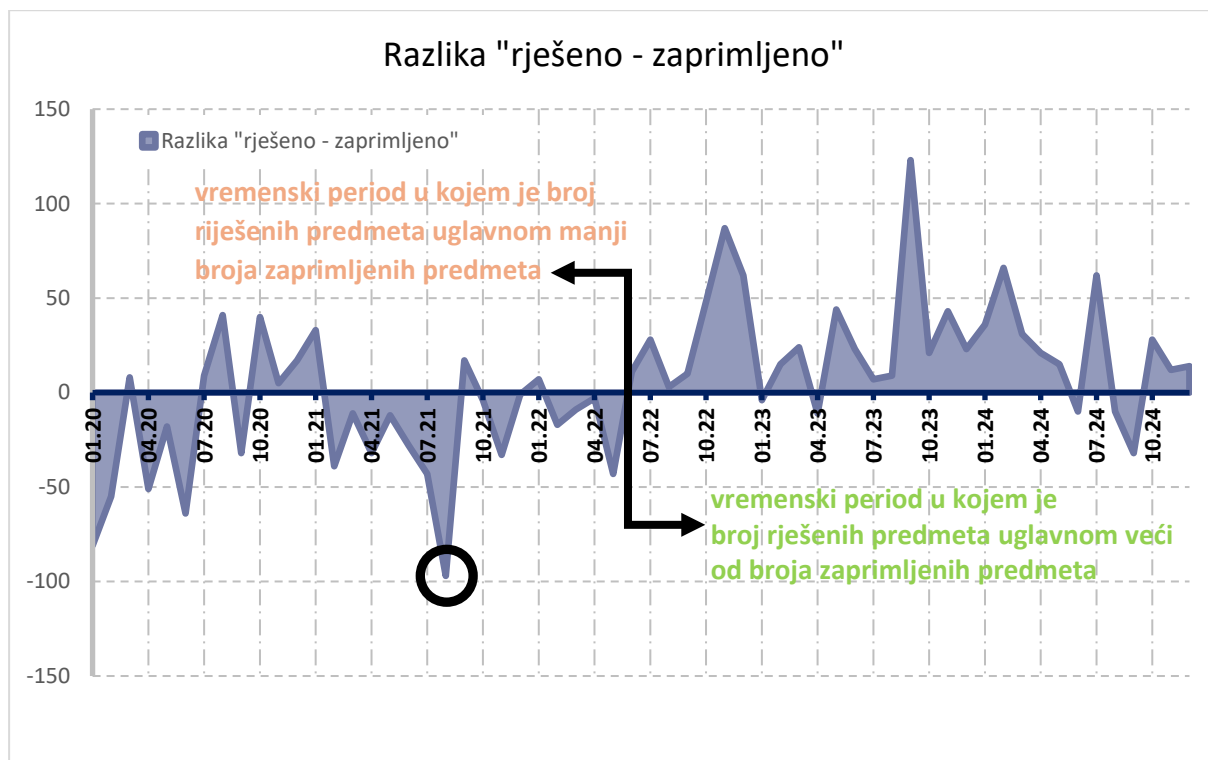
Izvor: Podatci Upravnog odjela za urbanizam Grada Splita, grafička obrada autor

Radi cjelovitijeg sagledavanja stanja, prilaže se i tablica (Tablica 61) s ukupnim brojem zaprimljenih i riješenih predmeta u razdoblju od 2015. do 2024. godine, s pratećim grafikonom koji prikazuje trendove (Grafikon 46), kao i grafikonom koji prikazuje razliku “zaprimljeno – riješeno” po godinama (Grafikon 47), čime se dobiva jasniji uvid u kretanje učinkovitosti rada Odsjeka u duljem vremenskom horizontu.

		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Riješeno	2015.	5	96	160	163	167	134	185	70	162	149	138	120
Zaprimljeno		126	142	190	174	140	180	173	85	191	203	190	224
Razlika		-121	-46	-30	-11	27	-46	12	-15	-29	-54	-52	-104
Riješeno	2016.	113	186	171	206	205	135	192	76	164	160	194	159
Zaprimljeno		218	159	163	185	169	185	167	105	198	195	175	201
Razlika		-105	27	8	21	36	-50	25	-29	-34	-35	19	-42
Riješeno	2017.	104	178	203	150	166	151	156	107	159	157	148	131
Zaprimljeno		184	174	160	163	175	186	155	99	180	178	165	160
Razlika		-80	4	43	-13	-9	-35	1	8	-21	-21	-17	-29
Riješeno	2018.	192	200	228	137	170	117	156	89	168	192	175	144
Zaprimljeno		158	190	186	195	155	184	176	101	195	173	182	189
Razlika		34	10	42	-58	15	-67	-20	-12	-27	19	-7	-45
Riješeno	2019.	163	165	152	141	173	100	143	74	165	163	143	145
Zaprimljeno		171	199	195	179	224	210	178	111	234	205	196	218
Razlika		-8	-34	-43	-38	-51	-110	-35	-37	-69	-42	-53	-73
Riješeno	2020.	140	151	176	122	163	141	199	151	193	229	200	222
Zaprimljeno		221	206	168	173	181	205	190	110	225	189	195	205
Razlika		-81	-55	8	-51	-18	-64	9	41	-32	40	5	17
Riješeno	2021.	185	207	257	196	235	200	152	60	195	242	190	259
Zaprimljeno		152	246	268	228	247	228	195	157	178	246	223	260
Razlika		33	-39	-11	-32	-12	-28	-43	-97	17	-4	-33	-1
Riješeno	2022.	151	200	263	214	186	187	208	119	252	285	319	277
Zaprimljeno		144	217	272	217	229	176	180	116	242	237	232	215
Razlika		7	-17	-9	-3	-43	11	28	3	10	48	87	62
Riješeno	2023.	239	319	381	317	366	297	286	207	372	363	329	281
Zaprimljeno		243	304	357	328	322	274	279	198	249	342	286	258
Razlika		-4	15	24	-11	44	23	7	9	123	21	43	23
Riješeno	2024.	329	387	346	310	322	239	334	172	251	393	308	291
Zaprimljeno		293	321	315	289	307	249	272	182	283	365	296	277
Razlika		36	66	31	21	15	-10	62	-10	-32	28	12	14

Tablica 61: Usporedni prikaz zaprimljenih i riješenih predmeta u razdoblju 2015.–2024.

Izvor: Podatci Upravnog odjela za urbanizam Grada Splita, grafička obrada autor

Grafikon 47: Razlika "zaprimljeno – riješeno" po godinama

Izvor: Podatci Upravnog odjela za urbanizam Grada Splita, grafička obrada autor

U nastavku se, na nizu grafičkih prikaza preuzetih iz Informacijskog sustava prostornog uređenja (ISPU), prikazuje prostorni raspored izdanih akata – odvojeno za lokacijske i građevinske dozvole. Podaci su prikazani redom za zapadni, središnji i istočni dio urbanog područja Grada Splita, kao i za naselja Žrnovnica, Donje Sitno i Gornje Sitno, Srinjine i Slatine.

Lokacije izdavanja akata prikazane su točkama, odnosno linijski ili površinski, na digitalnom ortofoto snimku (DOF-u) iz 2021.-2022. godine.

Lokacijske dozvole

Sukladno *Zakonu o prostornom uređenju*, lokacijska dozvola izdaje se u deset slučajeva. Prva četiri, koji se odnose na eksploatacijska polja, rudarske, naftno-rudarske i vojne objekte, u kontekstu Grada Splita u izvještajnom razdoblju nisu bili primjenjivi. Preostali slučajevi odnose se na:

1. zahvate u prostoru koji se prema posebnim propisima kojima se uređuje gradnja ne smatraju građenjem
2. etapno i/ili fazno građenje građevine
3. složeni zahvat u prostoru
4. građenje na zemljištu, odnosno građevini za koje investitor nije riješio imovinsko-pravne odnose, a za koje je potrebno provesti postupak izvlaštenja
5. zahvate u prostoru na pomorskom dobru za koje se sukladno posebnom propisu kojim se uređuju koncesije daje koncesija za građenje građevina i/ili postavljanje pomorskih objekata
6. građenje građevina ako to stranka zatraži.

Izdane lokacijske dozvole se u velikoj mjeri odnose na fazno građenje i potrebu provođenja postupaka izvlaštenja za građevine infrastrukturnih sustava, uključujući prometne (cestovne prometnice), vodnogospodarske (cjevovodi odvodnje otpadnih voda i vodovodni cjevovodi), plinske distribucijske (transportni plinovodi) te energetske sustave (vodovi za distribuciju električne energije). Na području Donjeg Sitnog, Gornjeg Sitnog i Srinjina izdane su isključivo lokacijske dozvole za infrastrukturne sustave, dok su na području Žrnovnice većinom vezane za te sustave.

Značajan broj lokacijskih dozvola izdaje se na zahtjev investitora, što je dijelom vjerojatno povezano s odredbom stavka 2. točke 3. članka 146. *Zakona o prostornom uređenju*, koja omogućava građenje na neuređenim građevinskim područjima prije donošenja UPU-a. Budući da *Zakon o gradnji* ne predviđa sličnu mogućnost pri izdavanju građevinske dozvole, investitori postupak često provode u dva koraka – prvo izdavanje lokacijske, a potom građevinske dozvole, zgodno iskorištavajući pravnu rupu koju je zakonodavac omogućio.

Najveći broj lokacijskih dozvola je izdan na istočnom dijelu urbanog područja Grada Splita.

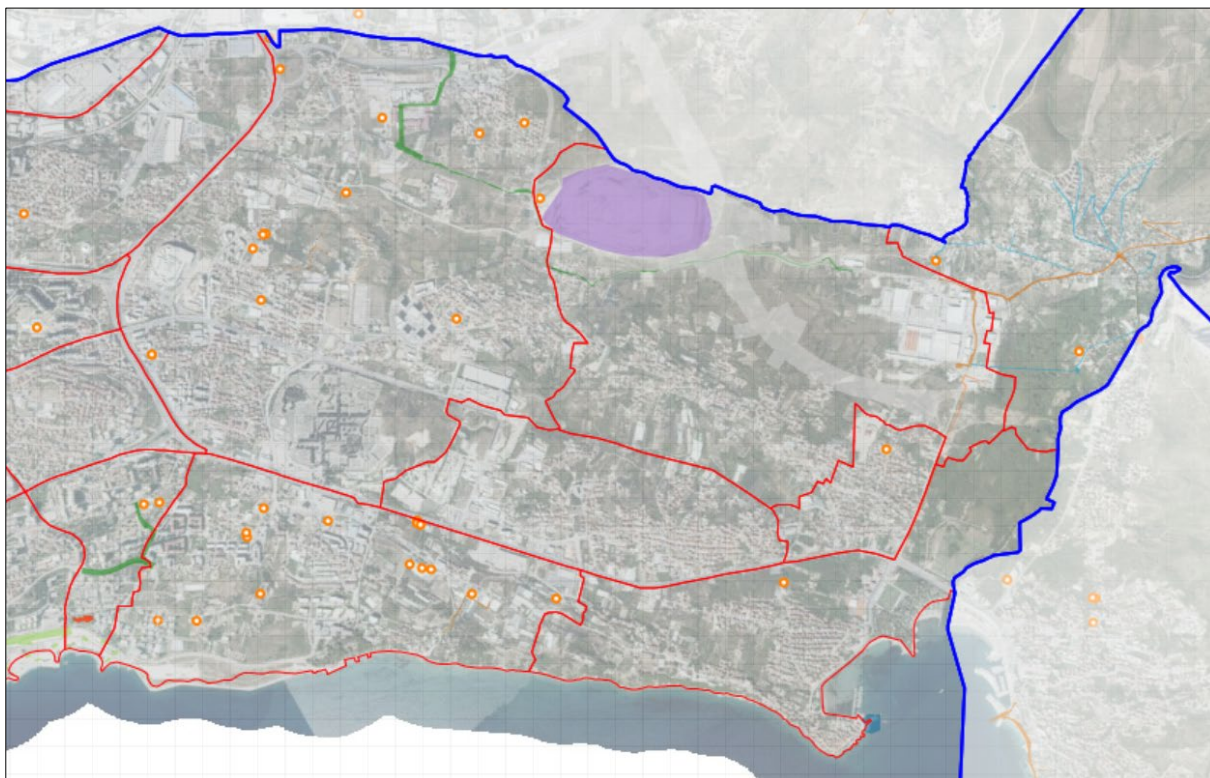
Slika 67: Prostorni raspored izdanih lokacijskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na zapadnom dijelu urbanog područja Grada Splita

Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

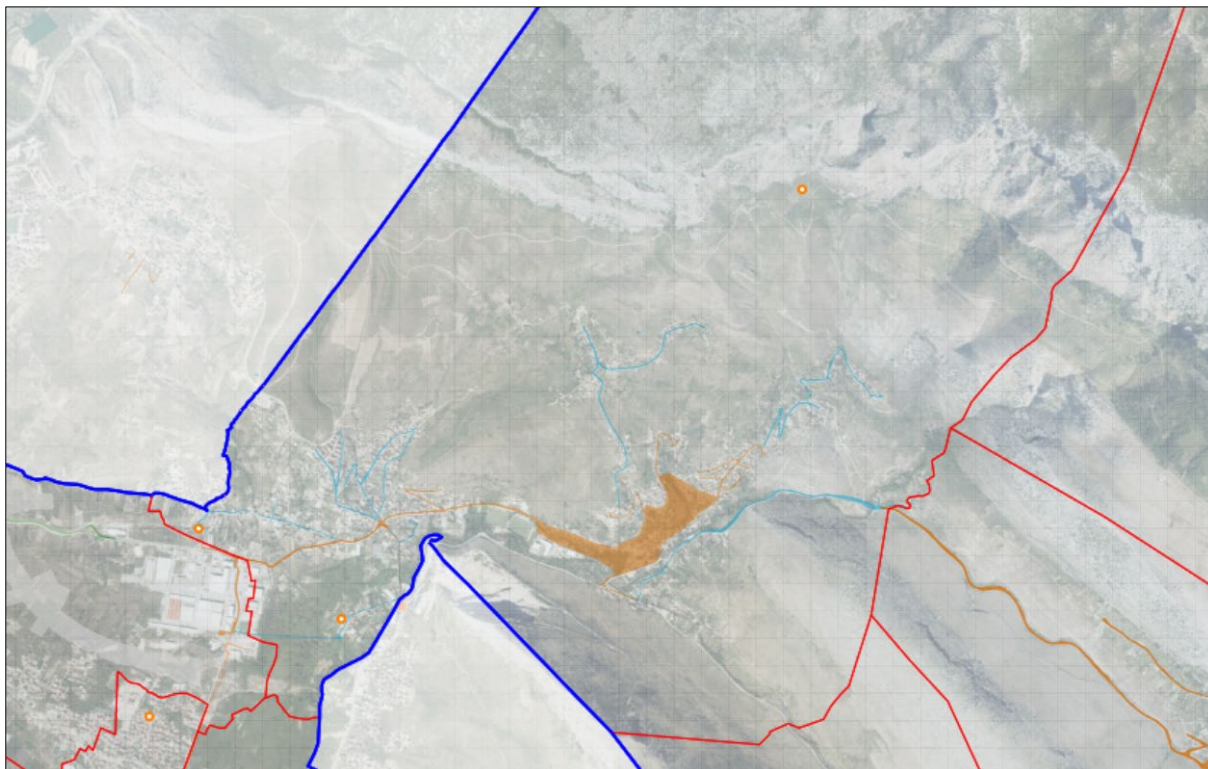
Slika 68: Prostorni raspored izdanih lokacijskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na središnjem dijelu urbanog područja Grada Splita

Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

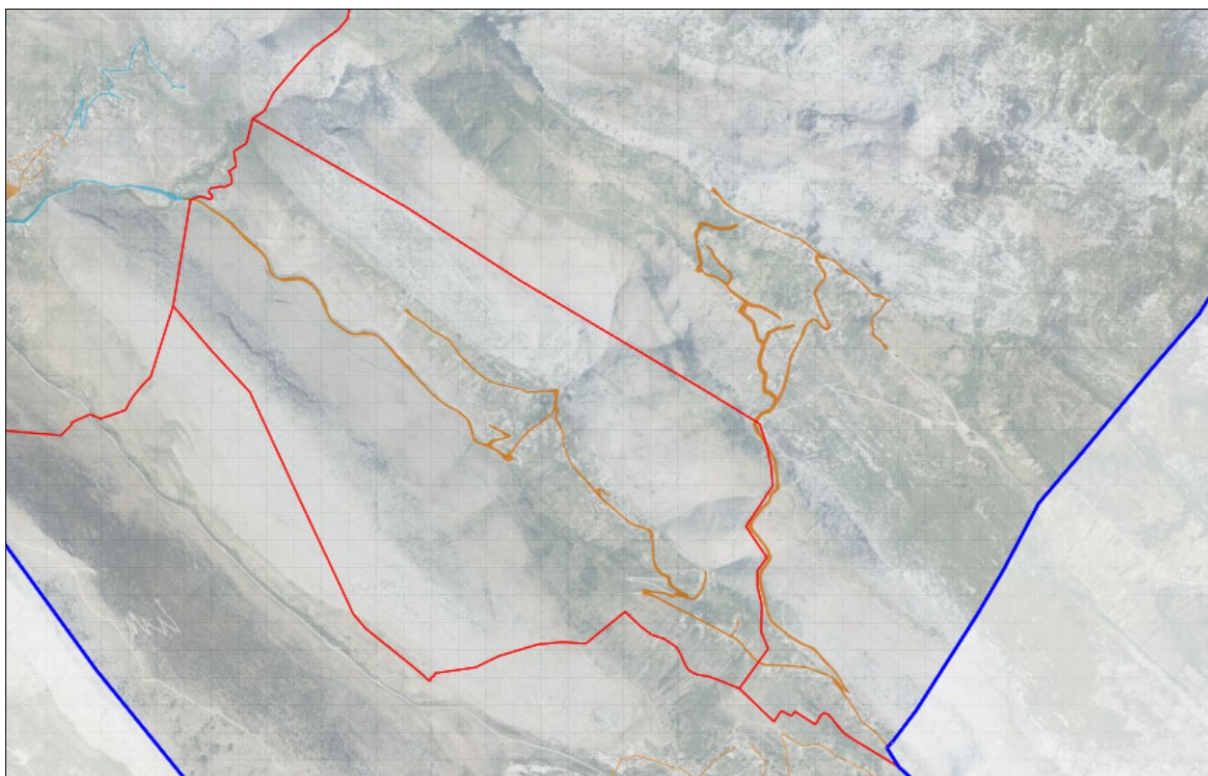

Slika 69: Prostorni raspored izdanih lokacijskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na istočnom dijelu urbanog područja Grada Splita

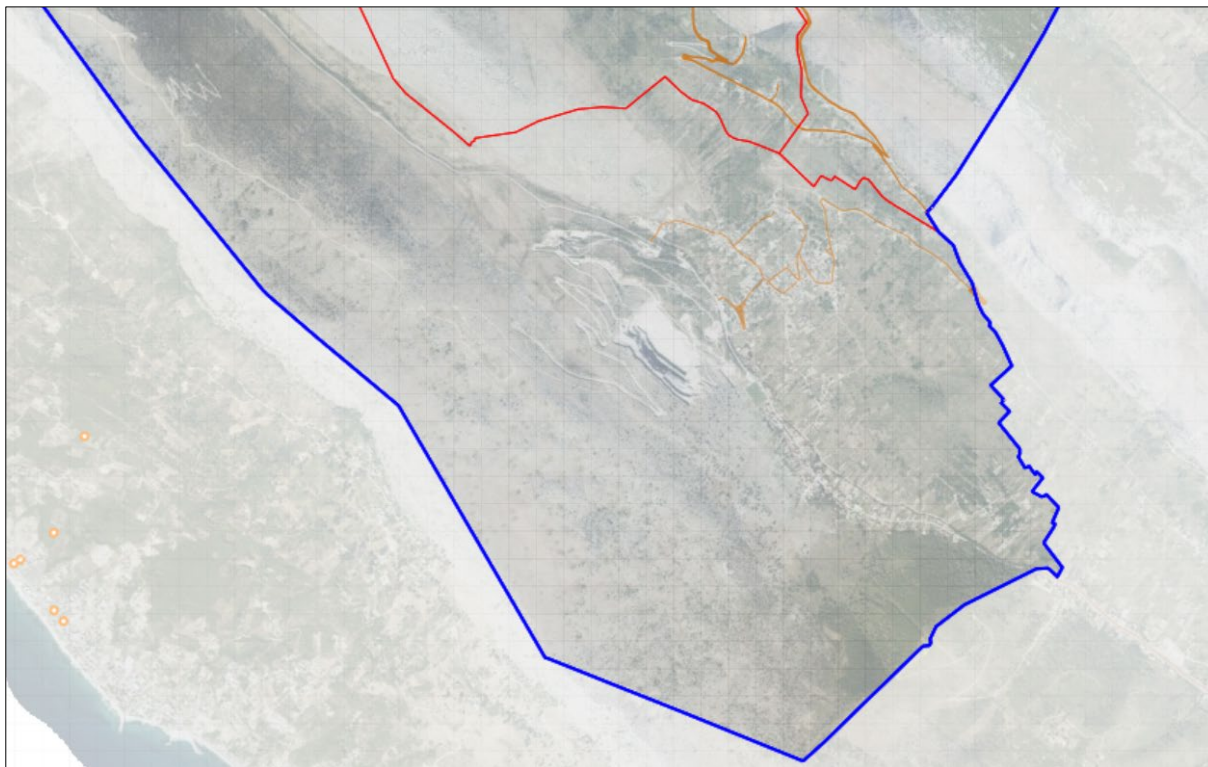
Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

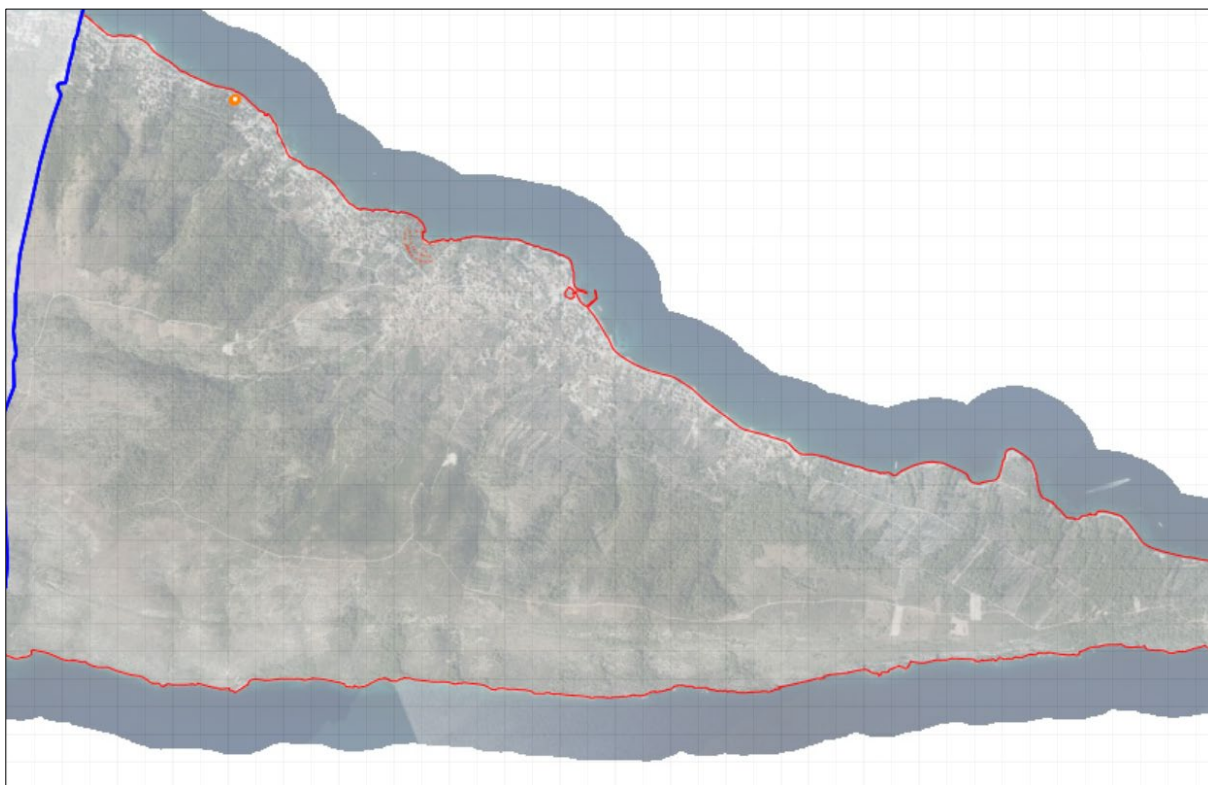
Slika 70: Prostorni raspored izdanih lokacijskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Žrnovnica
Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

Slika 71: Prostorni raspored izdanih lokacijskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Donje Sitno i Gornje Sitno
Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

Slika 72: Prostorni raspored izdanih lokacijskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Srinjine
Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

Slika 73: Prostorni raspored izdanih lokacijskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Slatine
Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

Građevinske dozvole (akti za građenje građevine)

Građevinska dozvola je akt na temelju kojeg se može pristupiti gradnji građevine. (Određene iznimke dopuštaju gradnju i bez nje, što u ovom kontekstu nije relevantno).

Većina građevinskih dozvola, što je očekivano, izdana je unutar urbanog područja grada (obuhvaćenog GUP-om), pri čemu se nova gradnja najviše koncentrira na istočnom dijelu, dok su u ostatku područja dominantni zahvati rekonstrukcije postojećih objekata.

Izvan obuhvata GUP-a izdano je znatno manje dozvola, s najmanjim brojem u Donjem i Gornjem Sitnom, nešto većim u Srinjinama, zatim u Žrnovnici, a najviše u Slatinama.

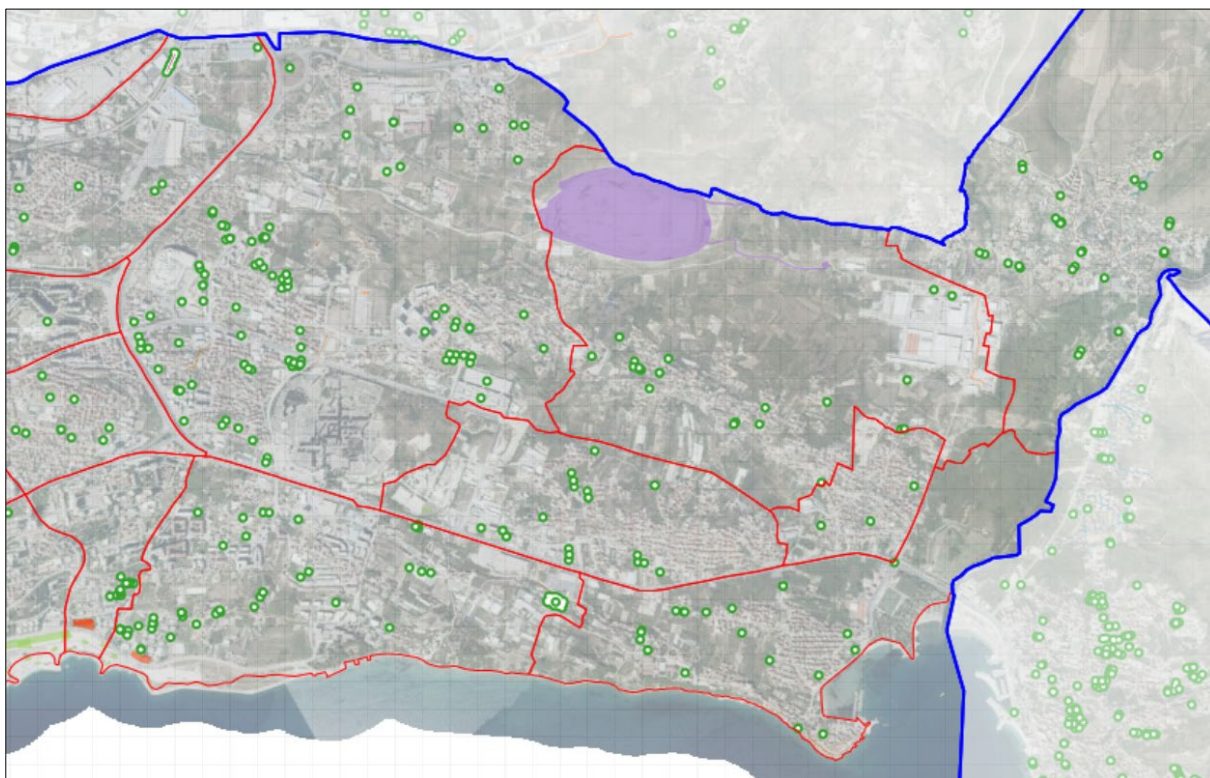
Slika 74: Prostorni raspored izdanih građevinskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na zapadnom dijelu urbanog područja Grada Splita

Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

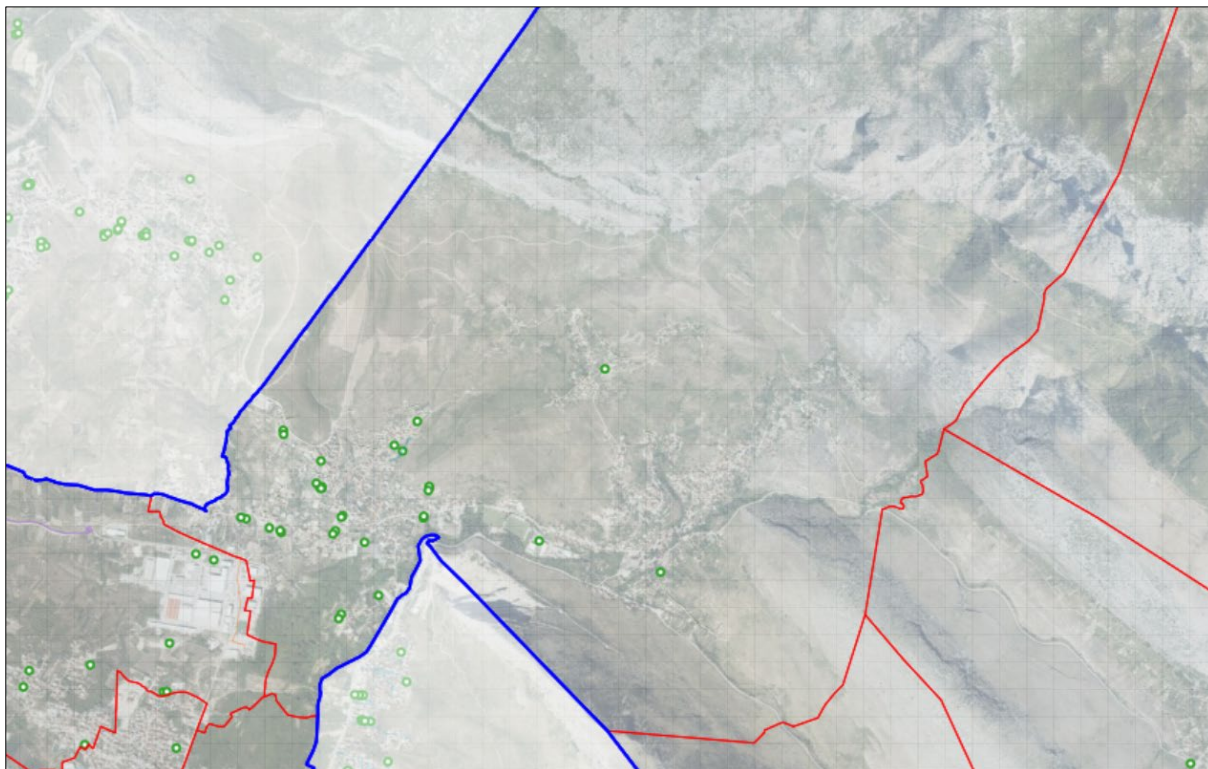
Slika 75: Prostorni raspored izdanih građevinskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na središnjem dijelu urbanog područja Grada Splita

Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

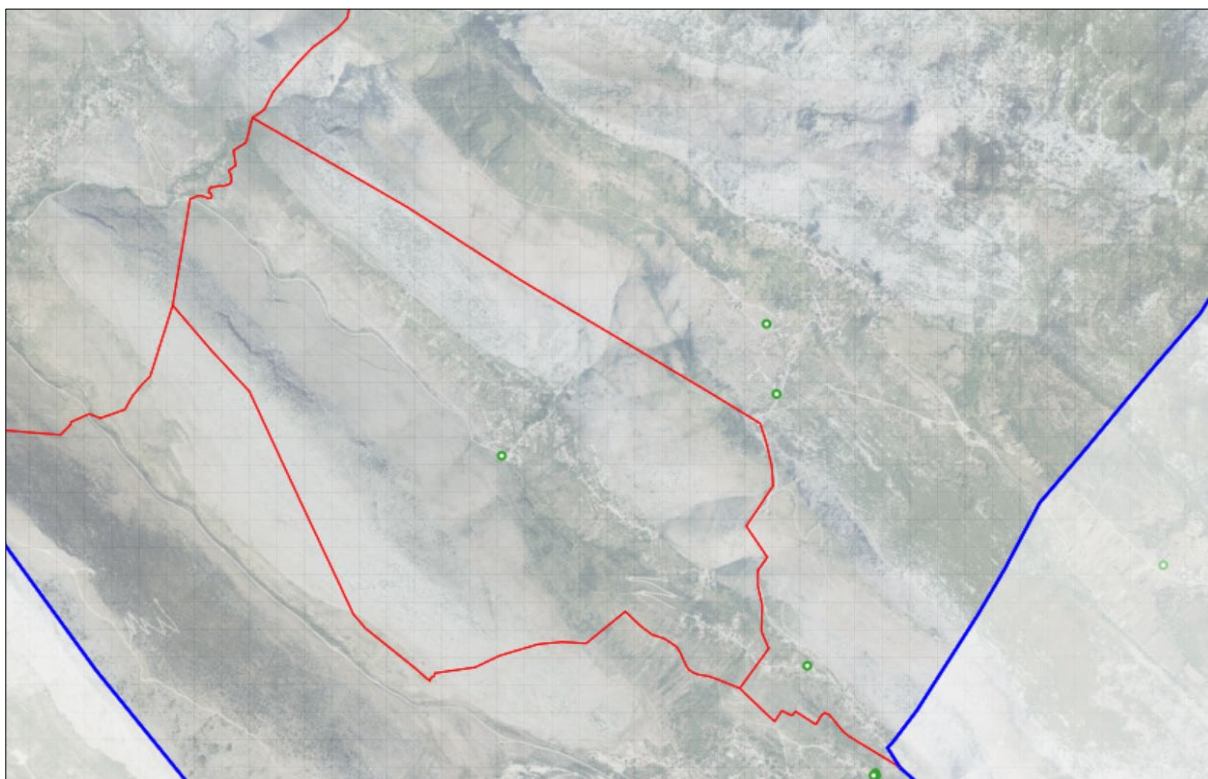

Slika 76: Prostorni raspored izdanih građevinskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na istočnom dijelu urbanog područja Grada Splita

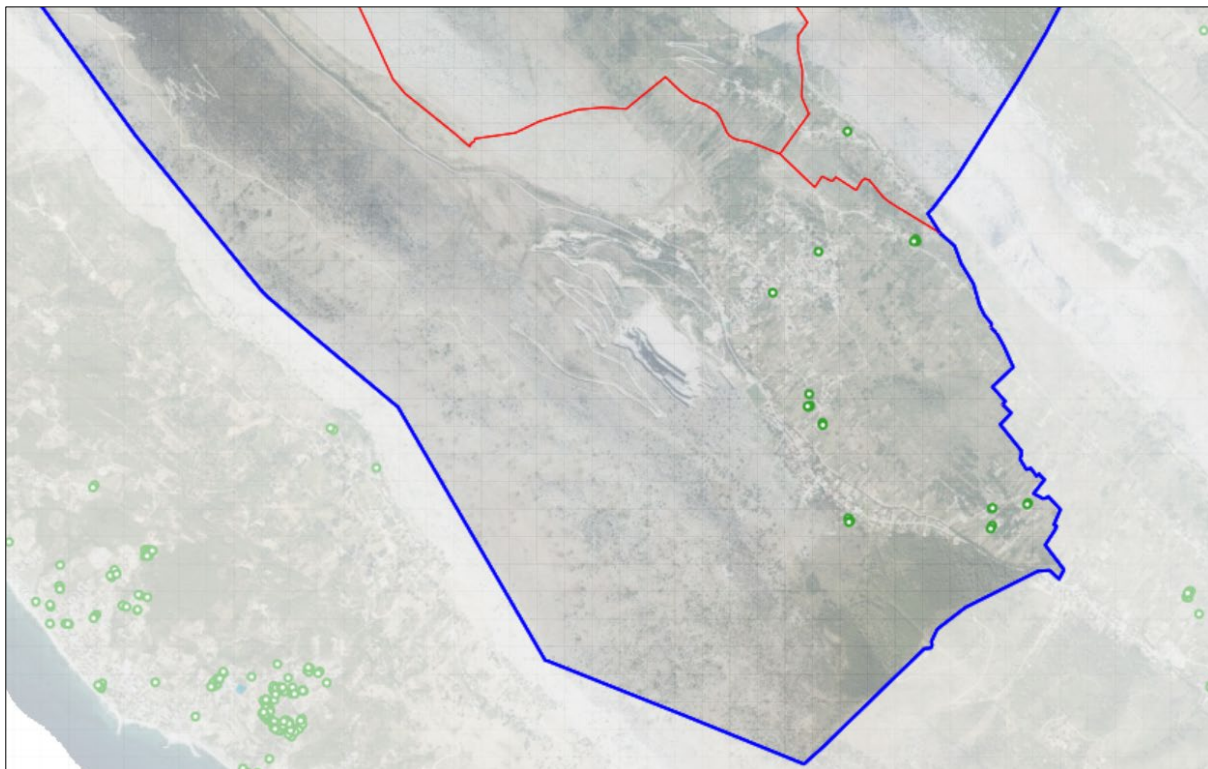
Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

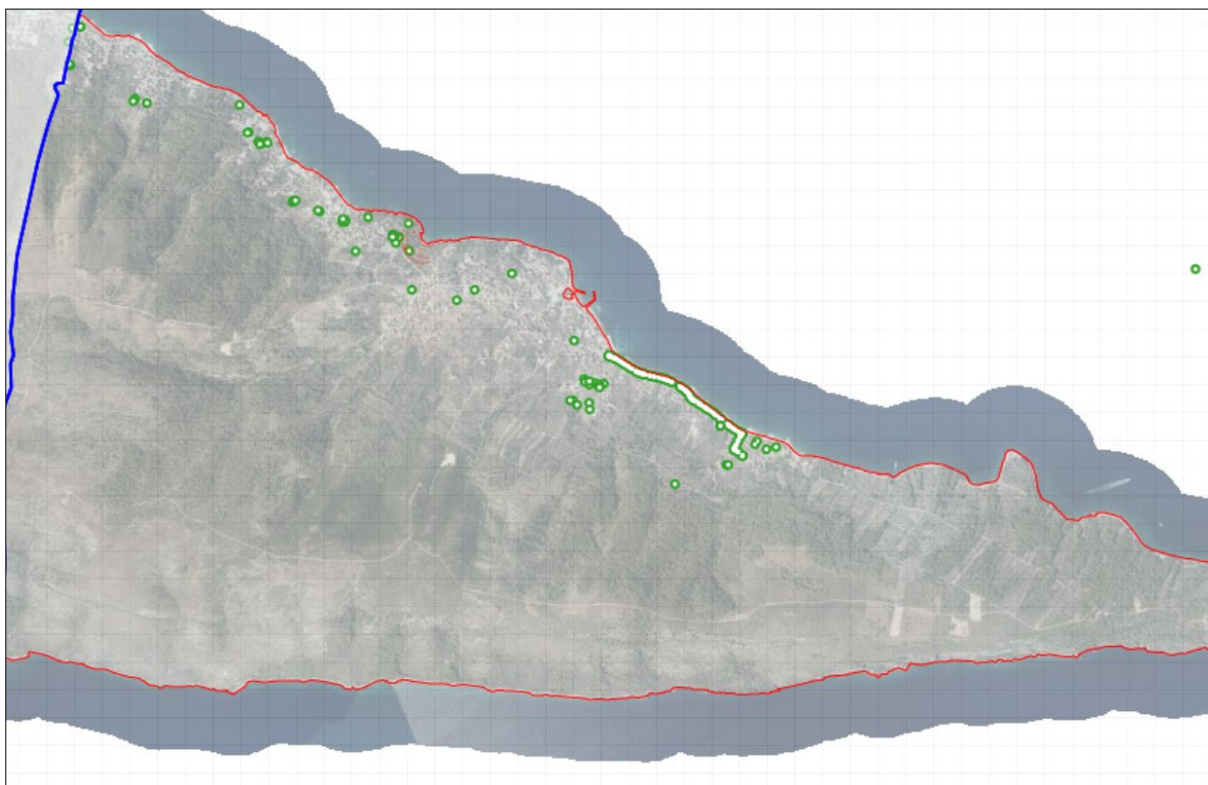
Slika 77: Prostorni raspored izdanih građevinskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Žrnovnica
Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

Slika 78: Prostorni raspored izdanih građevinskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Donje Sitno i Gornje Sitno
Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

Slika 79: Prostorni raspored izdanih građevinskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Srinjine
Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

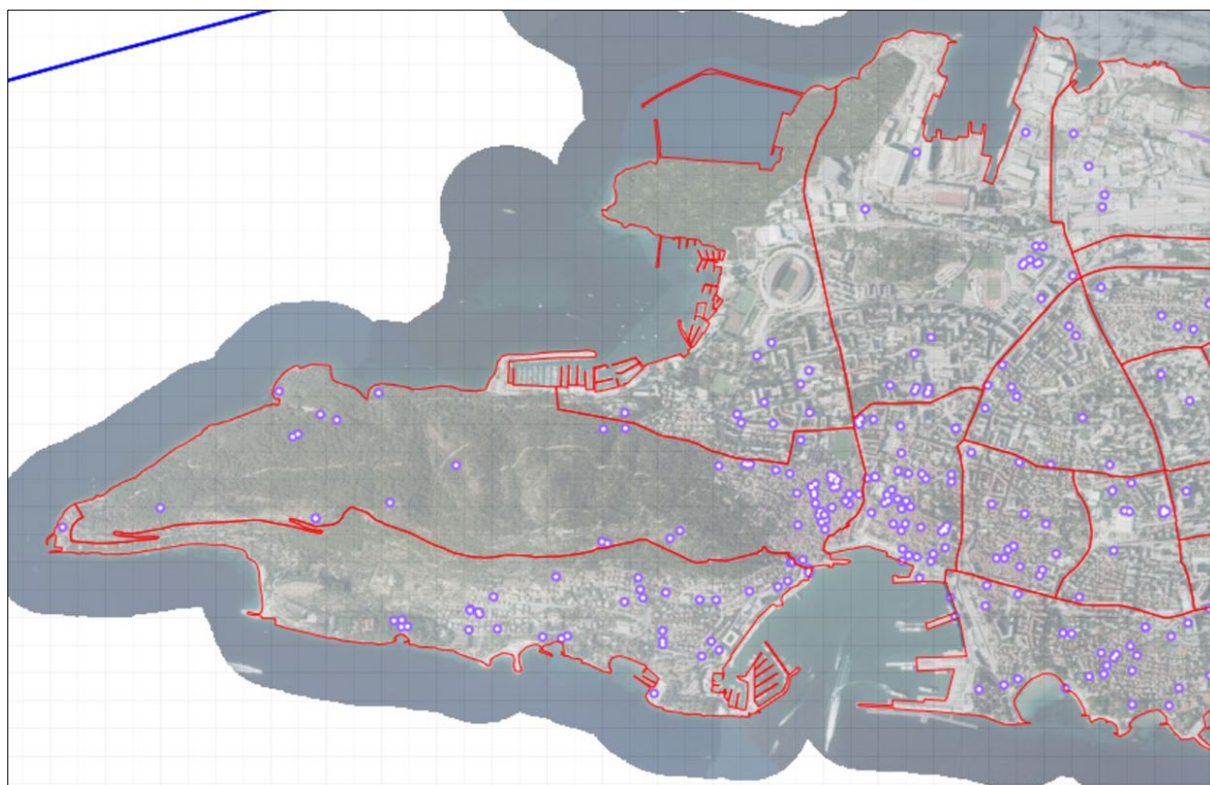

Slika 80: Prostorni raspored izdanih građevinskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Slatine
Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

Prijave početka građenja

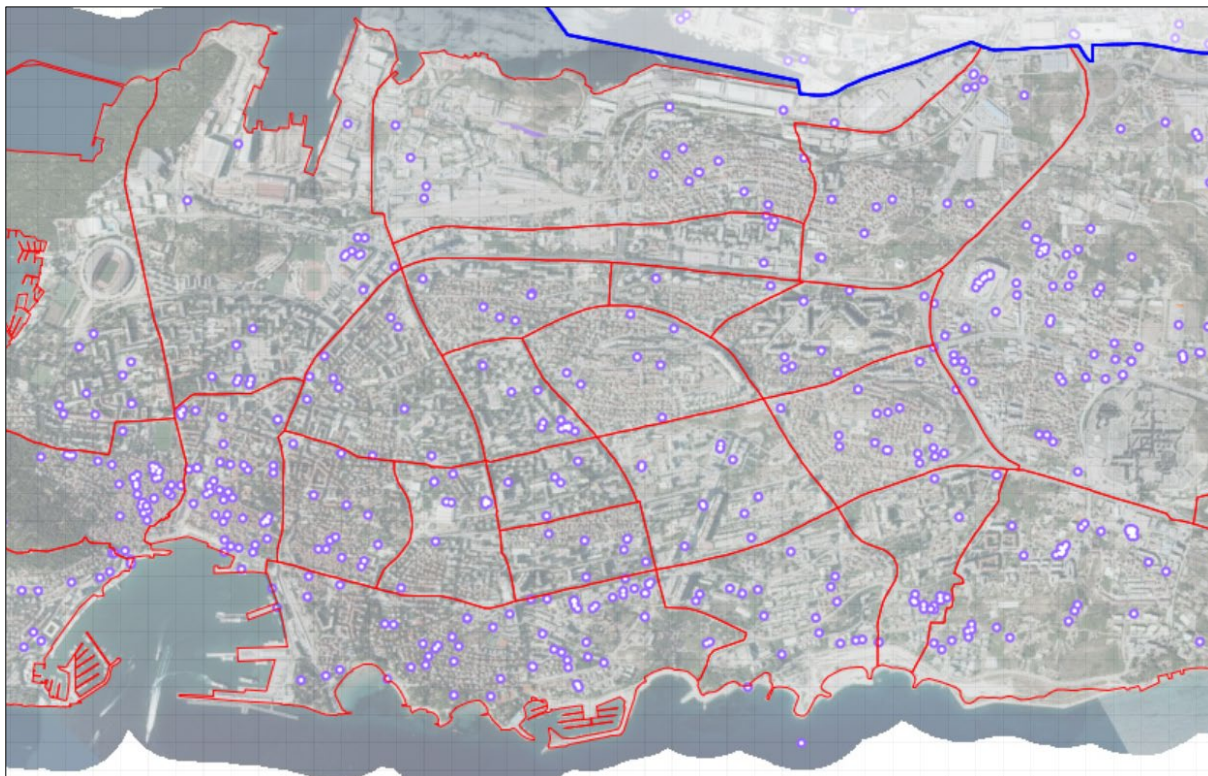
„Prijava početka građenja“ predstavlja upravni akt kojim investitor obavještava nadležni upravni odjel za graditeljstvo o namjeri započinjanja gradnje na temelju pravomoćne građevinske dozvole. Budući da se podnosi neposredno prije otvaranja gradilišta, prijava početka građenja odražava stvarnu građevinsku aktivnost na terenu, za razliku od same građevinske dozvole koja označava tek formalnu mogućnost gradnje.

Usporedbom grafičkog prikaza prostornog rasporeda izdanih građevinskih dozvola i lokacija prijava početka građenja, općenito se ne uočavaju značajnija odstupanja, pa se može zaključiti da se u većini slučajeva po ishođenju građevinske dozvole pristupa realizaciji gradnje.

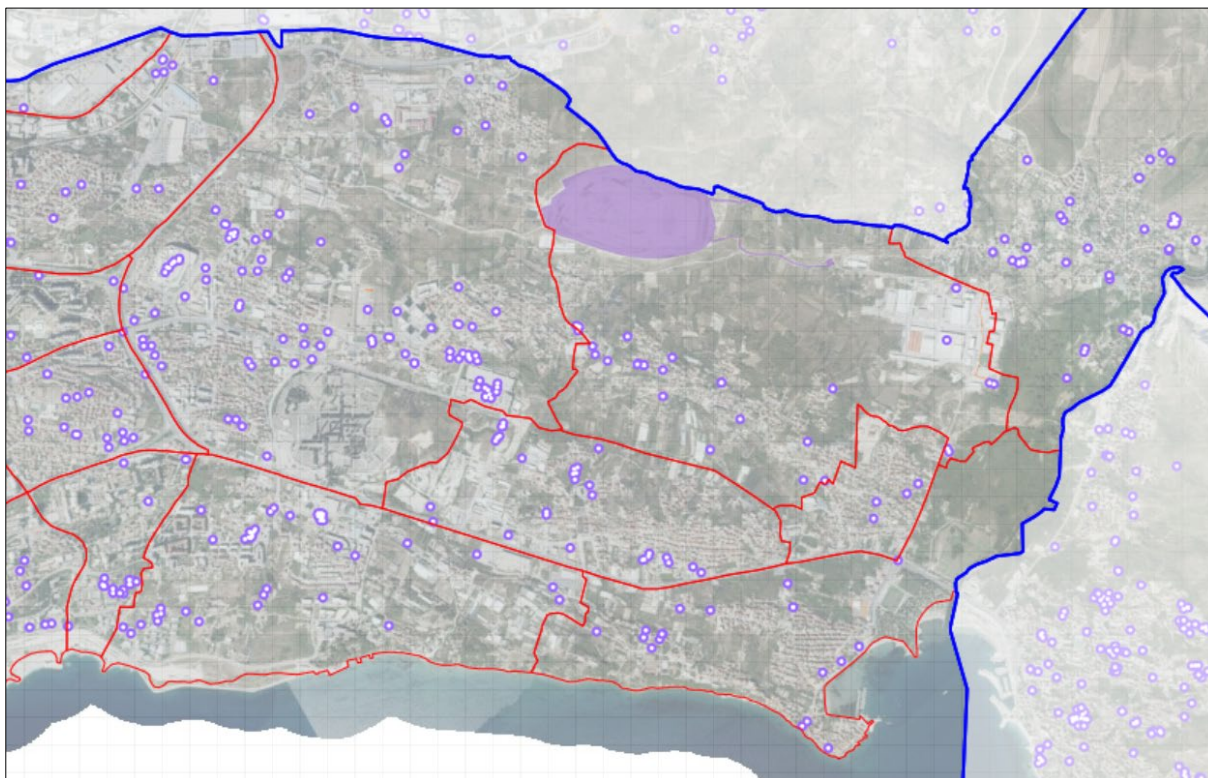
Slika 81: Prostorni raspored lokacija na kojima je prijavljen početak građenja u periodu od 2020. do 2023. godine na zapadnom dijelu urbanog područja Grada Splita

Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

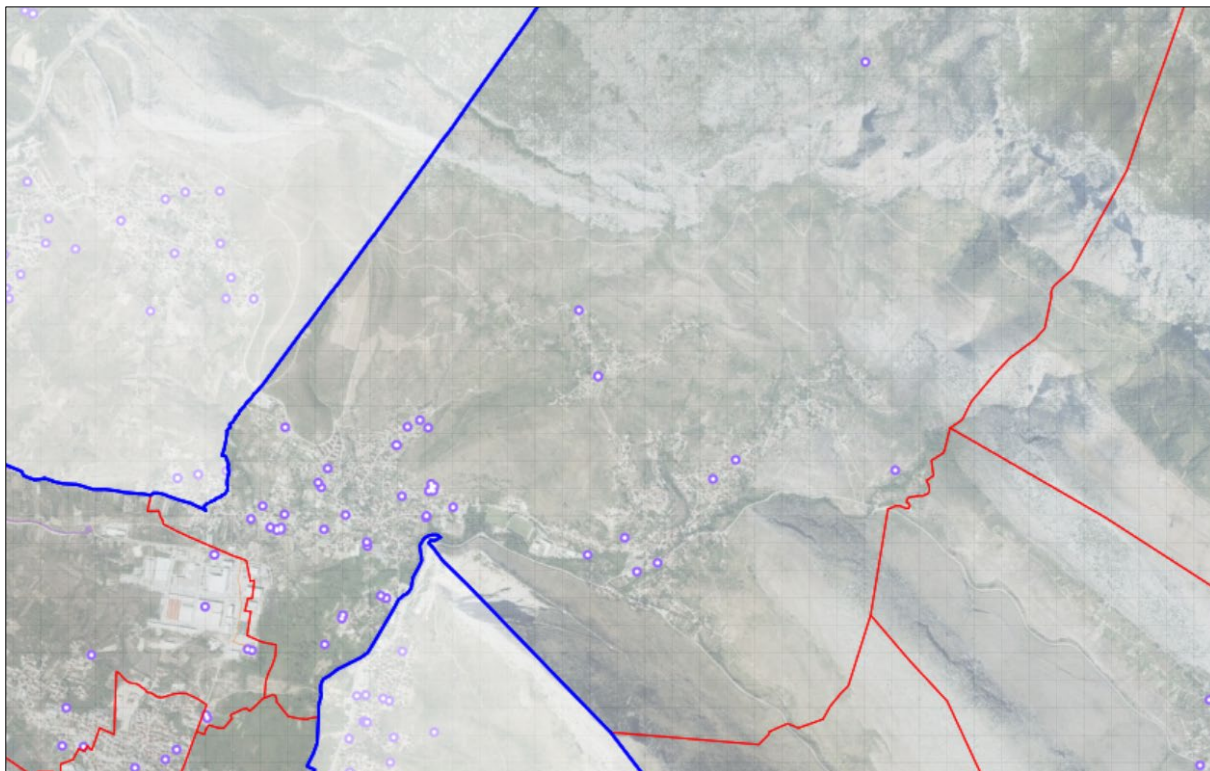
Slika 82: Prostorni raspored lokacija na kojima je prijavljen početak građenja u periodu od 2020. do 2023. godine na središnjem dijelu urbanog područja Grada Splita

Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

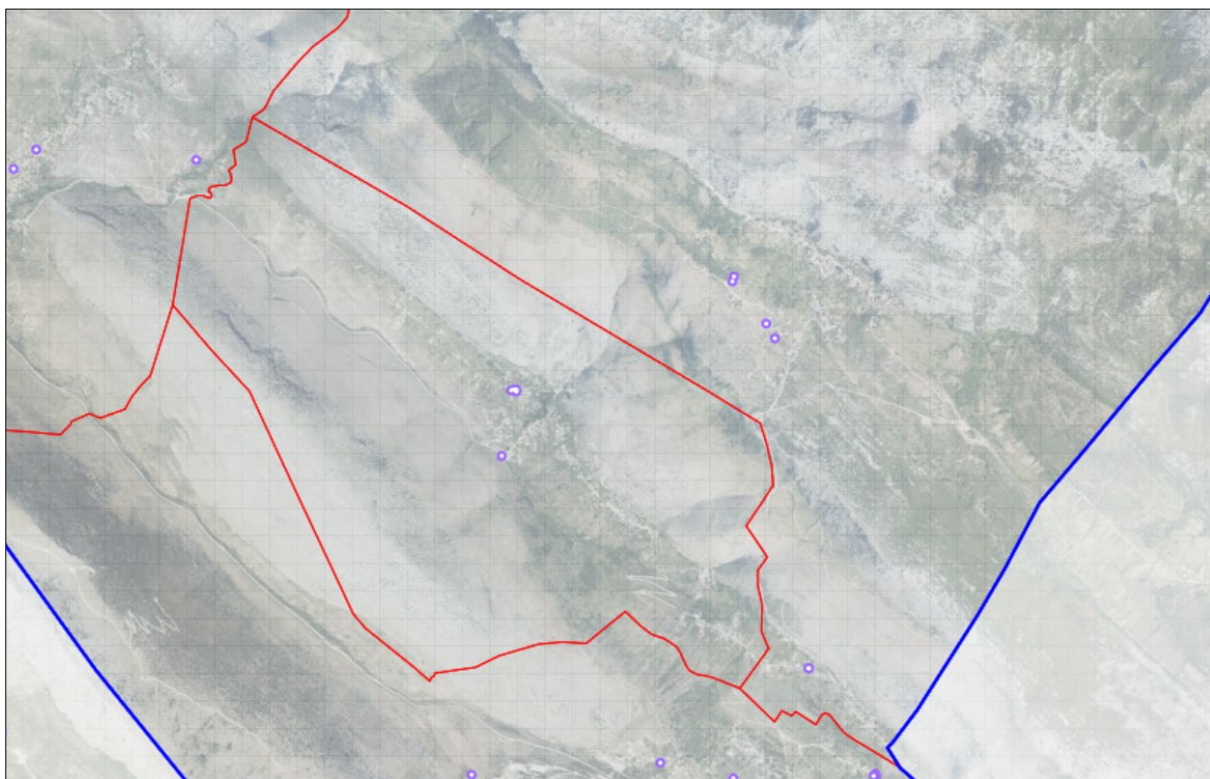
Slika 83: Prostorni raspored lokacija na kojima je prijavljen početak građenja u periodu od 2020. do 2023. godine na istočnom dijelu urbanog područja Grada Splita

Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

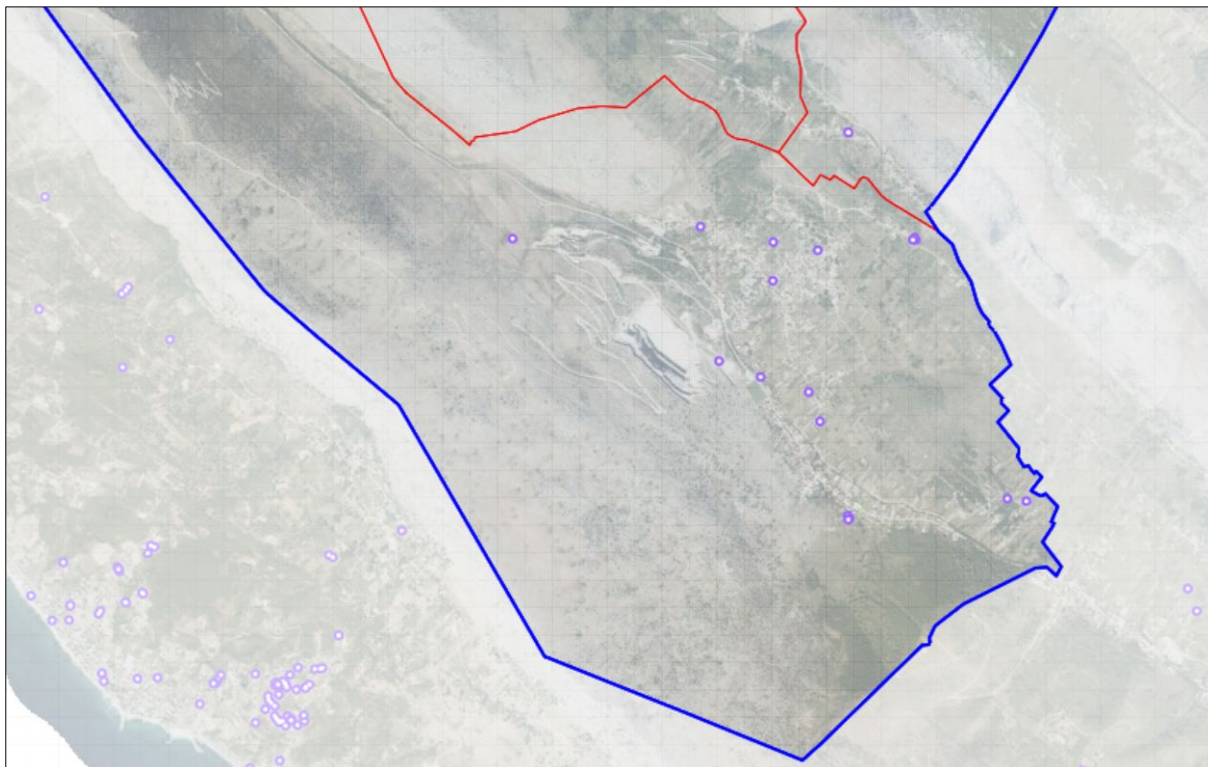
Slika 84: Prostorni raspored lokacija na kojima je prijavljen početak građenja u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Žrnovnica

Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

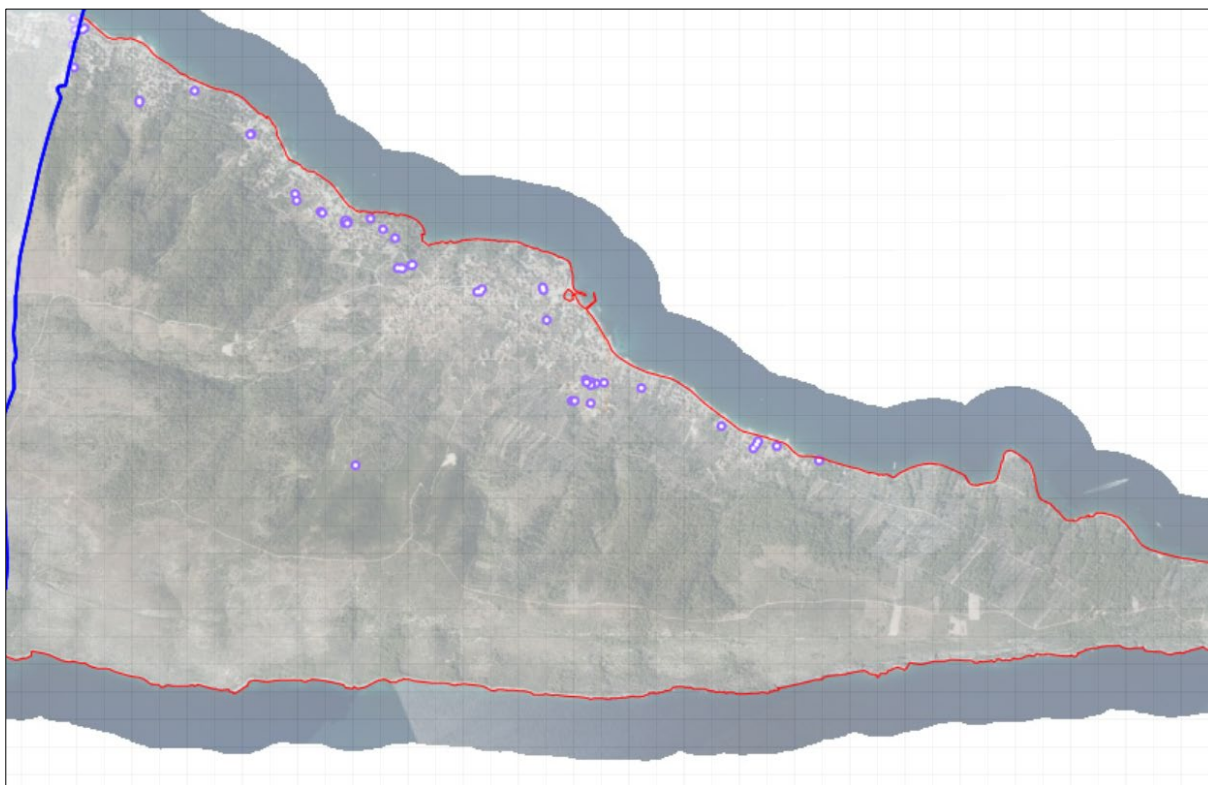
Slika 85: Prostorni raspored lokacija na kojima je prijavljen početak građenja u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Donje Sitno i Gornje Sitno

Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

Slika 86: Prostorni raspored lokacija na kojima je prijavljen početak građenja u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Srinjine

Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

Slika 87: Prostorni raspored lokacija na kojima je prijavljen početak građenja u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Slatine

Izvor: Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

III.2.3. Projekti javne namjene

Projekti realizirani u izvještajnom razdoblju

2020. godine:

- novi dječji vrtić Maslina (DV Radost) na Kili,
- dogradnja i nadogradnja dogradnja OŠ Pujanki i OŠ Kamen-Šine,
- energetska obnova OŠ Skalice,
- knjižnica i multimedijalni centar uz OŠ Brda,
- energetska obnova Srednje tehničke prometne škole i Učeničkog doma,
- rekonstrukcija i dogradnja studentskog doma Bruno Bušić,
- cjelovita obnova Hrvatskog doma Split,
- Primoštenska ulica, dionica 17 duljine cca 450 m.

2021. godine:

- dogradnja i nadogradnja dječjeg vrtića Ružmarin (DV Cvit Mediterana) na Trsteniku,
- energetska obnova dječjeg vrtića Latica (DV Radost) na Sućidru,
- rekonstrukcija i dogradnja Laboratorija za potresna ispitivanja i hidrotehniku na izdvojenoj lokaciji u Žrnovnici,
- nadogradnja garaže na Mertojaku u Ostravskoj ulici,
- priključak na Put Žnjana, potez duljine cca 160 m,
- „pristupne ceste za POS“, potez duljine cca 540 m,
- „priključak istočno od Kile“, potez duljine cca 100 m,
- kružno raskrižje kod škole Pazdigrad s os 13.

2022. godine:

- energetska obnova dječjeg vrtića Mandalina (DV Marjan) u Varošu
- energetska obnova OŠ Mertojak i OŠ Pojišan
- projekt „Četiri palme“ – objekt koji pruža privremeni smještaj mladima starijim od 21 godine koji izlaze iz nekog oblika institucionalne skrbi, kao i roditeljima djece koja se nalaze na liječenju ili rehabilitaciji u KBC Split („Kuća za roditelje“)
- Šoltanska ulica, potez duljine cca 450 m,
- ulica Hrvatske neovisnosti, potez duljine 530 m,.

2023. godine:

- knjižnice Dalmatina i Mejaši-Kila (ogranci Gradske knjižnice Marka Marulića),
- nova garaža na Lokvama.

U periodu 2020.-2023.godine:

- 8 novih dječjih igrališta i to na području GK Grad, Kocunar, Neslanovac, Pujanke, Sirobuja, Šine, Trstenik i MO Srinjine

Nakon izvještajnog razdoblja:

2024. godine:

- rekonstrukcija i dogradnja postojeće građevine tri fakulteta Kemijsko tehnološki, Pomorski i Prirodoslovno matematički fakultet,
- galerija Muzeja domovinskog rata u Splitu,
- nova garaža Split 3 – Dobrilina ulica
- Tehnološki park Split – Dračevac.

2025. godine:

- rekonstrukcija, dogradnja i nadogradnja Turističko-ugostiteljske škole,
- novi objekt Obrtne tehničke škole,
- kompleks plaže i sportsko-rekreacijskih sadržaja Žnjan.

Projekti u izgradnji

2021. godine (navedena godina početka izgradnje):

- nova višenamjenska koncertna dvorana na Trgu Hrvatske bratske zajednice.

2023. godine:

- nova garaža na Trsteniku u Papandopulovoj ulici,
- Smiljanićeva ulica,
- ulica Put Žnjana, dionica 1,
- ulica Mira Barešića.

Nakon izvještajnog razdoblja:

2024. godine:

- novi vrtić na području Kila,
- novi dječji vrtić na području GK Pujanke,
- dogradnja OŠ Stobreč i izgradnja prateće školske sportske dvorane,
- nova garaža Ravne Njive.

2025. godine:

- nova garaža Sućidar - Perivoj Ane Roje.

Projekti u fazama ishođenja akata za provedbu

2021. godine:

- nova garaža Meje – Sustipan – izmjena i dopuna lokacijske dozvole.

2022. godine:

- rekonstrukcija vrtića Rusulica (DV Cvit Mediterana) na području GK Lokve izgradnjom zamjenske građevine – natječaj.

2023. godine:

- novi vrtić na području Pazdigrad – lokacijska dozvola,
- nove školske sportske dvorane za OŠ Mertojak i OŠ Pujanki – lokacijska dozvola,
- novi studentski dom južno od postojećeg u okviru kampusa – građevinska dozvola,
- Znanstveno-istraživački centra u okviru kampusa – građevinska dozvola,
- Rekonstrukcija i proširenje sjeverne luke na području Vranjičko-solinskog bazena pod upravom Lučke uprave Split – građevinska dozvola.

U periodu 2020.-2023.godine:

- ukupno 52 nerazvrstane ceste su u različitim fazama ishođenja dozvola ili izvlaštenja temeljem ishođene lokacijske dozvole.

Nakon izvještajnog razdoblja:

2025. godine:

- rekonstrukcija Doma mladih – građevinska dozvola.

III.3. PROVEDBA DRUGIH DOKUMENATA KOJI UTJEČU NA PROSTOR

III.3.1. Popis značajnijih dokumenata

Prije izvještajnog razdoblja izrađeni su sljedeći dokumenti od važnosti za prostorno planiranje:

- Program zaštite okoliša Splitsko-dalmatinske županije (OIKON d.o.o., 2008.),
- Studija korištenja i zaštite mora i podmorja na području Splitsko-dalmatinske županije, s naglaskom na djelatnost marikulture (Oikon d.o.o., 2012.),
- Akcijski plan razvitka nautičkog turizma Splitsko-dalmatinske županije (Hrvatski hidrografski institut, 2013.),
- Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama na području Splitsko-dalmatinske županije (SAFEGE d.o.o., 2015.),
- Strategija kulturnog razvitka Grada Splita 2015.-2025. (Gradski uredi, radne skupine i kulturni akteri, 2015.),
- Strateški marketinški plan destinacije Split 2017.–2022. (Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu, 2017.),
- Izmjene i dopune Plana rasporeda reciklažnih dvorišta i ekoloških otoka u Gradu Splitu (ECOINA d.o.o., 2018.),
- Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017-2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga (Institut za turizam, 2018.),
- Studija sidrišta SDŽ (JU More i Krš, 2019.),
- Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, 2020.).

Nakon izvještajnog razdoblja izrađeni su sljedeći dokumenti od važnosti za prostorno planiranje:

- Nacionalni plan stambene politike Republike Hrvatske do 2030. (Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, 2025.),
- Program zaštite zraka na području Grada Splita za razdoblje od 2024. do 2027. godine (DVOKUT ECRO doo, 2025.),
- Procjena rizika od velikih nesreća za Grad Split (ALFA ATEST d.o.o., 2025.).

Sektorski dokumenti koji su analizirani prilikom izrade ovog Izvješća:

- Strateški okvir za uvođenje cjelodnevne nastave (Radni dokument – V 1.3) (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2020.),
- Statistički podaci o ostvarenom turističkom prometu na području Grada Splita od 2013. do 2023. (Turistička zajednica Grada Splita).

III.3.2. Dokumenti izrađeni u izvještajnom razdoblju

U periodu od početka 2020. do kraja 2023. godine na nivou **Republike Hrvatske** izrađeni su sljedeći dokumenti od važnosti za prostorno planiranje:

- Izvješće o provedbi Apolitika (Arhitektonskih politika Republike Hrvatske 2013. – 2020. – Nacionalnih smjernica za kulturu i vrsnoću građenja) (MPUGiDI, Zavod za prostorni razvoj, 2020.),

- Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, 2020.),
- Izvješća o stanju u prostoru Republike Hrvatske za razdoblje 2013. – 2019. godine (NN 105/21) (Hrvatski zavod za prostorni razvoj / MPUGiDI, Zavod za prostorni razvoj, 2021.),
- Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine (MPUGiDI, 2021.),
- Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine (MPUGiDI, 2021.),
- Studija procjene opasnosti i rizika od poplava uslijed jakih oborina i djelovanja mora na pilot područjima u Hrvatskoj (projekt STREAM) (Sveučilište u Rijeci, Građevinski fakultet, Vodoprivredno-projektni biro i Državni hidrometeorološki zavod, 2022.),
- Studija upravljanja rizicima od poplava mora (VEPAR), Završno izvješće (Sveučilište u Zagrebu, Građevinski fakultet, Zavod za hidrotehniku, 2022.).

U periodu od početka 2020. do kraja 2023. godine na području **Splitsko-dalmatinske županije** izrađeni su sljedeći strateški, razvojni i drugi dokumenti od značaja za prostor i izradu ovog Izvješća:

- Plan upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Splitsko-dalmatinske županije (Obalni plan SDŽ) (Zadruga Granum Salis: Granulum Salis, Zelena infrastruktura i GEKOM, 2021.),
- Provedbeni program Splitsko-dalmatinske županije za razdoblje 2022.-2025. (JU RERA S.D. za koordinaciju i razvoj SDŽ, 2021., ažuriran 2023.),
- Plan razvoja Splitsko-dalmatinske županije 2022.-2027. (JU RERA S.D. za koordinaciju i razvoj SDŽ, 2022.),
- Teritorijalna strategija razvoja otoka Splitsko-dalmatinske županije (Dopuna Planu razvoja Splitsko-dalmatinske županije) (JU RERA S.D. za koordinaciju i razvoj SDŽ, 2023.),
- Akcijski plan za dinamičnu i integriranu zelenu tranziciju Splitsko-dalmatinske županije (Eupolis grupa, 2023.),
- Masterplan prometnog razvoja funkcionalne regije Srednja Dalmacija (Trames, 2023.),
- Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Splitsko-dalmatinske županije (IRES ekologija, 2023.).

U periodu od početka 2020. do kraja 2023. godine na području **Grada Splita** izrađeni su sljedeći strateški, razvojni i drugi dokumenti od značaja za prostor i izradu ovog Izvješća:

- Plan održive urbane mobilnosti Grada Splita do 2030. godine (Sveučilište u Zagrebu: Fakultet prometnih znanosti i Zavod za prometno planiranje, 2020.),
- Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Grada Splita (EKONERG, 2022.),
- Analitička podloga - studija potencijala razvoja biciklističkih prometnica za uspostavu integriranog sustava biciklističkih prometnica na području UAS-a (Trames, 2022.)
- Procjena rizika od velikih nesreća – Grad Split (ALFA ATEST, 2022., potom nova nakon izvještajnog razdoblja 2025.),
- Studija turističkog nosivog kapaciteta grada Splita (Institut za turizam, 2022.),
- Studija potencijala razvoja urbanih vrtova i implementacije u Splitu do 2030. godine (Oikon i Ured ovlaštenog krajobraznog arhitekta – Robert Duić, 2022.),
- Analiza prometne mreže na području obuhvata GUP-a Splita (Urbi & Archi, 2023.),
- Plan upravljanja svjetskim dobrom UNESCO-a „Povijesni kompleks Splita s Dioklecijanovom palačom“ (Urbanex, 2023.),

- Strategija razvoja grada Splita do 2030. godine (Sveučilište u Splitu i Prometni fakultet Zagreb, 2023.),
- Strategija razvoja urbane aglomeracije Split za razdoblje do kraja 2027. godine (Urbanex, 2023.),
- Akcijski plan za zeleni Split (ARUP, ARP, Dvokut ECRO i EBRD, 2023.).
- Program zaštite zraka na području Grada Splita za razdoblje od 2024. do 2027. godine (DVOKUT ECRO, 2025.)

III.3.3. Dokumenti u postupku izrade u vrijeme izrade Izvješća

- Strategija zelene urbane obnove Grada Splita za razdoblje od 2024. do 2034. godine (Geodesign j.d.o.o.),
- Strateški marketinški i operativni plan turizma destinacije Splita za razdoblje 2025. - 2030. (Turistička zajednica grada Splita),
- Plan upravljanja destinacijom grad Split za razdoblje 2026. - 2029. (Institut za turizam),
- Konzervatorska podloga povijesne cjeline Splita (Ured Vojnović d.o.o., Institut za povijest umjetnosti).

III.4. PROVOĐENJE ZAKLJUČAKA, SMJERNICA, PRIJEDLOGA ZA UNAPRJEĐENJE, PREPORUKA, AKTIVNOSTI ODNOSNO MJERA IZ PRETHODNOG IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU.

Napomena: Tekst koji slijedi je strukturiran tako da se citatno navode smjernice iz prethodnog izvješća - istaknute su kurzivom i označene zelenom bojom, dok se ispod svakog citata daje pripadajući osvrt i komentar. U komentarima se razmatra u kojoj su mjeri ostvareni pojedini elementi ranijih preporuka tijekom promatranog četverogodišnjeg razdoblja, te se često iznosi kritički osvrt na postojeći prostorno-planski okvir, uz argumentiranu analizu problema koji otežavaju provedbu brojnih smjernica, osobito u pogledu njihove primjenjivosti u praksi. Na kraju se donosi sažetak ključnih prijedloga koji će se, uzimajući u obzir navedena ograničenja, nastojati ugraditi u postupak izrade prostornih planova nove generacije.

III.4.1. Smjernice za izradu prostornih planova grada Splita – PPUG-a i GUP-a

PPUG Splita

U prethodnom Izvješću je navedena potreba za cjelovitom izmjenom i dopunom *Prostornog plana uređenja Grada Splita* u razdoblju 2020.–2024., uz navođenje sljedećih temeljnih razloga:

- a) *usklađenje sa zakonskim propisima (planiranje mora, uređenja i zaštite obalnog, posebno otočkog i zaštićenog područja, ugrađivanje mjera zaštite klimatskih promjena i rizika i sl.),*
- b) *ugradnja planskih smjernica i odredbi iz dokumenata prostornog uređenja višeg reda (PPSDŽ),*
- c) *usklađenje s novim strateškim dokumentima izrađenim za područje Grada Splita,*
- d) *usklađenje s Programom razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima i Programom razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama,*
- e) *usklađenje demografskih, gospodarskih i drugih podataka od utjecaja na prostorno uređenje koji su se izmijenili u razdoblju od donošenja PPUGS,*
- f) *planiranje Grada kao gospodarskog, kulturnog, sveučilišnog i turističkog pokretača razvoja,*
- g) *ažuriranje mreže infrastrukturnih koridora i njeno usklađivanje u kontaktnim zonama drugih županija,*
- h) *usklađenje sa zahtjevima javnopravnih tijela,*
- i) *usklađenje s prihvatljivim zahtjevima gospodarskih subjekata i građana,*
- j) *grafički prikazi u HTRS projekciji,*
- k) *preispitivanje izrade UPU-ova utvrđenih važećim PPUGS.*

Odluka o izradi izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Splita donesena je u rujnu 2021., izmijenjena je i dopunjena u prosincu 2023. (SG GS 44/21, 92/23), i još jednom izvan promatranog razdoblja, u veljači 2024. (SG GS 11/24). Osnovni razlozi za pristupanje izradi Izmjena i dopuna PPUG-a Splita su:

- a) usklađivanje PPUG-a Splita sa: Zakonom o prostornom uređenju, drugim zakonima i propisima, Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije,
- b) potreba otklanjanja uočenih nedostataka i neusklađenosti u grafičkom i tekstualnom dijelu PPUG-a Splita, te izmjena i dopuna odredbi, u svrhu osiguranja provedivosti i nedvojbene primjene PPUG-a Splita u postupcima izdavanja akata za građenje,

- c) potreba izmjena i dopuna odredbi za provođenje vezanih za propise i stanje u prostoru iz vremena donošenja PPUGS-a, a koji više nisu aktualni.
- d) preispitivanje (provjera i redefiniranje) i izmjena prostorno-planskih rješenja trasa, površina i uvjeta gradnje prometnih i infrastrukturnih sustava na:
 - novo planiranom ulazu u Split preko čvora Vučevica,
 - postojećoj trasi gradske prometnice koja povezuje novo stambeno naselje Korešnica s važnim gradskim prometnicama oko TTTS-a, i
 - drugim područjima od značaja za prostorno planska rješenja predmetnih izmjena i dopuna,
- e) valorizacija i implementacija strateških i razvojnih dokumenata državne, županijske i lokalne razine (strategije, planovi, programi, studije i sl.) i projekata koji su doneseni/završeni ili su u postupku izrade (*Strategija razvoja urbane aglomeracije Split, Strategija Grada Splita do 2030., Plan održive urbane mobilnosti Grada Splita („SUMP“) i dr.*), a koji utječu na prostorno planska rješenja predmetnih Izmjena i dopuna.
- f) propisivanje obveze izrade urbanističkog plana uređenja (UPU-a) i smjernica za izradu urbanističkog plana uređenja za područje Park-šume Marjan umjesto dosadašnjeg Prostornog plana područja posebnih obilježja (PPPO),
- g) preispitivanje smanjenja građevinskog područja unutar Park šume Marjan, u skladu s granicama Park šume Marjan, te s tim u svezi preispitivanje namjena i uvjeta gradnje,
- h) preispitivanje i izmjena prostorno planskih rješenja namjene i uvjeta gradnje zbog mogućnosti gradnje objekata javne namjene (vrtići, škole).
- i) potreba revidiranja i detaljnijeg definiranja prostornih pokazatelja za minimalnu udaljenost građevine od ruba građevne čestice i od regulacijske linije
- j) potreba revidiranja i detaljnijeg definiranja uvjeta gradnje prometne mreže i širine pristupnih puteva do građevnih čestica.
- k) preispitivanje mogućnosti dopune namjena (stanovanje) u sklopu športskog centra Park mladeži.

Usporedbom preporučenih razloga iz prethodnog Izvješća i onih prozvanih Odlukom o izradi vidljivo je da su obuhvaćene samo neke od preporuka/razloga za izradu izmjena i dopuna iz prethodnog Izvješća. (Ti su dijelovi u gornjem zelenom tekstu istaknuti - „boldani“).

Aktualnim izmjenama i dopunama PPUGS je usklađen sa zakonskim propisima, PPSDŽ-om (čije su posljednje izmjene i dopune donesene u studenom 2021. godine) i zahtjevima javnopravnih tijela sukladnim Odluci o izradi, a kartografski prikazi su izrađeni u HTRS projekciji i na ažuriranim podlogama. Na odgovarajući način ugrađene su smjernice i mjere strateških i razvojnih dokumenata i projekata državne, županijske i lokalne razine, koji se u najvećoj mjeri odnose na teme klimatskih promjena, energetske učinkovitosti, unaprjeđenje sustava zelene infrastrukture, kroz prateće teme unaprjeđenja održivosti sustava prometa i sl. (Ažurirane su odredbe koje se odnose na zaštitu prirodnih vrijednosti, korištenje obnovljivih izvora energije, gospodarenje otpadom, mjere sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš, mjere uređenja zemljišta i zaštite posebnih vrijednosti i obilježja, te su uvrštene smjernice za razvoj sustava oborinske odvodnje primjenom rješenja utemeljenih na prirodi, propisana je obveza ozelenjavanja parkirališnih površina, definirane su kategorije vrijednih stabala i propisana njihova zaštita, dopunjeni su uvjeti za gradnju garaža u javnom korištenju i odredbe koje se odnose na krajobrazno uređenje građevne čestice.)

„Preispitivanje izrade UPU-ova utvrđenih važećim PPUGS“ je u prethodnom Izvješću ponovljeno i među ostalim smjernicama za izradu prostornih planova Grada Splita:

„Preispitati broj propisanih planova detaljnijeg stupnja razrade (UPU-ova), obzirom da brojnost ne predstavlja uvijek preduvjet za zaštitu, sanaciju i/ili preobrazbu prostora na prihvatljiv način, već u većini slučajeva na užem urbanom prostoru planiranom gradnjom (volumenom, kapacitetima i sl.) predstavlja opterećenje gradske prometne i ostale infrastrukture.“

Aktualnim izmjenama i dopunama PPUG-a i GUP-a smanjen je broj propisanih planova užeg područja, no njihov ukupni broj i dalje ostaje znatan. Iako Zakon obvezuje izradu UPU-a isključivo za neuređena građevinska područja te za zone urbane preobrazbe i sanacije, u izmjenama PPUG-a i GUP-a i dalje se u velikoj mjeri zadržava preporuka njihove izrade i za druga područja. Nejasna je teza o povezanosti broja UPU-a s prenapučenosti i prekapacitiranošću, jer UPU sam po sebi nije uzrok intenzivne izgradnje, nego alat kojim se ona detaljnije planira i kontrolira. Prema izvornom konceptu prostornog planiranja u RH, državni, županijski i gradski/općinski planovi trebali su imati strateški karakter, usmjeravati razvoj u osnovnim crtama i postavljati okvirne ciljeve, dok je detaljno planiranje trebalo biti prepušteno planovima užeg područja. Situacija nastala zakonodavnim izmjenama, u kojoj GUP, pa čak i PPUG poprimaju ulogu provedbenog dokumenta, predstavlja odstupanje od osnovnih načela planske hijerarhije i može se smatrati sustavnom anomalijom. Ti bi planovi, sukladno svojoj ulozi, trebali definirati generalne smjernice prostornog razvoja grada, a ne razrađivati prostorna rješenja do razine pojedinačnih čestica. Tu ulogu bi trebali preuzeti planovi užeg područja – na razini gradskih predjela ili kvartova. Njihova brojnost sama po sebi ne treba biti cilj, ali je važno da ih ima dovoljno kako bi se osigurala prostorno-planska preciznost, održivost rješenja i aktivno uključivanje lokalne zajednice u oblikovanje vlastitog prostora.

S obzirom na to da su predmetne izmjene i dopune planirane kao „sanacijske“, nisu obrađene složenije teme poput usklađivanja demografskih i gospodarskih pokazatelja, strateškog planiranja Grada te ažuriranja infrastrukturnih koridora. Ta pitanja zahtijevaju prethodnu izradu stručnih podloga i prikladnija su za izradu „novog“ PPUG-a, kao plana nove generacije.

Planiranje mora, uređenja i zaštite obalnog, posebno otočkog i zaštićenog područja je tema koja treba biti usklađena s novim *Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama (NN 83/2023)* i *izmjenama Zakona o prostornom uređenju (NN 67/03)*, odnosno *najavljenim novim Zakonom o prostornom uređenju*. Izmjenama Zakona o prostornom uređenju iz 2013. godine, propisano je da se za svako područje pomorskog dobra mora izraditi „prostorni plan razine urbanističkog plana uređenja“ koji uključuje precizna idejna rješenja svih građevina i uređenja, bez obzira radi li se o gradnji ili samo o zahvatu u prostoru, s ciljem planskog korištenja prostora u skladu s javnim interesom i zaštitom mora i obale. Kako se može iščitati iz stručnih konzultacija i rasprava koje se vode u vrijeme izrade Izvješća o stanju u prostoru, planiranje i uređenje pomorskog dobra nastoji se sve detaljnije urediti zakonom o prostornom uređenju, s naglaskom na održivost, zaštitu krajolika, kulturnu baštinu i javni interes, uključujući provedbu javnih natječaja za veće zahvate te obvezu prethodnog utvrđivanja granica pomorskog dobra.

Zahtjevi gospodarskih subjekata i građana nisu prozvani odlukom o izradi, već je Grad Split raspisao *Javni poziv za prikupljanje inicijativa za izmjene i dopune PPUG-a i GUP-a* u ožujku 2022. godine. Na temelju zaprimljenih inicijativa bilo je planirano, nakon okončanja predmetnog postupka izmjena i dopuna, donošenje nove Odluke o izradi odnosno započinjanje novog postupka izmjena i dopuna. S obzirom na to da su se planirani rokovi odužili (do kraja promatranog razdoblja nije provedena javna

rasprava), postalo je očito da će se te podnesene inicijative razmatrati u postupku donošenja prostornih planova nove generacije.

Implementacija *Programa razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama* u prostornom planiranju najviše dolazi do izražaja kroz revitalizaciju brownfield područja te davanje prednosti obnovi, rekonstrukciji i ponovnoj upotrebi izgrađenih prostora u odnosu na širenje na neizgrađena područja. Time se doprinosi očuvanju prostora i prirodnih resursa. U tom smislu, s obzirom na to da predmetnim izmjenama i dopunama nije planirano proširenje građevinskih područja, može se reći da je nenamjerno ostvaren jedan od ključnih ciljeva Programa. Brownfield lokacije se uglavnom nalaze unutar obuhvata Gradskih projekata GUP-a, za koje je predviđena složena procedura provedbe – a ista nije bila predmet revizije aktualnih izmjena i dopuna.

GUP Splita

U prethodnom Izvješću je navedeno kako je izmjenama i dopunama GUP-a Splita:

„Potrebno preispitati prostorni razvoj šireg i užeg gradskog područja s aspekta zaštite temeljnih vrijednosti; kulturno povijesne baštine, krajobraznih vrijednosti i prihvatnog kapaciteta gradskog prostora. Održivo planiranje gradskog prostora treba postati temeljno načelo za daljnji prostorni razvoj gradskog područja.

Prvenstveno je potrebno voditi računa o povećanju kvalitete života lokalnog stanovništva i planiranju održivog razvoja turizma.

*Infrastruktura (cestovna, komunalna, lučka i dr.) je preopterećena, stoga je svaku novu gradnju potrebno preispitati s aspekta održivosti (ekološke, demografske, gospodarske i sl.). **Potrebno je posebno obratiti pažnju na planirane objekte bez adekvatnih prometnica i garaža, na međusobnu udaljenost građevina i poštivanje prava na vidik.***

*Kao preduvjet revitalizacije povijesne jezgre **potrebno je izraditi Plan upravljanja gradskom jezgrom** koji će se implementirati dijelom i kroz GUP.*

Potrebno je i preispitivanje odredbi za provođenje (lokacijskih uvjeta) i njihovo usklađivanje s vrijednostima prostora.“

Odluka o izradi izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana Splita, kao i njezine izmjene i dopune, donesene su istovremeno s prethodno navedenim izmjenama i dopunama PPUG-a, jer se ta dva postupka provode istovremeno, pa su i osnovni razlozi za pristupanje izradi Izmjena i dopuna GUP-a u najvećem dijelu isti kao za PPUGS:

- a) usklađivanje GUP-a sa:
 - Zakonom o prostornom uređenju, drugim zakonima i propisima,
 - Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije,
 - Prostornim planom uređenja Grada Splita, odnosno Izmjenama i dopunama tog plana, izrada i donošenje kojeg se pokreće i provodi istodobno s izradom i donošenjem izmjena i dopuna GUP-a,
- b) potreba otklanjanja uočenih nedostataka u grafičkom i tekstualnom dijelu GUP-a, te izmjena i dopuna odredbi, u svrhu osiguranja provedivosti i nedvojbene primjene GUP-a u postupcima izdavanja akata za građenje,
- c) potreba izmjena i dopuna odredbi za provođenje vezanih za propise i stanje u prostoru iz vremena donošenja GUP-a, a koji više nisu aktualni. (Potrebno je revidirati pojedine uvjete i mjere za provedbu zahvata u prostoru nakon sustavno provedene „legalizacije“, odnosno

ozakonjenja nezakonito izgrađenih zgrada temeljem *Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama („Narodne novine“ broj 86/12, 143/13, 65/17, 14/19)*. Ovo se u prvom odnosi na revidiranje uvjeta za novu gradnju i rekonstrukciju građevina. Nadalje, pojedini uvjeti gradnje definirani su u skladu sa zastarjelim definicijama i načinima obračuna prostornih pokazatelja. Primjenom ovih uvjeta gradnje u skladu s novim, izmijenjenim propisima, definicijama i načinima obračuna, otvara se mogućnost za dodatnu izgrađenost koja nije bila planirana u trenutku definiranja uvjeta gradnje. Odredbe je potrebno korigirati u skladu s aktualnim propisima.),

- d) preispitivanje mogućnosti povećanja zelenih površina i propisivanja strožih planskih mjera zaštite za zelene površine,
- e) potreba propisivanja obvezne izrade urbanističkog plana uređenja („UPU-a“) za područje Park šume Marjan, umjesto dosadašnjeg prostornog plana područja posebnih obilježja („PPPPO-a“), s obzirom na to da sukladno važećem Zakonu o prostornom uređenju i planovima više razine nije moguće planirati PPPPO za navedeno područje,
- f) preispitivanje smanjenja građevinskog područja unutar Park šume Marjan, u skladu s granicama Park šume Marjan, te s tim u svezi preispitivanje namjena i uvjeta gradnje,
- g) preispitivanje (provjera i redefiniranje) i izmjena prostorno-planskih rješenja namjena i uvjeta gradnje za zahvate od javnog interesa (garaže, tržnice), sukladno prijedlozima Upravnog odjela za prostorno planiranje, uređenje i zaštitu okoliša raspravljenim na Tematskoj sjednici Gradskog vijeća održanoj 4. studenog 2020. godine,
- h) preispitivanje i izmjena prostorno planskih rješenja namjena i uvjeta gradnje zbog mogućnosti gradnje objekata javne namjene (vrtići, škole, prateći sadržaji,...),
- i) preispitivanje i izmjena prostorno-planskih rješenja namjena i uvjeta gradnje za izgradnju školskih sportskih dvorana uz postojeće školske objekte,
- j) preispitivanje (provjera i redefiniranje) i izmjena prostorno-planskih rješenja trasa, površina i uvjeta gradnje prometnih i infrastrukturnih sustava na:
 - novoplaniranom ulazu u Split preko čvora Vučevica,
 - postojećoj trasi gradske prometnice koja povezuje novo stambeno naselje Korešnica s važnim gradskim prometnicama oko TTTTS-a,
 - drugim područjima od značaja za prostorno planska rješenja predmetnih izmjena i dopuna,
 - ulaz i izlaz iz Gradske luke,
- k) valorizacija i implementacija strateških i razvojnih dokumenata državne, županijske i lokalne razine (strategije, planovi, programi, studije i sl.) i projekata koji su doneseni/završeni ili su u postupku izrade (*Strategija razvoja urbane aglomeracije Split, Strategija Grada Splita do 2030, Plan održive urbane mobilnosti Grada Splita („SUMP“ i dr.)*, a koji utječu na prostorno planska rješenja predmetnih izmjena i dopuna,
- l) preispitivanje mogućnosti izmjena parametara nove izgradnje unutar obuhvata GP Brodarica koje trebaju razmotriti mogućnosti:
 - izgradnje novog nogometnog stadiona za cca 30.000 gledatelja, s pratećim sportsko-komercijalnim sadržajima, i
 - novih poslovnih, turističko-ugostiteljskih, kongresnih i stambenih sadržaja do maksimalno 120.000 m² GBP,
- m) potreba revidiranja i detaljnijeg definiranja prostornih pokazatelja za minimalnu udaljenost građevine od ruba građevne čestice i od regulacijske linije,
- n) potreba revidiranja i detaljnijeg definiranja uvjeta gradnje prometne mreže i širine pristupnih puteva do građevnih čestica.

Odlukom o izradi je obuhvaćen manji dio preporuka iz prethodnog Izvješća. (Istaknuti (boldani) dijelovi zelenog teksta su na neki način implementirani u tekst Odluke).

Aktualnim izmjenama i dopunama je, u smislu preporuke: „*Potrebno je posebno obratiti pažnju na planirane objekte bez adekvatnih prometnica i garaža, na međusobnu udaljenost građevina i poštivanje prava na vidik*“, revidiran prostorni pokazatelj za minimalnu udaljenost građevine od ruba građevne čestice, odnosno uspostavljena je jasna veza između visine/etažnosti objekta i udaljenosti od susjedne međe, (tako da je dosadašnja minimalna udaljenost od 3 m određena za prizemnice, a povećava se s brojem etaža do npr. 10 m udaljenosti za građevine od 9 nadzemnih etaža). Propisane su minimalne širine svih elemenata kolne prometnice (kolnik, nogostup, drvored) i određena obveza osiguranja koridora za rekonstrukciju postojećih ulica čiji koridor nije prikazan na kartografskim prikazima („*prostor rezervacije proširenja*“), te su detaljno propisani uvjeti pristupa (priključenja) građevnih čestica na prometne površine.

Međutim, temeljne urbanističke odrednice sadržane u predmetnoj preporuci je iznimno teško precizno definirati na razini Generalnog urbanističkog plana, koji se izrađuje u mjerilu 1:10.000, na podlozi Hrvatske osnovne karte. Za takvu razinu prostorne razrade, nužna je izrada plana užeg područja, odnosno Urbanističkog plana uređenja (UPU), koji je, u trenutnom sustavu, jedini preostali provedbeni alat prostornog planiranja kojim je moguće donekle artikulirati ove zahtjeve na operativnoj razini. Nažalost, posljednjih se godina jasno ocrtava postupni kolaps sustava prostornog planiranja, u kojem se i donošenje UPU-a sve više relativizira. Obveza izrade UPU-a sve je ograničenija, zakonodavnim izmjenama se kontinuirano smanjuje broj obvezujućih područja za koje se takav prostorni plan donosi, pa je važećim Zakonom propisana samo za neuređene dijelove građevinskog područja i izgrađene dijelove tih područja planirane za urbanu preobrazbu ili urbanu sanaciju. Istovremeno se, kroz iznimke u zakonu, omogućuje izdavanje lokacijskih dozvola i bez donesenog UPU-a, čak i u neuređenim dijelovima građevinskog područja, što otvara vrata gradnji bez cjelovitog planskog pristupa i bez odgovarajuće infrastrukturne pripreme. Ovo je omogućeno kroz stavak 2. točku 3. članka 146. *Zakona o prostornom uređenju*, koji propisuje da se UPU ne mora donijeti ako građevina ima pristup na prometnu površinu „*sukladno prostornom planu*“ i „*moгуćnost odvodnje otpadnih voda*“. Time se zaobilazi jedini plan koji povezuje zahvate s infrastrukturom i štiti prostor, što rezultira nekontroliranom, stihijskom izgradnjom utemeljenom na interesima pojedinaca, a ne na javnom interesu. Posebno je problematično i suženo tumačenje pojma „pristupa“ u zakonodavnoj praksi, koje zanemaruje sve osim fizičke dodirne točke s prometnicom, bez obzira na stvarnu širinu, kapacitet ili izvedenost ceste, što potpuno ignorira osnovne principe prostornog planiranja. U konačnici, dovoljno je imati bilo kakav put i septičku jamu - i Zakon omogućava gradnju bez planskog konteksta, bez javne infrastrukture, bez sadržaja. Sustav prostornog planiranja, sve više se urušava u kaotično stanje improvizacije i pogodovanja, pri čemu se prostor kao ključni javni resurs prepušta stihiji. U tom kontekstu citira se izjava iz zajedničke reakcije HKA, UHA, UHU, i Af potaknute postupanjem Ministarstva prilikom (ne)izdavanja suglasnosti u postupku izmjena i dopuna GUP-a Zagreba (travanj 2025.):

„Gradnju potpuno neizgrađenih dijelova prostora, kao i urbanu preobrazbu te sanaciju degradiranih područja, nužno je temeljiti na urbanističkom planu uređenja kao minimalnoj razini planiranja kojom se osigurava sustavno i cjelovito razmatranje nekog prostora s ciljem očuvanja njegove osobnosti te osiguranja uravnoteženog i skladnog urbanističkog razvoja tog prostora. Slijedom navedenog, stručno ocjenjujemo neopravdanim i izrazito opasnim potencijalno otvoriti mogućnost potpuno nove gradnje na onim prostorima za koje je, i na temelju Zakona i na temelju rješenja prostornog plana šireg područja, nužno detaljnije cjelovito urbanističko planiranje na razini prostorne cjeline. U skladu s navedenim je u

Zakonu, u poglavlju o prostornim planovima (članak 79. stavak 3. Zakona) propisana odredba temeljem koje je zabranjeno izdati lokacijsku dozvolu i građevinsku dozvolu prije donošenja urbanističkog plana uređenja na području za koje je ta obveza određena Zakonom. Stoga smatramo neutemeljenim inzistiranje na primjeni odredbe iz poglavlja o provedbi prostornih planova (članak 146. stavak 2. točka 3. Zakona), a koja je oprečna odredbi članka 79. Hrvatska komora arhitekata je svojedobno upozorila Ministarstvo na kontradikciju u članku 146. Zakona, a koja je proizašla iz nedosljedne provedbe u svim dijelovima Zakona u saborskoj proceduri prihvaćenog amandmana na konačni prijedlog izmjena i dopuna Zakona 2019. godine (pri čemu je takva predložena mogućnost gradnje brisana i u konačnom prijedlogu Zakona o gradnji). Obrazloženje predmetnog amandmana glasilu je tada: „Predlaže se brisati izmjene stavka 4. koji otvara mogućnost da pojedinačni zahvat naruši prostornu cjelinu koju je potrebno integralno riješiti urbanističkim planom uređenja ili u bitnome utječe na buduća planska rješenja”; sa stručnog stajališta u potpunosti ga podupiremo. Stoga se oštro protivimo primjeni sporne, kontradiktorne odredbe jer:

- davanje prednosti članku 146. ispred članka 79. nije u duhu u saborskoj proceduri prihvaćenog amandmana (i svih ostalih amandmana na izmjene i dopune Zakona o prostornom uređenju i Zakona o gradnji kojima je cilj bio osigurati planiranje kvalitetnog urbanističkog razvoja i očuvati hijerarhiju prostornih planova)*
- ona onemogućuje ostvarivanje javnog interesa i planiranja racionalnije i održivije uporabe prostora na temelju cjelovitog stručnog rješenja te ne osigurava postizanje kvalitetnog urbanističkog razvoja neizgrađenog prostora odnosno prostora određenog za urbanu preobrazbu i sanaciju*
- ona proizvodi pravnu nesigurnost za investitore, pa posljedično i za ovlaštene arhitekte, s obzirom na to da bi njenom primjenom nova gradnja bila dopuštena samo kada se izdaje i lokacijska dozvola, ali ne i u situacijama kada se izdaje samo građevinska dozvola (temeljem Zakona o gradnji) uz potpuno jednake prostorno planske uvjete, ali i iste stvarne uvjete u prostoru.“*

Iako preispitivanje lokacijskih uvjeta nije izričito predviđeno Odlukom o izradi, moglo bi se reći da se aktualnim izmjenama i dopunama dijelom postupalo u skladu s preporukom: „*Potrebno je i preispitivanje odredbi za provođenje (lokacijskih uvjeta) i njihovo usklađivanje s vrijednostima prostora.*“ Naime, propisani su uvjeti rekonstrukcije koji su istovjetni uvjetima za novu gradnju, definiran je dodatni prostorni pokazatelj za obračun površine otvorenih dijelova građevine, sve se nadzemne etaže (uključujući suteran i nadgrađe/uvučeni kat, odnosno potkrovlje) uključuju u GBPN/kisN, a za svako pročelje podrumске etaže propisano je da mora biti ukopano u konačno uređeni teren minimalno 50%. Preispitivanje lokacijskih uvjeta zasigurno predstavlja jedno od ključnih pitanja koje će se morati sustavno obraditi u okviru GUP-a nove generacije.

Važnost izrade Plana upravljanja povijesnom jezgrom je u prethodnom Izvješću još nekoliko puta ponovljena među preporukama, mjerama i aktivnostima za unaprjeđenje prostornog razvoja:

„Treba dati uvid u trenutno stanje kulturne baštine, definirati što se štiti, dati uvid u probleme, predložiti odnosno navesti aktivnosti koje je potrebno provesti da bi se problemi ublažili ili uklonili te na kraju definirati projekte koje je nužno provesti kako bi se problemi otklonili ili ublažili. Planom bi trebalo obraditi i kontaktno područje povijesne jezgre. Situacija kada povijesne jezgre izgube svoje autohtone stanovnike znači da grad postaje kulisa u funkciji turizma, a prestaje biti živi organizam. Zbog toga suvremeni principi zaštite

graditeljske baštine nastoje jednako tretirati obavezu očuvanja i održavanja kako fizičkih tako i socijalnih struktura povijesnih naselja.“

Godine 2023. donesen je *Plan upravljanja svjetskim dobrom UNESCO-a „Povijesni kompleks Splita s Dioklecijanovom palačom“*, koji djelomično zadovoljava ciljeve koje bi trebao ispuniti Plan upravljanja povijesnom jezgrom. Plan pruža detaljan uvid u trenutno stanje kulturne baštine, prepoznaje ključne probleme poput depopulacije, turistifikacije, gentrifikacije, kao i fizičkog propadanja graditeljske baštine. Također predlaže niz konkretnih aktivnosti (npr. revitalizacija stanovanja, edukacija stanovnika, razvoj kulturnih i kreativnih industrija, formiranje Urbanog centra) i definira strateške projekte poput izrade nove konzervatorske podloge i kontaktne zone. Obradom kontaktne zone se također pridaje važnost širem prostoru izvan granica same jezgre.

„Kod fizičkih zahvata obnove (rekonstrukcija, zamjene ili dogradnja) u zonama tradicijske gradnje sustav se oslanja na propisivanje uvjeta kroz prostorne planove u koje se ugrađuju konzervatorski uvjeti. Stanje u prostoru nažalost pokazuje previše primjera ovih zahvata koji se mogu svrstati u lošu praksu. Iako se unaprijeđenje dijelom može postići i definiranjem detaljnijih uvjeta svih vrsta važno je raditi i na jačanju kapaciteta svih tijela koja sudjeluju u procesu izdavanja akata za građenje.“

U vrijeme izrade predmetnog Izvješća, u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. - 2026. (NPOO) Ministarstvo kulture i medija provodi investiciju „Uspostava digitalne infrastrukture i usluga javne uprave izradom sustava konzervatorskih podloga“, koja obuhvaća izradu konzervatorskih podloga za najmanje 60 kulturno-povijesnih cjelina gradskih obilježja (među kojima je i Split) te uspostavu informacijskog sustava za uslugu e-Konzervatorske podloge povezane s postojećim e-uslugama (e-Građani, ISPU Informacijski sustav prostornog uređenja). Krajnji cilj investicije je uspostava digitalne infrastrukture i usluga javne administracije izradom sustava konzervatorskih podloga koji će doprinijeti povećanju korištenja informacijskih i komunikacijskih tehnologija u komunikaciji između građana i Uprave za zaštitu kulturne baštine, uklanjanju administrativnih prepreka u procesu izdavanja odobrenja sukladno *Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara*, ubrzanju procesa izdavanja dozvola u postupcima gradnje te ukupnoj transparentnosti i ujednačenosti postupka izdavanja upravnih akata na području cijele države. Navedenim se podrazumijeva uspostava i razvoj e-usluge koja će građanima, investitorima te ostalim korisnicima (prostornim planerima, projektantima) omogućiti uvid u sve zahtjeve za zaštitu prostora unutar obuhvata kulturno-povijesnih cjelina gradskih obilježja te pristup ostalim relevantnim podacima iz konzervatorskih podloga. (Konzervatorska podloga je stručna dokumentacija koja sadrži grafički i tekstualni dio, a obuhvaća identifikaciju, analizu stanja, valorizaciju i mjere očuvanja kulturno-povijesnih vrijednosti na području obuhvata, na temelju kojih se izdaju mišljenja i dozvole za zahvate na građevinama u kulturno-povijesnim cjelinama.) Javnom dostupnošću i unaprijeđenom razmjenom podataka iz konzervatorskih podloga te suradnjom s drugim upravnim tijelima iz djelokruga prostornog uređenja i graditeljstva dugoročno se planira unaprijeđenje zaštite i revitalizacija svih kulturno-povijesnih cjelina. Ministarstvo kontinuirano provodi edukacije djelatnika konzervatorskih odjela i suradnika za korištenje Informacijskog sustava za zaštitu kulturne baštine - modula Konzervatorske podloge, a značajno ograničenje za „*jačanje kapaciteta svih tijela koja sudjeluju u procesu izdavanja akata za građenje*“ predstavlja nedostatak stručnog kadra na tržištu rada, osobito profila s iskustvom u prostornom planiranju i zaštiti kulturne baštine.

Vezano uz ostale preporuke, nameće se potreba za nešto kritičnijim osvrtom. Naime, ključni problem većine prostornih i strateških dokumenata u Hrvatskoj leži u "floskuliranju". Kada se u dokumentu kaže da treba "*preispitati prostorni razvoj s aspekta zaštite temeljnih vrijednosti*", to bi značilo da se neki

projekti moraju obustaviti zbog negativnog utjecaja na krajobraz, da se deklarativna zaštita kulturne baštine mora ojačati konkretnim prostornim uvjetima i zabranama gradnje, da se iz prostornih planova moraju izbaciti nerealni razvojni kapaciteti u zonama koje fizički ili infrastrukturno ne mogu izdržati dodatnu izgradnju. Ali to se ne događa – iz dobro poznatih razloga (politički pritisci, ovisnost planera o volji naručitelja, fragmentirane nadležnosti, nedostatak jasnih „metričkih“ alata za praćenje provedbe prostornih planova, činjenice da lokalni proračuni uvelike ovise o gradnji itd.).

Zatim imamo izjavu da *"održivo planiranje treba postati temeljno načelo prostornog razvoja"*. No to već jest načelo – održivost je deklarativno prisutna u svim strateškim dokumentima u Hrvatskoj već desetljećima. Problem nije u načelima, nego u njihovoj primjeni. U praksi, održivost se vrlo lako zanemari čim postane politički ili financijski neugodna, a provedbene nadležnosti su često razvodnjene i bez mehanizama kontrole.

"Povećanje kvalitete života lokalnog stanovništva" često se navodi kao cilj, no što se zapravo pod tim podrazumijeva? U Splitu je to vrlo subjektivan pojam. Za nekoga to znači više zelenih površina, sigurnije ulice, dostupne vrtiće i škole. Za drugoga – to znači mogućnost parkiranja automobila na nogostupu točno ispred svojih ulaznih vrata, i zadržavanje istog pogleda s prozora koji je imao prije 40 godina. Dakle, "kvaliteta života" često postaje samo zgodna etiketa koja u stvarnosti prikriva potpuno suprotstavljene interese – i zato je u postupku izrade planova nove generacije važno precizno definirati što pod tim pojmom uopće podrazumijevamo, ako ne želimo da ostane samo još jedna prazna fraza u dokumentu. Jasna i univerzalna definicija ne postoji, no, u stručnom i prostorno-planskom smislu, većina će se složiti da "povećanje kvalitete života lokalnog stanovništva" podrazumijeva osnovne, ali ključne uvjete: mogućnost stambenog smještaja (po cijenama koje su u skladu s realnim financijskim mogućnostima prosječnog građanina), kvalitetnu i pouzdanu infrastrukturu, dovoljan broj rekreacijskih i zelenih površina koje su prohodne, povezane i javno dostupne, blizinu javnih sadržaja poput vrtića, škola, domova zdravlja, te funkcionalan i pristupačan javni prijevoz. Osnovni problemi u ovom smislu velikim dijelom ne leže u samom GUP-u. Naime, još je GUP iz 2006. predvidio široku prometnu mrežu (kako kolnu, tako i pješačku), velike rekreacijske površine, poput planiranog Sportskog centra Istok na području koje kronično pati od nedostatka javnih sadržaja, te čitav niz planova užeg područja, koji bi trebali biti temelj za smisljeno i funkcionalno planiranje. Međutim, ključni problemi nastaju u fazi realizacije: zbog nemogućnosti izvlaštenja zemljišta i njegove (nerealno) visoke cijene, ograničenih financijskih kapaciteta Grada i dr. U ovom je kontekstu možda prikladno osvrnuti se i na temu priuštivog stanovanja, gotovo sveprisutnu u vrijeme izrade predmetnog Izvješća. O priuštivom stanovanju intenzivno se raspravlja u različitim kontekstima, a često se pritom ističe kako bi ga prostorni planovi trebali omogućiti. Međutim, priuštivo stanovanje nije striktno prostorno-planska kategorija – ono se može realizirati i u okviru važećeg GUP-a, na površinama predviđenim za stanovanje. U planskom smislu, GUP ne razlikuje stanovanje za tržište od tzv. priuštivog stanovanja; on određuje isključivo namjenu "stanovanje" i površine koje se mogu koristiti za tu svrhu, neovisno o tome tko, kako i pod kojim uvjetima ondje gradi ili kupuje. Priuštivost je, prije svega, ekonomska i socijalna kategorija. Ako država ili Grad žele potaknuti izgradnju dostupnih stanova za određene skupine građana, to se ne može postići samim ucrtavanjem u GUP, već isključivo kroz fiskalne, porezne i subvencijske mjere. Moguće je, naravno, uvesti i novu plansku namjenu poput "priuštivo stanovanje", ali bez aktivne politike upravljanja tim prostorom – putem gradskih investicija, javno-privatnih partnerstava, regulacije najma, oporezivanja praznih stanova i slično – takva kategorija neće rezultirati stvarnim priuštivim stanovanjem.

„Svaku novu gradnju potrebno je preispitati s aspekta održivosti (ekološke, demografske, gospodarske i sl.)“. Ovo bi podrazumijevalo postavljenje određenih kriterija kao obvezujućih uvjeta u GUP-u – npr. obveznih analiza koje bi prethodile izradi planova užeg područja ili kao uvjet za prenamjenu prostora. Međutim, trenutni zakonodavni okvir ne predviđa mogućnost „uvjetovanja“ gradnje u smislu evaluacije održivosti u širem kontekstu. Novi sustav prostornog uređenja sve više ide prema digitalizaciji i automatizaciji, gdje se prostorni planovi oblikuju kao strukturirani podaci u GIS-u, a izdavanje dozvola svodi na tehnički postupak: zamišljeno je da se, ako projekt udovoljava svim propisanim uvjetima u digitalnom modelu – dozvola izdaje gotovo automatski. Zato se „preispitivanje svake gradnje s aspekta održivosti“ u praksi može provesti jedino ako su ti kriteriji ugrađeni direktno u prostorne planove kao obvezujući i mjerljivi uvjeti – ne kao načelne smjernice, već kao konkretni numerički ili funkcionalni zahtjevi (npr. dostupan kapacitet vrtića, maksimalno prometno opterećenje, ekološki pragovi i slično), a sustav prostornog planiranja nema alate – ni metodološke ni operativne – koji bi omogućili precizno uvođenje i praćenje takvih složenih, višeslojnih kriterija. Nadalje, *„preispitivanje s aspekta održivosti“* bi trebalo podrazumijevati i prenamjene zona iz stambene u neku drugu namjenu ili drastično smanjenje dozvoljenih kapaciteta izgradnje. U praksi je to gotovo neprovedivo. Iako se prostorni planovi pravno gledano mogu mijenjati, politički i društveno to izaziva snažan otpor. Vlasnici zemljišta doživljavaju postojeće planske mogućnosti kao svojevrsno stečeno pravo, pa je svako „umanjenje građevinskog potencijala“ redovito shvaćeno kao napad na imovinu, i prijedlog takvih promjena gotovo sigurno rezultira lavinom prigovora, tužbi i političkih pritisaka.

„Održivi razvoj turizma“ nije planska kategorija u užem smislu – prostorni planovi mogu eventualno anticipirati potrebne infrastrukturne kapacitete, ali problemi vezani uz njihovu provedbu već su prethodno obrazloženi u ovom poglavlju. Bez jasno definirane i koordinirane politike, kao i konkretnih operativnih mjera – poput ograničenja broja ležajeva, regulacije kratkoročnog najma, diferenciranog oporezivanja nekretnina, ili uvjetovanja izgradnje hotelske infrastrukture uključivanjem sadržaja za lokalnu zajednicu – pojam održivog turizma ostaje na razini deklaracije, lišen provedbenih instrumenata i učinaka. U kontekstu Splita, svaka rasprava o održivosti turizma mora početi priznavanjem specifičnosti grada: za razliku od Dubrovnika i Venecije, koji najvećim dijelom funkcioniraju kao destinacije jednodnevnih posjetitelja i izloženi su ekstremnom sezonskom pritisku, Split je istovremeno i živo gradsko središte, regionalni servisni centar i sve značajnije mjesto boravka za stanovništvo mlađe i srednje dobi. Stoga bi mehaničko preuzimanje mjera poput naknada za ulazak ili strogog ograničavanja pristupa turistima imalo ograničen učinak, a moglo bi proizvesti i negativne posljedice u vidu segregacije prostora i dodatnog pritiska na svakodnevni život lokalnog stanovništva.

Umjesto toga, održivost turizma u Splitu može se graditi na jačanju instrumenata koji djeluju izravno na strukturu i intenzitet turističke ponude. To uključuje jasno reguliranje broja i kategorizacije turističkih ležajeva na razini gradskih četvrti, uvođenje sustava kontrole i registracije kratkoročnog najma, aktivnu poreznu politiku prema nekretninama koje dugoročno izlaze iz stambene funkcije, te prostorne uvjete koji obvezuju investitore hotela da, uz turističke kapacitete, osiguraju sadržaje od koristi za lokalnu zajednicu – poput javnih parkova, vrtića, kulturnih prostora ili infrastrukture za svakodnevne potrebe.

III.4.2. Ostale smjernice za izradu prostornih planova Grada Splita

„U PPUG-u i GUP-u potrebno je uskladiti postavljene ciljeve i smjernice s postojećim trendovima prostornog razvoja i uređenja posebno na užem urbanom području (održivi razvoj Grada Splita, čuvanje identiteta Grada kroz očuvanje povijesnih i prirodnih vrijednosti; čuvanje krajobraznih vrijednosti prostora; unapređivanje sustava urbanog uređenja, gospodarenja gradskim prostorom i ukupne urbane reprodukcije grada, poboljšanje urbane mreže i komunikacijskih sustava, posebice javnog prometa).“

Riječ je o uobičajenim deklarativnim ciljevima koji se navode uz gotovo svaki prostorni plan, no njihova konkretna primjena u praksi često je teška, nedovoljno definirana i bez jasnih mehanizama provedbe, zbog čega ostaju na razini načelnih želja.

„Jedan od osnovnih ciljeva izrade Izmjena i dopuna PPU-a a posebno IDGUP-a Splita je planiranje i očuvanje javnih i zajedničkih prostora, što je bilo u određenoj mjeri zanemareno u dosadašnjim postupcima planiranja i donošenja planova.“

Odlukom o izradi aktualnih Izmjena i dopuna GUP-a, kao jedan od razloga za pokretanje tog postupka, istaknuta je potreba za preispitivanjem mogućnosti povećanja zelenih površina i uvođenjem strožih planskih mjera njihove zaštite. Također je naglašena potreba za preispitivanjem i izmjenom postojećih prostorno-planskih rješenja u vezi s namjenom i uvjetima gradnje, kako bi se omogućila gradnja objekata javne namjene poput vrtića, škola i pratećih sadržaja, kao i izgradnja školskih sportskih dvorana u sklopu postojećih školskih kompleksa. U tom smislu je povećana površina namjena označenih kao „Z1“ ili „Z3“, (najvećim dijelom prenamjenom iz „M1“ i „M2“), prema načelnim kriterijima koji uključuju: očuvanje postojećeg visokog zelenila i javno korištenih površina oko niskih i srednjih građevina većinom u gradskom ili društvenom vlasništvu te postojećih zelenih površina koje obuhvaćaju manja sportska igrališta, balotišta i dječje parkove, preuzimanje sadržaja iz važećih planova užega područja i planiranje novih manjih parkovnih površina u kvartovima u kojima nedostaju. U zonama namjene „I“ dodana je mogućnost gradnje osnovnih škola i vrtića. Na predjelu Mejaša, izvršena je prenamjena iz „IS4“ u „D“ namjenu, kao potencijalna lokacija za osnovnu školu Kila ili drugu društvenu namjenu, na Kili je planirana površina „D4“ za novi vrtić, lokacija bivše 3. policijska stanica na Žnjanu je označena kao namjena „D“, omogućena je gradnja sportskih dvorana i sportskih igrališta na svim površinama javne i društvene namjene, te omogućena gradnja sportskih školskih dvorana OŠ Marjan i OŠ Manuš.

„U planovima višeg reda, posebno GUP-u potrebno je definirati uvjete i način za urbanu preobrazbu tj. propisati skup planskih mjera i uvjeta kojima se mijenjaju tj. unaprjeđuju izgrađeni dijelovi građevinskog područja definiranjem mreže javnih površina, namjene i oblikovanja građevina.“

Aktualnim izmjenama i dopunama GUP-a, kao područja urbane preobrazbe označene su površine većine Gradskih projekata, nekoliko pojedinačnih zahvata (P1, P15, P20, P34, P35 i P36), Brodogradilište, Sjeverna luka, zone proizvodne namjene na području Dujmovače, Smokovika i Bilica, manji istočni dio TTTS-a i Turska kula (Glavičine). Nije propisan detaljni skup planskih mjera i uvjeta, jer će se isti razrađivati kroz provedbu procedure gradskih projekata, odnosno kroz izradu obveznih prostornih planova užeg područja (UPU-a). Područja urbane preobrazbe predstavljaju priliku za redefiniranje i proširenje sustava javnih prostora, s posebnim naglaskom na uspostavu zelenih koridora, novih trgova i pješačkih zona, uz istovremeno postavljanje jasnih standarda dostupnosti – poput osiguravanja da svaki stanovnik ima pristup parku ili sličnom javnom sadržaju unutar prihvatljive

pješačke udaljenosti. Također, predstavljaju priliku za realizaciju nekog od modela priuštivog stanovanja, što je osobito značajno s obzirom na činjenicu da je riječ o iznimno aktualnoj i društveno osjetljivoj temi. Načelna je prostorno-planska postavka da se napušteni, degradirani i neiskorišteni prostori (uglavnom bivše industrijske ili infrastrukturne zone) planski preoblikuju u mješovite urbane cjeline, uz obvezno planiranje javnih i društvenih sadržaja. U dijelovima koji se prenamjenjuju u stambenu namjenu, nužno je predvidjeti znatno veći udio zelenih i upojnih površina na građevnoj čestici od uobičajenih standarda, čime se doprinosi stvaranju otpornijih i klimatski prilagodljivih urbanih prostora.

„Neophodno je i usklađivanje odredbi za provođenje planova šireg i užeg obuhvata, radi otklanjanja nedosljednosti u provođenju planova na različitim područjima Grada.“

Jedan od razloga navedenih u Odluci o izradi aktualnih Izmjena i dopuna GUP-a bio je otklanjanje uočenih nedostataka u njegovom grafičkom i tekstualnom dijelu, kao i izmjena i dopuna pojedinih odredbi radi osiguravanja provedivosti i jasne primjene u postupcima izdavanja akata za građenje. U skladu s tim, posebice kroz tekst Odredbi, sustavno su uloženi napor da se ti ciljevi postignu. Posebno se izdvaja detaljna revizija članka 49., koji u važećem planu broji čak 85 stavaka te je bio čest izvor neusklađenosti i nejasnoća u provedbi. Usklađivanje odredbi za provedbu planova užeg obuhvata bit će moguće tek kroz njihove buduće izmjene i dopune.

„U izradi planova nedostaje procjena mogućeg utjecaja planirane gradnje na postojeću prometnu infrastrukturu.“

Izrada predložene stručne podloge će se, po potrebi, poticati kao dio pripreme za izradu planova užeg područja, s ciljem kvalitetnijeg usklađivanja prostornog razvoja i infrastrukturnih kapaciteta. U tom kontekstu se još jednom skreće pozornost na već prethodno obrazložen, ozbiljan problem tumačenja pojma „pristup“ u zakonodavnoj praksi, prema kojem ispada da se u prostornim planovima gradnja ne može izravno uvjetovati širinom prometnice, te na posebno zabrinjavajuću mogućnost izdavanja lokacijskih dozvola bez donesenog UPU-a, čak i u neuređenim dijelovima grada (stavak 2., točka 3. članka 146. *Zakona o prostornom uređenju*).

U prethodnom Izvješću se nadalje navodi *„potreba izrade urbanističkih planova sanacija, odnosno planova za neplanski i stihijski izgrađena područja kojima bi se definirao skup planskih mjera za uređenje tih područja i osiguranje osnovne prometne i komunalne infrastrukture“*.

Aktualnim izmjenama i dopunama GUP-a označene su zone urbane sanacije te je planirana izrada UPU-a za ta područja. Međutim, bitno je napomenuti da se ovakva formulacija ponavlja već više od desetljeća i, bez konkretnih instrumenata i političke volje, ostaje samo na razini fraze. U stvarnosti, takozvana "legalizacija" je, premda opravdana kao politički čin rješavanja naslijeđenih problema, u velikoj mjeri zapečatila postojeći urbanistički kaos, a tzv. urbana sanacija je ostala na razini nerješive političke floskule, koja je dobrim dijelom služila kao smokvin list na pitanje: „a što kad se legalizira“? Ozakonjena je stihija, a sada se pokušava sanirati ono što je urbanistički nepopravljivo. Mjesta za prometnice nema. Nema mjesta za nogostupe, za zelene površine, a često ni za vatrogasne ili hitne pristupe. O planiranju javnih sadržaja, krajobraza ili zelene infrastrukture možemo pisati u teoriji, ali u praksi – prostora jednostavno nema. Stoga je nužno priznati ono što se u ovakvim izvješćima nikada ne kaže izravno: jedini realni način za ostvarenje zacrtanih ciljeva – stvaranje funkcionalne prometne mreže, uređenje javnih površina, otpornost na klimatske promjene – podrazumijeva rušenje i novu gradnju. A to je, zbog vlasničkih odnosa, ekonomskih datosti, pravne nesigurnosti, nesustavnog planiranja i izostanka političkog konsenzusa, u ovome trenutku nemoguća misija. U međuvremenu nam preostaju djelomične

kozmetičke intervencije u prostoru: obnova fasada, eventualno uvođenje jednosmjernog prometa u ulicama koje često nisu šire od 3 metra te sadnja stabala na neiskorištenim gradskim parcelama, ukoliko takve postoje. Značajniji pomak bio bi moguć samo u situaciji u kojoj bi širi krug dionika i vlasnika prihvatio primjenu prostorno-planskih parametara vertikalne izgradnje. Takav pristup omogućio bi oslobađanje horizontalno zauzetih površina legaliziranom gradnjom te stvaranje novog, adekvatnog urbanističkog standarda. Međutim, ovaj scenarij nije moguće nametnuti kroz zakonsku regulativu; on se može ostvariti jedino ako postoji dobra volja i zajednički interes šireg kruga aktera.

U kontekstu razmatranja planova užeg područja, konstatira se da su prostorni planovi koji su bili u izradi u promatranom razdoblju prethodnog Izvješća, *ID Detaljnog plana uređenja Trga Hrvatske bratske zajednice u Splitu* i *ID Detaljnog plana uređenja Obrtne tehničke škole u Špinutu*, doneseni 2022. godine, dok je izrada *ID Detaljnog plana uređenja jugoistočnog dijela Visoke* obustavljena. *Urbanistički plan uređenja Korešnica* za koji je u promatranom razdoblju prethodnog Izvješća bila pripremana Odluka o izradi, donesen je 2023. godine.

III.4.3. Preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja - Opće preporuke

„Integralni pristup u planiranju održivog razvoja prostora koji se osigurava vertikalnom integracijom strateških razvojnih dokumenata gospodarskog i društvenog razvoja od nacionalne do lokalne razine, te njihovom horizontalnom integracijom na odgovarajućim razinama.

Prilikom integriranja i usklađivanja strateških planova s planovima prostornog uređenja, potrebno je voditi računa o zahtjevima zaštite okoliša iz postupka strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš, odnosno ocjene o potrebi strateške procjene. Integriranje planova i njihovo usklađivanje iznimno je važno zbog činjenice da se financijski najzahtjevnije mjere realiziraju kroz investiranje u realizaciju zahvata u prostoru, bilo da se sredstva osiguravaju iz EU fondova, nacionalnih ili županijskih izvora ili gradskog proračuna.“

Ovakva formulacija predstavlja tek apstraktni popis lijepih želja koji se godinama bez stvarnog sadržaja prepisuje iz dokumenta u dokument, iz strategije u strategiju. U praksi, „integracija planova“ najčešće ostaje na deklarativnoj razini, bez operativnih mehanizama koji bi osigurali stvarno usklađivanje sektorskih politika, prostornog planiranja i financijskih ulaganja. Zvuči dovoljno općenito i pozitivno da se može bez problema ponovno prepisati u sljedeći planski dokument – i pritom poslužiti kao preporuka za iduće četverogodišnje razdoblje.

„Korištenje i zaštita prostora

U preispitivanju namjene prostora, planiranja infrastrukture, uređenja prostora i određivanja uvjeta korištenja prostora na obalnom području Grada Splita potrebno je polaziti od komplementarne međuzavisnosti morskog i kopnenog dijela koji čine jedinstvenu cjelinu. Na integralan način razmotriti sve elemente koji se odnose na hidrološke, geomorfološke, klimatske, ekološke, društveno-gospodarske i kulturološke sustave kako ne bi premašili prihvatne kapacitete obalnog područja i kako bi se spriječili negativni učinci prirodnih nepogoda. U tu svrhu, u nedostatku prostornih i urbanističkih standarda na nacionalnoj razini, potrebno je razviti vlastite prostorne i urbanističke standarde i pokazatelje za planiranje u Gradu Splitu. Isto tako potrebno je definirati pokazatelje izračuna prihvatnog kapaciteta za planiranje u obalnom području.“

Ovo su preporuke koje će se uzeti u obzir prilikom izrade „novog“ PPUG-a/GUP-a. U okviru pripremnih aktivnosti potrebno je analizirati postojeće stručne studije/strategije/programe, identificirati one čiji su sadržaji relevantni i primjenjivi, te ih integrirati u novi prostorno-planski okvir. Istodobno je nužno procijeniti potrebu za izradom novih stručnih podloga, pri čemu će se prioritet dati onima koje su ključne za kvalitetno i održivo upravljanje prostorom, koje omogućuju precizno definiranje prostornih potencijala i ograničenja, te osiguravaju stručnu osnovu za donošenje informiranih i dugoročno održivih odluka.

„Razvoj i izgradnja naselja

Uzimajući u obzir planiranu veličinu građevinskog područja, novu izgradnju u pravilu uskladiti sa trendovima kretanja stanovništva i gospodarskog razvoja.“

S obzirom na to da je broj stanovnika u kontinuiranom padu, da potražnja za industrijskim zonama ne postoji, a za poslovnim je prostorima zanemariva, proizlazi da širenje građevinskih područja Grada Splita nije potrebno. Recentni prijedlozi zakonodavnih izmjena, koji idu u smjeru širenja građevinskih

područja radi osiguravanja priuštive stambene gradnje, u kontekstu Splita ocjenjuju se kao nepoželjni, a dodatno zabrinjava i to što se takav pristup može tumačiti kao neusklađen s temeljnim strateškim ciljevima Republike Hrvatske i Europske unije. (Potiče napuštanje kružnog gospodarenja prostorom, zanemaruju se mogućnosti obnove i prenamjene postojećih kapaciteta, doprinosi se nepotrebnom zauzimanju prirodnih površina, a istodobno, otvara se rizik prostorne i socijalne fragmentacije kroz stvaranje izoliranih stambenih zona. Stoga se očekuje da će predložene izmjene biti dodatno preispitane u daljnjem postupku izrade Zakona.)

„Obzirom na suvremena kretanja i pokretljivost stanovništva, prometnu dostupnost i mogućnosti virtualnog komuniciranja, sve manje stalnih i dugoročnih radnih mjesta, upitno je i nesigurno vezivati izgradnju naselja isključivo za stalno nastanjivanje i mjesto rada. Stoga bi u planiranju daljnje izgradnje kriteriji izgrađenosti infrastrukture, mogućnosti komunalnog opremanja, očuvanja krajobraza, graditeljske baštine, slike naselja, prirode i ekosustava trebali biti odlučujući.“

Preporuka ostavlja dojam da se odnosi na modele planiranja koji su u praksi odavno napušteni – poput planiranja naselja isključivo za stalno nastanjivanje i rad uz industrijske pogone („radnička naselja“). Suvremeni planovi već nominalno uključuju kriterije poput prometne dostupnosti, infrastrukture, zaštite krajobraza, graditeljske baštine i ekološke održivosti – koje preporuka navodi kao da se tek trebaju uvesti.

„Gradnju u planiranim a neizgrađenim područjima naselja vezivati za uređenje građevinskog zemljišta (osiguranjem dostatnih prometnica i druge tehničke infrastrukture) s racionalnim gustoćama naseljenosti. Novu gradnju u naseljima uz more uvjetovati izgradnjom sustava za odvodnju otpadnih voda, radi daljnje zaštite obalnog mora.“

Jedan od ključnih problema prostornog planiranja u praksi je izostanak prethodne infrastrukturne opremljenosti građevinskih područja, osobito prometnica. Iako je načelno prihvaćeno da infrastruktura mora prethoditi gradnji, u stvarnosti se gradnja često odvija bez adekvatnih prometnih rješenja. Problem je u visokoj cijeni infrastrukturnih zahvata i izrazito sporim procedurama – stručne službe Grada Splita su u ožujku 2025. izradile analizu prema kojoj izgradnja gradske prometnice u nadležnosti JLS-a traje u prosjeku 7 do 10 godina i uključuje preko 80 administrativnih koraka! Prethodno su već obrađeni i problemi koji proizlaze iz tumačenja zakonodavne prakse vezano uz pristup na prometnu površinu i izdavanje dozvola na neuređenim područjima, koji dodatno onemogućuju da se osigura infrastruktura prije izgradnje i narušavaju logičan redoslijed: planiranje – opremanje – gradnja. Gustoće naseljenosti treba određivati ne samo kvantitativno (npr. broj stanova/ha) već i funkcionalno, kroz scenarije korištenja prostora, troškovnu analizu komunalnog opremanja te simulacije prometne opterećenosti. Takav pristup se nažalost u planerskoj praksi gotovo uopće ne provodi, a dodatni je problem što je obveza izrade planova užeg područja – gdje bi jedino bilo moguće kvalitetno odrediti funkcionalne gustoće – gotovo potpuno ukinuta.

„Projekt poboljšanja vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Split – Solin“, trebao bi u značajnoj mjeri riješiti pitanje odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u priobalnom području Splita i okolice, uključujući niz dosad neadekvatno opremljenih naselja. Sukladno preporuci, u priobalnom području je novim GUP-om i PPUG-om nužno u potpunosti isključiti mogućnost nove gradnje u zonama koje nisu priključene na sustav javne odvodnje otpadnih voda. (Sabirne i septičke jame ne mogu biti prihvatljivo rješenje u priobalju, s obzirom na visoke ekološke rizike i strateške ciljeve zaštite obalnog mora.) Takvo uvjetovanje je u skladu s nacionalnim i europskim smjernicama zaštite vodnog i morskog okoliša te predstavlja temeljni alat za zaustavljanje daljnje degradacije obalnog prostora.

„Neophodno proširenje građevinskog područja potrebno je vezivati uz zadovoljavanje urbanih standarda, odnosno potreba (duljina i širina prometnica/ ha, veličina parkirnog prostora/ korisniku, udio zelenih površina i parkova, veličina javnih sportsko-rekreacijskih površina/korisniku i sl.).“

Da, u slučaju da se građevinsko područje proširuje, svakako je potrebno pridržavati se ovih smjernica koje osiguravaju kvalitetu i funkcionalnost novog prostora. Međutim, kako smo prethodno utvrdili, trenutno ne postoji opravdana potreba za širenjem građevinskih područja, pa stoga ove preporuke ostaju relevantne za buduće razmatranje.

„Aktivnostima očuvanja i obnove (rekonstrukcija, sanacija) postojećeg stambenog fonda davati isto značenje kao i novim stambenim gradnjama te ih razvijati kao kontinuiranu i programiranu djelatnost.“

Očuvanje i obnova stambenog fonda nisu izravna planska kategorija, već se prvenstveno ostvaruju kroz strateške inicijative i mjere na nacionalnoj razini. Država kroz zakonodavne okvire, financijske poticaje, subvencije i kreditne programe usmjerava obnovu, energetska sanaciju i revitalizaciju zgrada.

„U planiranju razvoja i uređenja naselja uz obalu osigurati dostupnost obale i javni interes, kao i mogućnost prioritetnog korištenja za rekreaciju i pomorske aktivnosti, te uvesti odgovarajuće režime očuvanja i korištenja prirodnih plaža.“

Obveza osiguranja slobodnog pristupa obali, prolaza uz obalu te javnog interesa u korištenju pomorskog dobra propisana je *Zakonom o prostornom uređenju*. U postupku izrade novog PPUG-a i GUP-a obalno će se područje sagledati s posebnom pažnjom, osobito u kontekstu usklađenja s odredbama novog *Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (NN 83/23)* i *izmjenama Zakona o prostornom uređenju (NN 67/03)*, odnosno najavljenim novim *Zakonom o prostornom uređenju*.

„Za gradnju i planiranje građevinskih područja u zaobalju gdje treba poticati stambenu izgradnju, potrebno je postaviti specifične standarde u pogledu gustoća, uređenosti građevinskog područja veličina parcela i sl., ali uz obvezu očuvanja krajobraznih vrijednosti prostora.“

Predloženo će se preispitati u postupku izrade novog PPUG-a, u skladu s *Pravilnikom o prostornim planovima* koji uvodi neke od tih standarda (npr. propisuje da se prostorni pokazatelji za gustoću stanovanja, gustoću stanovništva i gustoću izgrađenosti koriste za propisivanje smjernica za izradu prostornih planova užih područja). Opet se postavlja pitanje obveze izrade UPU-a!! Očuvanje krajobraznih vrijednosti prostora u novim prostornim planovima temeljit će se na izradi krajobrazne osnove, stručnog dokumenta koji će detaljno analizirati i definirati prirodne, vizualne i kulturne značajke prostora.

„Pošto je splitski poluotok najvećim dijelom izgrađeno područje, ciljevi planiranja bi se trebali prvenstveno usmjeriti na zadovoljavanje urbanog standarda, zelene infrastrukture, javnih prostora i unaprjeđenje prometne i komunalne infrastrukture.“

Ove preporuke će svakako biti među ključnim smjernicama u izradi prostornih planova nove generacije, pri čemu će se nastojati maksimalno ostvariti ono što je moguće kroz planske dokumente. Posebno je važno naglasiti potrebu sprječavanja nepoželjnih intervencija unutar već konsolidiranih urbanih područja, kako bi se očuvala kvaliteta i funkcionalnost postojećeg prostora.

„Gospodarske djelatnosti

U planiranju područja za pojedine aktivnosti u blizini obalne crte, odnosno u prostoru ograničenja (1000 m) izbjegavati planiranje djelatnosti koji po svojoj prirodi ne zahtijevaju blizinu mora, sukladno zakonskim propisima. Prilikom planiranja prostora za smještaj gospodarskih djelatnosti nužno je prethodno odrediti pokazatelje (indikatore) razvoja gospodarskih djelatnosti u cilju osiguravanja održivog korištenja prostora i smanjenja pritiska koji premašuju prihvatne kapacitete.“

Ova preporuka je prilično općenita i u velikoj mjeri preuzima odredbe *Zakona o prostornom uređenju*, primjenjiva za primjenu na regionalnoj razini planiranja.

„Turizam

Planiranje prostora za turističke sadržaje (prvenstveno smještajne kapacitete) temeljiti na strategiji razvoja turizma, izgrađenosti infrastrukture i mogućnosti komunalnog opremanja, zahtjevima očuvanja krajobraza, kulturne baštine, prirode i okoliša, prioritetno prihvatnom kapacitetu. S time u vezi, za do sada planirane a neizgrađene turističke zone, preporuča se preispitivanje veličina, lokacija i kapaciteta. Eventualnu novu izgradnju turističkih sadržaja treba usmjeriti na kvalitetnu dopunu i dograđivanje turističkih sadržaja koji su već djelomično ili pretežito izgrađeni.

Prilikom planiranja turističkih sadržaja, poticati gradnju novih hotela. Novi hoteli bi trebali biti viših i visokih kategorija.“

Trenutno nema saznanja o inicijativama koje bi predlagale osnivanje novih turističkih zona kao posebnih namjena „T“. Formulacije o zaštiti prostora i uvjetovanju infrastrukturnim opremanjem već su prethodno analizirane s osvrtom na njihovu ograničenu provedivost, stoga se ovdje ne ponavljaju. Neizgrađene turističke zone će, kao i sve ostale gospodarske namjene, biti predmet preispitivanja u postupku izrade novog GUP-a i PPUG-a.

Strategija razvoja turizma nije izrađena u promatranom četverogodišnjem razdoblju, niti je njezina izrada započela do izrade ovog Izvješća (rujan 2025.). U svrhu održivog upravljanja turizmom, izrađena je *Studija turističkog nosivog kapaciteta grada Splita*, koja analizira ekonomske, prostorne, fizičke i sociokulturne pokazatelje utjecaja turizma, identificira ključne faktore koji ograničavaju turistički razvoj te predlaže preporuke za buduće upravljanje i planiranje. (Neki podaci iz predmetne studije komentirani su u poglavlju II.3.5.).

Prema dostupnim (neslužbenim) podacima, u promatranom razdoblju Split je dobio približno 579 novih smještajnih jedinica u hotelima, dok je u fazi izgradnje ili s izdanim aktima još oko 825.

„Planiranje sporta i rekreacije

Veće sportske sadržaje i igrališta planirati i graditi u cilju obogaćivanja života stanovnika grada te turističke ponude uz uvažavanje prirodnih, okolišnih, geomorfoloških, hidroloških, klimatskih, ekonomskih, društvenih, kulturnih i drugih značajki prostora.

Planiranje i korištenje plaža kao složenih sustava objedinjenja kopna i mora, iznimno vrijednih prirodnih staništa, te značajnih prostora u smislu prirodnog, društvenog, gospodarskog i rekreacijskog potencijala treba biti takvo da budu pristupačne svima pod jednakim uvjetima s kopnene i morske strane. Potrebno je planskim mjerama osigurati da uz što manju izmjenu prirodnog obilježja budu infrastrukturno i sadržajno opremljene (tuševi, kabine i sanitarni uređaji, prateći uslužni i ugostiteljski sadržaji), označene i zaštićene s morske strane.“

Iako preporuka opet sadrži opće formulacije, važno je istaknuti da je nedostatak sportsko-rekreacijskih sadržaja, posebice u istočnim dijelovima grada, prepoznat kao značajan izazov. Upravo će se u postupku izrade novih prostornih planova nastojati dosljedno odgovoriti na tu potrebu. Također, treba naglasiti da igrališta prvenstveno treba planirati i graditi radi poboljšanja kvalitete života lokalnih stanovnika, a ne kao turističku ponudu.

Planiranje i korištenje plaža mora biti usklađeno s odredbama novog *Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (NN 83/23)* i PPSDŽ-om kao planom više razine, tako da je u ovom trenutku nejasno hoće li prostorni planovi uopće imati nekakvu mogućnost „dodatnih intervencija“ po tom pitanju.

„Zaštita okoliša

Potrebno je posebnu pažnju obratiti očuvanju i zaštiti okoliša kao temeljnog resursa Grada Splita. Sustavnim djelovanjem i stalnim nadzorom u znatnoj se mjeri može smanjiti onečišćenje tla i voda. Potrebno je riješiti odvodnju otpadnih i oborinskih voda. U cilju smanjivanja oborinskih voda i s tim u vezi onečišćenja obalnog mora potrebno je propisati stroge uvjete očuvanja upijajućih površina. Na zagađenje zraka i porast buke moguće je utjecati mjerama za smanjenje automobilskeg prometa uz intenzivniji nadzor, prometnom regulacijom, te poticanjem razvoja javnog prijevoza.“

„Projekt poboljšanja vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Split – Solin“, koji je u fazi izvođenja, trebao bi u značajnoj mjeri riješiti pitanje odvodnje otpadnih voda.

Aktualnim ID GUP-a omogućeno je planiranje sustava oborinske odvodnje primjenom rješenja utemeljenih na prirodi (NBS sustavi) te je povećan postotak upojnih površina na svim građevnim česticama.

Automobilska prometna zagušenja trenutno predstavljaju jedan od najvećih problema Splita, a zagađenje zraka i buka su izravne posljedice te situacije. Predložene mjere poput nadzora, prometne regulacije i poticanja javnog prijevoza nisu planske kategorije, ali adresirane su kroz *Projekt inteligentnih transportnih sustava (ITS)*, koji obuhvaća nadzor prometa u stvarnom vremenu, adaptivnu regulaciju raskrižja i informiranje vozača te predstavlja infrastrukturnu podlogu za efikasniji prometni sustav. Prva od četiri etape je dovršena krajem 2023., a završetak je planiran sredinom 2025. Nadalje, javni prijevoz u Splitu znatno je unaprijeđen zahvaljujući modernizaciji sustava i voznog parka (nabavljeno stotinjak novih autobusa čime je prosječna starost voznog parka smanjena s 14 na 5 godina), digitalizaciji usluga te boljoj povezanosti kvartova. Uveden je sustav elektroničke naplate i mobilna aplikacija za kupnju karata, a linije se mogu pratiti u stvarnom vremenu. Provedena je djelomična reorganizacija autobusnih linija, uključujući uvođenje novih kružnih linija.

III.4.4. Preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja - u cilju osiguravanja uvjeta za održivi prostorni razvoj kroz izradu izmjena i dopuna ili izradu novih prostornih planova

„Racionalno korištenje prostora; problem pretjerane potrošnje i neracionalnog korištenja prostora jedan je od najznačajnijih problema na području Grada Splita. Uvjeti za planiranje u prostoru ograničenja (1000 m kopna i 300 m mora od obalne crte) strogo su definirani Zakonom o prostornom uređenju te je u cilju „obuzdavanja“ potrošnje vrijednog obalnog prostora potrebno utvrditi stvarno stanje izgrađenosti i uređenosti građevinskog područja naselja (prostorno planske geodetske podloge u HTRS projekciji).“

Aktualnim izmjenama i dopunama PPUG-a je analizirano stvarno stanje izgrađenosti građevinskog područja, na službenoj podlozi DGU-a - digitalnom katastarskom planu u HTRS projekciji, te je smanjeno građevinsko područje u obuhvatu Park-šume Marjan. (Sva građevinska područja označena namjenom R3 - uređene plaže (Prva voda, Bene, Kašjuni, Kaštelet/Ježinac), radikalno su smanjena samo na stvarni pojas plaže, uz maksimalno ograničenje mogućih zahvata, isključivo u funkciji kupališta.) Smanjena su i građevinska područja društvene namjene (zone Vile Dalmacije, Meštrovićevog kašteleta i nekadašnjeg zoološkog vrta), te ukinuto građevinsko područje južno od Šetališta I. Meštrovića.

„Kvaliteta izgrađenog prostora; opremljenost i kvaliteta brojnih nedavno izgrađenih prostora, posebno na gradskom području, duboko je nezadovoljavajuća. Navedeno dovodi do obezvrjeđivanja temeljnih vrijednosti prostora (kulturno-povijesnih i krajobraznih), te se kao mjera koja je u sustavu prostornog uređenja može navesti propisivanje obvezne izrade planova urbane sanacije i urbane preobrazbe kojima bi se osigurala mreža javnih prostora, prometna i ostala infrastruktura i primjereno oblikovana gradnja prilagođena konkretnom okruženju. Zakonski utemeljena legalizacija bespravno podignutih i/ili rekonstruiranih građevina uvelike je doprinijela ovakvom stanju na pojedinim dijelovima gradskog područja.“

Složeni (i u praksi još uvijek neriješen) problem urbane sanacije je već prethodno obrađen, kao što su već i navedene površine označene kao područja urbane preobrazbe u aktualnim izmjenama i dopunama GUP-a, koja će se razrađivati kroz provedbu procedure gradskih projekata, odnosno kroz izradu obveznih prostornih planova užeg područja (UPU-a).

„Razvojno i prostorno planiranje; jedan od ključnih problema u prostoru je nepostojanje diversificirane i u prostoru disperzirane gospodarske strukture. Moderna razvojna strategija implementirana u prostorno uređenje aktivirala bi raspoložive resurse i prostore i time rasteretila najuže gradsko područje, posebno s novom stanogradnjom koja bi se preusmjerila na šire urbano (metropolitansko) područje Splita.“

Grad Split samostalno ne može odgovoriti na izazov nedostatka raznolike i prostorno uravnotežene gospodarske strukture. Riječ je o regionalnom problemu koji zahtijeva usklađeno djelovanje više gradova i općina, uz ključnu podršku županije i države. Dominacija turizma i trgovine dovela je do gospodarske monokulture, dok su drugi sektori nedovoljno razvijeni, što ograničava potražnju za poslovnim i industrijskim zonama. Put do mogućeg rješenja vjerojatno treba tražiti u zajedničkoj strategiji na razini županije koja će, kroz sustavne poticaje, prometnu integraciju, suradnju sa znanstvenim institucijama i privlačenje investicija, potaknuti uravnotežen i održiv gospodarski razvoj šireg područja.

„Neplanska izgradnja; izgradnja po definiciji izvan sustava prostornog uređenja, pravovremenim djelovanjem inspeksijskih službi potrebno je osigurati nultu toleranciju na neplansku izgradnju. Bezakonje u prostoru i nasilje nad prostorom, prirodom i njegovim povijesnim i identitetskim vrijednostima, najkraći je put za uništenje perspektive održivog razvoja gradskog područja.“

Građevinska inspekcija u Hrvatskoj, osobito nakon što je 2019. godine uklopljena u Državni inspektorat, suočava se s nizom strukturnih i operativnih slabosti koje znatno umanjuju njezinu učinkovitost. Premda je cilj bio osigurati veću centralizaciju, bolju koordinaciju i snažniju provedbu zakona, u praksi je došlo do usporavanja sustava i gubitka kapaciteta za brzu i odlučnu intervenciju, osobito u područjima pod velikim urbanističkim pritiskom, poput priobalja i Splita. Ključni problem predstavlja kronični manjak inspektora, što otežava pokrivanje terena i pravovremenu reakciju. Postupci su spori – od prijave do izdavanja rješenja o uklanjanju bespravne gradnje često prođe više mjeseci i godina, a i tada se ta rješenja rijetko izvršavaju zbog žalbenih postupaka, pravosudnih prepreka ili nedostatka političke volje. U konačnici, rušenje bespravnih objekata postaje iznimka, a ne pravilo. Uz operativne slabosti, prisutna je i problematika politizacije sustava. U nekim sredinama građevinska inspekcija je podložna pritiscima, osobito kada su u pitanju investitori povezani s lokalnim strukturama moći. Lokalne vlasti često nemaju stvarne ovlasti niti sredstva da reagiraju, a ponekad su i same pasivan promatrač ili dio problema. Zaključno, iako se svi akteri slažu kako je nužno osigurati nultu toleranciju prema bespravnoj gradnji, sadašnji ustroj i funkcioniranje građevinske inspekcije to ne omogućuju. Potrebna je temeljita reorganizacija: povećanje broja inspektora, digitalizacija sustava nadzora, jasno razgraničenje odgovornosti između državne i lokalne razine, te stroga i automatizirana provedba rješenja. Bez tih koraka, borba protiv nelegalne gradnje ostat će deklarativna, a prostor i dalje izložen neplanskome devastiranju.

„Planiranje morskog područja; konflikti u korištenju morskog područja su izraženi bilo da se radi o potrebama međunarodne luke otvorene za javni promet, potreba županijskih luka, privezišta, sidrišta, luka nautičkog turizma te posebno izraženih potreba za komunalnim vezovima lokalnog stanovništva. Problem je izražen i u međuutjecaju različitih aktivnosti koje koriste bliski morski prostor (plaže, luke, sidrišta, morski plovni koridori i sl.). Stoga se u prostornim planovima koji će se izrađivati za gradsko područje posebna važnost treba pridati planiranju morskog područja.“

Morsko područje Grada Splita najvećim je dijelom već planski definirano, kako na županijskoj tako i na lokalnoj razini. Provedbom Gradskog projekta Duilovo definirati će se oblikovanje morske obale u funkciji buduće luke otvorene za javni promet, a u kontekstu izrade prostornih planova nove generacije, preispitati će se obalni pojas od Duilova do Stobreča. Izgradnja dužobalne šetnice na tom dijelu obale (u fazi realizacije u vrijeme izrade ovog Izvješća) značajno će promijeniti uvjete na terenu te u praksi onemogućiti planirano zadržavanje potpuno prirodne obale.

„Utjecaj klimatskih promjena na komunalnu infrastrukturu; Osnovne posebnosti komunalne infrastrukture u obalnim zonama su utjecaj mora, te izrazito sezonska neravnomjernost korištenja. Zbog turističke privrede koja je sezonskog karaktera rad i opterećenje infrastrukture je vrlo neravnomjerno tijekom godine s visokim opterećenjem tijekom ljetne vršne sezone i višestruko manjim tijekom zimskog perioda. Ova neravnomjernost bitno utječe na održivost infrastrukture, a još više će utjecati u budućnosti zbog značajnog utjecaja klimatskih promjena. Dizanje srednje razine mora i time uzrokovano dizanje razine podzemnih voda u priobalnom području će dovesti do

infiltracije mora u septičke jame, reviziona okna, uređaje za pročišćavanje otpadne vode i druge objekte kanalizacije kao i u same kanale. To će povećati salinitet otpadnih voda i time uzrokovati koroziju i propadanje materijala i dijelova sustava. Klimatske promjene će zahtijevati adaptaciju već izgrađenih obalnih zidova.“

Problem utjecaja klimatskih promjena na komunalnu infrastrukturu i planiranje obalnih područja je prepoznat kao izazov koji zahtijeva pravovremeno i stručno djelovanje, a već je obrađivan u pojedinim nacionalnim i sektorskim studijama. S obzirom na kompleksnost izazova, potrebno je izraditi stručnu podlogu kojom bi se konkretno analiziralo postojeće stanje u obalnim dijelovima Grada Splita, identificirala ranjiva područja i pružili precizni, specifični prijedlozi mjera prilagodbe. Uzimajući u obzir fleksibilnost prostornih planova u dijelu koji se odnosi na infrastrukturu, nije nužno da sve mjere budu izričito propisane samim planskim dokumentom, već se mogu primjenjivati kao nova pravila struke.

„Planiranje obnavljanja plaža; Gubitak obala zbog obalne erozije izazvane većim hidrodinamičkim djelovanjima mora ili promjenom strujanja mora može se sanirati nasipanjem obala. Materijal koji se nasipa mora odgovarati značajkama obale i njenoj namjeni. Unošenje drugačijih čvršćih materijala u obalni prostor i more dovodi do primjena lokalne cirkulacije mora i time do novih erozijskih procesa i mijenjanja značajki i oblika obala. Zato se ove aktivnosti moraju dobro planirati.“

Izmjene i dopune Zakona o prostornom uređenju, u sinergiji s novim Zakonom o pomorskom dobru, usmjerene su prema sve većoj zaštiti obalnog pojasa. Time poštivanje navedenih smjernica zapravo postaje zakonska obveza, a ne samo preporuka.

„Planiranje gradnje izvan granica građevinskog područja; bilo da se radi o gradnji prometnica i infrastrukturnih građevina tj. svih građevina koje se sukladno Zakonu mogu graditi izvan granica građevinskog područja, potrebno je u prostornim planovima definirati mogućnosti gradnju u suglasju s vrijednostima prirodnog i kultiviranog krajobrazu. Pri tome je potrebno sačuvati od bilo kakve izgradnje najvrijednije gradske zelene prostore kao što su Marjan, Turska kula, padine Mosora i drugo.“

Mogućnost gradnje izvan granica građevinskog područja definirana je Zakonom o prostornom uređenju, i poprilično detaljno razrađena PPSDŽ-om. Aktualne izmjene i dopune PPUG-a i GUP-a u potpunosti su usklađene su s ciljem očuvanja najvrijednijih gradskih zelenih prostora od bilo kakve izgradnje, a taj će se smjer zadržati i u postupku izrade planova nove generacije.

„Planiranje izdvojenih građevinskih područja izvan naselja znači trajni gubitak prirodnosti prostorne cjeline iz koje je novi zahvat saglediv. Ovo je ireverzibilan proces kojim se kontinuirano smanjuje udio prirodnih krajobrazu i postupno mijenja vizualni doživljaj i atraktivnost prostora. Izazov za pronaći instrumente kako poticati i omogućavati razvoj i istovremeno sačuvati i unaprijediti vrijednosti koje baštinimo. Pri tome je ključno razumjeti da očuvanje krajobraznih, okolišnih i kulturnih vrijednosti ujedno znači i povećanje ekonomske vrijednosti nekretnina ili poduzetničkih poduhvata u njihovoj okolici jer tržište ove vrijednosti itekako prepoznaje i cijeni. Najvažniji alat za ostvarenje ovih ciljeva prostorni su planovi koji krajobrazne vrijednosti trebaju prepoznati i propisati odgovarajuće uvjete njihove zaštite i održivog razvoja.“

Grad Split ima samo 5 izdvojenih građevinskih područja izvan naselja, koja su planirana PPSDŽ-om (3 sportsko-rekreacijske zone i 2 poslovne – bivši kamenolomi). Na lokalnoj razini, u vrijeme izrade predmetnog Izvješća, nema saznanja o inicijativama za planiranje novih izdvojenih zona.

„Poboljšanje kvalitete izgrađenog okoliša; važan element funkcionalnosti naselja i izgrađenog okoliša je sustav javnih površina (uključujući i prometnice kroz koje se vode infrastrukturni sustavi), kao i javnih sadržaja. Fizionomsko morfološka obilježja odnose se na kvalitetu oblikovanja prostora, kompozicijske vrijednosti matrice naselja, poštivanje zatečenih krajobraznih vrijednosti i vrijednih elemenata lokalne tradicijske tipologije naselja.“

Preduvjeti za poboljšanje kvalitete izgrađenog okoliša uključuju mogućnost propisivanja obveze izrade Urbanističkih planova uređenja (UPU), efikasnije rješavanje imovinsko-pravnih odnosa te osiguranje financijskih sredstava. Problemi povezani s ovim aspektima već su prethodno detaljno obrazloženi.

„Izraditi prometnu studiju Grada Splita

Grad ne posjeduje dugoročna rješenja razvitka urbanog prometnog sustava te stoga možemo očekivati samo još učestalije i vremenski dulje prometne zastoje na splitskim prometnicama, koji u svakom trenutku mogu prerasti u cjeloviti kolaps prometa. Navedeni primjeri nam ukazuju na neophodnost prometnog planiranja i hitnog donošenja strategije prometnog razvitka splitske konurbacije.“

Prometna studija Grada Splita predstavlja jedan od ključnih ulaznih podataka za izradu prostornih planova nove generacije i ista bi trebala biti izrađena u idućem promatranom razdoblju (2024. – 2027.). Pritom je važno naglasiti da takva studija mora obuhvatiti sve vidove prometa, uključujući i biciklistički te pješački promet, ili se za te vidove prometa moraju izraditi zasebne, obvezne prethodne analize.

„Izraditi Studiju i strategiju zelene infrastrukture Grada Splita

Zelena infrastruktura pruža privlačna rješenja za okolišne, društvene i gospodarske probleme i kao takva se može integrirati u razne domene politike. Primjenom Zelene infrastrukture u urbanom okruženju, npr. uklapanjem parkova bogate biološke raznolikosti, zelenih površina, zelenih krovova i zidova, općenito je mnogo jeftinije i sveobuhvatnije rješenje kako bi se ublažio učinak „urbanog toplinskog otoka“. Također, planiranjem zelene infrastrukture, može se doprinijeti smanjenju emisije CO₂, poboljšanju kvalitete zraka, povećanju energetske učinkovitosti, te unaprjeđenju kvalitete života i rada.“

U vrijeme izrade predmetnog izvješća nije pokrenuta izrada ni studije, ni strategije zelene infrastrukture Grada Splita. Pokrenuta samo je izrada *Strategije zelene urbane obnove za razdoblje od 2024. do 2033. godine*. (U kolovozu 2023. godine objavljen je poziv za dostavu ponuda, troškovnik i projektni zadatak za izradu ove strategije.)

Kao jedan od preduvjeta za izradu prostornih planova nove generacije ovim Izvješćem se (u poglavlju IV.2.3.) predlaže izrada stručne podloge za sustavno planiranje i implementaciju zelene infrastrukture (s naglaskom na ublažavanje urbanih toplinskih otoka i održivo upravljanje oborinskim vodama kroz NBS rješenja).

III.4.5. Institucionalne pretpostavke za izradu i provedbu dokumenata prostornog uređenja

„Potrebno je ažurirati katastar (austrijske izmjere) i zemljišne knjige otežavaju provedbu učinkovite zemljišne politike, uzrokuju manipulaciju s građevinskim zemljištem i otežavaju provođenje investicija. Za čitavo područje osigurati vektorizirane katastarsko topografske podloge sa DOF-om u HTRS projekciji.“

Aktualne izmjene i dopune se izrađuju na digitalnom katastarskom planu (DKP) koji je na početku postupka izrade dostavila Državna geodetska uprava.

„Izgrađenu prometnu i drugu infrastrukturu potrebno je u potpunosti provesti u katastru i zemljišnim knjigama, te izraditi katastar infrastrukture. Za obalu je potrebno utvrditi pomorsko dobro, a izbjegavati praksu njegovog utvrđivanja po zahtjevu potencijalnih investitora, što otežava upravljanje odnosno gospodarenje pomorskim dobrom.“

U promatranom četverogodišnjem razdoblju (i neposredno nakon njega) je postignut značajan napredak na ovom području. *Pravilnikom o katastru infrastrukture* (NN 77/2021), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2022., definiran je sadržaj, način izrade i vođenja te uspostava jedinstvene baze podataka o infrastrukturi i planiranim radovima. U katastru infrastrukture evidentiraju se vodovi i drugi objekti koji joj pripadaju (elektroenergetska, elektronička komunikacijska, toplovodna, plinovodna, naftovodna, vodovodna i odvodna infrastruktura), a osniva se i vodi na temelju evidencija koje su za pojedinu vrstu infrastrukture dužni, u skladu s *Zakonom o državnoj izmjeri i katastru nekretnina*, osnovati i voditi vlasnici, odnosno njihovi upravitelji. Digitalni sustav katastra infrastrukture, poznat kao e-katastar infrastrukture ili SKI, razvijen je u suradnji s EU fondom i pušten u rad u kolovozu 2020., a u lipnju 2024. je uspostavljen na području cijele Republike Hrvatske.

Splitsko-dalmatinska županija je početkom 2019. godine pokrenula projekt "Pomorsko je dobro", s ciljem unapređenja transparentnosti, odgovornosti i učinkovitog upravljanja pomorskim dobrom (Slika 88). U okviru tog projekta razvijena je javno dostupna web platforma koja omogućuje transparentan uvid u stanje, korištenje i upravljanje pomorskim dobrom. Na platformi su evidentirane lokacije svih aktivnih koncesija i koncesijskih odobrenja, uključujući podatke o vrsti koncesije, korisnicima, površinama i trajanju, kao i statusima tih postupaka. Posebno su obuhvaćene javne površine poput plaža, privezišta, sunčališta, molova, parkova, igrališta i ostale prateće infrastrukture na pomorskom dobru.

Slika 88: Informacijski sustav pomorskog dobra Splitsko-dalmatinske županije (Pomorsko je dobro!)

Evidentirane su sve vrste luka s precizno prikazanim granicama lučkog područja i informacijama o upraviteljima ili drugim koncesionarima, te prikazane koncesije unutar luka, bilo da se odnose na gospodarske djelatnosti, ugostiteljske sadržaje ili privezišta, s podacima o površinama, korisnicima i trajanju koncesije. Dostupni su i podaci o komunalnim lukama i rasporedu vezova za lokalno stanovništvo, kao i o postojećoj ili planiranoj infrastrukturi – poput molova, gatova, pristaništa i druge prateće opreme. Nadalje, evidentirane su i sve planirane ili izvedene intervencije koje su sufinancirane sredstvima Županije, uključujući uređenja šetnica, obnova obalnih struktura i stvaranje javnih sadržaja. Dodatno, sustav omogućuje građanima prijavu nepravilnosti, devastacija i bespravnih zahvata, poput ograđivanja, betoniranja ili nelegalne gradnje na obali, čime se uključuje i javnost u nadzor i zaštitu prostora.

„Unaprijediti i koristiti zakonima propisane instrumente uređenja građevinskog zemljišta (izvlaštenje, osiguranje površina za javne potrebe i sl.), što će olakšati kvalitetno uređenje novo - urbaniziranih dijelova. Posebno se naglašava potreba uvođenja instrumenta urbane komasacije.“

Bez jasnog i primjenjivog instrumenta urbane komasacije i učinkovitog mehanizma izvlaštenja, ozbiljno prostorno planiranje u Hrvatskoj ostaje praktično neprovedivo. Prostorni planeri to već više od desetljeća ponavljaju kao papige. U trenutku izrade ovog Izvješća (rujan 2025.), pojavljuju se ohrabrujuće naznake da se napokon kreće u pozitivnom smjeru. U tijeku je savjetovanje s javnošću za novi *Zakon o prostornom uređenju*, kojim je napokon propisano da interes Republike Hrvatske predstavljaju građevine namijenjene odgoju, obrazovanju, znanosti, zdravstvu, socijalnoj skrbi, priuštivom stanovanju, kao i druge građevine i površine utvrđene posebnim zakonom, uključujući i koridore linijske infrastrukture. Time se otvara mogućnost njihove nešto brže realizacije putem instituta izvlaštenja. Osim toga, zakonom je predloženo i uređenje postupka urbane komasacije. U ovom je trenutku jedino moguće iskreno se nadati da se te važne inicijative neće izgubiti tijekom daljnjih faza zakonodavnog procesa.

III.4.6. Zaključak

Sažetak preporuka iz prethodnog izvješća koje nisu ostvarene u promatranom četverogodišnjem razdoblju, a koje su nakon dodatne analize reinterpretirane i ažurirane te se prenose za primjenu u narednom razdoblju, odnosno u kontekstu izrade prostornih planova nove generacije:

Prije formalnog početka izrade novih prostornih planova

(priprema: analize, podloge, studije, definicije)

1. Izrada prometne studije Grada Splita, koja obuhvaća sve vidove prometa, uključujući biciklistički i pješački promet.
2. Izrada studije i strategije razvoja zelene infrastrukture.
3. Izrada krajobrazne osnove radi očuvanja prirodnih, vizualnih i kulturnih vrijednosti prostora.
4. Analiza postojećih i izrada novih stručnih podloga (demografski i gospodarski pokazatelji, prihvatni kapacitet prostora, klimatske promjene i ranjivost obale, hidrološki i geotehnički uvjeti, stanje bioraznolikosti, infrastrukturni kapaciteti, kulturna baština, socio-ekonomski trendovi...)
5. Analiza prikupljenih zahtjeva građana i investitora.
6. Definiranje pojma "kvaliteta života" u prostorno-planskom smislu (stanovanje, dostupna infrastruktura, zelene površine, javni sadržaji, mobilnost itd.).

Tijekom izrade novih prostornih planova

(usmjeravanje, oblikovanje, reguliranje, planiranje)

1. Preispitivanje lokacijskih uvjeta, posebno u kontekstu prenamjene prostora i određivanja uvjeta gradnje.
2. Usklađenje planiranja mora i obale s novim *Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama (NN 83/2023)* i *izmjenama Zakona o prostornom uređenju (NN 67/03)*, odnosno *najavljenim novim Zakonom o prostornom uređenju*, isključenje mogućnosti nove gradnje u priobalnim zonama koje nisu priključene na sustav javne odvodnje.
3. Planiranje područja urbane preobrazbe, uključujući:
 - pretvaranje napuštenih ili degradiranih zona u mješovite urbane cjeline,
 - obvezno uključivanje javnih i društvenih sadržaja,
 - veći udio zelenih i upojnih površina.
4. Uvođenje modela priuštivog stanovanja, posebno u zonama urbane preobrazbe.
5. Analiza potreba i prostorna raspodjela javnih sadržaja (vrtići, škole, domovi zdravlja, itd.).
6. Uvođenje specifičnih standarda za gradnju u zaobalju (gustoća gradnje, veličina parcela, očuvanje krajobraza).
7. Očuvanje postojećih najvrjednijih zelenih površina od bilo kakve izgradnje.
8. Sprječavanje negativnih intervencija u konsolidiranim urbanim područjima s ciljem očuvanja funkcionalnosti i kvalitete prostora.
9. Preispitivanje gospodarskih zona.
10. Preispitivanje obalnog pojasa od Duilova do Stobreča u kontekstu izgradnje dužobalne šetnice i promjene uvjeta na terenu.
11. Planiranje novih sportsko-rekreacijskih sadržaja, osobito u istočnim dijelovima grada gdje ih nedostaje.

IV. PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

IV.1. POTREBE, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA DALJNJEG ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE OBZIROM NA OKOLNOSTI, SEKTORSKA OPTEREĆENJA I IZAZOVE

IV.1.1. Potrebe održivog prostornog razvoja

Stambena politika: U Gradu Splitu prisutan je izražen nedostatak dostupnog stanovanja, pri čemu stambeni fond sve više služi kao sredstvo turističke eksploatacije i financijskog ulaganja, umjesto za zadovoljavanje osnovnih stambenih potreba. Takva dinamika dodatno produbljuje imovinsku nejednakost i otežava pristup stanovanju, osobito mladima i ranjivim skupinama. Potrebno je iznaći održiv model stanovanja i najma po pristupačnim uvjetima, što prvenstveno zahtijeva aktivnu ulogu države kroz zakonodavne, porezne i programske mehanizme. Paralelno s tim, nužno je ulagati u obnovu postojećeg stambenog fonda – ne samo energetske, već i funkcionalnu i konstruktivnu – te aktivirati neiskorištene prostore unutar izgrađenog područja, s posebnim naglaskom na brownfield lokacije.

Komunalna i prometna infrastruktura: Potrebno je sustavno unaprijediti cestovnu infrastrukturu, koja predstavlja jedan od najvećih infrastrukturnih izazova Grada Splita, uz paralelno rješavanje kroničnog nedostatka parkirališnih kapaciteta, osobito u gusto izgrađenim dijelovima grada i u uvjetima sezonskog opterećenja. Sustavi vodoopskrbe i odvodnje većim se dijelom poboljšavaju kroz projekt aglomeracije, ali su i dalje prisutne prostorne neravnoteže u dostupnosti osnovnih komunalnih usluga. U području gospodarenja otpadom nužne su dodatne intervencije koje uključuju povećanje učinkovitosti sustava, veću stopu odvojenog prikupljanja i optimizaciju postojećih kapaciteta. Osobitu važnost ima daljnja implementacija SUMP-a, s ciljem razvoja integriranog i održivog prometnog sustava, u kojem će se prioritetno ulagati u jačanje javnog gradskog prijevoza, širenje biciklističke mreže i pješačke povezanosti, smanjujući tako ovisnost o individualnom automobilskom prometu i doprinoseći višoj razini funkcionalnosti i kvalitete života u urbanom prostoru.

Javni prostori i društvena infrastruktura: Neravnomjerna raspoređenost kvalitetnih zelenih i rekreacijskih površina te prostora javne i društvene namjene prisutna je u većem dijelu grada, pri čemu pojedini dijelovi, osobito na istoku, bilježe izrazit deficit tih sadržaja. Primjerice, u naseljima Kila i Sirobuja i dalje nedostaju osnovnoškolski kapaciteti, što ukazuje na potrebu za snažnijim prostornim i programskim intervencijama u pogledu obrazovne, ali i šire društvene infrastrukture. Ulaganja u rekreacijske sadržaje, igrališta, kulturne prostore i zelene javne površine trebaju biti sustavna i ravnomjerno usmjerena, u cilju povećanja kvalitete života i dostupnosti sadržaja unutar pješačkog dosega postojećih naselja.

Klimatska otpornost i energetska učinkovitost: Grad Split je sve izloženiji posljedicama klimatskih promjena – porastu prosječnih temperatura, sve češćim i dugotrajnijim sušama, riziku od urbanih poplava te učestalosti požara na periurbanim površinama. Potrebno je provoditi ciljne mjere prilagodbe klimatskim rizicima, s fokusom na jačanje otpornosti urbanih sustava i integraciju rješenja utemeljenih na prirodi (Nature-Based Solutions – NBS), uključujući zelenu infrastrukturu, urbanu renaturaciju i održivo upravljanje oborinskim vodama. Iako su ove teme već detaljno obrađene u nizu

studija, strategija i programa izrađenih posljednjih godina, izazov ostaje njihova koordinirana provedba na terenu. Paralelno s time, ključno je poticati širu primjenu obnovljivih izvora energije – osobito solarne – te standarda energetske učinkovite gradnje i obnove.

Digitalizacija i prostorni nadzor: Grad Split koristi GIS platformu „Grad Split Hub“ koja objedinjuje brojne slojeve prostornih i infrastrukturnih podataka – prostorno-plansku dokumentaciju, katastar komunalne i zelene infrastrukture, evidenciju javnih zgrada, priključaka, komunalnih obveza, kao i druge ključne sustave relevantne za upravljanje gradom. Za daljnji razvoj sustava preporučuje se njegovo funkcionalno proširenje, uključujući bolju integraciju s nacionalnim bazama podataka, razvoj tematskih analitičkih alata te implementaciju prilagođenih servisa koji mogu podržati učinkovitije planiranje, nadzor i upravljanje gradskim resursima. Dio servisa može biti namijenjen široj javnosti (npr. informacije o prometu, infrastrukturi), dok bi drugi, složeniji podaci bili korisniji stručnoj upravi i donositeljima odluka. Napredni primjeri poput Singapura, Edinburga ili Kristiansanda pokazuju kako GIS sustavi, kad su dobro integrirani i operativno usmjereni, mogu postati temelj za transparentno, učinkovito i podatkovno utemeljeno upravljanje gradom.

IV.1.2. Mogućnosti održivog razvoja

Grad Split raspolaže značajnim razvojnim potencijalima koje je moguće valorizirati kroz integrirane prostorno-razvojne mjere:

Brownfield lokacije i urbane rezerve: Lokacije kao što su Kopilica, Dračevac, TTTS i drugi zapušteni ili neaktivni prostori pružaju mogućnosti za urbanu regeneraciju, aktivaciju gospodarskih zona, stanovanje i javne sadržaje bez potrebe za širenjem građevinskih područja.

Prirodna i kulturna baština: UNESCO zaštićena jezgra, povijesne ambijentalne cjeline (Varoš, Radunica), park-šuma Marjan, obalni pojas, Mosor, predstavljaju vrijedne prostorne resurse koje je moguće planski uključiti u modele održivog turizma, kulturne ponude i rekreacijskih sadržaja.

EU fondovi i strateški dokumenti: Dostupnost financiranja kroz instrumente EU (NPOO, VFO, Kohezijski fondovi, Interreg) stvara okvir za provedbu projekata iz područja mobilnosti, energetske učinkovitosti, zelene infrastrukture i digitalne tranzicije. Grad već raspolaže planskim i strateškim dokumentima koji omogućuju uključivanje u programske okvire, ali je potrebno pravovremeno planirati projekte, imati pripremljenu dokumentaciju i usklađenost s nacionalnim strateškim ciljevima.

Znanstveno-istraživački i institucionalni kapaciteti: Sveučilište u Splitu, osobito njegovi tehnički fakulteti poput FESB-a i FGAG-a, ima ključnu ulogu u razvoju inovacija, provedbi istraživačkih projekata te prijenosu znanja i pametnih rješenja u domeni urbanog razvoja.

Geografska i prometna pozicija: Split, zahvaljujući svom položaju između kopna, otoka i zaleđa te statusu važnog lučkog grada, ima izniman potencijal za razvoj održivog prometnog sustava. Kao prirodno prometno čvorište, grad može povezati cestovni, željeznički i pomorski promet u funkcionalnu cjelinu, čime se omogućuje bolja mobilnost stanovnika i turista, a istovremeno smanjuje ovisnost o osobnim vozilima. Razvojem integriranog prometa moguće je smanjiti prometne gužve, emisije štetnih plinova i negativni utjecaji na okoliš, a time poboljšati kvalitetu života u gradu i poticati održivi gospodarski rast.

IV.1.3. Ograničenja održivog razvoja

Razvojni potencijali Splita suočavaju se s nizom ograničenja koja je potrebno precizno adresirati kroz prostorno-plansku dokumentaciju i upravljačke mehanizme:

Topografske i morfološke barijere: Geomorfološke karakteristike područja (brdovit reljef, uska obalna zona) fizički ograničavaju širenje građevinskih područja i nameću potrebu za razvojem unutar postojećih urbanih granica.

Preopterećenost prometnog sustava: Prometni kolaps u sezonskim mjesecima, neadekvatan javni prijevoz, nedostatak parkirališta i neučinkovit sustav prometa u mirovanju izravno utječu na funkcionalnost urbanog prostora.

Zastarjela i nedovoljno kapacitirana infrastruktura: Komunalna i prometna infrastruktura ne odgovara potrebama ni funkcionalnim standardima suvremenog grada. Istodobno, neujednačena prostorna dostupnost javnih i društvenih sadržaja doprinosi prostornoj i socijalnoj neravnoteži.

Neriješeni imovinsko-pravni odnosi: Komplicirana vlasnička struktura i sporost postupaka rješavanja imovinsko-pravnih odnosa ozbiljno ograničavaju realizaciju javnih i privatnih investicijskih projekata.

Demografski pad: Starenje stanovništva, smanjenje nataliteta i iseljavanje mladih utječu na dugoročnu održivost lokalnih sustava – od obrazovanja i zdravlja do tržišta rada i načina korištenja prostora.

Utjecaj sezonskog turizma: Oslonac na turizam kao gotovo jedini izvor prihoda stvorio je neravnotežu na tržištu rada i šire društvene posljedice koje ograničavaju razvoj Splita. Sezonski prihodi, često ostvareni u vrlo kratkom razdoblju, postali su financijski isplativiji od cjelogodišnjeg zaposlenja, što dovodi do gubitka radne etike, smanjenja motivacije mladih za dugoročno obrazovanje i zapošljavanje, te opće društvene pasivizacije. Istovremeno, brojni sektori suočavaju se s kroničnim nedostatkom radne snage, dok se istinski poduzetnički potencijal rijetko razvija izvan turističkog sektora. Prostorno-planski razvoj prati ovu tendenciju - većina novih zahvata i razvojnih inicijativa usmjerena je isključivo na stanovanje (s latentnom namjenom za turistički najam) ili sadržaje vezane uz turizam, dok nedostaje vizija i inicijativa za razvoj proizvodnih, istraživačkih, tehnoloških ili društveno korisnih prostora.

IV.1.4. Sektorska opterećenja

Ključni sektori koji trenutno generiraju najveći pritisak na prostor Grada Splita obuhvaćaju:

Turizam: Kao dominantni sektor, usmjeren na kratkoročnu eksploataciju stambenog fonda i s visokom sezonalnošću, stvara snažan pritisak na prostorne resurse, posebno u segmentima stanovanja i prometa, što dodatno komplicira upravljanje prostorom. Sezonsko „usisavanje“ radne snage u turizmu otežava dostupnost kvalificiranih radnika u drugim sektorima. Istovremeno, prevelika ovisnost lokalne ekonomije o turizmu smanjuje otpornost na vanjske šokove i ograničava mogućnosti za gospodarsku diversifikaciju i dugoročni razvoj.

Promet: Niska razina integracije javnog prijevoza, nedostatak biciklističke i pješačke infrastrukture te izražena ovisnost o osobnim vozilima doprinose prometnom zagušenju u gradu. Dodatni pritisak stvaraju dnevne migracije stanovnika iz okolnih općina, neujednačena dostupnost vrtića, škola i sportskih objekata, visoka zastupljenost taksi vozila, kao i sezonski priljev turista, osobnih vozila i putnika prema trajektnoj luci.

Stanovanje: Potražnja za stanovima u Splitu u velikoj je mjeri vođena ulagačkim interesom, pri čemu se nekretnine kupuju kao sigurna imovinska ulaganja, često bez namjere stanovanja, zbog niskih kamatnih stopa na štednju i izostanka poreza na nekretnine. Dodatni pritisak stvaraju i inozemni kupci s viškom kapitala. U takvom kontekstu, stanovanje za lokalno stanovništvo gura se na margine tržišta, a preostali fond postaje sve skuplji i sve teže dostupan, osobito u povijesnoj jezgri i turistički atraktivnim zonama.

Pritisak na okoliš i prirodne resurse: Prostor Splita je već desetljećima izložen investicijskoj logici koja favorizira intenzivnu izgradnju na račun očuvanja prirodnih vrijednosti. Gubitak zelenih površina, betonizacija, fragmentacija staništa i prekomjerno korištenje prirodnih resursa odražavaju model razvoja u kojemu se prostor promatra isključivo kao građevinsko zemljište, što dugoročno narušava ekološku ravnotežu i otežava provedbu održivih, zelenih politika.

Gospodarenje otpadom: Kašnjenje s izgradnjom Centra za gospodarenje otpadom Splitsko-dalmatinske županije u Lećevici značajno ugrožava održivost sustava zbrinjavanja otpada. Naime, odlagalište Karepovac, koje osim Splita koristi i dvadesetak okolnih gradova i općina, približava se svom kapacitetnom maksimumu i očekuje se da će otprilike do 2026. godine biti potpuno popunjeno, pa je izgledno da će se nakon zatvaranja Karepovca otpad godinama morati voziti izvan županije, što će dodatno opteretiti lokalni sustav i povećati troškove za građane.

Klimatske promjene: Prostor grada izložen je sve učestalijim i intenzivnijim klimatskim ekstremima, uključujući podizanje razine mora, toplinske valove, suše i požare. Ovi procesi predstavljaju sve izraženiji pritisak na prirodne, infrastrukturne i urbane sustave te utječu na svakodnevno funkcioniranje grada i kvalitetu života stanovništva.

IV.1.5. Izazovi

Urušavanje sustava prostornog planiranja: U posljednjem desetljeću svjedočimo postupnoj, ali sustavnoj disoluciji sustava prostornog planiranja u Hrvatskoj, koja se očituje kroz nekoliko međusobno povezanih procesa:

- **Dekonstrukcija obveze izrade UPU-a:** Zakonodavne izmjene kontinuirano reduciraju obvezna područja za donošenje urbanističkog plana uređenja (UPU), čime se znatno smanjuje prostor koji podliježe detaljnoj planskoj regulaciji. UPU, kao jedini operativni planski alat za koordinaciju izgradnje i infrastrukture, postaje iznimka, a ne pravilo.
- **Normativne praznine i izigravanje planskog sustava:** Uvođenjem zakonskih iznimaka (npr. čl. 146. st. 2. *Zakona o prostornom uređenju*), omogućeno je izdavanje lokacijske dozvole bez prethodno donesenog UPU-a, čak i u neuređenim građevinskim područjima, čime se narušava temeljna logika planiranja: da plan prethodi gradnji, a ne obrnuto, pa investicijska izgradnja bez plana postaje faktičko stanje koje ograničava ili potpuno onemogućuje naknadnu plansku intervenciju.
- **Političko i institucionalno potkopavanje sustava prostornog planiranja:** Umjesto da rješava strukturne slabosti planskog sustava – poput sporosti, netransparentnosti i institucionalne fragmentacije, politički i državni aparat sve češće zauzima stav koji te slabosti ne uklanja, već ih koristi kao izgovor za zaobilaženje zakonski predviđenih procedura. Visoki dužnosnici koriste emotivnu retoriku (npr. odlazak mladih u inozemstvo) kako bi opravdali individualnu gradnju bez planske regulacije, čime se preusmjerava odgovornost sa sustava na navodnu "nepravednost" planiranja. Takav pristup zapravo podrazumijeva da su planovi problem jer usporavaju tržište – a ne da tržište, ako je neregulirano, može dugoročno uništiti prostor kao resurs. Izjave poput: „planovi se čekaju desetljećima" i "građani moraju imati pravo odmah graditi" ne adresiraju problem sporosti planskog sustava, već ga koriste za njegovo sustavno zaobilaženje. U javnom diskursu se pojavljuju i druge pojednostavljene tvrdnje, poput one da ograničavanje izgrađenosti nužno dovodi do rasta cijena stanova, što uistinu nije održiva teza u zemlji s velikim brojem praznih stanova, bez poreza na nekretnine i bez aktivne stambene politike. Posebno zabrinjava činjenica da takvi populistički argumenti dolaze od ključnih aktera prostornih politika, jer time ne samo da se zanemaruje kompleksnost urbanog razvoja, već se potkopava i stručni autoritet prostornih planera.

Upitan smjer stambene politike u kontekstu priuštivosti: *Nacionalni plan stambene politike RH do 2030.*, iako predstavlja prvi pokušaj objedinjavanja stambene politike u Hrvatskoj, ne nudi operativno učinkovite ni prostorno održive mjere. Umjesto dubinskih reformi, oslanja se na već iskušane i nedovoljno učinkovite mjere poput subvencija pojedincima i ograničene stanogradnje, koje su već dovele do rasta cijena bez veće stambene dostupnosti. Dok druge zemlje razvijaju priuštivo stanovanje kroz zakonodavne i porezne mehanizme, Hrvatska se i dalje oslanja na modele državne pomoći koji ne adresiraju strukturne uzroke problema. Plan točno prepoznaje problem porasta broja stanova koji se ne koriste za stanovanje, no novoizgrađeni fond ne uspijeva zadovoljiti ni taj rast, a kamoli potrebe za stvarnim stanovanjem. U idućim godinama očekuje se nastavak tog trenda – većina novih stanova i dalje će završiti u funkcijama koje ne podupiru dugoročno stanovanje. Povećanje ponude stoga neće donijeti priuštivost ako se istovremeno ne mijenjaju uvjeti korištenja postojećeg fonda.

Kao jedno od rješenja, predlaže se model prema kojem bi vlasnici praznih stanova svoje nekretnine dragovoljno dali državi na upravljanje. Međutim, vlasnici koji te stanove već ne koriste za najam teško

će ih prepustiti državi u zamjenu za simboličnu naknadu i gubitak kontrole. Bez učinkovitog fiskalnog pritiska, prvenstveno kroz porez na nekretnine, takva mjera ostat će bez stvarnog dosega, što potvrđuju i iskustva iz susjednih zemalja. Dodatno, potpuno izostaje reforma poreznog tretmana turističkog najma. Paušalni model oporezivanja ne uzima u obzir prihode ni vrijednost nekretnine, što rezultira regresivnim oporezivanjem i pogoduje vlasnicima luksuznih objekata. Time se dodatno potiče pretvaranje stanova u turistički smještaj na štetu lokalnog stanovništva. Posljedice su sve očitiije: rast cijena, manjak dugoročnog najma, sezonsko preopterećenje gradova i iseljavanje stanovništva, osobito u jadranskim urbanim središtima poput Splita.

Normativna nestabilnost i institucionalna disfunkcionalnost: Stalna nestabilnost zakonodavnog okvira i proceduralna nesigurnost značajno otežavaju provedbu planskog sustava u praksi. Tri razine problema posebno dolaze do izražaja:

- **Prečeste izmjene zakonodavstva:** *Zakon o prostornom uređenju* podlozan je čestim izmjenama koje se ne temelje na evaluaciji učinaka postojećeg sustava, već na političkim prioritetima i ad hoc rješenjima. U trenutku izrade ovog Izvješća, u tijeku su izmjene i dopune GUP-a i PPUG-a koje su izrađene sukladno važećem *Zakonu o prostornom uređenju* – iako je već započeo proces donošenja potpuno novog zakona. Time se generira situacija u kojoj planovi postaju zastarjeli već u trenutku donošenja, što dovodi do institucionalnog apsurd: sustav koji bi trebao biti predvidiv, dugoročan i stabilan – postaje proizvoljan, vremenski neupravljiv i podlozan stalnim resetiranjima.
- **Disfunkcionalno upravno postupanje:** Institucije koje bi trebale osigurati pravnu sigurnost i stručnu kontrolu – sve češće funkcioniraju izvan jasnih vremenskih i proceduralnih okvira. Poseban problem predstavlja postupak izdavanja suglasnosti Ministarstva prostornog uređenja na prostorne planove, u kojem ne postoje zakonski rokovi za donošenje odluke, nisu propisani kriteriji procjene, a sadržaj očitovanja može biti arbitraran i neprovjerljiv. U praksi to znači da se uloženi višegodišnji trud na izradi planskog dokumenta može srušiti ne samo zbog minimalne formalne greške, nego i zbog proizvoljnog ili neujednačenog tumačenja. Nerijetko se događa da dva plana, u istoj zakonskoj osnovi i s istovjetnim rješenjima, dobiju potpuno različit tretman – jedan dobije suglasnost, dok drugi biva odbijen. Dodatni problem je što se često preispituju rješenja iz već važećih planova koja su u prethodnim postupcima već jednom dobila suglasnost istog tog ministarstva, često temeljem iste zakonske regulative. Takva pravna nestabilnost i neujednačenost postupanja stvaraju nepovjerenje u institucije, otežavaju planerski rad i usporavaju provedbu razvojnih politika na lokalnoj razini.
Dodatnu razinu pravne nesigurnosti unose drugostupanjski postupci pri Ministarstvu i upravni sudovi, gdje nerijetko dolazi do neujednačenog tumačenja i odlučivanja. Praksa pokazuje da žalbeni postupci i upravni sporovi često ovise o formalizmima koji ignoriraju prostornu logiku i sadržaj planskih rješenja. Pritom je očit nedostatak specijaliziranog znanja o prostornom planiranju – pravne se odluke donose temeljem gramatičkih detalja, dok se zanemaruju kontekst, ciljevi i hijerarhija planskih dokumenata. Dogodi se da isti sudac u dvije gotovo identične pravne situacije donese oprečne presude, što dovodi do pravne nesigurnosti i destabilizira sustav prostornog uređenja. Takva neujednačena i često formalistička praksa može imati ozbiljne i dugoročne posljedice za prostor, osobito kada dovodi do poništenja ključnih razvojnih planova ili do blokade provedbe. Umjesto predvidivog i dosljednog postupanja, sustav često djeluje kao arbitraran i neprozirno vođen, što bitno smanjuje povjerenje javnosti i stručnjaka u institucije nadležne za prostorno upravljanje.

- **Digitalizacija sustava kao nova prepreka provedbi:** Digitalizacija sustava prostornog planiranja kroz platformu ePlanovi editor, uvedena izmjenama *Zakona o prostornom uređenju* iz 2023., donosi pomake prema većoj standardizaciji i transparentnosti, ali istovremeno otkriva duboke strukturne probleme, osobito u usklađivanju postojećih prostornih planova s novim tehničkim pravilima. Iako su jedinstvene oznake i grafički standardi formalno propisani još ranije, višegodišnja praksa razvila je lokalno prilagođena rješenja koja su, uz suglasnost nadležnih tijela, funkcionirala bez većih teškoća. Novi digitalni sustav, koji ne dopušta odstupanja od strogo definiranih oznaka i funkcionalnih logika, sada zahtijeva formalne izmjene planova čak i kada nije došlo do promjene u urbanističkoj namjeri – što dovodi do gubitka planerskog kontinuiteta, odgađanja provedbe, te dodatnog administrativnog i financijskog opterećenja. Problem je osobito izražen kod ranije dopuštenih funkcija koje se više ne prepoznaju kao samostalne namjene, kao i kod specifičnih oznaka poput npr. K5 u GUP-u Splita, koje novi sustav ne priznaje, čime se dovodi u pitanje provedba važećih planova. Riječ je o širem neskladu između kontekstualnog, fleksibilnog planiranja i stroge tehničke norme koja se uvodi bez jasnog prijelaznog rješenja. U praksi se već javljaju slučajevi poput splitskog Duilova, gdje zbog promjene klasifikacije nije moguće realizirati planirane sadržaje bez izmjene GUP-a. Kako se novi sustav počinje primjenjivati, sve više izlaze na vidjelo tehničke i proceduralne prepreke koje mogu usporiti prostorni razvoj i opteretiti lokalne administracije.

Ograničenja provedbe planova u kontekstu vlasničke fragmentacije: Nepostojanje instituta urbane komasacije i mogućnosti jednostavnog izvlaštenja zbog javnog interesa predstavljaju ključne prepreke učinkovitoj provedbi prostornih planova. Urbana komasacija je prostorno-upravni mehanizam kojim se unutar obuhvata prostornog plana objedinjuju i redistribuiraju zemljišta radi usklađivanja vlasničkih odnosa s planskom koncepcijom. Vlasnici dobivaju nove, planski usklađene čestice jednake vrijednosti, ali unutar logičnijeg i infrastrukturno održivog urbanog rastera, te se time stvaraju preduvjeti za učinkovitiju i pravedniju izgradnju prometnica, javnih površina i društvene infrastrukture. Riječ je o osnovnom alatu za realizaciju planiranog prostora bez kojeg su jedinice lokalne samouprave i prostorni planeri suočeni su s trajnom blokadom provedbe. Iako su prostorni planovi možda pažljivo izrađeni i zakonski usvojeni, njihova realizacija u praksi najčešće zapinje na problemima vlasničke fragmentacije. Javni sadržaji – osobito ceste, škole, vrtići i parkovi – često zahvaćaju privatno zemljište koje je nerazmrsivo opterećeno suvlasništvima, upisima, ostavinskim sporovima ili jednostavno nesklono dobrovoljnoj prodaji. U takvim slučajevima, javna tijela prisiljena su posegnuti za zakonskim institutom izvlaštenja, no taj je postupak dugotrajan i neučinkovit. Vlasnici imaju pravo koristiti više uzastopnih pravnih sredstava – od žalbe Ministarstvu pravosuđa i uprave, preko tužbe Upravnom sudu, do Visokog upravnog suda, Ustavne tužbe i moguće revizije pred Vrhovnim sudom. Svaki od ovih koraka može značajno produljiti postupak, a sve to vrijeme projekt ne može krenuti u realizaciju. U praksi to znači da je moguće godinama ili čak desetljećima čekati na pravnu mogućnost da se sagradi vrtić, otvori nova prometnica ili omogućiti pristup planiranoj građevinskoj zoni.

Nenadležnost nad velikim dijelom prostora (pomorsko dobro, državne i županijske ovlasti): Veliki gradovi, uključujući Grad Split, nemaju potpunu ingerenciju nad svim dijelovima svog administrativnog prostora, što značajno otežava učinkovito prostorno planiranje i upravljanje razvojem. Taj nedostatak jedinstvene nadležnosti dovodi do situacija u kojima različite institucije, poput državnih i županijskih tijela, imaju suprotstavljene ili neusklađene ovlasti, što stvara birokratske prepreke i odgađa ili onemogućuje pravovremenu i dosljednu provedbu prostornih intervencija. Posljedica je fragmentiran pristup uređenju prostora, gdje se pojedini dijelovi grada ne mogu urediti u skladu s ukupnim strateškim

planovima, već ostaju podložni dugotrajnim administrativnim postupcima, nesuglasticama i pravnim nesigurnostima, što usporava projekte i smanjuje sposobnost grada da odgovori na stvarne potrebe prostora i stanovništva.

Izazovi u realizaciji cestovne infrastrukture: U različitim strateškim i sektorskim dokumentima problem prometa i prometnih gužvi kontinuirano se ističe kao ključni izazov razvoja Splita i jedan od najvećih izvora nezadovoljstva građana. U izvještajnom razdoblju stručne službe Grada Splita, prepoznavši problem nedovoljne razvijenosti prometne infrastrukture i nužnost njezina unaprjeđenja, započele su provedbu pripremnih aktivnosti s ciljem pozicioniranja ovog pitanja među prioritarnu ciljevu budućeg razvojnog razdoblja. Rezultat ovih aktivnosti jest izrada „Akcijskog plana razvoja prometne mreže Grada Splita“ koji uključuje analizu dinamike provedbe projekata cestogradnje. U nastavku su dane dvije varijante dinamičkog plana, u kojem je 81 procesna radnja grupirana u šest logičkih cjelina:

1. Preliminarne aktivnosti
2. Lokacijska dozvola
3. Uređivanje imovinskih odnosa
 - a. Katastarsko–zemljišnoknjižni postupci
 - b. Izvlaštenje
4. Glavni i izvedbeni projekti i građevinska dozvola
5. Nabava izvođača i nadzora
6. Izvođenje radova

Analiza provedbe pokazuje da je postupak ishođenja lokacijske dozvole kritična točka procesa. Suprotno uvriježenom mišljenju da su isključivo imovinsko-pravni odnosi glavni uzrok zastoja, prvu veliku prepreku predstavlja upravni postupak za dobivanje pravomoćne lokacijske dozvole. U praksi, najduži zastoji proizlaze iz prava vlasnika da koriste sve pravne lijekove u postupku osporavanja – žalbu Ministarstvu, upravnu tužbu i tužbu Visokom upravnom sudu. Ovi procesi u pravilu uzrokuju višegodišnje odgode (2–3 godine) samo do faze pravomoćne lokacijske dozvole.

Slijedi uređivanje imovinsko-pravnih odnosa, kroz katastarsko-zemljišnoknjižne postupke, izravne otkupe ili prisilna izvlaštenja. I u ovoj fazi se pravni lijekovi često koriste, što dodatno produljuje rokove. Nakon toga slijedi izrada glavnog projekta i ishođenje građevinske dozvole (2–4 godine, ovisno o rangi ceste), te izvođenje radova, koje se u pravilu smatra tehnički predvidljivijim, iako i ovdje može doći do neplaniranih zastoja.

Procjena pokazuje da u optimalnim uvjetima realizacija jednog projekta gradnje nerazvrstane ceste traje oko 2.600 dana (malo više od 7 godina). U manje povoljnim uvjetima, ovaj rok može dosegnuti i 3.783 dana (cca 10 godina i 4 mjeseca), što je prikazano u priloženoj tablici 62, kao „realno-iskustveni scenarij“. Razlike između državnih i „gradskih“ (nerazvrstanih) cesta se očituju u postupku izvlaštenja. Kod državnih cesta moguće je ući u posjed zemljišta odmah nakon pokretanja postupka izvlaštenja, dok kod gradskih cesta radovi mogu započeti tek nakon donošenja izvršnog rješenja, što postupak često produljuje za dodatnih 1–3 godine. U tablici 63 prikazan je „optimalni scenarij“ za gradnju državne ceste, i kako je vidljivo, i dalje se radi o 2118 dana (5 godina i 9 mjeseci)! Kad se svemu tome još pridoda veliki broj uključenih dionika (20–30 različitih subjekata – od gradskih službi, državnih tijela, sudova, do javnih i komunalnih poduzeća) te složenosti i međuzavisnosti postupaka, projekti izgradnje cesta u urbanim sredinama postaju gotovo „nemoguća misija“.

GRUPA I REDNI BROJ	AKTIVNOST	nadležnost/nositelj aktivnosti	RAZDOBLJE (godin)
PRELIMINARNE AKTIVNOSTI	PROJEKT UKUPNO		3.783
	1 IMENOVANJE VODITELJA PROJEKTA	Grad Split_Izgradnja	7
	2 IZRADA PROJEKTOG ZADATKA ZA NABAVU IDEJNOG PROJEKTA	Grad Split_Izgradnja	39
	3 NABAVA PROJEKTANTA IP	Grad Split_Izgradnja	39
	4 IZRADA PRIJEDLOGA IDEJNOG RJEŠENJA	Grad Split_Izgradnja/Projektant	39
	5 DOSTAVA ZAHTEVA ZA MIŠLJENJE MZO	Grad Split_Izgradnja/Projektant	13
	6 MIŠLJENJE MZO	Ministarstvo ZO	39
	7 IZRADA OCJENE/STUDIJE UTJECAJA NA OKOLIŠ	Grad Split_Izgradnja_Izradač	60
	8 DOBIVANJE RJEŠENJA	Ministarstvo ZO	90
	9 IZRADA IDEJNOG RJEŠ. ZA UVJETE JPT; KONZULTACIJE SA JPT	Grad Split_Izgradnja_Projektant	78
	10 PODNOŠENJE ZAHTEVA ZA UVJETE JPT	Grad Split_Izgradnja_Projektant	10
	11 OTVARANJE E_KONFERENCIJE	Grad Split_UO	20
	12 IZDAVANJE UVJETA	Grad Split_UO/JPT	15
	13 IZRADA IDEJNOG PROJEKTA	Grad Split_Izgradnja/Projektant	78
	14 IZRADA GEODETSKE PODLOGE SA POTVRDOM O PREDAJI NA KATASTAR	Grad Split_Izgradnja/Projektant_Geodeta	160
LOKACIJSKA DOZVOLA	15 UREDIVANJE ODNOSA SA SUINVESTITORIMA (VIK, HEP, HV ...)	Grad Split_Izgradnja/ViK, HEP, HOPS, HV ...	91
	16 PODNOŠENJE ZAHTEVA ZA IZDAVANJE LOKACIJSKE DOZVOLE	Grad Split_Izgradnja	13
	17 UTVRĐIVANJE UREDNOSTI ZAHTEVA I USKLADENOSTI SA PP	Grad Split_UO	117
	18 UVID U SPIS STRANAKA	Grad Split_UO	35
	19 IZDAVANJE LOKACIJSKE DOZVOLE	Grad Split_UO	20
	20 ŽALBENI ROK	Grad Split_UO	15
	21 RJEŠAVANJE 2° PO ŽALBI - IZVRŠNOST	Ministarstvo GiPU	234
	22 TUŽBENI ROK	Ministarstvo GiPU	30
	23 SUDBENI POSTUPAK 1°	Upravni sud	455
	24 ŽALBENI ROK ZA VisokiUpravniSud	Upravni sud	30
	25 SUDBENI POSTUPAK VUS	Visoki upravni sud	390
	26 PRAVOMOĆNOST LOKACIJSKE DOZVOLE	Grad Split_UO	39
	27 IZRADA PARCELACIJSKOG ELABORATA	Grad Split_Izgradnja/Projektant_Geodeta	59
	28 POTVRDA PARCELACIJSKOG ELABORATA	Grad Split_UO	78
	29 POTVRĐIVANJE TEHNIČKE ISPRAVNOSTI PARCELACIJSKOG ELABORATA	Katastar	59
UREDIVANJE IMOVINSKIH ODNOSA	30 PROVEDBA NACRTA "A" - CIJEPAJANJE _katastar	Katastar	59
	31 ŽALBENI ROK	Katastar	15
	32 RJEŠAVANJE 2° PO ŽALBI - IZVRŠNOST	DržavnaGeodetskaUprava	195
	33 TUŽBENI ROK	DGU	30
	34 SUDBENI POSTUPAK 1°	Upravni sud	455
	35 ŽALBENI ROK VUS	Upravni sud	30
	36 SUDBENI POSTUPAK VUS	Visoki upravni sud	390
	37 PRAVOMOĆNOST "CIJEPAJANJE"	Katastar	39
	38 PROVEDBA NACRTA "A" - CIJEPAJANJE _sud	Zemljišnik	78
	39 OSIGURANJE DOKAZA; zahtjev Grada prema Županijskom UO	Županijski UO/Grad Split_Izgradnja	59
	40 PROCJENA SUDSKOG VJEŠTAKA	Županijski UO	78
	41 PONUDA STRANKAMA ZA OTKUP ZEMLJIŠTA	Grad Split_Izgradnja	52
	42 UREDIVANJE UGOVORNOG ODNOSA	Grad Split_Izgradnja	117
	43 PODNOŠENJE ZAHTEVA ZA IZVLAŠTENJE	Županijski UO/Grad Split_Izgradnja	20
	44 RASPRAVA (1 ili više)	Županijski UO	176
	45 DONOŠENJE RJEŠENJA O IZVLAŠTENJU	Županijski UO	39
	46 ŽALBENI ROK	Županijski UO	15
	47 RJEŠAVANJE 2° PO ŽALBI - IZVRŠNOST	Ministarstvo uprave	683
	48 STUPANJE U POSJED	Županijski UO	39
	49 TUŽBENI ROK	Ministarstvo uprave	30
	50 SUDBENI POSTUPAK 1°	Upravni sud	390
	51 ŽALBENI ROK VUS	Upravni sud	30
	52 SUDBENI POSTUPAK VUS	Visoki upravni sud	390
	53 PRAVOMOĆNOST RJEŠENJA O IZVLAŠTENJU	Županijski UO	39
	54 PROVEDBA PARCELACIJE _SPAJANJE U KATASTRU	Katastar	59
	55 PROVEDBA GRAĐEVNE ČESTICE U ZEMLJIŠNIKU	Zemljišnik	78
	56 PROJEKTI ZADATK ZA NABAVU PROJEKTANTA GL. I IZV. PROJEKTA	Grad Split_Izgradnja	39
	57 NABAVA PROJEKTANTA	Grad Split_Izgradnja	59
	58 IZRADA GLAVNOG PROJEKTA	Grad Split_Izgradnja/Projektant	117
	59 UREDIVANJE ODNOSA SA SUINVESTITORIMA (VIK, HEP, HV ...)	Grad Split_Izgradnja/ViK, HEP, HOPS, HV ...	78
	60 PODNOŠENJE ZAHTEVA ZA GRAĐEVINSKU DOZVOLU	Grad Split_Izgradnja	20
	61 UTVRĐIVANJE UREDNOSTI ZAHTEVA I USKLADENOSTI SA PP	Grad Split_UO	59
	62 E_KONFERENCIJA ZA POTVRDE NA GLAVNI PROJEKT	Grad Split_UO	15
	63 UVID U SPIS STRANAKA	Grad Split_UO	20
	64 IZDAVANJE GRAĐEVINSKE DOZVOLE	Grad Split_UO	13
	65 PRAVOMOĆNOST GRAĐEVINSKE DOZVOLE	Grad Split_UO	15
	66 IZRADA IZVEDBENOG PROJEKTA	Grad Split_Izgradnja/Projektant	39
NABAVA PROJEKTANTA I IZRADA GLAVNOG I IZVEDBENOG PROJEKTA; GRAĐEVINSKA DOZVOLA	67 NABAVA IZVOĐAČA RADOVA - PRIPREMA DOKUMENTACIJE	Grad Split_Izgradnja	13
	68 NABAVA IZVOĐAČA RADOVA - PRETHODNO SAVJETOVANJE	Grad Split_Izgradnja/Nabava	15
	69 NABAVA IZVOĐAČA RADOVA - OBJAVA NABAVE I IZRADA PONUDA	Grad Split_Izgradnja/Nabava	78
	70 NABAVA IZVOĐAČA RADOVA - EVALUACIJA PONUDA	Grad Split_Izgradnja/Nabava	26
	71 NABAVA IZVOĐAČA RADOVA - ODLUKA O ODABIRU	Grad Split_Izgradnja/Nabava	78
	72 NABAVA IZVOĐAČA RADOVA - UGOVOR I UVODENJE	Grad Split_Izgradnja/Nabava	20
	73 NABAVA NADZORNOG INŽENJERA	Grad Split_Izgradnja/Nabava	90
	74 UVODENJE IZVOĐAČA U POSAO - RADOVI ISKOPA	Grad Split_Izgradnja/Izvođač	156
	75 IZVOĐENJE RADOVA - INSTALACIJE	Grad Split_Izgradnja/Izvođač	130
	76 IZVOĐENJE RADOVA - ZASIPANJE ROVOVA	Grad Split_Izgradnja/Izvođač	78
IZVOĐENJE RADOVA I PRIMOPREDAJA	77 IZVOĐENJE RADOVA - GORNJI USTROJ	Grad Split_Izgradnja/Izvođač	117
	78 IZVOĐENJE RADOVA - OPREMA I HORTIKULTURA	Grad Split_Izgradnja/Izvođač	39
	79 IZVOĐENJE RADOVA - SIGNALIZACIJA	Grad Split_Izgradnja/Izvođač	26
	80 TEHNIČKI PREGLED I UPORABNA DOZVOLA	Grad Split_Izgradnja/UO	59
	81 PRIMOPREDAJA	Grad Split_Izgradnja/Izvođač	39

Tablica 62: „Realno-iskustveni scenarij“ gradnje „gradskih“ (nerazvrstanih) cesta

Izvor: „Akcijski plan razvoja prometne mreže Grada Splita“, izrađivač: stručne službe grada Splita na čelu s Teom Vojkovićem

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA SPLITA ZA RAZDOBLJE OD 2020. DO 2023. GODINE
IV. Preporuke za unaprjeđenje održivog razvoja u prostoru s prijedlogom prioritarnih aktivnosti

JAVNA USTANOVA
Zavod za prostorno
uređenje Grada Splita

GRUPA I REDNI BROJ		AKTIVNOST		nadležnost/ nositelj aktivnosti	TRAJANJE (dani)	
		PROJEKT UKUPNO			2.118	
PRELIMINARNE AKTIVNOSTI	POČETNA ADMINISTRACIJA	1	IMENOVANJE VODITELJA PROJEKTA	Grad Split_Izgradnja	5	
		2	IZRADA PROJEKTOG ZADATKA ZA NABAVU IDEJNOG PROJEKTA	Grad Split_Izgradnja	30	
		3	NABAVA PROJEKTANTA IP	Grad Split_Izgradnja	30	
		4	IZRADA PRIJEDLOGA IDEJNOG RJEŠENJA	Grad Split_Izgradnja/Projektant	30	
	ZAŠTITA OKOLIŠA	5	DOSTAVA ZAHTEJEVA ZA MIŠLJENJE MZO	Grad Split_Izgradnja/Projektant	10	
		6	MIŠLJENJE MZO	Ministarstvo ZO	90	
		7	IZRADA OCJENE/STUDIJE UTJECAJA NA OKOLIŠ	Grad Split_Izgradnja_Izrađivač	0	
		8	DOBIVANJE RJEŠENJA	Ministarstvo ZO	0	
	IDEJNO RJEŠENJE I UVJETI; IDEJNI PROJEKT	9	IZRADA IDEJNOG RJEŠENJA ZA UVJETE JPT; KONZULTACIJE SA JPT	Grad Split_Izgradnja_Projektant	60	
		10	PODNOŠENJE ZAHTEJEVA ZA UVJETE JPT	Grad Split_Izgradnja_Projektant	8	
		11	OTVARANJE E_KONFERENCIJE	Grad Split_UO	15	
		12	IZDAVANJE UVJETA	Grad Split_UO/JPT	15	
		13	IZRADA IDEJNOG PROJEKTA	Grad Split_Izgradnja/Projektant	60	
		14	IZRADA GEODETSKE PODLOGE SA POTVRDOM O PREDAJI NA KATASTAR	Grad Split_Izgradnja/Projektant_Geodeta	117	
		15	UREĐIVANJE ODNOSA SA SUINVESTITORIMA (VIK, HEP, HV ...)	Grad Split_Izgradnja/VIK, HEP, HOPS, HV	70	
LOKACIJSKA DOZVOLA	1.°	16	PODNOŠENJE ZAHTEJEVA ZA IZDAVANJE LOKACIJSKE DOZVOLE	Grad Split_Izgradnja	10	
		17	UTVRĐIVANJE UREDNOSTI ZAHTEJEVA I USKLADENOSTI SA PP	Grad Split_UO	60	
		18	UVID U SPIS STRANAKA	Grad Split_UO	35	
		19	IZDAVANJE LOKACIJSKE DOZVOLE	Grad Split_UO	15	
	PRAVNI LIJEKOVI	20	ŽALBENI ROK	Grad Split_UO	15	
		21	RJEŠAVANJE 2° PO ŽALBI - IZVRŠNOST	Ministarstvo GiPU	180	
		22	TUŽBENI ROK	Ministarstvo GiPU	30	
		23	SUDBENI POSTUPAK 1°	Upravni sud	350	
		24	ŽALBENI ROK VUS	Upravni sud	30	
		25	SUDBENI POSTUPAK VUS	Visoki upravni sud	300	
		26	PRAVOMOĆNOST LOKACIJSKE DOZVOLE	Grad Split_UO	30	
		27	IZRADA PARCELACIJSKOG ELABORATA	Grad Split_Izgradnja/Projektant_Geodeta	45	
	UREĐIVANJE IMOVINSKIH ODNOSA	KATASTAR I ZEMLJIŠNIK	28	POTVRDA PARCELACIJSKOG ELABORATA	Grad Split_UO	40
			29	POTVRĐIVANJE TEHNIČKE ISPRAVNOSTI PARCELACIJSKOG ELABORATA	Katastar	45
			30	PROVEDBA NACRTA "A" - CIJEPAJANJE _katastar	Katastar	45
31			ŽALBENI ROK	Katastar	15	
32			RJEŠAVANJE 2° PO ŽALBI - IZVRŠNOST	DGU	150	
33			TUŽBENI ROK	DGU	30	
34			SUDBENI POSTUPAK 1°	Upravni sud	350	
35			ŽALBENI ROK VUS	Upravni sud	30	
36			SUDBENI POSTUPAK VUS	Visoki upravni sud	300	
37			PRAVOMOĆNOST "CIJEPAJANJE"	Katastar	30	
IZVLAŠTENJE		38	PROVEDBA NACRTA "A" - CIJEPAJANJE _sud	Zemljišnik	60	
		39	OSIGURANJE DOKAZA; zahtjev Grada prema Županijskom UO	Županijski UO/Grad Split_Izgradnja	45	
		40	PROCJENA SUDSKOG VJEŠTAKA	Županijski UO	60	
		41	PONUĐA STRANKAMA ZA OTKUP ZEMLJIŠTA	Grad Split_Izgradnja	40	
		42	UREĐIVANJE UGOVORNOG ODNOSA	Grad Split_Izgradnja	90	
		43	PODNOŠENJE ZAHTEJEVA ZA IZVLAŠTENJE	Županijski UO/Grad Split_Izgradnja	15	
		44	STUPANJE U POSJED	Županijski UO	30	
		45	RASPRAVA (1 ili više)	Županijski UO	90	
		46	DONOŠENJE RJEŠENJA O IZVLAŠTENJU	Županijski UO	30	
		47	ŽALBENI ROK	Županijski UO	15	
		48	RJEŠAVANJE 2° PO ŽALBI - IZVRŠNOST	Ministarstvo uprave	350	
		49	TUŽBENI ROK	Ministarstvo uprave	30	
		50	SUDBENI POSTUPAK 1°	Upravni sud	300	
		51	ŽALBENI ROK VUS	Upravni sud	30	
		52	SUDBENI POSTUPAK VUS	Visoki upravni sud	300	
		53	PRAVOMOĆNOST RJEŠENJA O IZVLAŠTENJU	Županijski UO	30	
		KAT. ZEM.	54	PROVEDBA PARC. SPAJANJE U KATASTRU	Katastar	45
		55	PROVEDBA GRADEVNE ČESTICE U ZEMLJIŠNIKU	Zemljišnik	60	
NABAVA PROJEKTANTA I IZRADA GLAVNOG I IZVEDBENOG PROJEKTA; GRADEVINSKA DOZVOLA	56	PROJEKTI ZADATAK ZA NABAVU PROJEKTANTA GL. I IZV. PROJEKTA	Grad Split_Izgradnja	30		
	57	NABAVA PROJEKTANTA	Grad Split_Izgradnja	45		
	58	IZRADA GLAVNOG PROJEKTA	Grad Split_Izgradnja/Projektant	90		
	59	UREĐIVANJE ODNOSA SA SUINVESTITORIMA (VIK, HEP, HV ...)	Grad Split_Izgradnja/VIK, HEP, HOPS, HV	60		
	60	PODNOŠENJE ZAHTEJEVA ZA GRADEVINSKU DOZVOLU	Grad Split_Izgradnja	15		
	61	UTVRĐIVANJE UREDNOSTI ZAHTEJEVA I USKLADENOSTI SA PP	Grad Split_UO	45		
	62	E_KONFERENCIJA ZA POTVRDE NA GLAVNI PROJEKT	Grad Split_UO	15		
	63	UVID U SPIS STRANAKA	Grad Split_UO	20		
	64	IZDAVANJE GRADEVINSKE DOZVOLE	Grad Split_UO	10		
	65	PRAVOMOĆNOST GRADEVINSKE DOZVOLE	Grad Split_UO	15		
	66	IZRADA IZVEDBENOG PROJEKTA	Grad Split_Izgradnja/Projektant	30		
NABAVA IZVOĐAČA I NADZORA	67	NABAVA IZVOĐAČA RADOVA - PRIPREMA DOKUMENTACIJE	Grad Split_Izgradnja	10		
	68	NABAVA IZVOĐAČA RADOVA - PRETHODNO SAVJETOVANJE	Grad Split_Izgradnja/Nabava	15		
	69	NABAVA IZVOĐAČA RADOVA - OBJAVA NABAVE I IZRADA PONUDA	Grad Split_Izgradnja/Nabava	60		
	70	NABAVA IZVOĐAČA RADOVA - EVALUACIJA PONUDA	Grad Split_Izgradnja/Nabava	20		
	71	NABAVA IZVOĐAČA RADOVA - ODLUKA O ODABIRU	Grad Split_Izgradnja/Nabava	20		
	72	NABAVA IZVOĐAČA RADOVA - UGOVOR I UVODENJE	Grad Split_Izgradnja/Nabava	15		
	73	NABAVA NADZORNOG INŽENJERA	Grad Split_Izgradnja/Nabava	90		
IZVOĐENJE RADOVA I PRIMOPREDAJA	74	UVODENJE IZVOĐAČA U POSAO - RADOVI ISKOPA	Grad Split_Izgradnja/Izvođač	120		
	75	IZVOĐENJE RADOVA - INSTALACIJE	Grad Split_Izgradnja/Izvođač	100		
	76	IZVOĐENJE RADOVA - ZASIPANJE ROVOVA	Grad Split_Izgradnja/Izvođač	60		
	77	IZVOĐENJE RADOVA - GORNJI USTROJ	Grad Split_Izgradnja/Izvođač	90		
	78	IZVOĐENJE RADOVA - OPREMA I HORTIKULTURA	Grad Split_Izgradnja/Izvođač	30		
	79	IZVOĐENJE RADOVA - SIGNALIZACIJA	Grad Split_Izgradnja/Izvođač	20		
	80	TEHNIČKI PREGLED I UPORABNA DOZVOLA	Grad Split_Izgradnja/UO	45		
	81	PRIMOPREDAJA	Grad Split_Izgradnja/Izvođač	30		

Tablica 63: „Optimalni scenarij“ za gradnju državne ceste

Izvor: „Akcijni plan razvoja prometne mreže Grada Splita“, izrađivač: stručne službe grada Splita na čelu s Teom Vojkovićem

Primjeri iz Splita jasno potvrđuju navedene izazove – pojedine se prometnice grade već desetljećima. Tako je izgradnja Zajčeve ulice u tijeku već 52 godine, a dovršetak je i dalje neizvjestan. Slična je situacija s Mandеровom, Vukovarskom, Lovrinačkom, Bračkom, Putem Kamena, Zagorskim putem i drugim glavnim gradskim prometnicama. A njihova je realizacija ključan preduvjet za razvoj sekundarne prometne mreže (sabrne i pristupne ulice) gradskih kotareva, bez koje nije moguće osigurati daljnji razvoj stambenih, poslovnih i javnih sadržaja.

Ograničena provedivost jasno definiranih urbanističkih odredbi: Kao ilustrativan primjer ograničene provedivosti jasno definiranih urbanističkih odredbi može se navesti pitanje osiguranja propisanog udjela parkirališnih mjesta u javnom korištenju. Naime, važećim GUP-om Splita propisano je da od obveznog broja parkirališnih mjesta, utvrđenog za srednje i visoke stambene te stambeno-poslovne građevine, najmanje 20% mora biti osigurano za javno korištenje. Ova odredba proizlazi iz potrebe osiguranja funkcionalnog i prometno održivog korištenja prostora, budući da svaka stambena i stambeno-poslovna građevina generira dodatne potrebe za parkiranjem izvan kruga isključivih korisnika – prvenstveno za posjetitelje stanara, dostavna i servisna vozila, korisnike poslovnih sadržaja te druge privremene korisnike prostora. U slučajevima kada takva parkirališna mjesta nisu predviđena, u praksi dolazi do nepropisnog parkiranja na pješačkim površinama, zelenim površinama i prometnicama, što dovodi do narušavanja funkcionalnosti i sigurnosti prostora te povećanja troškova održavanja javne infrastrukture. U postupcima etažiranja često se osporava odredba GUP-a pozivanjem na pravo vlasnika da slobodno raspolaže svojom imovinom prema Zakonu o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. Ipak, Ustav Republike Hrvatske dopušta ograničenje vlasništva zakonom radi zaštite općeg dobra. Stoga se odredba GUP-a o parkiralištima u javnom korištenju mora poštivati kao prostorno-planski uvjet od javnog interesa, a zabranu samostalnog etažiranja i otuđenja propisanog dijela parkirališnih mjesta potrebno je jasno navesti u lokacijskoj i/ili građevinskoj dozvoli te primjenjivati u svim naknadnim postupcima, uključujući etažiranje i upis vlasništva.

IV.2. OCJENA POTREBE IZRADE NOVIH I/ILI IZMJENE I DOPUNE POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA NA RAZINI JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE

IV.2.1. Donošenje aktualnih izmjena i dopuna PPUG-a i GUP-a

Prioritetni zadatak idućeg četverogodišnjeg razdoblja je usvajanje izmjena i dopuna PPUG-a i GUP-a započetih na temelju Odluke o izradi iz 2021. godine. Te su izmjene prvotno zamišljene kao „sanacijske“ i namjera ih je bila usvojiti u što kraćem roku, međutim, proces se značajno odužio uslijed niza nepredviđenih okolnosti. Njihovo donošenje ima ključnu važnost jer omogućuje ostvarenje niza prijeko potrebnih ciljeva (navode se objedinjeno, iako su neki specifični samo za GUP):

- Usklađenje sa *Zakonom o prostornom uređenju*, drugim zakonima i propisima te s *Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije*.
- Osiguranje provedivosti i nedvojbenosti primjena u postupcima izdavanja akata za građenje (uveden je Pojmovnik, jasnije su propisani sadržaji koje je moguće graditi u zonama pojedinih namjena, pojašnjena je nadležnost odgovarajućih pravila i odredbi, preispitana obveza provedbe natječaja za pojedinačne zahvate...).
- Revizija odredbi koje se odnose na rekonstrukciju građevina, (u prvom redu kako se postojećim neplanskim građevinama, koje su ozakonjene općom legalizacijom, ne bi omogućile nove nadogradnje i dogradnje s posljedicom dodatnog narušavanja prostora i otežavanja provedbe mjera sanacije), te prilagodba prostornih pokazatelja kojima se gabariti građevina vraćaju u okvir izvornih parametara GUP-a, (koji su, kao posljedica izmjena sektorskih zakona i pravilnika, neplanirano „nabujali“).
- Povećanje broja javnih zelenih površina i strože mjere njihove zaštite (u prvom redu stabala).
- Redefiniranje parametara „zelene“ i „upojne“ površine te određivanje njihovih minimalnih udjela na građevnoj čestici.
- Mogućnost uređivanja gradskih (urbanih) vrtova na neizgrađenim površinama svih namjena, u režimu privremenog korištenja, sukladno gradskoj odluci.
- Revizija prostornog pokazatelja za minimalnu udaljenost građevine od ruba građevne čestice (uspostavljena jasna veza između visine/etažnosti objekta i udaljenosti od susjedne međe).
- Nedvojbeno propisivanje minimalnih širina svih elemenata prometnica i uvjeta pristupa (priključenja) građevnih čestica na prometne površine.
- Uvođenje obveze osiguranja koridora za rekonstrukciju (proširenje) postojećih ulica.
- Smanjenje građevinskih područja unutar Park-šume Marjan. (Zone R3 - uređene plaže svedene su na stvarni pojas plaže, uz maksimalno ograničenje mogućih zahvata, isključivo u funkciji kupališta, smanjene su zone društvene namjene - Vila Dalmacija, Meštrovićev kaštelet, bivši zoološki vrt, ukinuto je građevinsko područje južno od Šetališta I. Meštrovića).
- Omogućavanje gradnje vrtića i škola u zonama namjene „I“, u prvom redu kako bi se omogućila gradnja predškolskih i osnovnoškolskih sadržaja u istočnim dijelovima grada gdje su takvi sadržaji deficitarni, u tu svrhu su izvršene i određene prenamjene površina u društvenu namjenu „D“.
- Uvrštavanje koridora planirane državne ceste iz strateškog projekta RH pod nazivom „Novi ulaz u Split“ - most preko Kaštelanskog zaljeva i spojna cesta do Ulice Stinice.
- Ucertavanje biciklističke infrastrukture, Park&Ride lokacija te redefiniranje uvjeta gradnje novih i dogradnje postojećih javnih garaža i parkirališta.

- Ugrađivanje smjernica i mjere strateških i razvojnih dokumenata i projekata državne, županijske i lokalne razine, koji se u najvećoj mjeri odnose na teme klimatskih promjena, energetske učinkovitosti, unaprjeđenje sustava zelene infrastrukture, kroz prateće teme unaprjeđenja održivosti sustava prometa i sl.
- Značajno povećanje maksimuma nove izgradnje unutar obuhvata GP Brodarica, kako bi se omogućila gradnja nekog od programa priuštivog stanovanja, te većeg sportskog kompleksa od prethodno planiranog.

Važno je istaknuti da su, vezano za izmjene i dopune PPUG-a, kartografski prikazi građevinskih područja napokon prikazani na digitalnom katastarskom planu u HTRS formatu, umjesto na dosadašnjim skeniranim austrougarskim kartama. Također, ažurirani su podaci o izgrađenom i neizgrađenom građevinskom području, uz jasno označeno neuređeno građevinsko područje.

IV.2.2. Izmjene i dopune PPUG-a i GUP-a u svrhu transformacije planova, provedbe gradskih projekata te ažuriranja infrastrukturne mreže

Hrvatski sabor je u lipnju 2023. godine donio izmjene i dopune *Zakona o prostornom uređenju*, koji predviđa „unaprjeđenje“ sustava prostornog uređenja kroz transformaciju prostornih planova iz analognog u digitalni oblik i njihovu unifikaciju, te kojim se uređuje vođenje postupka izrade i donošenja prostornog plana u elektroničkom sustavu. U prosincu 2023. godine ministar prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine donio je *Pravilnik o prostornim planovima (NN 152/23)*, s datumom stupanja na snagu 1. 1. 2024., kojim se u potpunosti mijenjaju standardi izrade prostornih planova. Pravilnik normira sadržaj svih namjena u prostornim planovima a prostorno planiranje se stavlja u (ograničeni i nefleksibilni) okvir informatičkog sustava. *Zakon o prostornom uređenju* definira „transformaciju prostornih planova“ kao proces prelaska iz analognog u digitalni oblik važećih prostornih planova sa svojstvima i sadržajima pridruženih sukladno *Pravilniku o prostornim planovima*. Dakle, transformacija prostornog plana je u pravilu zamišljena kao tehnička digitalizacija bez izmjene samog sadržaja plana, međutim, u slučaju PPUG-a i GUP-a Grada Splita, zbog nemogućnosti transformacije planskih rješenja u smislu istovjetnosti s planovima koji se transformiraju, treba provesti postupak njihovih izmjena i dopuna. Prilagodba novom Pravilniku nije provediva bez intervencije u sadržaj plana, budući da primjerice niz postojećih namjena u važećim planovima nije prepoznat u novoj klasifikaciji, što nužno zahtijeva njihovu prenamjenu. (Riječ je o samo jednom, ali vrlo ilustrativnom primjeru strukturnih neusklađenosti koje onemogućuju transformaciju bez izrade izmjena i dopuna.)

Osim zbog potrebe transformacije, ove će izmjene i dopune bit će nužne i radi omogućavanja provedbe gradskih projekata za koje se planira izrada anketnih urbanističkih natječaja – primarno projekata Kopilica i Duilovo, uz mogućnost da se tijekom procesa ukaže potreba za istim pristupom i u drugim zonama. Spomenuti gradski projekti u važećim su planovima većinom određeni monofunkcionalnim namjenama – pretežno proizvodnim/poslovnim i turističkim – uz određeni stupanj fleksibilnosti u tumačenju dopuštenih sadržaja. Međutim, s obzirom na vremenski odmak od skoro dva desetljeća od donošenja osnovnih planova, jasno je da Split više ne iskazuje potrebe za tolikim površinama isključivo proizvodne ili turističke namjene. Dodatno, novi Pravilnik o prostornim planovima ne predviđa mogućnost većih odstupanja unutar pojedinih zona (npr. u zoni T1 dopuštena je isključivo izgradnja hotela kao jedinstvenih funkcionalnih cjelina s pripadajućim sadržajima), što znači da će, prije izrade

UPU-a urbane preobrazbe za gradske projekte, na temelju rezultata anketnih urbanističkih natječaja, biti nužna djelomična prenamjena predmetnih područja.

Planirane izmjene i dopune iskoristit će se i za ažuriranje infrastrukturne mreže (u prvom redu cestovnih koridora), pod uvjetom da se do tada izrade odgovarajuće stručne podloge, prostorne analize i prometna rješenja kojima bi se utvrdila opravdanost i potreba za takvim intervencijama.

IV.2.3. Izrada „novog“ PPUG-a i GUP-a – planova nove generacije

Ukoliko se prethodno opisani postupci uspješno provedu u razumnom vremenskom roku, u narednom četverogodišnjem razdoblju mogla bi biti pokrenuta i izrada „novih“ prostornih planova.

U ovom kontekstu nužno se osvrnuti na sljedeće: „*Trebamo novi GUP, a ne samo parcijalne izmjene i dopune*“ je fraza koja se često ponavlja u javnom, političkom pa i stručnom diskursu, kao da će taj novi dokument poništiti sve dosadašnje postavke i krenuti „od nule“. Iza te tvrdnje rijetko stoji jasno artikulirano objašnjenje što bi točno novi GUP trebao donijeti i koje su to konkretne promjene koje bi takav dokument omogućio. Nužno je u startu realno postaviti očekivanja u vezi s njegovom izradom. Neće se raditi o dokumentu koji iz temelja redefinira prostorni razvoj grada, već o sveobuhvatnoj reviziji postojećeg plana, koja će se u najvećoj mjeri temeljiti na njegovim važećim rješenjima. Novi GUP, iako formalno „novi“, sadržajno će predstavljati integralnu i sveobuhvatnu izmjenu i dopunu postojećeg plana, odnosno redefiniranje unutar zadanih prostornih i infrastrukturnih okvira. (Primjerice, prostor za revolucionarne prometne intervencije u cestovnim koridorima je iznimno ograničen, s obzirom na to da je osnovna prometna mreža – uključujući glavne pravce i magistralne koridore već definirana te u gusto izgrađenom i infrastrukturno opterećenom prostoru teško promjenjiva bez izrazito složenih i zahtjevnih prostorno-tehničkih zahvata.)

Nadležni gradski upravni odjel već godinama zaprima inicijative građana, investitora i pravnih subjekata za izmjene i dopune prostornih planova, a zajednička nit većine tih zahtjeva jest – prenamjena. Najčešće iz bilo koje postojeće namjene u onu „stvarnu“, tj. stambenu. Posebno su izraženi zahtjevi vlasnika objekata koji su legalizirani u zonama gospodarske, proizvodne ili čak zelene namjene – očekuje se da će novi GUP i PPUG planski potvrditi stanje na terenu, odnosno „ozakoniti ono što je već ozakonjeno“. Još su osjetljivije situacije u kojima se građevine nalaze unutar zona javne i društvene namjene – koje nisu ni imale zakonsku mogućnost legalizacije. Njihovi vlasnici tako očekuju da novi planovi posluže kao alat za „usklađenje sa stvarnošću“. Paralelno, postoji snažan pritisak da se novi GUP iskoristi za „racionalizaciju“ bivših industrijskih zona na sjeveru grada i turističkih na jugu – najčešće kroz, naravno, prenamjenu u stambenu namjenu. Činjenica je da su poslovne i proizvodne zone u važećim planovima predimenzionirane, no rješenje zasigurno nije njihova sustavna prenamjena u stambenu namjenu – „zažutiti“ ih na karti nije održiva prostorna politika. Opći je dojam da se „novi GUP“ percipira prvenstveno kao prilika za lakše ostvarenje pojedinačnih interesa, pogotovo s obzirom na to da se u postupcima izmjena i dopuna takvi zahtjevi često odbijaju s jednostavnim obrazloženjem da „nisu predmet izmjena i dopuna“.

Istovremeno, svi relevantni strateški dokumenti šalju sasvim drugačiju poruku: povećanje udjela zelenih površina, zaštita obalnog pojasa, smanjenje izgrađenosti, otpornost na klimatske promjene, uravnotežen prostorni razvoj.

Za izradu novih prostornih planova potreban nam je novi koncept razvoja, kako se isti ne bi sveli na banalne prenamjene u svrhu rentijerstva i investicija u nekretnine. (U poglavlju III.4.6. već su sažeto navedene preporuke iz prethodnog izvješća koje nisu realizirane tijekom promatranog četverogodišnjeg razdoblja, pa su se ponovno istakle kao temelj za daljnji planerski proces). Potrebno je redefinirati pristup izgradnji, kriterije održivosti, odnos prema javnom prostoru, prometu, infrastrukturi i socijalnoj pravednosti. **Ključan preduvjet za izradu prostornih planova nove generacije predstavlja prethodna izrada odgovarajućih stručnih podloga.** Daje se prijedlog istih, u smislu okvirnih smjernica koje zahtijevaju daljnju razradu i specifikaciju:

Prometna studija (s obradom pješačkog i biciklističkog prometa kao integriranih dijelova ukupne prometne mreže)

Ova bi studija trebala služiti kao temelj za redefiniranje prometnog sustava Grada Splita kroz integrirani pristup cestovnoj, pješačkoj i biciklističkoj mobilnosti, s ciljem kvalitetne prostorne integracije prometa u novi PPUG i GUP. Polazište studije trebala bi biti detaljna analiza cestovnih koridora, posebice u kontekstu planiranih infrastrukturnih zahvata koji značajno mijenjaju prometne tokove i dinamiku grada. Prvenstveno, trebalo bi preispitati prometne posljedice izgradnje novog mosta preko Kaštelanskog zaljeva, koji će otvoriti novi ulaz u grad s autoceste, i analizirati kako će se ti novi prometni tokovi raspodijeliti unutar urbanog tkiva Splita. Posebna pozornost trebala bi se posvetiti istočnom dijelu grada i ključnim gradskim koridorima koji nose glavni teret prometa. Analizom bi trebalo identificirati uska grla, prostorne barijere, prometne konflikte i sigurnosne probleme, te predložiti korekcije cestovnih trasa, optimizaciju čvorišta i uvjete za racionalnije upravljanje prometom. Trebalo bi uzeti u obzir i kapacitete javnog prijevoza, posebno u odnosu na gusto naseljene zone, rubna područja i glavne pravce kretanja. Nadalje, studija bi trebala obraditi razvoj pješačkog i biciklističkog prometa kao ključnih sastavnica održive urbane mobilnosti. To uključuje izradu (preuzimanje/preispitivanje iz SUMP-a) karte primarnih i sekundarnih pješačkih i biciklističkih koridora, prijedloge poboljšanja infrastrukture, povezivanje kvartova, obale, javnih institucija i rekreacijskih zona, kao i integraciju aktivne mobilnosti s javnim prijevozom. Trebalo bi definirati tehničke standarde (širine staza, sigurnost, signalizacija), predložiti konkretne i izvedive prostorne intervencije te pripremiti grafičke i tekstualne podloge za integraciju u PPUG/GUP. Važno je i da studija predloži fazni model provedbe – kratkoročne i dugoročne prioritete – kao i moguće izvore financiranja (EU fondovi, Nacionalni plan oporavka). U konačnici, ova bi prometna podloga trebala pružiti sveobuhvatan uvid u prometni sustav Splita – s posebnim naglaskom na cestovne ulaze i tokove, ali uz jasnu viziju održivog, dostupnog i zdravijeg prometa temeljenog na aktivnim oblicima kretanja. Time bi se stvorili preduvjeti za bolju funkcionalnost grada, ravnomjerniju prometnu raspodjelu, sigurnost svih sudionika u prometu i cjelovito promišljanje urbane mobilnosti u prostornom planiranju.

Stručna podloga za definiranje smjerova post-turističkog gospodarskog razvoja Grada Splita i prostorne transformacije proizvodnih zona

Ova bi stručna podloga trebala istražiti potencijale za razvoj Splita izvan okvira turizma, s ciljem da se grad pozicionira kao dinamičan i funkcionalan urbani centar za život, rad i stvaranje tijekom cijele godine. Fokus bi trebao biti na ekonomiji znanja, kreativnim industrijama, urbanoj proizvodnji, zelenoj tranziciji, sportu, zdravstvu te obrazovanju i istraživanju. Podloga bi trebala ponuditi odgovore na ključno pitanje - u kojem smjeru Split može i želi ići kao grad rada, zdravlja i inovacija. Kroz analizu gospodarske strukture, zapuštenih industrijskih zona, obrazovnih i poduzetničkih kapaciteta te trendova depopulacije, trebalo bi identificirati konkretne prostorne i gospodarske pravce razvoja koji nisu oslonjeni na sezonalnost i turizam. Smjerovi razvoja trebali bi uključiti poticanje novih

gospodarskih niša (npr. IT, biotehnologija, sport-tech, obnovljivi izvori energije i funkcionalna prehrana), kao i stvaranje prostora za kreativne, kulturne i znanstvene djelatnosti. Trebalo bi predložiti prenamjene i aktivaciju planiranih zona industrijske namjene, uz definiranje uvjeta za razvoj hibridnih prostora u kojima se spajaju rad, stanovanje i rekreacija. Važan naglasak bi trebao biti na sprječavanju scenarija u kojem Split ostaje "scenografija za turiste", kroz jačanje gradske poslovne infrastrukture, dostupnosti stanovanja za stalne stanovnike te poticanje novih modela rada, poput mikropoduzetništva i kreativnih klastera. Podloga bi, osim grafičkih i tekstualnih podloga za integraciju u PPUG/GUP, trebala uključivati akcijski plan s konkretnim projektima, prioritetima i financijskim okvirima, kako bi se stvorili uvjeti za „reindustrijalizaciju“ grada u suvremenom smislu i ponovnu izgradnju srednje klase. Krajnji cilj trebao bi biti održiv, inkluzivan i produktivan grad koji zadržava mlade, štiti prostore rada i znanja te se jasno pozicionira kao regionalni centar inovacija, stvaranja i zdravog života.

Stručna podloga za sustavno planiranje i implementaciju zelene infrastrukture (s naglaskom na ublažavanje urbanih toplinskih otoka i održivo upravljanje oborinskim vodama kroz NBS rješenja)

Ova stručna podloga bi trebala biti usmjerena na uspostavu funkcionalne, prostorno povezane i klimatski otporne mreže zelene infrastrukture kao strukturne sastavnice urbanog razvoja Grada Splita. U kontekstu izrade novog PPUG-a i GUP-a, podloga ima za cilj omogućiti integraciju konkretnih prostornih i tehničkih rješenja, a ne ostati na razini načelnih smjernica. Polazišna točka studije mora biti prostor kao nositelj klimatskih i infrastrukturnih izazova: urbanizirani dijelovi Splita već pokazuju izražene simptome toplinskih otoka, dok sustav odvodnje nije projektiran za intenzivne oborinske ekstreme kakvima sve češće svjedočimo. U isto vrijeme, Split posjeduje značajne potencijale za uspostavu mreže zelenih i plavih površina – kroz ozelenjavanje zapuštenih prostora, rekultivaciju degradiranih površina, povezivanje parkova i šuma, te integraciju rješenja utemeljenih na prirodi (Nature-Based Solutions) u urbano tkivo. Zelena infrastruktura se ovdje ne tretira samo kao ekološka ili estetska nadgradnja, već kao prostorno-funkcionalni sustav koji ima višestruke uloge: hlađenje urbanih područja, zadržavanje i infiltraciju oborinskih voda, smanjenje površinske akumulacije topline, povezivanje staništa, stvaranje prostora za rekreaciju i mikromobilnost, te dugoročno povećanje otpornosti grada na klimatske rizike.

Studija mora jasno odgovoriti na pitanja:

- Gdje su kritične točke u sustavu (npr. kvartovi najizloženiji toplinskim otocima, zone učestalih poplava)?
- Koji su prostori nositelji potencijala za nove zahvate u zelenoj infrastrukturi?
- Kako zelenu mrežu funkcionalno povezati s postojećom prometnom, stambenom i obalnom strukturom?
- Koje su konkretne NBS mjere tehnički i klimatski najprikladnije za Split, i kako ih standardizirati za uvrštavanje u PPUG/GUP?

Ključni ishod podloge treba biti jasna, kartografski definirana i hijerarhijski razrađena mreža zelene infrastrukture, uključujući prijedloge ozelenjavanja na svim razinama: od šire prostorne razine gradskog krajobraza do kvartovskih i mikrogradskih prostora (dvorišta, krovovi, pročelja). Poseban fokus treba staviti na identifikaciju i modeliranje klimatski kritičnih točaka (korištenjem GIS alata, satelitskih snimaka i terenskih uvida). Zelena infrastruktura mora biti tretirana kao obvezni element prostornog planiranja, uz definiranje tipologija, površinskih udjela, tehničkih standarda, načina implementacije i dugoročne održivosti. S obzirom na to da zelena infrastruktura nije svaka površina obrasla vegetacijom u naravi ili obilježena oznakom „Z“ i obojana zelenom bojom u prostornim planovima, već kompleksan

sustav, stručna podloga ima za cilj utvrđivanje postojećih i potrebnih planiranih prostora koji osiguravaju funkcionalni sustav zelene infrastrukture, te stručno utemeljeno utvrđivanje tematskog sloja „Područja posebnih ograničenja – Područje u sustavu zelene infrastrukture (ZI)“ sukladno *Pravilniku o prostornim planovima*. Stručna podloga mora osigurati prenosivost u tekstualni i grafički dio PPUG-a/GUP-a, uključujući uvjete za planove nižeg reda, te bi trebala dati smjernice za izradu *Programa razvoja zelene infrastrukture Grada Splita* sukladno nacionalnom *Programu razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030.* ukoliko isti nije izrađen, odnosno integrirati njegove zaključke ukoliko je izrađen.

Strateški plan razvoja turizma Grada Splita s fokusom na brendiranje i usmjeravanje destinacije

Ova bi stručna podloga trebala poslužiti kao temeljni dokument za usmjeravanje turističkog razvoja Grada Splita. S obzirom na važnost turizma za lokalno gospodarstvo, ali i sve izraženije prostorne, infrastrukturne i društvene izazove, preporuča se da strateški okvir koji se izradi ovim dokumentom redefinira turistički identitet Splita, identificira ciljana tržišta te usmjeri razvoj turističke ponude prema načelima održivosti i ravnoteže između interesa posjetitelja i lokalnog stanovništva. Kako Split dosad nije definirao jasnu viziju vlastitog turističkog smjera i brenda, trebalo bi ovom strategijom odgovoriti na ključno pitanje: „Što Split želi biti kao turistička destinacija?“ i na temelju tog odgovora usmjeriti buduće prostorne planove, investicije, sadržajni razvoj i komunikaciju prema tržištu. Strategija bi trebala pozicionirati Split kao autentičnu, cjelogodišnju i održivu destinaciju. Preporuča se definiranje ciljnih segmenata posjetitelja te razvoj specifičnih sadržaja usklađenih s njihovim potrebama. Također bi trebalo težiti unaprjeđenju turističke ponude kroz podizanje kvalitete i diverzifikaciju, povezivanju turističkog razvoja s prostornim planiranjem i kulturnim identitetom grada te uspostavljanju mehanizama za ravnomjernu raspodjelu koristi od turizma uz očuvanje kvalitete života građana.

Preporuča se da dokument uključuje detaljnu analizu postojećeg stanja i percepcije destinacije, uključujući tržišno pozicioniranje, prepoznate izazove (npr. prekomjerni turizam u jezgri, sezonalnost, niska kvaliteta ponude), te SWOT analizu s naglaskom na razliku između potencijala i trenutnog brenda. Na temelju takve analize trebalo bi definirati strateški smjer i pozicioniranje destinacije, razraditi identitet i poruku koju Split želi komunicirati kao turistička destinacija, odabrati ciljne skupine posjetitelja (npr. kulturni turisti, digitalni nomadi, obitelji, kongresni gosti, rekreativci, nautičari, zimski posjetitelji) te oblikovati prijedlog brenda s pripadajućim sloganom, vizualnim identitetom i vrijednosnim okvirom. Strateški razvojni pravci moraju uključivati prijedloge konkretnih prostornih i infrastrukturnih intervencija koje se mogu integrirati u PPUG/GUP i ultimativno omogućiti provedbu definirane vizije. Preporuča se razmotriti razvoj kongresne infrastrukture, sadržaja za obitelji, muzejsko-kulturne ponude za izvansezonske goste, sportsko-rekreativne infrastrukture, kvalitetnijeg smještaja, kulturnih kvartova te prostora za kreativne industrije. Strategija kao stručna podloga za izradu PPUG/GUP-a mora osigurati i prenosivost u tekstualni i grafički dio prostornih planova, kao i jasno definirati tipologiju za detaljnije planiranje svih postojećih i eventualnih predloženih turističkih zona, s naglaskom na tipologijama koje integriraju turizam u gradsko tkivo, stvarajući prostore koji su otvoreni stanovnicima i tijekom i izvan sezone, umjesto isključivih ili zatvorenih „resortova“.

Stručna podloga za planiranje i upravljanje obalnim područjem Grada Splita

Cilj ove stručne podloge bi bio usklađivanje korištenja, uređenja i zaštite obale s aktualnim zakonodavstvom i načelima održivog razvoja. Ista bi omogućila cjelovitu analizu obalnog pojasa, uključujući tipologiju prostora, postojeće korištenje, stupanj pristupačnosti i komunalnu opremljenost, uz identifikaciju neuređenih ili prostorno nedefiniranih dijelova. S obzirom na novu zakonsku obvezu

koja glasi: „Za područje pomorskog dobra moraju se donijeti prostorni planovi razine urbanističkog plana uređenja koji u odnosu na uobičajenu sadržajnu tekstualnu i grafičku razinu urbanističkog plana uređenja moraju sadržavati idejna rješenja s detaljnim položajem i oblicima pojedinih prostornih elemenata zgrada i drugih građevina, uključujući i molove, lukobrane, sunčališta, šetnice na kopnu i moru i sl., kao i rješenja onih zahvata u prostoru koji se ne smatraju građenjem“; podloga bi trebala poslužiti kao temelj za izradu takvih planova, uz jasno definirane prostorne, funkcionalne i oblikovne standarde. Studija bi trebala ponuditi zonaciju obale prema vrsti korištenja – od zeleno-rekreacijskih zona i lučkih sadržaja, preko turističkih i urbanih segmenata, do ekološki osjetljivih područja – vodeći računa o ravnoteži između javne dostupnosti, turističkih potreba i zaštite prirodnih vrijednosti. Poseban naglasak trebao bi biti na oblikovanju obalnih elemenata u skladu s ambijentom, otpornosti na klimatske promjene i potrebi za povezivanjem obale s gradskim tkivom kroz zelene, pješačke i biciklističke koridore. U sklopu podloge trebalo bi ponuditi i preporuke za izmjene relevantne prostorne dokumentacije te mogućnosti financiranja uređenja.

Krajobrazna osnova

Stručna podloga pod nazivom *Krajobrazna osnova Grada Splita* bi trebala predstavljati temeljni alat za očuvanje prostora i usmjeravanje njegove transformacije u skladu s njegovim krajobraznim karakteristikama, vizualnim identitetom i ambijentalnim vrijednostima. U skladu sa zakonskim obvezama te sve izraženijim prostornim pritiscima na urbano, obalno i prigradsko područje Splita, ova stručna podloga ima dvostruku ulogu: valorizirati i očuvati krajobrazne vrijednosti, kao i definirati jasne uvjete za prostorno planiranje i gradnju koji će se izravno prenijeti u PPUG/GUP i planove nižeg reda. Split je grad izrazito kompleksne krajobrazne strukture, prirodne i antropogene, koja istovremeno predstavlja potencijal i izazov – s jedne strane nudi identitet i prostorne kvalitete, dok s druge strane zahtijeva pažljivo usmjeravanje budućih zahvata. Stoga krajobrazna osnova ne može ostati samo analitički dokument. Ona mora biti provediva, što znači da osim prepoznavanja krajobraznih jedinica i njihovih osjetljivosti treba uzeti u obzir planirani razvoj i izgradnju iz važećih prostornih planova i iznjedriti konkretne smjernice za oblikovanje prostora, uključujući arhitektonske parametre poput visina, volumena i materijala, način uklapanja građevina u teren, zaštitu pogleda, uređenje rubova naselja te zelenih prijelaznih zona. Poseban fokus podloge treba biti usmjeren na kartiranje osjetljivih područja poput obale, padina i otvorenih krajobrazu u kontaktu s urbanizacijom, procjenu sposobnosti prostora za prihvata novih zahvata bez narušavanja vizualnih i ekoloških kvaliteta, kao i na integraciju s drugim temama plana, osobito zelenom infrastrukturom, prometnim koridorima i kulturnom baštinom. Krajobrazna osnova mora proizvesti operativne rezultate, što uključuje tipologiju krajobrazu, karte osjetljivosti, konkretne uvjete te prijedloge unosa u tekstualni i grafički dio PPUG-a/GUP-a, kao i preporuke za planove užeg područja.

IV.2.4. Prostorni planovi užeg područja

Na razini prostornih planova užeg područja (UPU, DPU), evidentna je potreba za sveobuhvatnim i dugoročnim planerskim zahvatima. Trenutno je na snazi više od 50 takvih planova, od kojih su neki izrađeni još prije donošenja važećeg GUP-a, a dio njih temelji se na zastarjelim metodologijama (npr. ručno crtani planovi u crno-bijeloj tehnici) i zakonodavnom okviru koji više nije važeći. Nužno je provesti sustavnu analizu svih važećih UPU-a i DPU-a s ciljem ocjene njihove aktualnosti, provedivosti i usklađenosti s važećim prostorno-planskim okvirom. Određeni broj planova već je djelomično analiziran, no cjelovit pregled potreban je kako bi se utvrdio opseg potrebnih izmjena i dopuna, uz paralelno razmatranje pristiglih zahtjeva fizičkih i pravnih osoba za izmjenama planova, podnesenih u proteklom razdoblju. Na temelju takve analize treba razmotriti postoji li opravdanost da se pojedini planovi stave izvan snage, što bi, u slučaju potvrđene potrebe, moglo iziskivati detaljnije razrade na razini GUP-a i/ili PPUG-a u okviru njihovih budućih izmjena i dopuna.

Poseban izazov nastupa nakon usvajanja aktualnih izmjena i dopuna PPUG-a i GUP-a, kada će se svi važeći planovi užeg područja morati uskladiti s novim planskim rješenjima, uz paralelnu provedbu njihove digitalne transformacije u e-planove.

Osim potrebe za usklađivanjem postojećih planova, postoji i izražena potreba za izradom novih UPU-a, osobito u istočnim dijelovima grada gdje je prostorni pritisak izražen, a planerska pokrivenost nedostatna. Naglasak treba staviti na izradu planova temeljenih na rezultatima prethodno provedenih urbanističkih natječaja za gradske projekte, s ciljem osiguravanja kvalitetnog prostornog razvoja i zaštite preostalih vrijednih prostora od nekontrolirane izgradnje.

Sve navedeno ukazuje na izuzetno složen i dugotrajan proces za koji je ključno strateški odrediti prioritete, utvrditi redoslijed izrade i usklađenja planova te osigurati usklađenost s ciljevima održivog prostornog razvoja.

Broj planiranih planova užeg područja predviđenih važećim PPUG-om (23) i GUP-om (63) je ukupno čak 86 (tablice u nastavku). Aktualnim izmjenama i dopunama taj broj je smanjen na 19 planiranih PPUG-m i 34 planiranih GUP-om, odnosno ukupno 53. Osim smanjivanja ukupnog broja planova užeg područja, aktualnim izmjenama i dopunama PPUG-a i GUP-a promijenjeni su obuhvati pojedinih planova užeg područja (Slika 89).

Popis planova užeg područja čija je izrada propisana važećim PPUG-om, a koji do izrade ovog Izvješća nisu doneseni:

Br.	Naziv*	Površina cca (ha)
1.	UPU Slatine 4. (Izgrađeni i neizgrađeni dio građevinskog područja)	9,17
2.	UPU Slatine 5. (Izgrađeni i neizgrađeni dio građevinskog područja)	9,30
3.	UPU turistička zona u Slatinama - istočni dio naselja (Slatine 6.)	15,2
4.	UPU Korešnica 1. (Izgrađeni i neizgrađeni dio građevinskog područja)	11,8
5.	UPU Perun - kamenolom	4,25
6.	UPU-centralni dio naselja (Žrnovnica 2.) (Izgrađeni i neizgrađeni dio građevinskog područja)	17,43
7.	UPU Žrnovnica 3. (Izgrađeni i neizgrađeni dio građevinskog područja)	14,94
8.	UPU Amižići (Žrnovnica 4.) (Izgrađeni i neizgrađeni dio građevinskog područja)	1,86

9.	DPU Mijanovići (Mihanovići) (Žrnovnica 5.) (Izgrađeni dio građevinskog područja)	0,51
10.	DPU Lolići (Gornje Sitno 1.) (Izgrađeni dio građevinskog područja)	0,56
11.	UPU rekreacijska zona Rudine (Gornje Sitno 2.)	1,23
12.	UPU Gornje Sitno 3. (Izgrađeni i neizgrađeni dio građevinskog područja)	27,55
13.	UPU kod crkve sv. Luke (Gornje Sitno 4.)	3,73
14.	UPU Sirotkovići (Gornje Sitno 5.) (Izgrađeni dio građevinskog područja)	0,60
15.	DPU Dvori (Donje Sitno 1.) (Izgrađeni dio građevinskog područja)	0,36
16.	UPU Dračevica (Donje Sitno 2.) (Izgrađeni i neizgrađeni dio građevinskog područja)	1,88
17.	UPU Donje Sitno 3. (Izgrađeni i neizgrađeni dio građevinskog područja, R6, groblje)	15,95
18.	UPU područja Spaija (Donje Sitno 4.) (Izgrađeni dio građevinskog područja)	0,38
19.	UPU kamenolom Srinjine (Srinjine 1.)	22,36
20.	UPU Srinjine 2. (Izgrađeni i neizgrađeni dio građevinskog područja)	9,60
21.	UPU Srinjine 3. (Izgrađeni i neizgrađeni dio građevinskog područja)	15,25
22.	UPU Mužinići (Srinjine 4.) (Izgrađeni dio građevinskog područja)	1,36
23.	UPU Srinjine 5. (Izgrađeni i neizgrađeni dio građevinskog područja)	8,52
Ukupna površina:		193,79

*radni nazivi koji mogu biti izmijenjeni Odlukom o izradi UPU-a

Popis planova užeg područja čija je izrada propisana aktualnim ID PPUG-a:

Br.	Naziv*	Površina cca (ha)
1.	UPU dijela naselja na zapadu Supetarske uvale – Slatine 4	8,7
2.	UPU dijela naselja na istoku Supetarske uvale – Slatine 5	8,3
3.	UPU turističke zone unutar naselja Slatine	14,72
4.	UPU Korešnica 1	13,6
5.	UPU poslovne zone na području bivšeg kamenoloma Perun	4,3
6.	UPU središnjeg dijela naselja Žrnovnica	28,95
7.	UPU sjevernog dijela naselja Žrnovnica	15,0
8.	UPU sportsko rekreacijske zone Rudine	1,2
9.	UPU sportsko-rekreacijske zone Gabrići	0,9
10.	UPU naselja Gornje Sitno	28,5
11.	UPU zone javne i društvene namjene u naselju Gornje Sitno	4,3
12.	UPU naselja Donje Sitno	15,8
13.	UPU izdvojenog dijela naselja Donje Sitno	5,1
14.	UPU poslovne zone na području bivšeg kamenoloma Srinjine	22,4
15.	UPU sjevernog dijela naselja Srinjine	23,48
16.	UPU središnjeg dijela naselja Srinjine	27,18
17.	UPU jugoistočnog dijela naselja Srinjine	8,5
18.	UPU sjeveroistočnog dijela naselja Žrnovnica s Amižićima	8,56
Ukupna površina:		239,49
	UPU Park-šume Marjan (u obuhvatu GUP-a)	295,11

*radni nazivi koji mogu biti izmijenjeni Odlukom o izradi UPU-a

Popis planova užeg područja čija je izrada propisana važećim GUP-om, a koji do izrade ovog Izvješća nisu doneseni:

Br.	Naziv*	Površina cca (ha)
1.	UPU Bene	3,09
2.	UPU uvala Kašjuni	9,24
3.	UPU kompleksa Vila Dalmacija	8,30
4.	UPU priobalnog područja Kaštelet, Zvončac i Sustipan	16,39
5.	UPU stambene jedinice Meje unutar obuhvata je planiran DPU javnih sadržaja područja između Galerije Meštrović i muzeja HAS-a	41,30
6.	UPU Gradska luka - zapadna obala Gradski projekt 1. Gradska luka –zapadna obala	9,59
7.	UPU Gradska luka - istočna obala Gradski projekt 2. Gradska luka – istočna obala	17,60
8.	UPU područja Varoš	23,54
9.	UPU povijesne jezgre grada Splita	21,10
10.	UPU područja Špinut jug i lučice Špinut	28,01
11.	UPU Poljud Gradski projekt 8. Poljud	34,16
12.	UPU Špinut unutar obuhvata je planiran DPU Spinut (crkva)	26,56
13.	UPU Glavičine	23,92
14.	UPU Brodogradilište Split	62,44
15.	UPU Lovret –Table	19,81
16.	UPU područja Dobri	10,11
17.	UPU dijela područja Bol - zapadni dio	9,07
18.	UPU dijela područja između Vukovarske ulice i Mažuranićevog šetališta	10,06
19.	UPU područja Manuš	15,90
20.	UPU područja Lučac-Gripe unutar obuhvata je planiran DPU Bačvarija (P4) – 0,24 ha	20,53
21.	UPU istočnog dijela Lučca i sjevernog dijela Bačvica	21,24
22.	UPU područja Bačvice - Firule	36,78
23.	UPU područja Stinice-Pijat-Kopilica UPU je dio područja obuhvata gradskog projekta 6. Kopilica – zona b. i c.	91,34
24.	UPU Sjeverna luka	33,17
25.	UPU Bilice sjever	25,42
26.	UPU Dujmovača –Smokovik istok	16,74
27.	UPU Visoka	47,38
28.	UPU područja bolnice Firule	11,25
29.	DPU Trstenička uvala	14,10
30.	UPU Pazdigrad	23,50
31.	DPU Duilovo-sjever	11,07
32.	DPU Duilovo-jug 1 Gradski projekt 7. Duilovo	19,07

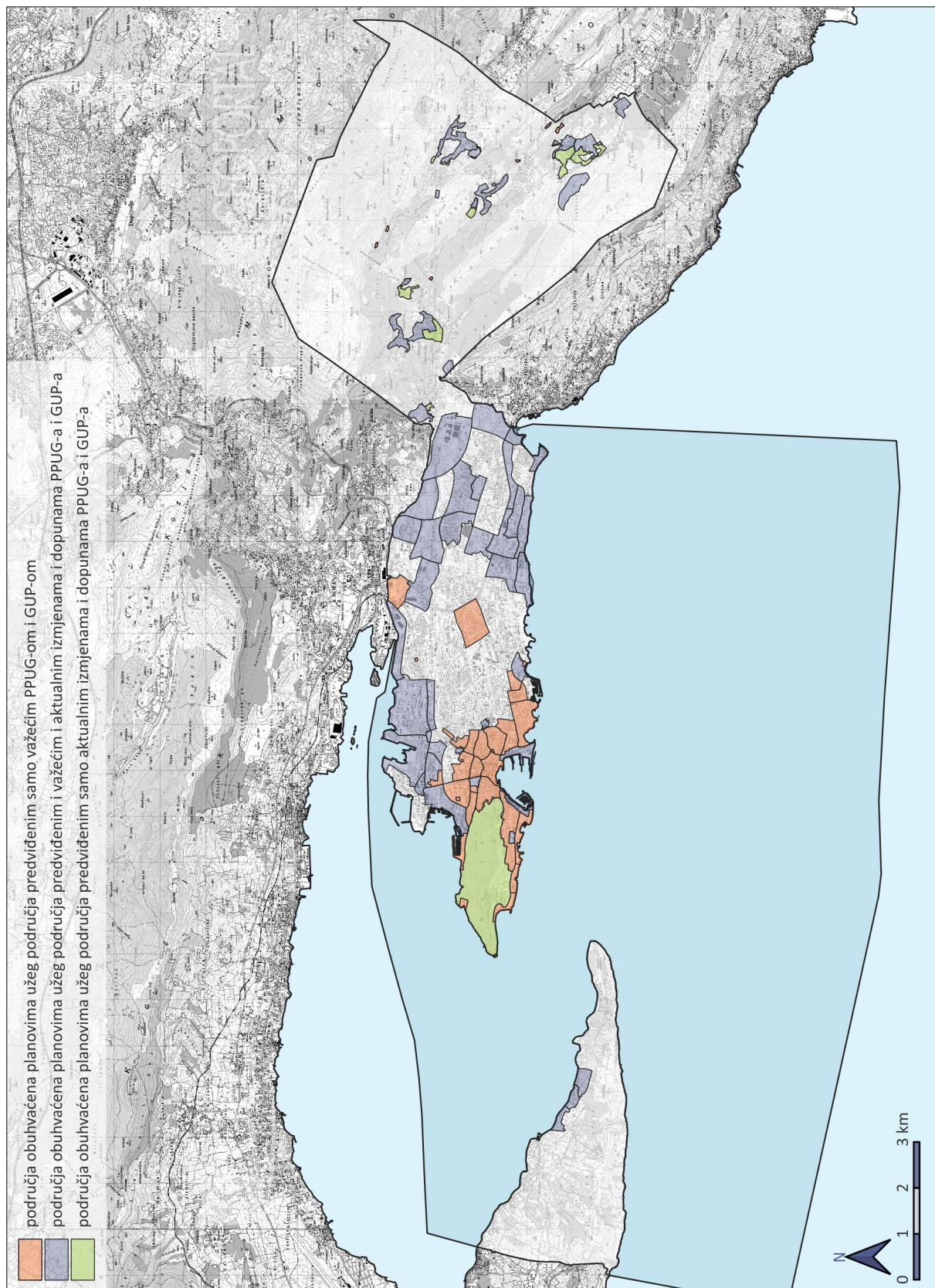
33.	DPU Duilovo-jug 2 Gradski projekt 7. Duilovo	11,36
34.	UPU Orišac, južno od Bračke ulice Područje arheološke baštine - područje arheoloških nalaza	25,85
35.	UPU poslovne zone Duilovo	15,14
36.	UPU područja Orišac - Duilovo, sjeverno od Bračke ulice	24,21
37.	UPU Stobreč - Draga	13,93
38.	UPU Stobreč - Blato	9,03
39.	UPU povijesne jezgre Stobreča	9,53
40.	UPU područja kampa i NK Primorac u Stobreču	8,93
41.	UPU Mostine, Stoci i Smokovik Područje arheološke baštine - prostor uz nadzemne dijelove akvedukta	31,18
42.	UPU Dračevac istok	29,23
43.	UPU Karepovac zapad	22,56
44.	UPU Turnovac	26,38
45.	UPU područja Kile	33,90
46.	UPU Karepovac - sjever Gradski projekt 8. Karepovac	41,39
47.	UPU TTTS	91,15
48.	UPU područja Pod kamen Ruralna cjelina Kamen	52,77
49.	DPU za sadržaje dijela Brda-centar	0,37
50.	DPU javnih sadržaja područja između Galerije Meštrović i muzeja HAS-a Unutar obuhvata UPU-a stambene jedinice Meje	2,88
51.	DPU Stari Hajdukov plac Gradski projekt broj 4.	6,36
52.	DPU područja sjeverno od raskrižja Ulice Zrinjsko Frankopanske i Puta Supavla	7,53
53.	DPU područja sjeverozapadno od raskrižja ulica Puta Supavla i Puta Stinica	2,15
54.	DPU raskrižja Gundulićeve ulice i Domovinskog rata pojedinačni zahvat (P15)	1,84
55.	DPU Bačvarija pojedinačni zahvat (P4) unutar obuhvata UPU-a područja Lučac – Gripe	0,29
56.	DPU Sportski centar istok Gradski projekt broj 11.	11,93
57.	DPU Spinut (crkva)	0,62
58.	DPU Gripe (dvorana)	2,64
59.	DPU Parka mladeži Gradski projekt broj 5. Brodarica	11,21
60.	DPU područja Kopilica UPU je dio područja obuhvata gradskog projekta 6. Kopilica – zona a.	16,41
61.	DPU istočno od bolnice Firule	7,93
62.	DPU Lovrinac	20,69
63.	DPU poslovne zone na jugozapadu Sirobuje	4,76
Ukupna površina:		1305,93

*radni nazivi koji mogu biti izmijenjeni Odlukom o izradi UPU-a

Popis planova užeg područja čija je izrada propisana aktualnim ID GUP-a:

Br.	Naziv*	Površina cca (ha)
1.	UPU gradski projekt Meje	2,88
2.	UPU gradski projekt Zapadna obala	10,88
3.	UPU gradski projekt Istočna obala	20,20
4.	UPU gradski projekt Poljud	42,35
5.	UPU gradski projekt Hajdukov plac	4,24
6.	UPU križanje Puta Supavla i Zrinsko-Frankopanske	7,16
7.	UPU Turska kula sa kontaktnim područjem	18,44
8.	UPU Brodogradilište	63,23
9.	UPU gradski projekt Brodarica	11,21
10.	UPU križanje Gundulićeve i Domovinskog rata	1,81
11.	UPU pojedinačni zahvat Gripe (7)	2,33
12.	UPU križanje Put Supavla, Hercegovačke i Stinica	2,15
13.	UPU gradski projekt Kopilica - zone a i b	91,95
14.	UPU gradski projekt Kopilica - zona c	16,41
15.	UPU područja Trstenik	13,60
16.	UPU Sjeverna luka	33,15
17.	UPU Mostine	48,83
18.	UPU Dračevac 2	29,22
19.	UPU Harakovac - područje između Mostina i Karepovca	48,60
20.	UPU Kila	34,22
21.	UPU proširenja groblja Lovrinac	26,97
22.	UPU prostora Žnjana 2	34,56
23.	UPU gradskog projekta Duilovo	30,14
24.	UPU poslovne te javne i društvene namjene - istočno od Puta Duilova	33,73
25.	UPU gradskog projekta Karepovac	41,39
26.	UPU zapadnog dijela područja Kamen	52,77
27.	UPU sportsko rekreacijskog centra Istok	11,93
28.	UPU zona mješovite namjene Orišac	24,40
29.	UPU turističke zone i obalnog područja Orišac	25,50
30.	UPU TTTS	91,27
31.	UPU sjevernog dijela Stobreča	22,95
32.	UPU golf i značajni krajobraz toka rijeke Žrnovnice	41,75
33.	UPU kampa Stobreč	10,59
34.	UPU povijesne jezgre Stobreča	9,34
Ukupna površina:		960,15

*radni nazivi koji mogu biti izmijenjeni Odlukom o izradi UPU-a

Slika 89: Planovi užeg područja predviđeni važećim PPUG-om i GUP-m, kao i oni predviđeni njihovim aktualnim izmjenama i dopunama

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Splita (SG GS 31/05, 38/20) i njegove aktualne izmjene i dopune, Generalni urbanistički plan Splita (SG GS 1/06, 15/07, 3/08, 3/12, 32/13, 52/13, 41/14, 55/14-pročišćeni tekst) i njegove aktualne izmjene i dopune, grafička obrada autor

IV.3. PREPORUKE MJERA I AKTIVNOSTI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA

Polazeći od potreba održivog prostornog razvoja definiranih u poglavlju IV.1.1., izazova prepoznatih u poglavlju IV.1.5., zaključaka iz poglavlja III.4.6., te smjernica za izradu prostornih planova nove generacije navedenih u poglavlju IV.2.3., u nastavku se iznose preporuke i mogući smjerovi za unaprjeđenje stanja u prostoru Grada Splita.

Jačanje sustava prostornog planiranja:

- Reafirmirati obvezu donošenja UPU-a u zonama s izraženim razvojnim pritiscima, čime se vraća logika da plan prethodi gradnji.
- Uvesti jasnu zakonsku zabranu izdavanja dozvola u neuređenim građevinskim područjima.
- Osigurati stabilniji zakonodavni okvir prostornog uređenja te sustavno i pravovremeno uključivati stručnjake (zavode za prostorno uređenje, Hrvatsku komoru arhitekata, fakultete i dr.) u izradu temeljnih zakona koji definiraju čitav sustav.
- Propisati jasne rokove i kriterije u postupcima davanja suglasnosti i očitovanja nadležnih tijela.
- Uspostaviti specijalizirana stručna tijela, savjetodavna vijeća ili sl. unutar pravosudnog sustava za rješavanje prostorno-urbanističkih sporova, s ciljem ubrzanja postupaka i ujednačavanja pravne prakse.
- Omogućiti veću fleksibilnost prilikom transformacije („digitalizacije“) prostornih planova.

Stambena politika i priuštivost

- Razviti porezne instrumente koji destimuliraju prazne stanove i kratkoročne najmove.
- Razviti gradski model priuštivog stanovanja unutar okvira budućeg državnog zakona, s ciljem pronalaženja najefikasnijih rješenja za dostupno stanovanje u skladu s propisima koje će država utvrditi.
- Uskladiti priuštive stambene politike s konceptom planske transformacije zona urbane preobrazbe (uglavnom bivših industrijskih) te predimenzioniranih planiranih mono-funkcionalnih turističkih zona, omogućujući ograničene prenamjene kroz modele mješovitog razvoja s javnim sadržajima i zelenim površinama, a ne isključivo u stambenu namjenu.
- Sustavno obnavljati postojeći stambeni fond (energetski i konstruktivno).

Komunalna i prometna infrastruktura:

- Izraditi sveobuhvatnu prometnu studiju Splita koja uključuje: posljedice novog mosta preko Kaštelanskog zaljeva, optimizaciju čvorišta, sigurnost, te razvoj aktivne mobilnosti po uzoru na SUMP, odnosno u najvećoj mogućoj mjeri uvažavajući njegove zaključke i preporuke.
- Ubrzati realizaciju javnih prometnica kroz unapređenje zakonodavnog okvira (pojednostavljenje postupaka i ubrzane procedure neovisno o rangu cesta), definiranje lokacijske dozvole kao preduvjeta za parcelaciju i izvlaštenje uz pravične naknade, reformu postupka izvlaštenja s izjednačavanjem uvjeta za državne i gradske ceste, te pojednostavljenje katastarsko–zemljišnoknjižnih postupaka uz jačanje međuresorne suradnje i uklanjanje administrativnih prepreka.
- Razviti integrirani koncept parkirališne infrastrukture koji osigurava strateški i koordinirani pristup parkiranju u urbanom području.
- Unaprijediti javni prijevoz, (npr. povećanjem frekvencije autobusnih linija, uvođenjem prioriteta traka i organizacijom brzog i učinkovitog presjedanja); osigurati aktivno uključivanje HŽ-a u planiranje i unapređenje željezničke infrastrukture te dobivanje konkretnih planova u kontekstu ključnih gradskih projekata i povezivanja s aerodromom; istražiti potencijal morskih linija za dužobalno povezivanje.

- Razvijati mrežu biciklističkih i pješačkih koridora povezanih s čvorištima javnog prijevoza.
- U području otpada – povećati učinkovitost i stopu odvajanja kroz poticaje, kontrolu i odgovarajuće sankcije za nepoštivanje propisa.
- Ujednačiti dostupnost osnovnih komunalnih usluga u cijelom gradu.

Javni prostori i društvena infrastruktura:

- Sustavno planirati mrežu škola i vrtića te novih sportskih i rekreacijskih sadržaja, osobito na istočnom dijelu grada.
- Uspostaviti gradski program razvoja zelenih površina i rekreacijskih sadržaja, u skladu sa stručnom podlogom zelene infrastrukture.
- Ulagati u multifunkcionalne društvene i kulturne prostore unutar pješačkog dosega stanovnika kvarta/kotara.
- Potaknuti razvoj domova za starije osobe kroz koordinaciju s nadležnom županijom, osiguravajući prostorne i programske uvjete u skladu s potrebama lokalne zajednice.
- Uvesti urbanu komasaciju i reformu postupaka izvlaštenja radi ubrzanja projekata javnog interesa.

Klimatska otpornost i energetska učinkovitost:

- Očuvati postojeće vrijedne zelene površine, osiguravajući njihovu beskompromisnu zaštitu.
- Uvesti zelenu infrastrukturu kao obvezni sloj u PPUG/GUP – kartografski razrađenu mrežu s prioritetima i tehničkim standardima, te je sustavno implementirati.
- Preispitati postojeći GCAP (Green City Action Plan) i, po potrebi, dopuniti ga dodatnim studijama, kako bi se osigurao sveobuhvatan lokalni akcijski plan prilagodbe klimatskim promjenama, te omogućiti konkretnu provedbu planiranih mjera temeljem postojećih i dopunjenih analiza.
- Definirati i provoditi mjere prilagodbe klimatskim promjenama u obalnom području.

Digitalizacija, upravljanje i nadležnosti:

- Optimizirati i nadograditi postojeći GIS Portal Grada Splita, koji već predstavlja značajan iskorak u dostupnosti informacija, nadogradnjom dodatnim slojevima i podacima korisnim za stručne službe i, selektivno, za javnost, radi efikasnijeg upravljanja i bolje informiranosti.
- Razviti interaktivne alate za praćenje provedbe planova i investicija.
- Povezati gradske, županijske i državne baze podataka.
- Osigurati koordinaciju i podjelu nadležnosti u planiranju obalnog područja, sukladno zakonskim obvezama za pomorsko dobro, uz razmatranje mogućnosti proširenja nadležnosti velikih gradova kako bi samostalno upravljali vlastitom obalom.

S obzirom na to da Izvješće o stanju u prostoru obuhvaća širok raspon sektora i razvojnih trendova koji neposredno ili posredno utječu na prostorni razvoj, predložene mjere i aktivnosti u ovom poglavlju velikim dijelom pretpostavljaju koordinirano djelovanje više institucija na različitim razinama – od lokalne i regionalne samouprave, preko nadležnih državnih resora, do javnih poduzeća i drugih dionika. Provedba preporuka često zahtijeva i prilagodbu postojećeg zakonodavnog okvira, budući da se pojedina pitanja prostornog razvoja dotiču sektorskih propisa iz područja prometa, zaštite okoliša, turizma ili upravljanja pomorskim dobrom. Time se jasno ukazuje na složenost sustava u kojem se isprepliću različite nadležnosti, interesi i regulatorni mehanizmi, što proces realizacije čini dugotrajnijim i zahtjevnijim. Stoga se u nastavku izdvajaju prioriteta preporuke i aktivnosti usmjerene prvenstveno na uži sektor prostornog planiranja, odnosno na domenu u kojoj Grad ima nadležnosti i mogućnost stvarnog utjecaja.

IV.4. PRIJEDLOG PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

- Analiza važećih prostornih planova užeg područja prema sljedećim kriterijima: usklađenost tekstualnog i grafičkog dijela, usklađenost sa stanjem na terenu, stupanj realizacije planskih rješenja, usklađenost s GUP-om, PPUG-om, PPSDŽ-om i Zakonom, provjera inicijativa za izmjenu i dopunu plana s analizom opravdanosti zahtjeva, analiza potrebnih izmjena i dopuna u svrhu transformacije u sustav e-Planovi.
- Provedba anketnog urbanističkog natječaja za gradski projekt Kopilica
- Provedba anketnog urbanističkog natječaja za gradski projekt Duilovo
- Provedba urbanističkog natječaja za gradski projekt Poljud
- Provedba urbanističkog natječaja za gradski projekt Stari Hajdukov plac
- Izmjene i dopune GUP-a i PPUG-a u svrhu transformacije i usklađenja s urbanističkim rješenjima temeljem provedenih anketnih urbanističkih natječaja za gradske projekte Kopilica i Duilovo, uz paralelnu izradu UPU-a za gradske projekte Kopilica i Duilovo
- Izrada UPU-a gradskog projekta Poljud
- Izrada UPU-a gradskog projekta Stari Hajdukov plac
- Izrada UPU-a gradska luka – istočna obala
- Izrada UPU-a zona mješovite namjene Orišac i UPU-a sjevernog dijela Stobreča (prijedlozi obuhvata prikazani u aktualnim ID GUP-a)
- Izrada stručnih podloga za „novi“ PPUG i GUP (prometna studija, studija smjerova gospodarskog razvoja, zelena infrastruktura, razvoj turizma, obalnog područja i krajobrazna osnova, te po potrebi i druge):
U narednom izvještajnom razdoblju potrebno je osigurati izradu navedenih stručnih podloga (iz poglavlja IV.2.3. i eventualno dodatnih) kako bi se s izradom prostornih planova nove generacije moglo realno započeti u razdoblju 2028.–2031. Prostorni planovi nove generacije ne smiju se tretirati kao radikalni „reset“ postojećih dokumenata, već kao sveobuhvatna, integrirana i suvremena revizija, utemeljena na relevantnim stručnim analizama i podacima. Ključno je osigurati da njihova izrada ne bude svedena na prenamjene radi rentijerstva i profitnih investicija u nekretnine, već da usmjeri prostorni razvoj prema javnom interesu, s naglaskom na stvaranje grada koji osigurava kvalitetne uvjete života za sve svoje stanovnike.

Među prioritetne aktivnosti bilo bi opravdano, uz prethodno navedene, uvrstiti izradu urbanističkih planova uređenja (UPU) koji obuhvaćaju neuređena građevinska područja uz Vukovarsku ulicu, Put Kamena i Put Mostina, odnosno uz dionice navedenih planiranih prometnica koje su u kolovozu 2025. godine prekategoriizirane u državne ceste. Također je preporučljivo uključiti izradu izmjena i dopuna prostornih planova užeg područja za koje je tijekom proteklih godina zaprimljen najveći broj inicijativa za izmjene i dopune.

Dio navedenih prioriteta aktivnosti se podudara s ciljevima i smjernicama dokumenta pod nazivom „Urbanističke politike Grada Splita“ za razdoblje 2021.–2026. (naknadno dorađen do 2030. godine), koji su krajem 2021. godine izradile stručne službe Grada Splita te javno predstavile u siječnju 2022. godine.

Ključni elementi Urbanističke politike uključuju:

- izmjene i dopune PPUG-a i GUP-a (odluke o izradi iz rujna 2021.),
- ponovno uspostavljanje rada *Javne ustanove Zavoda za prostorno uređenje*,
- provedbu urbanističkih natječaja za gradske projekte (Istočna obala, Kopilica, Stari Hajdukov plac, Poljud, Duilovo, Brodarica),
- analizu važećih prostornih planova užeg područja,
- izradu stručnih studija kao podloga za nove prostorne planove te konačno izradu novog PPUG-a i GUP-a.

Iako dinamika realizacije navedenih aktivnosti nije tekla planiranom brzinom, može se zaključiti da ovako postavljen dokument čini kvalitetnu osnovu za osiguranje kontinuiteta u provedbi prostornih i urbanističkih aktivnosti, s temeljnom orijentacijom na javni interes, kvalitetu života građana i održivo upravljanje prostorom.

V. IZVORI PODATAKA

Podatci javnopravnih tijela i drugih pravnih osoba s javnim ovlastima dostavljeni za potrebe izrade Izvješća:

EVN Croatia Plin d.o.o.
Grad Split, Upravni odjel za urbanizam
HAKOM – Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti
HOPS – Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d.
Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo
Hrvatske šume
Hrvatske vode
HŽ Infrastruktura d.o.o.
Ministarstvo kulture i medija, Područni konzervatorski ured Split
Plinacro d.o.o.
Splitsko-dalmatinska županija, Upravni odjel za turizam, pomorstvo i promet
Vodovod i kanalizacija d.o.o. Split

Javno dostupni podatci javnopravnih tijela i drugih pravnih osoba s javnim ovlastima:

Agencija za znanost i visoko obrazovanje: <https://www.azvo.hr/analize-i-mediji/statistike-2/>
Čistoća d.o.o. Split: <https://www.cistoca-split.hr/>
Državna geodetska uprava - Geoportal: <https://geoportal.dgu.hr/#/menu/podaci-i-servisi>
Državni zavod za statistiku: <https://podaci.dzs.hr/hr/> i
<https://web.dzs.hr/PxWeb/pxweb/hr/>
Grad Split: <https://split.hr/>
Grad Split – GIS Portal: <https://split-gisportal.gdi.net/portal/apps/sites/#/grad-split-hub-1-1>
Grad Split – Gradimo garaže: <https://split.hr/projekti-grada-splita/gradimo-garaze>
Hrvatska gospodarska komora – Digitalna komora: <https://digitalnakomora.hr/home>
Hrvatske ceste - Geoportal: <https://geoportal.hrvatske-cesta.hr/gis>
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje: <https://www.mirovinsko.hr/hr/statistika/3759>
Lučka uprava Split: <https://portsplit.hr/> i <https://portsplit.hr/luka-split/statistike/>
Lučka uprava Splitsko-dalmatinske županije: <https://www.lusdz.hr/>
Ministarstvo gospodarstva – Obrtni registar: <https://pretrazivac-obrta.gov.hr/pretraga>
Ministarstvo kulture i medija – Registar kulturnih dobara RH: <https://registar.kulturnadobra.hr/#/>
Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije – Evidencija pravnih osoba Katoličke Crkve u RH: <https://registri-npo-mpu.gov.hr/#!pravneOsobeKC>
Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije – Evidencija vjerskih zajednica u RH: <https://registri-npo-mpu.gov.hr/#!vjerske-zajednice>
Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije – Registar udruga RH: <https://registri-npo-mpu.gov.hr/#!udruga>
Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine – eDozvola: <https://dozvola.mgipu.hr/>
Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine – eKatalog: <https://katalog.mgipu.hr/>
Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine – Informacijski sustav prostornog uređenja: <https://ispu.mgipu.hr/#/>
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije – Registar otoka: <https://registar-otoka.gov.hr/>
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije: <https://razvoj.gov.hr/>

Ministarstvo turizma i sporta: <https://mint.gov.hr/pristup-informacijama/kategorizacija-11512/arhiva-11516/11516>

Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije – Hrvatska agencija za okoliš i prirodu – Bioportal: <https://www.bioportal.hr/gis/>

Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije – Kakvoća mora za kupanje u Republici Hrvatskoj: <https://vrtlac.izor.hr/kakvoca/>

Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije – Pokrov i namjena korištenja zemljišta CORINE Land Cover (CLCCro): <http://corine.haop.hr>

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih – Informacijski sustav visokih učilišta: <https://www.isvu.hr/visokaucilista/hr/pocetna>

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih – Informacijski sustav znanosti RH: <https://www.croris.hr/>

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih – Školski e-rudnik: <https://mzom.gov.hr/ser-skolski-e-rudnik-3419/3419>

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih – Ustanove iz sustava znanosti: http://mzos.hr/dbApp/pregled.aspx?appName=ustanove_Z

Narodne novine: <https://narodne-novine.nn.hr/>

Povjerenik za informiranje – Otvoreni podaci: <https://tjv.pristupinfo.hr/>

Splitsko-dalmatinska županija: <https://www.dalmacija.hr/sluzbeni-glasnik> i <https://www.dalmacija.hr/dokumenti?EntryId=5109>

Splitsko-dalmatinska županija – Informacijski sustav pomorskog dobra (Pomorsko je dobro!): <https://adria-gis.com/pupd/>

Vodovod i kanalizacija Split: <https://www.vik-split.hr/projekti/aglomeracija-split-solin>

Prostorno-planska dokumentacija:

Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije (Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije 1/03, 8/04-stavljanje izvan snage odredbe, 5/05-usklađenje s Uredbom o ZOP-u, 5/06-ispravak usklađenja s Uredbom o ZOP-u, 13/07, 9/13, 147/15-rješenja o ispravcima grešaka i 154/21)

Prostorni plan uređenja Grada Splita (SG GS 31/05, 38/20)

Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Splita (Odluka o izradi: SG GS 44/21, 92/23, 11/24)
Generalni urbanistički plan Splita (SG GS 1/06, 15/07, 3/08, 3/12, 32/13, 52/13, 41/14, 55/14-pročišćeni tekst)

Izmjene i dopune Generalnog urbanističkog plana Splita (Odluka o izradi: SG GS 44/21, 92/23, 11/24)

Strategije, studije i sektorski dokumenti:

Analiza prometne mreže na području obuhvata GUP-a Splita (Urbi & Archi, 2023.)

Nacionalni plan stambene politike Republike Hrvatske do 2030. (Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, 2025.)

Masterplan prometnog razvoja funkcionalne regije Srednja Dalmacija (Trames, 2023.)

Odluka o nerazvrstanim cestama na području grada Splita (SG GS 07/20, 15/22)

Plan održive urbane mobilnosti Grada Splita do 2030. godine (SUMP) (Sveučilište u Zagrebu: Fakultet prometnih znanosti i Zavod za prometno planiranje, 2020.)

Prostorno-prometna studija šireg područja Grada Splita (IGH, 2011.)

Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama na području Splitsko-dalmatinske županije (SAFEGE d.o.o., 2015.)

Statistički podaci o ostvarenom turističkom prometu na području Grada Splita od 2013. do 2023. (Turistička zajednica Grada Splita)

Strategija razvoja grada Splita do 2030. godine, Prilog 1: Cjelovita analiza stanja (Sveučilište u Splitu i Prometni fakultet Zagreb, 2023.)

Strategija razvoja urbane aglomeracije Split za razdoblje do kraja 2027. godine (Urbanex, 2023.)

Strateški okvir za uvođenje cjelodnevne nastave (Radni dokument – V 1.3) (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2020.)

Studija procjene opasnosti i rizika od poplava uslijed jakih oborina i djelovanja mora na pilot područjima u Hrvatskoj (projekt STREAM), Knjiga 1: Analiza oborina na pilot područjima, Knjiga 2: Procjena opasnosti i rizika od poplava uslijed jakih oborina na pilot područjima (Sveučilište u Rijeci, Građevinski fakultet, Vodoprivredno-projektni biro i Državni hidrometeorološki zavod, 2022.)

Studija turističkog nosivog kapaciteta grada Splita (Institut za turizam, 2022.)

Studija upravljanja rizicima od poplava mora (VEPAR), Završno izvješće (Sveučilište u Zagrebu, Građevinski fakultet, Zavod za hidrotehniku, 2022.)

Izvješća o radu ustanova, programi rada ustanova, programi javnih potreba i slično:

Godišnje izvješće poslovanja za 2020.god. (Split Parking d.o.o., 2021.)

Godišnje izvješće poslovanja za 2021.god. (Split Parking d.o.o., 2022.)

Godišnje izvješće poslovanja za 2022.god. (Split Parking d.o.o., 2023.)

Godišnje izvješće poslovanja za 2023.god. (Split Parking d.o.o., 2024.)

Godišnji program rada za 2024. godinu JU Zavod za prostorno uređenje Grada Splita

Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom Grada Splita za 2023. godinu (SG GS 47/24.)

Izvješće o radu 2020. Gradska knjižnica Marka Marulića Split

Izvješće o radu 2021. Gradska knjižnica Marka Marulića Split

Izvješće o radu 2022. Gradska knjižnica Marka Marulića Split

Izvješće o radu Gradske knjižnice Marka Marulića Split za 2023.

Izvješće o radu Doma zdravlja Splitsko-dalmatinske županije za 2020. godinu

Izvješće o radu Doma zdravlja Splitsko-dalmatinske županije za 2022. godinu

Izvješće o radu Doma zdravlja Splitsko-dalmatinske županije za 2023. godinu

Izvješće o radu Ljekarne Splitsko-dalmatinske županije za 2023. godinu

Izvješće Rad bolnica u Hrvatskoj 2020. godine (Hrvatsko zavod za javno zdravstvo, 2021.)

Izvješće Rad bolnica u Hrvatskoj 2021. godine (Hrvatsko zavod za javno zdravstvo, 2022.)

Izvješće Rad bolnica u Hrvatskoj 2022. godine (Hrvatsko zavod za javno zdravstvo, 2023.)

Izvješće Rad bolnica u Hrvatskoj 2023. godine (Hrvatsko zavod za javno zdravstvo, 2024.)

Osnovni financijski rezultati poduzetnika u Splitsko-dalmatinskoj županiji u 2021. godini (FINA)

Osnovni financijski rezultati poduzetnika u Splitsko-dalmatinskoj županiji u 2022. godini (FINA)

Osnovni financijski rezultati poduzetnika u Splitsko-dalmatinskoj županiji u 2023. godini (FINA)

Program građenja komunalne infrastrukture u 2019. Godini (SG GS 56/18)

Program građenja komunalne infrastrukture u 2020. godini (SG GS 69/19)

Program građenja komunalne infrastrukture u 2021. godini (SG GS 71/20)

Program građenja komunalne infrastrukture u 2022. godinu s projekcijama za 2023. i 2024. godinu (SG GS 68/21)

Program građenja komunalne infrastrukture u 2023. godinu s projekcijama za 2024. i 2025. godinu (SG GS 79/22)

Program građenja komunalne infrastrukture u 2024. godinu s projekcijama za 2025. i 2026. godinu (SG GS 91/23)

Program javnih potreba socijalne skrbi, zdravstvene zaštite i demografije Grada Splita za 2020. godinu s projekcijama za 2021. i 2022. godinu (SG GS 69/19)

Program javnih potreba socijalne skrbi, zdravstvene zaštite i demografije Grada Splita za 2021. godinu s projekcijama za 2022. i 2023. godinu (SG GS 71/20)

Program javnih potreba socijalne skrbi, zdravstvene zaštite i demografije Grada Splita za 2022. godinu s projekcijama za 2023. i 2024. godinu (SG GS 68/21)

Program javnih potreba socijalne skrbi, zdravstvene zaštite i demografije Grada Splita za 2023. godinu s projekcijama za 2024. i 2025. godinu (SG GS 79/22)

Program javnih potreba u kulturi Grada Splita za 2020. godinu s projekcijama za 2021. i 2022. godinu (SG GS 69/19)

Program javnih potreba u kulturi Grada Splita za 2021. godinu s projekcijama za 2022. i 2023. godinu (SG GS 71/20)

Program javnih potreba u kulturi Grada Splita za 2022. godinu (SG GS 68/21)

Program javnih potreba u kulturi Grada Splita za 2023. godinu (SG GS 79/22)

Program javnih potreba u obrazovanju i tehničkoj kulturi Grada Splita za 2020. godinu (SG GS 69/19)

Program javnih potreba u obrazovanju i tehničkoj kulturi Grada Splita za 2021. godinu (SG GS 71/20)

Program javnih potreba u obrazovanju i tehničkoj kulturi Grada Splita za 2022. godinu (SG GS 68/21)

Program javnih potreba u obrazovanju i tehničkoj kulturi Grada Splita za 2023. godinu (SG GS 79/22)

Program javnih potreba u obrazovanju i tehničkoj kulturi Grada Splita za 2024. godinu (SG GS 91/23)

Program javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju Grada Splita za 2020. godinu s projekcijama za 2021. i 2022. godinu (SG GS 69/19)

Program javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju Grada Splita za 2021. godinu s projekcijama za 2022. i 2023. godinu (SG GS 71/20)

Program javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju Grada Splita za 2022. godinu (SG GS 68/21)

Program javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju Grada Splita za 2023. godinu (SG GS 79/22)

Program javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju Grada Splita za 2024. godinu (SG GS 91/23)

Internet izvori:

Financijska agencija - FINA: <https://www.fina.hr/>

<https://infobiz.fina.hr/>

Hrvatska javnobilježnička komora: <https://www.hjk.hr/uredi>

Hrvatska odvjetnička komora: https://www.hok-cba.hr/imenik/?order=field_grad&sort=asc

HŽ infrastruktura: <https://www.hzinfra.hr/vlakom-od-zracne-luke-do-splita/>

Implementacijom suvremene znanstveno-istraživačke infrastrukture na FGAG do pametne specijalizacije u zelenoj i energetske učinkovitoj gradnji: <https://www.infra-fgag.eu/>

Institut za turizam: <http://www.iztztg.hr/hr/itr/>

Javna ustanova Športski objekti Split: <https://jusos.hr/>

Katastar zelenila Grada Splita: <https://split-gisportal.gdi.net/portal/apps/webappviewer/index.html?id=995baf6d0a58457f8956fb96579e3918>

Obrtnička komora Splitsko-dalmatinske županije: <https://obrtnicka-komora-split.hr/>

Razvojna agencija Split – RaST: <https://agencija-rast.hr/>

Split parking: <https://www.splitparking.hr/>

Sudačka mreža: <http://www.sudacka-mreza.hr/sudovi.aspx?Search=&ShowID=dir145>

Sudovi Republike Hrvatske: <https://sudovi.hr/hr>

Sveučilišta u Splitu: <https://arhiva.unist.hr/znanost-i-inovacije/ured-za-projekte/projekti-sveucilista>

Udruženje obrtnika Split: <https://uo-split.hr/>

Splitsko-makarska nadbiskupija: <https://smn.hr/>

VI. PRILOZI

VI.1. POPIS SLIKA

Slika 1: Položaj Grada Splita u Splitsko-dalmatinskoj županiji	6
Slika 2: Teritorijalni obuhvat Urbane aglomeracije Split s prikazom susjednih jedinica lokalne samouprave	7
Slika 3: Položaj Grada Splita u odnosu na mrežu javnih cesta, mrežu plovni putova, mrežu željezničke pruge i položaj zračnih luka	8
Slika 4: CORINE pokrov i namjena korištenja zemljišta 2000. godine (gore) i 2018. godine (dolje)	10
Slika 5: Položaj mjesta uzorkovanja za ispitivanje kakvoće mora;	11
Slika 6: Rezultati ispitivanja kakvoće mora na splitskim plažama 2020. (lijevo) i 2021. godine (desno)	12
Slika 7: Rezultati ispitivanja kakvoće mora na splitskim plažama 2022. (lijevo) i 2023. godine (desno)	12
Slika 8: Prikaz područja plavljenja na obalnom području RH u GIS sučelju (raster 5 m × 5 m) pri pojavi ekstremnih razina mora i djelovanju valova, izračunat pomoću računalnih modela SCHISM (razina mora) i SWAN (valovi). Na karti su prikazani rezultati za četiri definirana scenarija budućih uvjeta: 1 (gore lijevo), 3 (gore desno), 4 (dolje lijevo) i 6 (dolje desno), pri valovima iz jugoistočnog (SE) sektora.	15
Slika 9: Karta zabilježenih poplava – katastar poplava i modelska reanaliza poplave iz prosinca 2020. godine - na pilot području Split	17
Slika 10: Trenutne 5-min i kumulativne količine oborine zabilježene 3.-4. prosinca 2020. godine na ombrografskoj postaji Split-Marjan	18
Slika 11: Zabilježena i modelirana poplava u Splitu iz prosinca 2020. godine (fotografije su preuzete iz više različitih Internet izvora) Izvor: Studija procjene opasnosti i rizika od poplava uslijed jakih oborina i djelovanja mora na pilot područjima u Hrvatskoj (projekt STREAM), Knjiga 2: Procjena opasnosti i rizika od poplava uslijed jakih oborina na pilot područjima	18
Slika 12: Karta opasnosti od poplava – razina opasnosti - za malu vjerojatnost na pilot području Split.	19
Slika 13: Prikaz gustoće naseljenosti po naseljima Grada Splita	23
Slika 14: Prikaz broja stanovnika po gradskim kotarima i naseljima Grada Splita	24
Slika 15: Prikaz gustoće naseljenosti po gradskim kotarima i naseljima Grada Splita	24
Slika 16: Prikaz razlike broja stanovnika / gustoće naseljenosti između popisa 2011. i 2021. godine, po gradskim kotarima i naseljima Grada Splita	26
Slika 17: Prikaz razlike broja stanovnika / gustoće naseljenosti između popisa 2001. i 2011. godine, po gradskim kotarima i naseljima Grada Splita	26
Slika 18: Izvod iz kartografskog prikaza 1. Korištenje i namjena prostora	40
Slika 19: Trodimenzionalni prikaz odabranih varijantnih rješenja: most/tunel preko Kaštelanskog zaljeva (gore) i tunel/most preko Solinskog bazena (dolje)	42
Slika 20: Pregledna situacija odabranih varijantnih rješenja	43
Slika 21: Simulacija prometnog opterećenja modelirane cestovne mreže prikazana prosječnim godišnjim dnevnim prometom (PGDP) - projekcija za 2025. godinu napravljena 2011. godine	43
Slika 22: Prikaz ishoda akata za građevine cestovne prometne infrastrukture na području Grada Splita i okolice (siva boja)	45
Slika 23: Kartografski prikaz 1. Korištenje i namjena površina	46
Slika 24: Naselja unutar administrativnog područja Grada Splita	47
Slika 25: Gradski kotarevi unutar naselja Split	47
Slika 26: Prostorno-funkcionalne cjeline Grada Splita	48
Slika 27: Prostorni raspored upravnih i pravosudnih tijela i ustanova na području Grada Splita	50

Slika 28: Prostorni raspored upravnih i pravosudnih tijela i ustanova na (užem) urbanom području Grada Splita	50
Slika 29: Prostorni raspored vrtića na području Grada Splita (s usporedbom s brojem stanovnika gradskog kotara/naselja)	53
Slika 30: Prostorni raspored vrtića na (užem) urbanom području Grada Splita, prema osnivaču vrtića	53
Slika 31: Prostorni raspored vrtića čiji je osnivač Grad Split na (užem) urbanom području Grada Splita	54
Slika 32: Prostorni raspored osnovnih škola na području Grada Splita (s usporedbom s brojem stanovnika gradskog kotara/ naselja)	55
Slika 33: Prostorni raspored osnovnih škola na (užem) urbanom području Grada Splita prema godini u kojoj postoji program produženog boravka	57
Slika 34: Prostorni raspored srednjih škola na području Grada Splita (s usporedbom s brojem stanovnika gradskog kotara/ naselja)	60
Slika 35: Prostorni raspored srednjih škola na (užem) urbanom području Grada Splita, prema tipu škole i osnivaču	60
Slika 36: Prostorni raspored fakulteta, veleučilišta i drugih znanstvenih institucija na području Grada Splita	62
Slika 37: Prostorni raspored zdravstvenih ustanova na području Grada Splita	64
Slika 38: Prostorni raspored ustanova socijalne skrbi prema osnivaču na području Grada Splita	68
Slika 39: Prostorni raspored ustanova kulture prema vrsti ustanove na području Grada Splita	70
Slika 40: Prostorni raspored javnih sportskih objekata prema upravitelju na području Grada Splita	71
Slika 41: Prostorni raspored župnih crkvi, samostana i ostalih važnijih crkvenih lokacija na području Grada Splita	75
Slika 42: Položaj objekata kolektivnog smještaja prema podvrsti i zonama ugostiteljsko-turističke namjene iz PPUG-a	91
Slika 43: Izgrađeni hoteli i hoteli u izgradnji u izvještajnom razdoblju na području Grada Splita s preklapom sa zonama ugostiteljsko-turističke namjene (T1-hotel i T3-kamp) u važećoj prostorno-planskoj dokumentaciji	91
Slika 44: Izgrađeni hoteli i hoteli u izgradnji u izvještajnom razdoblju na (užem) urbanom području Grada Splita s preklapom sa zonama ugostiteljsko-turističke namjene (T1-hotel i T3-kamp) u važećoj prostorno-planskoj dokumentaciji	91
Slika 45: Turističko zoniranje grada Splita	96
Slika 46: Prostorni raspored smještajnih kapaciteta na području grada Splita	97
Slika 47: Glavne uređene plaže na području Grada Splita	100
Slika 48: Nerazvrstane ceste na području Grada Splita u trenutku pisanja Izvješća	106
Slika 49: Grafički prikaz iz Odluke koja zamjenjuje urbanistički plan Splita i obalnog područja (Službeni glasnik Općine Split 13/68)	107
Slika 50: Grafički prikaz iz Odluke koja zamjenjuje urbanistički plan Splita i obalnog područja (Službeni glasnik Općine Split 13/68) s preklapom koridora (crvena boja) iz važećeg GUP-a na isti	107
Slika 51: Izgrađenost glavnih prometnih pravaca planiranih prostorno-planskom dokumentacijom, te realizirana gradnja nerazvrstanih cesta u izvještajnom razdoblju	107
Slika 52: Izgrađenost glavnih prometnih pravaca planiranih prostorno-planskom dokumentacijom, te realizirana gradnja nerazvrstanih cesta u izvještajnom razdoblju	108
Slika 53: Prikaz planiranih javnih garaža	111
Slika 54: Lokacije javnih parkirališta na području Grada Splita	113
Slika 55: Lokacije javnih garaža na području Grada Splita	113

Slika 56: Analiza javnog prijevoza: vremenska pokrivenost ovisno o intervalima na liniji i broju linija po stajalištu (dnevni prosjek)	114
Slika 57: Postojeća i planirana biciklistička mreža u užem centralnom dijelu urbanog područja Grada Splita	116
Slika 58: Lokacije sustava javnih bicikli na području Grada Splita na kraju 2019. godine (gore) i u trenutku pisanja Izvješća 2025. godine (dolje) Izvor: Split parking	117
Slika 59: Analiza pješačke dostupnosti lokacija sustava javnih bicikli na području Grada Splita 2020. godine	117
Slika 60: Analiza pješačke mreže u užem centralnom dijelu urbanog područja Grada Splita	118
Slika 61: Postojeće morske luke u Gradu Splitu i aktualni projekt nove planirane luke na području Duilova	120
Slika 62: Područja ekološke mreže Natura 2000 i zaštićena područja na području Grada Splita	126
Slika 63: Područja predložena za zaštitu temeljem Zakona o zaštiti prirode i područja zaštićena mjerama prostornog plana na području Grada Splita	126
Slika 64: Zaštićena kulturna dobra na području Grada Splita	128
Slika 65: Kulturna baština zaštićena planskim mjerama na području Grada Splita	128
Slika 66: Važeći planovi užeg područja	144
Slika 67: Prostorni raspored izdanih lokacijskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na zapadnom dijelu urbanog područja Grada Splita	151
Slika 68: Prostorni raspored izdanih lokacijskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na središnjem dijelu urbanog područja Grada Splita	152
Slika 69: Prostorni raspored izdanih lokacijskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na istočnom dijelu urbanog područja Grada Splita	152
Slika 70: Prostorni raspored izdanih lokacijskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Žrnovnica	153
Slika 71: Prostorni raspored izdanih lokacijskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Donje Sitno i Gornje Sitno	153
Slika 72: Prostorni raspored izdanih lokacijskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Srinjine	154
Slika 73: Prostorni raspored izdanih lokacijskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Slatine	154
Slika 74: Prostorni raspored izdanih građevinskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na zapadnom dijelu urbanog područja Grada Splita	155
Slika 75: Prostorni raspored izdanih građevinskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na središnjem dijelu urbanog područja Grada Splita	156
Slika 76: Prostorni raspored izdanih građevinskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na istočnom dijelu urbanog područja Grada Splita	156
Slika 77: Prostorni raspored izdanih građevinskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Žrnovnica	157
Slika 78: Prostorni raspored izdanih građevinskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Donje Sitno i Gornje Sitno	157
Slika 79: Prostorni raspored izdanih građevinskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Srinjine	158
Slika 80: Prostorni raspored izdanih građevinskih dozvola u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Slatine	158
Slika 81: Prostorni raspored lokacija na kojima je prijavljen početak građenja u periodu od 2020. do 2023. godine na zapadnom dijelu urbanog područja Grada Splita	159

Slika 82: Prostorni raspored lokacija na kojima je prijavljen početak građenja u periodu od 2020. do 2023. godine na središnjem dijelu urbanog područja Grada Splita	160
Slika 83: Prostorni raspored lokacija na kojima je prijavljen početak građenja u periodu od 2020. do 2023. godine na istočnom dijelu urbanog područja Grada Splita	160
Slika 84: Prostorni raspored lokacija na kojima je prijavljen početak građenja u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Žrnovnica	161
Slika 85: Prostorni raspored lokacija na kojima je prijavljen početak građenja u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Donje Sitno i Gornje Sitno	161
Slika 86: Prostorni raspored lokacija na kojima je prijavljen početak građenja u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Srinjine	162
Slika 87: Prostorni raspored lokacija na kojima je prijavljen početak građenja u periodu od 2020. do 2023. godine na području naselja Slatine	162
Slika 88: Informacijski sustav pomorskog dobra Splitsko-dalmatinske županije (Pomorsko je dobro!)	190
Slika 89: Planovi užeg područja predviđeni važećim PPUG-om i GUP-m, kao i oni predviđeni njihovim aktualnim izmjenama i dopunama	216

VI.2. POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Promjena površina pojedinih klasa 2. razine CORINE klasifikacije na području Grada Splita po godinama	11
Grafikon 2: Broj toplih noći u Gradu Splitu po dekadama	13
Grafikon 3: Broj vrućih i vrlo vrućih dana u Gradu Splitu po dekadama	14
Grafikon 4: Vremenski nizovi godišnjih maksimalnih dnevnih (Rx1d) i višednevnih (Rx2d, Rx3d, Rx4d i Rx5d) količina oborine i pripadni pravci trenda za postaju Split-Marjan iz razdoblja 1961. – 2020. Naznačene su vrijednosti trenda (u % / 10 god) i pripadne srednje vrijednosti iz klimatološkog razdoblja 1981. – 2010.	16
Grafikon 5: Grafički prikaz HTP krivulja trajanja do 24 sata za postaju Split (HTP krivulja pokazuje koliko jaka kiša može pasti u određenom vremenu i koliko se često takva kiša može očekivati)	16
Grafikon 6: Kretanje broja stanovnika u razdoblju od 1991. do 2021. godine za Splitsko-dalmatinsku županiju, Grad Split i naselje Split	22
Grafikon 7: Kretanje broja stanovnika u razdoblju od 1991. do 2021. godine za naselja Grada Splita (bez naselja Split)	22
Grafikon 8: Dobno-spolna piramida Grada Splita sukladno Popisu 2021. godine i prethodnom Popisu 2011. godine	28
Grafikon 9: Udio stanovnika prema dobnim skupinama sukladno Popisu 2011. godine (lijevo) i prethodnom Popisu 2021. (desno)	29
Grafikon 10: Ukupan broj doseljenog i odseljenog stanovništva Grada Splita od 2020. do 2023. godine	30
Grafikon 11: Broj doseljenog i odseljenog stanovništva po mjestu dolaska ili odlaska od 2020. do 2023. godine	31
Grafikon 12: Udio ekonomski aktivnog i ekonomski neaktivnog stanovništva (u sredini), te udio različitih kategorija ekonomski aktivnog stanovništva u broju ekonomski aktivnih (lijevo) odnosno udio različitih kategorija ekonomski neaktivnog stanovništva u ekonomski neaktivnim (desno)	33
Grafikon 13: Udio različitih kategorija stanovništva prema ekonomskoj aktivnosti ili neaktivnosti (lijevo) odnosno udio grupiranih kategorija (desno)	33
Grafikon 14: Zaposleni prema područjima djelatnosti na Popisu 2011. i Popisu 2021. godine	34

Grafikon 15: Udio stanova prema načinu korištenja (lijevo) sukladno Popisu 2021. godine	37
Grafikon 16: Udio nastanjenih stanova prema broju soba (desno) sukladno Popisu 2021. godine	37
Grafikon 17: Udio privatnih kućanstva prema osnovi korištenja stambene jedinice sukladno Popisu 2021. godine	38
Grafikon 18: Usporedba broja odgojnih skupina i broja djece u razdoblju od 2020. do 2023. godine	52
Grafikon 19: Usporedba broja djece upisanih u vrtiće čiji je osnivač Grad Split i vrtiće čiji su osnivači fizičke osobe, udruge ili vjerske zajednice u razdoblju od 2020. do 2023. godine	52
Grafikon 20: Usporedba broja razrednih odjela i broja djece u razdoblju od školske godine 2019./2020. do 2023./2024.	56
Grafikon 21: Usporedba broja škola, razrednih odjela i broja djece s programom produženog boravka i cjelodnevne nastave u razdoblju od školske godine 2019./2020. do 2023./2024.	56
Grafikon 22:	58
Grafikon 23: Usporedba broja učenika ovisno o osnivaču srednje škole u razdoblju od školske godine 2019./2020. do 2023./2024.	59
Grafikon 24: Usporedba broja učenika ovisno o programu srednje škole u razdoblju od školske godine 2019./2020. do 2023./2024.	59
Grafikon 25: Broj upisanih studenata na javne fakultete u periodu od 2019./2020. do 2023./2024.	63
Grafikon 26: Broj upisanih studenata na privatna veleučilišta u periodu od 2019./2020. do 2023./2024.	63
Grafikon 27: Podatci o broju ispisanih bolesnika i broju dana bolničkog liječenja u KBC Split	65
Grafikon 28: Podatci o broju postelja, doktora, zauzetosti i iskorištenosti postelja u KBC Split	65
Grafikon 29: Podatci o broju intervencija prema lokaciji i broju sanitetskog prijevoza	66
Grafikon 30: Podatci o broju privatnih poslovnih subjekata koji obavljaju djelatnost zdravstvene zaštite	67
Grafikon 31:	74
Grafikon 32: Obrti i obrtnici u Udruženju obrtnika Split	79
Grafikon 33: Cehovski ustroj obrta u Udruženju obrtnika Split (stanje na dan 31. 12. pojedine godine)	80
Grafikon 34: Broj zaposlenih prema veličini poduzetnika na području Grada Splita	84
Grafikon 35: Prosječna mjesečna neto plaća po zaposleniku u eurima	85
Grafikon 36: Prihodi i rashodi (milijuni €) za sve kategorije poduzetnika 2020.–2023.	86
Grafikon 37: Broj dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista na području Grada Splita od 2019. do 2023. godine	92
Grafikon 38: Udio dolazaka (lijevo) i noćenja (desno) po naseljima Grada Splita 2023. godine	93
Grafikon 39: Prikaz ostvarenih noćenja na području Grada Splita po mjesecima	94
Grafikon 40: Broj kreveta u ukupnim komercijalnim smještajnim kapacitetima na sto stanovnika u 2022. godini, u deset kotara i naselja grada Splita s najvećom izgrađenosti kapaciteta po stanovniku	97
Grafikon 41: Broj putnika na brodovima za kružna putovanja 2023. godine u Gradu Splitu	102
Grafikon 42: Broj posjeta stranih brodova za kružna putovanja u Gradu Splitu	103
Grafikon 43: Broj osobnih automobila i broj nastanjenih stanova na području Grada Splita	112
Grafikon 44: Udio svih prostornih planova na području Grada Splita po usklađenosti s aktualnim ili prethodnim Zakonima, udio planova užeg područja donesenih unutar obuhvata GUP-a prije donošenja GUP-s, odnosno unutar PPUG-a (izvan obuhvata GUP-a) prije donošenja PPUG-a	143
Grafikon 45: Broj izdanih akata za provedbu, građenje i uporabu građevina	148
Grafikon 46: Usporedni prikaz zaprimljenih i riješenih predmeta u razdoblju 2015.–2024.	148
Grafikon 47: Razlika “zaprimljeno – riješeno” po godinama	150

VI.3. POPIS TABLICA

Tablica 1: Prikaz (nedostatka) kontinuiteta izrade izvješća o stanju u prostoru Grada Splita	2
Tablica 2: Površina pojedinih klasa 2. razine CORINE klasifikacije na području Grada Splita u hektarima	10
Tablica 3: Kretanje broja stanovnika u razdoblju od 1991. do 2021. godine	21
Tablica 4: Kretanje broja stanovnika po gradskim kotarima naselja Split u razdoblju od 2001. do 2021. godine	25
Tablica 5: Prirodno kretanje stanovništva Grada Splita od 2020. do 2023. godine	27
Tablica 6: Stanovništvo prema starosti i spolu sukladno Popisu 2021. godine	28
Tablica 7: Doseljeno i odseljeno stanovništvo Grada Splita od 2020. do 2023. godine	30
Tablica 8: Stanovništvo staro 15 i više godina prema ekonomskoj aktivnosti	32
Tablica 9: Zaposleni prema područjima djelatnosti	35
Tablica 10: Stanovi prema načinu korištenja sukladno Popisu 2021. godine i prethodnom Popisu 2011. godine	36
Tablica 11: Nastanjeni stanovi prema broju soba sukladno Popisu 2021. godine i prethodnom Popisu 2011. godine	36
Tablica 12: Privatna kućanstva prema osnovi korištenja stambene jedinice sukladno Popisu 2021. godine	38
Tablica 13: Broj odgojnih skupina prema osnivaču dječjeg vrtića	51
Tablica 14: Broj upisane djece prema osnivaču dječjeg vrtića	51
Tablica 15: Broj škola, područnih škola, razrednih odjela i upisane djece u promatranom razdoblju	55
Tablica 16: Podatci o programu produženog boravka: broj škola, razrednih odjela i upisane djece u promatranom razdoblju	55
Tablica 17:	58
Tablica 18: Podatci o broju učenika u promatranom razdoblju	58
Tablica 19: Podatci o broju učenika po srednjoškolskim programima u promatranom razdoblju	59
Tablica 20: Podatci o broju studenata u promatranom razdoblju	63
Tablica 21: Podatci o broju postelja, doktora, bolesnika, zauzetosti i iskorištenosti postelja u KBC Split	65
Tablica 22: Podatci o broju intervencija prema lokaciji i broju sanitetskog prijevoza	66
Tablica 23: Podatci o broju privatnih poslovnih subjekata koji obavljaju djelatnost zdravstvene zaštite	67
Tablica 24: Podatci o broju privatnih poslovnih subjekata koji obavljaju djelatnost socijalne skrbi	69
Tablica 25: Javno dostupni sportski sadržaji po gradskim kotarima	72
Tablica 26: Javno dostupni sportski sadržaji po mjesnim odborima	73
Tablica 27:	74
Tablica 28: Vrijednost indeksa razvijenosti i vrijednost pokazatelja za njegov izračun	76
Tablica 29: Obrti i obrtnici u Udruženju obrtnika Split (stanje na dan 31. 12. pojedine godine)	78
Tablica 30: Cehovski ustroj obrta u Udruženju obrtnika Split (stanje na dan 31. 12. pojedine godine)	79
Tablica 31: Osiguranici mirovinskog osiguranja prema županijama, općinama i osnovama osiguranja na dan 31. 12. 2023.	81
Tablica 32: Podatci o broju poduzetnika, zaposlenih	82
Tablica 33: Usporedba prosječnih mjesečnih neto plaća Split, SDŽ i RH (2020.-2023.)	83
Tablica 34: Broj poduzeća prema veličini poduzetnika na području Grada Splita	84
Tablica 35: Broj zaposlenih prema veličini poduzetnika na području Grada Splita	84
Tablica 36: Prosječna mjesečna neto plaća po zaposleniku u eurima	85
Tablica 37: Prihodi i rashodi (milijuni €) za sve kategorije poduzetnika 2020.–2023.	85

Tablica 38: Podatci o poduzetnicima u izvještajnom razdoblju prema NKD 2007. klasifikaciji djelatnosti na području Grada Splita	87
Tablica 39: Smještajni kapaciteti planirani PPUG-om i postotak izgrađenosti	90
Tablica 40: Broj dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista na području Grada Splita od 2019. do 2023. godine	92
Tablica 41: Podaci o broju dolazaka i noćenja turista u naseljima od 2019. do 2023. godine	93
Tablica 42: Ostvarena noćenja na području Grada Splita po mjesecima	94
Tablica 43: Broj kreveta prema vrsti objekta od 2019. do 2023. godine	95
Tablica 44: Udio smještajnog kapaciteta prema broju kreveta i vrsti smještajnih objekata od 2019. do 2023.	95
Tablica 45: Broj kreveta u ukupnim komercijalnim smještajnim kapacitetima te objektima u domaćinstvu u 2019., 2021., i 2022. godini, prema turističkim zonama grada Splita	96
Tablica 46: Broj kategoriziranih objekata iz skupine hoteli	98
Tablica 47: Broj objekata i kreveta prema kategorizaciji u objektima koji pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu	99
Tablica 48: Glavne uređene plaže na području Grada Splita	101
Tablica 49: Broj posjeta stranih brodova za kružna putovanja u Gradu Splitu	103
Tablica 50: Broj osobnih automobila, broj nastanjenih stanova i njihov omjer na području Grada Splita	112
Tablica 51: Pregled kapaciteta parkirališta i garaža kojima upravlja SPLIT PARKING d.o.o.	114
Tablica 52: Područja ekološke mreže Natura 2000	125
Tablica 53: Zaštićena područja – nacionalne kategorije	125
Tablica 54: Broj i udio zaštićenih kulturnih dobara na području Grada Splita	127
Tablica 55: Popis svih važećih prostornih planova lokalne razine na području Grada Splita	142
Tablica 56: Broj planova užeg područja na području Grada Splita po vrstama, usklađenosti s pojedinim zakonima i položaju	143
Tablica 57: Prostorni planovi izrađeni u izvještajnom razdoblju (odnosno do izrade Izvješća – obilježeno crveno)	145
Tablica 58: Prostorni planovi u postupku izrade u izvještajnom razdoblju (odnosno do izrade Izvješća – obilježeno crveno)	145
Tablica 59: Urbanistički i/ili arhitektonski natječaji provedeni u izvještajnom razdoblju (odnosno do izrade Izvješća – obilježeno crveno)	147
Tablica 60: Broj izdanih akata za provedbu, građenje i uporabu građevina u izvještajnom razdoblju	148
Tablica 61: Usporedni prikaz zaprimljenih i riješenih predmeta u razdoblju 2015.–2024.	149
Tablica 62: „Realno-iskustveni scenarij“ gradnje „gradskih“ (nerazvrstanih) cesta	201
Tablica 63: „Optimalni scenarij“ za gradnju državne ceste	202